GLASNIK
SRCA ISUSOVA I
MARIJINA

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

I SIJEČANJ — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

5 Betlehem kolijevka Mesije, S.

10 Jedno stado i jedan pastir, I. Kukula

15 Odgojitelj i njegove vrline, J. Gusić

19 Oj jezero, medu dolinama, S. Džalto

24 Mlada misa u Jalžabetu, J. Antolović

25 Moja vjera, F. Šipušić
Postoji duhovni svijet
Duša je duhovna bitnost
Duša ne umire
Krist i duša

33 Početak župnih obiteljskih ekipa. P. Bulat

35 Sidro obitelji, J, Njavro

37 Misije i ekumenizam, J. Antolović

39 MISIJE, J. Gusić
Bengalija
Zambija

44 Iz života Crkve, J. Badalić

48 Apostolat molitve, J. Antolović

50 Knjige
Zahvalnice

Na omotu:
Poklon mudraca od VELASQEZA

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 Din. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šalite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

ČITANJE SVETOG EVANĐELJA PO LUKI:

U ono vrijeme izđe zapovjed cara Augusta, da se provede popis pučanstva sve zemlje. Ovo je bio prvi popis za vrijeme Kvirnijeva upraviteljstva Sirijom. Svi su išli, svatko u svoj grad, da se upišu. Tako i Josip, jer bijaše iz Davidove kuće i porodice, uziđe sa svojom ženom Marijom, koja bijaše trudna, iz Galileje, grada Nazareta, u Judeju, u Davidov grad zvani Betlehem, da se upiše. Dok su tu bili, njoj dođe vrijeme da rodi. I rodi svoga prvorođenog Sina, te ga povije u pelenice i položi u jasle, jer u gostionici nije bilo mjesta za njih.

U tom su istom kraju boravili pastiri; prenoćivali su pod vedrim nebom, bdijući nad svojim stadom. Najedamput im se ukaže anđeo Gospodnji, i sjaj ih Gospodnji obasja, pa se vrlo uplaše. Anđeo im reče: Nemojte se više bojati, jer vam javljam veliku radost, koja će razveseliti ovaj narod: Danas vam se u Davidovu gradu rodi Spasitelj, Krist Gospodin. I neka vam ovo služi kao

znak: Naći ćete Djetešce povijeno u pelenice gdje leži u jaslama!

Odjedamput se anđelu pridruži veliko mnoštvo nebeske vojske, koja je hvalila Boga: Slava Bogu na visini, i na zemlji spas ljudima koje ljubi! (Lk 2,1-14)

BETLEHEM KOLIJEVKA MESIJE

Od svih pogleda na Isusov život najdražesniji je, najusrdniji, najdraži, prema sudu kršćanskih naroda, onaj na koji, sa cijelom povorkom uspomena, podsjeća ono čarobno i drago ime — Betlehem.

Kao da je tako čitav Učiteljev život sadržan u nekoliko riječi. Nakon Betlehema bit će Nazaret, Jezero, Jeruzalem. A Nazaret znači tajnu. Jezero označuje rad. Jeruzalem označuje borbu. A sve to zajedno jest život, dan sa svojom djelatnošću i svojim žarom. Betlehem je jutro, svježina zore, prvi smiješak neba, čisti i lagani dašak koji uzdiže dušu u ne znam koje plavetnilo nebesko. Napunja je ne znam kakvim mirisima, poput onih koji se uzdižu u našim snima, kad sanjamo o veselom zemaljskom raju, u kojem se radovao prvi čovjek.

Betlehem! U tom imenu ima nešto svečano. U mnoštvu dalekih šumova ono dočarava nešto kao anđeoske pjesme i šuštanje krila. Čim ga izgovori naše srce, mašta odmah uza nj poveže sva božićna zvona, sve radosne utiske djetinjstva. U isto vrijeme razum u njemu otkriva velike pouke.

—)(—

Bog je dakle našao zgodan čas za ostvarenje nade svoga naroda. Nije pogledao na velike, na mogućnike, na vjerske ili političke vođe. U siromašnom gradiću izabrao je siromašno dijete imenom Mariam — Marija.

Slična jednoj od onih koje se na putu k zdencu još viđaju u Nazaretu, ozbiljna držanja, umotana u starinsku nošnju, kakvu su još u Izaijino vrijeme nosile žene: haljina s raznobojnim prugama, među kojima je prevladavala plava, bijela koprena, pojas od mekano uvijene tkanine, jednom rukom drži punu posudu, a drugom pridržava svoju koprenu. Eto, takvu je On izabrao!

I On je poslao poruku tom jedva 15-godišnjem djetetu, dok je molila u svom tamnom obitovalištu pod pećinom.

Bilo je to jedno od onih bića, kojima superiorna narav ne priječi da zbog slave zajedničkog Oca prijateljuju sa sićušnim ljudskim rodom.

I anđeo je izložio svoju poruku. A čim je bila dana privola, ispunila se tajna. Nebo se prignulo i nadom ispunilo zemlju, ispunivši jedno krilo tajnom i jedno srce ljubavlju.

A nakon nekoliko mjeseci stigao je Augustov proglas. U čitavoj se zemlji obavljao popis pučanstva. Trebalo je putovati. Josip, nevini muž, bio je iz porodice Davidove. Prema tome je Betlehem, grad Davidov, bio njegovim gradom, i tamo je morao poći zbog popisa.

Čas je nezgodno odabran. Približavalo se Marijino vrijeme. No carska oholost nema običaja da se obazire na muke, koje drugima nanosi. Pođoše na put.

Radilo se o četiri do pet dana hoda. Pošli su po svoj prilici opremljeni poput koje od onih skupina što ih na svakom koraku susrećemo po palestinskim cestama. Djevica na magarcu, sa strane Josip s batinom, a na ramenu mu s ogrtačem nešto hrane za put.

Cesta, kojom je trebalo ići, bila je ista ona, kojom su tri puta godišnje išli zbog svetkovina: ravnica Ezdrelon, Napluz i Jeruzalem.

Svake bi se večeri zaustavljali u konačištima karavana, što su uvijek na ulazu u gradove i gradiće bila putnicima otvorena. Tako je vjekovima bilo uređeno. Ljudi i životinje tu su boravili, uglavnom blizu kojeg izvora. A sutradan, ne zahvaljujući nikom drugom do li samo Bogu, ponovo bi kretali na put.

Često bi hodočasnici, koji su za vrijeme svetkovina prekrivali tu cestu, pjevali psalme u čast onog Siona, prema kojem su upravljali svoje korake. Možda su Marija i Josip imali prepunu dušu, a da bi ih naslijedovali. Ali ako su im usne bile nijeme, u njima je duša pjevala »Magnificat« sa svim glasovima sreće i ljubavi.

Stigoše u Jeruzalem, prođoše uz njegove zidine sa zapadne strane kraj tvrđave, predoše ravnicu i brežuljke, koji će sutra čuti Raheline krikove, pa za dva sata prispješe u mali Davidov grad.

Morali bismo opisati onaj kraj u kojem je usred ogoljelih gora izrastao Betlehem poput žita među pećinama.

Dva koraka od Jeruzalema diže se Betlehem, blijedi grad, kojega s istoka pritišće pustinja, kojega velikim brazgotinama obilježuju na svojim dvama brežuljcima bajni Cedron i užasna Gehena.

Njegov amfiteatralni oblik kruni duboku jednu dolinu, koja je pravi rog obilja. Stoga su je nekoć nazvali Efrata, plodna. Marljivost njenih stanovnika obilno ju je u širokim prugama, uređenim na kružnim terasama poput stepenica zasadila smokvama i niskim vinogradima, koji se još i danas lijepo ocrtavaju na bijeloj zemlji.

Betlehem je bio obljubljeno Salomonovo boravište. On je tu podigao vrtove što su se podno grada prostirali u maloj Ortas dolini. Niže, blizu hebronske ceste sagradio je goleme zdence, koji i danas postoje. Napunjala ih je voda iz prekrasnog u dnu podzemne spilje sakrivenog izvora, kojeg nazivaju »Zapečaćeni studenac«, kao što i samu dolinu nazivaju »Zatvoreni vrt« zbog podsjećanja na pjesničke nadimke koje je Salomon u »Pjesmi nad pjesmama« dao svojoj ženi.

Ti su zdenci, cijevima položenim gotovo u istoj ravnini sa tlom, snabdijevali vodom hramska zdanja i sveti grad, tako da je život Jeruzalema odatle proizlazio, kao što je iz Betlehema proizašao i život svijeta.

I danas je Betlehem prekrasan. Kad se čovjek uspne na mali brežuljak, pa kad izlazeći na istočnjački slikoviti trg, središte betlehemskog života, pred sobom vidi svetu spilju, pokrivenu najstarijom bazilikom na svijetu. Kada se iznad bijelih stećaka jednoga groblja, koje služi za rub grebenu brežuljaka, pogled pruži dolje po tavanastim i zelnim vrtovima, po dolini rogača u koju se spuštaju vrtovi, po brdašcu, koje malo podalje nosi selo Beit-Sahur, odakle dođoše pastiri, po gumnu Boozovu i polju, po kojem je pabirčila Ruta Moabka, pa na obzorje nadesno na Mrtvo more, nalijevo na Jeruzalem, krvni grad; kad napokon jedno uz drugo s tim sjećanjima sad dražesnima, sad groznima, čovjek vidi kako među povorkama deva pogrbljenih pod teretima, tamo-amo hodaju djevojke u dugim bijelim koprenama, te sestre Djevice, i djeca u ispruganim haljinama kao Jakovljevi sinovi, i kako su puni miline, ali koju im mi još povećavamo s nekom primjesom nježnosti, misleći na njihovu braću Nevinu dječicu, i na njihova drugog brata — Isusa: od svega se toga u duši stvara neobjašnjiva smjesa. U čovjeka se odvija čudan posao. To je zbrka u isti čas sjetnih i preslatkih misli, a kojima je središte kolijevka, i tužnih slutnja od kojih će se kasnije stvoriti križ.

Ako se tu zadrži do noći, čovjek će primiti u se još jače dojmove. Jer za nas Betlehem jest noć, jest ponoć, jest tišina obzorja, jest smirena i tiha priroda, jest lijepi brežuljak, koji se u blagom treptanju zvijezda uzdiže da pođe u nebo po svoga Dragoga. Pa kada gledajući stvarnost, koju voli uokviriti sanjom i sjedeći uz jedan od onih grobova, tako bijelih, da podsjećaju na Isusove grobne ovoje, te u milinje obraćaju svoju žalost — čovjek pusti da dođe večer. Pa kada nakon pomamne simfonije sunčanog zalaza, opojne i slatke poput nebeske slave, gleda kako malo pomalo iskrsava mrak, kako lebdi nad našim glavama, kako bez buke pali svoja zviježđa, dok se odozdo u pramovima u topli zrak podižu glasovi rasijanih i dalekih stada, koji se pričinjaju jecanjem

doline ili neodređenim uzdahom noći: sve to skupa hvata te za srce, predivno ga muči, pa u taj čas, okrenuvši naprosto glavu, sam sebi kažeš: »Tamo je . . .!«, misliš da ti se mašta raspaljuje i opija. Tada više ne postoji sadašnjost, a čovjeku se čini, da u dalekom snu razaznaje one nejasne glasove prošlosti, koji mu toliko toga kažu, iako ništa jasno ne izriču. I on očekuje kako će ugledati gdje se na taj trg pomalja sveta skupina, umorna od duga puta, ali mirna i ispunjena svetom radošću u duši.

—)(—

Prema večeri su Marija i Josip morali stići na cilj svoga putovanja. Prije njih je stiglo dosta njihovih zemljaka, putnika poput njih. Došli su s raznih strana Judeje. Stoga nije čudo da su u karavanskim konačištima u gradu, malenom kao Betlehem, brzo bila popunjena sva mjesta.

Znamo, kako ta činjenica ulijeva crkvenim Ocima lijepe moralne primjedbe. U njihovim očima to natrpano karavansko noćište jest ljudska duša.

U našem životu ima mjesta za mnogo toga. Poput tih otvorenih skloništa za svakoga, što ih pružaju istočnjački gradovi, i mi smo otvoreni svemu što nudi prividnu privlačnost i nasladu. I mnoštvo ulazi. Ono nas prožima. Mnoštvo misli, mnoštvo želja, mnoštvo zemaljskih briga, mnoštvo poslova, mnoštvo strasti — sve to uzima mjesto. A kad se pojavi Isus Krist, On prekasno dolazi.

Osim toga, katkada se plašimo takva gosta. Isus Krist nam je težak! Kad kamo uđe. On hoće široko mjesto, časno i prvo mjesto. Kako bismo Njega smjestili uz kojega od onih gostiju koje smo već prije primili? Pa tada kažemo: Odlazi! . . . Istina, ne velimo mi to usnama. Ali naše je srce rječitije od usana. A ono mu kaže: Odlazi! Mjesto je zauzeto! Pusti me na miru!...

I On odlazi . . . I mi ostajemo u svojoj bijedi kao i ono betlehemsko karavansko konačište, koje je moglo pod svoje svodove primiti Neizmjernoga, a nije htjelo.

Eto ih dakle bez noćišta. Lutaju betlehemskim ulicama, gonjeni nastupom večeri i satom koji se primicao.

Lako se doviknuti kolika je bila Josipova zabrinutost, hitnja i nemir. Taj je doček bio tako neočekivan i tako okrutan . . .

Što se tiče Marije, kad pomislimo na one ganutljive priprave što ih čine majke za rođenje svoje djece, to nas mora navesti na misao kolika je bila njezina muka u tom času. Ipak je nije mogla dotaknuti ni sjena nikakve zabrinutosti. Nosila je u sebi Onoga, koji sve uređuje, koji sve zna i sve može. Čemu da bude za Njega zabrinuta? Što se tiče nje, njoj je svejedno. Nije li s tim blagom sve imala?! Kad je pomišljala na udio, koji joj je dan, zar je mogla zavidjeti bogatim i mirnim majkama? Za nju je bilo dvostruko veselje trpjeti s Isusom Kristom, kojega je nosila. To je značilo — ući u Spasiteljevu ulogu prije nego je On sam u nju ušao. To je značilo nositi križ noseći Onoga, koji će se na njemu pružiti.

Tu je sveotkupiteljica čovječanstva započela svoju tešku zadaću, i to s tako neizmjernom nježnošću!

Svako će je kršćansko srce razumjeti, samo ako zna do kolikog je stupnja Marija bila sudionica velikog djela, i koliko je prema tome morala uživati u sveopćoj radosti koju je nosila.

Po krivudavim je dakle betlehemskim ulicama bila bez straha, bez brige. Očekivala je volju Božju. A Bog je u njezinu dušu ulijevao kap po kap svoju vedrinu, veću od vedrine noći što se u taj dizala iz ravnice i pomalo umatala lijepi brežuljak.

A neizrecive su se izmjene nastavljale. Marija je davala Isusu svoju krv, svoj život, kucaje svoga srca. Isus je Mariji davao svjetlo, snagu ljubav, strpljivost i onaj mir, što ga posjeduje Bog.

I tako vođena svojim zaručnikom, a još više Providnošću, na svome siromašnom jahaćem živinčetu, čiji je korak na kamenim pragovima zvonio kao neprestano prezreni poziv, ona je išla šutljiva, krijući nebo pod svojim spuštenim vijeđama, zaštićujući svojom koprenom srce, koje je sadržavalo Boga.

A zabrinuti Josip neprestano je tražio skloništе. I ništa nije nalazio.

Na koncu, ne nadajući se više ničemu od ljudi, pomisliše na skloništa koja se ne zatvaraju pred siromahom . . .

Na brežuljku je u okolici Davidove kule bio velik broj spilja, kakvih se mnogo vidi u Palestini, napose u Judeji. U njih bi zatvarali blago. Međutim, one su u to doba godine bile prazne, jer su se stada nalazila na pašnjacima. Zaputili su se dakle prema toj strani.

Providnost vodi njihove korake. Za svoga Sina Ona ne želi drugog skloništa do onoga što ga sama sprema za svoje goste. Providnost majčinska i djelotvorna ima skloništa za sve što živi. Ona dube pećine usred šuma. Nije zaboravila lavičinih mladih, kaže Sveto pismo. Kada je nekoć upravljala veličanstvenim evolucijama tvari, i kad je vatra, njezin radnik, oblikovala smekšalu zemaljsku kuglu, ona je u predviđanju božanskog sata rezervirala tu pećinu.

Nije dolikovalo da se Neizmjerni zatvori u ljudski stan. Da, On bogati vladar, koji zapovijeda suncu da u zoru prospe svoje zrake; koji čini da se čelo noći iskri draguljima, nije dolikovalo da se Ovaj rodi u krilu našeg ispraznog bogatstva. On njime gospoduje prezirući ga. Pokazuje se velik izabirući ono što mi nazivamo bijedom. Neće druge raskoši osim one koja pripada obnovitelju kao stvaratelju zemlje. Cvijet svijeta, a ne cvijet staklenika, hoće da se rascvjeta u punom stvaranju ne imajući za svoje mjesto rođenja drugoga graditelja i drugoga resitelja osim Boga, čiji je On Sin i kome je jednak.

A zatim, zar nije potrebno, da On, koji je čovjek svih bude već od prvog pristupačan svima, a prije svega onima koji mu najviše sliče — poniznima, malenima, prezrenima, a koje On ljubi . . .

Gledajte te pastire što idu rubom judejske pustinje. Na glavi im je crna koprena, preko ramena prebačena ovčja koža, bijedna haljina o pasu opasana, u ruci im mala toljaga od smokvina drveta, da je bace za ovcama što se hoće odijeliti od stada — eto ljudi, kojima Isus pripada. Oni nisu ništa, manje su od ništa.

Oni su osobito na Istoku sluge slugu, poput Njega nemaju drugog zaklona osim nadvijenih pećina. On se eto najprije njima želi dati.

Oni su dolje u ravnici i čuvaju svoja stada. Drijemaju ili međusobno razgovaraju oko vatre, za koju i ne slute da je vatra radosti i veselja. Isus ih potiho pozivlje. I za čas će doći i bez predstavljanja i bez straha. Pastiri i mudraci s jednakim pravima moći će u jednostavnosti i miru srca gledati, ljubiti, klanjati se tom Božjem Sinu. I ako se usude, moći će Ga uzeti u svoje naručje.

Da li je zbog toga Nebo usmjerilo korake putnika prema spilji? ...

Još nema hrama za stvarnu nazočnost. No priroda je veliki hram, ona se otvara Bogu. Evo svoda: to je ta pećina. Evo jasala za oltar!

Ušli su ...

Primiče se čas, koji je nebo očekivalo. Marija zadršće u svetom očekivanju. Tamno, Josipovim marom uređeno, obitavalište pruža svoje skromne udobnosti sakrivenom Bogu ...

I sveti se zaručnik povlači. On, pouzdanik tajne, vraća se u svoje ništavilo pred Beskrajnim, koji dolazi. Eno ga, počiva u jednom ugibu stijene! ...

I Betlehem je zaspao pod koprenom noći. Čitava priroda sniva. Zvijezde tiho trepere i gledaju. Pažljivi anđeli s himnom radosti na rubu usana paze na znak u očima svoga Gospodara.

Sve je, dakle, spremno. Tajna se može izvršiti ...

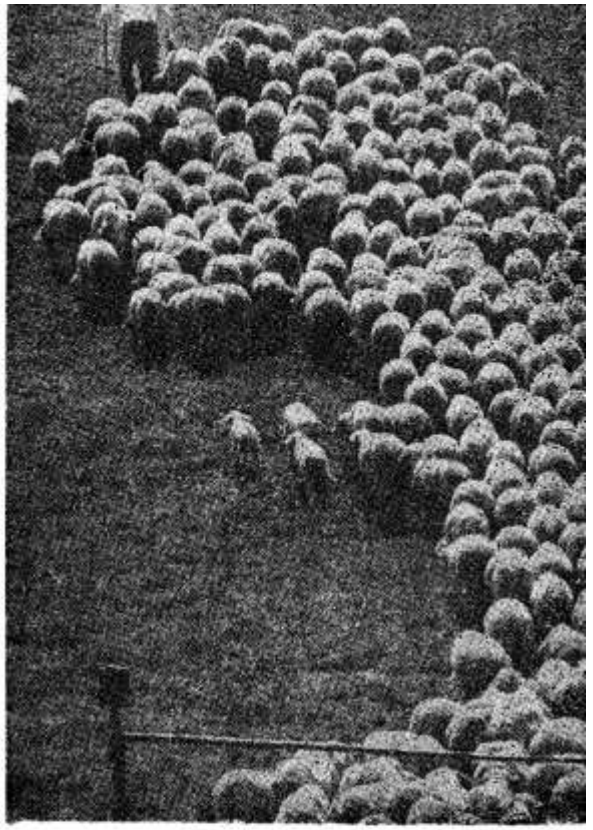
Iz knjige »Isus« od A. D Sertillanges-a

Jedno stado i jedan pastir

»Da se ekumenski pokret temelji na obraćenju srca i svetosti života.«

Članovi Apostolata Molitve i mnogi drugi vjernici molit će u mjesecu siječnju ove godine na nakanu: Za uspjeh ekumenskog pokreta. Čitatelji našega Glasnika priključit će se ovoj molitvi, jer znadu, da su sve nakane Apostolata Molitve blagoslovljene od Svetog oca, koji nam ih svim srcem preporučuje.

Većina naših čitatelja upoznata je sa značenjem ekumenskog pokreta. Ipak ćemo ukratko razjasniti o čemu se u tom pokretu radi, za čim on ide i kojim se sredstvima služi. Postavimo dakle pitanje: Što je ekumenski pokret? Prije nego što na to pitanje odgovorimo, upozorit ćemo na tri činjenice. Iz

tih činjenica proizlazi odgovor sam od sebe.

Prva je činjenica, da je Gospodin ustanovio samo jednu Crkvu. Kad je Petru obećao vrhovnu vlast u Crkvi, koju je kanio osnovati, rekao mu je: »Ti si Petar-Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i vrata je pakla neće nadvladati (Mt 16,18). Govori dakle samo o jednoj Crkvi kao o svojoj. — Kad je predao Petru vrhovnu vlast, govorio je samo o jednom stadu: »Pasi janjce moje, pasi ovce moje« (Iv 21,15). — Gospodin nazivajući sebe »Dobrim Pastirom, izričito govori o jednom stadu i jednom pastiru: »Ja sam pastir dobri, i poznajem svoje ovce, i moje poznaju mene... I druge ovce imam, koje nisu iz ovoga ovčinjaka, i one mi valja dovesti, i čut će glas moj; i bit će jedno stado i jedan pastir« (Iv 10,11—16).

Na dirljiv način moli Gospodin na Zadnjoj večeri za sveto jedinstvo: »Oče sveti, sačuvaj ih u moje ime, koje si mi dao, da budu jedno, kao mi« (Iv 17, 11).

Sveti Pavao govorio je u Miletu sabranim biskupima: »Pazite na sebe i na sve stado, nad kojim vas Duh Sveti postavi biskupima, da pasete Crkvu Božju, koju je (Krist) stekao krvlju svojom« (Dj Ap 20, 28).

Druga je činjenica, da danas postoji mnogo kršćanskih sljedbi, od kojih svaka uči, da je prava Crkva Kristova. Očito je, da je to nemoguće. Od svih može samo jedna biti ona, koju je Krist utemeljio. Toj svojoj Crkvi utisnuo je znakove po kojima će se uvijek moći raspoznati među mnogima, koje postoje. Kod svake nedjeljne i blagdanske mise spominjemo te znakove u Vjerovanju, koje zajedno molimo: »Vjerujem u jednu, svetu, katoličku (t. j. općenitu) i apostolsku Crkvu.« To prastaro vjerovanje sastavljeno je na Općem saboru u Niceji 325. god. Znakovi prave Crkve pripadaju samoj njenoj naravi. Ona je dakle prava Crkva Kristova, koja se odlikuje ovim znakovima.

Treća je činjenica, da su svi kršćani, bez obzira na crkvu, kojoj pripadaju, dužni iskreno težiti za potpunim jedinstvom, te ustrajno raditi na tome, da se sveto jedinstvo u punom smislu ostvari. Istina je, da već samo sveto krštenje duhovno povezuje sve, koji su taj sakramenat primili. Ali to nije jedinstvo u punom smislu. Isto je tako istina, da nisu sve kršćanske sljedbe jednako udaljene od punog jedinstva, koje Gospodin traži. To je ono jedinstvo, o kojem nam govore sveta Evanđelja, a ne ono, koje bi sami ljudi po svom ukusu složili.

Za jedinstvom vapi sama narav prave Crkve, koja je i osnovana kao jedna. Jedinstvo je nužno, da se odstrane sablazni, koje razdor prouzrokuje. Jedinstvo zahtijeva i navješćivanje Evanđelja svim narodima. Koliko bi jačom snagom i obilnijim plodom nastupali vjerovjesnici i svjedočili za Krista, kad bi svi kršćani bili jedno stado pod jednim Pastirom.

Iz činjenica, koje smo naveli i ukratko razložili, jasno nam je, što pod ekumenskim pokretom razumijevamo: svjesno i sustavno nastojanje, da se odstrane zapreke, koje stoje na putu ujedinjenju te da se što prije ostvari vruća želja Gospodinova, da svi budu jedno, a to znači, kako je on sam prorekao, jedno stado i jedan Pastir.

UJEDINJENJE POTPUNO OVISI O MILOSTI

Stanje, u kojem se danas kršćanstvo nalazi, očito nije onakvo, kakvo bi po nakanama Isusovim trebalo da bude. Manjka mu jedinstvo. Sve kršćanske sljedbe to uviđaju, ali se ipak čvrsto drže svoje nauke. Tako gleda na odnose među kršćanima i II. vat. koncil: »Krist je Gospodin utemeljio jednu jedincatu Crkvu, no više se kršćanskih zajednica ljudima predstavlja kao istinita baština Isusa Krista. Doduše, svi izjavljuju da su Gospodinovi učenici, ali misle različito i različitim putovima hode, kao da je sam Krist podijeljen.« (UR toč. 1.) Bez posebne milosti ne mogu ni pojedinci ni cijele sljedbe doći do spoznaje, koja je crkva prava. Ako bi to i upoznali, ne bi bez pomoći Duha Svetoga mogli povući zaključke, te uspostaviti jedinstvo.

Zadnji Ekumenski Koncil smatra, da je Gospodin upravo u našim danima milosnim putem potakao srca i savjesti mnogih, da se za ujedinjenje zanimaju i zalažu: »Gospodin je vjekova, koji mudro i strpljivo nastavlja svoj milosni naum, a nama grješnicima, od nekog je vremena stao u kršćane, međusobno razdijeljene, obilnije ulijevati duševnu muku i čežnju za jedinstvom. Ta je milost na svim stranama mnoge pokrenula te se i među odvojenom braćom, uz pomoć milosti Duha Svetoga, pojavilo i danomice se širi gibanje prema obnovi jedinstva svih kršćana.« (UR toč. 1.)

Potaknut ovim milosnim djelovanjem u kršćanskom svijetu, II. vatik. koncil pozivlje sve vjernike Katoličke Crkve, da se odazovu znaku našeg vremena i pridruže milosnom djelovanju: »Budući da se danas, pod milosnim dahom Duha Svetoga, u mnogim stranama svijeta poduzimaju brojni pokušaji molitvom, riječju i djelom da se postigne punina jedinstva koju Isus Krist hoće, stoga ovaj Sveti Sabor potiče sve katoličke vjernike, da se spoznavši znakove vremena, radišno uključe u djelo ekumenizma.« (UR toč. 4.)

MILOST IZISKUJE NAŠU SURADNJU

Kada tvrdimo, da djelo ujedinjenja može jedino izvesti milost, onda tim nismo mislili reći, da svu brigu oko ujedinjenja tolikih kršćanskih sljedbi treba da prepustimo Bogu, a s naše strane da je dosta, ako od vremena do vremena izmolimo koju molitvicu. Bog hoće našu suradnju i na tom važnom i teškom poslu. Mi moramo sa svoje strane sve učiniti, što je u našoj mogućnosti, ali sve što činimo, mora biti prožeto uvjerenjem, da smo samo suradnici Božji, te da ništa od onoga, što budemo pridonijeli, neće donijeti ploda, ako nije povezano s djelovanjem Božjim.

U Dekretu o Ekumenizmu, II. vatik. sabor iscrpivo nam je opisao i propisao sredstva, kojima se u ovom velevažnom apostolatu imamo služiti.

Želimo li u ekumenskom pokretu sudjelovati — a to nam je, kako smo vidjeli, dužnost — onda prije svega moramo nastojati oko svetosti vlastitog života. Tako nas mudro uči Koncil: »Premda je Katoličkoj Crkvi dano sve blago Bogom objavljene istine i sva sredstva milosti, ipak njezini članovi ne žive od toga svim onim žarom, koji bi pristajao. Stoga lice Crkve manje blista pred braćom od nas rastavljenom i pred svijetom, a porast je Kraljevstva Božjega usporen. Zato je svima katolicima težiti za kršćanskim savršenstvom.« (UR toč. 4.)

Za uspješno sudjelovanje u ekumenskom pokretu, Koncil traži i obraćenje srca: »Nema pravog ekumenizma bez nutarnjeg obraćenja. Jer čežnja za jedinstvom proizlazi i dozrijeva iz obnovljena duha, iz samoodricanja i sasvim nesputana izljeva međusobne ljubavi. Stoga nam je zaklinjati božanskog Duha za milost iskrena odricanja.« (UR toč 7.)

Koncil nam preporučuje i razna druga sredstva, koja su ne samo prikladna, nego i nužna u promi-

canju kršćanskog jedinstva, kao što su »pokušaji, da se uklone riječi, sudovi i djela koji ni po pravdi ni po istini ne odgovaraju položaju rastavljene braće, pa otežavaju uzajamne odnose s njima; zatim u religioznom duhu upriličeni skupovi kršćana različitih Crkava ili Zajednica, »dialog« među vrsno upućenim stručnjacima... Takvim dialogom svi stječu istinitiju spoznaju i pravičniji sud o naučavanju i životu jedne i druge Zajednice... Svi ispituju svoju vjernost Kristovoj volji glede Crkve te se, kako i treba, odlučno laćaju posla oko obnove.« (UR toč. 4.)

NAŠA DVA VELIKANA NA EKUMENSKOM POLJU

Navest ćemo samo biskupa Josipa Jurja Strossmayera i skorašnjeg blaženika kapucina Oca Leopolda Mandića.

Mnogo je pisano o životu i djelima biskupa Strossmayera. Radi neraspoloženja prema njegovu političkom radu, u kojem nije bio sretne ruke, prelazi se preko mnogih drugih stvari, što ih je ovaj velik biskup učinio. Mnoge se stvari iz njegova života prešućuju ili krivo tumače. Hrvatska mu javnost zamjera, što je Akademiju Znanosti i Umjetnosti, koju je osnovao god. 1866. nazvao »Jugoslavenskom«, a ne misli se pri tome, da su Biskupa na to naveli upravo ekumenski razlozi. Strossmayer nije mislio na političko, ni nacionalno ni državno jugoslavenstvo, nego na slavenske narode na jugu, koji u to vrijeme nisu imali ni jedne ustanove na akademskom nivou. Temeljna mu je misao bila, da Akademija bude forum, na kojem će se slavenski narodi na Balkanu susresti s katoličkom kulturom i sa samom Katoličkom Crkvom. Želio je upoznati ih sa katoličkim zapadom, te tako odstraniti ili barem ublažiti duboko nepovjerenje Istoka prema Zapadu. Bila mu je na srcu misao Unije. On nije mislio preko Akademije agitirat za Uniju, ali je svakako mislio da kulturno zbližavanje Istoka prema Zapadu utire put Uniji.

Ako s ovoga stanovišta gledamo da djelovanje Strossmayerovo, onda mu moramo priznati, da je radio u duhu Ekumenizma — u onom naime duhu, u kojem se i danas, poslije II. vatik. koncila radi na zbližavanju nesjedinjenih. I danas se tek traže kontakti i upoznavanje. To je prva etapa na putu ujedinjenja, u toj se etapi nalazi današnji Ekumenizam. U ovoj početnoj fazi nalazio se i biskup Strossmayer već prije jednog stoljeća, ali nije naišao na razumijevanje ni na Istoku ni na Zapadu.

Svoju ljubav prema svetom jedinstvu izrazio je Strossmayer i posvetom svoje katedrale: »Slavi Božjoj, jedinstvu Crkava, slogi i ljubavi naroda svoga.« Svoje najveće životno djelo posvećuje svojim najplemenitijim idealima, koji su mu cijeloga života lebdjeli pred očima.

Drugi naš velikan, koji je mnogo mislio na Uniju, bio je Časni Sluga Božji Otac Leopold Mandić. Mnogo je molitava i žrtvica, mnogo svetih misa prikazao na nakanu za crkveno ujedinjenje Istoka i Zapada. Bio je duboko uvjeren, da će do ujedinjenja i doći, jer ga je Gospodin prorekao i jer se na Zadnjoj večeri onako srdačno za sveto jedinstvo molio.

Na ljudsku sudeći, ne vidimo znakove, koji bi navješćivali skorašnje ujedinjenje. Poteškoće su silne na putu. Ali mi se ipak nadamo i čvrsto vjerujemo u ujedinjenje kršćana, makar mi to i ne doživjeli. Nije moguće, da Nebeski Otac ne bi ispunio vruću molitvu Isusovu »Da svi budu jedno«, ili da se ne bi ispunilo proročanstvo Isusovo: »Bit će jedno stado i jedan Pastir.«

Ivan Kukula D. I.

ŽIVOT OBITELJI

ODGOJITELJ I NJEGOVE VRLINE

O odgoju djece mogu se roditeljima i odgojiteljima dati najrazličitiji savjeti više ili manje djelotvorni. Ipak, svi ti savjeti neće donijeti ploda ako roditelji ne budu svjesni da je osnovno načelo svakog pravog odgoja: djecu treba poučavati i odgajati više svojim primjerom negoli riječima. Odgojitelj mora kod djece uživati ugled koji je stekao ne raznim sankcijama i kaznama, nego snagom svoje osobnosti. A da čovjek na drugoga mogne pozitivno utjecati svojom osobnošću, mora biti uistinu izgrađena osoba. Poznato je da i kod zapuštene djece i mladeži više uspijevaju oni odgojitelji koji su osobno izgrađeni ljudi, negoli oni koji to žele postići raznim prisilnim sredstvima. I tu se obistinjuje već toliko puta ponovljena riječ: »Riječi pokreću, a primjeri privlače.«

Bit će, dakle, korisno progovoriti nekoliko riječi o tome, koja se svojstva traže od odgojitelja bio to otac ili majka ili učitelj ili koji mu drago odgojitelj.

IZRGAĐEN ZNAČAJ Odgojitelj mora prije svega biti izgrađen značaj. Kad govorimo o značaju, onda pod tim mislimo na skup osobina koje omogućuju pojedincu da usprkos zaprekama na relativno dosljedan način postupa, i to prije svega u odnosu na ćudoredna načela. Karakterne osobine su: dosljednost, upornost i energičnost.

Ima toliko ljudi koji ni dva dana ne mogu dosljedno raditi ni govoriti. Kod njih velik utjecaj igra trenutačno raspoloženje, koje ih okreće sad ovako sad onako, kao što vjetar okreće pijetla na krovu kuće. Za takve ljude nikako se ne može ustvrditi da su dosljedni, ili se može reći da su dosljedni u svojoj nedosljednosti. Takvi ljudi nikad ne mogu postati pravi odgojitelji, jer što će danas od djeteta tražiti, to će mu sutra zabranjivati. Zbog čega će danas dijete možda hvaliti, sutra će ga zbog toga kuditi i koriti.

Dosljednost se sastoji u tome da uvijek nastojimo govoriti i raditi i misliti vođeni istim moralnim načelima.

Dosljednost mora uvijek biti praćena upornošću i energičnošću. Time ne želimo reći: grubošću, tvrdoćom, tvrdoglavošću. Upornost znači da nas na putu dosljednosti ne smiju pokolebati ni slomiti nikakve kušnje ni zapreke. A energičnost nam želi reći da se protiv zapreka i kušnja na putu dosljednosti ne može uspjeti nekom mlitavošću, nego čvrstim nastupom, koji će nas dosta puta stajati i žrtve i znoja.

Kad sve to primijenimo na odgoj djece, onda to znači, da odgojitelj mora biti čovjek dosljedan i u svome radu i u svojim zapovijedima, da tu dosljednost u odgoju provodi ustrajno i neustrašivo. Samo na taj način dijete će znati što se od njega traži i kako je važno to što se traži.

STOŽERNE KREPOSTI Ne može biti pravog izgrađenog značaja tamo gdje nedostaju stožerne kreposti: razboritost, pravednost, umjerenost i duševna jakost.

Razboritost je krepost, koja od odgojitelja traži da prije svakog odgojnog čina zrelo razmisli što namjerava učiniti, a u težim slučajevima da potraži i savjeta kod drugih i da se pomoli Bogu za rasvjetljenje.

Protiv ove kreposti griješi se nepromišljenošću i prenaglim donošenjem odluka. Nažalost, mnogi se roditelji i odgojitelji daju više voditi trenutačnim raspoloženjem nego smirenim prosuđivanjem koje bi im pomoglo da spoznaju što je ovaj čas za dijete potrebnije i bolje. A budući da dijete veoma brzo otkrije tu brzopletost svojih roditelja i odgojitelja, to i ono takve zapovijedi prima isto tako neozbiljno kao i roditelji. Stoga vidi li oca i majku dobro raspoložene, dopustit će si više slobode, a kad na njima opazi da su neraspoloženi i razdražljivi, pripazit će da kroz to vrijeme ne učini ništa što bi ih moglo još više razdražiti. Dijete se na taj način više uči lukavosti nego ozbiljnom shvaćanju života i raznih dužnosti.

Kako posve drugačije djeca gledaju na one roditelje, koji uvijek prije promisle o stvari koju misle da moraju tražiti od njih. Tu ozbiljan postupak roditelja i u djeci budi ozbiljnost, pa posve s drugačijim raspoloženjem prihvaćaju roditeljske zapovijedi ili zabrane. Uvjereni su da im roditelji žele samo dobro kad to i to od njih traže.

Uz razboritost veoma je važna krepost **pravednosti.** Ta krepost upućuje čovjeka da svakome dade što mu pripada. Na njoj se temelji sav društveni poredak i ona je bitni uvjet opstanka samog ljudskog društva.

Mnogi roditelji nisu ni svjesni koliko griješe protiv te kreposti. Kad se radi o pravednosti prema djeci, onda najprije treba znati da i djeca kao ljudska bića imaju svoja prava koja ne smije nitko povrijediti. Imaju pravo na poštivanje, na to da im se pruži dostatna intelektualna i moralna pouka, da im se omogući dostatan vjerski odgoj, da ih se štiti od tuđeg iskorištavanja, da im se pruži potrebna roditeljska ljubav, da im se čuva život i zdravlje te da ih, zaštiti od lošeg utjecaja okoline.

Pravednost traži od roditelja da svoj svojoj djeci dadu podjednaku brigu i ljubav. Stoga ne smije u njihovim postupcima biti privilegirane i zapostavljene djece, jer takav postupak škodi i privilegiranoj i zapostavljenoj djeci u odgoju.

Da će u određenim okolnostima jednom djetetu trebati pružiti više pažnje i osjetnih znakova ljubavi i nježnosti nego drugoj djeci, to je po sebi jasno. Takvi su slučajevi: bolest djetetova, neki djetetov neuspjeh, možda duševna kriza zbog godina u koje je ušlo ili što slično. U takvim slučajevima dobro je djecu upozoriti na to i potaknuti ih da i oni budu prema tome svom bratu ili sestri obazriviji, da se za njih više žrtvuju. Ujedno im je dobro naglasti da će takva pažnja i ljubav biti sutra možda njima potrebna.

Pravednost traži i to da dijete bude ne samo ukoreno za prijestup, nego i pohvaljeno za dobro djelo. Kad se radi o kazni, bolje je biti blaži nego stroži, a za pohvalu i priznanje isto je tako potrebno da budemo umjereni. Ali nikako ne smijemo djetetu pokazati ravnodušnost prema njegovim uspjesima ili neuspjesima. Dakle, i pravednost mora biti vođena razboritošću.

Budući da su roditelji redovito odgojitelji više primjerom nego riječima, od velike je važnosti da posjeduju i krepost **umjerenosti.** Ta krepost čovjeka uči da vlada sam sobom i da sjetilne težnje obuzdava i podvrgava razumu i moralnom zakonu. Za odgoj djece veoma je važno da roditelji ne popuštaju neuredno raznim sjetilnim sklonostima bilo da se radi o jelu ili piću, bilo o pušenju, bilo o kakvoj zabavi, športu ... Jer prije ili kasnije djetetu će se inače samo od sebe nametnuti pitanje: Kako moji roditelji mogu od mene tražiti da se u tom i tom svladam, kad se oni sami ne svladavaju? Od djeteta se u takvom slučaju traži veća moralna snaga nego od roditelja, veća zrelost se traži od njega koje je tek na putu dozrijevanja nego od onih koji su već davno morali biti zreli u svome moralnom životu.

Kako dakle vidimo, od odgojitelja se traži uistinu **velika duševna jakost** da bude uvijek spreman izgrađivati i samog sebe i svoje dijete. Stoga ljudi bojažljivi, kolebljivi, puzavi, puni ljudskog obzira nisu sposobni da druge odgajaju.

ZDRAV SUD Odgojitelj mora posjedovati zdrav sud, tj. sud koji je slobodan od utjecaja strasti, od simpatije i antipatije, od osobnih interesa, od obzira prema bilo kome. Taj sud mora biti prožet iskrenom ljubavlju prema djetetu i njegovu vremenitom i vječnom dobru.

Zdrav sud traži od odgojitelja da zna voditi računa o temperamentu svakog djeteta posebno. Mora znati da li su kod tog i tog djeteta reakcije brze ili spore, da li stvari i događaje doživljava površno ili duboko, koliko je osjećajno, kakvih je umnih sposobnosti, ima li jaku ili slabu volju, da li je otvoreno ili zatvoreno, povjerljivo ili nepovjerljivo . . . I, uzevši sve to u obzir, tek onda na posve individualan način od djeteta traži ovo ili ono. Svaka šablona u odgoju mora biti odbačena, jer ona je smrt odgoja.

Za zdrav sud o pojedinom djetetu traži se od oca i majke priličan napor, ali i osobna sređenost. A mi smo danas svjedoci da baš toga nedostaje tolikim roditeljima. Stoga i dolazi do tolikih promašaja u odgoju.

NESEBIČNOST Odgojitelji, koji žele kršćanski odgajati svoju djecu, moraju sav odgoj temeljiti na svrhunaravi. Potrebno je da budu svjesni kako svojim odgajanjem pomažu djeci da usmjere svoj život prema Bogu i vječnom spasu duše. Za takav odgoj traži se krepost nesebičnosti. Po nesebičnosti mi postajemo samo kao neki putokazi na životnim raskršćima djece, ali uopće ne pokušavamo da djecu ma i najmanje zadržavamo za sebe i usmjerujemo prema sebi. U svemu tome ne tražimo ni sadašnju ni buduću svoju korist, nego samo korist djece.

Takav velikodušni postupak u odgoju nikako ne oslobađa djecu od četvrte Božje zapovijedi da svoje roditelje poštuju i ljube i da im pomognu u njihovim potrebama, osobito u njihovoj starosti. No zanimljivo je da su toj zapovijedi Božjoj najvjernija ona djeca koju su roditelji nesebično odgajali za Boga.

Ova nesebičnost poučava roditelje da svojoj djeci nikad ne pristupaju s motivom: »Dijete, učini to meni za ljubav!« »Ako to ne učiniš pokazuješ da me ne voliš!« Sav odgoj nesebičnih roditelja mogao bi se sažeti u riječi: »Učini to iz ljubavi prema Bogu i spasu svoje duše!«

Sjećam se jedne majke, koja je govorila često svome sinu: »Sinko, ja od tebe ne očekujem ništa drugo nego da budeš vjeran Bogu do groba. Što se tiče moga uzdržavanja, Bog će se već za mene pobrinuti, ako ti ne budeš mogao . . .«

Tako odgajana djeca u dobroj mjeri ostaju vjerna Bogu i svojim roditeljima cijeli svoj život.

Nesebičnost se osobito očituje kod roditelja onda, kada sam Bog zahvati u život kojeg djeteta pozivajući ga u svoju službu, u duhovni stalež. Ima toliko roditelja, koji sve moguće poduzimlju da u tim časovima Božjeg zahvata u djetetov život onemoguće dijete da se odluči za Božji poziv. O tim protivljenjima Bogu ima toliko upravo potresnih primjera, da ih mnogi naši kršćanski roditelji mogu znati.

Međutim, zanimljivo je i to, da tako postupaju čak i oni roditelji koji se inače smatraju uzornim kršćanima. A baš takvi časovi otkrivaju kako je plitko njihovo kršćanstvo. No zanimljivo je da se gotovo redovito takva djeca posve otuđe svojim roditeljima i priskrbe im mnogo bolnih časova. A i oni sami toliko puta budu veoma nesretni u životu osjećajući da su promašili životni poziv.

Dobro bi bilo kad bi se kršćanski roditelji malo ozbiljnije zamislili u to i onda baš u tome promijenili svoj stav prema Bogu koji možda i u njihovoj obitelji kuca na srca kojeg od njihove djece . . .

STRPLJIVOST Jedna poslovica kaže: »Nije pravi odgojitelj onaj koji, nakon što je neku stvar ponovio devedeset i devet puta, ne zna to i po stoti put izreći, ali na način kao da govori o posve novoj stvari.«

Odgoj djece sastoji se u neprestanom ponavljanju osnovnih moralnih zasada. Moramo znati da svaka dob drugačije doživljava jednu te istu moralnu obvezu. Drugačije je to kod malog djeteta koje tek počinje upoznavati život, Boga i njegov moralni zakon. Drugačije je kod djeteta koje počinje polaziti u školu. Drugačije je kod djece u predpubertetu, tj. između 11. i 15. godine. I opet sve je to drugačije kod pubertetlija. I u tim raznim razdobljima drugačije to doživljuju muška djeca, a drugačije ženska, drugačije gradska, a drugačije seoska.

Ako se neko dijete polaganije razvija, polaganije će i upotpunjavati pojedine moralne spoznaje. I opet, strastvenije dijete strastvenije i bučnije reagira na pojedine moralne dužnosti nego ono smireno. Pa ni isti temperamenat neće u svakom razdoblju života jednako reagirati.

Koliko puta sam već doživio da su mi došli roditelji i tužili se, kako im je sav trud oko odgoja njihove djece uzaludan. Međutim, kad sam ih upitao, da li su djeca i prije bila takva, gotovo redovito sam dobio odgovor, da su prije bila mnogo bolja, smirenija, sređenija, po-

slušnija, povjerljivija i privrženija. Oni su dakle bili uvjereni da dijete u svakom razdoblju života jednako reagira, pa su stoga nad svojom djecom počeli **očajavati.**

Dijete koje se ne mijenja tijekom godina i u odnosu na spoznaju moralnih načela i u provođenju njihovu u životu, zadržava se u svom razvitku na razini ranog djetinjstva. Ono nikad neće potpuno dozrijeti ni duševno ni duhovno. Normalno dijete mora proživjeti i bezbrižne dane djetinjstva, ali isto tako i burne dane mladenaštva.

Roditelji moraju znati i to da svaka dob ima i svoje nastranosti, svoje specifične pogreške, pa prema tome od toga neće biti pošteđena ni njihova djeca.

Prema tome, roditelji se moraju znati uživjeti da npr. više nemaju pred sobom dijete od 4 ili 5 godina, nego dječaka ili djevojčicu od 8 ili 10 godina, ili mladića i djevojku od kojih 14 ili čak 17 godina.

Svima nam je dobro poznata mladenačka nestalnost. Danas će nam obećati ne znam što, jer su raspoloženi, smireni, puni poleta i optimizma. Ali sve se preko noći mijenja čim ih zahvati depresija, duševni nemir, neraspoloženje, razočaranje. Na takva raspoloženja nailazimo gotovo u svim mladenačkim dnevnicama kao i u knjigama i raspravama raznih psihologa i pedagoga.

Odgajamo li mi svoju djecu za Boga, onda nećemo gubiti živaca, kad se pojave kod njih te i slične poteškoće i ta promjenjivost. Strpljivo ćemo nastaviti svoj veliki posao. Pa i onda kad doživimo neuspjeh, ne smijemo položiti oružje, nego i dijete i sebe moramo ohrabriti tražeći pomoć kod Boga u molitvi i svetim sakramentima.

ZAKLJUČAK Kako vidimo, od odgojitelja, ovdje od roditelja, traži se veoma mnogo da mognu izvršiti svoj veliki poziv. Možda će gdjekoji otac i majka pomisliti: Pa toliko toga se od nas traži da je to upravo nemoguće u životu ostvariti. Priznajem da je to teško. Međutim, nikad u tom poslu nemojmo računati na same sebe, nego prije svega na Boga i njegovu pomoć. Jedan će u tom poslu tako uspjeti više, drugi manje, ali ipak svaki će postići više nego što sada i sluti.

Zanimljivo je što sam doživio. Dobro sam poznavao jednog profesora pedagogije, koji je o odgoju napisao lijepu knjigu i mnoge generacije mladih poučavao kako će kasnije u životu odgajati druge. Međutim, on sam nije znao odgojiti svoju vlastitu djecu.

A poznavao sam jednu drugu obitelj, gdje su roditelji bili obični ljudi bez ikakvih viših škola, ali uza sve to su uzorno odgojili svu svoju djecu. Nisu znali za tolika pedagoška načela po kojima treba odgajati, ali su imali zdrav sud i veliku vjeru u Boga i nesebičnu ljubav prema svojoj djeci.

Stoga bez pretjerivanja na kraju mogu reći, da će pojedini roditelji u odgoju svoje djece toliko više uspjeti, koliko će sami vjernije služiti Bogu nastojeći oko kršćanskih kreposti u svome svagdanjem životu.

Dobro bi bilo da se i u ovoj stvari nađe više obitelji povezano međusobno kako bi se uzajamno pomagale i savjetom, i iskustvima, i primjerom, i molitvom. Nađimo dakle istomišljenike po vjerskom uvjerenju i po ljubavi prema Bogu i djeci, pa ćemo vidjeti da to neće ostati bez ploda i u odgoju djece i u našoj vlastitoj duhovnoj izgradnji.

Juraj Gusić

OJ JEZERO, MEĐU DOLINAMA

Kad jesen dođe, jezero se povuče u korito Neretve. Skoro u korito. Od Konjica do Jablanice, i od Jablanice do Gračaca nastane pustoš koja ubija. To polje, koje je prije petnaestak godina postalo umjetno jezero, ljeti plavo i talasavo kao nekadašnje žito, u jesen, i to svaku jesen, pa sve do u kasno proljeće, postane obično blato. Brda koja jezero okružuju izgledaju podrovana i sliče glavi dječaka visoko podšišana. Misliš da se ta brda u samom korijenu suše. Ako jezero presuši prije nego padne lišće, onda ta brda oko jezera izgledaju i tužna i smiješna. Blatom u podnožju okružena, a gore divnim bojama ukrašena izgledaju kao da je netko razastro neki divan ćilim na truo panj.

To malo tko primijeti, pogotovo ne onaj koji mora to blato gaziti i kraj rijeke dugo čekati da prijeđe na drugu stranu. Nikuda ne gledaš i ništa ne misliš, samo čekaš kako ćeš prijeći. Jer ponekad moraš sate i sate čekati da dočekaš čamac koji će te prebaciti na drugu stranu. A ako omrkneš, ne idi rijeci jer tu ćeš i svanuti.

Tako se ove jeseni dogodilo s Marom Zovom. Nekako se žena ranim jutrom kroz maglu probila gazeći blato s djetetom u naručju do rijeke i tu je čekala čamac da se prebaci na drugu stranu Neretve, do ceste koja vodi u Konjic. Žurila se, jer je dijete gorjelo u vatri. Prehladilo se iznenada, jer je iznenada i zahladilo. Dvanaesto dijete, i to najmlađe. Tek mu je bilo osam mjeseci.

»Bože, samo da mi je stići do doktora!« šaptala je gazeći blato. A kada bi joj opanak ostao u blatu, bila je u sto muka, jer bi ga teško navukla na nogu, pa onda opet poteci. I nekako je stigla do rijeke, ali preko rijeke pješice ne može. Čekala je čamac dva sata u magli kraj rijeke, iz koje je izbijala studen kao iz hladionika. A iz magle je nešto rosilo slično sitnoj kiši, a kiša nije. Neka izmaglica. A kad se napokon prebacila na drugu stranu, opet je tu čekala na neko prijevozno sredstvo, ali kroz pola sata ništa nije dočekala, pa je krenula pješice. Žurila se da stigne dok se ambulanta ne zatvori. I stigla je nekoliko minuta prije, sva

mokra kao mokra krpa po odijelu od sumaglice, a po tijelu od znoja.

»Pričekaj do poslije podne. Što nisi prije došla?« reče joj neki u bijelom mantlu i odmah umače u sobu. Čekala je na hodniku sve do četiri sata. Sreća, imala je čitavu klupu praznu pa je mogla staviti dijete na klupu. Ali samo malo dok bi joj se krilo odmorilo. »Dijete je bolesno i treba ga grijati na majčinu krilu«, mislila je u sebi.

»Ništa mu nije. Tek mala prehlada. Razmaženo je pa je osjetljivo«, rekao je liječnik i propisavši neke lijekove, otpravio je ženu kući. Kupila je lijekove u apoteci i krenula kući. Već je bio mrak, a do jezera treba pješačiti više od sata. A čim mrak padne, više nitko ne prelazi rijeku. »Možda će biti nešto. Moram, pa makar preplivala. Djeca su kod kuće sama. Tko će im zgotoviti večeru? Tko će im prostrti? Tko će ih pokriti? Moram stići, prehladit će se.« I počela je cestom trčati kao da je netko goni. Kad je stigla do rijeke, potpuno je već smrklo. Nije se vidio ni prst pred očima. Magla se razišla, ali je padala jaka kiša, a bila je studena. Samo što se nije pretvorila u snijeg.

»Ooooo, Junuze, oooo, Jure!« pokušala je dozvati lađara, čija se kuća skrivala gore u brdu kilometar-dva daleko, u mraku i u šumi.

»Da krenem njegovoj kući?« Ali se sjeti da se njegovoj kući noću ne prilazi ni blizu. Kuća na osami, pa čovjek odveže oba psa, koji su opasniji od vuka. Razgulili bi i nju i dijete.

»Pa vikat ću. Možda će čuti . . .« I čekala je dok umuknu psi da zaviče, ooo, Junuze. Ali te su noći psi lajali neprestano kao za inat. I počela se žena nadvikivati sa psima, ali uzalud. Njezin slabašni glas zagušio bi krupni lavež i tamna noć, koja je obavijala Junuzovu kuću i nadvila se nad rijeku kao smrt.

»Bože, što ću?« počela se žena plašiti. Više za dijete nego za sebe. A dijete je, umotano u staru deku, spavalo. Pustila ga vatra, pa je zaspalo. Prvi put nakon tri noći i tri dana.

»Bože, da mi od studeni ne umre!« I skide majka sa sebe crnu vestu, ostavši samo u košulji, pa jače utopli dijete.

»Nu, što on reče?« prisjeti se liječnikovih riječi dok je umotavala

dijete: »Umazila, Bože, umazila! Kako ću ga umaziti? Dvanaestero ih, pa ih mazi? Ajde, budalo, oprosti mi, Bože, što rekoh!« I žena zadrhta više od onoga što nezgodno reče nego od studenih kapi koje su joj kvasile tijelo i ledile srce.

»Samo da djetetu što ne bude!« i stavi ga ispod sebe kao kvočka pile, kad osjeti opasnost od orla. Na ruke se i na koljena naslonila da ga prsima ne prignječi. Po leđima je padala kiša, koja se slijevala niz leđa kao niz golu strehu.

»E, sad mu je dobro!« Zaštitivši bolesno dijete, počela je misliti na onih jedanaestero kod kuće: »Bože, da kojem što ne bude! Da se ne zapale! Što li će jesti? Tko će im prostrti i tko će ih pokriti? Hoće li to znati Katica? Morala bih je učiti, već joj je 14 godina. Kud ne rekoh baki Anđi da na njih pripazi . . . Ma, onaj koji ih je dao, neka ih i čuva!« pa u mraku negdje pronađe krunicu i stade moliti.

Tek što je krunicu dovršila, kiša je prestala. Počeo je puhati neki vjetar, topao kao usred ljeta, ili se njoj to činilo. Osuši joj leđa i ona tako naslonjena na dijete zaspa. Sanjala je čudan san. U susret njoj išao je neki ogroman traktor ili tank. Nešto što je ona nekad vidjela ili za vrijeme rata ili kada je prije desetak godina bila u Slavoniji u berbi kukuruza. I ta joj se grdosija pope ravno na leđa. Mogla je pobjeći, ali onda bi joj to zlo smrvilo dijete. Radije nju nego dijete. Ona je jača nego dijete. I dijete treba živjeti, a ona je već proživjela . . . O svemu je tome mislila u snu dok se grdosija primicala. I kad se ta grdosija njoj popela na leđa, ogromna kao brdo, postala je lagana kao pero i topla kao najtopliji jorgan. Zagrijala joj studena leđa i ona je blaženo snivala. Probudila ju je pjesma s onu stranu rijeke.

Pjevali su momci koji su se vraćali sa sijela. Među tim glasovima prepoznala je djeverov glas. Skočila je probudivši se i zavikala: »Oooo, Ivo! Oooo, Ivo!« Kad se tek prenula, činilo joj se da se ona grdosija s leđa strovalila u rijeku. Nešto je palo u rijeku jako kao kad klada pada u vodu.

»Oooo, Ivo! Oooo, Ivo!« Ali Ivu nije dozvala. Samo je vika dijete probudila. Počelo se u toploj deki koprcati i rukama mahati kao da razgoni studen i tamu. I ona je samo čekala da dijete zaplače, pa da i ona s njim zaplače. Tek je sada spopade prvi strah i neka neodređena tuga. Ali to je sve trajalo jedan časak. Čim dijete stavi na krilo, ono ručicom posegne u njedra. I ta ručica unese neku blaženu toplinu u njezina njedra, pa joj kroz grudi i srce prostruji neka nebeska radost.

»Ozdravilo je!« uskliknu majka. Dijete je pohlepno pilo, milujući ručicom majčine grudi. I kako se iz njenih grudi slijevalo mlijeko u dječja usta, tako se iz dječjih usta slijevala radost u njene grudi.

»Ozdravilo je, Bogu hvala!« opet je uskliknula i naslonivši glavu na djetetovu glavu, za koji čas je zaspala kao dijete kad ga pusti velika vatra.

»Oooo, mama, ooo, mama, ooo, nevjesta, ooo . . .« probudivši je s druge strane rijeke glasovi. Raspoznala je kćerkin i djeverov glas.

»To je Ivo. Čim je vidio da nisam došla . . .«, pomisli i ozovnu se.

Stigla je u zoru kući. Sva su djeca spavala osim Katice i Zvonka, koji je imao 12 godina, pa je i on pošao

tražiti mamu. Sva na jednom širokom dušeku ispod velikog jorgana. Stiskala se jedno uz drugo kao ribe u konzervi.

Spustivši dijete u kolijevku, razmaknu djecu u sredini i leže između njih. I čim leže odmah zaspa. Topli dah zagrija joj leđa; zagrija je svu i posta topla kao da je čitavu noć spavala pod perinom.

Ujutro, čim su se djeca probudila, počela su je milovati po licu, po kosi i veselo su vikala: »Mama je došla!« A ona s desetak ručica na glavi, osjećala se u polusnu kao da spava među anđelima. Lice joj se žarilo od neke sreće i ni traga nije ostalo s blatnog jezera i hladne rijeke . . .
Oj jezero, među dolinama!

Stjepan Džalto

Mlada misa u Jalžabetu

Jalžabet je jedna od onih župa, u kojoj Glasnik Srca Isusova i Marijina vodi po broju predplatnika nad ostalom katoličkom štampom. Red je stoga da Glasnik zabilježi važan i nesvakidašnji događaj u toj župi. 19. studenoga 1971. na blagdan zaštitnice župe sv. Elizabete, bilo je u župi svećeničko ređenje domaćega sina vlč. Ivana Baisa. Svečani obred ređenja obavio je pomoćni biskup o. Mijo Škvorc, a prisustvovalo mu je pedesetak svećenika uz veliko mnoštvo Božjega naroda. Domaći župnik i dekan preč. g. Stjepan Golubić već je 19 godina na toj župi. U svome pastoralnome radu smatrao je vrlo važnim brigu za svećenička zvanja. I eto taj njegov rad sada je okrunjen u prvom mladomisniku koga je on kao jalžabetski župnik poslao u sjemenište. Lijepe perspektive za svećeništvo pokazuju i još 4 bogoslova i 2 sjemeništarca iz iste župe.

Nakon ređenja u petak slijedilo je slavlje mlade Mise u nedjelju na svetkovinu Krista Kralja. Iako je dan radi prvog snijega bio prohladan, skupilo se je toliko svijeta, da sve nije ni stalo u crkvu. Dobro uvježbane pozdravne deklamacije jalžabetske djece, zatim dupkom nabijena crkva koja je skladno pjevala i recitirala misne dijelove dale su svečanosti srdačan, a ujedno snažan pečat. To je doista bila zajednica molitve i pjesme oko mladomisničkog euharistijskog slavlja.

Nešto valja ipak naročito spomenuti što je bilo originalno za ovu mladu Misu. Neposredno prije prikazanja stupio je pred mladomisnika najstariji jalžabetski bogoslov Ivan Hruško sa zlatnim kaležom i patenom u ruci. Taj kalež i patena dar su jalžabetskog župnika, njegovih bogoslova i sjemeništaraca svome mladomisniku, koji je zamoljen da ih se sjeti kod mlade Mise, te da svojim kolegama iz iste župe koji su pošli za njim u sjemenište i bogosloviju izmoli da dođu i do svećeničkog ređenja.

Marni su bogoslovi i sjemeništarci za tu svečanu zgodu svoje župe izdali i sami uredili treći broj svog župnog lista »Vrhunci zovu«, u kojem je uz druge priloge napisana i mladomisnikova biografija. Vrijedno je spomenuti da su uz mladomisnikove dobre roditelje, sestru i brojnu rodbinu veoma bili ponosni i sretni i njegovi krsni i krizmeni kumovi, koji ga na duhovan način smatraju također svojim i koji su ga brižno pratili i pomagali na putu do oltara pa i sada kada je trebalo žrtvovati i pripremati za ređenje i mladu Misu.

Svečana agapa nakon mlade Mise održana je u gostoljubivom župnom dvoru, koji je uvijek otvoren svakome članu župne zajednice, pogotovo bogoslovima i sjemeništarcima, a i svakome svećeniku i svećeničkom pripravniku koji svrne u Jalžabet.

Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji je u jalžabetskoj župi dobro viđen i čitan, neka uz vrijednoga župnika pomogne također stvaranju, oblikovanju i razvijanju nepatvorene kršćanske zajednice, koja je svakako veoma perspektivna s kvalitetnim svećeničkim zvanjima, a to sigurno nije mala perspektiva, jer će imati značenje za čitavu veliku zagrebačku nadbiskupiju, koja i danas vapi za dobrim svećenicima, onima po Srcu Isusovu, kako je to izrazio jedan svećenik u zdravici kod mladomisničke agape.

Josip Antolović

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

13. KATEHEZA

Postoji duhovni svijet

Napomena: Da bismo upoznali narav duše potrebne su nam neke analize. Zato ćemo govoriti o duhovnom svijetu, osobito pod vidikom kako je duša duhovna **bitnost** (13. kateheza); zatim o **duhovnosti duše,** kao bitnosti, (14. kateheza); zatim o neuništivosti, **besmrtnosti** duše (15. kateheza) i o duši u svjetlu objave: Kristov stav prema pitanju ljudske duše (16 kateheza).

Da je duša duhovna **bitnost** - naglasak je ovdje na riječi bitnost - očito je iz prijašnjeg poglavlja gdje smo govorili o slobodi. (11. kateheza). Sloboda naime kao duhovna kvaliteta zahtijeva duhovnog nosioca samoodređenja. Duša je dakle samosvojno biće, nije neka modifikacija ili samo očitovanje nekog drugog bića. Tom pitanju posvećeno je ovo razglabanje . . .

1. POSTOJI SVIJET DUHA Da postoje vrednote: pravednost, istina, razumijevanje, a pogotovo da nas na te odlike upozoravaju njihove oprečnosti kao nedostaci — nepravda, laž, nerazumijevanje — o tome nitko nije sumnjao. — Isto tako naše vlastito iskustvo opovrgava svaku teoriju o nepostojanju duhovnih kvaliteta, o nepostojanju misaonog svijeta. Knjige se ne prodaju zbog papira, nego zbog ideja u njima, a ideje nisu slova, nego nam slova otkrivaju ideje. Niti se filmovi gledaju samo zbog slika, nego u prvom redu zbog ideje i radnje koju otkrivaju. I slika i slova i zvuk glazbe samo su posrednici između ljudi i pomažu im da si priopćuju bogatstvo ili siromaštvo svoje duše. Postoji dakle svijet duha, koji mi čitamo, dešifriramo pomoću simbola: slova, zvuka, slike. No nas zanima postoji li osim tih duhovnih kvaliteta, koje su konačno samo naše određenje, naše usavršavanje, postoji li duhovni svijet, koji je zaseban, koji nije tek naše savršenstvo, nego je useban, samosvoj, koji je subjekt djelovanja. Pitanje je na mjestu. Mi smo naime bića uronjena u materiju; naši procesi mišljenja praćeni su uvijek predodžbama, odvijaju se uvijek u funkciji vremena i prostora, u tim, ipak materijalnim dimenzijama. No jedno nam ipak već sada mora biti očito,

da su manifestacije duha vidljive, i da nam je to put prema našem odgovoru.

2. ISPRAVIMO, KORIGIRAJMO SVOJE PREDODŽBE O SVIJETU DUHA Nemojmo si duh predočivati kao neko astralno, prozirno tijelo koje lebdi, koje je konačno vezano za prostor. Naše predodžbe o duhovnom svijetu polaze od nijekanja protežnosti, nijekanja vezanosti na vrijeme i prostor; drukčije to ne može ni biti. No moramo ići dalje. Zaključiti nam je, ako postoji duhovni svijet, on mora imati posve druga svojstva, druge kvalitete nego materija. Narav tog duhovnog svijeta pomalo će nam biti jasnija ako promotrimo narav samih tragova u kojima se duh očituje. Neke usporedbe mogu u tom pomoći. Moramo reći da svijet u kojem čovjek živi posve nadilazi svijet životinje. Životinja je vezana na trenutak, na konkretno zbivanje i osjećaj bez ikakvih perspektiva. Dresurom se nešto postizava, ali to je tako neznatan napredak da se ni pomisliti ne može da bi životinja prestala biti ono što jest. Kod čovjeka stvari drukčije stoje.

Spomenuli smo, da je on slobodan. Da se sam odlučuje na djelovanje i sam određuje hoće li raditi to ili nešto drugo, hoće li pakostiti drugima ili će raditi što drugi želi. Čovjek pamti; on ima svoj zagonetni arhiv, svijet svojih ideja. Njegovo djelovanje kako god imalo na sebi tragove materije, ipak nije samo materija. Dok se u nizu godina sva njegova materija izmijeni po nekoliko puta, **on ostaje isti.** Isti Petar, isti Ivan, koji je prije 60 godina polazio u školu, taj isti Petar sada proživljava staračke dane i sjeća se svakog trenutka svoje mladosti. Mi dapače znamo da je život čovjekov to vredniji što ima više u njemu očitovanja duha. Mi dakle moramo dobro pogledati djelovanje i život čovjekov i nepristrani sud donijet će na vidjelo da postoje dva različita niza djelovanja. Oni se doduše isprepliću, ali su u svojim kvalifikacijama takovi da se bitno razlikuju jedni od drugih. Kvalitete jednog niza ne smijemo pridavati drugom. U tome bi bila naša korekcija, ispravak naših predodžbi o duhovnom svijetu.

3. IZVOR DUHOVNOG DJELOVANJA Iz dvostrukog, ili točnije rečeno dvojnog djelovanja: materijalnog i duhovnog mi sa sigurnošću zaključujemo da postoje i dva različita izvora djelovanja: jedan izvor protežnog djelovanja, a drugi neprotežnog; da je nadalje jedan izvor protežan, a drugi duhovan, da je jedan izvor nosilac jednog, a drugi izvor nosilac drugog djelovanja. Zaključujemo sa sigurnošću nadalje iz djelovanja i naravi djelovanja na narav samog izvora. Stara i neoboriva izreka u filozofiji: da djelovanje očituje bit činioca, — agere sequitur esse. Ako imamo duhovno djelovanje, mora tu biti i duhovni činilac. To je eto pitanje koje nas je ovdje zanimalo, da naime otkrivajući duhovne kvalitete i duhovno djelovanje zaključujemo na **duhovni bitak.** Postoji duhovni svijet, i ne samo kao projekcija materije, kako misle materijalisti, nego postoji useban, samosvoj svijet, koji nije materija, iako je možda na neki način vezan uz materiju. Postojeća navezanost, postojeće supostojanje, postojeće sudjelovanje u konstituiranju sastavljenih bića, ne smije nas zavesti da pomiješamo osobine i odlike jednog i drugog svijeta. — Da se sve kamenje složi i da se propinje ne znam koliko hoće, ne bi moglo prekoračiti u organski svijet. Život može biti samo trag i dar života. — Da se sve životinje udruže, nikad i nikako se od njih ne može očekivati jedna knjiga. One to nemaju i ne mogu imati. Nije dosta da je u njima organizirana materija. Knjiga je produkt duha. Jedno dijete više vidi, nego svi slijepci skupa; jedno zrnce života više vrijedi, nego sva brda i sav svemir, jedan duh više može domisliti nego sva živa i neživa stvarnost. I ako je netko nešto domislio, domislio je samo zato jer je duh.

Ovdje bismo mogli reći još koju riječ o tome da je duh po svom porijeklu, po svojoj genezi stariji od materije. Materija sama za se ne može egzistirati neoblikovana, neformulirana. Ona ne postoji nigdje kao neki rezervni materijal u skladištima, nego je sva oblikovana, oformljena principima koji je određuju u skali elemenata. Sve to vodi k duhu, ne samo kao formama, nego kao organizatoru, inžinjeru, auktoru, pokretaču koji je sam duh i stariji od svakog zbivanja u nestalnosti vremena i prostora.

Sve nas to vodi k zaključku da postoji duhovni svijet, da postoji svijet duha kao subjekt. Tu je i palo neko novo svjetlo na naše putove k Bogu. Ideja o našem Bogu nije bila završena s onih nekoliko metodičkih jedinica na početku ovih kateheza.

Pred nama je pitanje o duhovnosti ljudske duše.

14. KATEHEZA

Duša je duhovna bitnost

Iz izvještaja Biblije sjećamo se one rečenice da je Bog stvorio čovjeka na svoju sliku (Gen 1,27). Svako je biće na neki način slika svoga začetnika, ali kad Bog veli da je čovjeka stvorio na svoju sliku, tada to na osobit način znači da je čovjek »duh«, da ima bitne oznake duha: **razum,** i što iz njega slijedi **moć volje.** — U ovoj metodičkoj jedinici, htjeli bismo naglasiti i pokazati baš to da je čovjek ne samo materija, nego duh, i to da je duh njegov bolji dio, i da je duh ono što je nosilac najljepših kvaliteta čovjekovih uma i volje. Taj um i volja nisu kao po materijalističkom shvaćanju neka isparivanja ili projiciranja materije, nego su odlike duhovne duše. Kod tog promatranja pomoći će nam ono što smo u prijašnjem poglavlju promotrili i usvojili, da nas naime kakvoća djelovanja dovodi i otkriva nam kakvoću izvora. Tu leži sva dokazana moć našeg promatranja. Evo ga ukratko u formi školskog postupka, silogizma:

Kakvo je djelovanje takva je bit onoga koji djeluje.

Djelovanje našeg uma i volje jest duhovno, dakle je i bit uma i volje duhovne naravi. Odnosno ukratko: Duhovnost počela otkriva se iz na-

ravi djelovanja. — Dakle duša je duhovna.

Mislim da nije potrebno naglašavati kako je duhovnost razuma i volje koju ovdje dokazujemo istovjetna s duhovnošću duše. Naime to je duša. Razum i volja su osnovne moći same duše. — U našem dokazivanju sve ovisi o tome da pokažemo kako postoji bitna razlika između misli i osjeta, i drugo da pokažemo nutarnju neovisnost idejnog svijeta od materije.

1. Bitna razlika između čina razuma i osjeta uočuje se iz međusobnog uspoređivanja. Razum se služi općim idejama: biti, postojati, ukratko pojmovima koji su općeniti, istrgnuti od stvari i uzdignuti za neki novi način postojanja i djelovanja, dok su sjetila usmjerena na **taj** čin, na **to djelo,** na **taj** zvuk — ukratko na sve što je trenutačno i odvojeno.

Tu razliku možemo uočiti i iz ocjenjivanja i promatranja općenitih ideja kojima se služi razum i pojedinačnih predodžaba na kojima se zaustavlja sjetilo. Mi imamo u sebi usađene opće principe: istovjetnosti, pravednosti, istine; shvaćamo u čemu je manjak savršenstva i nijekanje nečega; tu sjetila ništa ne mogu reći. Za njih postoji samo što se dade iskusiti preko osjetilnih kanala vida, sluha, okusa, opipa.

2. Bitna i nutarnja neovisnost razumskih čina od materije izvodi se: **a) iz samih općih ideja:** »biti, moći, odnos, učinak, razlog«. Sve su te opće ideje lišene svake materijalnosti. Ovdje je vrlo važno uočiti kako čin koji se odvija u materijalnim uvjetima ne može shvatiti niti zamisliti predmet lišen materijalnih oznaka; ako ga ipak predočuje i stvara duhovnim, tj. bez oznaka materijalnosti, s pravom zaključujemo da mu je i narav **duhovna.** Spoznaja se naime odvija po životnoj, vitalnoj asimilaciji, usvajanju predmeta. Onaj koji spoznaje (duh), na svoj (duhovni) način asimilira predmet spoznaje. Stara je i izvan svake dvojbe izreka: Spoznaja se odvija u onome koji spoznaje na njegov način. (Cognitum est in cognoscente per modum cognoscentis). Ako je svijet ideja kojima razum barata, i koji ih je i sam stvorio, duhovan, tada je i sam razum duhovan. Ovdje bi se mogla primijeniti i druga izreka naoko vrlo apstraktna: Ako su ideje neovisne od materije, to više je njihov izvor. (Propterquod unumquodque tale, et illud magis).

b) Duhovnost umnih čina i samoga uma izvodi se nadalje **iz opće težnje razuma da sve promatra pod općenitim vidikom »biti«, bitka.** Tim argumentom se upravo izravno dokazuje duhovnost same razumske moći:

Spoznajna moć koja sve promatra i važe pod vidikom **bitka** potpuno je neovisna od materije. Razlog je taj, što je bitak po svojoj obuhvatnoj strukturi iznad materije, on naime u svoj pojam uključuje i nju, ali ne samo nju. On je kudikamo širi. Iznad materije je.

c) Duhovnost uma se nadalje pokazuje **iz načina kojim si razum stvara svoj rječnik — ideje!** Iz pojedinih činjenica i pojava on jednim osobitim postupkom lišava svoju koncepciju materijalnosti i prenosi je u svijet općenitosti. Taj postupak oduhovljenja nužno nas vodi k duhovnoj naravi samoga subjekta, duše. Da bi naime um mogao upotrebljavati te ideje, mora ih učiniti prikladnima za svoj način upotrebe.

Duhovnost ljudske duše nije stvar koja bi se mogla nacrtati, koja bi se mogla izračunati matematičkom metodom. Do nje nas vodi pamet, naše zaključivanje, naša razmišljanja. A razmišljati treba i znati i htjeti. Strasti su loši savjetnici za traženje istine. Pojmovi duhovnih vrednota ostat će nam doduše uvijek zagonetni, ali mi o njima možemo puno znati, jer nismo samo materija nego smo i duh; nismo samo protežnost, nego imamo svijest koja nadilazi promjene i povezuje ih u jedan te isti subjekt, našeg vlastitog ja. A u svakom takovom duhovnom procesu mišljenja i htijenja otkriva se duša na djelu.

15. KATEHEZA

Duša ne umire

Napomena: Najteže kateheze su za nama. Ispustiti ih nismo smjeli, ali će biti od velike koristi, da se opet na njih vratimo i da ih čitamo razmišljajući. Pred nama je opet velik zadatak da promotrimo besmrtnost duše. No držim, koliko je i ova stvar teška i traži ozbiljno razmišljanje, da je od interesa prvoga reda. Tiče se naime svih nas, i uz objavu o duši o kojoj u idućem poglavlju, misli o besmrtnosti najveća su naša nada.

Osjetljivo i nadasve važno pitanje koje nam se nameće što je s dušom nakon čovjekove smrti. Nama je već poznato da je ona duhovna bitnost, da je naime nosilac razumskih čina, i prema tome da je bitnost (supstancija); znamo da je duhovna, njezino je naime djelovanje duhovno, pa je i sama u biti duhovna. Duša je bitnost koja kao duhovni dio sudjeluje u formiranju čovjeka. Točnije bi se to reklo, da je ona forma čovjekova. Ona je temeljni i određujući dio čovjeka. Ona nije nadošla na čovjeka kao neki pauk i zaposjela tijelo. Ona je organizator materije, počelo života i jedinstva. Po svojoj naravi ona je duhovna, tj. nema dijelova; ona je nematerijalna. Tj. ona niti jest materija, niti od materije postaje, niti od materije ovisi, osim ukoliko je organizator u konstituiranju čovjeka, i ukoliko je obzirom na čovjeka, nepotpuna bitnost. U ovom razmišljanju promotriti nam je što razum o duši sudi obzirom na njezinu sudbinu. U 16. katehezi vidjet ćemo što o duši veli objava.

1. ŠTO JE BESMRTNOST? Besmrtnost za koju tvrdimo da je svojstvo i sudbina duše bila bi u nemogućnosti gubitka života. To je negativna određenica (definicija) besmrtnosti. Ta određenica malo veli. Mogla bi značiti da duša nakon raspadanja tijela vegetira negdje na rubu života. Zato imamo i pozitivnu određenicu besmrtnosti, a to je: **besmrtnost je u posjedovanju života bez kraja.** Ne znači to bez početka, nego bez kraja. Dakako da postoji i posjedovanje života i bez početka i bez kraja, ali to pripada samo jednome Biću, **Onome koji jest,** koji postoji bez ograda. Besmrtnost svih drugih bića može biti samo u jednom smjeru, gledajući na svršetak. A to je i glavno. Besmrtnost je dakle u ostvarenoj mogućnosti života bez kraja. Dakako da se odmah postavlja pitanje, za čovjeka od prevelike važnosti: Da li je moguće da čovjek ne izgubi život? To je pitanje suvišno, jer je sasvim sigurno da će ga izgubiti. No među-

tim tu je i pitanje o duši: prijeti li i njoj opasnost od gubitka života i odakle?

2. ODAKLE DUŠI PRIJETI OPASNOST OD GUBITKA ŽIVOTA?

Imamo dvije mogućnosti odakle duši prijeti propast. Od **uništenja** i od **raspadanja.** Sve ćemo protumačiti. Uništenje, ili kako bi se to stručno reklo »anihilacija« bila bi u tome da netko dušu uništi, da ona prestane biti, kao da je nije bilo. Brzo bismo došli na čistac, da takvo nešto ne može bilo tko učiniti. Moć anihilacije nema nitko od ljudi. Ljudi naime mogu razarati materijalna bića, ali nestankom jednog bića nastaju druga. Ljudi nemaju moć anihilacije, a pogotovo nemaju nikakve moći nad duhovnim svijetom. Moć anihilacije, posvemašnjeg uništenja i nestanka bića, ima samo onaj koji ima i moć stvaranja. Ako je dakle Bog stvorio dušu vječnom, jedini bi je on mogao uništiti, da je ne bude. Međutim, kad bi Bog nešto tako htio učiniti, da naime nečeg jednostavno ne bude, on to ne bi ni stvarao, jer Bog nije tako prevrtljiv kao ljudi u svojim odlukama, niti ga može kakva nova spoznaja iznenaditi da bi mijenjao svoju odluku. Kad je dakle čovjeka stvorio s besmrtnom dušom, onda on hoće da to tako bude. Opasnosti od anihilacije nema. Što se tiče Boga, ako nas je on stvorio besmrtnima, i za besmrtnost, ta besmrtnost nije ugrožena, **ona će se ostvariti.**

Druga mogućnost, odakle prijeti duši pogibao da izgubi život, jest da se ona sama raspadne u dijelove; recimo prigodom smrti čovjekove. Tako bi duša nestala kao što nestaje tijelo. — Mi ovdje tvrdimo da duša ostaje usprkos smrtnosti tijela, i to, da je besmrtna po svojoj naravi, takvom ju je Bog stvorio, i to ona je besmrtna »in actu secundo — tj. ona živi ne samo na nekom rubu života, u nekom svemirskom frižideru, nego je ona u svom svijetu, ona djeluje«.

3. RAZLOZI KOJI NAS NAVODE DA TVRDIMO KAKO JE DUŠA BESMRTNA OVI SU:

a.) Ljudska je duša bitnost duhovne naravi. Takva bitnost ne može izgubiti život. Dakle, ljudska je duša besmrtna. — Da protumačimo ove rečenice valja spomenuti, da je besmrtno ono što se ne može bilo samo raspasti na dijelove, bilo što se ne može uništiti, anihilirati. Takovo biće jest duhovna bitnost duše. Ona nema dijelova u koje bi se raspadala, ona je u sebi jedno. A neuništiva je u toliko, ne da je Bog ne bi mogao uništiti, nego se njezino uništenje protivi razumnom Božjem djelovanju. Kad Bog ne bi želio besmrtne duše, ne bi je takvom stvorio. Ljudi opet nemaju vlasti da je unište. Sve ljudsko djelovanje ipak je nešto pozitivno iako može biti razorno za pojedino biće. Ljudi nemaju nikakve izravne vlasti nad dušama. Krist je u Evanđelju rekao: Ne bojte se onih što ubijaju tijelo, a zatim ne mogu ništa drugo napraviti. Radije se bojte onoga koji može i tijelo i dušu pogubiti u paklu (Mt 10, 28).

Dakako da ovaj dokaz dokazuje samo **neuništivost** duše, a aktivni život uvijek ostaje u pitanju. Međutim neuništivost je ono prvo što dokazujemo, a kako bivanje bez djelovanja nema smisla s pravom zaključujemo na bujan život duše i bez tijela.

b.) Osim ovog filozofskog dokaza za besmrtnost duše imamo **dokaz iz naravne težnje sa srećom.** Ako naime u nama postoji težnja za životom bez kraja, i ako je to osnovna težnja naše naravi, što nije teško pokazati, prisiljeni smo na temelju te stvarne težnje zaključiti da mora postojati i stvarna mogućnost ostvarenja. Nije taj dokaz bez ozbiljne valjanosti.

Slično je tako i s **dokazom iz moralnog zakona i obveze.** Bez života preko groba moralni zakon, a po tome i svi drugi postaju besmisleni. Na kraju se krajeva naime u toj pretpostavci put pravednika i put lupeža nađu na istom. Ako dakle želimo održavati razliku između dobra i zla, prisiljeni smo čas nagrade i kazne prenijeti na drugi život, jer se u ovom životu nisu primile ni kazne ni nagrade. — Taj dokaz vrlo je ozbiljan, poučan i puno nam govori. U njemu naslućujemo vječnost raja i ozbiljnu prijetnju vječnog pakla.

Red bi bio da na kraju spomenemo u prilog besmrtnosti i dokaz iz **uvjerenja ljudi da postoji prekogrobni život.** Evo ga u formi:

> **Opće je i stalno uvjerenje svih ljudi da postoji vječni život u kojem će biti dobro nagrađeno a zlo kažnjeno. Takvo uvjerenje ne može biti pogrešno. Dakle besmrtnost duše postoji, podržavana uvjerenjem svih ljudi.**

Analiza ovog argumenta ova je: Postoji opće uvjerenje da ima život vječni. Ideja o tom životu ne mora biti jasna, i u većini slučajeva i nije jasna. No ona se toliko očituje u raznim zgodama života i u svim slojevima ljudi da se sa sigurnošću može ustvrditi da je tu i da postoji. Slavni pisac staroga svijeta Cicero napisao je u svojim Tuskulanskim raspravama: »Kao što smo uvjereni da bogovi postoje, tako smo uvjereni da duše ostaju. Uvjerenje je to svih ljudi. (I, 1, 16)

Velimo da takovo opće uvjerenje ima svoj korijen u naravi i životu koji se stvarno otkriva iza kulisa smrti.

Završimo ovo poglavlje riječima knjige Mudrosti (2, 23-24): Bog je čovjeka stvorio za besmrtnost, a po zavisti đavolovoj došla je na svijet smrt! — Bolji naš dio izbjeći će smrt i on će biti zalog našeg uskrsnuća.

16. KATEHEZA

Krist i duša

Kao što nas je zanimao stav objave prema dokazima o Božjoj opstojnosti (10 kateh.) tako nas sada na kraju razmišljanja o duši zanima stav objave prema ljudskoj duši, njezinoj opstojnosti i njezinoj naravi. Prije samog istraživanja moramo naglasiti, da je naša podjela čovjeka na dušu i tijelo pomalo školska. Ako mi naime želimo promatrati u čovjeku njegovu duhovnu stranu, mi tu diobu moramo naglašavati. Sveto pismo međutim, osobito Starog zavjeta, ima o duši pojam više životan nego školski. U Novom zavjetu poimanje duše vrlo je ozbiljno. Krist na dušu gleda egzistencijalno, sudbinski.

1. DUŠA U OBJAVI STAROGA ZAVJETA

Kako je disanje najpristupačniji znak života, te kako se ono očituje u ritmu daha, odatle pomalo i kod pisaca Staroga zavjeta ideja o duši. Ideja, da je čovjek živ, znači da ima dah, dušu. Od tog čisto materijalnog gledanja na dušu pojam se pomalo pročišćavao. To je uosta-

lom put svakoga od nas. — Duša nadalje kod pisaca Starog zavjeta znači jednostavno »život«. Spočetka opet **ovaj život** što ga zamjećujemo, dok se pomalo, baš pomoću duše, ne otvara perspektiva **vječnom životu.** — Najzad se pisci Starog zavjeta služe dušom da označe čitava čovjeka, **osobu.** U tom smislu duša znači ono što kod nas znači »ja«. — Predodžbe što bude s dušama nakon smrti doživljavaju u Starom zavjetu svoju evoluciju. Od čisto materijalnog shvaćanja kako se duše skupljaju u podzemlju do duhovnog shvaćanja besmrtnosti i duhovnosti. (Koga budu zanimale podrobnije analize o duši u Bibliji neka pogleda Rječnik Biblijske Teologije, str. 231. ili kod riječi »duša«).

2. DUŠA U NOVOM ZAVJETU

Tko bi tražio u spisima Novog zavjeta raspravu o duši, ne bi je našao. Niti Krist, niti pisci novozavjetnih spisa osim Evanđelja, ne dokazuju niti opstojnost duše, niti se muče da dokažu njezinu duhovnost, niti se muče da bi dokazali besmrtnost. Nekoliko usputnih opomena o duši smiruju svaku filozofsku radoznalost o tim pitanjima, i čitavo pitanje o duši svode na sudbinsko pitanje brige oko vlastite duše. Navest ćemo nekoliko tekstova i osvrnuti se na njih, jer oni i te kako popunjuju i potvrđuju ono naše znanje o duši i daju mu ozbiljnost.

Mk 8,34: Navodimo Kristove riječi: »Ako tko želi ići za mnom, neka se odreče sama sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi! Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga. A tko izgubi svoj život radi mene i Evanđelja, spasit će ga. Što dakle koristi čovjeku, ako dobije cijeli svijet, a izgubi svoju dušu? Što li može dati čovjek kao otkupninu za svoju dušu?«

Krist dakle ne dokazuje opstojnost duše. On je pretpostavlja. Pretpostavlja i njezinu duhovnost i njezinu besmrtnost; njezinu neprocjenjivost. Za nju se ne može na zemlji naći zamjena, otkupnina. Ona je vredniji dio čovjeka. Tko toliko cijeni ovaj vremeniti život da ga želi pošto-poto sačuvati, taj je neprijatelj svoje duše. Taj će je upropastiti, a tko žrtvuje ovaj vremeniti život radi Krista i naviještanja Evanđelja, taj je prijatelj svoje duše.

Mt 10, 28: »Ne bojte se onih, koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti! Bojte se radije onog, koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu!« Krist apostolima.

Objava, koja je sadržana u ovim recima, potvrđuje naše razmišljanje o duši. Ljudi ne mogu uništiti duše. Nju bi mogao uništiti samo Bog. Duša je neuništiva, ona je po svojoj naravi vječna. O njoj moramo voditi računa. I to zanimljivu brigu. Ne smijemo je štedjeti od straha pred ljudima. Oni je ne mogu ubiti. Bojati nam se samo onoga koji može i tijelo i dušu pogubiti u paklu.

Kateheze o ljudskoj duši su završene. Koga bi osobito kod ove posljednje zanimali još tekstovi koji se odnose na dušu, bez sumnje bi trebalo pogledati u 1Kor 15, 45. — Kod Pavla duša znači uglavnom ono što smo već naveli, pa nije potrebno ponavljati naširoko. Koga to podrobnije zanima neka pogleda kod Prat: Theologie de saint Paul, II. Note O.) Pred nama su kateheze o vjeri. (17-20).

Početak župnih obiteljskih ekipa

Bilo je jedne nedjelje poslije podne — 17 siječnja 1958. godine u rudarskom gradu u Liègeu u Belgiji.. Oko 15 mladih obitelji — uglavnom radničkih — svjesnih osnovne uloge braka u društvu, nađoše se skupa u običnoj kućici. Što su htjeli? Zajednički potražiti način, kako će nastaviti živjeti kršćanskim životom u obitelji. Onako kako su živjeli i u svojem djetinjstvu. I u mladenačko doba...

Odgojeni kršćanski, ali ne u obiteljskoj dimenziji, oni su brzo postali svjesni, čim su stupili u brak, golemih teškoća, koje se postavljaju na put svakoj obitelji, koja želi živjeti puninom svoga bračnoga života: manjkava priprava za brak — izoliranost — nerazumijevanje — neznanje — traženje za prvih godina — najrazličitije vrste pritiska, koje onemogućuju izvršenje obiteljskoga poslanja za vrijeme dok su supruzi i roditelji.

Ovaj prvi susret rođen iz želje i volje da »nešto zajednički učine«, kako bi se međusobno pomogli bilo u materijalnom bilo u duševnom pogledu. Njihova je želja bila:

— povratiti se izvorima da uzmognu nositi svjedočanstvo jednoga živoga ognjišta kroz dnevne realnosti;

— obogatiti se pravim prijateljstvom;

— obvezati se na obranu, gdje je to moguće, obiteljskih interesa;

— smjestiti se u ovom svijetu vječnog previranja.

To je bio početak župnih obiteljskih ekipa, koje su niknule odozdo, u radničkom ambijentu. A ne najprije u glavi kojega svećenika, koji bi im određivao pravila i metode rada.

Iza ovog prvoga susreta, ideja se kretala svojim putem. Prisutne su obitelji ustanovile samostalne obiteljske ekipe na strogom principu pojedinih župa. Ostvarena su iskustva za svaku obitelj postala pristupačna.

OBLIKOVANJE KROZ ŽIVOT...

Tokom prošlih 13 godina živeći i rađeći došli su do nekih osnovnih orijentacija, koje su im služile kao baza za daljnji napredak.

1. Te su obiteljske ekipe župne. Iz župne zajednice i za župnu zajednicu. Neovisno o bilo kakvim centralama i središtima.

2. Sastoje se od 7 do 8 obitelji, većinom radničkih, koje žele uspjeti usred svoga bračnoga života.

3. Ove su ekipe obitelji posebno pažljive na sve mlade obitelji, koje se stvaraju u dijelu grada ili župi. Isto tako su im posebno bliske one obitelji koje su siromašne u materijalnom, moralnom ili kulturnom pogledu.

4. Ondje gdje je to moguće, ekipe se formiraju prema broju godina provedenih u braku. Jedna ekipa okuplja obitelji od ženidbe do 6 godina braka. Druga od 6 godina do 12 godina bračnoga staža. Treća od 12 godina braka i više.

5. Ekipe se otvaraju potrebama svijeta po osobnom angažiranju, ali i zajedničkom, u različitim sredinama života. Osnovne oznake jedne ekipe su ove:

— prijateljstvo koje povezuje obitelji;

— želja da se obogate u kontaktu jedni s drugima razmišljajući zajedno o svim vidicima života.

— sudjelovanje u veselju, muci i otkrićima svakoga;

— volja biti uvijek više samostalan, više susretljiv, više misionar.

Tko zna sebičnost današnjega života, koji je često nesmiljen baš prema onima koji stvaraju obiteljska gnijezda, može dobiti sliku kakva je velika blagodat pripadati i živjeti u takvoj jednoj ekipi...

DUH ŽUPNIH EKIPA

Iako ove obiteljske ekipe nisu samljevene u istom mlinu i ispečene u istoj pekari, ipak su prožete istim duhom. I onda, kada ih ima 50 u jednom gradu, ili 300 kao u Flandriji.

Gospa od brze pomoći u župnoj crkvi sv. Stjepana u Slavonskom Brodu.

U velikim problemima svakidašnjega života, kao što je stanovanje, prostranstvo gradskih četvrti, usred radničkih i namještеničkih odnosa, usred ovoga života koji je sve više anoniman, ekipe žele biti manje zajednice odmora. One žele pomoći obiteljima da nađu svoju ravnotežu. Ne radi se o tom da prestanu biti ono što jesu. Župne ekipe ne trebaju mnogo teoretizirati niti o dubokoj duhovnosti izvan života, niti još manje, uklanjati se drugim obiteljima. Ne žele biti dovoljne sebi samima, niti se zatvarati u zatvorene krugove; one su otvorene drugima, životu, svijetu.

One žele pomoći obiteljima koje redovito susreću i one s kojima dolaze u kontakt i to često u najobičnijim i najživotnijim potrebama: da se smjeste, da nađu svoje mjesto i preuzmu obveze tako različite što ih život predlaže odnosilo se to na obiteljski, profesionalni ili koji drugi problem života.

Za sebe one ovako govore:

— Mi nismo ognjišta koja žare kršćanskim osjećajem zato što smo članovi jedne ekipe, nego mi stvaramo s drugima ekipu da se prisilimo ižarivati svaki dan ovo svjetlo, ovu toplinu Evanđelja. Zbog toga naša prva briga je u tome da se prisilimo živjeti u duhu osam blaženstava. Naša pažnja ostaje uvijek budna prema onima koji su daleko od Evanđelja i onih, koji su manje primili... Mi moramo paziti da se oni najplašljiviji, najpogaženiji, najšutljiviji mogu izraziti. Svaki pojedinac i svi zajedno u ekipi moramo biti pažljivi na to da ne mora uvijek biti najbriljantniji onaj koji kolo vodi.

TRAŽIMO PUTOVE

Nešto se mora učiniti da prijeđemo od riječi na djela u pitanju našega obiteljskoga života. Crkva ne smije čekati da to drugi uzmu u ruke. Bilo bi to nama drago, ali kad će do toga doći? Možda nikada...

Evo jedne iskre koja je zapalila veliku vatru povezanih obitelji ne samo u Liègeu, nego i u drugim krajevima Evrope. Koliko imam uvid ono što se dešava na području obitelji ,ništa ne postoji bolje, proširenije i lakše od ovakvoga obiteljskog rada. Da ga još bolje upoznamo, slijedeći puta ćemo obraditi temu: »Kako formirati obiteljsku župnu ekipu?«

Pero Bulat
pučki misionar

SIDRO OBITELJI

Problem obitelji uvijek je bio na prvome mjestu, i u prvom i u dvadesetom vijeku. I danas je. Možda i više nego ikada prije. Same epizode tako zvane »crne kronike«, postupci maloljetnika... dobro pretresaju neka pravila, neke principe, moralne i socijalne, narodne i međunarodne. Ekcesi pojedinaca imaju korijen u vlastitoj obitelji. Pojedinac je, naime, ne čovjek samac, izoliran, nego je nužno nacijepljen na srčiku obitelji, tu temeljnu stanicu društva. Zato se problem obitelji studira sa svih stanovišta. Nema nijednog problema u čovječanstvu, a da se ne bi i te kako ticao obitelji, a i obitelj zadire u svaki problem.

Obitelj je u velikom previranju. U tome treba dobro razlikovati što je u obitelji bitno, i to braniti kao što se brani zadnja tvrđa, i što je nebitno, prepustiti na volju zainteresiranim.

Najnovija transformacija obitelji ima i negativne strane: Od pozitivnih promjena najvažnija je sloboda izbora bračnih drugova i autonomija u ženidbenom pristanku. Negativna strana tih promjena i ujedno korijen svih drugih: nema solidnosti. Uskolebano je ono, što mora biti čvrsto!

I svi kršćani i nekršćani slažu se kada navode kao uzrok te »manje čvrstoće« manje solidnosti obitelji: sebičnost i gledanje na život samo s materijalnog gledišta. Manjak duha žrtve. Bez toga svaka obitelj ide u propast.

Dakle, da se digne obitelj, nema drugog lijeka nego probuditi duh žrtve. To je zaključak kršćanina, ali i nekršćanina barem uključivo, kada ispituje uzroke raspadanja obitelji. Dakle, manje-više rješenje je isto, samo što svjetovno, profano rješenje nema djelotvornog lijeka za ljudsku slabost, dok religiozno, kršćansko rješenje ima »Božji lijek«, milost, koja priskače u pomoć ljudskoj slabosti. U tom je nadmoć kršćanstva, i to božanska nadmoć iznad svake nove i stare etike i religije.

Kakva je, dakle, baza i koji je model po kojem možemo urediti obiteljski život? Nalazimo ga kod apostola Pavla u petom poglavlju poslanice Efežanima: »Muževi, ljubite svoje žene kako je Krist ljubio Crkvu! On se sam predao za nju, sve do smrti, da je posveti. Ovo je velika tajna, kažem to u odnosu Krista i Crkve...«

»Ovo je velika tajna. Kažem u odnosu Krista i Crkve«. Kršćanin u ženidbenoj vezi gleda tajanstveno sjedinjenje Krista s Crkvom, što u isto vrijeme postaje izvor i uzor kršćanske obitelji.

Izvor — sakramenat — proizvodi ono što označuje. Kao što sjedinjenje Krista s Crkvom rađa milošću, isto tako sjedinjenje muža i žene rađa istim učinkom.

Uzor — Isus Krist dao je sebe samog čak do same smrti za Crkvu. S druge strane, Crkva uzvraća Kristu ljubav do mučeništva. To je potpuna ljubav i s jedne i s druge strane, i uzajamna upravo do smrti!

Eto obrasca bračne ljubavi. I kada se tako ljubi, kad se, naime, podrazumijeva ljubav kao predanje, tada je rješenje obiteljskog problema lako, tada je osigurana čvrstoća i solidnost obitelji.

Muž i žena, jer su dvoje, već radi toga su različiti, a i radi različnosti naravi, ali te razlike ne smetaju ništa da budu ne samo »jednaki«, nego još više da se »nadopune«. Jedno drugom je nadopuna biča.

Ostvaruje se uzajamna pomoć da tako pomažući jedno drugo mogu upoznati i tako vlastite mogućnosti ostvarivati. Osobnost jednog i drugog samo radi toga raste. I naravni zahtjevi u kršćanskom braku tako postaju nadnaravni zadatak.

Zasvjedočuju si vjernost u pobjedama ne samo malih i neprestanih kušnja svaki dan, nego i onda, kada vjernost može postati herojska, mučenička.

U Getsemaniju Krist nije ljubio grješno čovječanstvo s osjećajem, nego herojskom voljom do krvavog znoja. Također i u braku zna doći »Getsemanska ura« — nema više osjećajne ljubavi, ali ostaje ljubav kao dužnost, kao obveza prema onome, kojem smo sami

sebe dali, i prema onima, kojima smo dali život. Tada roditelji znadu biti velikodušni dajući život uz najveće žrtve, pa ako treba, i uz žrtvu vlastitog života. Tada muž i žena znadu obuzdati razumno nagon, kada razlozi medicinski, ekonomski ili obiteljski to traže. To razumno obuzdavanje nagona uistinu uzdiže čovjeka iznad životinje. Tako bračno sjedinjuje je svjesno darivanje života, a ne postaje negiranje, potiskivanje i ubijanje života, kako se događa, kad je bračno sjedinjenje temeljeno na egoizmu.

Na koncu nastavlja se stvaralačko djelo u odgajanju, što znači: rađati na život jednu inteligenciju, jedno srce, jednu savjest — u primjeru, u miru, u potpunom darivanju, izvan svakog koristoljublja i sebičnog računanja, imajući pred očima jedinu svrhu, da djecu priprave kako će prigrliti život i kako će ga proživljavati pod vidikom vječnosti.

Žrtva je u obitelji neuklonjiva i nezamjenjiva: ili se prima križ dužnosti ili se podliježe još težem: grižnji i patnji. Ta žrtva neuklonjiva može postati uistinu kamen-temeljac obiteljske zgrade, ako nije križ zasaden u pijesak slabosti posve ljudskih, nego na stijeni vjere i milosti. Doći će tada vjetrovi strasti, mrazovi kušnja, oluje patnje, ali ta obitelj neće nikada podleći.

»Sidro obitelji« — Lađa mora imati jako sidro. Tako se može usidriti svaki puta, kad joj zaprijeti opasnost da je zanesu vjetrovi i oluje. Što e sidro ladi, to je obitelji žrtva, križ. Sidro ima oblik križa, a križ ima oblik sidra.

Obitelji su uzdrmane, uskolebane kao lađe na otvorenom burnom moru. Gdje da ih usidrimo? U Nazaretu! Očevi neka spuste svoja sidra do srca svetog Josipa. Tu će naučiti što znači biti »glava obitelji«. Iz Svetog pisma vrlo malo znamo o »glavi nazaretske obitelji«. Ali, ono, što znamo, dosta je. »Josip, muž njezin bijaše pravedan.« I to je sve! Riječ »pravedan« u biblijskom smislu ima značenje: skup svih vrlina, kreposti. Očevi, gdje su vam kreposti? Gdje vam je pravednost, ne samo u biblijskom smislu riječi, nego i u strogo moralno-pravnom? Kad bi očevi najprije sebe »stavil u red«, bila bi u redu cijela obitelj, prema onoj narodnoj: »Ako svatko mete samo ispred svoje kuće, začas je cijela ulica čista«. Očevi, spustite sidra do srca »glave nazaretske obitelji«!

Majke, vi svoja sidra spuštajte do srca najbolje Majke! Što je majka u obitelji? SRCE! »Glava mora biti u redu, srce mora biti u redu, onda će sve biti u redu u obitelji. Što je majka u obitelji, neka nam rekne Francesco Carnelutti, pravnik, čije je ime (1962.) bilo vezano uz najveće sudske procese našeg vremena. Dok je još bio mlad, umrla mu je i majka i žena. Evo njegova mišljenja, što je uzrok krize današnje obitelji: »Težnja žene da obavlja ulogu muža. — Što ćemo, kad je mnogo puta sile na to prilike i neprilike! — Ali ja sam uvjeren, da Bog više voli ženu. Dok je s muževima često bio strog, prema ženi je uvijek neizmjerno blag. Jedino stvorenje rođeno bez grijeha i uznesено već tijelom u nebo jest — žena. Nema na zemlji uzvišenije riječi od imena Majka. Što je ona? Čuvarica kuće, obitelji. Bez žene i majke kuća je pustinja. To vam kaže jedan, koji je izgubio i jednu i drugu, kad su mu najviše trebale! Korijen je krize upravo u tome, što u kući više nema — Majke!«

Majke, spuštajte svoja sidra do srca najbolje Majke, i brod obitelji neće postati plijen morskih bijesova, pa čak ni onda, kada »glava obitelji« zataji...

Očevi su glave obitelji, majke su njezino srce, a što su djeca? Što drugo nego krila! Djeco, svoja sidra spustite do najboljeg Djeteta u čovječanstvu, do malog Isusa! Lijepa slika Svete obitelji: Isus, Marija, Josip. Josip pili dasku, Marija prede preslicu, a mali Isus pokazuje na ploči Deset zapovijedi na četvrtu zapovijed: »Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!« — No mali Isus ne samo da prstom pokazuje na četvrtu Božju zapovijed, nego je i vrši. Tako neka čine i djeca u obitelji. Kad su djeca krila obitelji, zar ne vrijedi za njih ona narodna: »Kud stariji okom, tud mladi skokom!«

Kad su tako sva tri sidra članova obitelji dobro usidrena u najboljoj luci, u Nazaretu, onda se lađa takove obitelji ne može nasukati, a još manje potonuti....

Josip Njavro

MISIJE I EKUMENIZAM

Da bi mlade misijske crkve sudjelovale u ekumenskom duhu ujedinjujući se u molitvama upravljenim Bogu za jedinstvo kršćana.

(Mis. nakana A M za siječanj 1972.)

UVOD Opet ulazimo u jednu novu godinu naših mjesečnih nakana Apostolata Molitve. Državni tajnik Svetog Oca kardinal Villot 18. veljače prošle godine poslao je središnjici Apostolata Molitve u Rimu odobrenje tih nakana od strane Svetog Oca, dakle najvišeg auktoriteta u Crkvi. U ovogodišnje nakane uvedena je novost, a ta je da su izražene gotovo samim riječima II. Vatikanskog sabora, što je Sveti Otac osobito pohvalio. Mi ćemo radi kratkoće iznijeti u naslovu kraći tekst nakana, koji nije službeni, i koji nastoji sažeto izreći dulji koncilski tekst. Članovima Apostolata Molitve ne preostaje drugo nego da i ove godine ujedinjenim silama i žarom srca nastoje usvojiti papinske nakane prinoseći za njih Božanskom Srcu molitve i tegobe svakoga dana. Ova misijska nakana uzeta je iz koncilskog dekreta o ekumenizmu, broj 8., i dekreta o misijskoj djelatnosti Crkve, broj 15.

TUMAČENJE NAKANE I misionari su uvijek gorko osjećali unutarnju razjedinjenost u Crkvi. Njihova je dužnost naviještati svim narodima Krista i Njegovu *jednu* svetu Crkvu. Ali dok to propovijedaju, moraju se u isto vrijeme pokazivati pred ljudima kao razjedinjeni

u mnoge pojedinačne crkve: katoličku, protestantsku, anglikansku itd., koje su često međusobno u nekom, ako ne baš ratnom, a ono svakako nepomirljivom stanju. Kako da pogani onda u tim mnogim vjerama i nazivima upoznaju jednu i pravu Kristovu Crkvu? I koliki samo zato nisu prigrlili kršćansku vjeru što im je ta razjedinjenost bila na sablazan i što im se nauka o jednoj Kristovoj Crkvi po samoj činjenici razdora pričinila kao lažna i neuvjerljiva.

Tu veliku štetu međusobnog raskola osjetile su sve kršćanske vjeroispovijesti, ali dakako na različit način, osobito protestanti *i* katolici. Katolici su već po svojoj nauci, organizaciji, a osobito po primatu rimskog biskupa osjećali čvrsto jedinstvo i s njime nastupali i radili. Protestanti već po svojoj naravi sačinjavaju mnoštvo vjeroispovijesti i naziva. Zato se je među njima najprije rodila težnja da se traži neko jedinstvo barem u vanjskim djelatnostima, na primjer u izdavanju jedinstvene Biblije, u osnivanju škola i bolnica, u pružanju materijalne pomoći za vrijeme raznih elementarnih nedaća.

Ta međusobna suradnja različitih protestantskih vjeroispovijesti dovela je g. 1910. do prve međunarodne misijske konferencije u Edinburghu, koja je kasnije bila povodom za osnivanje nekog međunarodnog misijskog vijeća i drugih međunarodnih konferencija. Tako je g. 1912. došlo i do osnivanja vrlo važne revije »The International Review of Missions«. G. 1961. prigodom konferencije Svjetskog vijeća crkava u New-Delhiu u Indiji Misijsko vijeće primljeno je u samo Svjetsko vijeće crkava.

Taj misijski ekumenizam kod katolika kroz dugo vrijeme nije bio u cijeni. Ivan XXIII. i II. Vatikanski sabor potpunoma su u tom pogledu stvari izmijenili. I sada se u misijama također traže sredstva i putovi, kako bi se po razboritoj suradnji pomalo moglo doći do pravog jedinstva kršćana. Zato Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve nalaže: »Treba gajiti ekumenski duh među novokrštenima, kako bi ispravno sudili da su braća koja vjeruju u Krista Kristovi učenici, preporođeni krstom i dionici premnogih dobara Božjeg naroda. Koliko dopuštaju vjerske prilike, neka se ekumenska akcija tako promiče, da katolici bratski surađuju s rastavljenom braćom prema normama Dekreta o ekumenizmu zajedničkim ispovijedanjem vjere u Boga i u Isusa Krista pred poganima i sudjelovanjem na socijalnom i tehničkom kao i na kulturnom polju. Neka surađuju navlastito radi Krista svoga zajedničkog Gospodina. Njegovo Ime neka ih okuplja!« (broj 15.)

Uspostava jedinstva u vjeri i crkvenom životu nije prije svega djelo onih koji posjeduju znanje i mudrost, dapače niti najiskusnijih poglavara Crkve, već je djelo Božje. Sve ono što mi možemo učiniti, da dođe do tog jedinstva, ne može biti uspješno nego samo pod jednim uvjetom: a taj je, da naše napore prati Božja milost. Mi moramo isprositi tu milost i moramo joj pripraviti put uzornim kršćanskim životom. Taj pojam posljednjeg smisla i duboke naravi ekumenizma mora biti sve više i više

utjelovljen u samim misijama i on se mora provoditi na način koji će biti istinit i nepatvoren. A taj cilj ne može se postići ako ne molimo i ako ne mole i sami novokršteni-ci u misijama, a na tu molitvu treba i njih poticati.

SVJETSKA MOLITVENA OSMINA Nju održavamo svake godine od 18—25. siječnja. Održavat ćemo je i ove godine. I opća i misijska nakana Apostolata Molitve za ovaj mjesec daju nam mnogo građe i poticaja za razmišljanje. A to nam je sveta dužnost koju nam II. Vatikanski sabor u dekretu o ekumenizmu nalaže ovako: »Briga za obnovu jedinstva tiče se sveukupne Crkve, kako vjernika tako i pastira, i svakoga pojedinoga od njih obvezuje prema njegovim mogućnostima, bilo to u svagdašnjem kršćanskom životu ili u teološkim i povijesnim istraživanjima. Ova briga, na neki način, očituje bratsku povezanost koja već postoji među svim kršćanima i vodi u potpuno i savršeno jedinstvo prema Božjoj dobrohotnosti.« (broj 5.).

Ako pročitavši taj koncilski tekst mahnemo glavom i uzdahnemo: »A što možemo tu učiniti mi mali i neznatni na tom svijetu?« — onda možemo dobiti odgovor: »I mi možemo puno učiniti!« Kako? Već prokušanim sredstvima: molitvom, pokorom, djelima kršćanske ljubavi, svetošću života. Crkva nas uči da baš ta svima nama pristupačna djela veoma promiču pravi ekumenski duh.

Nastojmo ih onda činiti u što većoj mjeri u ovogodišnjoj svjetskoj molitvenoj osmini povezani s milijunima naše braće u Kristu, koja će isto činiti. Znamo dakle svi što možemo i trebamo činiti. Daj, Bože, da se onda na nama ispune Isusove riječi izrečene na zadnjoj večeri: »Kad to znate, blago vama ako to i činite!« (Iv 13, 17).

Te direktive za ekumenski rad u misijskim zemljama sigurno da nisu bez opasnosti, ali one ipak sačinjavaju jedan važan korak naprijed u smislu pravog ekumenizma, koji je dobro smišljen i koji ide za konačnim jedinstvom Crkve. No budimo svijesni da se ono neće ostvariti bez naše iskrene i postojane molitve na kojoj treba di se temelji svaki ekumenski rad.

Josip Antolović D. I.

Juraj Gusić

KONCIL O MISIJAMA

Drugi vatikanski koncil dosta je opširno obradio uz druga pitanja i pitanje misija. Što on misli o misijama i misijskom radu, to je sažeto iznio u Dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve, koji nosi naslov »Ad Gentes«, prema prvim riječima latinskog teksta. Budući da se u tom Dekretu najbolje vidi što Crkva misli o misijskom radu, nastojat ćemo tijekom ove godine

donositi važnije dijelove iz njega, kako bi svi vjernici bolje upoznali zamašitost tog »najbožanstvenijeg od svih božanskih djela«.

Odmah na početku tog Dekreta čitamo kratki sadržaj cijeloga tog dokumenta:

»Crkva je od Boga poslana svim narodima da bude 'sveopći sakramenat spasenja'. Ona nastoji iz najdubljih zahtjeva svog kataliciteta i slušajući nalog svog Utemeljitelja naviještati Evandelje svim ljudima. Sami su naime apostoli, na kojima je Crkva utemeljena, idući stopama Kristovim, 'naviještali riječ istine i zasnivali Crkve'. Dužnost je njihovih nasljednika vršiti ovo djelo neprekidno, da 'riječ Gospodnja nastavi trčati i proslavljati se' (2 Sol 3, 1) i da se Božje kraljevstvo posvuda na zemlji naviješta i uspostavlja. U današnjim prilikama, iz kojih za čovječanstvo niče nov način života i, pred Crkvom koja je sol zemlje i svjetlo svijeta (Mt 5, 13-14) — sve je neodložniji poziv na spasavanje i obnovu svega stvorenja, da se sve obnovi u Kristu i da u njemu ljudi sazdaju jednu obitelj i jedan Božji narod.

Stoga ovaj Sveti Sabor ... želi u glavnim crtama prikazati načela misijske djelatnosti i udružiti snage svih vjernika da bi Božji narod stupajući uskom stazom križa posvuda rasprostranio kraljevstvo Krista, Gospodara i Proziratelja vjekova te utirao putove njegovu dolasku.« (Br. 1.)

Dakle, kako vidimo iz ovih uvodnih riječi tog koncilskog Dekreta, cijela je Crkva dužna raditi oko širenja Božjeg kraljevstva na zemlji. Prema tome, i svaki od nas mora pridonijeti svoj udio u tom velikom djelu. Kako? Molitvom, žrtvom, širenjem misijske ideje, zanimanjem za rad misionara i pomaganjem tog velikog djela svojim prilozima. U tu svrhu u našoj smo domovini započeli s »POKRETOM MISIONARA ŽRTVE I MOLITVE«. Tom pokretu može pristupiti svaki vjernik, koji odluči da će redovito moliti i prikazivati Bogu svoje žrtve i patnje za misije i misionare, u prvom redu za one iz našeg naroda.

Kao glasilo, koje redovito donosi vijesti iz misija, služi nam Glasnik Srca Isusova i Marijina. U njemu ćete redovito naći posebnu rubriku »Misije«. Stoga i sami redovito čitajte i širite taj list, da se preko njega što uspješnije proširi misijska ideja u našem narodu ...

BENGALIJA

Poplave, vihor, glad i bolesti

Iz Bengalije javio se naš misionar otac Gabrić u ovo zadnje vrijeme u nekoliko navrata. U pismu od 29. rujna 1971. piše među ostalim:

»Dragi prijatelji misija,... Kako je divna žrtva, koliko nas ona ujedinjuje! I što ih je više, to je čovjek sretniji, to ih više želi. A milosti primamo sve više da te žrtve možemo prigrliti. Bože moj, koje li ljepote u našem svećeničkom životu!

Od vjetra srušena kapela

Nedjeljom imam uvijek tri mise u tri sela. Često to znači od tri sata izjutra do kasno navečer. Sada u kišno doba teško je putovati, jer je sve pod vodom. Zadnje nedjelje prva je misa bila u selu Radhanagoru. Tu su nam kapelicu uništile poplave lanjske godine. Kad su ove godine došle poplave, ponovo su je poplavile, no srećom zidovi nisu pali — oni su od blata — ali je sve bilo tako vlažno, da se jedva moglo klečati.

To nam je jedno od najboljih sela: sve dođe na ispovijed i pričest. Tu su obitelji brojne. Siromašne su, ali su vjerne Isusu. Djecu uz velike žrtve šalju u škole. Tri mladića su u 9. i 10. razredu i pripravljaju se za sjemenište. U sjemenište ovdje ulaze nakon mature, imaju juniorat i filozofiju. Ta je škola pripojena kalkutskom sveučilištu.

Molite se za njih i za druga naša zvanja. Kao posvuda na svijetu, i tu je to velik problem. U sjevernoj Indiji, izuzevši misiju Ranchi, imamo malo zvanja. Tu su većinom novi kršćani. U južnoj Indiji ima veoma mnogo zvanja, pa nam svećenici odanle dolaze u pomoć. I moj kapelan o. Josip Malayekal također je iz Južne Indije. Kod njih su tamo samostani puni. Mnoge su samostane osnovali i tu u Bengaliji, osobito Sestre Apostolskog Karmela, koje se većinom bave odgojem mladeži. Škole su im prvorazredne. Uopće naše misijske škole su najbolje i glede učenja i osobito glede discipline. Zato svi žele upisati svoju djecu u naše škole. Ako se nađe kojih 50 do 60 praznih mjesta, bit će barem tisuću molba. I najviši državni činovnici dođu me moliti da se zauzmem za njihovu djecu.

Zaposleni smo raznim pomoćnim akcijama. Uz običajne i neobične nevolje došlo nam je oko devet milijuna izbjeglica iz Istočnog Pakistana. Njihova je bijeda neopisiva. K tome još su nadošle i poplave, a evo jučer je počela harati i strašna ciklonska oluja. Ona samo vrti i lomi nad deltom Gangesa. Kuća nam se trese, mnoga velika stabla popadala su, kolibe su srušene, i ono nešto riže što je na poljima još ostalo nakon poplave, bit će posve uništeno. Opet će se trebati dati na posao: junački, ne očajavajući, s pouzdanjem u Gospodina, s pouzdanjem u Vaše molitve i u Vašu ljubav.

Ja sam bio malo i oslabio. No nije bilo vremena službeno oboljeti i poći u krevet. A sada u ovim brigama i bolest će se prepasti i neretvanska žaba opet će skakati i plivati po ovim barama Gangeške delte ...«

U pismu od 24. listopada 1971. piše: »Dragi prijatelji! O ovdašnjim prilikama nemam Vam baš puno dobra pisati. Idemo iz zla u gore. Bijeda i nevolja postaje sve veća i među našim ljudima, a i zbog tih milijuna izbjeglica iz Istočnog Pakistana. Već ih je ovdje u Indiji blizu deset milijuna. I svaki dan još novi dolaze.

Mi radimo za jedne i druge koliko god možemo, no to su silni problemi. A usto sve više se šire nemiri. Ekstremi-

Morapaj: Dobra starica Kušum pred svojom palačom

sti pale, ubijaju i prijete se. Također i nama. I to sasvim otvoreno. Valja biti pripravan. Molite se za me da bih bio vrijedan te velike milosti — darovanja života za Gospodina i za neumrle duše. Dugo se već molim za tu milost.

Kako sam već pisao, poplave su nam i ove godine uništile polja, a poslije kiša došle su strašne oluje, pa je otišlo i ono malo riže što je nakon poplava još preostalo, a srušeno je i na stotine koliba i dosta naših seoskih kapelica. Baš sam danas bio u selu Dhanghati. Tu je s kapelice krov jednostavno odletio. Isto tako se dogodilo i u Radhanagoru i u Išoripuru. U Išoripuru sam imao misu prošle nedjelje onako na razvalinama. A sunce je pripalilo, pa se glava vrtila.

I kapelice i tolike kolibe trebat će popraviti. Nešto su novca ljudi među sobom sami skupili za popravak kapelice u Išoripuru. Nastojat ću ja još nešto isprositi u Kalkuti.

Prošlog mjeseca jedan mi je prijatelj, Hindu poganin, dao 50 vreća brašna, pa smo time pomogli mnogim obiteljima. Vi si jedva možete pojmiti njihovu bijedu.

Za dječicu sam dobio mlijeka u prahu i keksa, pa smo i to razdijelili. A isto tako i nešto odijelaca. Da ste samo vidjeli sreću i veselje tih mališana...

Dosta ima bolesti po selima. Slaba je prehrana, pa svaka bolest sruši čovjeka. A prilično je ljudi umrlo i od ujeda zmija...«

U trećem pismu, koje je pisano također 24. listopada 1971., iznosi još neke događaje iz tih dana punih kušnja. Evo tek nešto iz tog pisma!

»Dragi prijatelji! Ove godine kao da dolazi jedna nevolja za drugom na jadnu Bengaliju. Poplave, vihori, uništena rižna polja, tolike srušene kolibe i kapelice po selima, toliki izbjeglice, bijeda, glad, bolesti... Valja se dati junački na posao.

Naši mladići idu od sela do sela. Posebno baš sada mislimo na bolesnike i na malu djecu. Ona prehrana dječice po školama za neko je vrijeme bila prekinuta, ali smo je opet mogli započeti, pa tamo dobiva 22.660 djece jedan obrok u podne: rižu i grašak zajedno skuhano. Nije mnogo, no za većinu od njih to je jedini obrok dana. Izgubili smo žetvu već tri godine, pa je nevolja uistinu strašna. Kolibe i kapelice treba što prije popraviti, svakako prije zime.

O. Ante i njegovi prijatelji vesele se »balunima«

Baš su bili kod mene mladići iz sela Išoripura. Imao sam zadnje nedjelje misu u njihovu selu, i to na razvalinama kapelice. Osim mise bila je i pouka i krštenja, a sunce je pripalilo. Poslije mise odnio sam svetu pričest bolesnoj majci katehiste Barnabasa. I njihova koliba samo što se ne sruši.

Morao sam tamo u maloj lađici, jer je još sve pod vodom. A ima i mnogo zmija. Jedna ptica grabljivica u svojim je pandžama baš nad našom lađicom nosila veliku zmiju, koju je uhvatila na nasipu. Dva crna gavrana navalila su na nju i oteli joj zmiju. Da ste samo vidjeli tu bitku!

Dosta ljudi umrlo je ove godine od uboda zmija. A i mene je jedna malo preplašila. Uvukla se nesreća u moju sobu, u krevet, i to na — jastuk. Ja sam odgurnuo pokrivač, kad li ona zasikta na mene. Imao sam uz krevet štap, pa sam je jednim udarcem dotukao na jastuku. Baš sam toga jutra imao zavjetnu misu Anđelima Čuvarima u čast. Koliko su me puta oni spasili! A znam da dugujem i Vašim sklopljenim rukama mnogu pomoć. Hvala Vam od srca!

Ne zaboravite na nas sada u ovoj našoj velikoj bijedi i tolikim kušnjama.

Odani Vam u Božanskom Srcu

O. Ante Gabrić

ZAMBIJA

Radosti i brige

Iz Zambije stiglo je nekoliko pisama od naših misionara. Ovdje uzimamo samo dva: jedno od našeg mladog misionara bogoslova Julija Rogine, a drugo od brata Ilije Dilbera.

Julije Rogina među ostalim piše:

Dragi prijatelji misija! Početkom listopada svršio sam kurs iz činjandža jezika, pa se eto vratih u dragu mi Zambiju. Sad se nalazim uz našeg misionara oca Nikolu Šipušića u misiju Mpanshya, da mu pomognem u radu. No početkom 1972. selim u Mpimu gdje ću raditi u sjemeništu.

Misija Mpansha je dosta razvijena i ima prilično posla. Ovdje otac Šipušić često obilazi sela da posjeti svoje vjernike, dok ja radim s dečkima iz obližnje škole i u jednoj misijskoj postaji udaljenoj oko sedam milja. Već sam se prilično snašao. U usavršavanju činjandža jezika puno mi pomaže jedna afrička časna sestra. Sretni smo što imamo sestre, jer one vode dosta veliku bolnicu i uglavnom sve drugo potrebno u misiji.

Misijska crkvica dosta je zapuštena, pa ćemo je nastojati do Božića malo obnoviti.

Svim prijateljima misija preporučujem sebe i svoj rad u molitve i žrtve.

U Isusu Vam zahvalni

Julije Rogina

Časni brat Ilija Dilber javlja u nekoliko redaka kako je proslavio svoju 25. godišnjicu redovništva:

Dragi prijatelji! Jučer, 28. listopada 1971., proslavio sam 25. godišnjicu stupanja u Družbu Isusovu. Veliko iznenađenje priredile su mi časne sestre. Pozvale su me na svečanost u svoju školu. Mislio sam da će to biti u čast dana nezavisnosti. Pošao sam s jednim mladim Poljakom. Kad smo ušli u dvoranu, iznenadili su me pljeskom. A kad je započela akademija, onda mi je sinulo da su sestre to pripravile u čast moga jubileja. Bilo je izvanredno lijepo i veselo.

Sutradan su na proslavu tog mog jubileja došli otac Šipušić, mg.. Rogina i sestra Emica Verlić.

Dragi prijatelji, molite se za mene, da i nadalje vjerno služim Gospodinu!

Sve Vas pozdravlja

Br. Ilija Dilber

Misionar Julije Rogina i njegovi svirači

—●—

Eto pred nama radosnih i žalosnih časova što ih proživljuju naši misionari. Pratimo ih u duhu na njihovu teškom i odgovornom apostolskom putu. Sjećajmo ih se u svojim molitvama. Osobito to činimo kroz ove svete božićne blagdane, da Spasitelj iz svojih jaslica blagoslovi njihov rad i napore. A ako nam je moguće, nastojmo im i materijalno pomoći. Tko želi poslati kakav dar za naše misionare, može to učiniti tako da svoj dar pošalje na Upravu Glasnika Srca Isusova, Palmotićeva 31., 41001 Zagreb pp. 699. Na uputnici svakako označite da je to prilog za misije. Ako želite poslati potrebno za određenog misionara, onda označite njegovo ime.

I bengalski i zambijski naši misionari žele svim svojim prijateljima i dobročiniteljima sretan Božić i blagoslovljenu Novu 1972. godinu.

Iz života Crkve

VATIKAN

Prigodom prošloga misijskog dana primilo je 450 novih vjesnika vjere misionarski križ. Oni će otići u Aziju, Afriku, Latinsku Ameriku, Kanadu i Oceaniju. Od njih su 147 redovnici, a 303 redovnice. Misionari su primili taj križ za vrijeme mise koju je služio Papa s dvojicom kardinala, tri nadbiskupa i jednim biskupom. Među njima bio je i biskup Apie sa otoka Samoa Taofinuu. On je došao sa 20 vjernika da uzvrati posjet što ga je prošle jeseni učinio Pavao VI otocima Samoa putujući na Daleki Istok i Oceaniju. Ti su vjernici pjevali u svojem jeziku na početku mise, na prikazanje i pričest. Osim toga čitali su na svojem jeziku poslanicu i evanđelje.

Svečanom obredu prisustvovalo je 26 kardinala, stotinjak biskupa, koji su većinom sudjelovali na Sinodi. Zatim je bio prisutan diplomatski zbor pri Svetoj Stolici, mnogobrojni misionari i misionarke, te mnoštvo vjernika.

U propovijedi upozorio je Sv. Otac da su misije potrebne i danas, jer je Krist došao da spasi čitav ljudski rod. I zato je svaki kršćanin dužan širiti vjeru. Papa je spomenuo i neka kriva mišljenja, kao npr. ono da misije nisu potrebne jer će se svi ljudi spasiti po Božjem milosrđu, i ako ne upoznaju Evanđelja. Ili ono da je potrebnija socijalna pomoć nego propovijedanje Evanđelja. Papa se potužio također što su Evanđelju zatvorene mnoge granice, i to nakon proglašenja ljudskih prava i slobode mišljenja, i unatoč tome što misije odgajaju ljude da poštuju zakone i pružaju svaku pomoć zemljama u kojima djeluju.

Na koncu propovijedi kardinal Munoz Vega i kard. Wright, te mnogi drugi biskupi pročitali su na svojim jezicima misijsku poruku Pavla VI što ju je on poslao 29. studenoga prošle godine sa Otočja Samoa, a koju je Glasnik donio u listopadu prošle jeseni.

Iza toga molitvu vjernika čitali su predstavnici iz Evrope, Otoka Samoa, Australije, Azije i Afrike. Na prikazanje priloženi su darovi za misije, koje su donijeli sa žrtvenim darovima klerici, samoanski vjernici i 34 para sa svih kontinenata. Papa je sam podijelio pričest najprije koncelebrantima, a zatim vjernicima uz pomoć tridesetorice svećenika. Svečani obred započeo je u 10 sati a završio o podne.

Govoreći toga dana vjernicima na trgu Sv. Petra sa prozora svoje radne sobe Papa je posebno pozdravio skupinu zvonara iz pokrajine Emilia-Romagna. Ti su zvonari došli u Rim na kongres i donijeli sa sobom zvona župne crkve u Calderinu iz provincije Bologna. Zvonima su izveli koncert na trgu sv. Petra. — »Zvonite uskliknuo je Papa«, jer je ovo lijep i velik dan. Dan misija. Dan kraljevstva Božjega, koje se želi proširiti po svoj zemlji , da joj pruži nadu, vjeru i ljubav. Da joj da snagu, mir i veselje. Zvonite da metalni i anđeoski glas vaših zvona odjekne po cijelom svijetu, te da još jednom i uvijek naviješta uskrsnu tajnu našega ljudskoga i kršćanskoga spasenja«.

Poslije govora, pošto je vjernicima podijelio blagoslov, Sv. Otac ostao je na prozoru da gleda karakterističnu narodni ples što su ga izvodili njemu u počast hodočasnici iz dalekih Samoa-otoka.

POMOĆ IZBJEGLICAMA IZ PAKISTANA

Papa je poklonio dragocjeni križ, pektoral, koji je pripadao Papi Piju XI, i dvadeset tisuća dinara za pakistanske izbjeglice. Križ će biti prodan, a novac upotrebljen za pomoć postradalima. Papa je želio tom gestom pokazati kako Crkva daje sve da bi pomogla onima koji trpe.

Talijanska biskupska konferencija, dala je svotu od trideset tisuća dolara, koju je skupila od svojih vjernika.

Biskupi Engleske i Walesa tražili su od svoje vlade da se obveže na 25 tisuća funti sterlinga kao pomoć izbjeglicama iz Pakistana. Rečena svota jest 1 posto od onoga što se troši za vojsku.

U Manheimu u Zapadnoj Njemačkoj katolička je mladež za nekoliko dana sabrala 10.000 maraka za izbjeglice iz Pakistana. Za skupljene prnje i stari papir dobili su 1.000 maraka. Za staro pokućstvo, porculansko suđe i igračke 5 hiljada maraka. Za pranje auta dobili su mladići 500 maraka; za priređenu tombolu 3.500 maraka.

SJEVERNA AMERIKA Hrvatska katolička Zajednica u Sjedinjenim Američkim Državama proslavila je u subotu i u nedjelju, 9. i 10. listopada 1971. pedesetu godišnjicu svoga osnutka. Svečanostima je prisustvovao i kardinal Dr. Franjo Šeper. Hrvatska Katolička zajednica utemeljena je 1921. Poticaj da se osnuje dao je zagrebački svećenik Dragutin Jesih, koji je tada bio župnik župe Presv. Trojstva u Garry, mjestu udaljenom dva sata vožnje autom od Chicaga. Ta je crkva onda pripadala našim iseljenicima, a

danas je vlasništvo crnaca. Hrvati imaju novu moderniju crkvu, posvećenu sv. Josipu Radniku.

Dragutin Jesih sa još trinaest svećenika i grupom katoličkih svjetovnjaka utemeljio je Hrvatsku Katoličku zajednicu da bude HRVATSKA i KATOLIČKA. To drugo bilo je stoga posebno naglašeno što se u ono vrijeme sve više širilo vjersko ravnodušje i ateizam također među našim iseljenicima. Danas su živa još samo trojica od nekadašnjih utemeljitelja i to: franjevac o. Irenej Petričak, te dva svjetovnjaka: Juraj Ramušćak i Grga Rakić.

Svečanost pedesete godišnjice osnutka te zaslužne zajednice proslavljena je u dva mjesta. U samom mjestu utemeljenja u Garry u državi Indiana i u Chicagu. U Garry vode danas župu Hrvati franjevci konventualci. Tu postoji samo jedan ogranak Hrvatske Katoličke Zajednice, dok u Chicagu postoji njih nekoliko.

U Garry su počele svečanosti u subotu poslije podne komemorativnom sjednicom. Navečer je u crkvi imao kardinal Šeper zbornu misu sa trinaest naših svećenika. Održao je propovijed. Iza mise bila je svečanost u župnoj dvorani.

Glavni dio proslave održan je u Chicagu, jer je tu zajednica brojnija. Na proslavu su došli brojni iseljenici iz drugih država i Kanade. U katedrali Imena Isusova kardinal Šeper je služio svečanu misu i održao propovijed. Misi su prisustvovali nadbiskup Chicaga kardinal Cody i gradonačelnik Chicaga te oko 800 članova Hrvatske Katoličke Zajednice. Nakon sv Mise bio je za sve uzvanike banket u HILTON — hotelu, usput rečeno, najvećem na svijetu (3.000 soba). Održani su mnogi govori i pozdravi u kojima se naglašavala zasluga te ugledne Zajednice u okupljanju naših iseljenika u Sjedinjenim državama.

RIM U nedjelju 31. listopada posvetio je kardinal Višinski novu crkvu posvećenu Gospi Čenstohovskoj. Crkva je sagrađena po želji pape Pavla VI. kao spomen tisućgodišnjice pokrštenja Poljaka. Na posvećenju crkve bio je prisutan kardinal Wojtila, krakovski nadbiskup, zatim Dell'Acqua, vikar grada Rima, te brojni crkveni dostojanstvenici, prisutni u Rimu na Sinodi. Za vrijeme svečanosti govorili su msgr. Baraniak, nadbiskup Poznanja, i vikar grada Rima. Iza toga je pročitan brzojav Svetog oca koji je preko državnog tajnika izrazio radost nad vjernošću i odanošću Poljaka Crnoj Čentohovskoj Gospi i nad osobitom privrženošću Svetoj Stolici.

Istoga dana utemeljio je kardinal Slypij, nadbiskup Lawova, novu ukrajinsku župu u Rimu. Spomen je to 375. godišnjice ujedinjenja ukrajinske crkve s Rimom. Na svečanosti su bili prisutni kardinali: Šeper, de Fürstenberg i Willebrands.

AZIJA Među milijardnim narodima Azije 60 posto njih mladi su od 25 god. U nekim pokrajinama dapače mladi od 20 g. sačinjavaju 60 posto stanovništva. Stoga su škole, koje ti mladi pohađaju, od goleme važnosti da Crkva bude među njima prisutna. No već nastaju i teškoće, te je na indijskoj biskupskoj konferenciji izrečena bojazan da bi država mogla škole nacionalizirati i oduzeti.

Ipak se dižu još uvijek nove i važne kat. škole. U Singapuru gradi se sveučilišni kolegij. U Vietnamu kod Sajgona otvoreno je sveučilište za 6000 studenata. Od početka 1971. u Indiji se podižu četiri visoke škole. I u Honkongu jedna.

Što misli pučanstvo o Crkvi u njezinim školama? U Honkongu provedena je anketa u kojoj je ispitano tisuću ljudi, među njima 881 nekršćanin. Čini se da većina gleda u Crkvi ustanovu koja ima najbolje škole, ali se svagdje oslanja na postojeći režim, na bogate i Evropljane.

I mladi izriču tu i tamo svoje mišljenje. Tako jednoj katoličkoj skupini studenata lebdi pred očima kao cilj: pravedno društveno uređenje, ali s naglašenim osobnim životom među ljudima. Zatim priznanje nekim marksističkim vrednotama, no uz odbijanje materijalizma i nekih osobina komunističkih režima. Traže promjenu dosadanjega odgoja te uvođenje zauzetih i djelotvornih skupina studenata na svim sveučilištima, ali neka budu otvorene prema nekršćanima.

Osamnaest studentskih duhovnika imalo je više dana sastanak s 58 studenata, a misle slično kao oni gore. Vide razliku mišljenja između studenata i školskog vodstva s obzirom na cilj naobrazbe i način učenja. Žele snažniji duhovni život u Crkvi i više teološkoga istraživanja upravljenog prema našem tehničkom dobu.

Mnogo je toga u Aziji kod katoličkih škola u nastanku i razvitku. Kao da se osjeća djelovanje glasovite biskupske konferencije u Manili, prilikom Papina dolaska na Filipine prošle godine. Svakako svagdje bujan život, a Crkva veoma snažno djeluje na svom polju.

ENGLESKA Mješovita komisija između katolika i anglikanaca, osnovana 1968. treći put je zasjedala jesenas u Windsoru u Engleskoj i raspravljala o nauci obiju zajednica s obzirom na euharistiju. Biskup Clark, koji djeluje u komisiji, izjavio je da je sporazum za obje Crkve od »golemoga značenja«. Nije rečeno ništa određeno u čem su se složili, nego su zaključke dali na odobrenje svaki svojim poglavarima.

Anglikanci su dosad potpuno odbijali nauku Tridentskoga sabora o značenju sv. mise kao žrtve, i to sve do danas držali u svojih tzv. »39 artikala«. Da je ipak bilo moguće složiti se u bitnim točkama nauke o euharistiji, znači izvanredan napredak u nastojanju za jedinstvo obiju Crkava.

Velike engleske novine Times donijele su tvrdnju da je unatoč razlikama u mišljenju o crkvenoj disciplini, primatu papinu, ipak otvoren put zajedničkoj službi Božjoj te uklonjena glavna zapreka sjedinjenju. Dao Bog što prije!

IRSKA Pet biskupa anglikanske »Irske crkve« izdalo je u zajedničkoj obavijesti uvjerenje da rimokatolici općenito nisu krivi za čine Irske republikanske vojne. Izdali su ovo priopćenje: »Potpuno smo svjesni da je većina irskih katolika isto tako zatečena djelima nasilja i nemira u našoj zemlji kao i mi, te živo žele mir ... Ne možemo dosta priznanja dati duhovnim i laičkim osobama svih kršćanskih zajednica, koje su se neumorno brinule za one koji su ostali bez krova i bili zastrašeni na ugroženim područjima, te čine sve da se ublaži uznemirujući položaj«.

USA U jednom dijelu New Yorka postoji zapažena kršćanska zajednica od 9 osoba, koje vode strogo zajednički život. Oko 30 drugih dolazi k njima na službu Božju i sudjeluje s njima u djelima milosrđa, a još 80 osoba vrši s njima mnogostruki kršćanski apostolat. Svi žele živjeti kršćanskim, velegradu prilagođenim životom. Njihova je zajednička služba Božja prošla različite promjene. Dvije su godine izmjenjivali razne katoličke odobrene obrede. Onda su prešli na neku svjetovnu formu: čitanja, rasprave o tome, dijelenje kruha i vina, no bez obrednih molitava. Iza daljne 4 godine rekli su sami: »Osjetili smo novu snagu upravo u prijašnjim starim vjerskim oblicima.« Žele također staru svečanu latinsku misu. — »Osjećamo potrebu vratiti se bogatstvu što se nalazi u starim obredima, čitanjima i molitvama. Društvena stvarnost, o kojoj smo u našoj organizaciji govorili, ne može nam dati onu općenitu riječ za kojom naš život čezne.« - Tako oni. A crkvene novine iz St. Pöltena dodaju: »Kako mudro postupa Crkva! Ne pravi takove skokove, nego vodi u budućnost po zakonima razvitka i prilagođavanja, a da ne napušta ono bitno staro. Ona će i ubuduće zadržati vodstvo«.

CRKVA I SLOBODNI ZIDARI

Pariški pomoćni biskup Danijel Pezerli održao je u nekoj masonskoj loži predavanje pod naslovom: Katolička Crkva sutra. Tom zgodom novine su donijele ovu bilješku: Držanje francuskih slobodnih zidara prema Katoličkoj Crkvi doživljava promjenu. Dok se najpoznatija loža »Veliki Orijent« još uvijek drži prema Crkvi dosta kritički, postoji kod »Velike francuske lože« već dugo nastojanje da stupi s Crkvom u bolje razumijevanje.

Ali i kod »Velikog Orijenta« javlja se već godinama drugi ton, otkad je ono poznati katedralni propovjednik isusovac Michel Riquet bio pozvan u ložu na razgovor. Malo iza toga izišla je knjiga s programatskim naslovom: »Slobodni zidari naša rastavljena braća«. A »Nacionalna velika francuska loža« objavila je kratko iza toga ovo načelno objašnje-

nje: Vjera u Boga, u objavu i u Sv. pismo kao riječ Božju, može se složiti sa slobodnim zidarstvom.« A sve rovarenje protiv Crkve i zakonitoga državnoga poretka« da je masonima zabranjeno.

A više upita prijašnjem Sv. Oficiju i današnjoj kongregaciji za vjeru potvrdilo je činjenicu da prijašnja zabrana u kanonskom pravu ne može se samo jednostavno primijeniti na slobodne zidare.

Skandinavska biskupska konferencija npr. donijela je odluku prema kojoj mason obraćen na katoličku vjeru može i dalje ostati u svojoj loži.

Dapače i u Italiji, gdje je slobodno zidarstvo bilo od reda protucrkveno, otvaraju se vrata. Tako je loža u Savoni pozvala teologa da im održi predavanje. — A u časopisu Civiltá catholica izišlo je više članaka koji su preporučivali suradnju s masonima na humanitarnim područjima. Tu je neki profesor sa Gregorijane napisao i ovo: Pitanje savjesti katolika prije stupanja u ložu treba da utvrdi jasno i sigurno da li je to masonstvo protivno Crkvi i njezinu djelovanju. Danas je napetost u atmosferi protiv Crkve veoma popustila«. — Danas opreka nije tako razorna kao u 18. i 19. stoljeću, te je utješan znak da i na području masonstva nastaje novi duh.

AUSTRIJA Prigodom 25-godišnjice katoličkog društva za naobrazbu govorilo se nedavno u Grazu o duhovnim problemima današnjega čovječanstva. Među drugima održao je Ladislav Boroš D. I. poznati duhovni pisac i profesor iz Zürücha, svečano predavanje o pitanju »Nada i budućnost čovjeka«. Rekao je uz ostalo da nije moguće govoriti o budućnosti a da se ne govori o smrti. To je jedino sigurno. Smrt je puna smisla i bez smisla, kazna i obraćenje u isti čas. Tako je i čovjek u isti čas smrtan i neumrli. Otkriti ljudsku smrt i dati joj nadu, treba da je zadaća za budućnost čovjeka. A stvarni život ljudski već je uskrsnuli. No uskrsnuće mora postati potpuno i općenito. Svemir mora biti suđen, a sud je ujedno i čistilište. Smisao života sastoji se od uvježbavanja i priprave na smrt, stoga u vježbanju mladosti kao ispunjenju dara ljudskoga života.

Josip Badalić

Apostolat molitve

BRAZIL: Prigodom 100-godišnjice osnivanja Apostolata Molitve u toj zemlji predano je Sv. Ocu obilno duhovno blago molitava i žrtava. U znak zahvalnosti i dobrohotnosti Sv. Otac upravio je vlastoručno pismo nacionalnom tajniku Apostolata Molitve ocu José Tarcisio de Camargo D. I., u kojem izriče članovima Apostolata Molitve u Brazilu svoju zahvalnost poštovanje, potičući ih i blagoslivajući. Nadalje spominje Sv. Otac kako je Apostolat Molitve u toj zemlji kroz svoje prvo stoljeće donio obilne plodove kršćanskoga života te kako je on i danas aktuelan i sposoban da pomogne današnjim ljudima, koji se iz dana u dan osjećaju sve više povezani na društvenom- tehničkom i kulturnom polju, kako bi postigli puninu svog poziva u jedinstvu s Kristom Spasiteljem.

Evo i doslovnih riječi Sv. Oca, koje su i za nas veoma značajne: »Aktivno učestvovanje na samome božanskom životu, započeto u zemaljskome hodočašću te ispunjeno u slavi mora se hraniti i gajiti u našim srcima ponajprije upotrebom sakramenata vjere, Božjom riječju te revnošću u bogoslužju i osobnoj molitvi. To znači: na prvom mjestu mora biti ljubav prema Bogu, da poslije diktira i nadahnjuje ljubav prema bližnjemu, koja će se ostvarivati u apostolatu kojim će se svatko posvetiti bližnjem. A zatim ustrajući u molitvi i hvaleći Boga te prinoseći sebe kao žive svete, i Bogu ugodne žrtve moraju pružati svjedočanstvo. Ujedno posvuda sveto radeći i sam će svijet Bogu posvećivati. A niti treba zanijekati nadu u vječni život onima koji ga od nas traže ....«

VATIKAN: Članove Apostolata Molitve sigurno će zanimati koliko se je skupilo duhovnog blaga za Sv. Oca po čitavom svijetu u godini 1971. Koliko su skupili članovi Apostolata Molitve kod nas o tome smo već izvijestili.

Upravitelji Apostolata Molitve i neki drugi svećenici na molbu članova Apostolata Molitve odslužili su za Sv. Oca 36.014 misa. General Družbe Isusove tome je pridodao iz duhovnog blaga Družbe još 12.000 misa.

Članovi Apostolata Molitve prikazali su još:

Slušanih svetih misa s pričestima 5,543.050
Molitava i dobrih djela 42,458.164
Svetih ura 1,533.961
Križnih puteva 1,446.322
Krunica 9,882.624.

Odgovor Svetog Oca na taj duhovni dar Apostolata Molitve izriče radost te svima koji su u njemu sudjelovali podjeljuje se apostolski blagoslov. Najviše su sudjelovale u tom daru izvanevropske zemlje, osobito mladi u misijama. Članove Apostolata Molitve na hrvatskom jezičnom području obavještavamo da ćemo i ove godine skupljati duhovno blago za Svetog Oca te ih molimo, da budu što velikodušniji. Sakupljeno blago neka se šalje na adresu: O. Josip Antolović - 41.001 Zagreb, Voćarska 106, pp. 715.

VENEZUELA: U glavnom gradu te zemlje Caracasu održan je od 18. — 21. kolovoza 1971. sastanak nacionalnih upravitelja Apostolata Molitve iz Latinske Amerike. Sastanak je sazvao generalni tajnik A M o. Solano. Odazvali su se predstavnici: Antilla, Brazila, Kolumbije, Ekvadora, El Salvadora, Guatemale, Meksika, Venezuele, Referate su poslali predstavnici: Argentine, Chilea, Costa Rica-e, Perua, Hondurasa, Nikarague i Paname.

Svrha tog sastanka bijaše: međusobno upoznavanje nacionalnih upravitelja Apostolata Molitve, dublje ulaženje u stvarnost A M u Latinskoj Americi, promicanje tog djela te pripremanje izvještaja o. Generalu D. I. kao vrhovnom poglavaru A M za što uspješniju djelatnost istog Apostolata.

Iz izvještaja na samome kongresu može se zaključiti, da vjernici koji ne boluju od raznih predrasuda još uvijek dobro primaju Apostolat Molitve i njegovu duhovnost. U kršćanskom puku krije se plamen, koji jače buknе, pogotovo ako se nađe sposoban upravitelj A M, koji se sasma posvećuje tom djelu. A M u potpunosti odgovara zahtjevima II. Vatikanskog sabora i očitovanja Sv. Oca Pape.

Na završetku sastanka prihvaćeni su ovi zaključci:

A M ima i danas veliku važnost iz elemenata koji su mu vlastiti.

To su:

1) On veoma naglašava temelje i vječne vrednote kršćanske vjere kao što su molitva, Euharistija kao središte kršćanskog života i bogoštovlja, štovanje Srca Isusova, pobožnost prema Gospi i pristajanje uz papu.

2) Veoma odgovara cjelokupnoj nauci II. Vatikanskog sabora.

3) Pokazuje se kao najbolji ustuk pred navalom ateizma i naturalizma.

4) Njegovi su plodovi njegova najbolja preporuka, tako da su ga pape mogli preporučiti kao »najsavršeniji oblik kršćanskog života« i »sumu pastirske službe«.

5) Veoma se preporučuje praksa prvog petka prema razboritim uputama teološko-pastoralnog priručnika, što je sastavljen u Rimu.

HRVATSKA: O. Vladimir Pribanić, delegat A M za dubrovačku biskupiju, sastavio je za službeni vjesnik te biskupije poziv A M. Na nj je nadodao dubrovački biskup monsignor Severin Pernek malu okružnicu iz koje bilježimo: »U vezi s raspisom Delegata za A M, toplo stavljam na srce svoj braći župnicima, rektorima crkava i katehetama da uključe u svoj pastoralni rad i akciju za upoznavanje vjernika s A M, učlanjivanja vjernika, odraslih, mladeži i djece u A M (prijavljeni članovi neka se zavedu u posebnu knjigu »Članovi Apostolata molitve«, u koju treba ubilježiti ime i prezime člana, dob, zanimanje i datum pristupa; konstantno stimuliranje članova na redovito vršenje obveza (obrazac dnevnog prikazanja trebat će strojem umnožiti i podijeliti vjernicima«).

Dubrovnik, 15. listopada 1971.

Severin, v. r. biskup

U vezi s okružnicom dubrovačkog biskupa upozorujemo članove Apostolata Molitve da preko potpisnika ovog izvještaja i narodnog upravitelj Apostolata Molitve za hrvatsko jezično područje mogu dobiti besplatno sličice Srca Isusova na kojima se nalazi tiskan obrazac jutarnjeg prikazanja Srcu Isusovu. Na koncu spomenimo na poticaj još i ovo. Blagopokojni naš kardinal dr. Alojzije Stepinac veoma je cijenio Apostolat Molitve i svaki je mjesec služio dvije svete Mise na nakane Apostolata molitve.

Josip Antolović D. I.

KNJIGE

■ Prijatelji misija i naših misionara, sredinom siječnja izlaz iz tiska veoma zanimljiva knjiga **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«**. To su sakupljeni članci našeg bengalskog misionara oca Ante Gabrića od njegova odlaska u misije pa sve do zadnjih dana, iz kojih dobivamo zornu sliku rada i žrtava tog našeg misionara kroz 33 godine. Knjiga se čita kao kakav roman, a ilustrirana je sa kojih 66 slika. Imat će preko 300 stranica 14x20 cm. To je prvi dio tog djela, dok će drugi dio sadržavati razna misionareva pisma i duhovne misli, a bit će opsegom jednak prvome. Za oba djela može se već sada predbilježiti. Prvi dio stajat će oko 40 dinara, a prihod ide ocu Gabriću za njegove misionarske pothvate. Drugi dio imao bi izaći početkom svibnja, a cijena će mu biti naknadno javljena. Narudžbe se šalju na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699.

■ Prije kratkog vremena izašlo je iz tiska drugo izdanje knjige **»DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?«** nakon što je prvo izdanje posve raspačano. Ovo novo izdanje osvježeno je novim podacima i poglavljima, a ima veoma ukusnu opremu, koja će se sigurno svidjeti svakoj djevojci. Ne bi smjelo biti djevojke koja ne bi pročitala ovu knjigu i njom se okoristila u svom mladom životu. Knjiga je upućuje kako će se najbolje pripraviti na svoj budući poziv žene i majke ili na duhovni poziv. Cijena joj je 20 dinara, a naručuje se: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699. — Uz ovu knjigu svakako pročitajte i knjigu **»VRHUNCI ZOVU«**, koja je kao neki uvod u ovu prvu, jer govori veoma zorno o izgradnji značaja. Cijena joj je 10 dinara, a naručuje se kao i prijašnja. — Želi li koja djevojka pomoći i svome mladiću da se što bolje pripravi na svoj budući poziv muža i oca, onda neka i njemu dade najprije pročitati knjigu »Vrhunci zovu«, a onda neka mu nabavi i knjigu **»MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?«** Ni ta knjiga nije skupa, jer stoji svega 10 dinara. Dakle sve tri knjige stoje 40 dinara. To bi mogao biti lijep dar za Novu godinu što bi ga roditelji mogli pokloniti svojim odraslijim sinovima i kćerima.

■ Ivan Zirdum: K BOŽIČNOJ RADOSTI, igrokaz u 4 čina. Napisano je za doček naših radnika iz inozemstva prigodom Božića. Izdano ciklostilom. Cijena 10 komada 35 dinara. Narudžbe: Rkt. župni ured, Kumičićeva 20, 55000 Slav. Brod.

■ Ivan Zirdum: DOĐI, TATA, ČEKAMO TE! — igrokaz u tri čina, za doček radnika prigodom Božića. Izdano ciklostilom. Cijena 10 komada 30 din. Narudžbe kao gore.

■ **BOŽIČNI STRIP**, događaji u vezi s Isusovim rođenjem prikazani na zanimljiv i popularan način. Ovaj strip tvori s prethodnim (Prizori iz života Isusova) jedinstvenu cjelinu. Prednja i zadnja strana izrađene u boji. Cijena 4 din. HKD sv. Ćirila i Metoda. 41000 Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Valentinu za sve primljene milosti. — Marija Busić, Križevci.**

— **Od srca hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje moga sina. I nadalje im se preporučujem. — Marija Čavlović, Karlovac.**

— **Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — Sestra Gabrijela, Baška, Krk.**

— **Zahvaljujem Majci Božjoj što je pomogla majci u teškoj bolesti i sretno izvršenoj operaciji. — M. S., Zagreb.**

— **Za sve uslišane molitve i primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — Jalža Kirinić, selo Novaki, župa Gradec.**

— **Iskreno zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu na primljenim milostima i sretnom završetku jednog događaja. — Sretna baka Kata Knežević, Bistrinci.**

— **Od Srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. I ubuduće preporučujem im sebe i svoju djecu u njihovu zaštitu. — I. V., Čačinci.**

— **Na primljenim milostima zahvaljuje sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću Helena Kovačić, Osijek.**

— **Marija Jeremić iz Beograda zahvaljuje Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu Mandiću na primljenim milostima.**

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i Petru Barbariću na primljenim milostima, te se i nadalje preporučujem njihovoj zaštiti. — Pavica Vranković, Hvar.**

— **Na mnogim primljenim milostima i dobročinstvima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Anđelina Rabac, Zadar.**

— **Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, sv. Petru i Pavlu i drugim Apostolima za ozdravljenje moje snahe nakon devetnice. — F. G., Mala Subotica, Međimurje.**

— **Za primljene milosti hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji. — Matilda Babić, Zagreb.**

— **Od srca zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima, te se i nadalje preporučujemo njihovoj zaštiti i pomoći. — M. i K. J., Mosti.**

— **Zahvaljujem dr Ivanu Merzu na ozdravljenje zubnih desni. — Mila Rukavina, Lobor-grad.**

— **Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za sretan porođaj kćerke i za ostale milosti primljene u obitelji. — Barica Lukić, Virje.**

— **Zahvaljujemo Božanskom Srcu Isusovu, Bl. Dj. Mariji, sv. Josipu i sv. Antunu za sretan svršetak studija moje kćerke, te im se preporučujemo i nadalje u životu. — Pepica V., Karlovac.**

— **Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći za uspjeh sina u školi i za blagoslov u obitelji. — K. Marinović Koritna.**

— **Na ozdravljenju svoga sina zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Zahvalna majka, Vinkovci.**

— **Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, ocu Leopoldu i ocu Anti Antiću na primljenoj milosti. I ubuduće molim za njihovu pomoć i zaštitu. — Marija Fekeža, Zagreb.**

— **Za sve milosti a osobito što je kćerka rodila zdravo dijete zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Štefanija Bobinac i Helena Sekulić, Petrinja.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Lurdskoj i majci Klaudiji za ozdravljenje i pomoć kod operacije snahe i na drugim milostima. Nadalje preporučujem svoju djecu i unučad njihovoj zaštiti. A. Krivošić, Klanjec.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći, te svetim zaštitnicima kojima i dalje preporučujem seb i svoju djecu, za zdravlje, mir i slogu u kući. A. Đ. Veliškovci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj, te zaštitnicima sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću što su mi**

muža spasili od zla i nepripravne smrti. I nadalje preporučam sebe i obitelj. Ana Košaroš, Zdenci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu i sv. Antunu na sretnoj operaciji želuca. Pavo Bosančić, Pridvorje.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sluzi Božjem Petru Barbariću. Preporučujem se i nadalje. Marija Franić, Sisak.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Pompejskoj na više primljenih milosti, a osobito za sretnu operaciju kćerke. Obitelj Živić, Sredanci.

— Zahvaljujem se Majci Božjoj Bezgrješnoj i njenom štovatelju bl. Maksimilijanu Kolbe što su mi pomogli u mojim bolima. Preporučujem i drugim bolesnicima da mole njihov zagovor. D. H. Podravske Sesvete.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći za pomoć u teškoj nesreći. Zahvaljujem i za sve ostale primljene milosti. Marija Karalić, Stari Perkovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Bl. Djevici Mariji i sv. Anti za sretno položene ispite moje djece. Neka im i nadalje budu na pomoći. Jela T. Vareš.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj te bl. Maksimilijanu Kolbe, mučeniku. Ja sam se njemu utekla u svojim bolima i brzo sam bila uslišana. N. N. Podravske Sesvete.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj na uslišanoj molbi i za sretan povratak sina iz vojske. Molim i nadalje pomoć i zagovor za se i za djecu. A. H. Krapinske Toplice.

— Od sveg srca zahvaljujem se Presvetom Srcu Isusovu, bezgrješnom srcu Marijinu i zaštitnicima sv. Josipu, Sv. Antunu i svetom Nikoli Taveliću te ocu Leopoldu Mandiću na svim primljenim milostima. Dragica Košćak, Oštrice.

— Od srca se zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, kao i mojim dragim zaštitnicima za uslišane molitve i na svim primljenim milostima. Nadalje preporučam sebe i svoju obitelj. Hugo Gluhak, Popovača.

— Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i bezgrješnom srcu Marijinu te svetom Judi Tadeju na milosti poboljšanja zdravlja. Mary Bernosia, Ugljan.

— Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, te svetim zaštitnicma: sv. Antunu, sv. Vidu i ocu Leopoldu Mandiću na uslišanim molitvama i primljenim milostima. S. M. Slavonski Brod.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na prmiljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. Manda Leber, Bočkinci.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

II VELJAČA — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

55 **Ti, moj Bože. P. Gervais**
56 **Đakovo**
57 **Duhovne vrednote korizme, I. Kukula**
61 **Na rubu vječnosti**
63 **Čuvajmo se nasilja u odgoju, J. Gusić**
67 **Vratio se Šime, Stjepan Džalto**
70 **Umrla s. Pia Lončar**
71 **Moja vjera, F. Šipušić**
Vjera ili tvrdoglavost
Naravna i nadnaravna vjera
Bog je govorio ljudima
Neke primjedbe
79 **Korizma i mladi kršćani, J. Antolović**
82 **Misije, J. Gusić**
Razlozi misijskog djelovanja
Dijelim kruh zemaljski i nebeski
Katoličke škole u Zambiji
88 **Iz života Crkve, J. Badalić**
91 **Iz vezirskog Travnika, J. Antolović**
92 **Ivan XXIII prema oltaru**
93 **25 lurdskih sastanaka, E. Ciko**
94 **Knjige — Zahvalnice**

Na omotu:
H. Hofman — Dvanaestgodišnji Isus

Sveta korizma

Vrijeme od Pepelnice do Uskrsa nazivamo korizmom. Naški bismo rekli za korizmu »četrdesetnica« — vrijeme od četrdeset dana. Uspomena je to na četrdesetdnevni post i boravak u pustinji Krista Gospodina. On je to vrijeme prije svog javnog djelovanja posvetio postu i molitvi. Crkva je u spomen tog posta, i kao pripravu na uskrsne blagdane, uvela to svete vrijeme korizme, kad od nas traži da se kroz odricanje i čišćenje spremimo na središnje blagdane našeg otkupljenja. To vrijeme je na osobit način posvećeno promatranju muke Gospodinove. Nijedna nas stvar toliko ne čisti i ne sprema na skrušenost kao razmatranje te muke. Zato u korizmi češće molimo križni put; molimo ga sami ili zajednički. Kristova muka i smrt daje smisao našem trpljenju i našoj smrti. Sjedinjeni s njegovom mukom i smrću na najsigurnijem smo putu da uskrsnemo s njime. Sada iz svojih zloća i krivnje, na kraju vremena i u vlastitom proslavljenom tijelu.

Pierre Gervais:

TI, MOJ BOŽE

Ti, moj Bože,
Ti, koji si »onaj, koji jest«,
Koji bijaše
I koji će biti
Na vječna vremena;
Ti, Radniče svemira,
I svemirski Majstore;
Ti, Kralju vječnosti,
I Kralju blizine;
Ti, Neshvatljivi,
Ali Pristupačni;
Ti, obožavani,
Ali i prezreni;
Ti, Suče,
Ali i Odvjetniče;
Ti, Učitelju,
Ali i Slugo;
Ti, Zakone,
Ali i Milosrđe;
Ti, Svemožni,
Ali i Razapeti;
Ti, koji stvaraš materiju,
A koji si Duh;
Sunce i Mjeseče,
Ti, koji stvaraš zemlju i nebo,
Zviježđe, zvijezde i mliječne staze,
Drvo i travu,
Cvijet i koprivu,
Janje i vuka,
Magare i lisicu,
Guštericu i lava,
Hobotnicu i zmiju,
Slavuja i zebu;
Ti, Ljubavi, koji dopuštaš mržnju;
Ti, Nježnosti, koji dopuštaš ravnodušnost;
Ti, Dobri, koji dopuštaš zlo;

Ti, Ljepoto, koji dopuštaš ružnoću;
Ti, Istino, koji dopuštaš laž;
Ti, Mire, koji dopuštaš rat;
Ti, koji stvori čovjeka dobra,
iskrena, pravedna i sretna,
A pripuštaš čovjeka zla, pokvarena,
izgubljena i nesretna;

Ti, koji si sve stvorio, oblikovao,
načinio;
Ti, koji si »moj Bog« suzdrži svoju
pravednu srdžbu,
Oprosti grijehe moje slabosti,
Ne gledaj na pomanjkanja
moga srca,
Udalji s mog puta opaka čovjeka,
Odbi od moje muke nasilnika,
Prikloni nad moju bijedu svoje
milosrde,
Ohrabri moju ljudsku maloću,
Obogati svojim Duhom moje srce,
Na moj životni put trajno šalji
svoja dobročinstva,
Dijeli me mojim zemaljskim
pratiocima,
Potvrdi u meni svoju ljubav,
Daj mome srcu svoju milost,
I za Isusa, u Isusu, i po Isusu
Uskrsni me u svom času,
Daj mi mjesto u svom izabranom
puku,
! primi me k sebi
Na vijeke vjekova.
Amen.

Preveo Srećko Bošnjak

Đ A K O V O

Apostolska administratura Sjeverne Slavonije i Baranje, radi se o dekanatima Donjomiholjačkom, Valpovačkom, Dardanskom i Branjin Vrh, inkorporirana je Đakovačkoj biskupiji. Apostolska Nunciatura u Beogradu priopćila je dopisom od 22. prosinca 1971. broj 6201/71, da je Sveti Otac odredio da oni dijelovi mađarske biskupije Pečuha, koji se nalaze unutar granica Republike Jugoslavije i koji su do sada bili pod administracijom Ordinarijata u Đakovu, budu inkorporirani u biskupiju Đakovo. Tu je odredbu objelodanio »Osservatore Romano« u četvrtak 23. prosinca 1971. Istu vijest preni je istoga dana i Radio Vatikan.

OPĆA NAKANA AM ZA VELJAČU

Duhovne vrednote korizme

Na prvi pogled nam se čini, da se u ovoj nakani radi o dvim stvarima: o sakramentu sv. krštenja i o pokori. No kad nakanu promotrimo, vidimo, da se ipak radi samo o jednoj stvari: o uskrsnuću iz groba grijeha na život milosti i ljubavi Božje.

KRSNI ZNAČAJ KORIZME

U prvim kršćanskim vremenima bilo je mnogo odraslih, koji su tražili sveto krštenje. Kad je Crkva njihovu želju prihvatila, pribrojila ih je katekumenima — tako su se naime zvali oni, koje je Crkva pripravljala na krštenje. Katekumenat je znao i podulje trajati, dvije do tri godine, prema prilikama i potrebama katekumena. Neposredna priprava na krštenje obavljala se u korizmi, od čiste srijede do uskrsne vigilije, tako da je katekumenat završio svečanim krštenjem katekumena na uskrsnoj vigiliji. Cijela je kršćanska općina — danas bismo rekli župa — velikim zanimanjem i radosnim iščekivanjem pratila katekumene u njihovoj pripravi na »preporođenje vodom i Duhom Svetim«. Sačuvane su mnoge homilije svetih otaca, održane prigodom svečanog krštenja.

Lako ćemo uočiti, zašto je sveta Crkva odabrala upravo korizmu za katekumensku pouku, a vigiliju Uskrsa za svečano krštenje. Korizma je već od apostolskih vremena podsjećala na četrdesetdnevni boravak Isusov u pustinji i nadahnjivala prve kršćane, da nasljeduju Gospodina u molitvi i pokori, a to se napose činilo kroz četrdeset dana uoči blagdana uskrsnuća Gospodinova. Ovi dani bili su prikladni za katekumenske pouke upravo zato, što su bili više nego ostali posvećeni molitvi i pokori. No još nam dublji razlog iznosi sv. Pavao, uspoređujući sveto krštenje umiranju grijeha i uskrsnuću na život milosti. U poslanici Rimljanima piše sv. Pavao ovako: »Zar ne znate, da smo svi mi, koji smo kršteni u Krista Isusa, u smrt njegovu kršteni? S njim smo dakle ukopani krštenjem u smrt, da kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih slavom Očevom, tako i mi novim životom da živimo« (Rim 6, 3-5). Sv. Pavao nije samo namjeravao da usporedi krštenje umiranju i uskrsnuću Isusovu, nego je htio očitovati i unutarnju vezu između uskrsnuća iz groba grijeha sa slavnim uskrsnućem Isusovim. Isus je fizički umro, bio pokopan i treći dan uskrsnuo radi našeg otkupljenja i spasenja, a čovjek koji prima sakramenat svetog krštenja, duhovno umire grijehu, a po milosti, koju mu je Isus zaslužio, duhovno uskrsne iz groba grijeha.

OBNOVA KRSNOG ZAVJETA

Krsni značaj korizme sačuvao se sve do naših dana. Na vigiliju Uskrsa blagoslivlje se krsna voda i pohranjuje u krstionici. Svi prisutni vjernici obnavljaju na uskrsnoj vigili-

ji krsni zavjet, kako propisuje novi rimski Misal: »Nakon blagoslova vode, svi stojeći i držeći u rukama zapaljene svijeće obnavljaju obećanje krsne vjere. Svećenik upravi vjernicima ove ili slične riječi:

»Draga braćo i sestre, mi smo po uskrsnom otajstvu u krštenju zajedno s Kristom ukopani da s njim živimo novim životom. Zbog toga, po završetku korizmene pokore, obnovimo krsna obećanja, kojima smo se nekoć odrekli sotone i njegovih djela te obećali služiti Bogu u svetoj katoličkoj Crkvi.« Nakon ovoga uvoda, svećenik postavlja pitanja, na koja vjernici glasno odgovaraju. Onda svećenik zaključi: »A svemogući Bog, Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je preporodio vodom i Duhom svetim i koji nam je dao oproštenje grijeha, neka nas čuva svojom milosti u istome Kristu Gospodinu našemu za život vječni.«

Kao što su se katekumeni cijele korizme svim srcem i velikom revnošću pripravljali na sakramentalno krštenje, tako treba da i vjernici u cijeloj korizmi imaju na umu obnovu krsnog zavjeta, koju će obaviti na koncu korizme, na uskrsnoj vigiliji, te da ovaj mili i korisni čin smatraju cvijetom i plodom korizmenih molitava i pokora.

Ima i danas katekumena i katekumenata po misijskim zemljama, a II. Vatik. koncil želi, da se osnuju i vode po svim bsikupijama i župama, prema stvarnim potrebama. Tako Konstitucija o svetoj Liturgiji u 64. točki određuje: »Neka se obnovi katekumenat odraslih i razdijeli na više stupnjeva . . .« Dekret o službi i životu svećenika ima u 6. točki ovu odredbu: »Pastirskoj službi svećenika napose su povjereni katekumeni i novokršteni, koje treba postepeno odgajati, da upoznaju i provode kršćanski život.«

Budući da po našim gradovima i gradićima, a možda i po selima, ima odraslih nekrštenih, koji su potekli iz katoličkih obitelji i koji traže krštenje, nastat će i kod nas potreba, da se osnuju katekumenati, a katekumeni da se na svečani način krste na vigiliju Uskrsa.

Očito je dakle, da korizma ima krsni značaj, na koji smo do sada premalo mislili. Naše uskrsne vigilije još nisu uhvatile korijena kod naših vjernika. Nisu još popularne, kao što je popularna vigilija Božića. Kad ne bi postojali drugi razlozi, radi kojih treba da veliko zanimanje pokažemo za uskrsnu vigiliju, već bi svečana obnova krsnog zavjeta bila za to velik razlog. Apostolat molitve želi, da se u mjesecu veljači, u kojem ove godine započinje korizma, molimo na nakanu, da vjernici potpunije upoznaju krsni značaj korizmenog vremena.

POKORNIČKI ZNAČAJ KORIZMENOG VREMENA

U prastarim kršćanskim vremenima javni su grešnici činili javnu pokoru za svoje velike grijehe, kojima su uvrijedili Boga, a teško sablaznili vjernike. Vrijeme, u koje bi se ova javna pokora činila, bila je korizma. Na Pepelnicu javni bi se grješnici odijelili od vjernika, te odjeveni u pokorničko odijelo stajali na ulazu u crkvu i molili vjernike, koji su polazili na Euharistijsku žrtvu, da ih se sjete u molitvama. Sami su mogli samo iz predvorja pratiti svete obrede. Na Veliki četvrtak primili su sveto odrješenje, koje ih je izmirilo ne samo s Bogom, koga su uvrijedili, nego i s Crkvom, koju su svojim grijesima ranili i sablaznili. Nakon svetog odrješenja pristupili bi uskrsnoj pričesti i bili opet pripušteni u zajednicu vjernika.

Kasnije su javne pokore otpale, ali je korizma sve više poprimala pokornički značaj za cijelu crkvenu zajednicu. Svi su se priznavali slabim ljudima, kojima treba obraćenje srca, koji su dužni činiti vanjska pokornička djela i primiti sakramentalno odrješenje u valjanoj ispovijedi — sve u duhu Isusovih riječi: »Činite pokoru, jer se približilo kraljevstvo nebesko (Mat 4,17).

Najopćenitija korizmena pokora bila je strogi post i nemrs, po primjeru Isusovu, koji je uoči svoga javnog nastupa sproveo u pustinji punih četrdeset dana u najstrožem postu, kako nam opisuje sv. Luka: »Kad se Isus pun Duha Svetoga vrati od Jordana, odvede ga Duh u pustinju za četrdeset dana, i kušao ga je đavao. I onih dana ništa nije jeo, i kad se oni navršiše, ogladnje« (Luka 4, 1-3). Crkva je tijekom stoljeća i zakonom propisivala strogi korizmeni post i nemrs. Taj se zakon tijekom stoljeća i ublaživao, dok ga Papa Pavao VI. nije sveo na najmanje: strogi post i nemrs ostao je samo u dva dana u cijeloj godini, na Čistu srijedu ili Pepelnicu i na Veliki petak. Nemrs je ostao u sve korizmene petke.

Budući da su mnogi vjernici izjednačivali korizmu sa korizmenim postom, nastala je kod vjernika zabuna, pa su držali, da je ukidanjem korizmenog posta iz obveze, ukinuta i sama korizma. No to je posve krivo gledanje na ono, što je Sveti otac proveo. Želimo stoga naglasiti, da korizma, koja traje od Pepelnice do Uskrsa, nije ukinuta, nego su i koncil i Papa upravo naglasili pokornički značaj korizme. U konstituciji o svetoj liturgiji nalazimo ove odredbe: »U liturgiji i liturgijskoj katehezi treba još jače osvijetliti dvostruki značaj korizmenog vremena . . . Neka obilatije dođu do izražaja krsne sastavine svojstvene korizmenoj liturgiji: isto vrijedi i za pokorničke sastavine. Neka se u katehezi vjernicima, uz socijalne posljedice grijeha, naglašuje ona prava narav pokore, koja odurava grijeh kao uvredu Bogu; neka se ne propušta udio Crkve u pokorničkoj djelatnosti i neka se što više preporučuje molitva za grješnike« (SC br. 109, 110).

Sveti Otac u Apostolskoj Konstituciji od 17. II. 1966, koja počinje riječima: »Pokoru činite i vjerujte evanđelju« (Marko 1,15.) izričito kaže, da »korizma i nadalje čuva svoj pokornički značaj«. U Konstituciji Papa izražava želju »da se osobito za vrijeme korizme čine razne javne zajedničke pobožnosti pokorničkog značaja, ne doduše po dužnosti, ali pod vodstvom biskupa i dušobrižnika«. Veoma je poželjno – čitamo u konstituciji — da biskupi i ostali pastiri duša brižno promiču osim čestog pristupanja sakramentu pokore i izvanredna pokornička djela, kojima je svrha naknada ili prošnja, a to se napose čini u korizmi.«

Pokora u korizmi nije dokinuta, jer se temelji na onoj pokori, koju je sam Isus činio i u tolikoj mjeri preporučivao, da ju s pravom smatramo od njega zapovjeđenom. To znači, da se odrasli kršćanin ne može spasiti, ako ne čini pokore. Crkva je na usta pape, koji ima vrhovnu vlast u vidljivoj Crkvi, novom uredbom o

korzimenom postu i o postu uopće, upozorila, da post nije jedina vrsta pokore, nego da ima i raznih drugih pokora, na pr. milostinja, pohađanje i tješenje bolesnika, strpljivo podnošenje bližnjega, biti strpljiv sa vlastitim slabostima i teretom svagdanjih dužnosti. Ipak post ostaje jedna od najizrazitijih vrsta pokore, posvećen tolikim primjerima Starog i Novog zavjeta, a napose primjerima samoga Gospodina.

ŠTOVANJE MUKE ISUSOVE U KORIZMI

Sa pokorom lijepo se povezuje i štovanje presvete muke našega Gospodina. Ništa vjernike ne potiče toliko na pokoru, koliko promatranje života Isusova uopće, a osobito onih događaja, koji su se zbili na križnom putu i na Kalvariji. Stoga je razumljivo, da se u korizmi na poseban način štuje muka Isusova. Glavni motiv korizmenih pjesama i korizmenih pobožnosti muka je Gospodinova.

No nije štovanje muke Isusove važno samo zato, da mu iskažemo dužnu zahvalnost za svaku kaplju znoja i svaku kaplju Krvi za nas prolivene, niti samo zato, da u muci Isusovoj nađemo neiscrpivu snagu i utjehu u vlastitom trpljenju, nego i zato, što naše životne pokore dobivaju svoju pravu vrijednost po unutarnjoj povezanosti sa pokorama Isusovim. Kao što nam molitve imaju pravu vrijednost po molitvama Isusovim — zato Crkva završava svaku službenu molitvu riječima »po Gospodinu našemu Isusu Kristu . . . — tako nam i pokore dobivaju pravu vrijednost istom u povezanosti s Isusovim pokorama, a napose s njegovom gorkom mukom. Pokore se mogu činiti i iz naravnih razloga, na pr. političkih, medicinskih, higijenskih, estetskih — no takove pokore imaju samo naravnu vrijednost, ne služe kao naknada i zadovoljština za učinjene grijehe vlastite ili tuđe, ne unapređuju osobnu svetost i ne stiču zasluge za nebo. Da nam pokora bude u očima Božjim vrijedna, treba da se čini iz ljubavi prema Bogu i iz želje, da i trpljenjem postanemo slični našem Gospodinu.

Neka dakle daleko bude od nas i pomisao, da je korizma u našim danima dokinuta, da je mjesto kršćanske pokore nastupila borba za što udobnijim životom, da post i nemrs više nisu u časti ni u praksi, nego naprotiv, da je sveta korizma upravo u naše doba dobila tim veće značenje i tim dublji smisao, što je teže sačuvati krsni zavjet, te velikodušno prihvatiti križ Gospodinov kao životni program i kao najčasniji ures našeg kršćanskog bića i svagdanjeg života, u smislu Pavlovih riječi: »Daleko sam od toga da se ičim ponosim, osim križem Gospodina našega Isusa Krista, po kome je meni razapet svijet i ja svijetu! Svima koji budu živjeli po ovome mjerilu, mir milosrđe!« (Gal 6, 14).

Ivan Kukula

»NEMOJTE DA OTVRDNU VAŠA SRCA!«

Ako možemo vjerovati ovim izvještajima: Giornale di Bergamo od 2. XII 1970; te časopisu »Vigilia Romana« od svibnja 1971; te časopisu »Stella Maris« od 26. listopada 1971, a pisali su o tome i Glas Koncila i zagrebački Vjesnik, u samostanu manje Braće u Carpegni, u Apeninima, blizu mjesta Pesaro, zvone već mjesecima zvona sama od sebe:

— Navečer prvog studenoga 1970. najednom izvan određenog reda, blaga je zvonjava iznenadila redovnike dok su se šetali unutar samostana. Vrata su od zvonika bila zatvorena, uže je bilo nepomično a isto tako i bat . . . Od te večeri svakog dana pa i noći, zvone zvona uz prekide . . .

— Kad je jednoga dana župnik sišao u crkvu našao je oltar potpuno pripremljen za misu. Iznenađeni župnik proveo je istragu među subraćom, tim više što se predmeti koji su bili spremljeni ne upotrebljavaju. Nije se radilo ni o kakvoj šali. Jednog jutra našao je na oltaru cedulju ispisanu krasnim latinskim slovima: Nolite obdurare corda vestra — Ne dajte da vaša srca otupe! — Što god ljudi mislili o toj zvonjavi, riječi koje nam zvona opetuju i bude, Božja su riječ, osobito u ovo korizmeno vrijeme.

NA RUBU VJEČNOSTI

Na ulazu je stajala gospođa četrdesetih godina. Sklopljenim me rukama molila: »Velečasni, dođite brzo! Jedan mladi čovjek je na umoru.« — »Gospođo, ne bih li mogao doći sutra ujutro prije svoje jutarnje mise?« — »Velečasni, bilo bi prekasno. Zaklinjem Vas, pođite odmah!« — »Dobro, napišite mi adresu u moj podsjetnik. Molim Vas, napišite jasno ulicu, broj i kat.«

Ona je stupila u hodnik i tad sam ugledao njezino bolno lice. Napisala je: »Ulica Descartes, br. 37, 2. kat.«

»Gospođo, ja ću tamo stići za 20 minuta.« Ona mi poluglasno odgovori: »Bog će se sjetiti Vaše ljubavi ove noći. Vi ste veoma umorni. On će Vas u opasnosti zaštititi!« I nakon toga ona ode u noć.

Uzeo sam odmah svoj ogrtač i sve potrebno za svetu poputbinu i pomast, te sam požurio na označenu adresu. Prolazio sam praznim i tamnim ulicama. Samo su patrole prolazile. Jednoj sam morao pokazati svoju dozvolu o slobodnom kretanju u svako doba. Požurio sam dalje i s mukom sam napokon pronašao broj 37. Bila je to peterokatnica sa dobro zastrtim prozorima. Iz jednog stana dopirala je do mene glazba. Kućna vrata srećom su bila otključana. Popeo sam se na drugi kat. Pozvonih. Na vratima se pojavio mlad čovjek, mogao je imati kojih 20 godina. Pogleda me iznenađeno, no s poštovanjem.

»Došao sam bolesniku, koji se nalazi u smrtnoj opasnosti. Da li sam ovdje na pravome mjestu?«

»Ne, velečasni! Mora da je tu neka zabuna.«

»Molim Vas, kažite mi onda, gdje je ulica Descartes br. 37, drugi kat?«

»Ovdje. Ovdje je i taj mladi čovjek. To sam ja.« I smijući se doda: »Ali ja ne mislim umrijeti!«

Uzeo sam svoj podsjetnik i pokazao sam mu napisanu ulicu, broj i kat, te sam mu rekao: »Neka gospođa od kojih 40 godina došla mi je i molila me da dođem hitno ovamo. Ona je sama napisala adresu. Posve je čitljiva.«

»Da, velečasni, meni se čak čini da poznajem taj rukopis. Ali ne... zaista čudnovato... Ja živim ovdje s ocem, koji se sada nalazi na radu u tvornici u noćnoj smjeni. Sigurno je zabuna. Moliteljica je možda mislila napisati ulicu Despartes... No, velečasni, izvolite ipak unići u stan na nekoliko minuta. Priredit ću Vam nešto da popijete.«

Stupio sam u lijepo uređen salon s knjižnicom. Na divanu je ležala otvorena knjiga. U uglu je stajao stolić, a na njemu svjetiljka, radio, pepeonik i kožnata lisnica.

»Slušam mađarsku glazbu iz Beča.« Ugasi radio i reče: »Velečasni, već dvije godine želim s Vama razgovarati, ali znate nije mi lako doći do Vas. Slučaj ove noći zaista je čudnovat.« Kod toga se žalosno smiješio i dodao: »Ja sam izgubljeni sin.«

Dok sam sjedio na divanu, on mi je ispripovjedio sav svoj život i dozvolio mi da ga pomirim s Bogom.

Nakon toga požurio sam u ulicu Despartes. Dok sam tražio tu novu ulicu, stalno sam razmišljao što sve svećenici dožive. Odbijalo je sat i četvrt poslije ponoći. U taj čas našao sam se kod Kazališnog trga, kad počeše zavijati sirene. Počeo sam trčati. Ulicu Despartes jedva sam našao, no nisam našao broja 37, jer je ulica imala svega 11 brojeva. Više ništa nisam razumio...

Počele su padati prve bombe. Imao sam još toliko vremena da se sklonim u neki podrum. Tričetvrt sata živio sam u strahu. Buka je bila nepodnošljiva. Kad sam napokon izašao iz podruma, ugledao sam strahotu. Cio grad bio je u plamenu. Mnoge kuće bile su srušene. Dim i prašina stvarali su oblake kroz koje su se čuli bolni vapaji i povici. Požurio sam do prvog prihvatilišta ranjenika. Već je tu ležalo na stotine mrtvih i ranjenih, a još su stalno donosili nove. Najviše je bilo žena i djece. Takvo nešto nisam doživio ni na fronti.

Išao sam od jednih do drugih dijeleći odrješenje i svetu pomast. Najednom... naslonio sam se na zid. Liječnik mi je priskočio: »Što Vam je, velečasni?« Problijedio sam. »Možda je to Vaš rođak?« upitao me liječnik. »Ne, nego jedan župljanin!« odgovorio sam kratko.

Upravo sam bio kraj nogu leša mladog čovjeka iz ulice Descartes br. 37. Prije sat vremena ostavio sam ga ispunjenog radošću zbog toga što se napokon mogao ispovjediti. Došle su mi na pamet njegove riječi: »Vi se, velečasni, varate, ovdje nema nikoga na samrti... ja sam zdrav!« I dok je te riječi izgovarao, zadovoljno se smijao. I ne sluteći našao sam se na rubu vječnosti.

Milosrdni Gospodin Bog udijelio mu je milost da se ispovjedi prije nego ga je zateklo bombardiranje. Uzeo sam njegovu novčarku u nadi da ću tu naći njegovo ime. Na njegovoj posjetnici pisalo je R. N., a imao je 21 godinu. Među različitim papirićima nalazilo se jedno požutjelo pismo i fotografija. Jedna od njih prikazivala je gospođu koja me je prije nekoliko sati došla zamoliti da požurim u ulicu Descartes 37 i da tu pomognem mladom čovjeku koji se nalazi u smrtnoj opasnosti. Na poleđini fotografije pisalo je »MAMA«. Druga fotografija prikazivala je tu istu gospođu na odru, sa sklopljenim rukama oko kojih je bila omotana krunica. Bilo je napisano na poleđini: 7. svibanj 1898. — 8. travanj 1939.

Promatrao sam požutjelo pismo. Rukopis je bio isti kao onaj u mome podsjetniku, a koji je napisala ona nepoznata gospođa u hodniku župnoga dvora. Bila je to majka pokojnog mladića, koja je iz vječnosti došla da me u pomoć pozove k svome sinu.

Da, čudesa su moguća. Jednome sam i ja eto bio svjedokom...

Iz časopisa »Mater nostra« od 11. XI. 1971., str. 465.

ŽIVOT OBITELJI

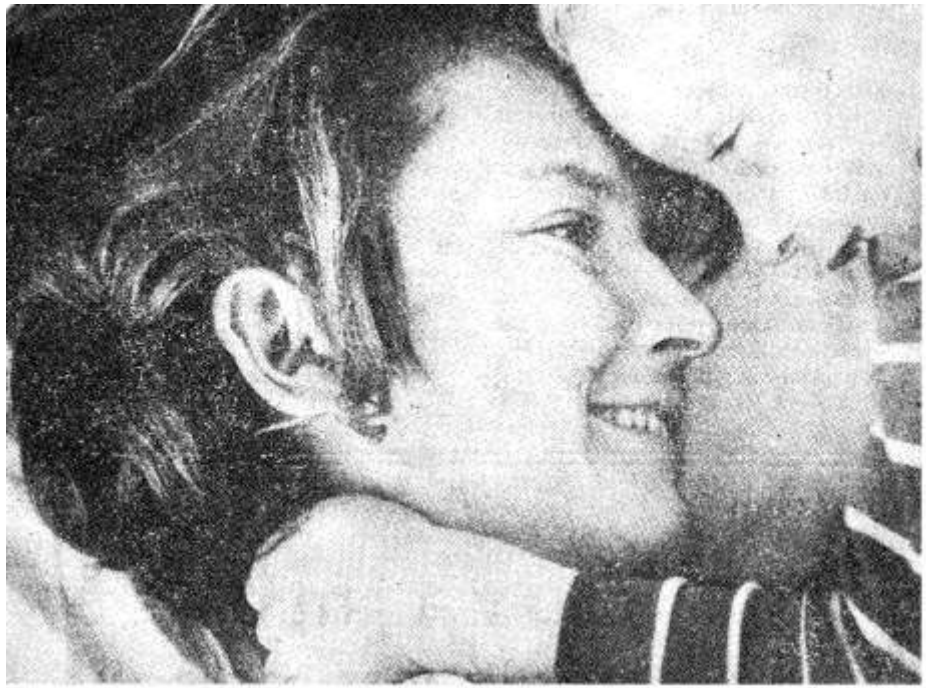
Čuvajmo se nasilja u odgoju

Teško je naći zvanje koje bi tražilo tako izgrađene ljude kao što to traži odgoj djece. I baš zbog toga što takvih ljudi ima veoma malo, i odgoj djece u tolikim obiteljima tako slabo napreduje. Tu se teško sakriju razni roditeljski nedostaci. Jedan od takvih nedostataka je sklonost na tiraniziranje.

Ovdje ćemo iznijeti nekoliko misli i zapažanja o tiraniji zapovijedanja i tiraniji nadzora, dok ćemo u narednom broju Glasnika obraditi tiraniju zabranjivanja i tiraniju ponizivanja.

TIRANIJA ZAPOVIJEDANJA

Dobro se sjećam jedne obitelji koja je slovila kao uzorna obitelj. No tako je izgledalo izvana. Tko je međutim zavirio malo bolje u intimni život te obitelji, mogao je lako otkriti da joj nedostaje vedrina i neusiljenost. Roditelji su bili veoma oštri prema djeci. Tu se sav odgoj temeljio na zapovijedima, ukorima, opomenama i kaznama. Ljubav je malo dolazila do izražaja. Tu su djeca na vrijeme ujutro ustajala i navečer polazila na počinak, jer su roditelji to strogo tražili. Tu se po zapovijedi učilo, molilo, polazilo na misu, ispovijed i pričest, na vjeronauk, na vrijeme se dolazilo kući, po zapovijedi se u kući pomagalo. Štoviše, po zapovijedi se i igralo. Na svakom koraku djecu je pratilo neko strašilo, ono sumorno »moraš«. Ne znam jesu li roditelji od djece po

Ljubav i povjerenje najbolji su dijalog između roditelja i djece

komandi tražili i to da ih moraju ljubiti. U cijelom tom odgoju nigdje nije mogla doći do izražaja ni osobnost ni sloboda te djece.

Rezultat takvog odgoja bio je porazan. Djeci je nedostajala bilo kakva samoinicijativa, jer su roditelji svojom tiranijom to posve ugušili. Nedostajala je i toliko potrebna radost u izvršivanju raznih dužnosti. Sve se izvršivalo ropski, pod silu, bez ikakvog poleta. I tako se dogodilo i ono najgore: djeci je i molitva, i misa, i ispovijed, i pričest, i igra, i učenje, i pomaganje u kući, i polaženje na vjeronauk i sve drugo postalo odbojno, jer je nad svim tim lebdjela ona tiranska riječ »moraš«.

Što će toj djeci od svega toga odgoja ostati za kasniji život? Neće li oni smatrati posebnim oslobođenjem napuštanje svih tih svojih vjerskih, staleških i moralnih dužnosti? Tako će jedna pretjeranost roditi drugu: pretjerana strogost urodit će pretjeranim laksizmom.

Ovakav način odgoja pokazuje da roditelji nisu uopće upoznali ni sami sebe, ni svoje dobre i loše strane, a isto tako nisu upoznali ni svoju djecu, ni njihov značaj i temperamenat. A zaboravili su i na jednu važnu činjenicu: da naime svaka zapovijed mora djeci, pa i onoj manjoj, ostaviti neko polje vlastitog odlučivanja. I kako djeca

rastu, tako i to polje odlučivanja mora se sve više proširivati, da onda, kad uđu u zrelu dob, mogu svoju životnu sudbinu preuzeti u svoje ruke. Tiranija nigdje nije donijela pozitivne plodove, pa ih neće ni u odgoju.

TIRANIJA NADZORA

Djevojka je imala kojih 17 godina. To su godine u kojima se polako otvaraju vrata života, koji nije ograničen samo na školu i knjigu. Sate i sate provodila je ležeći na kauču i sanjareći o svojoj budućnosti. Počela je voditi i dnevnik. U njega je bilježila svoje misli, snove, težnje, radosti i žalosti. Uz glazbu sastavljala bi mladenačke stihove. Sve više sanjarila je i o mladenačkoj ljubavi, onoj čistoj, idealnoj ljubavi, o kakvoj može sanjati samo mlado nepokvareno srce.

Voljela je i društvo svojih vršnjaka i vršnjakinja, i to onih istomišljenika, kršćanski odgojenih. Rado je dolazila na zajedničke sastanke i zabave.

Jedne večeri vraćala se kući s jednog takvog sastanka već prije osam sati. Ali kad je došla do kuće, osjetila je neku potrebu da bude neko vrijeme sama. Šetala je pred kućom i razmišljala. Toliko je utonula u te svoje mladenačke misli i snove da nije ni opazila kako vrijeme brzo prolazi. Kad je napokon pogledala na sat, protrnula je, bilo je već devet sati. Što će reći tata? Jer ona smije vani ostati najviše do osam sati!

Zadihano i zbunjeno poletjela je uz stepenice. Na prstima je ušla u kuću. Nadala se da će joj možda uspjeti neopaženo se došuljati do svoje sobice. Međutim, u kuhinji je zatekla tatu i mamu. Tatino lice nije obećavalo ništa dobro. Ona je dobro poznavala taj izraz. To je bio izraz koji je navješćivao oluju. Iz njegovih očiju sijevale su munje. Mama je bila tiha i uplašena. Znala je da mama nadasve voli mir, pa je spremna da zbog njega podnese šutke sve uvrede i nepravde

Zaustavila se na kuhinjskim vratima i širom otvorenih očiju gledala je u oca. Nikada nije mogla povjerovati da je on tako malo poznaje i tako slabo razumije njene potrebe. Znala je da je veoma slab psiholog. Ali zar roditelji moraju biti ne znam kakvi psiholozi da razumiju svoju djecu? Zar ih ne prate od prvih godina njihova života i zar nisu svjedoci njihova razvoja.

»Kud si se vucarila? ... Dakle, već si počela!« dobacio joj je tata. Htjela mu je odgovoriti: »Tata, kako je sve ovo što pričaš daleko od mene, od mojih snova, čežnja i proživljavanja. Razumijem tvoj strah, ali ...« Nije, međutim, ništa rekla. Otrčala je sva zaplakana i ushlapirena u svoju sobicu, obučena se bacila na postelju i začepila uši da ništa ne čuje. Ali iz kuhinje ipak je do nje dopro očev oštri glas: »Eto, to je rezultat tvoga sentimentalnog odgoja! Od danas ja uzimam uzde u svoje ruke. Neću dozvoliti da od naše kćeri postane obična vucibatina ...«

Ovakvih slučajeva ima dosta da roditelji nemaju nikakva povjerenja u svoju odrasliju djecu. No tu bi se onda moglo postaviti pitanje: Kakav je dakle bio dosadašnji njihov odgoj, kad nisu ni toliko us-

pjeli da se mogu pouzdati u svoju djecu?

Neki razborit nadzor uvijek je dobar, ali smatrati da ćemo djecu sačuvati od opasnosti samo na taj način, ako ih neprestano držimo na oku, to je posve promašen način. Tko želi pratiti svaki korak svoga odraslijeg sina ili kćeri, taj ih nikako ne odgaja za životnu borbu u koju napokon ipak moraju sami oni ući i u kojoj moraju ustrajati. Dijete, koje roditelji žele naučiti hodati, moraju pomalo puštati da samo hoda, a ne da ga neprestano oni podržavaju. Može ono i posrnuti i pasti, ali pouzdavajući se sve više u sebe, napokon će naučiti hodati. A ono dijete koje roditelji stalno podržavaju u strahu da ne padne, teško će se osamostaliti i ohrabriti da samo počne hodati bez tuđe pomoći. Isto je tako i u odgoju slobode i moralne odgovornosti. Mladić i djevojka moraju s godinama razvoja dobivati i sve veću slobodu kretanja, sve veću slobodu odlučivanja, moraju osjetiti kako u njima sve više dozrijeva potpun čovjek. Moramo znati da tamo gdje roditelji pokazuju prema djeci veće povjerenje manje dolazi do zloporabe slobode, nego tamo gdje nad djecom neprestano bdije strogo roditeljsko oko. Spomenuta djevojka teško će preboljeti uvredu koju joj je otac posve nepravedno nanio. Ona će se sve više povlačiti u sebe, zatvarati se i ocu i majci u najtežim i najkritičnijim časovima svoga života. Tko će joj pomoći da izađe iz raznih mladenačkih kriza koje se moraju neminovno pojaviti?

Poznavao sam jednog oca i njegovu kćer između kojih je vladao takav nesnosan odnos. On je tu svoju odraslu kćer silom doveo na ispovijed i onda je pred ispovjedaonicom stajao i nadzirao hoće li se doista ispovjediti. Tko može očekivati da će ta djevojka voljeti oca, pouzdavati se u njega u svojim poteškoćama? A tko može vjerovati i to da će joj ikad ispovijed biti draga i prava potreba srca i duše, kad je baš u toj stvari osjetila očevu tiraniju?

Tiranije nadzora posebno se moraju čuvati oni roditelji koji po svojoj naravi naginju na strogost. I moraju biti uvjereni da je takav način odgoja najlošiji način, koji većinom donosi negativne plodove: gasi ljubav u srcima djece, uništava svako povjerenje, vrijeđa mladenački ponos i čast. I takva djeca jedva čekaju čas kad će se napokon osloboditi roditeljskog doma i potražiti svoj osobni životni put.

Dobro će biti da svaki otac i majka malo u tim stvarima ispitaju svoju savjest. A da bolje tu manu upoznaju neka se često utječu za pomoć i svjetlo Duhu Svetomu. Imajmo uvijek pred očima činjenicu da svojim više ili manje pedagoškim postupcima utječemo na sretnu ili nesretnu vremenitu budućnost i na sretnu ili nesretnu vječnost svoje djece, a možda i svoju vlastitu.

Sveti Pavao u poslanici Efežanima opominje roditelje: »A vi, očevi, ne ogorčujte svoje djece, već ih odgajajte stegom i opomenom Gospodnjom!« (Ef 6,4) A stega i opomena Gospodnja ne poznaje tiranije nego uzajamno razumijevanje u ljubavi. To neka bude i naš odgojni program.

Juraj Gusić

CRTICA

VRATIO SE ŠIME

Nitko nije znao, a opet svatko je u selu »znao« zašto je Šime Šimić izišao iz sjemeništa. Otišao je preklani, ponovno se vratio lani, a ove godine nisu ga tamo mogli vratiti ni mrtva.

Dakle, svega dvije godine bio je tamo. Završio je prvi i drugi razred gimnazije, i to samo s dobrim uspjehom. Još dva razreda gimnazije i šest godina bogoslovije trebalo je pa da dođe do oltara. Ali kad je izišao, u selu se govorilo da se on već popeo iznad oltara. Čak je gore sve vidio, pa mu se nije svidjelo i tako je napustio sveto zvanje.

»Završio je tu 'mudru' knjigu i ona ga zaludila, pa napustio«, od kuće do kuće brbljala je Zora Zulumuša. »Ta ga knjiga navukla, a onda ga izvukla, a deblja je od najdeblje pogače i na stranjskom je jeziku«, Zulumuša jezika nije u usta uvukla dok nije po selu razvukla tu vijest.

»Jok, bona ne bila, već zdrava i živa bila! On je to završio i prevršio, ali nije zbog toga napustio. Nije on lud, on je pametan. Misli on, bolje da se šeće ko doktor sa ženom ispod ruke, a opet nema muke, a džepovi puni para. Ej, budalo, zna on kako će!« kao kvočka kvokoće svakom tko ispred kuće prolazi Eva Keva. Tako je ta Eva Keva, prljava i frljava, kazivala svakomu, pa i Joki Jovinoj. A ona reče:

»Bogo moj, ja to ne ne znam, ali znam čula sam od našeg popa, on mi je to bez razmišljanja rekao, da se ne može bez žene. Daleko od mene, ali se meni čini da taj vaš Šime slini za onom Zdenom Zelenikinom. Eto zašto je izišao. Ne znam, ali znam što znam!« i odjezdila je Joka Jovina od Eve Keve, koja je tek od nje prvi put čula za Šimu, a od rata nije ni čula ni vidjela svog popa Savu, ali i ona je bila u pravu. U pravu je bila i Belajeva Iva, kad je govorila:

»Neka me grom ubije i đavo razguli na dvoje, ako se nije obistinilo moje. Zar ja nisam odmah rekla, a kada sam rekla na oba sam koljena klekla i pred Bogom se zaklela, da on nikada neće biti pratar. Od onog soja nema pratarskog kroja. Ni Bog od hajvana (životinje) ne može stvoriti iksana (čovjeka). Ni čača mu nije iksan, duše mi moje! I da je on postao pratar, onda bi to mogao postati i moj konj Dorat. Samo smo ga džabe (badava) školovali.«

»De, de, ne laj!« uplete se Đuka Tuka. »Laješ kao Mušanova kuja. Što ti znaš tko može, a tko ne može. Nisi ti s Bogom razgovarala. Što ti znaš! Samo ja znam, da on nije mogao postati pratar. Da je on to postao, ja bih se poturčio.«

A taj Đuka Tuka, kao i Eva Keva i Zora Zulumuša i čitavo selo, zbog tuđe brige gladovali su pure. I dok ljudi na mjesec jure, oni žmure ispred svojih prljavih kuća, savijenih ruku, pa oblajavaju tuđu muku.

Ni mlađi nisu bolji od starijih. Momci su u susjednim selima na prelima izmišljali kojekakve priče i pjevali proste pjesme o Šimi Šimiću, koji je napustio sjemenište. Tome bi se seoske djevojke grohotom smijale i u dubini srca krile želju da ga vide, tog propalog pratra, jer dok nije izišao iz sjemeništa, pričalo se po selu kako nije majka rodila junaka kršnijeg i ljepšeg od tog Šime. I eto to selo, koje ga je prije poštivalo i ljubilo, sad ga je živa ubilo. Živ nije smio u selo među seljane. Čamio je u kući kao sužanj.

»I neka čami, neka sagnjije! Kamo sreće da je prije crko nego izišao. Volio sam da mi je u kuću došao mrtav, nego iz sjemeništa izišao živ. Stid me selu u oči pogledati. Neka čami, sagnjio čamać!« srdio se i Šimin otac kao bijesan ris. A majka je neprestano plakala kao da joj je sve pomrlo. Ona, koja ga je odredila još dok ga je nosila, za ujaka, a nu sada sramote i jada.

Šime je čamio u kući mjesec-dva, ali više nije mogao izdržati. Jednog dana, kad se uvlačio mrak u selo, on je izišao iz kuće pa ravno u seosku gostionicu. Zavukao se u jedan kut i prvi put u svom životu naručio piće. Jedno, pa drugo, i brzo se napio. Onda je buljeći u prljavi i zadimljeni zid samo šutio, kao da mu se pamet pomutila. Nekoliko pijanih i ludih ljudi nije ga ni primijetilo. A njemu je bilo teško. Mislio je da ga čitavo selo gleda, da mu se ruga, pa su mu bol i tuga do vrha napunile dušu. One dušu, a rakija mozak. I tako je u tom kutu osvanuo. Dobra gostioničarka Nada znala je što mu je, pa ga nije izbacila napolje.

Od tog dana svakog je dana od jutra do sutra tu bilo Šimino mjesto. S čašom na stolu u zid je buljio i šutio, pa su ljudi počeli po selu govoriti, da mu se doista pamet pomutila. A njegov otac i od sebe krut, pa još i ljut, nije htio za njega ni čuti.

»Neka je, lud se i rodio. Da nije bio lud, ostao bi tamo!«

Mjesec i još nekoliko dana, iz dana u dan Šime je bio pijan svaki dan. Ljudi su ga nudili pićem. Neki iz samilosti, a neki iz nemilosti, da mu se na taj način narugaju.

»Popij, pope, od mene popij! Nek ti se srce topi!« netko bi zavikao, kad bi pred njega krčmarica Nada stavljala punu čašu.

Jedne noći u kasne sate, izlazeći pijan, nešto mu se srce razmekšalo. Postalo je mekano kao pamuk i osjetljivo kao slezena. Bila je i noć blaga i mekana, pa mu je na dušu sjela kao melen na ljutu ranu. Na tu njegovu jadnu dušu. I udišući u dušu zdravu noć, iz duše je izdisao bolesne osjećaje, koji su mu napunili dušu do vrha. I noć je disala nekom mirnom i pobožnom sjetom baš kao i njegova duša. Sve je bilo tiho i mirno, pa se to disanje razbuktalo, bivalo je sve jače i jače. Bol je izlazila iz duše, a u nju je ulazio, kao snažan miris cvijeća, taj miris zdrave i blage noći. S tim mirisom noći počela

mu se u dušu uvlačiti neka čudna djetinja radost. Vraćale su se uspomene djetinjstva slatke kao med. I ona djetinja vjera. Raširila se po čitavu srcu, a iz srca po čitavom tijelu, kao nekoć u sjemeništu, čista i slatka. I s tom vjerom pojavilo se i sjećanje na ljubav zbog koje je napustio sjemenište. Na tu ljubav, koja mu je uzburkala dušu, uznemirila srce i upropastila zvanje. Čudno, a tako naivna i nevina ljubav . . . Zaljubio se kroz sjemenišni prozor. Svako jutro stajao bi kod prozora, dok ona ne bi prošla u školu, a onda ju je pogledom ispratio, i to je bilo sve: sav grijeh ili ljubav. Nikad s njom nije progovorio.

Ovog časa ni sam nije znao što je to bilo, samo mu je bilo čudno, kako je to sve čudno: i ta ljubav, i to zvanje. Čudno, kako se mnoge stvari rađaju protiv volje i umiru protiv volje; kako se protiv volje i duša uzburka, savjest uznemiri i svijest buni; kako se stvari ne shvaćaju kada bi se trebale shvatiti, a shvaćaju kada sve prode. Sad mu se činilo da sve shvaća, i ta mu je spoznaja vratila radost duši i želju da se ponovo vrati u sjemenište ili se opet zaljubi. I evo ove noći, kad je mislio da je sve propalo, nada se pojavila. Ne ona krčmarica Nada, nego neka nebeska nada. Skoro potpuno otriježnjen odlučio je krenuti kući, a od kuće u novi bolji svijet.

Putem je od sreće pjevušio neku radosno-bolnu melodiju. Tiho, kao da je pjevušio uspavanku svojoj umornoj duši. I opet mu se rodi nova želja da mu u tom stanju duša zaspe i nikad se više ne probudi.

Kada se sreća nakon duge nesreće pojavi, i to iznenada, onda čovjek požali umrijeti. Umrijeti da u toj sreći vječno živi, jer se poslije smrti ništa ne mijenja.

S pjesmom, kao s dobrim drugom, stigao je Šime na seosko raskršće pred samo Raspelo. Tek kada mu je to Raspelo zapelo, sjetio se gdje je. Nimalo ga nije iznenadilo. Čak je to shvatio kao neki čudesan znak, kao neki Kristov poziv da s njim podijeli svoju sreću i radost. I da mu povjeri tajnu. Stao je i u mraku pomilovao je Kristov lik, a onda se sjetio pjesme koju je u sjemeništu najradije pjevao. I zapjevao je tiho, sve tiše:

»O Isuse, ja se kajem
Zbog velikog grijeha svoga!
Moje srce gorko cvili . . .«

zagrcao je. Suze su mu počele navirati na oči. Ispočetka jedna po jedna, a onda kao mali potočić curile su niz lice i padale na zemlju pred Raspelo. Plač bez glasa. Takav je plač najbolniji ili najradosniji. Suze su mu probudile kajanje velikog grješnika. Obujmio je Raspelo mršavim rukama, ljubio ga uvenulim i suhim usnama, i plakao. A onda se počeo gaditi sam sebi:

»Šime, ti si jedna obična bijeda, svinja, velika svinja, i sto puta svinja. Isuse, zašto si to dopustio? Ako si me pozvao k sebi, zašto sam te onda izdao? Ako me nisi pozvao k sebi da budem svećenik, zašto me nisi pozvao k sebi da budem čovjek, a ne obična pijana svinja. Ako me je ljubav razumna biča izvukla, zašto me je ljubav nerazumna vina privukla? Ali nisi ti tome kriv, Isuse! Možda nisam ni ja? A tko je?«

I opet mjesto one radosti, koja mu je malo prije ispunjala dušu, opet se povrati žalost i neka bol, koja ga obori pred Raspelo. Zarinuo je glavu u podnožje križa, ukopao oči u

zemlju i jecao. Zemlja mu je, nakvašena suzama, zamazala oči. Tim mutnim i zamazanim očima gledao je kako se kupa u blatu, a u to ga je blato guralo cijelo njegovo selo: i Zora Zulumuša, i Eva Keva, i Đuka Tuka, i svi drugi, pa i roditelji. Htio je da ih se sviju dobro nagleda, ali bili su prljavi, prljaviji od njega, i oči ga zaboliše od prljavštine. Uspravio se, brzo obrisao oči čistom maramicom, saprao ih bistrim suzama i pogledao ravno Kristu u oči:

»Oprosti, Gospodine! Ja se kajem, oprosti! Oprosti svima! I pomozi mi da se izvučen iz blata! Pomozi mi nositi moj križ. Težak je, suviše je težak, a ja sam slab. Spreman sam nositi taj križ, samo da dostojno živim, dostojno čovjeka!«

Zora je svitala, rumena kao nevina krv, kada je Šime Šimić nakon mjesec i više dana opet zakucao na očeva vrata. Otac ga je pustio u kuću, samo hladno, jer njegove stroge i mutne oči nisu primijetile bistri pogled i raskajano srce vlastitog djeteta.

Selo je opet počelo pričati: »Vratio se Šime, vratio se iz krčme kući, ali opet će on tamo . . .«

A Šime je čvrsto odlučio nositi uspravno svoj križ, koji se zove: Zora Zulumuša, Eva Keva, Đuka Tuka, Belajeva Iva i sve one tuke i belaji, koji laju po selu, a gladni su kod kuće pure . . .

Stjepan Džalto

Umrla Uršulinka s. M. Pija Lončar

11. prosinca prošle godine umrla je nakon kratke bolesti od desetak dana u 76. godini sestra M. Pija Lončar u varaždinskom samostanu. Iako vezana samostanskim životom, bila je naime uzorna redovnica, razvila je ova sestra apostolat neobičnih razmjera. Velim neobičnih, jer se odnosio na ljude najrazličitije dobi od sitnih ministranata i prvopričesnika do gospođa u godinama kad im od života samo ostaje nada u ljepši od ovog života i ljubav prema mladima. — Osim toga apostolat s. Pije bio je svestran. Bila je virtouz u sviranju i svetom glazbom pratila je svete obrede. Kolike je probe nisu mimoišle bilo s pjevačima ili bez njih. Bilo da spremi pjesme, note i tekstove osobito iza liturgijske reforme kad je po nekoliko puta trebalo sve iznova počimati. — Bila je zauzeta karitativnim radom, brigom za crkve i liturgijska odijela, a osobito i nadasve nije sustala šireći, preporučujući, prodajom i savjetima katoličku štampu. Radila je bez predaha dok nije klonula. Ostavila je sestrama i vjernicima divan primjer uzornog redovničkog života, danas kad su nam uzori potrebni, jer reformatora imamo previše, ali imamo malo uzora. Neka Bog bude plaća toj vrijednoj ženi.

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

17. KATEHEZA

Vjera ili tvrdoglavost

Za naše je doba značajno da dijelimo ljude na one koji vjeruju i na one koji ne vjeruju. Možda je još značajnija dioba na one koji jednostavno žele vjerovati, dok drugi to ne žele. Tako se problemu vjerovanja pridružuje i problem slobodnog izbora i time se stvar zapliće. Pitanje vjere jest osobno pitanje i nije jednostavno, i mi ovdje ne idemo za tim da ga svima riješimo, nego samo osvijetlimo, i pomognemo riješiti onima koji to žele.

OD POVJERENJA K VJERI Pojam vjere nije jednoznačan. U svom osnovnom značenju vjera je isto što i povjerenje. Dijete se povjerava majci; majka se povjerava djeci; muž ženi, žena mužu. Na putovanju se povjeravamo vozaču tramvaja ili autobusa; u gostionici se povjeravamo konobarima da nas nahrane zdravom hranom. Tako sav naš osobni, obiteljski i društveni život počiva na povjerenju i međusobnoj vjeri. Krilatica: »vjerujem samo u ono što vidim« vrlo je plitka. Znači, ja sam siguran samo u sebe. — Vlastito iskustvo za koje se kojiput skrivamo vrlo je usko. Mi si nismo kadri pripremiti šalicu kave u posvemašnjoj sigurnosti u svoje iskustvo. Kako smo mogli provjeriti da nam već u trgovini nisu umjesto zdrave kave podmetnuli otrov? Ako je tako u običnim slučajevima što ćemo napraviti na ulici: da li naš vozač autobusa ima ispit odgovarajuće kategorije? da li on ima dovoljno iskustva u gradskom prometu? da li su naša djeca u školi povjerena osoblju koje je spremno da ih odgaja i uči? — Sami to ne možemo provjeriti. Ne recite da ipak možemo biti mirni kad sjedamo u tramvaj, kad naručimo šalicu kave, ili kad šaljemo djecu u školu. Ta valjda ljudi nisu tako pokvareni da bi nas na svakom koraku varali! — Eto, u tom baš i jest stvar. Ljudi nisu tako pokvareni. Mi radimo sasvim razumno kad se jedni drugima povjeravamo, kad jedni drugima **vjerujemo.** U protivnom slučaju nastaje bezočna sumnjičavost i neizlječivi nered. Uzmite samo slučaj da dijete veli nastavnici u školi da joj ništa ne vjeruje »osim onoga što vidi«. Mališ bi morao s učiteljem obletjeti

Zemlju da mogne »vjerovati« kako je Zemlja okrugla. — Dakle postoji vjera i naš je život na njoj utemeljen. Kad prestanemo jedni drugima vjerovati, dolazi kraj svakom prijateljstvu, u kuću dolazi pakao. Bijeg od kuće i rastava jest točka na nevjeru. Recite sada da ni u što ne vjerujete. Tu izjavu ne treba shvatiti ozbiljno. Ona se ne razlikuje od plitke tvrdoglavosti. — Sve naše znanje što ga po školama stičemo; sve prenošenje iskustva; sve knjige i biblioteke postaju suvišne, ako se usvoji izjava: »vjerujem samo ono što vidim!«

ŠTO JE VJERA? Nitko dakle od nas ne može sam sve naučiti, provjeriti, upamtiti, učiniti. Upućeni smo jedni na druge. Ona sigurnost koju tako stičemo i imamo u druge, bilo u njihovo znanje, bilo vještinu, bilo plemenitost i povjerenje, sve je to **vjera.** Vjera je dakle prije svega osnovna društvena kvaliteta. Ali nije samo to.

Jedanput mislimo na vjeru kao na **osobni čin.** Ona je **pristanak** i **predanje.** Pod imenom osobnog čina vjere možemo misliti i na **svjetlo** koje se nama otkrilo iza oblaka sumnje. Tako vjera nije samo predanje, ili možda čin predanja ili spoznaje, ona je **svjetlo**. Ona je i pristanak. Ona je i **sigurnost;** ona je i **život** u svjetlu spoznate istine.

Drugi put mislimo na vjeru kao na znanje, **skup, kodeks istina.** Tu su u prvom redu stvari naravne vjere. Nazovimo naravnom vjerom istine do kojih bi se mogli sami probiti. Ipak smo ih kraćim putem primili od drugih. Takove su istine da Bog postoji i da dobro nagrađuje i zlo kazni. To možemo i sami dokučiti, ali smo redovito to primili odgojem, po vjeri. Tu su istine nadnaravne vjere, ili istine koje sami ne možemo dokučiti. Dakako da tu ima opet različitih stupnjeva. Neke od tih istina ne možemo shvatiti, ali kad su nam protumačene bilo njihova opstojnost, bilo narav, mi ih shvaćamo. No ima i takovih koje i nakon toga što su nam otkrivene, ostaju za nas tajnom. To su otajstva ili kako ih zovemo misteriji. Dakle vjerom možemo nazivati sam **sadržaj** vjere, ili **predmet,** ili **poučke vjere (dogme)** ili ukratko index — pregled, sadržaj, poruku vjere.

PUT VJERE Što se zbiva u čovjeku koji vjeruje, nije lako otkriti. Nekoliko redaka ipak moramo i tome posvetiti. Ako se dijete povjerava majci, ako se učenik povjerava učitelju, ako se putnik povjerava vozaču čini to radi neke nutarnje sigurnosti. Iako se može desiti da autobus skrene, ili da učitelj nešto krivo rekne, ipak im se povjeravamo radi nutarnjeg uvjerenja i znanja koje posreduje onoj konačnoj sigurnosti: učitelj **zna;** vozač **zna i može i smije** voziti autobus; majka **voli i zna.** Ako ona voli i zna, tada je ono što ona tvrdi **istina.** Dakle na putu vjere imamo nekih posrednih istina koje nam daju sigurnost u konačnu po vjeri primljenu istinu. Ako smo otkrili te dragocjene posredne istine za nas vjera nije problem. Ako smo otkrili da nas Bog ljubi, da je on sveznajuć i istinit, tada treba samo pitati: **što je Bog rekao** i da li je do nas njegova riječ došla neiskrivljena. Tako su se u činu pristanka i predanja slili različiti elementi. Nešto je pridošlo od nas samih: nutarnja spremnost, poučljivost, mekoća. Nešto je pridošlo od onoga koji nama govori: ona konačna poruka istine, a posredovale su kvalitete vjesnika vjere: znanje i auktoritet, istinoljubljivost i poštenje. Sve ove riječi koje smo nanizali ne vele sve. Stvarnost je kudikamo baršunastija, bogatija. Kroz razmišljanja ove će kosti biti zaodjenute mesom.

Ova poprečna, kratka i sažeta analiza ipak još nije sve zahvatila. U činu vjere, recimo to i drugom riječi, u činu **pristanka** nalazimo i druge važne i odlučujuće elemente, kao **udio volje.** Zato sam rekao da je vrlo značajna dioba na ljude koji hoće i koji neće vjerovati. Tu je **utjecaj milosti.** To je čitavo poglavlje. Kao što imamo đaka koji ne kopčaju tumačenja, tako imamo i ljudi koji ne prihvaćaju vjeru. Razlog je jednostavan: nisu pozvani na život vjere. — Tu je **utjecaj okoline** na čin vjere: tu su **zapreke** bilo razumske, tj. spoznajne naravi; pa odgojne zapreke. — No u sve se to ovdje ne možemo upuštati. Dosta je da smo spomenuli kako je čin vjere vrlo složen, te kako je sam pojam vjere višeznačan. Za sada je sasvim dovoljno ako smo uočili veličinu vjere, tj. kako ona obogaćuje čovjeka. Ona mu [illegible]e bogatstvo duhovne naravi, prav[illegible]rijentacije i životnog i prekogrobnog određenja. Takav dar razuman čovjek ne bi smio odbaciti i pogaziti. — Vjera je uistinu nešto veličajno. Vjerom se naše znanje širi, povrh ovozemnih spoznaja, ono se proširuje na novi red koji zovemo nadnarav. O tome u idućoj katehezi.

18. KATEHEZA

Naravna i nadnaravna vjera

Glavni zadatak ovog poglavlja jest da uočimo dva reda stvarnosti. U jednom živimo, na drugi smo po milosti pozvani. Promotrit ćemo stoga što je naravni red i što je nadnaravni, da bismo bolje shvatili što je naravna a što nadnaravna vjera, a prije svega nastojat ćemo produbiti svoje znanje o riječi vjera.

VJERA ILI RELIGIJA Umjesto naše riječi »vjera« često se rabi riječ »religija«. Iako riječ religija ima posve isto značenje kao i naša riječ vjera promotrit ćemo njeno i osnovno i nadošlo značenje. Riječ religija latinska je riječ »religio«. Korijen ima u glagolu »relegere« koji znači: opet skupiti, ponovno prijeći, ponovno čitati, opet razmišljati. Iz ovog prvotnog značenja lijepo se vidi i značenje izvedenice. Tako »religio« znači: ponovno vraćanje, razmišljanje, točnost, savesnost, štovanje, pobožnost, vjera, zakon, služba, obred, zakletva, prisega, svetinja, svetost.

Religija ili vjera u svom osnovnom značenju znači: **u nama** savjesnost, odanost, privrženost Božjim stvarima, službu Božanstvu, čudoredne vrline, osobnu svetost. **Izvan nas** i pomalo u proširenom značenju znači skup propisa koji određuju i reguliraju odnos prema Božanstvu,

znači obrede, službu Božju, zakon, ustanovu, poruku, vjerske istine, svjetovni nazor.

Ova stečena značenja primijeniti nam je na red naravi i nadnaravi i dobit ćemo ono što želimo pojam nadnaravne i naravne vjere.

RED NARAVI. DOSLOVNO I IZVEDENO ZNAČENJE RIJEČI NARAV.

Porijeklo riječi narav nije baš jasno, no značenje je sasvim jasno. Umjesto riječi narav često se upotrebljava riječ priroda, a to i znači prvotno narav. Priroda je ono što je prirođeno, što je od rođenja. To je prvotno značenje riječi narav, koja po svoj prilici ima isti korijen kao i latinska riječ **natura.** Dakle što imamo od rođenja, ili radi rođenja, to je nama prirođeno, naravno, to je naša narav, priroda, ćud. Dakle da rastemo, da jedemo, da spavamo, da dišemo i da umiremo to je nama naravno, prirođeno. Nije nam naravno da letimo bez instrumenta. To je na neki način postalo naravno u određenim uvjetima, kao što sve što je mimonaravno može postati naravno jer po sebi ne nadilazi našu narav. Naravno je dakle sve ono što spada na nas, što naše biće zahtijeva, što iz naše naravi proizlazi, što je u okviru naših dometa. U tom smislu **filozofi zovu narav početom djelovanja.** Ovo je važna opaska. Narav je dakle početo djelovanja, početo zahtjeva! Sve što spada na postojeći red koji nas okružuje to je nama naravno, prirođeno. Kad budemo kasnije govorili o milosti kao novoj naravi, novom početku djelovanja, početu nadnaravnog djelovanja, sjetit ćemo se što znači riječ narav. To smo mi sami, a nadnarav jest dar povrh naravi.

Pod imenom naravi ili prirode često mislimo i na svijet koji nas okružuje, na ustroj svemira, na sam svemir. No tu nema nikakovih osobitih teškoća da bi to tumačili.

Ovom našem redu življenja koji nazivamo naravni red odgovara određen stupanj znanja, povjerenja, istraživanja. Ako se znanje i umovanje ovoga reda prenosi na druge mimo njihova iskustva tada se događa ovo: Učenik je u školi primio od učitelja ispravne rezultate astronomske znanosti. Učenik je to prihvatio radi povjerenja prema učitelju, radi njegove čestitosti, učenosti, savjesnosti. U učeniku se tako odvio proces sticanja znanja i sigurnosti. Proces naravne vjere: prenošenja znanja na drugoga mimo iskustva učenika. No ljudi nerado nazivaju ta prenošenja znanja vjerom. Međutim, malo koristi nazivati iste stvari raznim imenima. — Ovdje smo išli za tim da protumačimo što je naravna vjera. — Prenošenje istina našega reda, to jest, istina koje su nama dohvatne na drugoga jest proces naravne vjere. Tu spadaju i istine o Božjoj opstojnosti, jer i njih možemo dokučiti; tu su istine čudorednog reda npr. čini dobro, a kloni se zla! I to je istina naravne vjere.

NADNARAV I NJEZINI ZAHVATI

Pitanje nadnaravi, njenog očitovanja i realnosti postat će nam dokazano tek nakon nekoliko naredniih koteheza. Ukratko: Ako čovjek nije bio zadovoljan s odgovorima ovoga reda na svoja sudbinska pitanja nego je tražio nešto više, te ako je Bog tom čovjeku obećao otkupljenje, te ako je Otkupitelj došao i predstavio se čovjeku; osobito ako je dokazima potvrdio svoje poslanje, tada je pitanje nadnaravi, njenog očitovanja i realnosti dokazano. No o tome kasnije. — Ovdje nas zanima zašto čovjek uopće misli na neku nadnarav? Evo zašto: Osim pitanja i odgovora našega reda i naših znanosti postoje oduvijek pitanja koja su mučila ljude: pitanje prekogrobnog života: pitanje čovjekova podrijetla. To pitanje ostalo je širom otvoreno nakon svih deklamacija o evoluciji; pitanje zla i trpljenja u životu, pa pitanje smrti! Dakle sve skupa: odakle? zašto čovjek?, kamo ide? Sve su to pitanja na koja i te kako trebamo odgovor, ali taj odgovor nadilazi ne samo naše vlastito istraživanje i iskustvo, nego iskustvo generacija, dapače svih ljudi skupa. Mi nemamo nikakvih prava da tražimo nešto povrh ovoga što imamo. Nemamo na temelju čega. — Osim tih pitanja tu je i pitanje o začetniku života, o njegovoj naravi i djelovanju... Evo odakle ljudima misao o nadosjetnom, nadilazećem, transcendentnom svijetu, o svijetu nadnaravi. Ima li kakovog znanja i ima li kakove sigurnosti o tom svijetu? — Ako ima tih spoznaja one će biti iznad našeg shvaćanja, zvat ćemo ih otajstvima, a ako postoji kakva sigurnost o tome ona će se morati osloniti na jedan viši ugled od ljudskoga, na ugled onoga koji je u tom višem redu naravan, koji je u tom višem redu kao kod kuće.

Tako smo mi eto došli do toga što je nadnaravna vjera ili religija. Jest prije svega poziv u nadnarav. **Crkva naziva vjerom, koja je početak spasenja** (radi se dakle o nadnaravnoj vjeri, a zove je početkom spasenja, jer smo po vjeri pozvani iz ovog prolaznog reda u neprolazni, **naziva je nadnaravnom vrlinom, po kojoj na poziv i uz pomoć milosti ispovijedamo da je istina ono što je Bog objavio, i to da je istina ne poradi naše očevidnosti i shvaćanja, nego radi ugleda samoga Boga koji nam se otkriva, i koji ne vara i ne može biti prevaren. Tako je i po Apostolu vjera: srž onoga čemu se nadamo i zalog onoga što još ne vidimo.** (D 3008 /1789/).

Tako smo na neki način odgovorili što je narav, a što nadnarav; što je naravna, a što nadnaravna vjera. Kad velimo za nadnarav da je to stvarnost koja nadilazi našu narav ne želimo time reći da postoji nešto za nas posve nedohvatno ili ono za što mi nemamo zanimanja. I te kako nas to zanima samo sami ne možemo tu ništa učiniti. Nadnaravni red jest naš ideal, jest savršenstvo našega reda. Naša narav i naš red nije ni blijeda slika onoga što nas čeka po **pozivu** na nadnaravni život. Sve bogatstvo života, duha i sva njegova aktivnost skriva se iza tih riječi.

Kad bahati hvastavci viču da ni u što ne vjeruju osim ono što vide, iako previše tvrde, obično misle na ovu nadnaravnu vjeru. S jedne strane oni ipak izriču veliko priznanje, da su se naime sami i što se njih tiče neopozivo opredijelili samo za ono što se može steći i doseći vlastitim iskustvom. Za njih ono što njihova pamet ne može dokučiti ne postoji, a pogotovo ako se iz toga ne može izvući osobna korist. — Povrh toga ti hvastavci priznaju da su strašno, egzistencijalno neozbiljni. Umjesto da na brodu koji tone traže ono pomoću čega bi se spasili

u katastrofi smrti, oni se hvale, čak i druge zavode da napuste misli o transcendentnom svijetu. Oni ispovijedaju u časovima neprestanog odlaženja čovječanstva u vječnost da nemaju dara vjere. Tako u očaju priznaju ne samo da postoji nadnaravna vjera koju uporno niječu, nego i to da je čovjek slobodan da je primi ili ne primi kao dar.

19. KATEHEZA

Bog je govorio ljudima

Mi smo u prijašnjem poglavlju jasno razlučili narav od nadnaravi, naravnu vjeru od nadnaravne. No misao naravnog reda zapravo je umjetna tvorevina. Kako bi taj naravni red izgledao, teško si je zamisliti. Što bi s čovjekom bilo u tom redu nakon smrti. Duša bi zauvijek ostala lišena svoga tijela, a i ona kako nema prava na gledanje Boga ostala bi uistinu u nekom edenu, u pokoju i raskoši podzemlja. Treće poglavlje knjige Postanka tvrdi nam da je taj naravni red bio zapravo stepenica, stanje u koje je čovjek upao radi neposlušnosti. Prvotno stanje čovjekovo bilo je stanje prijateljstva s Bogom. Tu su bile odlike koje se nikad više nisu vratile čovjeku: besmrtnost, gospodstvo nad svojim težnjama, dar znanja. Praobjava je tu jasna: Čovjek je na zemlji živio s nadnaravnim pozivom. Grijeh je tu donio izmjenu. Stanje naravi o kojem smo govorili zapravo je stanje **kazne.** Kome ti retci nisu dosta jasni neka pročita peto poglavlje poslanice Rimljanima, osobito 12. pa 15. redak: »Prema tome, kao što po jednom čovjeku uđe grijeh u svijet, a po grijehu smrt, tako smrt prijeđe na sve ljude, jer svi sagriješiše.

...Ipak s darom milosti nije kao što je s prekršajem. Jer ako su prekršajem jednoga umrli svi, mnogo se obilnije izlila na sve milost Božja i dar dan milošću jednog čovjeka, Isusa Krista.« — »Nepokornošću jednoga svi su postali grješnici, tako će i pokornošću jednoga svi postati pravednici« (Rim 5, 12, 15, 19) — Tekstovi su jasni: radi se o proigranom pozivu na božanski život, i u Novom zavjetu o ponovnom pozivu, a ponovni poziv po otkupiteljskoj i pomirbenoj smrti Isusa Krista dovodi se u vezu s prvim proigranim pozivom. Činjenica objave tako postaje jasna i nedvojbena.

ČINJENICA OBJAVE Preko vidljivih stvorenja možemo sa sigurnošću doći do spoznaje Boga, međutim njegovoj se dobroti svidjelo da se i na drugi način očituje ljudima, kao što veli Apostol: Više puta i na razne načine govorio je nekoć Bog ocima po prorocima; u najnovije vrijeme progovorio nam je po svome Sinu. — Tako je kratkim i jasnim riječima I. Vat. koncil registrirao činjenicu objave. (D 3004, /1785/). — Zahvaljujući ovom Božanskom očitovanju sa sigurnošću možemo doznati ono što bismo inače i sami mogli doseći o Božanskom životu. Po objavi svima nam to postaje pristupačno. Božanske stvari doznajemo s lakoćom, sigurno i bez lutanja. Radi se ovdje očito o istinama naravne vjere, kad Koncil dalje uči, da se ne može zbog toga tvrditi da nam je objava apsolutno potrebna, nego zato jer je Bog po svojoj beskrajnoj dobroti pozvao čovjeka na nadnaravni život, da bi po tom pozivu postao sudionikom boljeg života, koji sasvim nadilazi čovjekova poimanja. »Oko nije vidjelo, uho nije čulo, niti je srce ućutjelo što je Bog pripravio onima koji ga ljube«. (D 3005 /1786/) Za istine nadnaravne vjere objava nam je apsolutno potrebna (D 3028 /1808/). Štoviše, istine nadnaravne vjere ostaju nam i nakon objave nejasne. One nadilaze naš um, bilo djelomično bilo posvema.

IZVORI OBJAVE Ako smo utvrdili činjenicu da je Bog govorio ljudima, ostaje nam da se pitamo, a gdje se nalazi Božja poruka. Odgovor na to pitanje uzinam iz I. Vat. sabora: »Ova nadnaravna objava, po vjeri čitave Crkve, kako ju je razložio Tridentski sabor, nalazi se u svetim knjigama, i nepisana u predaji kako su je Apostoli primili od samoga Krista, ili su je sami Apostoli primili od Duha Svetoga i predali, i tako je stigla objava do nas« (D 3006) Nitko ne može reći da ne zna gdje se nalazi riječ objave. Sasvim se jasno zna, da je to Sveto pismo i usmena predaja, a da se čitava stvar ne preda samovolji pojedinaca brigu oko čuvanja i tumačenja Božje poruke ima samo Crkva. (cf D 3007). Iz ovoga nam je jasno što valja misliti o samozvanim tumačima Svetoga pisma. Karizmu nepogrešivosti ima samo Crkva: »Idite, naučavajte sve narode ... Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne, osudit će se!« (Mt 28,19; Mc 16,16) Ako dakle apostoli imaju zadaću da pod prijetnjom gubitka vječnosti primoravaju ljude na obraćenje, bilo bi uistinu loše da ih Krist nije snabdio nepogrešivošću.

Iako je ovo poglavlje dosta kratko ono je ipak uvod u temeljna razmišljanja daljnjih kateheza. Ako je Bog nekoć govorio ocima po prorocima nama je progovorio po svome Sinu (21. kateheza i dalje). Tu ćemo naširoko promatrati činjenicu i izvore objave.

Vjera je kao čamac. Ona nas prenosi u nove svjetove spoznaje i ljubavi

20. KATEHEZA

Neke primjedbe

Pitanja koja su u vezi s objavom, a nismo im mogli posvetiti više pažnje, prijeći ćemo ukratko kao neke poučke:

OBJAVA, A POTOM I NADNARAVNA VJERA JEST MOGUĆA, JEST KORISNA, ŠTOVIŠE I POTREBNA.

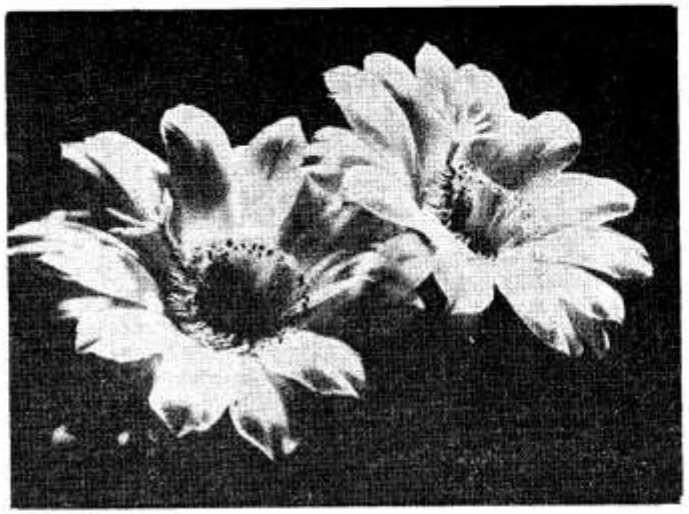
Neka od ovih pitanja već smo dotakli. Odgovaramo na prvo pitanje, da li je objava **moguća.** Ima ih koji misle da objava nije moguća. Sa strane Boga, da on ne vodi računa o nama, niti ima interesa da se objavljuje. S naše pak strane da ga mi ne možemo shvatiti, niti bismo mogli dešifrirati njegove poteze. Međutim nije tako. Ako Bog hoće, može se objaviti. To ne smeta njegovim savršenstvima, njegovoj nepromjenljivosti ako on nekome otvori prozor prema sebi. Čovjek ga opet može shvatiti. Ima razum — prijemnik, koji je kadar primiti svaku istinu, iako ne u svoj njezinoj intenzivnosti. Tako mi velimo da je naše proniканje otajstva daleko za stvarnošću, ali ipak stvarni odraz otajstva je u nama.

Da li nam je objava **potrebna?** Za istine naravne religije, moramo reći da nije apsolutno potrebna, nego da je korisna: »da brže i lakše i bez primjese zabluda doznamo što bismo inače mogli uz veliki napor doznati«. — Za istine nadnaravne religije objava je apsolutno potrebna. Tu se osobito misli na otajstva u strogom smislu. Otajstva u strogom smislu jesu istine koje i nakon objave ostaju zastrte: Otajstvo Presv. Trojstva. Trojedini Bog! Imat ćemo o tome jednu katehezu (38.)

Korist od objave jest velika i prevelika. Bez objave naš poziv na božanski život ostao bi bez učinka, ili barem bez učinka dostojnog razumnog bića. Po objavi naš život i smrt dobivaju smisao. Život je priprava i kušnja, a smrt je otajstvo našeg poniranja u Kristovu otkupiteljsku smrt. S njime smo jednaki u patnji s njime ćemo biti jednaki u uskrsnuću.

Ovdje nam je osobito naglasiti da milost i objava ne razara naše naravi niti naše spoznaje. Ona ih diže u viši red. Daje im novu sigurnost. Otajstva ponuđena po objavi za nas su spas, blagoslov, uzdignuće. Ta konaturalnost, prikladnost i sukladnost otajstava ulazi u naš život i preobrazuje ga, donosi sigurnost u spoznaji i djelovanju, daje smjernice u istraživanju, te podršku i ustrajnost na dobrom putu. Svima nam je pred očima bura koju je podigla enciklika Pape Pavla VI: »Humanae vitae« — Sigurnost nauke u enciklici ne temelji se na znanstvenim istraživanjima, nego na rezultatima koji se izvode iz Objave. To mnogi zaboravljaju. Ako su pak ljudska poimanja u sukobu s rezultatima objave, tada je stvar jasna: Rezultati u sukobu s objavom nisu ni konačni rezultati znanosti, niti je to prava znanost. Bog je izvor svake istine, bilo objavljene bilo znanstvenim postupkom otkrivene, i između **objave** i **prave znanosti** nema sukoba. Ako postoji sukob, ili se radi o krivom tumačenju objave, što će biti uistinu iznimno, ili se radi o prolaznim rezultatima ljudskog nastojanja koje će prije ili kasnije doživjeti ispravke.

To je bila bilješka kao neki izvedeni poučak na ono što smo već rekli i kao neki uvod u poglavlje koje je pred nama. Dolazi na red predmet vjere koji nam se kao povijesna činjenica nameće, a temelj je i oslonac nadnaravne religije, a pomalo i naravne, bar ukoliko je objavljena. U nekoliko poglavlja proći nam je život, djelovanje i nauku Isusa Krista. On je poslanik objave.

Korizma i mladi kršćani

Da se novoobraćenici prožviljavanjem korizme bolje priprave za proslavu Uskrsa.
(Mis. nakana AM za veljaču 1972.)

Otajstvo Uskrsa sačinjava središnju tajnu, srce naše vjere. Veliki Petak i Uskrs nisu samo jedna od svetkovina crkvene godine. Oni naprotiv sačinjavaju najveći liturgijski događaj godine, njezinu vrhunsku točku, od koje dobiva svjetlo i koji se ne samo svetkuje već i proživljava.

Suvremeni liturgijski pokret nastojao je stoga oživjeti svetkovanje Velike ili Svete sedmice i Uskrsne svetkovine. Još prije koncila kada je papa Pijo XII obnovio svetkovanje uskrsne vigilije, taj je liturgijski zahvat davao mnogo nada. U bitnosti je taj obnovljeni obred Svete sedmice ušao u nove

misale i lekcionare. Međutim je dana mogućnost i svim biskupskim konferencijama da te svete obrede prilagode mentalitetu svoga naroda. Ta je mogućnost veoma važna za misijske zemlje koje u većini nemaju dugu religioznu predaju ili proživljavaju liturgijske oblike koji su preuzeti iz zapadnih krajeva.

KONCILSKE SMJERNICE: U dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve sabor izjavljuje: »Valja željeti da se korizmena i uskrsna liturgija tako obnovi, da katekumene potiče na svetkovanje pashalnog misterija, u čijem se proslavljanju krstom preporađaju Kristu« (broj 14).

Uredba o bogoslužju također govori o prilagođivanju katekumenata prema različitim mjesnim okolnostima: »Neka se obnovi katekumenat odraslih i razdijeli na više stupnjeva, a uvest će se prema sudu mjesnog Ordinarija. To se vrijeme katekumenata, određeno za prikladnu pouku, može posvetiti svetim obredima koji će se vršiti po redu jedan za drugim. U misijskim se zemljama smiju, uz ono što pruža kršćanska predaja, pripustiti i elementi incijacije koji su običajni kod pojedinog naroda, ukoliko se mogu prilagoditi kršćanskom obredu...« (broj 64 i 65).

Duh kojim treba da se vodi to prilagođivanje izražen je u 37. broju iste uredbe: »Kad nije u pitanju vjera ili dobro čitave zajednice, Crkva ne želi ni u liturgiji nametnuti strogu jednoličnost. Naprotiv, ona poštuje i promiče duhovne osobine i tekovine obilježja raznih rasa i naroda. Ona dobrohotno prosuđuje i, koliko je moguće, nepromijenjeno čuva sve što u raznim pučkim običajima nije nerazrješivo povezano s praznovjerjem i zabludom; dapače, katkada to pripušta i u samu liturgiju, ako se samo može uskladiti s izrazima pravog liturgijskog duha.«

Još je odviše rano da bismo mogli prosuditi kakve je rezultate postigla obnovljena korizmena i uskrsna liturgija. Na mnogim mjestima vrše se vrlo ozbiljni, pa onda i korisni pokusi. No nije uvijek lako, a pogotovo u misijskim krajevima, pogoditi ono pravo, što će najbolje odgovarati mentalitetu jednog naroda.

POTEŠKOĆE: Odgajanje katekumena u duhu II. Vatikan. sabora susreće se gotovo posvuda s veoma velikim poteškoćama, koje nije lako svladati. Odgoj naime ne ovisi samo o dobroj volji ljudi već i o konkretnim veoma ozbiljnim problemima. Takav je na primjer nedostatak dosta duboke spoznaje samog pashalnog misterija. A dakako da je onda takvo neznanje i ozbiljna zapreka da bi se to otajstvo moglo dosta proživljeno slaviti i proživljavati.

Pojedini obredi morali bi olakšati ulaženje u uskrsno otajstvo. Ali nastaje pitanje, da li ti obredi tu ulogu doista i vrše? Oni velikim dijelom sežu u daleku kršćansku starinu i bez sumnje su puni bogatog sadržaja i značenja te mogu pomoći vjerniku da razumljivije u njima sudjeluje. No opet se javlja pitanje da li vjernici pravo razumiju te obrede? Da li oni na njih djeluju i da li zahvaćaju i prožimaju njihovu nutrinu?

Jasno je da treba tumačiti pojedine obrede i znakove. A tu opet nastaje ne mala poteškoća. Neko je tumačenje uvijek potrebno. No ipak kad se stvari počinju previše tumačiti, bilo što su teške za razumijevanje, bilo jer ih odviše ima, tada samo tumačenje gubi na uspješnosti. Što su pojedini znakovi jednostavniji to ih je lakše razumjeti.

Ta poteškoća još se povećava jer naši liturgijski obredi i znakovi potječu iz kulturne sredine, koja nema gotovo ništa zajedničko s misijskim zemljama. Onda se dakako pogotovo teško mogu razumjeti. Pridolazi i sve veća sekularizacija, koja ne štedi nijedan kraj svijeta. Ona opet otežava svaki pristup stvarnostima i vrednotama religioznog reda.

U svladavanju svih tih poteškoća valja imati na pameti kad se radi o shvaćanju vazmenog otajstva, da je veoma važna i pučka pobožnost. Visoko shvaćanje i poštivanje liturgije ne smije nas nipošto spriječiti da otkrivamo velike duhovne vrednote koje sa sobom znade nositi pučka pobožnost. To na žalost neki pretjerani liturgičari zanemaruju na neprocjenjivu štetu onoga za što se upravo fanatički bore. No u svojoj fanatičnoj borbi često postaju sljepari da ne vide ono što bi trebali vidjeti.

Različiti naime oblici pučke pobožnosti za puk su velika pomoć da može izraziti svoju vjeru. Upravo sve korizmene pobožnosti kao propovijedi, križni put, razmatranje Kristove muke silno utječu na dušu vjernika, jer ih lako shvaćaju. Promatranje Kristove muke i smrti, koje nam na tako rječit način otkriva Njegovu ljubav, postaje za vjernika izvor pobude i religiozne obnove.

Polazeći od razmatranja muke, koje nas uvodi u tajnu Kristova Srca, i sama liturgija Svete sedmice postaje razumljivija. Dakako da narod valja poučiti o povijesti spasenja i kako je muka, smrt i uskrsnuće Spasitelja bilo naznačeno i pripravljano već u Starom Zavjetu.

Napokon iskustvo pokazuje kako i osobna žrtva sačinjava veoma važan dio u pripravi za Uskrs. I ako je Crkva korizmeni post svela na minimum, ipak želi da duh pokore i žrtve sačinjava dušu čitave korizme. Ali sam duh ne će doći do izražaja bez konkretnih djela odricanja i pokore. Život pak svakog dana pruža brojne prilike za čine pokore. Osim milostinje, djela ljubavi prema bližnjemu, koja su uvijek vezana uz žrtvu, podnošenje životnih poteškoća, vjernost

staleškim dužnostima može biti obilno za vršenje djela pokore.

Kako vidimo da uza sve poteškoće postoji i mnogo mogućnosti ostvarenja onoga o čemu govori naša misijska nakana. Iako se ona odnosi u prvom redu na misije može i nama u Evropi, u Hrvatskoj pružit mnogo pouke kako da što bolje provedemo vrijeme korizme i pripremimo se na svetkovanje i proživljavanje središnjeg otajstva naše vjere.

Josip Antolović

JURAJ GUSIĆ — MISIJE

Razlozi misijskog djelovanja Crkve

Prošli Koncil u svom Dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve nakon podulje i teološki duboke obrade božanskog plana o spasenju svijeta iznosi u nekoliko riječi razloge misijskog djelovanja Crkve. Tu čitamo:

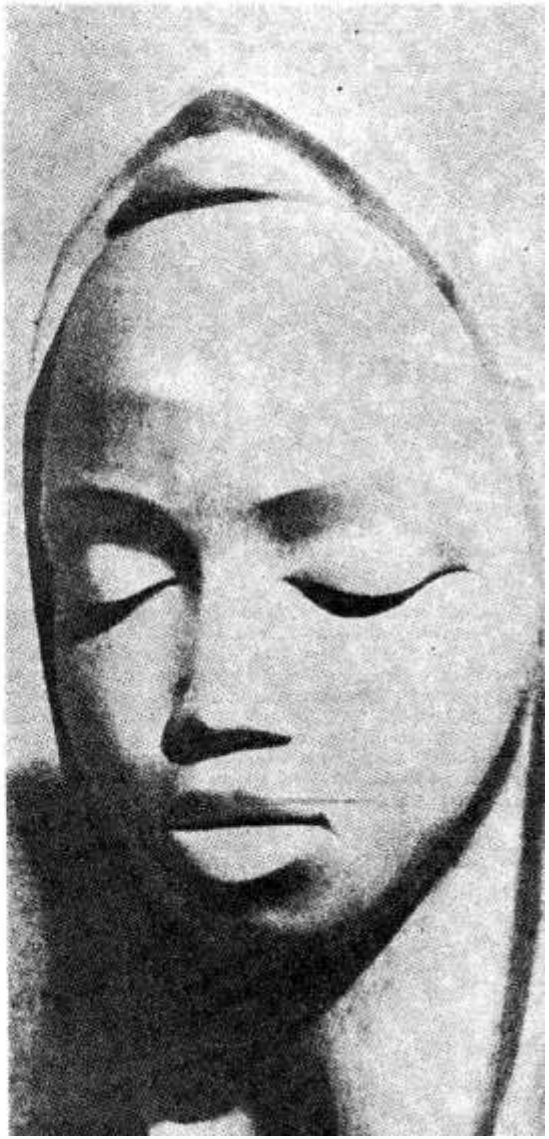
»Razlog misijskoj djelatnosti Crkve proizlazi iz volje Boga 'koji hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine. Jer jedan je Bog, jedan je posrednik između Boga i ljudi, čovjek Isus Krist, koji dade samog sebe kao otkup mjesto svију' (1 Tim 2,4-6), 'i spasenja nema ni po jednom drugom' (Dj 4, 12). Potrebno je dakle da se svi obrate k njemu koga su spoznali iz naviještanja Crkve, i da se krstom pridjelove i njemu i Crkvi, koja je njegovo Tijelo. Sam je naime Krist, naglašujući izričito potrebu vjere i krštenja, potvrdio time i potrebu Crkve, u koju ljudi ulaze po krštenju kao kroz vrata. Zato se ne bi mogli spasiti oni ljudi koji, iako im nije nepoznato da je Katolička Crkva od Boga ustanovljena po Isusu Kristu kao potrebna, ipak ne bi htjeli ili u nju ući ili u njoj ustrajati. Premda bi Bog, putovima koje on zna, mogao ljude, koji bez svoje krivnje ne znaju za Evanđelje, privesti k vjeri, bez koje nije moguće ugoditi mu (Heb 11, 6), ipak na Crkvu pada obveza (1 Kor 9, 16), a ujedno i sveto pravo da propovijeda Evanđelje. Stoga misijsko djelovanje danas kao i uvijek zadržava potpuno svoju snagu i potrebu.

Njime tajanstveno Tijelo Kristovo prikuplja i sređuje bez prestanka snage za svoj vlastiti rast. A da se članovi Crkve daju na misijsku djelatnost, navodi ih na to ljubav, kojom ljube Boga i kojom žele dijeliti sa svim ljudima duhovna dobra kako ovoga tako i budućeg života . . .« (Br. 7).

Mislim da nam je svima poruka Koncila iz ovih riječi jasna. On nas upravo sili da se zamislimo u činjenicu da je cijeloj Crkvi povjerena zadaća propovijedanja Evanđelja svim narodima, pa i poganskim. Ta sveta dužnost obvezuje i papu, i biskupe, i svećenike, i redovnike i redovnice, i sve vjernike, svakoga prema njegovom položaju i mogućnostima. Tako će neki poći direktno kao misionari u misijske krajeve i tamo žrtvovati za spas svoje braće ljudi sve svoje sile i sposobnosti. Među njima će uvijek biti i svećenika, i redovnika, i redovnica, i svjetovnjaka. No mogu li ti ploniri vjere izvršiti zadaću koju im je povjerio Krist i Crkva, ako ne budu podržavani i pomagani od ostalih vjernika molitvom, žrtvom i materijalnom pomoću?!

Ako dakle Krist i Crkva ne šalju nas u te daleke krajeve kao vjerovjesnike onda svakako od nas traže da budemo pozadinski misionari žrtve i molitve

Moramo znati da je naš rad za širenje Evanđelja sastavni dio našeg kršćanskog života i jedna od najsvetijih kršćanskih dužnosti. Poslušajmo stoga poziv Koncila i budimo i u ovoj tako važnoj stvari potpuni kršćani . . .

Najbolji znak procvata misija jest štovanje Majke Božje. Majka Crkve majka je i misija

Bengalija

Dijelim kruh zemaljski i nebeski

U božićnom broju svog listića »Tamo gdje palme cvatu« otac Gabrić iznosi nekoliko crtica iz svog apostolskog života. Odatle prenosimo taj članak za naše čitatelje, prijatelje misija.

Dragi prijatelji misija! Bilo je to pred Božić. Baš sam sjeo da založim nešto riže i »dala«, kad li sav zapuhan dođe Rafael iz sela Mithini-Candpur. Otac mu umire. Valja ga providiti. Stari moj prijatelj Dolmoni potpuno je slijep i već dugo vremena ne može nikamo iz kolibe.

Preko Doričoka i Dajidija stigosmo do Mithinskog kanala. Nasip je na mnogim mjestima sasvim srušen. To je ostatak zadnjih poplava. Idemo kroz vodu i blato i molimo krunicu.

Sad je i dosta zmija, jer voda s polja silazi u kanal, pa su i one izašle na nasipe. Jedna je ubola Rafaelova brata. Srećom su ga na vrijeme prenijeli u bolnicu, pa je ostao na životu. No dosta je ljudi umrlo. Mnogi od njih puno više vjeruju u svoje vračarije nego u lijekove, pa kad im te ne pomognu, onda lete k nama.

Stari Dolmoni nas je čekao. Baš pred kolibom put je bio najgori: valjalo je sve do pasa kroz vodu.

Imali smo zajedničku pripravnu molitvu i za dolazak Isusov i za Dolmonijev odlazak u lijepo nebo. Bilo je to onako od srca k srcu. Mora da je Isusu bilo drago boraviti u onoj maloj siromašnoj kolibi. Ta Dolmonijeva koliba podsjećala ga je na Njegovo prvo boravište u štalici betlehemskoj. Prozora nema, tek su mala vratašca. Tamno je. Donijeli su malu svijećicu. I Isus dolazi u srce Dolmonia, u svoj živi hram. Kako je krasan izgledao taj slijepi starac! Suhe oči kao da su opet oživjele i zacaklile se. Pa onaj smiješak: nešto rajsko bilo u njemu.

Svi klečimo oko njega. Sin Rafael podržava starca. Moli ga za blagoslov i za sebe i za svoju dječicu. Osobito za najmlađeg sina, mezimca djeda Dolmonia. Mališ je bio teško bolestan. Kušali su sve i sva da ga ozdrave, no nije išlo na bolje. Onda su napravili zavjet dragoj Gospi. Oprali su joj noge (na kipu u morapajskoj crkvici) i pomoću te vode i njihove žive vjere mališ je posve ozdravio. Nakon toga svi su zajedno išli u Morapaj da ispune svoj zavjet: dali su nebeskoj Majci jedan lijepi »sari« odijelo i nešto slatkiša za siromašnu djecu. Sretni su i ponosni da su taj svoj zavjet uza sve svoje siromaštvo mogli ispuniti. Imali su jednu kokicu, pa su nju prodali na sajmu u Magrahatu i time nabavili i sari odijelo i slatkiše i nekoliko voštanih svijeća. Zadovoljni su bili oni, a bila je sigurno zadovoljna i draga Gospa.

Na povratku kući prošao sam kroz selo Doričok. I tu je jedna teška bolesnica hinduske vjere, starica Hemangini. Mnogo je puta ona, opirući se o štap, došla do naše male bolnice u Morapaju da dobije lijekove od sestre Monike. Onda bi i k meni došla da dobije nešto pomoći. No sada ona više ne može iz kolibe. Sva je otekla. I starost i bijeda sasvim su je skrhali. Kćer Mridula jučer je bila kod mene i kazala mi da joj je majci zima, pa moli jedan gunj i kakvo staro toplo odijelo. Baš sam iz Australije dobio paket odijela. Bilo je tu i toplo odijelo naručeno za staricu Hemangini. Gunj smo morali kupiti. Mridula je bila zahvalna za taj dar. Ona je udata i ima svoju obitelj, ali svoje majke ne zaboravlja. S darom u ruci duboko se do zemlje poklonila i po bengalskom običaju uzela prašinu sa svećeničkih nogu i time se blagoslovila. I to ne samo sebe nego i svojeg malog sinčića. Na rastanku mi još reče kako si je njezina majka zaželjela jednu naranču. I ja se sjetih svojih putovanja, svoje bolesti, kad sam i ja sam samcat, tresući se od groznice u onoj maloj kapelici zaželio jednu naranču. I eto, baš toga dana neki mladić donio je dvije naranče iz grada Kalkute. Dobio je službu i u zahvalu dao je odslužiti svetu misu i donio za mene te dvije naranče. Baš kao naručene za staricu Hemangini. Kako je bila sretna!

Kod kuće me je čekao vjerni Đhoro iz Sodasibpura. I kod njega su djeca bolesna. On lovi ribu po tim rižištima i barama. Zbog poplave riba je malo, no uz Božju pomoć nekako ide. On lovi po noći, a žena to rano ujutro nosi čak u grad Kalkutu. Odanle se vraća tek navečer. I tako iz dana u dan. Skoro nikakva odmora. A u krilu još nosi malo dijete. Sebe i sav svoj posao stavili su oni pod okrilje nebeske Majke, i Ona kao prava majka na njih pazi. A bdije i nad njihovom dječicom: Nomitom i Dilipom i Martom i Rupalom (Ljepoticom) i Anđelom i Rođinom-Rinom i Patrikom i mezimcem Komolom, dok je Dipika-Svjetlana otišla već u nebo da se za sve njih moli.

Školovanje dječice velika im je briga, ali oni si i od usta otkidaju samo da im mogu nabaviti knjige, pločice i olovke. Posebno se mole za svoga Dilipa, koji je sada u šestom razredu, da bi ga Isus privukao k svome oltaru. Pa se eto i vi u molitvama sjetite te vruće želje dobrog Josipa Đhoro i žene mu Rite.

Došla je i Koće Makhalova žena, koja je skoro sasvim slijepa. Mala kćerkica Rani-Kraljica — a i jest kraljica! — vodi je za ruku. Mala je kao patuljak, tek su joj dvije do tri godine, no prava je mala vjerenica. Kako sve lijepo majci tumači kako krasno pozdravlja sa »Đoe Đišu — Hvaljen Isus!« podigavši ručice k čelu. Pa onaj smiješak donekle bolan. »Fadar, khide laghće! — Oče, gladni smo!« Čuti to iz dječjih usta.. Onda samilosno gledajući na svoju majku: »Amar make kićhu din! — Pomozite mojoj majci!« Baš sam dobio na dar jednu kutiju keksa, biskvita, i dao sam to njezinoj majci i dakako i njoj — maloj Rani. Teško je opisati tu sreću i njihovu i moju. Bili i vi dionici te sreće i male Rani i njezine dobre majke, utješenih vašom ljubavlju i velikodušnošću.

Sve vas pozdravlja i preporučuje se u vaše molitve i žrtve odani vam u

Božanskom Srcu

o. Ante Gabrić

Zambija

Katoličke škole u Zambiji

U listopadu prošle godine navratio se u Zagreb poljski isusovac o. Wincent Cichecki, koji kao misionar djeluje u Zambiji. Njemu je povjerena briga za 50 katoličkih škola. U tom poslu pomaže mu i naš misionar časni brat Benko Fostač. Stoga nas je zanimalo kako u toj misijskoj zemlji djeluju katoličke škole, pa smo ga zamolili da nam za Glasnik napiše nešto o toj stvari. On se veoma spremno odazvao i napisao ovaj članak koji ovdje donosimo.

Katoličke škole u Zambiji potpuno su uklopljene u državni školski sustav. No ipak smo mi slobodna odgojna ustanova, koja surađuje s državom. U prošlosti sve su škole osnovane od katoličkih i protestantskih misionara. Tek krajem tridesetih godina ovog stoljeća i državna vlast je otvorila svoje škole, uvela jedinstvo u škole i preuzela na sebe mnogo veću odgovornost za školski odgoj djece i mladeži.

Kad je Zambija dobila nezavisnost, protestanti su gotovo sve svoje škole predali državi. Katolička je Crkva svoje škole zadržala, pa i sada nastavlja svoj rad na tom području.

U svakoj biskupiji nalazi se po jedan sekretar za odgoj. U nadbiskupiji Lusaka zbog velikog broja škola izuzetno su dva sekretara.

Sekretarova je zadaća: 1. — nadzirati da se provodi odgojni program, koji je zajednički nama i državi; 2. — provjeravati da li je nastava na onom stupnju koji se traži; 3. — on mora pribaviti dovoljan broj nastavnika; 4. — mora prikrbjeti svakoj školi i svakom nastavniku sve potrebno za uspješnu nastavu; 5. — on nadzire izgradnju novih škol-

skih zgrada i vodi brigu za uzdržavanje starih; 6. — posebno se mora pobrinuti da pripravi na vrijeme proračun za sve škole za novu školsku godinu. Taj proračun odobrava Ministarstvo odgoja, ono daje novac, a i njemu se podnosi račun o potrošenom novcu.

Sve plaće nastavnika, svu školsku opremu, skoro svu izgradnju novih i uzdržavanje starih škola financira Ministarstvo odgoja. I u tom pogledu, mislim, da je situacija za vjerske škole najbolja na svijetu.

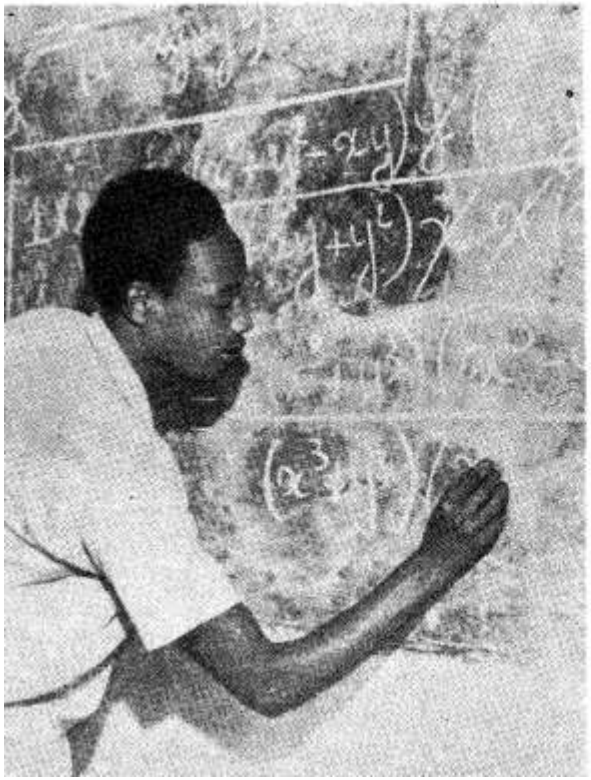
Kako sam već spomenuo, u nadbiskupiji Lusaka rade dva sekretara za odgoj: jedan u Kabwe, koji nadzire i vodi brigu za 53 osnovne škole i za 2 ili 3 srednje škole. U Lusaki ja imam na brizi 47 osnovnih škola i 3 srednje škole.

U cijeloj Zambiji u 9 biskupija Crkva ima oko 600 osnovnih škola i oko 30 srednjih škola. To znači oko jednu trećinu osnovnih škola i nešto više od četvrtine srednjih škola. Sve naše škole imaju pravo javnosti.

Veoma je strog izbor učenika koji prelaze iz osnovne u srednju školu. Taj izbor ravna se po školskom uspjehu u osnovno školi, po karakteru i vladanju učenika i po broju mjesta u srednjoj školi.

Prema broju mjesta u srednjim školama i prema broju učenika koji su završili osnovnu školu prije dvije godine, 33% učenika osnovnih škola bilo je primljeno u srednje škole. Prošle godine 1970. zbog većeg broja osnovnih škola postotak primljenih u srednje škole spao je na 24% učenika.

Učitelji u našim osnovnim školama su svi Afrikanci. Među njima ima veoma malo afričkih časnih sestara. U našim

I u misijama vrijedi ista matematika kao kod nas

Pjevački zbor
p. Branka Anđeliča

srednjim školama do sada ima veoma malo domaćih nastavnika. Većina njih dolazi izvana. Oni sklapaju ugovor na tri godine, koji nakon tog roka mogu obnoviti. Financijski uvjeti su dosta privlačivi. Oko trećina srednjoškolskih nastavnika su redovnici-svećenici i časne sestre. No oni ne rade za plaću, već primaju potporu za uzdržavanje, koja iznosi oko polovicu plaće.

Ima više razloga zašto smo mi katolici zadržali svoje škole. Ali glavni je razlog u tome što preko naših škola uspješnije možemo širiti Evanđelje, jače možemo izgrađivati nove naraštaje i tako više poslužiti napretku nacije.

Iako je odmah nakon proglašenja nezavisnosti zambijska vlada bila sklona da primi sve škole, koje bi joj misije ponudile, sada je Ministarstvo odgoja sretno što mi još uvijek nastavljamo svoj odgojni rad. Premda gotovo 100% svih troškova podmiruje država, ipak je i naš financijski doprinos znatan. Crkva mora tolike svećenike i redovnice dati da rade na školama, dok bi se svi oni mogli inače dati na druge apostolske pothvate.

Mislim da je sada naš moralni utjecaj preko škola veoma velik. I to zahvaljujući našim učiteljima koji su većinom katolici, zatim stalnom nadzoru sekretara za odgoj i misionara župnika. Istina, u prošlosti je taj religiozni utjecaj bio mnogo veći. Bilo je lakše širiti Evanđelje dok je narod još živio jednostavnijim životom. Sada s napretkom trgovine, tehnike, zabave religija više tako ne privlači, ili recimo: ima mnogo više privlačnosti u životu izvan religije, dok je u prošlosti religija bila vjerojatno jedina privlačnost. Isti novi način života utječe i na naše nove učitelje što dolaze iz kolegija. Stariji učitelji, jer su došli iz jednostavnije sredine, bili su i sami više religiozni i mogli su bolje utjecati na djecu. Usprkos sadašnjeg načina života sigurno je da naše škole daju nešto više u odgoju karaktera nego druge škole.

Mogu reći i to da su gotovo svi naši narodni vođe prijašnji učenici misijskih škola. To ima veoma veliku vrijednost za rad Crkve. Nastavljajući dakle odgojni rad mi ćemo još imati učenika koji se pripravljaju za najviše službe u zemlji, iako sada u manjem postotku.

Sad da vam kažem nekoliko riječi o organizaciji moga tajništva. Moji uredi imaju osim mene tri redovnice: jedna je sekretarica za financije, druga je organizator i nadzornik religiozne nastave, a treća je organizator djelâ za djevojke. Tu je i brat Fostač, koji se brine za naš prijevoz, za izgradnju i održavanje zgrada. On dakle ima na brizi veliki kamion od osam tona, dva osobna automobila i dvoja veća kola za prijevoz robe, te jedan kombi. Briga za gradnju znači: otpremanje svega materijala na različna mjesta izgradnje, a ta mogu biti i do 250 km daleko od Lusake, a putovi su često veoma loši. Briga za održavanje zgrada znači popravke električnih, vodovodnih i sanitarnih uređaja. On veoma često nadzire i poduzetnike kod tih posala. Kao pomoćnike ima jednog vozača i dva radnika.

Osim toga imam i četiri pokrajinska upravitelja škola. Svaki nadzire određeni broj škola. Sav rad naših ureda uzdržava nadbiskupija.

Odatle se vidi koliko nam mogu pomoći laički misionari. No prije nego što takav misionar dođe treba utvrditi njegove kvalifikacije, zatim tko će na sebe preuzeti njegovo uzdržavanje u misiji, pa i putovanje tamo.

Kad je već riječ o laičkim misionarima, treba reći da je polje njihova rada veoma veliko. Mogu djelovati kao automehaničari, električari, vodoinstalateri, šoferi, limari. A u tim poslovima moraju biti uistinu odlični majstori.

Ipak, po mome mišljenju, najšire polje rada laičkih misionara jest katehetsko. Mi imamo tolike katoličke i nekatoličke škole i možemo učiti u sve njih da predajemo vjeronauk prema programu. Ravnatelji škola bit će presretni da imaju takve učitelje. Mi ih međutim nemamo, pa tolika katolička djeca ostaju bez ikakve vjerske pouke ili je dobiju tek malo. No i ovdje je problem tko će ih ovdje uzdržavati budući da država za to ne daje nikakve pripomoći jer to nije socijalno nego strogo crkveno djelo.

Ovdje moram odati priznanje hrvatskim misionarima. Otac Šipušić bio je u Kasisi i veoma je dobro organizirao svoj misijski rad. Njegov je rad bio najsustavniji. Kad je poglavar Mpanshya misije smrtno stradao u prometno nesreći, otac Šipušić je premješten na tu misiju kao novi poglavar. On ima sada jedno od najtežih područja, no nadam se da će se na tom terenu malo pomalo snaći. Na poglavara te misije jako se mnogo oslanjam kad mi je potrebna pomoć u školama s tog područja. S druge strane poglavar tog područja mora se oslanjati na naše učitelje kad treba pomoć u katehizaciji distrikta.

O. Cindori i o. Anđelić djeluju izvan mog područja, oni spadaju pod sekretara za odgoj koji djeluje u Kabwe.

Brat Dilber je prvorazredni električar i limar. On radi posvuda kamo ga pošalje provincijal. Izvršio je odlične radove na tek izgrađenom novicijatu. Pomaže također i ocu Havenu, sekretaru za odgoj u Kabwe.

(Ovaj put nismo mogli uvrstiti pisma naših zambijskih misionara zbog nedostatka prostora. Stoga ćemo ih objaviti u ožujskom broju Glasnika).

Iz života Crkve

ASTRONAUTI KOD PAPE Nakon jedne opće audijencije primio je Pavao VI i tri američka astronauta Apola 15 s kojima je izmijenio pozdravne govore i zahvalio im za poruku koju su mu uputili preko predstavnika Svete stolice u Washingtonu prigodom svog svemirskog puta. Ova tri američka astronauta dali su ovih dana na jednoj konferenciji u Milanu zanimljivu izjavu o svom doživljavanju Boga u svemiru. »Iz neizmjernog prostora — izjavio je Irwin — izgledala je naša zemlja posve malena. Bila je vrlo lijepa. Sjećali smo se divota koje postoje na našem planetu i mislili smo da mora ipak biti netko tko je sve te divne stvari tako porazmjestio. I na Mjesecu smo isto doživjeli. Nešto što prije nikada nismo osjetili. Mislili smo da je to pusto nebesko tijelo. Ipak smo otkrili da je i Mjesec divan.«

»Dok sam 75 puta oblijetao Mjesec — rekao je Worden — mislio sam, da ovako, dok se Zemlja promatra sa Mjeseca, svi ljudi izgledaju jednaki, ne postoje političke, vjerske i rasne podjele. Svi naši problemi upućuju nas na neki način na Boga. U tim trenucima znali smo da svatko od nas ovisi o drugome i da samo tako može ostati živ. Jednako tako i na Zemlji svatko od nas ovisi od svoga bližnjega i samo tako može preživjeti.«

»Ovo putovanje samo je učvrstilo našu vjeru u Boga« — rekao je na kraju Scott.

PREDSJEDNIK AUSTRIJE KOD PAPE Nedavno je Pavao VI primio u posebnu audijenciju austrijskog predsjednika Franza Jonasa i njegovu pratnju. Audijencija je trajala gotovo jedan sat. U govoru Pavao VI iznio je važnost suradnje države i Crkve za razvoj kršćanskog humanizma, koji je tako potreban današnjem čovjeku. Jer humanizam bez Boga ima samo prividne uspjehe. Istina je da čovjek može organizirati zemlju bez Boga, ali u tom slučaju je postavlja protiv samoga sebe. Isključivi humanizam jest neljudski humanizam, rekao je doslovno Papa. Crkva je uvijek spremna pridonositi potpunom razvoju svakog pojedinca i čitavog čovječanstva.

Zatim se Papa osvrnuo na ulogu glavnog grada Austrije Beča, u međunarodnim zbivanjima. Tu se često održavaju susreti međunarodnog značaja. U svom kratkom pozdravnom govoru naglasio je austrijski predsjednik Jonas važnost papinog djelovanja oko ostvarenja pravde u svijetu i jednakosti među svim ljudima. Austrijski je narod spreman dati potporu Svetom ocu u tim nastojanjima. Kao dokaz za to Predsjednik je poklonio Papi oveću svotu novaca, koju će Papa upotrijebiti za karitativne svrhe.

UMRO KARDINAL QUIROGA Nedavno je u Madridu u 71. godini života umro kardinal Quiroga y Palacios, nadbiskup u Santiago di Compostela. Na biskupskoj sinodi bio je jedan od četvorice delegata španjolske biskupske konferencije. Iza toga sudjelovao je na plenarnom zasjedanju španjolske biskupske konferencije u Madridu, iako je bio bolestan. Tom je prigodom i umro od srčane kljenuti. Mnogi hrvatski hodočasnici, koji su godine 1968. sudjelovali na prvom nacionalnom hodočašću u Fatimu, sjećaju se ovog dobrog kardinala, kada su naime na povratku iz Fatime pohodili i znamenitu katedralu i svetište sv. Jakoba Apostola u Santiagu di Compostela. Tada ih je svečano u katedrali primio nadbiskup toga grada, kardinal Quiroga. Hodočasnike je neobično ljubezno primio kao sinove na daleko poznatog katoličkog naroda, čiji su pretci znali hodočastiti na grob svetog Apostola. Da našim hodočasnicima oda priznanje naredio je da se pred njima spusti i nekoliko puta zanjiše ogromna kadionica što se inače radi samo kod izvanredno svečanih zgoda. Pokojnog kardinala na tu čast podigao je Papa Pio XII u siječnju 1953. — Smrću tog istaknutog španjolskog kardinala, zbor kardinala ima sada 120 članova. Od toga Evropa 74, Južna Amerika 15, Sjeverna Amerika 13, Azija 9, Afrika 7, i Oceanija 2.

ITALIJA 26. studenog prošle godine umro je u 87. godini života Don Giacomo Alberione, osnivač Društva Svetoga Pavla i drugih kongregacija i ustanova koje tvore Paulinsku obitelj. Don Alberione rođen je 4. travnja 1884. god. u San Lorenzu, u provinciji Cuneo. 1907. zaređen je za svećenika u Albi. Sedam godina kasnije osnovao je tiskarsku školu s nakanom da se pomoću katoličkog tiska odupre suvremenim zabludama, napose modernizmu. Počeo je s tri učenika, a školu je nazvao »Mali radnik«. To je bio početak Društva Sv. Pavla. Nakon nekoliko godina osnovao je i 4 ženske kongregacije i tri svjetovna instituta. Danas ustanove sv. Pavla imaju 9000 članova koji se bave apostolatom društvene izmjene: radija, televizije, kina, gramofonskih ploča a osobito tiska.

Njegove su ustanove danas raširene po svim kontinentima. Oko 100 tiskara bavi se izdavanjem listova. Famiglia Christiana — Kršćanska obitelj, tjednik ima tiražu 1,700.000 primjeraka. Na području kina njegove su ustanove izradile 72 filma vjerskog karaktera. 1952. godine osnovao je u Japanu radio postaju, dok ih u Brazilu već ima 6.

Pape su javno isticali njegove zasluge i odavali mu priznanje. Prigodom bolesti Pavao VI se dnevno zanimao za njega šaljući mu svoj blagoslov.

PUSTOŠ U MODERNIM CRKVAMA Austrijski isusovački mjesečnik »Stimmen der Zeit« vrlo je oštro kritizirao sadašnje težnje na području crkvene umjetnosti. Koncil je — piše isusovac Herbert Schade — rekao da je Crkva uvijek bila prijateljica lijepih umjetnosti. Od te izjave prošlo je deset godina, a ne vidi se nikakav plod toga prijateljstva. Crkve su puste. Cementni

zidovi ostavljaju teško razočaranje. Izgleda kao da je počeo »opći Veliki petak« apstraktne umjetnosti.

Nerado se spominje sveta umjetnost. Ne govori se o gradnjama posvećenog značaja. Razmišlja se kako bi se izvela zgrada, građevina, koja bi u isto vrijeme služila za više svrha. Neki su teolozi čak javno izjavili da ne postoji neki oblik stvaranja koji bi imao vjerski karakter, te su time zanijekali tisućgodišnju kulturu na kojoj su izrasli.

Sveta umjetnost našla se u takvu položaju zato jer su se predstavnici na odgovornim položajima u nekom smislu složili s krajnje ljevom strujom, i tako s industrijalizacijom kulture. Umjetnost je postala jeftina roba koja se može tehničkim postupkom proizvoditi na veliko. Postoje crkve — grobovi umjetnosti, kipovi pobacani, a u nekim ostvarenjima crkvene arhitekture jedva se nazire nešto vjersko.

Pater Schade navodi i jedan drugi razlog takvog stanja: slike su zabačene radi nekih socijalnih motiva i ciljeva. U Crkvi se stvara neki lažni obzir prema društvu koje naglašuje samo sebe. No to društvo ipak ne može zamijeniti ono što čovjeku daje doživljaj umjetničkog djela, osobito u crkvenoj umjetnosti.

SVETA STOLICA I KINA Dijalog između Svete stolice i republike Kine jest moguć. Tako se izrazio pater Luis Wei Tsing Sing, pisac povijesti o misionarskoj djelatnosti u Kini. Ta povijest nedavno je objavljena u Francuskoj. U Rimu se raspravljalo o tim odnosima. Pisac je iznio prisutnima teškoće na koje su naišli misionari počevši od Patra Riccija, još tamo od 1600. godine. Spomenuo je da je Crkva Kinezima izgledala kao neka inozemna sila s mnogim oznakama kolonijalizma. Ali s vremenom se ta predrasuda uklonila i stvorila se prava, autentična crkva u Kini. Istina je, rekao je pater, da su se u zadnje vrijeme pojavile goleme teškoće, ali on je uvjeren da i sama vlada u Pekingu želi danas ostvariti pomirenje i suradnju sa Crkvom.

U ovoj izmjeni misli naglašeno je da Crkva mora pokazati dobru volju i sposobnost prilagođavanja kulturnoj sredini u kojoj živi. Nije se mimošla ni činjenica da u Kini postoje još uvijek progonstva i sukobi između vjerskih i političkih elemenata te da se u zatvorima nalaze biskupi i svećenici, koji su još na životu.

PRESTANAK NJEMAČKOG TJEDNIKA PUBLIK U njemačkom novinstvu uzvitlala se prava bura kad je prestao izlaziti katolički časopis PUBLIK. Postoji više novina sa 100 i 200 tisuća pretplatnika, ali dnevnika ni drugoga općenitoga i reprezentativnoga časopisa, koji bi predstavljao katolički život, katolici nemaju. Stoga je prije tri godine osnovan međubiskupijski tjednik Publik, koji bi imao zadovoljavati potrebama vjerskoga života i zahtjevima modernog novinstva. Vodstvu lista dana je na početku svota od 15 milijuna maraka kao glavnica. Naskoro je trebalo novih 13 milijuna da se do 1973. g. list osamostali i uzdržava od vlastitih prihoda. Postigao je 40.000 stalnih pretplatnika. No ni s tim nije mogao izlaziti, nego je vodstvo lista tražilo za svaku god. dodatak od 6 milijuna maraka. No financijska međubiskupijska komisija odbila je taj zahtjev.

Čini se da to ipak nije bio jedini prigovor. List je bio doduše tako uređivan da su ga čitali mnogi njemački intelektualci, i nekatolici, koji inače ne bi uzimali u ruke vjerski list. On je također veoma uspješno podržavao ekumensko zbližavanje, a vršio modernim uređivanjem jak otpor liberalnim i protuvjerskim novinskim izveštajima. No u svojim prikazima i načelima list je bio veoma slobodan sa svim oznakama »progresizma«, te su mnogi katolici bili vrlo nezadovoljni. Kad mu je uskraćena tražena visoka financijska pomoć, list je prestao izlaziti. Sad se traži način kako će se ispuniti ona zadaća što ju je vršio Publik, te provesti to da katolički tisak čitaju i nekatolici i da on bude ustuk proticrkvenomu njemačkom novinstvu i da vrši utjecaj na javni život u Njemačkoj.

SMRTNO STRADAO METROPOLIT JAKOVOS

Dr. Jakov Canaris, metropolita i eksarh za srednu Evropu, bio je poglavar onih 300 tisuća Grka u Njemačkoj. Na službenom putovanju u grad Erlangen 8. prosinca 1971. auto mu je skrenuo i strovalio se niz 20 m duboku strminu, te je metropolita smrtno nastradao.

Rodio se 1920. u Grčkoj, bogosloviju učio u Carigradu, iza toga bio tajnik Sv. sinoda, onda postao filadelfijski mitropolita u Maloj Aziji. Imao je mnogo ekumenskih veza za zbližen kršćana. U krizi oko Cipra morao je 1964. odseliti u Ameriku te je u Bostonu položio doktorat iz filozofije. Od 1968. zastupao je ekumenski patrijarhat u Australiji, a onda postao metropolit za pravoslavne Grke u Njemačkoj. Kod nastupa te službe rekao je da želi izvršiti dvostruku zadaću: brinuti se za svoje vjernike u Njemačkoj, a zatim raditi na zbližen svih kršćana u srednjoj Evropi. No nagla smrt prekinula je to nastojanje.

PREDSINODA SVIH PRAVOSLAVNIH CRKAVA

Ekumenski carigradski patrijarha Atenagora I pozvao je sve poglavare autokefalnih pravoslavnih crkava na »predsinodu«. Predviđa se da bi se kod tog sastanka konačno ustanovio rok i točke za rasprave na »Velikom koncilu pravoslavlja«. Ta sinoda sastat će se po svoj prilici koncem lipnja ili početkom srpnja 1972. u Chambesy (Šambezi) kraj Ženeve. Misli se da bi savjetovanje trajalo 7 ili 8 dana, a vodit će kao predsjednik carigradski metropolita Melition.

Josip Badalić

Iz vezirskog Travnika

Posjetiti koji naš grad i kraj uvijek je veliko obogaćenje. Čovjek stekne nove spoznaje, uspostavi nova poznanstva, prijateljstva. Travnik je grad prošlosti, u kojem je u tursko doba stolovao vezir, namjesnik sultana za čitavu Bosnu. Oslobođenjem Bosne od Turaka u Travnik dolaze isusovci, koji ondje vode glasoviti gimnaziju sve do 1945., što je dala našem narodu mnogo duhovnih velikana. Od njih je možda najpoznatiji Sluga Božji Petar Barbarić, čija uspomena u Božjem narodu travničkog kraja još uvijek živi. Taj jednostavni narod još uvijek svakog četvrtka obilazi njegov nekadanji grob na Bojni, moli, pali svijeće, izvršuje zavjete. Petar Barbarić je postao gotovo simbol katoličkog svijeta u Travniku. Oni ga već svi nazivaju blaženi Petar Barbarić, makar da mu službena Crkva nije još priznala taj naslov. No takvome naslovu obično prethodi štovanje u narodu.

Travnička župa, koja se ograničuje na strogo gradsko područje, broji oko 2 i po tisuće katolika. Dolaskom novog župnika Milidraga Bujasa i njegova vrijednog kapelana Stipana Mišure ta se je zajednica počela u sve većem broju okupljati na bogoslužje i na sakramente. Kako je u nekadanjem travničkom sjemeništu školski centar koji obuhvaća gimnaziju, ekonomsku, tehničku i osmogodišnju školu travnički su se dušobrižnici dali na organiziranje sistematske vjerske pouke, koju smatraju svojim najvažnijim poslom. Lijep broj mladih već se počeo odazivati makar da su to tek počeci jedne dobro smišljene i planski organizirane pouke. Dolaze i na sakramente.

U sklopu travničke pastve uklopljeni su i bolesnici. Naš dobar katolički svijet po bolnicama rado traži svećenike i sakramente, a uprava i osoblje bolnice ne pravi u tom pogledu nikakve smetnje. Na dan zna biti i po više bolničkih poziva. Na prvi petak travnički su »ujaci«, - u nekim dijelovima Bosne i dijecezanske svećenike zovu »ujacima« — veoma zaposleni ispovijedanjem i pričešćivanjem. Svijet ne samo iz grada, već i iz okolice još iz isusovačkog vakta naučio na prve petke, pa tako ono što je nekoć obavljala čitava ekipa isusovaca, obave na prvi petak samo dva svećenika, dakako uz velike napore i žrtve. Svijet dolazi po vas dan i traži ispovijed i pričest. »Ujače, gonim prve petke, pa ne bih htio prekinuti!«

Na svršetku travničkog polja uz novo nastali grad Novi Travnik nalazi se župa Rankovići. Tu djeluje već 25 godina župnik Jozo Matković. Staru je župnu cr-

kvu proširio i prostorom utrostručio, staro spojio s novim, napravio oltar okrenut prema puku, svetohranište na povišenom i uočljivom mjestu, lijep ambon, a usred crkve krstionicu. Sve je to veoma upadno, a osobito krstionica, vrelo novog života. Taj život u Rankovićima doista i buja, jer se župa u zadnjih 25 godina više nego udvostručila prirodnim priraštajem. I tu se mnogo drži do vjerske pouke o čemu svjedoči nova vjeronaučna dvorana s lijepim namještajem za stotinjak đaka. Uz crkvu je i samostan časnih sestara Kćeri Božje Ljubavi.

Novi Travnik koji spada pod župu Rankovići još nema religioznog centra, ali revni »ujak« misli i na to. Nacrti su već gotovi, ali još nisu financije, pa ni lokacija. No ima nade da će i jedno i drugo biti povoljno osigurano. Tako će taj novo nastali industrijski grad od 9000 stanovnika dobiti i svoj religiozni centar. Župnik Jozo radi sve u dogovoru i sporazumu sa svojim vjernicima, koji dobivaju uvid u novac koji se skupi i troši za crkvu i njezine potrebe.

Nisam čuo da se ondje mnogo govori o koncilu, nisam čuo za riječi kriza vjere, kriza svećeničkog identiteta, mijenjanje struktura, sukob starih i mladih, demokracija u Crkvi, od koji se ponegdje sastoji sva koncilska obnova, ali sam vidio i doživio koncil proveden u djelo u prvom redu u liturgiji, a onda u onom nutarnjem rastu kršćanskog života. Župnik Jozo Matković imao je uoči prve nedjelje u mjesecu 400 ispovijedi svojih vjeronaučnih polaznika, a imao bi i više, da je bilo više vremena za ispovijedanje. I to je njegova redovita kvota za svaku prvu nedjelju i tako on uz drugo ostvaruje koncilsku obnovu bez mnogo parola, vike i pozivanja na koncil, bez demagogije da vjernici moraju od objekta postati subjekt u Crkvi.

E, čast i župniku Jozi iz Rankovića i travničkim »ujacima« i svim onim neznanim misnicima koji ne stvaraju senzacionalne »slučajeve« da neka štampa ima što pisati i na njima izdovoljavati svoje simpatije, a sve pod parolom »prava na slobodnu informaciju«. Čast onima koji malo govore o koncilu, a sretno ga ostvaruju u djelu bez fraziranja spajajući staro s novim, uklapajući zdravo staro u zdravo novo. Njima čast, a neka nam Presv. Srce Isusovo dade što više takovih koncilskih misnika i obnovitelja.

Josip Antolović

Ivan XXIII na putu prema oltaru

Katolički francuski tjednik »FRANCE DIMANCHE« br. 1310 — U prosincu prošle godine donio je peto čudo Dobroga pape. O čudesnom ozdravljenju Katarine Capetani pisali smo u Glasniku u lipnju lanjske godine. Ostala tri čuda dogodila su se na osobama sestri Albini, Amaliji Samartino, i Albertu Savioli. Sada se radi o čudesnom ozdravljenju gospođe Luigiae Magnacavallo. Žena je bolovala od tumora na mjehuru i liječnici joj nisu pružali nikakve nade. Radi se naime o gospođi od 86 godina. »Ipak, ja sam se molila Dobrome papi, i sad sam zdrava kao djevojčica!« Godinama je trpjela od te bolesti uza svu brigu liječnika svoga sinovca. Tako je bila na njegov zahtjev prevezena u studenome lanjske godine u bolnicu u Bresciu. Obitelj je naručila najčuvenijeg talijanskog urologa sveučilišnog profesora Ravasinia. Ovaj je zahtijevao hitnu i bezuvjetnu operaciju: »Kad bi vi bili moja majka, svjetovao bih vam, da ne čekate ni časa!« — Međutim žena je molila da joj dadnu nekoliko dana na razmišljanje. U stvari ona je čuvala sliku pape Ivana Dobrog i molila ga da je izliječi. A bojala se i operacije zbog svoje dobi i slabosti koju bi joj povrh svega prouzročila. »Cijelu sam noć molila IvanaXXIII. Ja sam razgovarala s njim. On mi je i rekao neka se ne dam operirati. Rekao mi je da spremljeni novac dadnem umjesto za operaciju sirotinji.« — Nakon nekoliko dana izašla sam iz bolnice. Rodbina je tražila da se podvrgnem zračenju, ali to nije pomoglo. Imala sam stalno krvarenje i strašno trpjela. Htjela sam opet razgovarati s Dobrim papom. Posegnula sam za njegovom slikom. Razgovarala sam s njime. Nakon toga je krvarenje prestalo i nije se povraćalo. Rentgenske snimke su potvrdile da tumora više nema.

Dakako da zadnju riječ o svemu tome nemaju novinski izvještaji, pa ni sami liječnici. No Crkva ima u pripremi za njegov proces beatifikacije već i peto čudo. Želimo li da Bog okruni slavom oltara još koga od naših zemljaka osim sv. Nikole Tavelića i naših blaženika, jedna od najkraćih i najsigurnijih metoda jest javno štovanje i čudesa što ih Bog čini po njihovu zagovoru.

25 LURDSKIH SASTANAKA

U kapelici Majke Božje uz Baziliku Presv. Srca Isusova u Zagrebu od Svijećnice 1971. svakog 11. i 25. u mjesecu skupljali su se štovatelji Majke Božje i lurdske hodočasnici na svoje lurdske sastanke. Tom zgodom slušali su predavanja uz gledanje dio projekcija u boji s raznih prijašnjih hodočašća u Gospin grad Lurd, slušajući magretofonske snimke raznih propovijedi i pobožnosti snimljenih za vrijeme tih hodočašća. Uz to bili su prikazivani i filmovi o životu sv. Bernardice Soubiru, zatim Jedan dan u Lurdu, te prikaz Fatime i fatimskih ukazanja. Gotovo uvijek bila je kapelica popunjena štovateljima Marijinim, koji su doživljavali sreću lurdskid hodočasnika da u duhu kroz ovu Marijinu godinu obnove svete uspomene koje su proživljavali za svojeg boravka u Gospinu Lurdu.

Zadnji, 25. po redu sastanak upriličen je dan pred Staru godinu, kad su hodočasnici imali priliku opet poslušati reprodukciju svih propovijedi što ih je za prvog bolesničkog hodočašća u Lurd bio izrekao, sada na smrt teško bolestan o. Mato Jović, duhovnik toga hodočašća 1969. godine. Na početku tog sastanka svaka je prisutna osoba dobila štitnik za svijeću zvan u Lurdu »FLAMBO«. Nakon 4 filmina: Lurd grad sv. Bernardice, Lurd grad Marijan, Lurd grad molitve i Lurd grad trpljenja i slušanja spomenutih propovijedi s upaljenim flambo svijećama otpjevana je Nova lurdska pjesma, a iza toga je sastanak završio sv. Misom prikazanom za zdravlje o. Mate Jovića. Dirljiv je bio i oproštaj hodočasnika i štovatelja Marijina na koncu sv. Mise, koji su u jednoj ruci držali flambo svijeće bijelim rupčićima opraštali se od Gospe pjevajući hodočasnički oproštaj zbogom, zbogom, zbogom o Marijo.

I ova Nova, 1972. godina započela je pod Marijinim okriljem prvom subotom u mjesecu na poseban način posvećenu Prečistom Srcu Marijinom i blagdanom materinstva Majke Božje. U neku ruku možemo je smatrati Marijinom godinom. Stoga ćemo nastaviti kao i prošle hrvatske Mari-

jine godine daljnjim našim sastancima kao prijatelji Lurda, Fatime i naše Marije Bistrice. Ti sastanci će se održavati svakog 11. i 25. u mjesecu od 16 — 18 sati u kapelici Majke Božje uz Baziliku Presv. Srca Isusova, Zagreb, Palmotićeva 31.

p. Ciko

B A N A T

Banatska crkvena pokrajina Banatska Administratura dobila je odlukom Svetoga Oca svoga biskupa-administratora vlč. g. Tomu Junga, župnika u Zrenjaninu. Tako je banatska administratura postala samostalna i neovisna od beogradskog Ordinarija koji je dosad njome upravljao. Novom biskupu čestitamo i želimo blagoslov i uspjeh. Novi je biskup roden 1911. za svećenika je zaređen 1936. godine.

K N J I G E

■ Upravo izlazi iz tiska veoma zanimljiva knjiga **ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA.** To su članci oca Ante Gabrića što ih je on napisao od 1938. godine pa do danas, a koji poredani kronološkim redom pružaju zornu sliku rada tog našeg misionara kroz 33 godine što ih je proboravio u Bengaliji. Knjiga se čita kao roman, a obogaćena je i sa preko 120 slika iz misionareva života i rada. To je prvi dio knjige, dok će u drugom dijelu, koji treba izaći do kraja svibnja, biti sakupljena razna njegova pisma i duhovne misli. Prva knjiga će imat oko 400 str. a cijena će joj kretati između 40 i 45 dinara. Već sada možete se predbilježiti na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33., 41001 Zagreb pp. 699. Prihod ide u korist bengalske misije.

■ Početkom korizme izlazi iz tiska zbirka križnih putova pod naslovom **S ISUSOM NA GOLGOTU.** U toj zbirci bit će 11 križnih putova. Da spomenem samo neke: biblijski, svećenički, socijalni, Križni put i krštenje, Križni put i ispovijed, Križni put i Euharistija, Križni put i brak, kratki Križni put... U svakom od njih naći ćete mnogo novih pogleda na tajnu Isusove muke pa ćete tako veoma obogatiti sveto korizmeno vrijeme. A i preko godine rado ćete posegnuti za tom knjižicom da iz nje pročitate misli iz ove ili one postaje. Mnogima će dobro doći i kao korizmeni priručnik za razmatranje. Cijena će knjižici biti 20 dinara, a naručuje se na istu adresu kao i prijašnja knjiga.

■ Djevojke, ne zaboravite nabaviti knjigu **DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?** Čitat ćete je nadušak. Cijena joj je 20 dinara. To je drugo izdanje.

■ Mladići, nabavite knjigu **MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?** Upoznat ćete kako se trebate pripraviti na brak i kako ćete u braku učiniti prve korake. Cijena je ovom drugom izdanju svega 15 dinara.

■ I mladići i djevojke, svakako pročitajte knjigu **VRHUNCI ZOVU,** koja vam želi pomoći u izgradnji značaja. Cijena je ovom drugom izdanju 15 dinara. Dakle, tri knjige tako korisne za vaš budući život stoje svega 50 dinara. Naručuje se na istu adresu kao i prijašnje dvije.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu na ozdravljenju i drugim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — A. F., Korčula.**

— **Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu i ocu Leopoldu na svim primljenim dobročinstvima tijekom života. I ubuduće im preporučujem sebe, svoju djecu i njihove obitelji. — Anka Lopušić, Valpovo.**

— **Za zdravlje sina i za druge milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu i svetim zaštitnicima. — A. V., Obrež, Zagreb.**

— **Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu za sve primljene milosti za kćerku. I nadalje mu cijelu obitelj preporučujem u zaštitu. — Ruža Široki, Zagreb.**

— **Presvetom Srcu Isusovu i sv. Nikoli Taveliću topla hvala što su mi uslišali molitvu. — N. N., Vela Luka.**

— **Velika hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što mi je kćerka sretno rodila. Ubuduće im preporučujem svoju unuku i zdravlje svoga sina kao i cijelu obitelj. — Jedna majka od Slav. Požege.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, papi Ivanu Dobrom i drugim zaštitnicima što mi se zdravlje popravilo. — A. N., Zabok.**

— **Za sve primljene milosti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Lucija Ilić, Kreševo.**

— **Hvala biskupu Langu što je jednoj bolesnici isprosio da je smireno umrla u Gospodinu. — Jedna redovnica.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću što su bili mome sinu u pomoći u njegovim teškim časovima kao i na drugim primljenim milostima — K. K., Langen, Hesseu, Njemačka**

— **Hvala Gospi od brze pomoći za sve milosti što sam ih primila ja i moja djeca. Molim i nadalje za njezinu pomoć. — Iva Vukoja, Ledinac, Hercegovina.**

— **Zahvaljujem Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Antunu i ostalim svetima za dobar uspjeh sina na ispitu, kao i za ozdravljenje svoga muža. — J. Katić, Lovreć.**

— **Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu. — M. Š, Slakovci.**

— **Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. Ujedno im preporučujem sebe i svoju djecu da nas i ubuduće čuvaju. Osobito molim za sinove koji se nalaze u duševnoj i tjelesnoj opasnosti. — V. J., Čačinci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti uz preporuku da me Gospodin ne ostavi u teškoćama. — A. Dugić, D. Desinec.**

— **Na uslišanim molitvama zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu. — N. N., Osijek.**

— **Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i nebeskim zaštitnicima. — H. Lj., Mičevac.**

— **Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim sv. zaštitnicima za svoje ozdravljenje i što je zdravlje moga muža krenulo na bolje. I nadalje se oboje preporučujemo njihovoj zaštiti. — Kata i Andrija Pazman, Vinkovci.**

— **Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu na svim primljenim milostima. Neka i ubuduće budu u pomoći meni i mojoj obitelji. — N. N., Vukmanić kod Karlovca.**

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu te kardinalu Stepincu za primljenu pomoć i milost u bolesti. — H. M.**

— **Na položenim ispitima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje im se preporučujem. — M. V., Odra, Zagreb.**

— **Hvala Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i ocu Leopoldu za ozdravljenje moje djece. I nadalje molim njihovu pomoć. — Evica Erić, Bizovac.**

— **Na uslišanim prošnjama hvala ocu Leopoldu Mandiću. — Kata Škarić, Bizovac.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Feliksu što su mi pomogli da strpljivo podnosim sve kušnje koje me prate kroz život, kao i na tome što su sačuvali život moga ne-**

ćaka u teškoj prometnoj nesreći Neka mi i nadalje pomažu. — Marija Moranduzzo, Kaštel Stari.

— Zahvaljujem Nebeskoj Majci, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti. I nadale im se preporučujem. — P. M., Osijek.

— Zahvaljujem Majci Božjoj na svim dosad primljenim milostima. Ujedno je molim da mojoj djeci isprosi zdravlje i sreću, a unucima dobar uspjeh u školi i inače u životu. — Kata Bardić-Piljek, Zagreb.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svim primljenim milostima. — Adela Juzbašić, Posavski Podgajci.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Majci Božjoj, sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji za sve primljene milosti. Preporučujem im svoje ozdravljenje. — Pavica Pletikapić, Karlovac.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj na milosti što mi je žena ozdravila od teške bolesti, kao i na drugim milostima. — J. Č., Šišljavić.

— Molim Presv. Srce Isusovo, Gospu od brze pomoći, sv. Antuna, sv. Nikolu Tavelića i kardinala Stepinca da priteknu u pomoć mojoj kćeri koju su snašle teške kušnje. Unaprijed im hvala. — N. N., Jalžabet.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Milosrđa i sv. Josipu za sretan povratak sina s opasnog puta, kao i na svim drugim milostima. I nadalje se preporučujem njihovoj zaštiti. — I. I. Dubrovnik.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću te kardinalu Stepincu. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Vice Orlandini, Pučište, Brač.

— Hvala Presvetom Trojstvu za sve primljene milosti. — Ružica Ivković, Osijek.

— Zahvaljujem od sveg srca Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Maloj Tereziji na primljenim milostima. I ubuduće preporučujem im sebe i svoju djecu. — E. K., Lun na Pagu.

— Na primljenim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima. I unaprijed im se preporučujem. — Manda Popović, Podgradina, Opuzen.

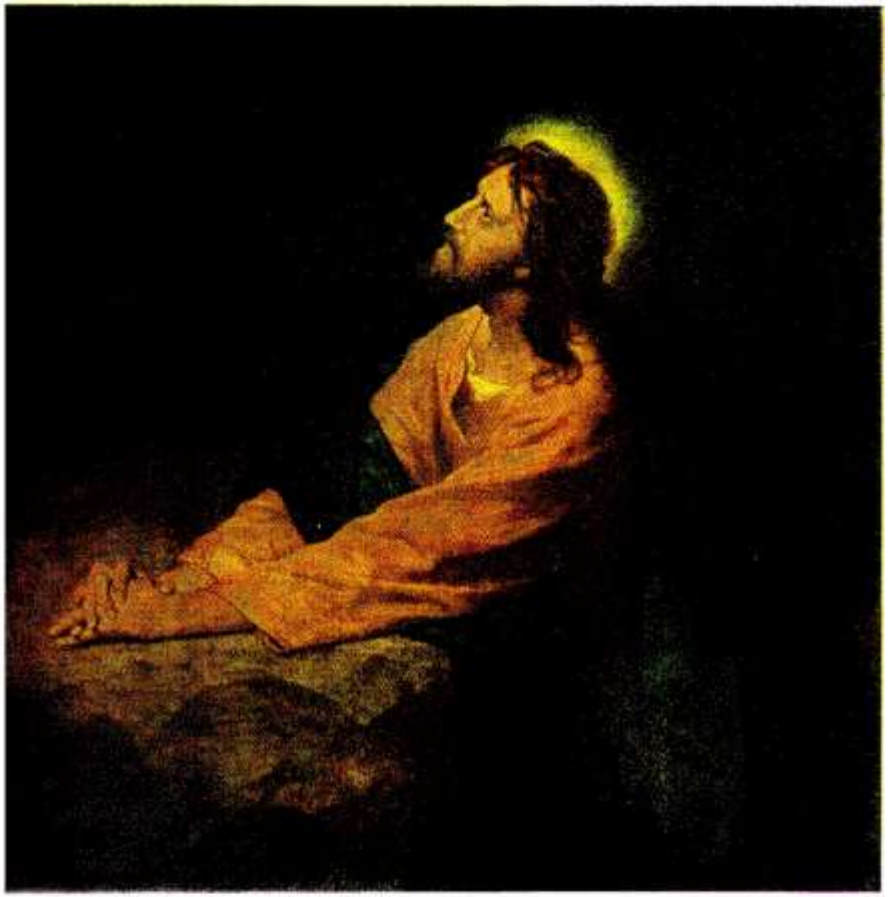
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Snježnoj i sv. Joakimu na primljenim milostima. — Milena Vojnović, Duće-Rogač kod Omiša.

— Na sretno položenom ispitu i ostalim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — F. R., Sušak.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu i ocu Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti. I nadalje molim njihovu pomoć. — B. Mogorović, Varaždin.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i dušama u čistilištu za mnoge primljene milosti tijekom života. — Ivka Skendrović, Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 2 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

III OŽUJAK — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

99 O. Mato Jović, J. Badalić

100 Misionar — otac Jović, P. Bulat

105 Obitelj — briga svećenika, P. Bulat

108 Čuvajmo se nasilja u odgoju, J. Gusić

112 Zdravo križu, nado jedina, I. Kukula

115 Moja vjera, F. Šipušić
— Isus Krist
— I. Krist, kršćanski izvori
— Rođenje i djetinjstvo Isusovo
— Učenici

123 Vjesnici Evandelja i križ, J. Antolović

127 Misije, J. Gusić
Misijska djelatnost u životu i povijesti
S Božjim blagoslovom u Novu godinu
Misionari pišu

133 Iz života Crkve

134 Apostolat Molitve u Španjolskoj, J. Antolović

137 Naš Lurd, prošle i ove godine, E. Ciko

138 Knjige, Zahvalnice

Naslovna strana:

Getsemani od H. Hoffman-a

OBAVIJEST DUŽNICIMA OD 1971.

— Uprava Glasnika moli one koji nisu podmirili račune za 1971. da to učine čim prije. Glasnik više ne možemo slati lanjskim dužnicima. Razumijemo da nije lako povjerenicima, osobito župnicima uz druge poslove voditi brigu o raspačavanju štampe. Međutim, ako netko prima veći broj Glasnika kroz 14 mjeseci, a ne može uopće platiti, bilo bi lijepo javiti: Nemojte slati. Ovako padamo u bezizlaznu situaciju. Očekuje se od nas da ne poskupljujemo, da budemo suvremeni, da Glasnik bude dobro opremljen, ali jedva tko pomišlja na to da od 15% pretplatnika uopće ne možete dobiti novac. Spas je u obustavi.

+

O. MATO JOVIĆ

1905. - 1972.

Iza operacije tumora na mozgu od metastaza raka dne 14. siječnja preminuo je u bolnici u Kraljevici pučki misionar o. Mato Jović. Četiri je godine nosio klice teške bolesti, bio više puta operiran, no vedar i radin do posljednjeg časa.

Rodio se 1905. u Banjaluci od istaknute katoličke obitelji s devetero djece. Gimnaziju je učio u Travniku, a bio uzoran i neobično marljiv, što mu je ostalo za čitav život. Iza mature ušao je u novicijat DI, studirao filozofiju 3 godine u Münhenu i 4 godine teologiju u Louvainu, a godinu dana proveo na izborima pobožnostima Srcu Isusovu u Paray-le-Monialu.

Dvije godine bio je odgojitelj u travničkom sjemeništu, a pet u Zagrebu na Šalati. Dvadesetak godina proveo je kao pučki misionar i obišao sve hrvatske krajeve, te ih obnavljao u Božjem životu. A imao je posebni Božji dar, te znao u propovijedima zanijeti duše, a širinom i dobrotom srca u osobnom dodiru stekao veliko mnoštvo štovalaca i prijatelja. Dolazila je u svemu do izraza duboka vjera, a iz nje nepresušivi optimizam i neobična marljivost i radinost od gimnazijskih dana, i u posljednjoj bolesti.

Kao plod iskustva u pučkim misijama dao se sav na obnovu kršćanskih obitelji. Osnovao tečajeve za zaručnike te skupio oko sebe bračne parove kao iskusne predavače za obnovu obitelji. — Tako je samo posljednje godine 1971, uz redovite poslove i dvoje duhovne vježbe svećenicima u Opatiji te duhovne vježbe sjemeništarcima u Zagrebu i Pazinu, održao suradnicima bračnim parovima tri tečaja u Opatiji i Zagrebu kao obnovu i pouku za predavanje u obiteljskom životu. Bili su oduševljeni i željeli to što češće. A on je opet imao veliko povjerenje u njih.

Dne 8. studenog 1971. otputovao je u Köln da vidi kako se tamo provodi obnova u kršćanskim obiteljima. Osjetio je klonulost u desnoj nozi. Ipak je nastavio put u Bruxelles na 50-godišnji jubilej svom kolegi iz teologije, i kod nas poznatom o. Fernandu Lelottu. Održao mu je kod svečanog stola pred 150 uzvanika dulji francuski govor. No razvila se prava uzetost desne ruke i noge. Avionom se odmah vratio u Zagreb te vlakom u Opatiju. Prevezen je u bolnicu na Rijeci. Tu su mu kod operacije izrezali kao jaje velik tumor na mozgu. Iza toga bio je većinom u nesvijesti, no ipak dolazio k sebi te pobudno razgovarao iz područja svoga svećeničkoga doživljavanja. Prevezen je u Kraljevicu na posebnu njegu. Te je načas kao oživio. No organizam je bio tako iscrpljen da je uza svu njegu i njegovu energiju i vedrinu ujutro 14. I otkazao službu.

Prevezen je u Opatiju, gdje je 48 sati ležao u velikoj crkvi. Na pogrebu su mu 6. siječnja u koncelebraciji vršila svečane zadušnice tri nadbiskupa: dr. Franjo Kuharić, ordinarij Viktor Burić i nadb. Josip Pavlišić. Toplo, s uspomenama iz pokojnikova života, govorio je nadb. Kuharić. Bila su prisutna 42 svećenika, te bar toliko čč. sestara i mnoštvo svijeta. Pjevali su isusovački klerici iz Zagreba. A na samom grobu oprostio se u ime pokojnikovih učenika o. Josip Antolović. Istakao je tri ljubavi što im je stavljao u srce: ljubav prema Kristu, Crkvi i narodu.

Josip Badalić

P. Mato Jović propovijeda na Mladoj misi u Velikoj Gorici, 1960.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Misionar - Otac Jović

MAJSTOR I ŠEGRT

Sjećam se kao danas. Iza Velike Gospe 1958. godine pozvaše me u Zagreb. I već slijedeće nedjelje moram krenuti u Štrigovu na misije.

— Ali ja nisam spreman propovijedati! zaprepastio sam se . . .

— Poučit će vas otac Jović!

— Još nikada nisam vidio kako se održavaju misije!

— Nemojte se bojati! Bit će s vama otac Jović.

Poglavari su sve teškoće rješavali odgovorom: Otac Jović. Župa broji 6.000 duša. No oni se nisu bojali slati mladoga, neiskusnoga i maloga »šegrta« na tako kompliciran posao. Dosta je da ide veliki i iskusni otac Mato! Sumnjao sam u tu »svemogućnost« jednoga čovjeka. Ali već na početku misija uvidio sam da imaju pravo. Onako visok, ozbiljan, privlačan izgledao je Međimurcima kao prorok Božji. A Međimurke? Letile se na misije kao moje dosadašnje župljanke na zabave . . . Čujem ga još i danas:

»Kažu neki: Vjera je laž. Vjera je glupost! Vjera je prevara! Dopustimo to. Onda je laž i ono što vjera uči. A što vjera uči? Djeco, kako glasi četvrta zapovijed Božja?«

Mali Međimurčići glasno govore: »Četvrta zapovijed Božja glasi: poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.«

Sada otac Mato nastavlja snažnim, muškim, nepokolebivim uvjerenjem! Gromoglasne riječi odzvanjaju nadaleko:

»Da, poštuj oca i majku . . . To vjera uči. Ali vjera je laž, tako nam govore. Onda je protivno istina. Onda, djeco, nemojte poštivati oca i majku. Udrite ih. Tucite. Nemojte ih u starosti dvoriti. Ostavite ih da crknu od gladi, kada ne budete više imali koristi od njih . . . A kud ćemo doći, kada jednom djeca tako razumiju i shvate odnos prema roditeljima???«

Crkva je bila premalena za sav svijet. Propovjedaonica je bila postavljena pred crkvu. Oca Mate glas odjekuje čitavom Štrigovom. Čuje se i u apoteci. Gore na brijegu kod svetoga Jeronima razumije se svaka riječ. Kao glas s drugoga svijeta . . .

— Djeco, kako glasi peta zapovijed Božja?

— Peta zapovijed Božja glasi: Ne ubij!!!

— Tako je, djeco! Ali to vjera uči. No vjera je laž! Vjera je neistina. Vjera je glupost . . . Onda je protivno istina od onoga što vjera uči . . . Zato, ljudi, ubijajte se među sobom! Koljite se! Obračunavajte jedan s drugim . . . Ljudska krv nema vrijednosti . . .«

I oni koji su pobjegli daleko iz Štrigove da ne moraju slušati mrske misionare čuju taj glas. Zvuči truba Božja i na cesti što se penje prema Raskrižju i što silazi prema Svetom Martinu. Cintor prepun svijeta čeka pitanje kako glasi i sedma i osma i ostale Božje zapovijedi. A djeca odgovaraju kao hipnotizirana. Svi gledaju samo oca Matu. On sam kao novi Mojsije stvara gromoglas Sinaja, potresa srcima najavljujući novu snagu Božjih zapovijedi.

— A što sam ja osjećao? Njegov kolega misionar?

— Da sam se mogao sakriti u mišju rupu, onamo bih pobjegao od silnoga osjećaja nemoći i vlastite nesposobnosti. Ali u isto vrijeme obvladalo me povjerenje i sigurnost da bih se usudio penjati se i na najviši vrh Himalaje. Ako je otac Mato sa mnom, koga da se bojim? Svoje slabosti? On će pomoći! Neuspjeha kod ljudi? On će nadoknaditi! Promašenih misija? To je nemoguće, kad on vodi te misije.

Taj osjećaj nisam nikada gubio u životu, dok je bio sa mnom. Ma ne samo onda. Nego i dok je bio živ. Uvijek sam znao: ima netko koji može popraviti što sam pokvario. Koga mogu pitati uvijek za savjet. Koji zna, kako se danas naviješta riječ Božja . . .

VJEROVAO JE U ČUDO . . .

Najuspješnije misije, koje je vodio i organizirao otac Mato, sigurno su održane 1960. godine u gradu Zagrebu. Premda su ondje mnogi sudjelovali, nitko se neće od njih povrijediti kad ustvrdimo, da su to bile u prvom redu misije oca Jovića. Evo podataka s tih misija:

P. Mato Jović propovijeda na Mladoj misi u Velikoj Gorici, 1960.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Misionar - Otac Jović

MAJSTOR I ŠEGRT

Sjećam se kao danas. Iza Velike Gospe 1958. godine pozvaše me u Zagreb. I već slijedeće nedjelje moram krenuti u Štrigovu na misije.

— Ali ja nisam spreman propovijedati! zaprepastio sam se ...

— Poučit će vas otac Jović!

— Još nikada nisam vidio kako se održavaju misije!

— Nemojte se bojati! Bit će s vama otac Jović.

Poglavari su sve teškoće rješavali odgovorom: Otac Jović. Župa broji 6.000 duša. No oni se nisu bojali slati mladoga, neiskusnoga i maloga »šegrta« na tako kompliciran posao. Dosta je da ide veliki i iskusni otac Mato! Sumnjao sam u tu »svemogućnost« jednoga čovjeka. Ali već na početku misija uvidio sam da imaju pravo. Onako visok, ozbiljan, privlačan izgledao je Međimurcima kao prorok Božji.

A Međimurke? Letile se na misije kao moje dosadašnje župljanke na zabave ... Čujem ga još i danas:

»Kažu neki: Vjera je laž. Vjera je glupost! Vjera je prevara! Dopustimo to. Onda je laž i ono što vjera uči. A što vjera uči? Djeco, kako glasi četvrta zapovijed Božja?«

Mali Međimurčići glasno govore: »Četvrta zapovijed Božja glasi: poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.«

Sada otac Mato nastavlja snažnim, muškim, nepokolebivim uvjerenjem! Gromoglasne riječi odzvanjaju nadaleko:

»Da, poštuj oca i majku ... To vjera uči. Ali vjera je laž, tako nam govore. Onda je protivno istina. Onda, djeco, nemojte poštivati oca i majku. Udrite ih. Tucite. Nemojte ih u starosti dvoriti. Ostavite ih da crknu od gladi, kada ne budete više imali koristi od njih ... A kud ćemo doći, kada jednom djeca tako razumiju i shvate odnos prema roditeljima???«

Crkva je bila premalena za sav svijet. Propovjedaonica je bila postavljena pred crkvu. Oca Mate glas odjekuje čitavom Štrigovom. Čuje se i u apoteci. Gore na brijegu kod svetoga Jeronima razumije se svaka riječ. Kao glas s drugoga svijeta ...

— Djeco, kako glasi peta zapovijed Božja?

— Peta zapovijed Božja glasi: Ne ubij!!!

— Tako je, djeco! Ali to vjera uči. No vjera je laž! Vjera je neistina. Vjera je glupost ... Onda je protivno istina od onoga što vjera uči ... Zato, ljudi, ubijajte se među sobom! Koljite se! Obračunavajte jedan s drugim ... Ljudska krv nema vrijednosti ...«

I oni koji su pobjegli daleko iz Štrigove da ne moraju slušati mrske misionare čuju taj glas. Zvuči truba Božja i na cesti što se penje prema Raskrižju i što silazi prema Svetom Martinu. Cintor prepun svijeta čeka pitanje kako glasi i sedma i osma i ostale Božje zapovijedi. A djeca odgovaraju kao hipnotizirana. Svi gledaju samo oca Matu. On sam kao novi Mojsije stvara gromoglas Sinaja, potresa srcima najavljujući novu snagu Božjih zapovijedi.

— A što sam ja osjećao? Njegov kolega misionar?

— Da sam se mogao sakriti u mišju rupu, onamo bih pobjegao od silnoga osjećaja nemoći i vlastite nesposobnosti. Ali u isto vrijeme obvladalo me povjerenje i sigurnost da bih se usudio penjati se i na najviši vrh Himalaje. Ako je otac Mato sa mnom, koga da se bojim? Svoje slabosti? On će pomoći! Neuspjeha kod ljudi? On će nadoknaditi! Promašenih misija? To je nemoguće, kad on vodi te misije.

Taj osjećaj nisam nikada gubio u životu, dok je bio sa mnom. Ma ne samo onda. Nego i dok je bio živ. Uvijek sam znao: ima netko koji može popraviti što sam pokvario. Koga mogu pitati uvijek za savjet. Koji zna, kako se danas naviješta riječ Božja ...

VJEROVAO JE U ČUDO ...

Najuspješnije misije, koje je vodio i organizirao otac Mato, sigurno su održane 1960. godine u gradu Zagrebu. Premda su ondje mnogi sudjelovali, nitko se neće od njih povrijediti kad ustvrdimo, da su to bile u prvom redu misije oca Jovića. Evo podataka s tih misija:

		Ispovijedi
Na širem području grada Zagreba		30.615
Na užem području grada Zagreba		13.544
U gradu Zagrebu — centru		31.466
S v e g a		75.625
Procenat	Pričesti	Sudjelovalo
55%	54.596	
29%	32.854	
24%	88.442	
32%	175.892	100.000

Nitko nije očekivao da će zagrebačkim misijama prisustvovati 100.000 osoba i da ćemo imati 175.000 svetih pričesti. Ali otac Mato, vođen svojim neuništivim optimizmom, vjerovao je u čudo.

Na svršetku misija u Sesvetama, pokraj Zagreba, župnik se opraštao od misionara i rekao je ove riječi, koje su vrlo značajne za raspoloženje svih organizatora tih misija, ali i za samoga oca Jovića:

»Kad su naši poglavari odlučili da se i u mojoj župi održe svete misije, u sklopu velikih zagrebačkih misija, ja nisam bio oduševljen tom mišlju. Uvjeren sam da poznam svoju župu, u kojoj se nalazim već sedam godina. Mislim da znam što su svete misije, jer sam ih još prije rata imao u jednoj drugoj župi, te znam koliko mogu dati. I zato se nemojte čuditi mome nepovjerenju. No, kad je postalo jasno da poglavari ozbiljno misle, otišao sam u crkvu i ondje se ovako pomolio: — Isuse, ja vjerujem u čudesa! I uvijek sam vjerovao da Ti možeš i danas učiniti takva čudesa kakva si učinio i prije za svoga zemaljskoga života. Uzdajući se u to, da ćeš Ti učiniti čudo, prihvaćam se toga posla, kojega mi poglavari nalažu, i upotrijebiti ću svoje snage samo da Ti pomognem . . .«

To je pravo Abrahamovo ufanje protiv ufanja. Često je takvim pouzdanjem gorio otac Mato. Imao je vjeru bosanskoga seljaka. Ali uzdao se u Boga i Gospu kao — bosanska seljakinja pred likom Gospe s Kondžila.

IZVANREDAN ORGANIZATOR

Otac Mato se nije prihvaćao djela nasumce. Nije iskušavao Božju providnost. Bio je veoma ozbiljan u pripravi misija. Znao je često naglašavati »Kakva priprava, takve misije!«

To se osobito pokazalo prigodom zagrebačkih misija. Najviše njegovom zaslugom poduzeta je tolika propaganda da je svaki katolik koji živi i u najmanjoj vezi sa Crkvom, mogao sigurno, ne samo saznati da se drže misije, nego i da su te misije za njega i njegovu obitelj od velike važnosti.

Letaci, plakati, rasporedi, priručnici za misionare, priručnici za župnike, sličice s hrvatskim blaženicima, molitvena akcija na najrazličitijim stranama tolika da nije bilo nijedne redovničke zajednice, koja ne bi kroz to vrijeme mnogo puta misije preporučivala Onoj pod čiju su zaštitu te misije bile stavljene: Gospi Fatimskoj.

Sva ta pripremna kampanja bila je na svom vrhuncu ne u zadnji čas. Već za vrijeme Božićnih blagdana, kada je priliv vjernika u crkvama najveći i za vrijeme blagoslova kuća, svaki je župnik raspolagao sa svim onim što mu je potrebno da ljude oduševi i spremi za misije.

I najveći skeptici prestali su jaukati, pa se prihvatili posla. Optimizam i pouzdanje oca Mate prešlo je polako na većinu. Pače i na one »najiskusnije«, koji su uvijek govorili »da se ne može ništa danas učiniti.«

SNALAŽLJIVOST I ELASTIČNOST

Mrzio je šablone. Ustajale forme. Izbjegavao je unaprijed točno određene kalupe, bez obzira na konkretne okolnosti. Znao se uvijek dočekati na noge. Uočiti specijalnu situaciju u toj župi. I donijeti najpovoljnija rješenja.

Već prigodom otvaranja misija u SAMOBORU vidjeli smo: zagušit ćemo se u mnoštvu. Misije se neće moći razvijati, jer će biti premalo mjesta. Naime, dosta velika i lijepa crkva svete Anastazije bila je dupkom puna na početku kod mise poldanice. On je to odmah uočio i već na večer proglasio: u jutro svakoga dana bit će samo jedan misijski program, i to u župnoj crkvi. A navečer bit će dvostruki misijski program — i u župnoj crkvi i u susjednoj franjevačkoj crkvi.

Bio je to ne mali rizik. Ali se moralo tako učiniti, jer bi baš oni koji će kasnije »upasti« u misije bili fizički onemogućeni sudjelovati na propovijedima. I opet su skeptici kimali glavama . . . Padale su riječi o tom da on »još ne pozna Samoborce«. No već u četvrtak su obje crkve bile dupkom pune. Svijet se upravo masovno pokrenuo prema crkvama. Ujutro nikada nije bilo ispod 600 osoba, a navečer i preko 3.500. Pa i više. Kad smo se odlučili na franjevačku crkvu, osvojili smo simpatije baš samoborskih »građana«, jer je oni nekako posebno »štimaju«.

Razumije se da je to bilo veliko opterećenje za misionare. Ali se Otac Mato na misijama nije štedio. Pokraj njega ni ostali misionari, svećenici, župnici i vjernici. Na staleške propovijedi došlo je preko 750 mladih žena, 500 muževa i oko 550 mladića i djevojaka. Ispovijedilo se oko 6.000 osoba, a pričesti je podijeljeno 10.500. Hvala Bogu, i zanosu najviše oca Mate, svaki smo dan, kao nekim čudom, imali dovoljan broj ispovjednika na raspolaganju. Revni su bili okolni župnici. Već rano ujutro bili su u ispovijedaonicama. Oko 11 sati odilazili svojim župama na sprovode, vjeronauk. A poslije podne u 4 sata opet na svojim ispovjedničkim »postavima«, koja nisu ostavljali i do 10 i 11 sati navečer.

— Kako ćemo, oče Mato, s djecom? Bez njih nema pravih misija, a imaju školu u različito vrijeme: neki prije podne. Neki u 11 sati. Mnogi poslije podne. Teško je to skupiti . . .

— Najbolje će biti da napravimo za njih posebni program svaki dan u 11,30 prije podne. Na tu će Misu moći doći djeca koja imaju prije podne školu, a također i ona koja imaju poslije podne, jer će doći sa školskim knjigama . . .

Njegovo rješenje nije učinilo da su sva djeca dolazila svaki dan u punom broju. Ali su se ipak ispovijedala i pričešćivala, sudjelovala i spremala za svoj svečani završetak u nedjelju. A taj je bio za ondašnje poslijeratne prilike izvanredan. U franjevačkoj crkvi skupilo se na

svetu misu preko 1.000 djece. Znamo po tome, jer smo dijelili škapularske medaljice. I dok je odrastao svijet, posebno muškarci, slušao svoju propovijed u župnoj crkvi, djeca su mirno mogla obaviti svoj krsni zavjet, obnoviti svoje odluke napisane na misijskim sličicama. Tisuću je uzdignutih ruku, s tri prsta posebno podignuta, stršilo u zraku obećavajući vjernost Bogu i Crkvi.

Otac Mato nije bio naivan čovjek. Znao je on vrlo dobro sve manjkavosti ondašnjeg misionarskog sistema. Znao je on da bi trebalo drugačije postupati nastojeći ne samo ljude za vrijeme misija privesti sakramentima, nego im promijeniti čitav mentalitet i ozračje župe u kojem se dotične misije održavaju. On je vrlo dobro znao svu relativnost misijskog djelovanja. Ali je bio čovjek, koji nije padao u staračku apatiju i ironiziranje svih onih koji se usude drugačije ne samo misliti nego i raditi tugujući za prijašnjim vremenima. Otac Mato ostao je uvijek mlad. A ta mladost je izvirala iz Boga. Ona je neprestano oživljavala njegovu svježu ljubav prema Gospi ...

Zanimljivo! Uvijek je taj čovjek brao izvanredne uspjehe. I u privatnom kontaktu. I nastupajući s masama. Pokazivao ovelike sposobnosti. Ali se uvijek u njega sumnjalo. Bacalo mu klipove pod noge. On, koji je bio specijalista svoga posla, često se sukobljavao s uskogrudnim »sveznadarima«, koji mu nisu omogućivali da se razmaše i nađe suradnika.

Kamo sreće da smo ga svi shvatili ozbiljnije. Jer drugoga oca Jovića ćemo dugo morati čekati ...

VJERAN PRIJATELJ I DOBAR DRUG

Spremali smo se na misije u Cernu, župu Đakovačke biskupije. Bio sam tek novopečeni misionar. S vrlo kratkim misionarskim stažom.

— »Veliki«, tako me je zvao, Ti ćeš voditi ove misije!

— Što Ti pada na pamet, oče Jovo? Ne mogu pokraj Tebe živoga *usuditi se povesti misije!*

Nije pomoglo! Ni neiskustvo, ni mladost, ni neznanje. Nikakva isprika. On je imao povjerenje u čovjeka. I to je pokazivao obilato svakom. Prijateljski. Bratski. Odgajao je ljude da znaju stati na svoje vlastite noge. A ne da trčkaraju za njim. Niti o njemu ovise ...

Izbjegavao je namještenost i pozu. Zvao me je »Veliki«, jer imadem više od 160 cm. Ja sam njega zvao »Mali«, jer nije imao 2 metra. Hvalio mi je uvijek bosansku, i to posebno kiseljačku pogaču, a ja njemu slavonski kulin. Najradije je isticao banjalučku šargiju. Ja sam davao prednost slavonskoj tamburici. Govorio sam mu da se rodio u Banja Luci »znate, to vam je vrlo blizu LAKTAŠA«, a on mi je za uzvrat govorio o tobožnjem »selu« Đakovu. Zanimao se za nogometne rezultate, a nikada nije vidio ni jedne utakmice. Volio je krstariti po Zagrebačkoj gori neuhodanim stazama. A kad je zalutao, onda se ispričavao da je to sve planski. Po njegovoj koncepciji ...

Prolazili smo pokraj razrušenoga Medvedgrada. Baš na dan svete Kate 1960. godine. Najednom zastane:

— »Veliki«, reci Ti njima svima, da je Tvoj »Mali« zalupio vratima i pedeset petom godinom. I da bi se htio smiriti od te misionarske trke. Nespavanja u vlastitom krevetu. Vječnog počimanja i uvijek novoga traženja. Zaslužio je Tvoj Banjalučanin mira ...

Ali ga nije dobio. Ili sebi nije priuštio. Još punih 12 godina radio je punom parom. I sada, u zadnje dane, kada ga je nemili rak grizao; kada smo svi u Provinciji znali da *je osuđen na smrt; da su mu dani* odbrojeni; On je završavao svoju knjigu o obiteljskoj problematici. Ona će tek sada, iza njegove smrti, ugledati svjetlo svijeta ... Prokrstario je čitavu našu domovinu. Mnoge gradove i sela. I prije i poslije zadnjega rata. Bio je karika današnjih misionara s našim veteranima O. Jagrićem, Buljanom i drugima. Uistinu je zaslužio mir i počinak. I dobru plaću. Mjeru punu. Natresenu i nabijenu. To će mu sigurno i udijeliti onaj Bog za čiju je čast toliko puta govorio protiv psovke:

— Zašto psuješ Boga? Kažeš da si se razljutio ... A što Ti je Bog kriv da si se Ti razljutio? Mijenjaj svoju naciju, Ti koji laješ protiv Boga, jer nas Bog sve kažnjava zbog Tvoga neopranoga jezika!!!

Moj »Mali« — ZBOGOM! Sad je i preda mnom »brisan prostor«.

Pero Bulat D. I.
pučki misionar

NASE OBITELJI

Velika briga svećenika

Ovogodišnji veliki Tečaj svećenika (od 25. do 28. Siječnja) u Zagrebu raspravljao je o obitelji i obiteljskim problemima.

Glavne su značajke: radna atmosfera, velika zainteresiranost slušača, konstruktivna suradnja. Brojem nešto manji nego prošle godine. Ali svećenici su zadovoljniji odilazili svojim kućama nego prijašnjih godina. Osjetili smo svi da nas jedno spaja, povezuje, —zajednička briga za »našega teškoga bolesnika« kako je Zagrebački nadbiskup nazvao našu obitelj u zaključnoj riječi.

Mislim da bi taj Tečaj mogao biti točka prelomnica u pristupu i skrbi prema našim obiteljima. Već iz slijedećih kratkih izvadaka moći ćemo zaključiti: na tom temelju mogli bismo graditi zgradu velikoga zajedničkoga rada.

OBITELJ U BIBLIJI

O tom je govorio franjevac Dr Ljudevit Rupčić. Čovjekova je bračna ljubav znak i oblik Božje ljubavi prema čovjeku. Zajednica muža i žene — u Svetom pismu — odraz je Božjeg zajedništva s Izabranim narodom. Biti muško i žensko pripada naravi Božje slike u čovjeku ... Otac, majka i dijete zorno predočuju, svojom usmjerenošću jednoga na drugo, bitnu međusobnu usmjerenost triju božanskih osoba jedne prema drugoj...

Osjećamo li smionost kojom Biblija povezuje kršćansku obitelj sa samim najdubljim izvorima naše vjere — Božjom biti i Presvetim Trojstvom?

OBITELJ KROZ POVIJEST

Profesor u bogosloviji u Rijeci dr. Anton Benvin zacrtao je put obitelji kroz stoljeća. Od prapovijesti čovječanstva do modernoga vremena. Za naše vrijeme kaže da se, pod novim utjecajem života mijenja i obiteljska jezgra kakva je izgrađena kroz prijašnja stoljeća. Obitelj sve rjeđe sama proizvodi sred-

stva za život. Sve rjeđe se brine sama za starije osobe. Karakteristična postaje tako zvana »mala obitelj« (muž, žena, djeca do punoljetnosti ili ženidbe), u kojoj vladaju pretežno odnosi jednakosti itd. Crkva tu treba i samu pripremu za brak, kao i sam čin sklapanja braka, tako podesiti da nadahne i unaprijedi sve temeljne i trajne elemente ženidbe. Ali da se i prilagodi zakonima razvoja i povijesti.

OBITELJ U MISLI CRKVE DANAS

U čemu se sastoji ta misao Crkve o obitelji u sadašnjem času, iznio je Dr Marijan Valković, profesor s Rijeke. Crkveni stavovi, uza svu vjernost osnovnim postavkama, poprimaju znatno pomicanje naglaska. Neke vrednote kao da pomalo gube na svojoj sveobuhvatnosti. Zato druge, nekad zasjenjene, sve više dolaze do izražaja. Na primjer: sve više dolazi do izražaja da je obitelj zajednica l j u b a v i, te da je ljubav sastavni elemenat braka i obitelji. Što se tiče bračnog spolnoga života, prestaje se na to gledati samo kao nužno zlo. I spolni život je dobar i svet, ukoliko je u skladu s naravi čovjeka i Božjom voljom. Obitelj dobiva sve više centralno mjesto u životu cjelokupne Crkve. Postaje u pravom smislu riječi »Crkva u malom«.

STANJE OBITELJI U HRVATSKOJ

Sociolog i profesor na Obiteljskom Institutu u Zagrebu dr. Ljudevit Plačko istaknuo je da se u promjenama koje zahvaćaju obitelji u Hrvatskoj i Jugoslaviji ostvaruje veća sloboda i neovisnost u braku od vanjske prisile. Jako se naglašavaju unutarnje veze ljubavi i prijateljstva u bračnoj zajednici. Nestvarno bi bilo misliti da svećenici mogu danas učiniti svijet ili obitelj »bez ljage«. Stajat ćemo pred negativnostima nemoćni. Naše će delovanje imati samo onda smisla, ako budemo nastojali pomoći ljudima da ostvare ono što oni u obiteljskom životu stvarno cijene. Ono što većina normalnih, običnih ljudi, a s njima i Crkva, osuđuju i žele izbjeći, koliko je to moguće, to i svećenici moraju priznati, pa makar im izgledalo nekako previše novotarsko.

OBITELJ KAO ZAJEDNICA OSOBA

Glavni organizator i vrlo uspješni voditelj toga Tečaja Dr Vjekoslav Bajsić naglasio je u svom predavanju da se ne smije poistovjetiti brak i obitelj. Dok brak označuje manje-više bračni život supružnika, obitelj označuje svojevrsnu skupinu ljudi, koja svoje članove međusobno povezuje intimnim osjećajem, suradnjom i međusobnom pomoći. Promatrajući važnost obitelji unutar Crkve, ne možemo se i ne smijemo ograničiti na to da neprestano naglašujemo da je obitelj dužna obnavljati samo njezinu biološku podlogu obnavljajući naraštaje novim rođenjima. Važno je i poslanje obitelji u društvenom odgoju svojih članova. Nikada ne smijemo zaboraviti da je obitelj takva kakvi su pojedini članovi kao osobe, kao ljudi, kao karakteri, kao kršćani. Potrebno je izgrađivati pojedince, da se izgrade obitelji.

ŽENA MAJKA DANAS

Zanimljivo je bilo videti ženu, majku tri djeteta, gospođu Tereziju M., kako svećenicima drži predavanje. Savršena ozbiljnost i razumijevanje! Dotakla se uspješno i znalački pitanja zaposlenih majki. Majčina odsutnost iz obitelji najviše se osjeća u odgoju djece, kao i u njezinom umoru. Ako je ona cijeli dan stajala uz tvornički stroj ili katedru, nije više u stanju biti ugodna supruga i strpljiva majka, što je toliko važno za prisnu obiteljsku atmosferu. Najteži je problem svakako što djeca nemaju pravoga i toploga odgoja. U takvim obiteljima gotovo da ne susrećemo više od dva djeteta. Međutim, često bi se moglo riješiti to pitanje zaposlenih majki, kad ne bi bilo prevelikoga pomodarstva, bježanja za previsokim standardom i nekoga nutarnjega nezadovoljstva i nemira u duši moderne žene, koja često traži izvan doma, izvan kuće, što bi jedino mogla naći na svom toplom ognjištu...

PROBLEMI RAZDVOJENIH OBITELJI

Socijalna radnica, koja radi u Njemačkoj, sestra Slavica Tuškan, dala je vrlo realističan prikaz obiteljskog stanja onih koji rade u inozemstvu. Čini se da je to predavanje bilo jedno od onih, koja su na nas najviše djelovala. Pokazala je i dobre, ali još više i žalosne strane razdvojenoga života na ličnost samoga bračnoga druga. Još nekako ide na početku boravka u inozemstvu. Ali nakon svladavanja prvih teškoća dolazi do rastrešenosti, zanemarivanja obitelji, odgađanja povratka u domovinu, novih privremenih veza, nevjere, rastave. Ima slučajeva gdje muž odlazi za drugom a u domovini ostavlja svoju ženu sa šestero djece. Velike teškoće susreću i oni koji se odluče da zajedno, muž i žena, odu u inozemstvo. Djeca su ipak najteže žrtve razdvojenih obitelji. Tobože zbog njihova dobra se odlazi u inozemstvo, a ona se tim najviše i najteže upropašćuju.

NAŠA VJERSKA OBITELJ KAO ODGOJNI FAKTOR

Dr Jordan Kunčić poznati znanstveni radnik i vrli dominikanac naglasio je da — gledajući obitelj — ne smijemo se predati nepravednom pesimizmu. Obitelj i danas ostaje luka spasa za mnoge. Mjesto gdje muškarac i žena nalaze i životno veselje i životni sadržaj. Današnji naraštaj želi proživljavati Crkvu dublje, uvjerljivije. Čovjek želi da se vrati sebi. A kad zađe u svoju nutrinu, tu će se sresti s Bogom. Jer u srcu Bog se otkriva. Osobita teškoća današnjice za pravilan moralno-vjerski odgoj jest nesloga unutar same Crkve. Tu se roditelji, koji puta, teško snalaze. Jedinstvo je ono što treba danas najviše naglašavati. A ne ono što nas dijeli i rastavlja.

ODGOJ ZA OBITELJ

Otac Stanko Weissgerber neumorno radi već godinama s ekipama laika u spremanju zaručnika za obitelj. Iznio je svoju »ideologiju« u načelnom dijelu referata. Iz dviju osoba, muško-žensko, u miljardama pojedinaca tokom ljudske povijesti, Bog sebe slavi ocrtavajući vječnu tajnu Presvetoga Trojstva. Daje ljudima da iz ljubavi »stvaraju« život, kao što je Presveto Trojstvo nosilac života uopće. U ovo vrijeme, kada psihologija otkriva obitelj kao jedinu naravnu odgojiteljicu čovjeka, a dušobrižništvo Crkve kao osnovnu ćeliju svoga života, treba živo i ozbiljno spremati mladiće i djevojke za sakramentalnu obiteljsku zajednicu. To se postizava na različite načine. Tečajevi poškolske mladeži, tečajevi po grupama, tečajevi po 3, 6, 9, večeri ili kroz vikend, u kojima se prenosi uvjerenje o potrebi kršćanskoga gledanja na brak — jesu praksom potvrđeni, snažni doprinosi izgradnji zdravih obitelji.

PROBLEM BROJNIH OBITELJI

Vlč Marko Majstorović iz Slavonskog Broda zaustavio se ne samo na problemima brojnih obitelji, nego je naglasio da svećenici trebaju takvim obiteljima dati posebnu duhovnu, ekonomsku i odgojiteljsku podršku. Najteže pogađa brojne obitelji i u selu i gradu: žigosanje ovakvih obitelji kao »zaostalih« i »sažaljenja vrijednih«. Zašto se na neki način međusobno ne bi povezivale i obitelji s brojnom djecom, da se međusobno okrijepe, potaknu, oduševe? Tko će to najbolje moći učiniti? Svećenik! Ako svećenici mogu za crkvu i crkvene objekte smoći i velike novce, zašto ne bi mogli smoći sredstava i za te žive crkve. One uostalom najviše i pune naše zidane crkve. One uostalom najviše i odgoje svećenika koji se brine za zidane crkve. Njima bi trebalo posvetiti kud i kamo veću, kud i kamo znatniju pomoć nego što smo do sada činili. Posredovanje kod upisa u školu, nabavke i zamjene knjiga, povezivanje obitelji s većom djecom koja imaju već odrasliju decu, s obiteljima čija su deca još nedorasla zbog izmjene iskustava, sve to ima posebnu vrijednost kod tih brojnih obitelji. Duhovna obnova tih obitelji je napotrebnija. A često i najlakša!

VJERSKO-LITURGIJSKI ŽIVOT U OBITELJI

Mladi doktorant vlč. Tomo Petrić iznio je problematiku nutarnjega blaga naših obitelji u prošlosti i sadašnjosti. Advenat, Božić, imendani, prva sveta pričest, krizma, blagdani kroz godinu — sve je to nekada odsijevalo dubokim kršćanskim, a koji puta i nekim ne potpuno kršćanskim, sadržajem i ozračjem. Posvjetovljenje društva i svih područja društvenoga života negativno se odrazilo i na ovaj bogati obiteljski život. Ali ipak se ne smijemo predati prije reda. Sastav današnjega društva stavlja pred nas nove oblike koje treba svakako uočiti. U vjerskoj liturgijskoj obiteljskoj obnovi potrebno je zahvatiti čitavoga života. Svim njegovim mogućim sredstvima treba omogućiti da dođu do izraža-

ja. Ne smijemo ostaviti obitelji da to sami pronalaze, nego ih treba u tom pomoći.

INICIJATIVA POVEZIVANJA OBTELJI MEĐUSOBNO

Župnik župe blaženoga Marka Križevčanina u Zagrebu vlč. Franjo Jurak, naglasio je da se sam čovjek sa svojim ciljem, svojim milima, svojim ideologijom, svojom vjerom osjeća vrlo neugodno. Zato nekako samo po sebi želi da se s nekim poveže. Da se nekom povjeri. Da drugom i pomogne. Načini okupljanja su različiti već prema tome kakav je cilj okupljanja i okolnosti u kojima se vrši. To osjećaju i kršćanske obitelji i zato se nastoje između sebe povezati na bazi prijateljstva, poznanstva, susjedstva, radnoga mjesta. Iz te potrebe u Crkvi niknule su različite forme obiteljskoga skupljanja i obiteljskih kontakata. Među ovima se danas ističe oblik tako zvanih Ekipa Naše Gospe. Ima ih na svijetu oko 5.000, a niknule su u Francuskoj.

RADNA ATMOSFERA

Kao što se vidi iz ovih kratkih sadržaja predavanja održanih na Tečaju, svećenici su ušli duboko u neke bitne obiteljske probleme. Slušajući i prateći predavanja svaki je mogao dobiti uvid u ono novo i suvremeno što struji u Crkvi i svijetu na tom terenu. Ali se nije ostalo samo na slušanju i primanju.

U pet sekcija vodila se neposredna i živa diskusija o tim stvarima. Tu se tek očitovala prava atmosfera Tečaja. Grupa LIJEČNIKA raspravljala je sa svećenicima o problemima obitelji pod vidikom liječničke znanosti. TEOLOŠKA radna grupa produbljivala je svoje vidike. Dosta se svećenika skupilo u radnoj grupi OBITELJI NA ŽUPI. Problematika PRIPRAVE ZA BRAK je također temeljito obrađivana u najvećoj dvorani. Zanimljivo je bilo slušati naše misionare koji RADE U INOZEMSTVU kao i župnike iz čijih župa se onamo odilazi, kada su iznosili svoja zapažanja.

Svaka radna grupa iznijela je svoje rezolucije. Ove su bile raspravljane, popravljene i prihvaćene na plenumu prije svršetka ovoga plodnoga i dobro organiziranoga Tečaja.

Jedno je još poželjno! Ne smijemo ostati samo na RIJEČIMA!!!

Pero Bulat

ŽIVOT OBITELJI

ČUVAJMO SE NASILJA U ODGOJU (II)

U prijašnjem članku promotrili smo negativne posljedice tiranije zapovijedanja i tiranije nadzora u odgoju djece. Dobro će biti da se još zaustavimo na tiraniji zabranjivanja i tiraniji ponižavanja, kako bismo dobili što potpuniju sliku o toj mani mnogih odgojitelja, pa da je se lakše u odgoju svoje djece čuvamo.

TIRANIJA ZABRANJIVANJA Kao što neki roditelji pretjeruju u zapovijedanju, tako ima i roditelja koji sav odgoj svoje djece grade na zabranjivanju. Neprestano se čuju riječi: »Ne smiješ se previše igrati! Ne smiješ ići u loše društvo! Ne smiješ gledati loše filmove! Ne smiješ zakašnjavati u školu! Ne smiješ se poslije škole zadržavati na ulici! Ne smiješ starijima odgovarati! Ne smiješ se s braćom svađati! Ne smiješ biti nemaran, lijen, površan u radu! Ne smiješ zanemarivati molitvu, vjeronauk, misu . . .«

Može li se govoriti o tome da su ta djeca normalno odgajana? Nisu li ona neprestano praćena strahom da su učinila nešto što nisu smjela? I ne postaje li za njih život samo jedan veliki niz zabrana i ništa više? Gdje je tu poletni pogled na život i životni poziv svakoga od njih?

Slikovito bismo mogli reći: dok je tiranija zapovijedanja silovito guranje djece naprijed, dotle je tiranija zabranjivanja silovito zaustavljanje djece koja po svojoj prirodi žele osvajati svijet i njegove vrednote.

A kakav će rezultat biti takvog odgoja? Porazan kao i u odgoju pomoću tiranije zapovijedanja. Djeca će prije ili kasnije odbaciti taj pritisak na svoju slobodu, samo tu bi se mogla obistiniti ona poznata riječ: »Što pritisneš jače, sve to više skače«, tj. na ovakvu tiraniju redovito dolazi do prejake reakcije, koja djecu baca u drugu skrajnoost. Oni žele dokazati i sebi i svojoj okolini da su slobodni. Međutim to čine na način da prelaze preko svih zabrana ne obazirući se više jesu li one razborite ili su pretjerane. Ili, što je još gore, počnu živjeti dvostrukim životom: kod kuće pred roditeljima suzdržavaju se od prijestupa njihovih zabrana, a izvan kuće upravo divljaju.

Ovdje imam pred očima jedan takav primjer iz konkretnog života. Odraslijoj djeci bilo je zabranjeno polaziti na bilo kakve zabave, u kino, u kazalište, na korzo. Pred roditeljima oni su glumili potpunu poslušnost, a stvarno su potajno pohađali i kino i kazalište i korzo i zabave. Nisu si puno razbijali glavu da li im to škodi ili ne, nego bilo je glavno da su radili drugačije nego što su im roditelji zabranjivali. Tako je rezultat takvog odgoja bio da su djeca sve više postajala farizeji, mladež dvostrukog morala.

Ovakav način mnogi će od njih zadržati i kasnije u životu na svojim radnim mjestima, u svojim zvanjima: prema vani vladat će se onako kako će tražiti njihovi šefovi, a njima iza leđa provodit će ono što sami žele. To su oni poznati tipovi, koji se ravnaju prema tome kako vjetar puše.

Malo se nađe mladeži koja bi se u kasnijim godinama mogla oporaviti od toga krivog odgoja u dječjim i mladenačkim godinama. To mogu samo jaki značajevi i mladež čvrste volje.

TIRANIJA PONIZIVANJA Bez pretjerivanja možemo reći da je za pravi odgoj djece najpogubnija tiranija ponižavanja. Ona u djetetu i mladom biću gazi prirođeni ljudski ponos.

Zdravko je donio kući đačku knjižicu i sa strahom ju je predao ocu. Otac je pročitao ocjene i ljutito odbacio knjižicu dobacujući sinu: »Mislim, da ne očekuješ od mene pohvalu za te svoje ocjene! Sve si slabiji iz matematike. Zašto je to tako?«

Dječak je uporno zurio u vrh svojih cipela kao optuženik pred strogim sucem. Napokon otvori usta i započne: »Ali tata . . .« No otac ga

je prekinuo grubo: »Nema tu opravdanja! Samo volja za rad i ustrajnost pomogli su meni da uspijem u životu. Tebi je lakše nego što je to bilo meni. Ja sam tebi pružio bolje uvjete za rad nego što sam ih ja imao . . .«

Dječak je šutio. Što bi mogao odgovoriti ocu, koji je uvijek bio uzoran učenik, uvijek među prvima, a on, njegov sin, eto obična je neznalica. Otac je uspio, a on će promašiti, nikad neće postatio ono što od njega očekuju . . . Nikad! Njega zanima mehanika . . .

Ovakvim postupkom otac je sinovo srce i dušu ispunio malodušnošću, uvjerenjem da je nesposoban. On ga je ponizio i pred njim samim i pred braćom i pred svim ukućanima mjesto da ga je ohrabrio i pomogao mu da se uvjeri da je sposoban i za učenje i za život. Glavno pravilo svakog pravog odgoja jest ulijevanje ohrabrenja u djetetovu dušu i u najtežim časovima neuspjeha.

U jednoj drugoj obitelji ponižavanje djeteta odvijalo se malo drugačije — usporedivanjem s drugim djetetom.

Ljubomir je imao 12 godina, a sestrica mu Ljiljana 9 godina. Roditelji su veću pažnju posvećivali kćeri nego sinu. Zbog toga se u dječakovu srcu sve više rađao osjećaj zapostavljenosti, manje vrijednosti i prave mržnje i prema roditeljima i prema sestri.

Dječak je u školi bio osrednji đak, dok je njegova sestra bolje napredovala. Tako je on često morao slušati: »Ljiljana dobro uči, od nje će nešto biti. A od tebe nikad ništa!« Takav postupak dječaka je sve više otuđivao i roditeljima i sestri, a zbog nesigurnosti u samoga sebe sve slabije je u školi napredovao. To je međutim izazvalo nova poniženja, nove prijekore. Ljubomir je sve manje kod kuće govorio, rijetko se na njegovu licu vidio smiješak. A počeo je i tjelesno slabiti.

Roditelji su se napokon obratili za savjet psihologu. Nakon kraćeg razgovora ovaj je otkrio uzrok dječakova nazadovanja. Dao je roditeljima savjete kako moraju odsada postupati s djetetom. Jesu li ga oni poslušali i s dječakom počeli uistinu drugačije, ljudskije postupati, ne znam. Međutim, i dosadašnji negativni postupak ostavit će tragove u djetetovoj duši za cijeli život.

Ima roditelja koji veoma nerazborito postupaju, kad treba dijete kazniti. Oni se ne obaziru da li je kod toga netko strani prisutan, osobito jesu li tu njegovi drugovi ili prijatelji. Osjećajnije dijete teško podnosi takvo poniženje pred tuđim osobama, jer osjeća da je u njihovim očima izgubilo nešto od svoga ugleda. A njemu je veoma mnogo stalo do toga da ga drugi poštuju. Međutim takva jedna kazna može donijeti još dugo nakon toga mnogo neugodnosti među drugovima, koji mu se zbog toga izruguju u časovima zadjevica.

Roditelji ne bi nikada smjeli izricati kazne u afektu, jer takve kazne redovito su pretjerane, pa prema tome i nepravedne. A to dijete vidi i preko toga veoma teško prelazi. Ono sve manje drži do pouka i opomena svojih roditelja, jer uvijek podsvijesno u sebi nosi osjećaj da u svakoj zapovijedi i zabrani možda pretjeruju kao što pretjeruju i u kaznama.

Osobito se treba čuvati toga da u afektu roditelji ne počnu dijete upravo zlostavljati, udarati po njemu ne obazirući se kuda udaraju, bacati ga na zemlju, po njemu gaziti i tome slično.

Ovakve kazne znadu izricati najviše oni roditelji koji su uvjereni da će barem tako steći auktoritet u kući, kad već zbog nekih svojih nedostataka ne mogu postići to na drugi način.

Jedna djevojčica napisala je o svome ocu: »Ne volim tatu. On nas svaki dan tuče, mene i mojega brata. Vjerojatno smatra da će na taj način steći auktoritet, koji je već davno izgubio zbog svoje sklonosti piću. Kako se vara! Mi smo dovoljno veliki da shvatimo da on svoje obećanje poniženosti zbog ove mane nedostojne čovjeka, želi nadoknaditi 'auktoritetom' stečenim svojim teškim šakama . . .«

Kako vidimo, djeca i te kako dobro opažaju nepravdu koju im roditelji svojim tiranskim postupcima nanose. Svi oni osjećaju da imaju pravo na poštivanje, i to ne samo od strane vanjskih osoba, nego i od strane svojih roditelja.

ZAKLJUČAK Ovdje smo obradili nekoliko vrsta tiranije koje se najčešće javljaju u odgoju djece. Ipak treba reći da se u praktičnom životu sve te vrste međusobno isprepliću i kod istih odgojitelja. No kako god se one isprepletale, redovito će jedna od njih biti više naglašena nego druge. To u velikoj mjeri ovisi o temperamentu roditelja, o njihovu zdravlju, o njihovoj većoj ili manjoj zaposlenosti, o okolnostima u kojima žive, a i o njihovu vlastitom odgoju.

Roditelji koji naginju tim odgojnim manama, svakako moraju najprije upoznati kako takav pristup k djeci više škodi nego koristi i djeci i njima samima. Djecu to ne odgaja, jer u njima ruši ljudski ponos i poštivanje njihove osobnosti, a usto nikako ih ne odgaja za pravu slobodu i razumno samoodlučivanje u kasnijem životu. Odgoj mora uvijek biti usmjeren prema tome da djecu postepeno vodi do potpune zrelosti duševne i duhovne, kako bi bila sposobna preuzeti na sebe potpunu odgovornost za svoje čine i propuste. Stoga odgojni put ne smije skretati na nalijevo ni nadesno, ni u prevelike zabrane, ni u pretjerana zapovijedanja, ni u ponižavanje ljudske osobe. Umjetnost odgoja baš je u tome da znamo pogoditi pravu sredinu: da znamo i zapovijedati i zabranjivati i koriti i kazniti, a da nikad ne povrijedimo ljubav i ljudsko dostojanstvo u djeci. A to ćemo najlakše vidjeti po tome koliko djeca imaju u nas povjerenja i koliko su nam privržena.

Svakako je najsigurniji pozitivni način odgoja. To znači: poticati djecu na dobro, hrabriti ih, cijeniti njihove uspjehe, ne preuveličavati njihove neuspjehe, mirno se znati s njima porazgovoriti u punom povjerenju u časovima njihove krize.

Tu je veoma važan vjerski odgoj i djece i roditelja. Ako jedni i drugi usmjeruju sav svoj rad i životna nastojanja prema tome da svojim životom prije svega proslave Boga i budu na što veću korist braći ljudima, onda će u odgoju taj momenat biti najjači pokretač na putu dobra. Kristov primjer morao bi biti onaj prema kojemu bi i jedni i drugi upirali svoj pogled i od njega učili

živjeti i raditi. A u Kristovoj školi glavnu riječ u odgoju ima ne strogost nego ljubav. Imajmo to uvijek pred očima i počnimo ići tim putem u odgoju djece. Brzo ćemo vidjeti pozitivne plodove i na sebi i na svojoj djeci.

Juraj Gusić

Zdravo križu nado jedina!

»Da Krista Raspetoga, Božju snagu i Božju mudrost, riječima i djelima navješćujemo.«

RASPETI KRIST — VELIKA TAJNA

U molitvenoj nakani za ožujak ne govorimo samo o križu ili raspelu, koje kao najizrazitiji kršćanski znak stavljamo u svoje domove na najčasnije mjesto, nego o samom raspetom Isusu, koji je bio nepravedno osuđen na smrt, živ pribijen na drvo križa, te nakon groznih muka predao svoju dušu u ruke nebeskog Oca (Luka 23, 46).

Raspeti Krist — velika je tajna za naš ograničeni um.

Tajna je, zašto je Bog upravo smrt na križu odabrao za svoga sina, da nas po njoj otkupi i spasi. Tajna je, kako je Isus iz poslušnosti prema nebeskom Ocu položio svoj život za nas, a ipak je to posve slobodno učinio: »Zato me ljubi Otac, jer ja svoj život polažem da ga opet uzmem . . . Vlast imam položiti ga, i vlast imam opet ga uzeti. Ovu sam zapovijed primio od Oca svoga« (Iv 10, 17-18). Smrt Isusova na križu bila je od nebeskog Oca zapovijeđena, od proroka proročena, od Isusa slobodno odabrana, a ipak su ubojice Isusove, zavedene mržnjom i zavišću, u punoj odgovornosti učinili ovo krvavo i najsvetogrdnije djelo.

Bog nije želio, da ubojice Isusove griješe, jer Bog nikada ne može željeti, da bilo tko griješi, ali ne mora grijeh spriječiti, jer je čovjeku dao slobodnu volju, da uz vlastitu odgovornost bira između dobra i zla. Predviđajući tvrdokornost Isusovih ubojica, namijenio je svome Sinu križni put i Kalvariju. Isus je dobro poznavao želju nebeskog Oca, pa je i sam slobodnom voljom tu želju prihvatio. Tim je nebeski Otac očitovao svoju silnu ljubav prema ljudima: »Tako je Bog ljubio svijet, da je predao jedinorođenoga Sina svoga, da nijedan, koji u njega vjeruje, ne pogine, nego da ima život vječni« (Iv 3, 16). Isto je tako i Isus, odabirući križ, zasvjedočio svoju ljubav prema ljudima: »Nema veće ljubavi, nego ako tko dade život svoj za braću svoju« (Iv 15, 13). No upravo ova ljubav Božja duboka nam je tajna, u koju ne možemo prodrijeti, ali je moramo priznati i diviti joj se i odgovorit joj svojom ljubavlju. To od nas Bog i očekuje: »Daj mi, sine moj, srce svoje!« (Izreke, 23, 26.)

RASPETI KRIST — BOŽJA JE SNAGA

Da je Isus Božja snaga, to je jasno svakom vjerniku. No mi želimo naglasiti, da je upravo u križu Kristovu sadržana i očitovana Božja jakost i snaga. Tako nas uči sv. Pavao: »Dok Židovi zahtijevaju znakove, a Grci mudrost, mi propovijedamo Krista razapetoga, sablazan za Židove, ludost za pogane, a za pozvane — i Židove i Grke — Krista, Božju silu i Božju mudrost.« (I. Kor. 1, 22-23.) O snazi križa Isusova govori sv. Pavao i u Poslanici Filipljanima: »Ponizi sam sebe postavši poslušan do smrti, i to smrti na križu. Zato ga Bog uzdiže na najvišu visinu i dade mu jedincato ime koje je iznad svakog drugog imena« (Fil. 2, 7-8).

Da je u raspeću Kristovu Božja snaga, znademo i po učincima, kojima je smrt Isusova na križu urodila.

Isus je na križu zaslužio proslavu svoje ljudske naravi, kako to uči sv. Pavao u riječima, koje smo već naveli. Mukom i smrću na križu zaslužio je Isus i sve svrhunaravne milosti za cijeli rod ljudski: »Jer su svi sagriješili i lišeni su Božje slave — i svi su opravdani darom njegove milosti, otkupljenjem u Kristu Isusu. Njega je Bog izložio da svojom krvi bude pomirilište po vjeri.« (Rim. 3, 23-25.) Isto nas uče i Djela Apostolska: »Spasenja nema ni po jednom drugom, jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti.« (Dj. Ap. 4, 12.)

Iz svega ovoga slijedi, da je Raspeti Krist i naša snaga i jakost. U Njegovoj smo Krvi oprali »haljine« svoje, dobili svadbeno ruho i pristup na gozbu Janjetovu: »Tko su i odakle dolaze ovi što su obučeni u bijele haljine? . . . Ovo su oni što dolaze iz velike nevolje; oni su prali svoje haljine i obijelili ih u krvi Janjetovoj.« (Apok. 7, 14.)

RASPETI KRIST — BOŽJA JE MUDROST

Kao što ne možemo umom svojim dokučiti ljubav Božju, kojom nam je dao Sina svoga za Otkupitelja i Spasitelja, ni snagu Božju, koja se u Križu Kristovu nalazi, tako nam nije moguće potpuno shvatiti mudrost Božju, koja se u Križu krije.

Mudrost Božja očituje se u svim djelima njegovim, kako u djelima

naravnog reda, kao na pr. u ljepoti prirode, u veličanstvenosti svemirskih prostora i zvjezdanog neba, tako još više u svrhunaravnim djelima: u tajni Utjelovljenja, u milosti posvetnoj, u sv. sakramentima, a osobito u presv. Euharistiji. U ovoj molitvenoj nakani napose svraćamo pažnju na mudrost Božju u tajni Otkupljenja, koja je izvršena u muci i smrti Gospodinovoj. Pa kao što ne možemo ni pomisliti na Gospodinovo uskrsnuće bez njegove muke i smrti, tako uz muku i smrt moramo misliti i na uskrsnuće i uzašašće, kao na jednu cjelinu. Uskrsnuće sa uzašašćem je slavnije, jer im predhodi muka i smrt, ali isto tako muka i smrt dobivaju svoje puno značenje u pobjedonosnom uskrsnuću i slavnom uzašašću. Sve je to mudrost Božja divno povezala.

U raspeću Kristovu razabiremo Božju mudrost i onda, kada je promatramo sa stanovišta naše ljudske sudbine u ovom zemaljskom životu. Put, kojim cijeli rod ljudski putuje u vječnu domovinu, put je trpljenja. Tako je Bog dosudio praocu našem Adamu nakon katastrofe u raju zemaljskom. (Knj. Postanka, gl. 3.) Tim putem idu svi ljudi. Za svakoga vrijede riječi Psalmiste: »Život mi se troši u gorčini, ljeta moja u jecanju. U muci mi se iscrpla snaga i kosti su mi klonule.« (Ps. 31, 11.) Mudrost Božja izmislila je silno i moćno sredstvo, kojim ljudima ublažuje gorku sudbinu, unosi u dušu svjetlo, u srce utjehu, a volju krijepi, da ne klone. Isus je svojim ramenima nosio križ i dao se razapeti, i tako primjerom pokazao, što je riječima očitovao: »Ako, dakle, tko hoće ići za mnom, neka se odreče samoga sebe, uzme križ i neka me slijedi! Tko hoće sačuvati svoj život, izgubit će ga, a tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga.« (Mt. 16, 24-25.)

NAVJEŠĆUJMO KRISTA RASPETOGA

Navještivanje u prvom redu spada na biskupe i svećenike, ali i na vjernike, samo u drugom obliku i sa drugom odgovornošću. Svaki može u svojoj obitelji ili u radnoj zajednici na prikladan način govoriti o kršćanskom smislu trpljenja. Svaki može vlastitim primjerom pokazati, kako treba nositi životni križ, da bude pridružen patnjama Kristovim. Vrlo bi nepotpuno bilo navještivanje raspetoga Krista, ako se ne bi isticalo, da se trpnjenje Kristovo nastavlja u njegovim vjernicima, koji su po sv. krštenju s njim povezani i pozvani, da u zemaljskom životu imaju udjela u njegovim mukama, a u vječnosti u proslavi, u onom omjeru, u kojem budu s njim trpjeli: »Ako s Kristom trpimo, da se s njim i proslavimo.« (Rim. 8, 17.)

Sve su ovo duboke pouke, teško shvatljive slaboj ljudskoj naravi. Nisu same po sebi jasne, nego ih treba ljudima navještivati, ne samo riječima, nego i primjerom. Tako nas uči i II Vatik. koncil: »U kušnjama i patnjama putovanja, Crkvu jača snaga milosti Božje, koju joj je Gospodin obećao, da zbog slabosti ljudske ne odstupi od savršene vjernosti, nego da ostane dostojna zaručnica svoga Gospodina, i da ne prestane uz pomoć Duha Svetoga sebe obnavljati, dok po križu ne dođe do svjetlosti, koja ne pozna zapada.« (LG 9.)

Bog nije objavio čovjeku, na koji će način doći na Mjesec. Dao mu je razum i jaku volju, da ispita postojeće prirodne zakone, koji za to područje vrijede, pa da si tako dugotrajnim i napornim umnim radom i silnim novčanim sredstvima omogući spuštanje na Mjesec, a nadamo se, uskoro i na Mars.

No put u nebo ne može čovjek sam otkriti, pa makar ga najnapornije tražio i još više milijardi dolara potrošio, nego što je trebalo za put na Mjesec. Put u nebo mogli smo samo od Boga saznati. To je put siguran, ali je i jedini: »Ja sam put i istina i život. Nitko ne dolazi k Ocu, nego po meni.« (Iv. 14, 6.) Ako po Isusu, onda je to put križa, jer je to put, koji je Isus odabrao ne samo za sebe, nego i za sve svoje učenike: »Tko ne uzme križ svoj i ne ide za mnom, nije me dostojan.« (Mat. 10, 38.)

Molimo se, da što više ljudi razumije tajne Križa Isusova.

Ivan Kukula D. I.

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

21. KATEHEZA

Isus Krist

U našim katehezama došli smo do Isusa Krista. On je posrednik, začetnik i štoviše sadržaj objavljene religije. Osvrnut ćemo se na njegov, život, povijesnu opstojnost (21. 22. 23. kateheza), na njegovu nauku i osnutak Crkve (24. 25. 26. kat.), na dokaze njegova poslanja, na njegova čudesa, osobito na uskrsnuće Lazarovo i na njegovo vlastito. Naširoko ćemo se pozabaviti njegovom naukom i objavom Oca i Duha Svetoga, otkupljenjem i pozivom čovjeka na milosni život. Pitanja koja su pred nama od velike su važnosti. »Ako Krist nije uskrsnuo, bez ikakve je vrijednosti naša vjera« veli Pavao u 1 Kor 15, 17. Mogli bismo istu misao reći i za opstojnost Kristovu: Ako Krist nije živio, sve što smo dosad govorili uzaludno je, a nema ni smisla unaprijed bilo što govoriti. Pozabavit ćemo se zato izvorima za dokazivanje Kristove opstojnosti. U ovoj katehezi osvrnut ćemo se na nekršćanske izvore, u idućoj na kršćanske.

NEKRŠĆANSKI IZVORI ZA KRISTOVU OPSTOJNOST Sve do sredine drugoga stoljeća po Kristu svjetski povjesničari ne pišu o Isusu, a ni o kršćanstvu. Osim nekoliko kratkih aluzija i slučajnih napomena, ništa nema opširnije. Nije ni čudo. Službeni povjesničari prvog stoljeća nisu ni slutili snagu mladog kršćanstva, koje se inače poput požara širilo među robovima, ondašnjim radničkim svijetom. Gdje su povjesničari naišli na kršćanstvo smatrali su ga jednom od sekta koje su u to vrijeme nicale na istoku grčkorimskog svijeta. Pogledajmo te usputne napomene:

Najpoznatiji povjesničar rimskih careva jest bez sumnje Kornelije Tacit. Rodio se oko 54. godine po Kristu. Bio je ugledan govornik i rimski konzul. Napisao je djelo koje je nama poznato pod imenom Anali (Ljetopisi). U tom djelu zahvatio je vrijeme od smrti cara Augusta (19. kolovoza 14. godine po Kr.) pa do 66. godine. — Da bi se domogao inspiracije, nadahnuća za svoj pjesnički »talent« dao je suludi car Neron 64. godine zapaliti Rim. Svijet je znao za pravoga krivca, ali je Neron pošto-poto želio od sebe odvratiti odgovornost. Krivnju je svalio na kršćane: »Ali, veli Tacit, nikakvo ljudsko sredstvo, ni careva darežljivost, ni pomirni obredi, ne zatomiše javno govorkanje, nego se držalo da je požar naređen. Da stane dakle na kraj tim glasovima, podmetne Neron krivce, i stavi na najrafiniranije muke one koji su bili omraženi sa svojih gadosti, a koje prosti narod nazivaše kršćanima. Ime im to dolazi od Krista, koji za Tiberijeva vladanja bi pogubljen po naredbi Ponçija Pilata. Potisnuto načas, nanovo provali to pogubno praznovjerje, ne samo u Judeji gdje je imalo svoj izvor to zlo, već i u samom Rimu, gdje se sa svih strana stječe i veliča sve što je sramotno i užasno.« (Anali, Zagreb 1970, str. 406).

Koga zanima opširniji komentar zašto su Rimljani tako gledali na kršćanstvo neka pročita bilješke u prijevodu istog djela. Rimljani su naime prezirali sve vjere što su dolazile s Istoka, a pogotovo nisu razlikovali kršćanstva od židovstva, koje u Rimu nije nikad bilo omiljela vjera. — Tako o kršćanima i o Kristu piše Tacit.

Od drugih profanih povjesničara što spominju Krista i kršćanstvo navodi se i Gaj Svetonije Trankvil. On je suvremenik Plinija Mlađega, i sin Svetonija Lenisa, tribuna 13. legije. Bio je povjesničar i tajnik cara Hadrijana. Car Hadrijan bio je na vlasti od 117. do 138. po Kr. Tako možemo znati u kojem je vremenu Svetonije pisao. U svojim spisima tvrdi da je car Klaudije 49. godine istjerao iz Rima Židove koji su se »bunili pod vodstvom nekoga Kresta.« Očito su se kršćani prepirali sa Židovima radi Krista. Taj spor je za Rimljane bila buna među Židovima. Svetonije u svojim spisima spominje kršćane da su »soj ljudi odan novom i strašnom sujevjerju« (Neron 16; Claudije 26).

Za povijesnu opstojnost Krista i za pojavu kršćanstva važna su dva pisma pisana iz Male Azije u Rim. Iz Bitinije, maloazijske pokrajine pisao je 112. godine Plinije Mlađi caru Trajanu. Nekoliko godina kasnije, ovaj puta novome caru Hadrijanu, pisao je Fundanus, prokonzul Azije. I Plinije i Fundanus traže upute za

postupanje s kršćanima. Sadržaj dakle pokazuje da je početkom prvog stoljeća kršćanstvo bilo rašireno u Maloj Aziji. Činjenica očito upućuje posredno i na osnivača kršćanstva, Krista.

OSVRT I OCJENA SPOMENUTIH DOKUMENATA Ovi dokumenti, iako su škrti u svojim izvješćima, sasvim su dosta da pokoljeljima prenesu poruku o povijesnoj opstojnosti Kristovoj. Nadalje: Oni otkrivaju da je kršćanstvo, već tamo 64. godine, dakle 30 godina nakon smrti i uskrsnuća Kristova, bilo posve organizirana sila, kadra uzvitlati zabrnutost, mržnju i strah. Kršćanstvo je, to je sigurno, 30 godina nakon uskrsnuća Kristova bilo u Rimu, iako ga ondje nisu razlikovali od židovstva. Navedeni nam dokumenti dokazuju da je u nekim provincijama na početku drugoga stoljeća kršćanstvo ugrozilo državnu vjeru, kult idola i cara. To je sadržaj pisama iz Male Azije. Traže se upute kako postupati s kršćanima. Još nešto dokazuju ti dokumenti, da su kršćani već na samim početcima častili Krista kao Boga, jer su ga stavili na mjesto svojih prijašnjih idola, s tom razlikom, da se za Krista isplatilo i umrijeti. — Za one koji misle, da je Krist mitska osoba, ovi su dokumenti porazni. Njihove teorije iziskuju stoljeća kako bi se oblikovao »Krist vjere«, a ovdje imamo na samim početcima Krista, ne samo kao začetnika vjere nego i kao predmet kulta.

Osvrnimo se na navedene dokumente s još jednom riječju. Škrtost u izjavama povjesničara, slučajne i usputne primjedbe znak su nesumljive objektivnosti u iznošenju događaja, iako im oni daju svoje tumačenje.

M. Gajšak: Poočim Isusov, sv. Josip

Na ostale profane izvore nećemo se osvrtati: ili su kasnijeg datuma, ili su pod utjecajem apokrifnih (krivih) evanđelja ili se nisu mogli izdići iznad nasljednih neraspoloženja prema Kristu, kao židovski Talmud.

22. KATEHEZA

Isus Krist kršćanski izvori

Kakogod nam je drago da poganski pisci i suvremenici Kristovi spominju kršćanstvo i njegova začetnika, ipak mi svoje znanje o Isusu Kristu ne dugujemo njima. Ono dugujemo ljudima koji su Krista osobno poznavali, znali njegov život, nakane i djelovanje, poznavali njegovu nauku i htjeli nam konačno o njemu nešto zapisati i prenijeti. Krist nije živio u neko predpovijesno doba. On je živio, radio i naučavao u kulturnom narodu koji je znao cijeniti svoju prošlost i koji je znao bilježiti važnije događaje svoga života. Tako poznamo četiri službena prikaza Isusova života i djelovanja. Velim službena, jer su ih napisali priznati svjedoci. Ta četiri izvješća prihvatila je prva Crkva kao izvorna i vjerodostojna i kao takova ih je ljubomorno čuvala od svakog preinačivanja. Ta izvješća su službena i zato jer su u nizu drugih prikaza Isusova života jedino ona izdržala kritiku suvremenika i drugih kritičara tokom prošlosti. To su Matejevo, Markovo, Lukino i Ivanovo Evanđelje. Kao vjerodostojne iskaze prihvatila ih je Crkva odmah čim su bili napisani. Velimo Crkva, tj. apostoli koji su živjeli s Kristom. Značajno je i to da su te knjige bile pribrojene knjigama Staroga zavjeta i da su su se uporedo s njima čitale kod bogoslužja. O tim se Evanđeljima puno raspravljalo i raspravlja se još uvijek. Htjelo im se zanijekati izvornost, tj. da ne potječu od onih pisaca kojima se pripisuju. — Tvrdilo se da su tekstovi do nas došli iskvareni, s neizvornim umetcima. Međutim svi su ti prigovori toliko puta izneseni isto toliko puta opovrgnuti. I nutarnja i vanjska analiza ide u prilog vjerodostojnosti, cjelovitosti i izvornosti tih izvješća. Kad bi se kod drugih knjiga tražila tolika svjedočanstva o izvornosti, vjerodostojnosti i cjelovitosti, povijest bi bila nemoguća.

MATEJEVO EVANĐELJE Kršćanska predaja pripisuje prvo evanđelje svetom Mateju. To je spis od stotinjak stranica manjeg formata u grčkom originalu kako ga donose biblijski stručnjaci Augustin Merk S. I. ili protestantski učenjak Nestle. Auktor spisa jest Matej, carinik, i kao takova pozvao ga je Isus među svoje učenike. Čovjek vičan pisanju, napisao je za svoje suplemenjake izvješće o životu Isusovu, pokazujući kako su se na njemu ispunila proročanstva. Njegovo izvješće ima sve osobine očevidca. Knjiga je napisana negdje oko 42. godine na aramejskom jeziku, što se vidi u grčkom prijevodu koji je pun aramejskih izričaja. Prije razorenja Jeruzalema, 70. godine, knjiga je poprimila svoju konačnu redakciju, i više se nije ništa mijenjalo. Pisac je pisao o poznatim stvarima, ljudima koji su osobno poznavali Isusa i koji bi opovrgli svaku laž. Kad se grčki prijevod počeo prepisivati i širiti po drugim crkvama postalo je nemoguće bilo što dopisivati, a da se ne napravi uzbuna. Glavno lice tog izvješća Matejeva jest Isus iz Nazareta. On je porijeklom sin Davidov, Mesija. Rodoslovlje na početku knjige dokazuje da je pisac imao namjeru sasvim službeno informirati o Kristu.

MARKOVO EVANĐELJE Pisac drugog izvješća o Isusu jest Marko. Svoju knjigu pisao je oko 55. godine. Imao je pred sobom prvo izvršće i čuvao je njegov raspored. A zašto je onda pisao nov izvještaj? Za drugu publiku od one za koju je pisao Matej. Matej je pisao za Židove, Marko za pogane. Njih neće toliko zanimati da li jest ili nije Isus Davidov potomak, ali će ih zanimati, da li jest ili nije Bog. Marko svoju misao dokazuje čudesima koja su mogli mnogi od suvremnika i svjedoka ispitati. Marko je pratilac i Petrov tajnik, tako da je to evanđelje izvješće prve ruke. Pisano je grčki, jer je to bio jezik kojim je svijet govorio. Glavni junak njegove knjige jest Isus Krist, Bog, jer je to dokazao svojim čudesima i uskrsnućem, a bio je i pravi čovjek, tj. nije bio prikaza.

LUKINO EVANĐELJE Treći prikaz Isusova života napisao je sv. Luka. On je bio liječnik i obraćenik na kršćanstvo s poganstva. U predgovoru svog života Isusova daje opravdanje svom djelu: »Nakon što su mnogi pokušali sastaviti izvješće o događajima, što su se dogodili među nama, kako su nam ih predali oni, koji od početka bijahu očevidci i sluge Riječi, učini se i meni dobro, nakon što sam pomno ispitao sve od početka, da ti ih napišem po redu, plemeniti Theofile, da se osvjedočiš o sigurnosti nauke koju si primio živom riječju« (Lk 1, 1-4). Luka je od Petra primio osnovu svog znanja o Kristu, ali se nije time zadovoljio. Kao učenjak dao se na ispitivanje svjedoka i istraživanje. Izvješća o djetinjstvu Isusovu upućuju čak da se dao informirati kod Isusove majke, koja je nakon Duhova bila duša prve Crkve. Luka napominje i neke druge pokušaje prikazivanja Isusova života. Za svoj tvrdi da je pisan prema ispitanim vrelima. I kod njega je glavno lice Isus Krist. Luku su kao čovjeka srca zanimale zgode iz djetinjstva Isusova. On je sve te zgode pomno pobilježio. Kod Isusa osobito zapaža ljubav prema siromasima, ističe božansko milosrđe. Luka je zabilježio i najljepše zgode iz Isusova javnog života, zgode koje su kolale i prepričavale se među vjernicima. To je priča o izgubljenoj ovci i rasipnom sinu koji se vraća ocu.

IVANOVO EVANĐELJE Četvrti službeni prikaz Isusova života napisao je sv. Ivan Apostol. On je svoje Evanđelje pisao kao starac negdje oko godine 100. To su sjećanja ljubljenog učenika. Isusu je naime od svih apostola bio najdraži Ivan. Valjda zbog čistoće svoga srca. Isus je bio sve u životu ovog Zebedejevog sina. Kao mladić došao je u društvo Isusovo, bio svjedok čitavog njegovog javnog života, djelovanja, nauke, čudesa, smrti i uskrsnuća, a iza uzašašća bio je svjedok neobičnog uspona Isusove pojave. Za Ivana je bio Isusov život pravo Bogojavljenje. — Međutim, tijekom dugih godina Ivanova života počele su nicati krive nauke o Kristu. Apostola je to boljelo i on piše svoje Evanđelje da pokaže i dokaže božanstvo Kristovo: Isus je Očeva Riječ, koja je uzela

tijelo (1,14): Ivan Krstitelj za nj svjedoči da je sin Božji (1,34); sam Isus na to navodi Natanaela (1,49); na tu misao navodi Nikadema i Samarićanku; to tvrdi uznemirenim Židovima koji bi htjeli znati tko je on: »Zaista, zaista vam kažem, prije nego je Abraham bio **Ja Jesam« (8,58).** To su dobro razumjeli Židovi, jer su se te riječi već tamo od Mojsija upotrebljavale isključivo za ime Božje, a vidi se i iz toga što su tu izjavu smatrali hulom, te pograbili kamenje da ga ubiju.

MUKA I SMRT KRISTOVA Sva četiri evanđelista najviše su brige posvetila zadnjim danima Isusova života, njegovoj muci, smrti i pobjedi po uskrsnuću. I najoštrije oko kritičara neće naći u tim dugim prikazima ni jedne riječi vrijedne prijekora. Ti ljudi koji su toliko ljubili svoga učitelja nisu u svojim izvješćima ni na čas dali maha osjećajima. Svi oni poput najledenijih povjesničara iznose gole činjenice; govore o svojim i Isusovim neprijateljima s toliko nepristranosti, da to osvaja. Kako se ljudi znaju ponizivati kad govore o svojim nesumišljenicima. Evanđelisti su se izdigli iznad svih tih slabosti, i konačno što je dalo najčvršći pečat njihovu pisanju jest to da su krvlju posvjedočili istinitost svojih izjava.

To su vrela iz kojih crpimo znanje o Isusu. Četiri evanđelista u pravom su smislu svjedoci Riječi.

23. KATEHEZA

Rođenje i djetinjstvo Isusovo

Mt 1. i 2. pogl; Lk 1. i 2. pogl.

Evanđelja su o djetinjstvu Isusovu vrlo sažeta. Dvojica evanđelista, Marko i Ivan uopće se ne osvrću na djetinjstvo Isusovo. Matej je kratak, Luka nešto opširniji. Te činjenice inače spadaju u biblijsku povijest Novoga zavjeta. Mi ćemo se ipak na njih osvrnuti prema spomenutim izvješćima.

O NJEGOVU RODU TKO BI MOGAO GOVORITI (Iz 53,8) Isus Krist pojavio se među nama kao pravi čovjek. Dokazuje to njegovo rođenje, način života a osobito njegova smrt. Da je taj Isus ipak bio neošto osobito, tj. ne samo čovjek, dokazuje to opet njegovo rođenje, njegov život, njegova smrt, a osobito uskrsnuće. — Nekoć je Izaija prorekao da će »djevica« začeti i roditi sina, i da će mu dati ime Emanuel — Bog s nama (Iz 7.14). To proročanstvo kao i naslov ovog poglavlja izrečeno je 800 godina prije njegova dolaska. Nije se zaboravilo sve do dana Mesije, a nije se zaboravilo ni do danas. To, da će »djevica« začeti i roditi sina, bio je **znak,** a moglo je to biti uistinu nešto veliko samo tada ako začne uistinu kao djevica. Inače ništa neobično ako začne od muža ili zaručnika. Izaija naglašava da će »Djevica« začeti i roditi. — Ta eto tajna zbila se kod začeća i rođenja Isusova. Njegova majka začela ga je po Duhu Svetome. — Anđeo je pohodio tu djevicu i razgovor je počeo ovako: Zdravo milosti puna, Gospodin je s tobom (Lk 1,28) Na te Riječi uplašila se Marija i razmišljala je kakav bi to bio pozdrav. Anđeo nastavi: Ne boj se Marijo, našla si milost kod Boga, eto začet ćeš i roditi sina i daj mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se sin Svevišnjega. Gospodin će mu dati prijestolje Davida, oca njegova, i njegovu kraljevstvu neće biti svršetka! — Marija je iznijela svoju teškoću, svoj zavjet. Glasnik joj Božji odgovori: Duh će Sveti sići na te, i osjenit će te sila svevišnjega ... Bogu nije ništa nemoguće.

Riječi koje je izgovorila ta mudra i skromna djevojka zaručena za mladića Josipa koji ju je slijedio u čistoći srca, te riječi bile su pristanak na veliko otajstvo: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi. — Od velikog Boga koji joj je učinio velike stvari očekivala je da njenog zaručnika obavijesti o čudesnom začeću. Tako je i bilo. Kakogod je bila na muci zbog njega, bila joj je to velika potvrda da sve skupa nije tlapnja. Blaženom će je nazivati svi naraštaji.

RODIO SE U VREMENU Isus se rodio u Betlehemu. Čudesno je začet, čudesno se rodio. U prostoriji gdje se zaklanjaju životinje, jer ljudi nisu imali mjesta za putnike koje je državna vlast natjerala da pođu na put dug preko 100 km. da se obavi popis pučanstva po mjestima rođenja. — Dječak Isus je rastao u dobi i mudrosti pred Bogom i ljudima. Kao čovjek rastao je i u spoznaji. S dvanaestom godinom nastupilo je nešto u njegovu životu što je zapisao sv. Luka: O blagdanu Pashe, nacionalnog i vjerskog blagdana pošli su njegovi roditelji u hram i on s njima. Tu je bez dogovora ostao u Jeruzalemu kad su već oni sa svojim grupama krenuli prema Nazaretu. Kad su ga našli nakon tri dana izjavio je: Zašto ste me tražili? Zar niste znali da ja moram biti u kući svoga Oca (Lk 2,49). Nakon te dvanaeste godine slijede godine šutnje sve do oko tridesete godine.

NJEGOV POOČIM I MAJKA Što se tiče Josipa, njegovog zakonskog oca, on je morao umrijeti u godinama kad je Isus odrastao i sam zarađivao kruh za se i za majku. Josip je postavljen kao veo na otajstvo Nazareta i Betlehema. Imao je sve osobine koje su se tražile za taj delikatan posao: spremnost za žrtvu i pregaranje spojenu s anđeoskom čistoćom srca i pun predanja u Očeve ruke. Kad više nije bio potreban on se u šutnji povlači u vječnost, a da nije vidio ni jedno od onih budućih čudesa. Međutim, on nije požalio svoju sudbinu. Kod njegove smrtne postelje nalazila su se dva najdraža bića Marija i Isus, mladić u kojeg je Josip upro svoje oči pune predanja, znajući da tog njegovog dragog posinka i dar neba čekaju veliki zadaci. Naslonjen na ovu nadu predao je svoju pravedničku dušu onome kome je bio vjeran.

Isus je ostao sam sa svojom majkom Marijom. Ona mu je bliže nego Josip i ona će ga pratiti sve do njegova » časa«, do njegova svršetka. I kad budu druge dobre žene tr-

čale na grob u želji da Isusu iskažu »posljednju počast«, ona će sigurno čekati Sina. Tako je i bilo. Majka i Sin. Sada u godinama povučenosti iza smrti sv. Josipa govorili su o Ocu, o otkupljenju, o učenicima koje će Isus uzeti za svoje pomagače i apostole. Majka Božja postala je i Božja savjetnica. Majka dobroga savjeta.

24. KATEHEZA

Učenici

Mt 3,18...;10,1-13; Mk 6,1.. Lk 5; Iv 1,35.

Pune dvije i po godine posvetio je Isus izobrazbi svojih učenika, apostola, misionara. Da to nije učinio sam morao bi se pobrinuti da to mjesto njega učini netko drugi, jer bi s njegovim odlaskom sve pozaspalo. Međutim baš ta činjenica da je odmah na početku svoga javnoga života odabrao elitu misionara i da je njih tesao i spremao ih za samostalan rad naučavanja, baš ta činjenica izbija iz ruku sve dokaze onima koji tvrde da Krist ni sam nije slutio što će se kasnije razviti od njegova društva. Sasvim sigurno i smišljeno on odabire Dvanaestoricu i među njima jednoga kome odmah na početku mijenja ime u Petra. To ime znači pečinu i na toj stijeni on će sagraditi svoju crkvu. Krist odabire dvanaestoricu sasvim smišljeno, u Starom je zavjetu Izrael imao 12 plemena, a Izrael je predslika Novog Jeruzalema. Novi Izrael imat će 12 stupova novoga kraljevstva.

IZBOR UČENIKA Koga je Isus odabrao za svoje učenike? Zanimljivo je da su svi odreda Galilejci. Upravo je čudno kako je osnivač najopćenitijeg kraljevstva na zemlji bio »uzak« u odabiranju svojih prvih učenika. Bio je bez sumnje siguran da će ta mala šačica gorštaka biti dovoljna da uz pomoć Duha Svetoga preobrazi svijet. Preveliko miješanje nekih kozmopolitskih elemenata ne bi dobro djegovalo na malu skupinu Galilejaca koja je sva živjela u nadi skorog Mesije. Ti ljudi koje je Isus skupio bili su priprosti; čudesa koja je Isus činio u njima su rađala i utvrđivala vjeru. — To svoje drago društvance Isus je prikupio nešto od svoga rođaka i preteče Ivana Krstitelja, koji se nije protivio da njegovi najbolji učenici odu s Isusom; neke je opet skupio na obalama Genezaretskog jezera. Mateja carinika pozvao je k sebi s njegova posla. Tako imamo Petra, prvaka među apostolima. Na tom prvenstvu Krist je puno insistirao stavljajući Petra uvijek u neki povlašteni položaj. Zatim dolazi Andrija, stariji brat Petrov. Tu su sinovi Zebedejevi Jakov i brat mu Ivan. Krist ih je nazvao »sinovima groma«. Oni su gromovima htjeli razčistiti neke situacije. Slikari rado prikazuju Ivana kao dječarca s licem djevojke. Međutim je taj ribar i sin groma imao po svoj prilici oporije lice. Razlog zašto ga je Isus osobito volio bio je taj, što je Ivan bio nepokvarena srca i neobično vjeran. Jedini od Apostola bio je Ivan uz Križ. — Zatim dolaze Filip i Bartol, svojeglavi Toma i Matej carinik, Jakov Alfejev i Tadej, te Šimun Kanaac i Juda kojemu Sv. pismo daje tužan naziv izdajice.

SUSTAVNI ODGOJ I u tom malom broju prijatelja nisu svi uživali istu naklonost ni isto povjerenje Isusovo. Jedno što je sigurno da je Isus osobitom brigom odgajao svakog napose. Nekima je trebalo više, nekima manje, od nekih će se sutra tražiti, pa je bilo potrebno da se posebno izvježbaju. Te vježbe bile su praktične. Isus ih je slao da propovijedaju i u njegovo ime čine čudesa. Stavljao ih je u takove prilike da pokažu što su. Petra je pustio da se tako daleko zalcti i osamostali da je zatajio svoga Učitelja? Međutim njega je Krist na to pripravljao: Ti, kad se obratiš, učvrsti svoju braću! — Judi je prepustio novac koji je ta mala zajednica dobivala i trebala. Kušnja je bila za toga čovjeka preteška. Izgubio je vjeru, a novac mu je pomogao da ga upropasti. Značajno je da je Isus poštivao slobodu svoga izdajice. Pustio ga je da sam presječe sve milosne kanale koji bi ga doveli do nadnaravnog kajanja. Tu je tajna Božjeg promisla. Petar ga je zatajio, ali nije zbog toga izgubio obećano prvenstvo. Ono je čak ponovno potvrđeno iza uskrsnuća. Krist je volio sv. Ivana, kako već rekosmo, ali nije za njega spremao prvo mjesto u Crkvi. To je ostavio za Petra.

Prva je godina javnog života bila posvećena propovijedanju i upoznavanju apostola s ljudima. U drugoj godini Krist se sve više daje na odgoj samih učenika. Tumači im tajne kraljevstva Božjega: »Evo, šaljem vas kao ovce među vukove ... Što vam govorim u tajnosti, propovijedajte s krovova ... Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti ... Došao sam da donesem ne mir, nego mač ... Tko ne uzme križ svoj, i ne ide za mnom, nije dostojan mene ... Tko vas prima, mene prima ... Tko vas prezire, mene prezire ...

S tom Dvanaestoricom Galilejaca provedena je najveća revolucija svijeta. I to sretna revolucija, koja je ljudima donijela ukidanje ropstva, pravu jednakost i prave temelje za sretan život. Ta pojava kako je Krist s šačicom ljudi osvojio svijet i danas ga osvaja za poštene promatrače jest stalno i pravo moralno čudo, nepobitni dokaz Kristova poslanja i poslanja njegove Crkve.

Pripovijeda se da je bogohulnik Voltaire rado govorio kako mu je već dosta ponavljanja, da je Krist s dvanaestoricom apotola preobrazio svijet. On će sam biti dosta da uništi. Međutim siromašnog bezbožnika danas spominjemo kao ruglo. Stat crux dum volvitur orbis — Križ stoji, a svijet nestaje.

Vjesnici Evanđelja i križ

Da se oni koji naviještaju Evanđelje među poganskim narodima ne stide sablazni križa.
(Mis. nakana AM za o ž u j a k 1972.)

Sigurno nije bez razloga odabrana ova nakana za korizmeno vrijeme i svetkovanje uskrsnog otajstva. G. 1972. Uskrs pada 2. travnja, a zadnji dan ožujka slavi se Veliki Petak. U mnogim crkvama tada završavaju

korizmene propovijedi. A kolikim će promjenama vjerojatno biti podvrgnute. Nekoć su se predaje gotovo ovjekovječile, i dok su se uz njih praznile crkve, čulo se je da je to zbog već otrcanih i neprikladnih propovijedi. U želji za obnovom propovijedanja pokušalo se s različitim pokusima: konferencijama u dijalogu, sastancima u četvrtima, a nadasve se htjelo propovijedi učiniti privlačivima mijenjanjem sadržaja i oblika. Došlo se na misao, da se valja odreći strogih istina te naviještati »Radosnu vijest«, propovijedati evanđelje radosti, mira, slobode. I na našim domaćim kongresima, svećeničkim tečajevima, sastancima i tribinama čuli smo zastupnike takvog načina propovijedanja, koji nisu štedili stari način kritizirajući ga, prisvajajući sebi nepogrješivost u tome kako bi trebalo naviještati evanđelje.

Pozivajući se po običaju na II. Vatikanski sabor neki su počeli veoma naglašavati ideju pokore. Drugi opet u pokoncilskoj euforiji počeli su ponavljati i deklamirati, da ni Krist ni evanđelje nisu neprijatelji napretka, individualnog i kolektivnog razvoja. I to je istina, ali se pri tom zaboravlja ipak Gospodinove opomene da treba »ući kroz uska vrata, nositi svoj križ i slijediti Ga«.

Mnogo je ljudi, a možda i ne bez utjecaja ili čak pritiska sredstava društvene komunikacije, počelo misliti da je koncilska obnova stvorila

eru slobode, samovolje, mušica, u prvom redu na području liturgije, a onda pomalo i na području morala. »Svršetak s tabuima i zabranama!« postala je parola sadašnjeg trenutka.

Enciklika »Humanae vitae« postala je za takve parolaše strašan korak unazad a svećenički celibat očit primjer anahronizma, zastarjelosti. Te zablude su još absurdnije, jer se smatra da je naš moderni svijet postao poganski i da se njime treba postupati kao s misijskim zemljama. Budući da se ovdje radi u prvom redu o misijskoj nakani, pogledajmo što misli koncil o misijskom apostolatu?

»Bogu koji poziva mora čovjek odgovoriti tako da se, ne obazirući se na tijelo i krv (usp. Gal 1, 16), sav preda djelu Evanđelja. A takav se odgovor može dati samo uz pobudu i jakost Duha Svetoga. Otposlani naime ulazi u život i misiju onoga koji je, uništio sebe sam uzevši narav sluge' (Fil 2,7). Stoga mora biti spreman cijeli život čvrsto stajati u svom zvanju, odricati se samoga sebe i svega što je dosada smatrao svojim te postati svima sve (1 Kor 9,22).

Naviještajući Evanđelje kod pogana, neka s pouzdanjem obznanjuje misterij Krista, čiji je poslanik, tako da se u Njemu usuđuje govoriti kako treba (usp. Ef 6,19 i slj; Dj 4,31), ne stideći se sablazni križa. Idući stopama svoga Učitelja, neka blaga i ponizna srca pokazuje da je Njegov jaram sladak i njegovo breme lako (Mt 11,29 slj.). Životom doista evanđeoskim, velikom postojanošću, strpljivošću, dobrotom, iskrenom ljubavlju (usp. 2 Kor 6,4 slj.) neka svjedoči za svoga Gospodina, ako je nužno sve do prolijevanja krvi. Molit će od Boga hrabrost i snagu da upozna kako se obilna radost nalazi u mnogom podnašanju nevolje i krajnjeg siromaštva (usp. 2 Kor 8,2). Neka bude uvjeren da je poslušnost osobita krepost sluge Kristova, koji je svojom poslušnošću otkupio ljudski rod.

Da vjesnici Evanđelja ne zanemare milost koju imaju u sebi, neka se duhovno obnavljaju iz dana u dan (usp. 1 Tim 4, 14; Ef 4, 23; 2 Kor 4,16). Ordinarij pak i poglavari neka u određenim rokovima okupljaju misionare da ih nada zvanja krijepi i da se obnove u apostolskoj službi, a neka podignu u tu svrhu i prikladne domove« (Ad gentes, broj 24).

Radosna je vijest koju treba naviještati poganima poruka o otkupljenju. Sv. Pavao opisuje ju kao oslobođenje. Ta riječ nailazi danas na mnogoznačna tumačenja pa je u opasnosti da bude kompromitirana i zloupotrebljavana. Za prve kršćane to je bilo oslobođenje od smrti, grijeha i zakona. Tiranija, ropstvo od kojega ih je Krist oslobodio bilo je prije svega nešto duhovno. Dakako da je to oslobođenje povuklo sa sobom i društvene posljedice, a poslanica Filemonu veličanstvena je ilustracija revolucije koja je izjednačila robove s gospodarima. No tu ipak nema govora o tome da bi se robovi u ime Evanđelja morali buniti protiv gospodara. Baš obratno! Sv. Pavao piše naime: »Svatko neka ostane u onom stanju u kojem ga je zatekao (Božji) poziv! Jesi li bio pozvan kao rob? Ne uznemiruj se zbog toga! Naprotiv, ako i možeš postati slobodan, radije ostani rob, jer onaj koji je kao rob pozvan da bude u Gospodinu — slobodnjak je Gospadinov; isto tako onaj koji je pozvan

kao slobodnjak — rob je Kristov« (I Kor. 7,20-22). »Robovi, pokoravajte se svojim zemaljskim gospodarima sa strahopoštovanjem, s iskrenošću svoga srca kao Kristu . . . znajući da će svaki — bio on rob ili slobodnjak — ako što dobro učini, primiti za to plaću od Gospodina« (Ef, 6, 5, 8).

Ti zaključci često su izgledali nelogični u ustima propovjednika oslobođenja. Danas ih mnogi naprosto zbacuju te misle da propovijedanje Evanđelja mora biti ne samo silno, već i agresivno i subverzivno. Pri tom se rado pozivaju na prokletstva iz poslanice sv. Jakova (5,1-6). U tom se smislu tumači i blaženstvo o pravednosti ne mareći za originalni smisao te riječi. To je pretjerana reakcija protiv nekih stvarnih iskrivljavanja Evanđelja.

Treba naime otvoreno priznati da su neki u bližoj i daljoj prošlosti iskrivljavali blaženstvo siromašnih, kako bi se oprli uvijek nužnim društvenim promjenama. Siromasima se je propovijedalo pouzdanje u Providnost, »koja hrani ptice« zaboravljavajući Gospodinovu nauku koja se tiče bogataša, koji se nisu osjećali nikada dosta sigurnima pred rizikom budućnosti. S druge strane brojni kršćani koji su čuli zov na savršen život odrekli su se svojih dobara te završili u osnivanju samostana koji su bivali sve bogatiji, moćniji, gdje je siromaštvo postalo neka vrsta socijalnog osiguranja za slučaj bolesti i starosti.

Što dakle onda činiti? Da li da misionar 20. stoljeća postane prorok revolucije? Treba li promicati propovijedanje prevrata riječju i svjedočanstva života? Da li bi to bilo istinsko nasljedovanje Krista?

Krist je spleo od užeta korbač da istjera trgovce iz hramskog predvorja, ali je u isto vrijeme odbio da bude neki pučki tribun. On je postao poslušan i to do smrti na križu. Crkva nikada ne će dopustiti da svrha opravdava sredstva te da se na tiraniju po što po to mora odgovoriti upotrebom nasilja. U sukobima među narodima, rasama, klasama Crkva će uvijek biti izložena oštroj kritici i osudi baš kao i njezin Učitelj. No ona ne gubi strpljivost. A ne dugujemo li baš toj strpljivosti i mudrosti nestanak starog robovlasničkog sistema? Ono se je doduše pojavilo u novim oblicima, ali je Crkva i tada započela svoje mirotvorno djelovanje govoreći svima prikladnim jezikom.

U svako doba na tom se području pred propovjednike Evanđelja postavlja isti problem. Povijest pokazuje da su proroci koje doista podiže Duh Sveti bili ljudi puni mudrosti, mrtvi svijetu te koji su odbijali spektakularne avanture radeći u sjeni, osnivajući djela koja su bila shvaćena tek nakon njihove smrti, jer su naviještali Krista raspetoga, silu i mudrost Božju. Takvo propovijedanje nipošto pak ne znači zanemarivanje ili čak osudu svake društvene akcije u korist naroda koji su je potrebni. I sami Pape, koji su se ogradili od upotrebe sile, pozivaju nas u zadnje vrijeme na promicanje društvene pravde i stvaranje boljega i pravednijega svijeta. O tome govore socijalne enciklike, govori i pisma. Njihov sadržaj spada također u kršćansko naviještanje Evanđelja svim narodima.

Josip Antolović D. I.

MISIJE

Juraj Gusić

Misijska djelatnost u životu i povijesti

Drugi vatikanski koncil u svom Dekretu o misijama tumači misijsku djelatnost Crkve i sa stanovišta ljudske naravi i njenih težnja, te kaže:

»Misijska je djelatnost najuže povezana sa samom ljudskom naravi i njezinim težnjama. Objavljujući naime Krista, samim tim Crkva otkriva ljudima pravu istinu o njihovu stanju i cjelovitom pozivu, budući da je Krist počelo i model tog obnovljenog čovječanstva, prožetog bratskom ljubavlju, iskrenošću i mirotvornim duhom, prema kojemu svi teže. Krist i Crkva, koja o njemu svjedoči evanđeoskim propovijedanjem, nadilaze svaku osebujnost rase ili naroda, pa se ne mogu nikomu i nigdje smatrati tuđima. Sâm Krist jest istina i put, koji svima otvara evanđeosko propovijedanje dok svima donosi do ušiju riječi samoga Krista: 'Obratite se i vjerujte u Radosnu vijest!« (Mk 1, 15). Kako je već osuđen onaj koji ne vjeruje (usp. Iv 3 18), to su Kristove riječi ujedno riječi osude i milosti, smrti i života. Naime, samo tako možemo postići nov život, ako starom čovjeku umremo . . . Nitko se ne oslobađa grijeha po samome sebi i svojom snagom, niti se uzdiže iznad samog sebe; nitko se ne rješava posvema svoje nemoći ili samoće ili ropstva. Svima je potreban Krist kao model, učitelj, oslobodilelj, spasitelj i oživljavatelj. Uistinu, Evanđelje bijaše u ljudskoj povijesti — pa i na vremenitom području — kvasac slobode i napretka, i uvijek se očituje kao kvasac bratstva, mira i jedinstva. Ne slave, dakle, bez razloga vjernici Krista kao 'Očekivanje narodâ i svoga Spasitelja'.« (Br. 8.)

Gore navedene riječi Dekreta o misijama imaju svoj temelj na iskustvu tolikih misionara i istraživača raznih religija. U svim naime religijama i narodima nailazimo na živu čežnju ljudi da što dublje upoznaju smisao svoga života ovdje na zemlji i poslije vremenite smrti. Kod svih naroda i vjera nailazimo na pojavu da traže put do Boga kao svoje jedine prave sreće. Neki je zamišljaju na posve materijalan način, drugi tu sreću nalaze u svome rasplinuću poslije smrti ili takozvanoj nirvani ili na koji drugi način. Jedino kršćanstvo donosi im pravi smisao i života ovdje na zemlji i otkriva im njihov konačni cilj u vječnom uživanju Boga. Kristovo Evanđelje za njih uistinu postaje Radosna vijest spasenja, koja ih oslobađa od svih zabluda i otvara im oči za prave vrednote i ovdje i u vječnosti.

Rad za misije jest pomaganje velikog djela Crkve, koja svim poganskim narodima želi pomoći da osvijetljeni svjetlom Kristova Evanđelja mogu stupati svojim životnim putem prema vječnome cilju, Bogu. Krist i Crkva žele da ti ljudi u tom svjetlu stvaraju i svoju vremenitu sreću, napredak, kulturu, da se međusobno iskreno poštuju i ljube, a kad je potrebno, i pomažu.

To je eto još jedan novi razlog da radimo za misije prema svojim silama i mogućnostima i duhovno i materijalno. Razumije se da ćemo prije svega u tome pomagati sinove svoga naroda koji djeluju u misijama . . .

BENGALIJA

S Božjim blagoslovom u Novu godinu

Naš bengalski misionar otac Ante Gabrić javlja nam se po posljednji put iz svoga dragog Morapaja. 15. siječnja premješten je ponovo u Bošonti, misiju, koju je toliko uvijek volio i u kojoj je toliko velikih stvari učinio, kako možete opširno čitati u novoj knjizi »ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«, koja je ovih dana izašla iz tiska. Svakako je što prije nabavite. Knjiga broji preko 400 stranica, a konačna cijena joj je 50 dinara. Sad je već u pripremi i drugi dio te knjige: Pisma oca Gabrića. Taj drugi dio izaći će iz tiska po svoj prilici do kraja svibnja. Prvu knjigu možete naručiti, a za drugu se predbilježiti na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699.

Nova adresa oca Gabrića je: Ante Gabrić, P. O. Basanti, via Canning, 24. Pargs, Bengal, India.

Evo što otac Gabrić piše u tom svom zadnjem pismu iz Morapaja!

Dragi prijatelji misija!

Morapai, Ponoć 1971/1972.

Evo, baš je ponoć... Kleknuo sam uzstol i rukama raširenim prema nebu zahvalio sam se za nebrojene milosti primljene u prošloj godini, za svu vašu dobrotu i ljubav. Zamolio sam ujedno blagoslov za novu godinu: blagoslov sreće i mira svima dragim suradnicima misija i u domovini i u čitavom svijetu.

Ujutro poslije svete mise valja mi kre-

nuti u sela, pa stoga nemam vremena pisati dulje pismo.

Prije svega vam javljam, da će naskoro ovdje kod nas biti promjene. Ja se ponovo vraćam u svoj dragi Basanti. Tamošnji pater je bolestan, a postaja je veoma teška.

Hvala dragom Bogu, i ovdašnje vijesti su bolje. Rat je brzo svršio, a izbeglice su se počele vraćati u svoju slobodnu zemlju nazvanu »Bangla-deš — Bengalska Domovina«. Mi smo svi sretni da su oni dobili slobodu, jer u prijašnjoj muslimanskoj državi nije bilo slobode, a osobito ne vjerske.

No dakako da je rat nanio posvuda silne štete, a i mnogo je ljudi bilo ubijeno. Sada treba sve te rane liječiti. Daj, Bože, stalnog i pravednog mira i tu i na cijelom svijetu!

Božić smo lijepo proslaviti. Velik je to blagdan u Bengaliji. Čak je to državni blagdan i svatko ga slavi. Dječica i mladići pripravili su krasne božićne pjesme, pa su ih uz mali harmonij i bubnjeve pjevali idući od sela do sela. Uistinu je to bilo krasno čuti u tihoj svetoj Bad-

O. Gabrić hrani mališane

Haran i Kitiš šalju pozdrave

njoj noći. Svatko te pjevače nadari šačicom riže ili kojim drugim malim darom. S tim milodarima se kupi nešto hrane za siromahe To je veoma lijep običaj.

Školska godina kod nas započinje polovicom siječnja. Roditelji već spremaju djecu za školu, no zbog velikog siromaštva ne mogu im nabaviti ni knjige ni odijela. A koliko ih ima koji nemaju ni što jesti. Mi nastojimo da im što više pomognemo u toj bijedi.

Kad bi u domovini pojedino dijete pokoji zalogaj otkinulo od usta, kad bi manje bilo izbirljivo, zadovoljno s onim što mu Bog dade, koliko bi se takvim malim prištedevinama moglo pomoći njihovoj maloj braći i sestrama ovdje u Bengaliji koji gladuju. Tako bi im omogućili da dobiju barem jedan obrok na dan. Roditelji, potaknite svoju djecu na takve žrtvice, a i sami im dajte u tome primjer.

Na kraju prošle školske godine lijep je broj mladeži stupio u samostan. Iz naše župe stupilo ih je devet. Molite se za njih da ustraju na tom započetom putu.

Kad već ovdje govorim o tome, onda moram spomenuti i Družbu majke Terezije. S majkom Terezijom susreo sam se u Kalkuti. Davao sam osamdnevne duhovne vježbe njenim novakinjama, kojih ima oko 190. Sada ona sprema otvaranje novicijata u Engleskoj kako bi olakšala ulazak u svoju Družbu kandidatkinjama iz Evrope. Drago mi je da su se za njenu Družbu javile neke djevojke i iz naše domovine. Neka im samo Gospodin dade milost ustrajnosti u zvanju.

Molite se mnogo za našu mladež ovdje, da ih Gospodin što više pozove u svoju svetu službu i da se njegovu pozivu odazovu.

Još jednom hvala svima na svemu onome što su učinili tijekom prošle godine za misije. Ne zaboravite nas ni ove godine.

U Božanskom Srcu sve vas srdačno pozdravlja

o. Ante Gabrić

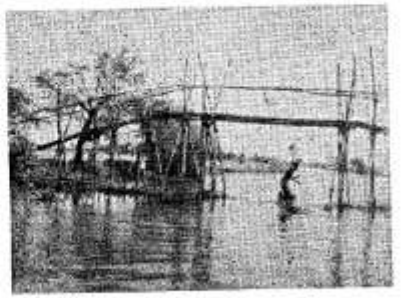
Poslije Božića javio nam se i drugi naš bengalski misionar, o. Stjepan Polgar. On se inače više javlja vjernicima u Bačkoj, gdje ima priličan broj svojih dobročinitelja. Evo nekoliko redaka iz tog njegova pisma.

Dragi dobročinitelji misija!

Kaurapukur, 8. siječnja 1972.

Evo i mene da vam se javim s nekoliko riječi iz daleke Bengalije.. Nalazim se sada privremeno na župi Karapukur, gdje zamjenjujem našeg slovenskog misionara oca Josipa Cukule, koji je pošao u pohode domovini. Odmah sam se dao na posao.

U zadnje vrijeme imali smo nekoliko obraćenja, kao i uređenja brakova. Sve je to trebalo pripraviti, poučiti u vjeri. U tome su mi pomagale i časne sestre. Ovdje imamo i školu za dječake i dje-

»Savski most« u Morapaju

vojčice, kojih zajedno ima preko 600. Tu veoma lijepo djeluju tri Marijine kongregacije i jedno Društvo svetog Vinka Paulskog.

Osim apostolskog rada uspio sam ožbukati kapelu u selu Sodnaberiji, u koju stane oko 250 do 300 duša. Okrečio sam i dotjerao župnu crkvu koju sam prije devet godina ovdje sagradio. Najviše pomoći za te pothvate dobio sam od dobročinitelja.

Kako vidite, posla ima dosta, samo daj, Bože, snage!

Sve najbolje želim svima u Gospodinu!

O. Stjepan Polgar

ZAMBIJA

Misionari pišu

Iz Zambije je stiglo nekoliko veoma zanimljivih pisama od naših misionara. Javljaju se o. Cindori, mg. Julije Rogina, br. Ilija Dilber i sestra Emica Verlić. No kako su pisma malo dulja, a prostor u Glasniku ograničen, to ćemo ih objaviti u dva broja, jer bi bilo šteta skraćivati ih.

O. Ivan Cindori s ministrantima u Mpunde

Budući da se otac Cindori nije zbog bolesti već prilično dugo javio, to na prvom mjestu objavljujemo njegovo pismo.

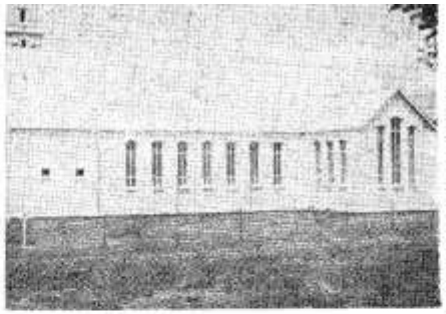
Dragi prijatelji!

Davno je tome kad sam se zadnji put javio. Zadnjih pola godine selio sam iz mjesta u mjesto, baš kao pravi afrički nomad. Iz Mumbwe sam otišao u Mpunde, iz Mpunde u bolnicu u Kabwe, iz bolnice poslan sam na oporavak u Chikuni, da se konačno zaustavim u misiji Matero, koju preuzimam od slovenskog misionara oca Kokalja.

U srpnju prošle godine ozbiljno sam se spremao na gradnju misijske postaje u Mumbwi. Tu naime nisam imao ni kuće ni crkve, nego mi je jedna dvorana služila za kapelu, a kraj nje jedna sobica za stan, župni ured i sakristiju. Zahvaljujući vašoj dobroti i darežljivosti dobio sam nešto novaca za početak gradnje. Nabavio sam pijesak, očistio teren od trave i drugih stvari, stupio sam u vezu s jednom talijanskom kompanijom, koja u blizini Mumbwe nešto gradi, i oni su mi obećali besplatno dovesti ciglu i kamenje.

Međutim, čovjek snuje, a Bog određuje. Iz Lusake od poglavara mi je stiglo pismo da što prije dođem k njemu. Tu sam saznao da sam premješten u misiju Mpunde. Kako slabo dolaze novi misionari, to poglavar nije imao koga tamo poslati nakon smrti osnivača misije, oca Zylke, Poljaka. Tako je eto palo na mene da preuzmem tu misiju.

Zašto je ta misija bila važnija od Mumbwe? Tamo postoji i crkva, i samostan časnih sestara, i škola, i bolnica i u gradnji župna kuća, pa se nije mogla ta misija ostaviti bez svećenika.

Župna crkva u Mpunde

Misija Mpunde je 43 km sjeverozapadno od grada Kabwe. Prošle godine izgrađena je dobra cesta od Kabwe do Mpunde, pa je sada do misije lak pristup. Inače Mpunde je u šikari. U bližoj okolici nema mnogo sela. Misija je otvorena 1960. godine. Počeci su bili skromni. Tamo se nalazila samo sedmogodišnja škola. Misionar o. Zylka je s bratom pomoćnikom stanovao u jednoj školskoj prostoriji. Jedan razred služio je kao kapelica.

O. Zylka dao se na gradnju. Proširio je školske prostorije, pa su djeca mogla u školi i stanovati, da ne moraju svaki dan pješačiti do škole i kući. Sagradio je privremenu kuću za svećenike, a onda samostan za časne sestre, bolnicu i lijepu veliku crkvu. Konačno se dao na gradnju stalne svećeničke kuće, no nije ju mogao svršiti. Zatekla ga je smrt a tek mu je bilo 50 godina.

Kad sam stigao na tu svoju novu misiju. Tu sam morao odmah promijeniti jezik. Dok sam do sada upotrebljavao jezik cinyanja, sad sam morao početi govoriti jezik cilenje. Malo u dodiru s ljudima pomalo sam počeo svladavati i cilenje jezik.

Sve više sam se prilagođivao novoj okolini, no izgleda da se moj organizam nije mogao prilagoditi ni klimi ni hrani. Uskoro sam počeo osjećati bolove u želucu, povraćati, zbog boli nisam noću mogao spavati, a svaki je dan donosio nove brige i probleme. Otišao sam liječniku na pregled koncem kolovoza prošle godine. On je htio da odmah ostanem u bolnici, no ja sam mu rekao da ćemo pokušati lijekovima. I pokušali smo. Bilo mi je nešto bolje. Sredinom rujna pošao sam na pregled drugi put, kad sam mislio da se zdravlje popravlja. Treći put sam otišao liječniku sredinom listopada. Morao sam ostati u bolnici. Nisam trebao ići na operaciju, nego su u mene stavili cijev i počeli me hraniti mlijekom pomiješanim s nekim drugim supstancijama i lijekovima. Nekoliko dana nisam ništa jeo osim mlijeka koje je kapalo u mene dan i noć bez prestanka. Onda su mi dali lake hrane. Zatim sam cijev imao samo po noći, onda svake druge noći, dok nije posve prestalo.

Od časa, kad je počelo to liječenje, nisam više osjećao boli u želucu. Zdravlje mi je krenulo na bolje.

Bolnica me nije ništa stajala, jer je zambijska vlada ukinula plaćanje lijekova, hrane i kreveta u bolnici.

Nakon toga poglavari su me poslali na oporavak k irskim isusovcima u misiju Chikuni. Tu sam se spremio da preuzmem misiju Matero koja se nalazi u predgrađu grada Lusake.

Nadam se da me ni ovdje nećete zaboraviti kao što me niste ni u misiji Mumbwi. I ovom zgodom izričem svoju zahvalu svima koji se za nas ovdje mole ili nas pomažu svojim žrtvama i prilozima. Neka nam Gospodin omogući da zajedno, vi u domovini, a mi ovdje u Zambiji, radimo na tome da Isus, Svjetlo svijeta obasja one koji su još u tami i sjeni smrtnoj.

Srdačno Vas sve pozdravlja

o. Ivan Cindori, SI

Sestre Letitia i Irene u molitvi

Misionar Julije Rogina također je poslao odulje lijepo pismo za sve prijatelje misija, no kako u jednom dijelu pisma javlja ono o ocu Cindoriju što je već on sam napisao, to donosimo drugi dio pisma.

Na početku svim prijateljima misija MONI. To je naš uobičajeni afrički pozdrav. Naravno, mora se usput pljesnuti rukama.

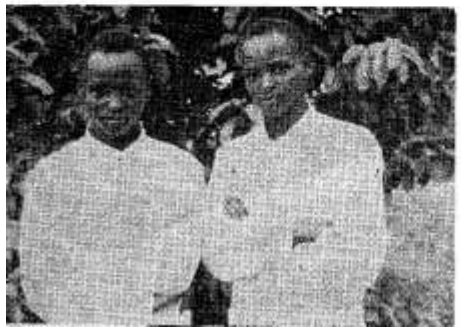
A sada prijeđimo na stvar.

S našim ocem Cindorijem bilo je gusto. No bio je neobično smiren i veseo, kad smo ga u bolnici posjetili. Iz razgovora mogli smo lako opaziti kako taj misionar sve prima kao dar iz ruke Božje. Naravno, da je dosta toga nerazumljivo u našem životu, napose časovi kušnje, ali otac je Cindori u konkretnoj situaciji pokazao da je njegova vjera izgrađena na tvrdom kamenu. Zamislite, svega koji mjesec bio je poglavar jedne od većih misija. Baš ta misija trebala je snažna mlada svećenika — i eto, Gospodin mu je poslao ovu kušnju, bolest.

A kako je kod nas u Mpanshy? Ovih dana bilo je prilično veselo. Ljudi koji su prolazili pokraj misije, radoznalo su se okrenuli pitajući se tko tako pjeva. To vam je bila naša sestra Emica na godišnjem odmoru ovdje kod nas. Sve nas je toliko obradovala. Pokrpala nam je sve poderane stvari, a da vam o hrani i ne govorim. Naš dobri kuhač kuha dosta dobro, no sad će ga sestra Emica naučiti još bolje. Bog joj platio na tolikoj požrtvovnotsi!

U misiji smo uređivali crkvu. Dosta se tu potrošilo. Hvala svim dragim dobrotvorima i na najmanjem daru. Kad

Blizanci u Novicijatu

Djevojačka škola u Mpunde

smo je za Božić svršili i onda čistili, pomagalo je staro i mlado. I mali Ivica sa svojih devet godina nosio je vodu za pranje kao jedan od odraslih. No na kraju mi je priznao: »Bambo, udatopa! — Oče, umoran sam!«

Svima šaljem topli pozdrav iz drage nam Zambije!

Vaš u Isusu

Julije Rogina

Časni brat Ilija Dilber isto se tako javlja svim svojim prijateljima i dobročiniteljima. Među ostalim piše:

Dragi moji prijatelji!

Neko vrijeme sam bio na misijskoj postaji Mpanshy. Ovdje je župnik i poglavar otac Nikola Šipušić, a s njim radi i Julije Rogina. Ono kratko vrijeme što sam bio s njima, vidio sam da njih dvojica veoma lijepo rade.

Julije me bio pozvao da mu dođem uvesti svjetlo u crkvu one misijske postaje. On je počeo na veliko obnavljati crkvu. Srušio je stari, dotrajali oltar i sagradio novi prema puku. Veoma je u tome uspio. Na zid je postavio svetohranište, a sa strane je postavio veliki kip svetoga Josipa. Cijelu je crkvu obojao. No prije nego što je počeo bojati, pozvao je mene da mu uvedem svjetlo.

U tu crkvu Julije je uložio prilično novaca, ili bolje, sav novac što ga je on dobio od dobročinitelja iz domovine i što ga je sa sobom donio. Ja sam mu dao malo, jer sam malo i imao.

Kad sam završio posao u crkvi, časna sestra, koja vodi bolnicu u Mpanshy, zamolila me da i kod njih uvedem svjetlo u jednu novu zgradu i još u tri druge prostorije. To sam učinio, a onda sam se ponovo vratio kući u Chelston.

Zaboravio sam vam spomenuti još nešto o Juliju. On ne samo da predaje vjeronauk i uređuje crkvu, nego je za Božić izvježbao dečke iz misijske škole svirati i pjevati neke pjesme. U Lusaki su o tome čuli, pa su došli u Mpanshyu i za radio Lusaku snimili te pjesme da ih kasnije mogu preko radija emitirati.

Na kraju sve Vas srdačno pozdravlja i želi Vam obilje Božjeg blagoslova

zambijski misionar
br. Ilija Dilber

Iz života crkve

CRKVA U KINI Kineska crkva slavila je prošle godine dvije zanimljive godišnjice: 45-godišnjicu otkako je bazilici sv. Petra bilo posvećeno šest kineskih biskupa; posvetio ih je 28. listopada 1926. Pio XI, te 25. godišnjicu otkako je 11. travnja 1946. Papa Pio XII uspostavio katoličku hijerarhiju u Kini.

Prvim činom, tj. ređenjem kineskih biskupa, mogla se kineska Crkva smatrati zrelom, te je mogla preuzeti u svoje ruke upravo biskupija, dalje se sama razvijati, nositi sunaradnjacima blagu vijest Evanđelja. Taj je događaj bio značajan za cijelu kinesku Crkvu. Dvadeset godina nakon toga događaja ustanovio je Pio XII crkvenu upravu u Kini. Tako je kineska crkva bila sve više povjerena Kinezima. Strani misionari trebali su samo pomagati Crkvu u njenom razvoju u okviru kineske kulture i povijesti.

Unatoč sadašnjem stanju u Kini ta dva važna datuma nisu mogla proći nezapažena. U kontinentalnoj Kini nije bilo nikakvih vanjskih proslava, jer su vanjski oblici kineske crkve uništeni. Nestala su sjemeništa, sveučilišta, nema katoličkih škola, nikakvih karitativnih ustanova. Najveći je broj crkava zatvoren. Vlasti su dugo pokušavale ustanoviti narodnu kinesku crkvu nezavisnu od Rima.

No obje gu godišnjice bile vrlo svečano proslavljene u Hong-Kongu i Tajpehu. Proslavile su ih zajednice domaćih vjernika i izbjeglice iz kontinentalne Kine. Zna se da i dalje postoje vjernici u kontinentalnoj Kini i žrtvuju se za svoju vjeru. Oni podnose stalne teškoće i njihov je život u nekom smislu teži od samog mučeništva.

USA U New Englandu, u jednoj od država Sjedinjenih Američkih Država, našle su se katoličke škole u teškom položaju, tako da su o tome počeli pisati i biskupi. Oni su prije svega upozorili na odgovornost koju ima cijela kršćanska zajednica u tom pitanju te pozivaju da se na rješavanje tog problema dadnu svi ljudi dobre volje. Iako je u pozadini tih škola ekonomski problem, radi se i o pravima i slobodi roditelja. Roditelji naime imaju pravo da odgajaju svoju djecu i moraju biti slobodni u izboru škole. To im se pravo ne može otuđivati. No to pravo im onemogućavaju visoke školarine, jer se katoličke škole same uzdržavaju i ne primaju pomoć države. Tako — primjećuju biskupi — katoličke škole postaju dostupne samo bogatima.

Budući da katoličke škole u Americi veoma mnogo znače i koriste cijelom društvu, potrebno je da i dalje postoje, i treba im pružiti određenu pomoć. Biskupi ujedno naglašavaju kako je ove godine u katoličke škole u New Englandu upisano oko 4 milijuna djece, dok ih samo pola milijuna polazi neke druge škole. Ne smiju olako shvatiti prava tako velikog broja osoba.

INDIJA Oko 14 milijuna katolika Indije proslavilo je 7. 8. i 9. siječnja u Madrasu 1900. obljetnicu mučeničke smrti sv. Tome apostola. Indijski biskupi žele da sv. Toma bude zaštitnikom Indije i da se ova godina pro-

glasi njegovom godinom. Na svečanostima se isticalo ne samo to kako bi trebalo misionirati u Indiji nego i to kako i što može kršćanstvo doprinijeti rješavanju društvenih, gospodarskih i kulturnih problema zemalja u razvoju.

RIM U biskupiji grada Rima stanuje 38 kardinala i 84 biskupa. U gradu živi 456 domaćih i 1.219 izvandijecezanskih no biskupijskih svećenika. Rim ima 247 župa od 2.000 do 80.000 vjernika. U 463 muška samostana živi 7.135 redovnika, a u 579 ženskih samostana živi 20.500 redovnica. Rim ima 349 redovničkih škola s oko 97.000 slušača. Prije 70 godina Rim je imao 435.000 stanovnika; 1970. imao je 2,753.211.

RIM U mjesecu siječnju proslavljena je u Rimu 350 godišnjica od osnutka kongregacije za Širenje vjere. Ustanovio ju je papa Grgur XV s namjerom da se sbrine za navještanje vjere ne samo u Evropi nego i po drugim kontinentima. Danas je na čelu te stoljetne ustanove brazilski kardinal Angelo Rossi. Pod Kongregaciju za širenje vjere posebno spada 800 biskupija i apostolskih prefektura u misijskim zemljama. Kongregacija se brine za odgoj i pomaganje misionara. Kongregacija ima opću sjednicu jedamput godišnje, no posebni se odbor sastaje svakog tjedna da rješava pitanja, uglavnom traženja pomoći. Sredstva kojima pomaže misionare Kongregacija pribavlja na Misijsku nedjelju i od dobrotvornih prinosa vjernika. Godišnje se ta svota kreće oko 40 milijuna dolara. — Kongregacija ima dragocjenu biblioteku i arhiv od 1622. godine.

Apostolat molitve u Španjolskoj

Iz Španjolske smo jedino naučeni primati vijesti kako se Crkva drži prema tamošnjem režimu. Nas u Glasniku Srca Isusova i Marijina više zanima kako je u Španjolskoj proširen i kako živi Apostolat Molitve? A o tome možemo s radošću utvrditi da u toj zemlji A M ne samo da je očuvao svoje mjesto, nego raste i napreduje. Tome uz drugo pripomaže teološko pastoralna revija »El reino de Cristo« (Kristovo kraljevstvo), koju uređuje isusovac o. Luis Maria Mendizabal. Revija je namijenjena promicateljima Apostolata Molitve, a u njoj se na odličan način obrađuju pitanja koja se odnose na teologiju i pastoral Apostolata Molitve kao i na štovanje Srca Isusova.

Drugi je razlog uspješnosti Apostolata Molitve u Španjolskoj što njegova središnica zajedničkim nastojanjem s mjesnim središnjicama promiče posvetu obitelji. Ta je akcija započeta prigodom 50-godišnjice posvete španjolskoga naroda Srcu Isusovu, o kojoj smo i mi pisali u našem Glasniku. A sada se sustavno i organizirano nastavlja. Ona je osobito živa i uzorna u nadbiskupiji Valencie.

Tamošnji nadbiskup monsignor José Maria Garcia Lahiguera izdao je pastirsko pismo u kojem opširno raspravlja o teologiji i praksi posvete obitelji te poziva sve obitelji svoje nadbiskupije da se posvete Srcu Isusovu. Za ostvarenje tog važnog pastoralnog cilja osnovana je i posebna komisija koja ima zadaću da tu akciju što više promiče. Ta je komisija izdala norme kako da se izvrši posveta obitelji. Mi ćemo u glavnim crtama iznijeti te norme, jer one pokazuju kako isrpavno i razborito promicana posveta obitelji može biti najodličnije sredstvo da se ostvari onaj ideal kršćanske obitelji, kojim se enciklika »Humanae vitae« suprotstavlja sekulariziranom svijetu.

Evo tog teksta: »Nemamo pred očima nešto spektakularno, što i ne odgovara današnjem mentalitetu niti je u skladu sa sadašnjim potrebama Božjega naroda.

Namjeravamo: 1) OBITELJI PRIVESTI KRISTU. Kristov duh pružit će obiteljima:

bolje razumijevanje između roditelji i djece,
veće jedinstvo u međusobnom osjećanju,
veću poniznost za međusobnu slogu,
veću ljubav za svladavanje nesporazuma,
veći duh žrtve za podnošenje međusobnih slabosti.
Zatim veće jedinstvo, radost, sreću.
Približenje Kristu dati će:
da se točnije izvršavaju vjerske dužnosti,
veću osobnu suradnju u župnome apostolatu,
veću nesebičnost u ekonomskom pomaganju župe,
savršenije bogoslužje u župi,
uspješniji socijalni rad u župi.

I tako djelatnost u župi može postati uspješnija na svim područjima.

Povezanost s Kristom učinit će:
da obitelj pruži bolji socijalni primjer,
da se s većom točnošću izvršuju profesionalne dužnosti,
da se većma surađuje u apostolskim pothvatima,
da bude jača suradnja u promicanju općeg dobra,
da se poveća vojska ljubavi prema onima koji su u neimaštini

Ljudsko će društvo primiti više dobra od obitelji koje žive po Kristovu duhu.

Namjeravamo: 2) ISPROSITI OD KRISTA OSOBITU ZAŠTITU ZA OBITELJ.

Današnja je obitelj potrebna te zaštite.

Različit mentalitet između roditelja i djece počelo je razdora u obitelji koji treba svladati.

Veća sloboda, koju danas imaju u obiteljima sinovi, a pogotovo kćeri, uzrok je novih opasnosti i veoma otežava njihov odgoj.

Kriza roditeljskog auktoriteta donosi štetu glavnome sredstvu odgoja i upravljanja u obitelji.

Ljubav koju djeca moraju imati prema roditeljima danas se lako prenosi na druge osobe (drugove, prijatelje itd.) koji većma odgovaraju njihovim osjećajima, ideologiji, mentalitetu na štetu one sinovske ljubavi, koja je nužna i opravdana za zajedničko dobro.

Osim toga danas je obitelj izložena većim pogibeljima od nedaća i u gradovima i u selima, koje još povećavaju suprotivštine u obiteljima; o tome statistike pružaju vrlo ozbiljnu opomenu.

Sve to pokazuje da je danas više nego ikada potrebna Kristova zaštita.

Približavaući se Kristu po posveti obitelj će od Njega primiti veću zaštitu. Krist je obećao u Evanđelju:

»Ako dvojica od vas na zemlji jednodušno zamole što mu drago, dat će im Otac moj nebeski. Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana radi mene, tu sam ja među njima« (Mt 18, 19-20).

»Molite, i dat će vam se! Tražite, i naći ćete! Kucajte, i otvorit će vam se! Jer svaki koji moli, prima; tko traži, nalazi, i tko kuca, otvara mu se« (Mt 7, 7-8).

Krist je rekao sv. Margareti Mariji: »Blagoslovit će kuće u kojima će biti izložena i štovana slika moga Srca. Svojim ću obiteljima udijeliti mir. Tješit ću ih u nevoljama. Dat ću im milosti potrebne njihovu staležu.«

A Krist je vjeran u ispunjavanju svojih obećanja.

Posveta traži neku obvezu obitelji prema Kristu. Hotimičnu obvezu koja je različita prema pojedinačnim okolnostima svake pojedine obitelji.

Posveta se izriče napisanom formulom, koju neka sastave i potpišu otac, majka i djeca u ime Kristovo i neka je predadu župniku ili kojem drugom svećeniku, a onda neka je čuvaju u kući ili na otvorenom mjestu koje će svima biti vidljivo ili barem pristupačno. Posveta neka se nadopunja redovitim sastancima u obitelji, mjesečno ili bar jedamput-dvaput godišnje.

Smještaj Gospodinove slike na odličnom mjestu ne će biti samo motiv da se štuje Njegova prisutnost u obitelji, već i podsjetnica na stalnu obvezu koja je sklopljena s Njime.«

Evo te norme, iako su sažete, mogu pružiti obilan duhovni program svakoj obitelji koja se želi posvetiti Srcu Isusovu. Toliko smo puta čuli i čitali i prema tome znamo da je obitelj osnovna stanica ljudskog društva i svakog naroda. Zato ako želimo obnoviti to društvo i svoj narod, onda moramo početi s obiteljima. Njih učiniti zdravima, živima, plodnima. A zato su potrebna i nadnaravna sredstva. Njih pruža Apostolat Molitve u obitelji i posveta obitelji Srcu Isusovu. Mislim da je španjolski recept vrlo poučan i lako primjenjiv i na naše prilike.

Uz posvetu obitelji Apostolat Molitve u Španjolskoj pokrenuo je još jednu akciju, a ta je, da bi Crkva i svetu Malu Tereziju proglasila naučiteljicom Crkve i zaštitnicom Apostolata Molitve. Ta akcija može na prvi pogled izgledati malo čudna. No ako je promotrimo pomnije ne će biti tako čudna.

Apstrahirajmo od činjenice da se danas potcjenjuje štovanje i zaštita svetaca, pa se već iz toga mogu stavljati poteškoće protiv jedne takve akcije. No promatrajmo pitanje u sebi, neovisno od dostojanstva i funkcije, koja se tu traži za Malu Tereziju. Tada ćemo vidjeti da se ta akcija temelji na vrlo ozbiljnim razlozima.

Prvi je »Put duhovnog djetinjstva« koji je Mala Terezija pokazala i riječju i primerom, a koji je i Crkveno učiteljstvo odobrilo preko Pija XI. Ako je taj papa pred gotovo 50 godina taj ideal kršćanske savršenosti postavio kao lijek protiv velike oholosti ljudi svog vremena, za nas danas nisu manje važni razlozi da slijedimo tu nauku. Dapače što duh sekularizacije više prožima ne samo svijet već i Crkvu, to smo više potrebni tog duha duhovnog djetinjstva, koji je sam Gospodin postavio kao preduvjet ulaska u svoje kraljevstvo kad je rekao: »Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstva Božjega kao malo dijete, taj sigurno ne će uči u nj« (Mk 10, 15).

Drugi je razlog što je papa Pijo XI veoma cijenio u Maloj Tereziji apostolski duh, koji je čitav njezin život promijenio u molitvu i žrtvu za potrebe Crkve, a osobito za svećenike i misionare. Zato ju je skupa sa sv. Franjom Ksaverskim proglasio zaštitnicom misija. Poradi njegova izvanrednog apostolskog duha Apostolat Molitve izabrao si je već prije 100 godina za zaštitnika sv. Franju Ksaverskoga. Slijedeći primjer Crkve ne bi bilo nikakvo čudo da Apostolat Molitve stavimo i pod zaštitu Male Terezije.

No ostvarilo se to ili ne nauka Male Svetice veoma je bliza nauci i programu Apostolata Molitve, zato je akcija Apostolata Molitve u Španjolskoj posve o pravdana i na mjestu.

Dok u našem Glasniku donosimo vijesti o životu i radu Apostolata Molitve u drugim zemljama, dotle se trudimo da od drugih nešto naučimo i primijenimo na naše prilike. Kako god je dobra nauka i teorija nekog pokreta, još je bolja njegova praksa i od nje se može još više naučiti. Svaki svijestan član Apostolata Molitve morao bi uz mjesečne nakane dobro proučiti u našem Glasniku i sve ono u čemu je direktno riječ o Apostolatu Molitve. Samo tako moći će sve bolje vršiti obveze što ih je prihvatio stupanjem u Apostolat Molitve. I u pripadnosti Apostolatu Molitve valja rasti, napredovati i usavršavati se. Zato imamo kao odlično sredstvo naš Glasnik Srca Isusova i Marijina, koji neka svaki član Apostolata Molitve smatra svojim glasilom, svojim obveznim štivom. I ako smo postavili kao uvjet pristupanja u Apostolat Molitve redovito primanje i čitanje Glasnika, onda smo to učinili baš zato što želimo imati što savjesnije i izgrađenije članove Apostolata Molitve, koji će taj svoj apostolat žarko ljubiti, živjeti i ostvarivati za dobro Crkve, a i naših obitelji.

Josip Antolović D. I.

Naš Lurd prošle i ove godine

Hrvatska Marijanska godina je završila. Hrvatski hodočasnici u Lurd već dvije godine uzastopce svjedoci su posebne naklonosti Lurdske Gospe prema njima, Gospinim hodočasnicima. Za vrijeme drugog bolesničkog hodočašća u Lurd na granici Francuske hodočasnička kompozicija je dobila svoju lokomotivu i u Lurd stigla četiri i pol sata prije predviđenog po voznom redu. Umjesto u 9 sati navečer, hodočasnici su stigli već poslije podne, smjestili se u hotele i u Azilu, večerali i prisustvovali još iste večeri večernjoj procesiji sa svijećama što je u Lurdu posebni užitak za sve lurdske hodočasnike.

Ove prošle Marijanske naše godine, ta Gospina naklonost očitovala se na izvanredan način. Kad su hodočasnici stigli sa trećim bolesničkim hodočašćem na talijansko-francusku granicu doznali su da u Francuskoj već deset dana traje štrajk na željeznici i da nijedan vlak ne saobraća kroz Francusku. No što se dogodilo. Čitava kompozicija našeg hodočasničkog vlaka bila je prebačena na sporedni kolosjek gdje je trebala u neizvjesnosti čekati hoće li i kada će se granica otvoriti i vlak moći krenuti dalje prema Lurdu. Neki su se pobojali da će se svi hodočasnici morati povratiti natrag u domovinu a da ove godine Lurda ni vidjeli nisu. No Gospa je i tu pokazala svoju majčinsku ruku. Upravo tog jutra hodočasnici su nabavili najnovije francuske novine i iz njih doznali da će tokom toga dana po pojedinim francuskim provincijama prestajati desetdnevni štrajk i da će vlakovi početi opet redovito saobraćati. Veselju hodočasnika koji su do tada bili u neizvjesnosti nije bilo kraja. Oko devet sati ujutro vlak je krenuo prema Marseillu, gdje je stigao oko 15 sati. Tu je hodočasnike čekala druga na oko neugodnost. Bilo im je rečeno da će prvi slijedeći vlak iz Marseilla krenuti prema Touluzi, a to znači i prema Lourdesu tek u 22 sata. I na toj postaji je čitav hodočasnički vlak bio stavljen na sporedni kolosjek. Gospa je i u tom njezinom gradu priredila ugodnost hrvat-

skim hodočasnicima. Omogućila im je pohod njezinu glasovitom svetištu Notre Dame de la Garde. Hodočasnici su bili ushićeni doživljajima koje su imali u tom glasovitom svetištu na sredozemlju. Tako je i onih sedam sati čekanja na Marseillskom kolodvoru da se otvori pruga u pravcu Lurda bilo korisno ispunjeno lijepim dojmovima.

Boravak u Lurdu i srdačan prijem kod lurdskod biskupa bili su novi dokazi Gospine naklonosti prema našem narodu i njegovim Gospinim hodočasnicima.

Kao što se dosad Majka Božja pokazala milosnom Majkom našim hodočasnicima, nadamo se da će se tako i nadalje pokazivati čitavom našem narodu koji je u dubini svoga srca uvijek bio odan našoj Nebeskoj Majci i kao takav se uvijek ponosio da je marijanski narod. A eto i Ona se njemu pokazala na izvanredan način kao milosna Majka svojom naklonošću.

Četvrto hrvatsko bolesničko hodočašće u Lurd predviđeno je od 14. do 23. lipnja 1972. god. Pouzdano se nadamo i molimo našu dragu Gospu Lurdsku da i to zgodom pokaže svoju naklonost našim hodočasnicima.

p. Ciko

KNJIGE

■ Božidar Nagy: **BORAC S BIJELIH PLANINA — IVAN MERZ**

Izdao: Filozofsko-teološki institut D. I., Zagreb 1971, 372 str. cijena 40 n. d.

Naručuje se kod: Rudolf Breber, Palmotićeva 31, p. p. 699, 410001-Zagreb. Knjiga je objavljena prigodom 75. obljetnice rođenja dra Ivana Merza 1896. — 16. XII — 1971. Knjiga je namijenjena u prvom redu mladima ali će svatko u tom jedinstvenom liku katolicizma u našoj domovini, mladom katoličkom intelektualcu, naći mnogo pobuda za svoj vjerski život.

■ **ČITANJA ZA SVIBANJ** — Josip Antolović napisao je knjižicu **SVEĆENIČKI SVIBANJ** — kao priručnik za svibanjska čitanja. — Knjižica može poslužit kao osobno duhovno štivo. — Cijena 8. din. — Narudžbe kao i gornja knjiga.

■ Svim onima koji žele što bolje provesti sveto korizmeno vrijeme i uroniti u tajnu Kristove muke, preporučujemo tek izašlu zbirku Križnih putova, a nosi naslov **»S ISUSOM NA GOLGOTU«**. U toj zbirci naći ćete 11 raznih križnih putova, od kojih nam svaki želi osvijetliti Isusovu muku s drugog stanovišta. Knjižica je ukusno opremljena, a cijena joj je 15 dinara. Naručuje se na adresu Rudolf Breber, Palmotićeva ul. 31., 41001 Zagreb pp. 699.

■ Za korizmenu obnovu dobro će doći i knjiga **»BOŽJI PUTOVI«**. To su Duhovne vježbe po načinu svetog Ignacija Lojole. Knjiga je bogata razmatranjima, a prikladna je i za svećenike, i za redovnike i redovnice, i za svjetovnjake. Knjiga je ukoričena, a broji 600 stranica. Cijena joj je 40 dinara. Naručuje se na istu adresu kao i prijašnje.

■ U Zagrebu je počeo izlaziti **»VJESNIK BISKUPA LANGA«**, koji donosi razne crtice iz Langova života, kao i razna uslišanja. Svrha mu je da potakne vjernike na štovanje tog našeg velikog i svetog muža i tako ubrza njegovo proglašenje blaženim. List izlazi povremeno, 3 do 4 puta godišnje. Cijena pojedinom primjerku je 2 din. Naručuje se na adresu: Uredništvo Vjesnika biskupa Langa, Kaptol 3., 41000 Zagreb.

■ Izobraženijim vjernicima preporučujemo uvod i komentar u Duhovne vježbe svetog Ignacija, što ga je napisao o. Ivan Fuček DI pod naslovom **»OSOBNO DOŽIVLJENO KRŠĆANSTVO«**. To su tri dulje rasprave o Duhovnim vježbama sv. Ignacija, a na kraju je dodan i hrvatski prijevod samih Duhovnih vježbi sv. Ignacija. Knjiga je veoma ukusno opremljena, uvezana u platno, a ima 434 stranice. Cijena joj je 100 dinara. Naručuje se na adresu: Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove, Jordanovac 110, 41001 Zagreb, pp. 169.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu što su mi pomogli u svim mojim potrebama. I nadalje im preporučujem sebe i obitelj. — M. B.**

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću na primljenim milostima. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — A. Bogatić, Split.**

— **Na položenom ispitu svoje kćeri zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i sv. Antunu. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Manda P., Opuzen.**

— **Franjica Malnar iz Malog Luga, župa Gerovo, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Svetogorskoj, sv. Nikoli Taveliću, sv. Roku i Petru Barbariću za ozdravljenje. I nadalje im preporučuje sebe, muža i brojnu obitelj.**

— **Za sretan povratak sina iz inozemstva i na drugim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu. — N. N., Zagreb.**

— **Za uspjelu operaciju majke i za primljene milosti što su ih primili moja kćer i unuka zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu , sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću, sv. Ani i sv. Valentinu. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Marija Barak, Rijeka.**

— **Hvala Presvetom Trojstvu što nas je po zagovoru Petra Barbarića uslišalo te je moja snaha bez operacije rodila treće dijete, iako je liječnik tražio operaciju. Dijete je, hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, zdravo, a i majka se već oporavila. I nadalje ih preporučujem njihovoj zaštiti. — B. M., Zagreb.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću na ozdravljenju mog muža i na dobrom uspjehu moje djece u školi. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Anica Domac, Privlaka.**

— **Za primljene milosti od Gospodina po zagovoru sv. Nikole Tavelića toplo zahvaljuje Paula Škrtić, Zagreb.**

— **Za sve primljene milosti od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu. Neka i ubuduće budu u pomoći meni i mojoj obitelji. — I. Š. Čabar.**

— **Od srca hvala Presvetom Srcu Isusovu na primljenoj milosti. Neka mi i nadalje bude u pomoći. — Kata Cibilić, Duba, Trpanj.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti. — Ljubica S., Popovača.**

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za sve primljene milosti. I ubuduće im preporučujem sebe i svoju djecu. — Marija Bulaš ud., Trsteno.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su mi pomogli u mojim teškim mukama. — Niko Jelopić, Kopilo, Zenica.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Pavao Rakuljić, Jesenice kraj Splita.**

— **Na primljenoj milosti poboljšanja zdravlja moje sestre zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te ih ujedno molim za njezino potpuno ozdravljenje. — Jelka Mesarić, Zagreb.**

— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći za primljenu veliku milost i poboljšanje zdravlja. I unaprijed im preporučujem sebe i svoje. — L. B., Konavle.**

— **Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od Karavađa, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti. — M. B., Tijesno.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Karmelskoj na pomoći u mojoj bolesti. I nadalje im se preporučujem da mi pomognu. — S. Kontelj, Varaždin.**

— **Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu Pustinjaku, sv. Nikoli Taveliću, ocu Leopoldu Mandiću i ocu Vendelinu Vošnjaku. — Katica Matoušek, Posavski Podgajci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — L. M., Zagrade.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od zdravlja, sv. Josipu i sv. Franji Ksaveru za zdravlje muža. I nadalje im se preporučujemo. — A. G., Zagreb.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu susovu za milost ozdravljenja ruke, koju su mi liječnici htjeli amputirati zbog otrovanja. — C. Š., Murter.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu Pust. na milostima da mi je vraćeno ukradeno i da su mi brige olakšane. Molim i nadalje Isusa i Mariju da mi pomognu u velikim kušnjama i da čuvaju moju djecu. — Terezija Zlamalik, Bjelovar.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Nikoli Taveliću za ozdravljenje svojih ruku i nogu. I nadalje im se preporučujem u svojoj bolesti. — H. M., Mađarevo.**

— **Na dvjema milostima posebno se zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučujem — R. M, Bogojevići, Hercegovina.**

— **Barica Gorjanac iz Đurđanaca zahvaljuje Majci Božjoj Pompejskoj za ozdravljenje. I nadalje joj se preporučuje.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Roku i sv. Nikoli Taveliću za sve primljene milosti u životu. I nadalje im preporučuje sebe i svoju djecu ovdje i po svijetu, kao i brojne unuke. — Evica Šoštarić, Gerovo.**

— **Zahvaljujem na primljenim milostima Presv. Srcu Isusovu i sv. Nikoli Taveliću. I nadalje im se preporučujem. — Nikola Kraljić, Opatija.**

— **Za sretan porođaj moje unuke zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. I nadalje im se preporučujem da mi budu u pomoći. — Š. M., Jakšić.**

— **Za sretan uspjeh u školi i na svim primljenim milostima za brata i sebe zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Ani i svetom Antunu. Nadalje im se preporučam. A. P. Karlovac.**

— **Na primljenim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu te svetim zaštitnicima. I nadalje im preporučujem svoju obitelj. J. K. Čačinci.**

— **Od srca se zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svetim zaštitnicima na velikom uslišanju. I dalje se preporučam njihovoj zaštiti i zagovoru. M. D. Rušani.**

— **Za sve razne milosti, osobito za porod moje kćerke, na završenom ispitu i na drugim milostima hvala Presv. Srcu Iussovu, Gospi od brze pomoći, svetom Josipu i drugim zaštitnicima. Preporučujem sebe i svoju djecu. N. N. Vrpolje.**

— **Za sve primljene milosti osobito za ozdravljenje sina od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Roditelji J. i M. Katančić, Jalžabet.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i ujedno molim za daljnju pomoć. Ljiljana Miličević. Bunar.**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

IV TRAVANJ — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U OVOM BROJU:

143 Uskrs blagdan radosti i nade
144 Odgajamo svoje svećenike, I. Kukula
148 Svećenička zvanja u misijama, J. Antolović
151 Odgojiteljevo gledanje na svijet, J. Gusić
156 Posljednje putovanje Mare Gadure, S. Džalto
159 Kuku, kuku .... S. Džalto
160 Prva spasila desetu, J. Marendić
161 Moja vjera, F. Šipušić
— Petar
— Govor na gori
— Kafarnaum
— Uskrsnuće Lazarovo
170 Misije, J. Gusić
— Prilagođivanje Crkve
— Radosne i žalosne vijesti
— Javlja se s. Emica
— Javila se i s. A. Luketić
176 Iz života Crkve, J. Badalić
179 Karlovac - Dubovac, M. Radanović
182 U znaku tisućgodišnjice, J. Antolović
185 Tisuću godina sv. Vlaho štiti Dubrovnik, I. Arnerić
186 Selo Nebojan čeka 1. svibanj
188 Misije u Srijemskim Karlovcima
189 Knjige, zahvalnice

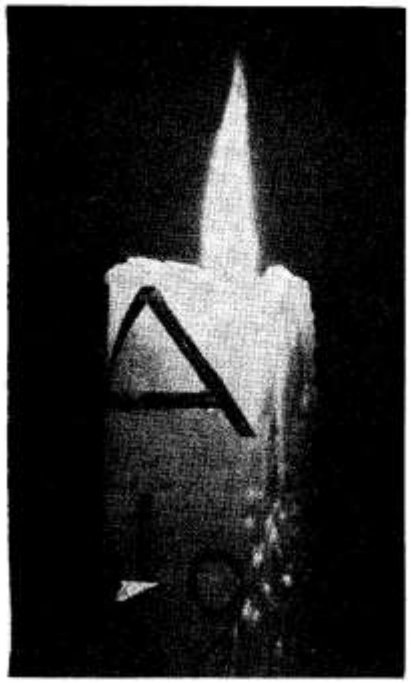
Uredništvo i uprava Glasnika Srca Isusova i Marijina želi svim pretplatnicima, čitaocima i dobročiniteljima blagoslovljene

USKRSNE BLAGDANE

Na omotu: DOBRI PASTIR

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

USKRS BLAGDAN RADOSTI I NADE

Uskrs je blagdan radosti i nade. Radujemo se pobjedi Kristovoj nad vlašću grijeha i smrti. Kakogod je ta pobjeda prekrivena velom otajstva i njezin se ishod još nije nama u potpunosti očitovao, ona je tu i otkriva nam se očima vjere. Tako je naša radost opravdana, iako je ona tek radost onih koji su na kušnji, daleko od domovine. — Uskrs je i blagdan nade. Nadamo se životu boljemu od ovoga, nadamo se štoviše životu bez straha pred krajem. Zalog te nade jest Kristovo uskrsnuće. Iako si nismo kadri predočiti te sretne sudbine koja nas čeka, ona je ipak naša baština. Uskrsnuće koje nas čeka, jest novo rođenje, jest preporod, jest početak onoga što neće svršiti. Malo nam pomažu tu naša predočivanja, radi se o nečem što je nepredočivo, što pripada višem, novom redu stvarnosti, i kao što si životinje ne mogu predočiti bogatstvo misaonog života, tako si ni mi ne možemo predočiti bogatstvo uskrsnuća koje nas kao dar čeka po Kristu. — Ostaje nam samo svjetlo vjere, koja neka nam svijetli kroz mjesta ove tame, dok se pred našim očima ne pojavi Krist, naša zvijezda Danica. —

Nakana AM za mjesec travanj 1972.

Odgajajmo svoje svećenike

»Živa suradnja Božjega naroda u brizi za svećenička zvanja«

NAŠA NAJVEĆA POTREBA

Širom naše domovine imamo lijep broj biskupija, sa mnogim župama, župnim crkvama i filijalnim kapelama. Mnoge su nam župe prevelike. Ima ih, koje su i danas u istim granicama, u kojima su se nalazile prije sto ili čak sto pedeset godina, kad je vjernika bilo znatno manje, a pastoralne potrebe mnogo čednije. Imamo i prilično broj župa, koje nemaju vlastitog župnika, a mnogobrojna kapelanska mjesta gotovo su sva upražnjena.

Vjernici se obraćaju na svoje biskupe i traže svećenike, a preopterećeni župnici mole duhovne pomoćnike. Mnoga filijalna mjesta žele da dobiju vlastitu župu i župnika. U većini ovakvih slučajeva biskupi nisu u stanju da zadovolje opravdanim molbama svojih vjernika, jer ne raspolažu s dostatnim brojem svećenika.

Nije samo biskupova briga, da umnoži broj svećenika u svojoj biskupiji. Ta briga tereti i biskupijski kler i sve vjernike, dakako ne sve na isti način i u istoj mjeri. Ovako traži i II Vatik. koncil u Dekretu »O odgoju i izobrazbi svećenika«: »Dužnost promicanja svećeničkih zvanja spada na svu kršćansku zajednicu, a to joj je činiti ponajprije punim kršćanskim životom.« Na istom mjestu govori Koncil i o dužnostima klera: »Neka svi svećenici pokažu što je moguće veću apostolsku revnost u promicanju zvanja; neka svojim osobnim, skromnim, radinim i radosnim životom kao i uzajamnom svećeničkom ljubavlju i bratskom suradnjom u radu privlače srca mladih prema svećeništvu.« (OT,2.)

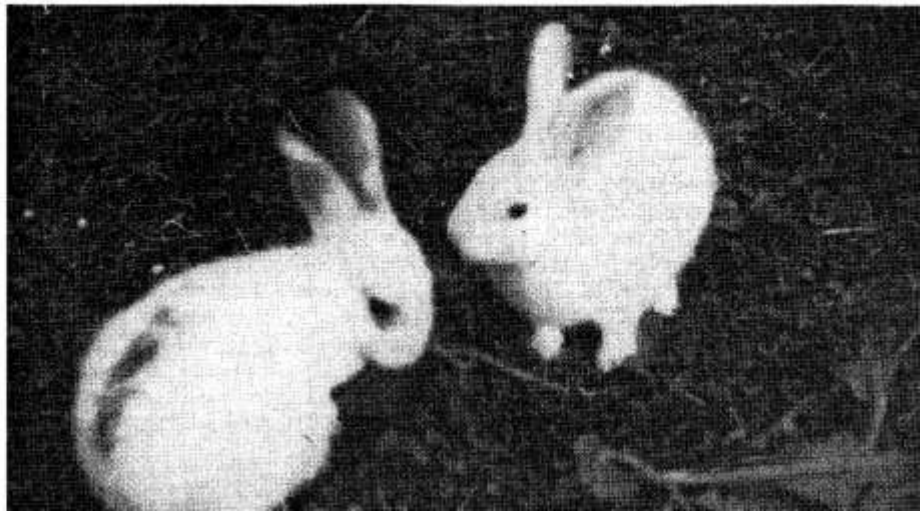
Ovo nastojanje biskupa, svećenika i vjernika, da uzgoje dobar i brojan svećenički podmladak, temelji se na činjenici, da u prvom redu sama Božja Providnost vodi brigu, da bi Crkva u svim narodima i krajevima svijeta bila opskrbljena dostatnim brojem svećeničkih zvanja. Ako je vjernik u svakom dobrom djelu samo suradnik Božji, onda to pogotovo moramo reći i za nastojanje oko svećeničkih zvanja. Na tom području više smo nego igdje suradnici Božji. Svima, koji surađuju, budno je paziti, da ne bi sebi pripisivali ono, što je Bog stavio u mladu dušu pozvanoga. Jedan bivši bogoslov, u razgovoru o svojim uspomenama iz sjemeništa, izjavio je: »U bogoslovu svi gledaju svoj uspjeh, svi žele da dođe do svećeništva, da oni budu počašćeni«. (Aksa, 24. XII 1971. str. 4.) Ako igdje suradnik Božji mora tražiti samo Boga, samo duhovno dobro pozvanoga i gledati na potrebe Crkve, a nimalo na sebe, onda se tako mora poniječi u suradnji za svećenička zvanja.

NAŠA DUŽNA SURADNJA

U poslanici prigodom VII svjetskog dana za crkvena zvanja, od 15. ožujka 1970, Sveti je Otac pozvao sve one, koji su po svom položaju osobito dužni surađivati s Božjim pozivima, da si svoje dužnosti budu svijesni, te da zdušno nastoje, kako bi toj dužnosti udovoljavali. Uvjeren sam, da će našim čitateljima biti najdraže, ako im govorim riječima samog Svetog oca, koji je najmjerodavniji, da nam u tom predmetu nešto kaže.

»Milost zvanja, koju Bog stavlja u dušu mladićevu, nije ništa drugo, nego bogati prilog preobilne ljubavi Božje. Često se dogodi u vremenu u kojem živimo, da ova milost ne postizava svoj cilj. A da se poziv Božji ostvari, nužno je, da se stvore povoljne okolnosti, napose u samoj duši mladog čovjeka, a onda u obiteljskoj sredini i u kršćanskoj zajednici, kojoj pozvani mladić pripada, te na samim mjestima — sjemeništima i školama — određenim za svećenički i redovnički odgoj.«

Papa se najprije obraća na dušobrižnike: »Prije svega treba stvoriti povoljno raspoloženje prema zvanju u mladićevoj duši. Da mu se pomogne, a da bi s oduševljenjem primio božanski poziv, treba mu ovaj ideal predočiti u pravoj stvarnosti, sa svim ozbiljnim obvezama, kao potpuno darivanje samoga sebe ljubavi Kristovoj i kao neopozivu posvetu isključivo službi Evanđelja. U tom pogledu, svjedočanstvo svećenika, koji uzorno živi po svom zvanju, ima zamašnu, pa i

pretežnu važnost. Kristov poziv: »Dođi i slijedi me«, upravljen budućem službeniku Kristovu, dolazi do pozvanoga preko svećenika. Briga za buduće službenike oltara zacijelo je za svećenika veliki teret, ali on će u svojoj savjesti naći poticaja, da ispunja ovu dužnost, imajući na umu budućnost Crkve.«

Papa se nadalje obraća na katoličke obitelji: »Mladiće treba uzgajati u takovim okolnostima, u kojima će razabrati poziv Božji i odazvati mu se. U tom je pogledu odgovornost katoličkih obitelji veoma velika, jer u velikom dijelu ovisi o obiteljskoj sredini sama mogućnost, da se razvije plodonosni dijalog između mladića i Boga, koji zove. Nažalost, u mnogim obiteljima ne vlada klima vjere i ljubavi. Postati svećenikom znači prihvatiti ljubav prema drugima u izvanrednom darivanju samoga sebe, u vidu Kraljevstva Božjega. Želimo, da ovi ideali nađu u našim obiteljima uvijek otvoreniji odgovor. Neka u njima vlada klima vjere i ljubavi kao uvjet za sazrijevanje zvanja.«

Sveti Otac ističe nadalje i onu odgovornost, koju snosi cijela kršćanska zajednica (župa), kojoj mladić pripada: »Ne možemo ni zamisliti poziv na svećeništvo, ako mu ne prethodi razvijeni kršćanski život, po sakramentima sv. krštenja, sv. potvrde i Euharistije. No ovaj sakramentalni život ne razvija se samo u krugu obitelji, nego i u široj crkvenoj zajednici, u župi i cijeloj biskupiji. Kršćanska zajednica, koja ne živi sakramentalnim životom, ne može biti ni bogata zvanjima. Ljubav prema dušama koje lutaju, te ljubav prema križu i trpljenju može samo ondje cvasti, gdje cvate sakramentalni život.

Papa upozorava i na prilike u vanjskom svijetu, koje nikako ne prijaju čuvanju i razvijanju klice zvanja. Popustio je duh vjere, premalo se moli, svim se silama izbjegava svaki napor i žrtva, a pohlepno traže udobnosti i uživanja. Ovakova atmosfera grob je za zvanja. Zato treba kandidate svećeničkog zvanja tako voditi, da sretno izmaknu lukavim zasjedama, koje svijet na njih stavlja. Mladić, kojega privlači svijet sa svojim blještavim ali i ispraznim sjajem, a on se toj privlačnosti ne opire, stavlja svoje zvanje u veliku opasnost, u kojoj ono redovito i propada.

CELIBAT NIJE SMETNJA

Ne možemo mimoići ni onaj odlomak iz pisma Svetog oca, koji se odnosi na svećenički celibat, a s kojim mora računati svaki svećenički kandidat:

»Uzalud bi se tražili uzroci današnje krize zvanja jedino u naravnim razlozima. Ta kriza nije drugo nego jedna posljedica krize vjere, koja muči današnji svijet. Ne će se stoga spasiti svećeništvo, ako ga se oslobodi od onoga, što katolička Crkva kroz stoljeća smatra svojim ponosom, naime od celibata, da bi se učinio što lakši pristup k samom svećeništvu. Mladići bi se još manje osjećali privučeni svećeništvu, kad bi svećenički život bio lišen ovoga velikodušnog ideala. Ne treba dakle tražiti rješenje u tom smislu. Uostalom, ondje, gdje se priprava na svećeništvo obavlja u atmosferi molitve, ljubavi i mrtvenja, problem celibata ne će se ni spominjati, a mladići će smatrati, da je više nego razumljivo, da im je posvetiti se Kristu u punoj i posvemašnjoj raspoloživosti za Kraljevstvo Božje.« (Enc. e Discor. di Paolo VI, Vol. XX, 1970, str. 167-171.)

ZASTARJELI TIP SVEĆENIKA?

Ima ih koji misle, da je jedan od glavnih uzroka pomanjkanju zvanja zastarjeli tip današnjeg svećenika, koji ne odgovara razvoju današnjeg društva. Na ovu poteškoću bismo odgovorili, da je Crkva uvijek, a osobito u zadnjim stoljećima posvećivala veliku brigu svećeničkom odgoju, te prema zahtjevima vremena taj odgoj prilagođivala. To ona čini i danas. II Vatik. koncil učinio je u tom smjeru vrlo mnogo. Obdario nas je vrlo suvremenim Dekretom »O odgoju i izobrazbi svećenika«, koji su koncilski oci vrlo brižno, uz sudjelovanje mnogih stručnjaka sastavili. U Rimu postoji »Sveta Kongregacija za katolički odgoj« koja u ime Svetog oca i u najužoj suradnji s njim vodi brigu o moderniziranju sjemeništnog odgoja. Sam Papa vrlo često govori o svećeničkom podmlatku i daje dragocjene smjernice za rad na tom području. Biskupi vode i pojedinačno i zborno na svojim konferencijama budnu brigu i neposredni nadzor nad radom u sjemeništima. Rektori sjemeništa svake se godine sastaju na zajedničko vijećanje o problemima, koji se javljaju u vodstvu sjemeništa i uzgajanju bogoslova i pitomaca. Isto čine i duhovnici naših sjemeništa. Ne može se dakle reći, da Crkva u odgoju svećenika ne vodi računa o suvremenim prilikama i potrebama. U tom velevažnom pitanju imaju riječ i naši vjernici. Kako su sretni, kad imaju svećenika, koji je svim srcem odan Crkvi i koji živi za svoje vjernike. Nije važno, da li će dušobrižnik imati veću ili manju izobrazbu, nego je važno, da bude duboko osvjedočen o istinama svete vjere, te da više dobrim primjerom nego govorničkom vještinom poučava narod Božji.

O. KARL RAHNER O SVOM SVEĆENIČKOM ZVANJU

Poznati teološki i asketski pisac O. Karl Rahner D. I. napisao je prigodom dvadesetipete godišnjice svoga svećeničkog ređenja ove značajne riječi:

»Kada smo primili svećeništvo iz ruku biskupa Crkve, bili smo mladi, pa nismo mogli ono, što nas čeka, predvidjeti. Mi smo samo mogli vjerovati i ufati se, da nas Bog u Isusu Kristu zove, da nas Crkva zove, da to Bog hoće, te da će nam zato dati svoju milost. I tako smo mi, siromašni i samilosti vrijedni, pošli i dali se zarediti za svećenike ove svete katoličke Crkve.

Mi onda nismo predvidjeli, što će nadoći; nismo znali unaprijed, kakovi će politički događaji slijediti u budućih dvadesetipet godina. Ali nismo znali ni ono, što je u nama samima. Možda smo to mogli slutiti. U godinama života, koje su prethodile našem svećeničkom ređenju, vidjeli smo, da smo maleni, ograničeni, slabi, da nismo dorasli ovom zadatku i ovoj službi.

Ali ipak smo pošli, a Bog nas je slao.

I tako možemo i smijemo kazati, u zahvalnosti prema Crkvi, u zahvalnosti prema ljudima, koji su kod nas tražili Božju milost i koji se nisu nad nama sablaznili, u zahvalnosti prema Bogu i njegovoj neizrecivoj milosti: nismo se pokajali!« (Priester im Dienst am Menschen, str. 21.)

Mladi kandidate svećeničkog zvanja! Ni tebi nije poznato, što te u tvom budućem svećeničkom zvanju čeka. Ali ti je poznato, da te Bog zove, da će Isus uvijek biti s tobom i ulijevati u Tvoje svećeničko srce uvijek nove jakosti i snage. Odazovi se! Ne ćeš se ni ti pokajati!

A sve, koji sudjeluju u Apostolatu Molitve, pozivljemo, da se napose ovoga mjeseca, u koji pada i Nedjelja Dobrog Pastira i Svjetski dan za duhovna zvanja, srdačno mole na predloženu nakanu.

Ivan Kukula DI

SVEĆENIČKA ZVANJA U MISIJAMA

Promicanje svećeničkih zvanja u misijama
(Mis. nakana AM za travanj 1972.)

Svećenička su zvanja životni problem opće i mjesnih crkava, pa onda i misijskih. Svećenik je u Crkvi nenadomjestiv. On na svojim leđima nosi najveći teret apostolata Crkve, isto tako i misijskoga. Zato je Crkva u svim vremenima i na svim mjestima živo zainteresirana za svećenička zvanja. Misijski dekret II. Vatikanskog sabora u broju 19. izričito nalaže misijskim crkvama brigu za svećenička i redovnička zvanja. Mi ćemo u prikazu ove nakane prikazati kako se ta briga provodi u Indiji, no ona je poželjna u svim zemljama. Možda i mi u Hrvatskoj možemo u tom pogledu što naučiti iz daleke Indije.

U okviru indijske biskupske konferencije i konferencije redovničkih poglavara postoji od g. 1966. posebna komisija za promicanje svećeničkih i redovničkih zvanja. U njoj rade dijecezanski i redovnički svećenici, zatim redovnice oko ostvarenja jednog zajedničkog programa za čitavo područje Indije. Sjedište joj je u POONI, a postoje i regionalna središta u Tamilnadu, Bombayu, Kerali, Andrhi, Karnataki. U vidu su još neka druga središta, jer je Indija velika zemlja.

Kakove sve probleme postavlja rad za promicanje duhovnih zvanja? Prvi je problem imamo li pravo sakupljati u sjemeništa mlade koji još ne poznaju svu stvarnost života, koji jedva poznaju svoje vlastito srce i koji su još nesposobni za bilo kakvu važniju odluku? Drugi je problem nisu li oni koji napuštaju sjemenište uvijek nekako nesretni, kao da nose neki osjećaj krivnje da su se nečemu iznevjerili i teško se snalaze u životu? Sve su to, priznajemo ozbiljni problemi i Crkva ih sigurno pozna. No ona je unatoč njima preko svog Sabora zatražila zajednički program za pronalaženje i odgajanje duhovnih zvanja. Dakako da se u njegovu ostvarivanju mora raditi veoma diskretno i poštivajući ljudsku slobodu.

Na početku svakoga rada oko promicanja zvanja mora stajati duboka svijest da je svećeničko zvanje milost koja ne može doći od čovjeka ni od ikakva njegova manevra. Postavivši to načelo dodajmo da je milost uvijek dana čovjeku. Ona je unutar njegove slobode. Njegovo je da je primi, čuva i gaji. To su u prvom redu odnosi na pojedinca kome je dana milost, ali isto tako i na čitavu Crkvu. Kada se dakle radi o neophodno potrebnim darovima za Crkvu kao što je i dar svećeničkog zvanja, onda mu čovjek mora poći u susret molitvom, dobrim raspoloženjem, pripravom srca, da tako stvori što pogodnije uvjete milosti zvanja. I u tom se nitko ne može odreći pred Bogom osobne odgovornosti. Dobri su svećenici Božji dar Crkvi i samim tim su plod zrelog i bogatog crkvenog života. I zato saborski dekret o odgoju svećeničkih pripravnika stavlja odgovornost za njih na čitavu crkvenu zajednicu.

Svećeničko zvanje nije sigurno u prvom redu stvar sposobnih organizatora već prije opipljivi znak božanskog blagoslova na istiniti kršćanski život neke crkvene zajednice. Tu zajednicu sačinjava već kršćanska obitelj, zatim župa, katoličko kakovo društvo. Sve je to Crkva u malom. Ako se već u njoj upozna ljepota kršćanskoga, svećeničkoga, redovničkoga života, jasno je da on može postati privlačiv za mnoge ili barem za neke, redovito one najbolje, najplemenitije i najvelikodušnije.

Zvanja će se rađati i rasti ondje gdje već ima vrijednih nosilaca svećeništva ili redovništva. Njihov će primjer biti rječitiji i privlačiviji od bilo kakve rječite propagande.

Vratimo se sada Indiji da vidimo njezinu situaciju u tom pogledu. Ondje mnogi mladi iz seoskih sredina dolaze u tzv. apostolske škole, nešto kao naša mala sjemeništa, gdje im je daje prva priprava na svećeništvo. Duhovna i intelektualna razina ipak je tu na prilično osrednjem nivou, a zato je u Indiji problem promicanja duhovnih zvanja više kvalitativan nego kvantitativan.

Drugi je problem Indije s obzirom na zvanja ispravna podjela klera. Jug je te zemlje bogatiji crkvenim ustanovama, pa onda i zvanjima, dok je sjever u tom pogledu daleko siromašniji. Treba dakle s juga slati mlade svećenike na sjever, a to za sobom nosi nove probleme: učenje novih jezika, situiranje među druge kaste, drukčijih klima, prehrana. Ne zaboravimo da je Indija ogromna zemlja pa zato s velikim opterećnostima.

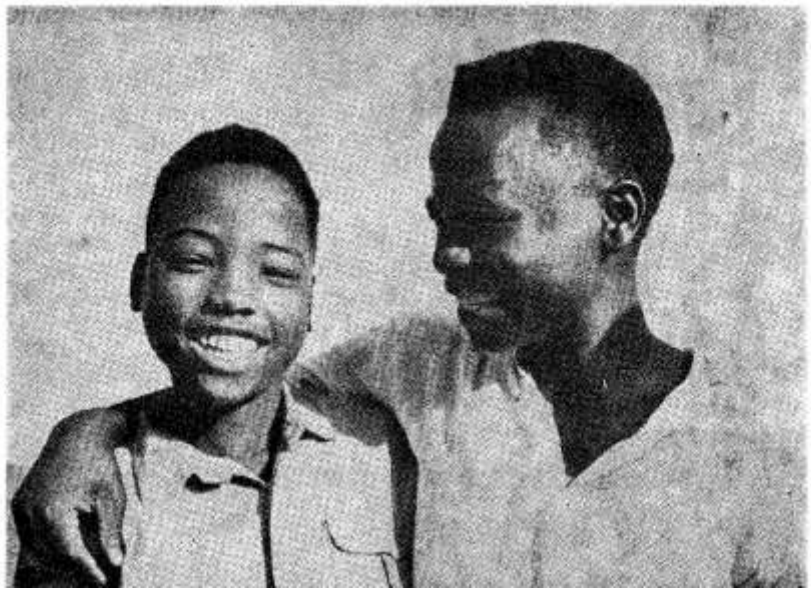
Treći je problem nezdrava konkurencija između dijecezanskog i redovničkog klera, između sirskog i latinskoga obreda. A postoje još

i mnogi drugi problemi. Svi oni traže dublje proučavanje, sustavan i organiziran rad. Pred komisijom za zvanja stoje u Indiji dakle mnogi i vrlo složeni zadaci. Oni se mogu barem donekle riješiti zajedničkim proučavanjem pastoralne situacije u zemlji. A što vrijedi za Indiju vrijedi i za sve ostale misijske zemlje, dapače i one koje se barem nazivaju kršćanskima.

Valja imati na pameti da nije dosta samo broj zvanja, već da se ona dobro odgajaju i to ne samo u znanstvenom već i u duhovnom pogledu. Što je veća nestašica klera to je veća opasnost da se vodi briga samo o znanstvenoj i intelektualnoj formaciji, dok se zanemaruje onda ona duhovna. To je pak velika zabluda, koja može donijeti veliku štetu duhovnoj brizi vjernika. Glavna je naime zadaća pastoralnog rada odgojiti duhovnog čovjeka i pripremiti ga za vječni život. A kako se mogu latiti takvoga posla oni svećenici koji su sami jedva odgojeni u duhovnom životu i koji o njemu nemaju gotovo nikakva iskustva? — Odgovor je jasan: Nikako!

Ako se površnost na bilo kojem području obično osvećuje, onda to naročito važi za područje svećeničkih i redovničkih zvanja. U odgoju klera ne smije biti polovičnosti, površnosti kao ni u kasnijem svećenikovu životu. Svećenik diletant u svom zvanju više škodi nego koristi. Isto tako i misionar. I dok ovaj mjesec na nedjelju Dobrog Pastira slavimo dan duhovnih zvanja sjetimo se svih velikih problema u vezi s time. Od svega srca i ustrajno molimo za kvalitetna zvanja, a onda nastojmo ostvarivati što bujnije kršćanstvo, jer će samo ono postati plodno tlo dobrih zvanja.

Josip Antolović D. I.

Odgojiteljevo gledanje na svijet

Nema pravog odgoja bez odgoja primjerom. Međutim, ne smijemo pod primjerom razumjeti samo vladanje roditelja pred djecom u pojedinim posve konkretnim slučajevima, nego mnogo šire. To je cijeli stav roditelja prema životu, svijetu, vjeri, staleškim dužnostima, moralnim načelima, spremnosti na žrtvu ... Taj primjer gledanja na svijet i život, na duhovne i materijalne vrednote oblikuje pomalo ali sigurno i stav djece prema tim vrednotama.

Uglavnom možemo razlikovati četiri stava čovjekova prema svijetu i životu, prema duhovnim i materijalnim vrijednostima. To je optimistički, pesimistički, realistički i indiferentni stav.

OPTIMISTIČKI STAV RODITELJA Optimist je onaj čovjek koji svijet, život i sva životna zbivanja promatra s njihove najljepše, ružičaste strane. Ipak treba razlikovati umjereni optimizam i pretjerani optimizam.

Umjereni optimizam nastoji svijet promatrati s bolje strane, ali tako da ne zaboravlja potpuno na razne negativnosti koje se u njemu pojavljuju i koje ga stalno prate.

Čovjek, vođen umjerenim optimizmom, nastoji u životu predvidjeti i poteškoće i zapreke i neuspjehe. On k nijednoj stvari ne pristupa naslijepo. Međutim, on više gleda na ono što želi postići u životu nego na poteškoće koje će taj njegov pothvat pratiti. Poteškoće su za njega po sebi razumljivi pratioci svakog rada i svakog probijanja do cilja.

Takav čovjek ne gubi vjeru ni u sebe ni u ljude ni u Boga. On je čvrsto uvjeren da će mu Bog dati milost i snagu u nastojanju, radilo se to o posve materijalnim pothvatima ili o borbi za duhovne vrednote bilo koje vrste.

Umjereni optimizam potreban je svakome čovjeku u njegovu životu. On nam daje snage da se ne uplašimo pred životnim poteškoćama dozivajući nam neprestano pred oči svrhu zbog koje smo se upustili u tu borbu. Bez njega ne bi nikad bilo izvedeno toliko velikih djela, toliko junaštava i na području vjere, i na području karitativne djelatnosti, i na odgojnom polju, i u znanosti i u tehnici, i u svim drugim područjima ljudskog djelovanja.

Optimizam nam pomaže i da se što prije oporavimo nakon udarca što su nam ih zadali pojedini ne-

uspjesi. On nam ponovo vraća povjerenje u nas same, u Božju pomoć i u svijet oko nas.

Takav optimizam ima svoj temelj u čvrstoj vjeri u Boga. Mi vjerujemo da nam je Bog dao sve potrebne sposobnosti da možemo izvršiti svoj životni poziv.

Snagom takvog optimizma neprestano se obnavlja svijet. Nakon svih mogućih materijalnih i duhovnih katastrofa on na ruševinama staroga podiže novi svijet i budi novi život.

Ako su dakle roditelji ispunjeni takvim optimizmom i u svom osobnom životu i u životu obitelji i u odnosu prema vjeri i u odnosu prema društvu, onda oni tim svojim primjerom izvršuju na svoju djecu veoma pozitivan utjecaj. Ulijevaju im svojim primjerom pouzdanje u život, u vjeru, u ljude i u njih same. A danas je uistinu potrebno djecu oboružati zdravim optimizmom, ako želimo da u životu ispune ono što od njih očekuju Bog i ljudi.

PRETJERANI OPTIMIZAM RODITELJA Ova druga vrsta optimizma nikako nije kršćanski optimizam. To je više životna neozbiljnost nego pravi optimizam. Tu se od života i Boga očekuje toliko toga, a da se čovjek puno ne trudi da i sam nešto uloži napora za postignuće takvog učinka.

Ovaj pretjerani optimizam kod takvih osoba očituje se na razne načine. Kod nekih će se više očitovati u rješavanju materijalnih problema, kod drugih u prosudivanju raznih događaja, kod trećih u pristupanju raznim vjerskim i moralnim pitanjima ...

Sjećam se jednog primjera. Obitelj je bila veoma siromašna i jedva su dolazili do onoga što je najnužnije za život. Međutim, kad bi došli do malo veće svote novca, nije se mislilo na to što će biti sutra, nego su nabavili kobasica ili mesa i pića, pa su se gostili dok nije nestao i zadnji komad jela i zadnja kap pića. Nakon toga bi opet skapavali od gladi čekajući kad će im se ponovo pružiti prilika da dođu do novca. A kad bi im se to posrećilo, ponovili bi istu lakoumnost.

Roditelji su isto tako odgajali i djecu. Dok nemaš sredstava za život, budi pobožan i vapi k Bogu, ali čim dođeš do novca, živi kako znaš. Nije onda nikakvo čudo da su sva djeca pošla lošim putem u životu. Ne znam da li je itko iz te obitelji došao kasnije k pameti i počeo ozbiljnije shvaćati život i dužnosti prema Bogu i bližnjemu.

Sjećam se i jedne druge obitelji, u kojoj su roditelji upravo lakoumno iznosili svoje sudove o zbivanjima u Crkvi, o raznim zastranjenjima nekih duhovnih osoba, o vjerskim dužnostima. Djeca su sa zanimanjem pratila takve razgovore i tražila da još nešto saznaju s tog područja. Slušala su kako roditelji ispričavaju sve nepodopštine raznih osoba na moralnom i vjerskom području. Kao neki refren stalno se ponavljalo: »Neka ljudi malo okuse život, pa će kasnije biti bolji ... Neka se mladež malo naužije slobode i ljubavi ... Pod stare dane bit će vremena za kršćanskiji život ... Ta moraju se on i ona upoznati jesu li jedno za drugo. Malo veća sloboda neće im škoditi ...«

Rezultat je kod njihove djece bio porazan. Ta ono što vrijedi za drugu mladež, vrijedi i za njih. I oni si mogu dati oduška u mladenačkim danima. Ta ima još vremena za uzoran kršćanski život ... I nizali su se padovi i sinova i kćeri. Uzalud su bile opomene, uzalud ukori, uzalud molbe. Otrov je preduboko prodro u mlade duše.

Preveliki optimizam da se ne treba previše uzrujavati zbog kriza koje su zahvatile današnji svijet, Crkvu, međuljudske odnose, obitelji i mladež, i da sve to treba u neku ruku razumjeti, najbolji je put do životnog indiferentizma, ravnodušnosti. U takvim obiteljima neće se posebno tragično uzimati ni propusti u vjerskom odgoju djece, neće se puno voditi briga da li djeca vrše vjerske dužnosti, da li primaju vjersku pouku, da li pristupaju svetim sakramentima.

Takve obitelji mogu biti kršćanske, ali samo po imenu. Na njih se ne možemo osloniti u raznim katoličkim pothvatima, bilo na području posve vjerskom, bilo na karitativnom polju, bilo u socijalnim akcijama šireg značenja.

Još je jedna stvar kod takvih obitelji upadna. I roditelji i djeca lako se oduševljavaju za razne novosti bilo na kojem mu drago području. Oni su pobornici slobode mišljenja, slobode akcije, oslobođenja od autoriteta, vole se razbacivati raznim parolama i frazama o oslobođenju čovjeka od svakog tutorstva, i tome slično. Rado nastupaju kao reformatori. Oni su pozvani da obnove svijet i Crkvu. Ali taj novi svijet kroje prema svojim shvaćanjima i žele životnu stvarnost silom strpati u svoje zamišljene kalupe ...

Ali i sami roditelji prije ili kasnije moraju osjetiti gorke plodove onoga što su svojom lakoumnošću sijali u mladenačke duše. Malo pomalo njihova vlastita djeca počinju ih zapostavljati, pa čak i prezirati. Tu je onda srušen svaki obiteljski autoritet, svako poštovanje, a da se o ljubavi i ne govori. Djeca su napokon prozrela očevu i majčinu plitkost u prosuđivanju stvari i događaja, neozbiljnost njihovu tijekom godine u pristupanju rješavanja raznih važnih životnih pitanja.

Bit će dakle veoma korisno da se roditelji malo ispitaju, ali ozbiljno i trijezno, kako oni gledaju na život, svijet, vjeru, moral, staleške dužnosti. Ne naginju li možda nekom lakoumnom optimizmu koji im sve, što se oko njih i u njima samima

zbiva, prikazuje ružičasto, sunčano, bez oblačka bilo kakvog problema. Ako otkriju i najmanji trag takve sklonosti, onda neka sve poduzmu da se od te bolesti izliječe i zbog samih sebe i zbog sreće vremenite i vječne svoje djece.

PESIMIZAM RODITELJA Pesimizam je potpuna protivnost optimizmu. Čovjek oko sebe i u svome životu sve promatra sa sumnjom i nepovjerenjem. Na svakom koraku naslućuje zlo, neuspjeh, neiskrenost okoline, nema povjerenja u svoje sposobnosti, sumnja da je vrijedan Božje pomoći bilo on bilo tko drugi. On se smatra nedoraslim da sam rješava svoje osobne i obiteljske probleme. I u najljepšim događajima on se zaustavlja na sjeni. Za njega je sav svijet jedna velika Sodoma ili Gomora.

Taj otrov sumnje prati takvog čovjeka na svakom koraku i truje mu svaku žilicu bića. Od njega nikad nećemo čuti oduševljenja za nešto veliko i uzvišeno, on niti će sam primati, a niti će drugima dati priznanje ili pohvalu. Njemu je nepoznat vedar smiješak. I u najboljim stvarima i u najljepšim događajima on nazire samo varku i utopiju.

U odnosu prema Bogu on vječno sumnja da li je na pravom putu. Sumnja u vrijednost svoje molitve, u svoje poštenje, iskrenost svoju pred Bogom . . . On je zabrinut do skrajnosti za budućnost Crkve, jer je eto sve pošlo modernističkim vodama. Ne vjeruje današnjoj mladeži da bi bila sposobna bilo što dobra zamisliti, a još manje učiniti.

Razumije se da ti ljudi ne mogu to u sebi zadržati. Oni o tome govore u krugu obitelji, pred djecom i manjom i većom, ne obazirući se da li ona sve to shvaćaju ili ne. I tako taj pesimizam sve više truje mlade duše i srca. Djeca ne mogu ostati hladna prema onome što čuju od starijih, osobito od onih koji su im najbliži i najdraži. A poznato je da djeca, napose u predpubertetskom razdoblju primaju stvari bez kritičkog prosudivanja. A kad je mladenačka duša jednom zatrovana tim zlom pesimizma, nepovjerenja u svoju okolinu i u samu sebe, onda će je život teško od toga izliječiti. Ovako zatrovana mladež nije sposobna da se suoči sa životom i njegovim problemima, a još manje da ih rješava.

No posebno je pogubno, kad se u obitelji nađu obje mane: i preveliki optimizam i pesimizam. Ako je jedan od roditelja preveliki optimist, a drugi pesimist, onda je dijete trgano između dvije skrajnosti. Ono što je majci možda ružičasto, to je ocu crno; što je majci ideal, to je ocu mana. U takvom slučaju mogu se dogoditi dvije stvari: da se naime dijete vedrije naravi prikloni k onom roditelju koji je preveliki optimista, a melankolično dijete da se prikloni roditelju koji je pesimista. A to će onda uroditi razdorom u samoj obitelji. Jedna će strana suditi drugu. Melankolično pesimistička strana sudit će onu optimističku kao onu koja neozbiljno shvaća život i svijet i njihove vrijednosti, dok će druga strana ove smatrati cmizdravim sumnjičavcima ljudskih vrednota, ljudi i njihovih pothvata. A lako si možemo zamisliti kako mora život teći u takvoj obiteljskoj sredini gdje se nađu tako oprečna gledanja na život i svijet. I koliko se puta može dogoditi da

takvo stanje prouzroči ne samo velike i teške potrese u obitelji, nego i pravo rasulo. Jer teško je stalno podnositi ovakav visoki duševni napon, kad je u pitanju naš odnos prema životu, ljudima oko nas i duhovnim vrednotama i u nama i oko nas. Koliko zna zbog toga biti duhovnih lomova i životnih razočaranja kod mladeži iz takvih obitelji. I tko će takvima moći pomoći da se kasnije u životu snađu i zauzmu

pravi stav prema sebi, Bogu, bližnjemu i smislu života?

Što nam je dakle činiti? Isus nam je rekao: »Istina će vas osloboditi.« A istina o životu nije ni u prevelikom optimizmu ni u pesimizmu, nego u sredini. Sveto nam Evanđelje iznosi Isusovu priču o pšenici i kukolju, slici svijeta u kojem se nalazi i pšenica dobra i kukolj zla, i to izmiješano. I što je on rekao? »Neka jedno i drugo raste zajedno do dana žetve. Onda ću reći žeteocima da najprije poberu kukolj i spale ga, a onda da požanju pšenicu i stave je u moje žitnice.«

Podimo dakle i mi srednjim putem i u svome vlastitom gledanju na svijet i život, a i u odgoju svoje djece. Naučimo djecu ljubiti dobro, krepost, uzvišene ideale a izbjegavati ono što je nisko, zlo, grješno. Ne smijemo ih zavaravati da će uvijek u životu brati lovorike uspjeha, ali isto tako ne smijemo ih strašiti da će nailaziti na same neuspjehe. Izmjenjivat će se jedno s drugim. Takav je život: ima svjetla i sjenâ, radosnih časova pobjede i bolnih časova poraza. Pozna proljeće puno cvijeća, ali i zimu punu studeni. U njemu se stalno miješaju ljubav i mržnja, radost i žalost, sastanci i rastanci. Za tako promatran život treba se pripraviti, a ne pred njim strašiti. I upraviti im pogled na Boga, koji će im biti najbolji vođa u svim životnim okolnostima . . .

Juraj Gusić

PRIČA

POSLJEDNJE PUTOVANJE MARE GADURE

Mara Gadura prije zore i bijela dana povela je junicu Kelavu na pazar u obližnju čaršiju. Svega sat-dva spavala je te noći, a ono ostalo vrijeme spremala se i razmišljala u čijoj će djetelini napasti junicu.

»Hej, Prokleti Kudić, kuda tako rano? Još od zore ni habera nema. Rano je na vašar!« netko je s prozora viknuo dok je Mara izgonila junicu iz štale. Uranila je da je nitko iz sela ne vidi, a taj prokleti Sovura, bio je baš on, već ćuli na prozoru ko jejina na Indinu plastu. Mara Gadura, zvana od rođenja Prokleti Kudić, jer je od rođenja svakoga kudila i svakomu hudila, kao da nije čula tog utvaru Sovuru, nakazu, pa naglo povuče junicu, lati istrganu krunicu iz džepa pa poče glasno kruničati, kao da predmoli čitavom selu Govedare.

»Sveta Marija, rič najstarija, moli za nas, svetoga, amen!« prije svetu molitvu svrši nego započe, pa umače iza svoje pojate.

»Hej, hej, što se praviš bogomoljka, đavo te smlatio, a u ustima ti je sve više nego sveto ime Božje! Kud sa junicom, kravo jedna!« derao se Sovura, pa probudi i Ružu Klokića, koja Maru Gaduru nije mogla vidjeti.

»Ode li to, nikad se ne vratila!« provirivši kroz prozor zagalami i pošteno pljunu. Pljuvačka se razbi o kamen i odjeknu kao da je daždenjak s neba pao.

»Ode i odvede junicu, sigurno na vašar«, promrsi stari Sovura i opet se svali na tvrdu slamnjaču.

»Neka ide, nikad se ne vratila, glavom platila, čim makla niz Rivine! Selo bi zamirisalo od njezine smrti, smrt je udavila!« I Ruža Klokića umuknu u pustom ljetnom mraku. Ali nije odmah legla. Ostala je na prozoru i buljila za Marom Gadurom kao mačka za mišem, a Mara je odmicala u mraku niz puteljak ispod sela Govedare. Nije se mogla vidjeti od Šprljine pojate, samo se čulo kotrljanje kamenja ispod juničinih nogu i glasno Marino kruničanje: »Slava Bogu Ocu i Sinu i Svetomu, kako bilo da bilo i počelo, amen.« Tako je mrsila molitvu i s molitvom brzila, dok joj se junica u ruci trzala, a nikako da makne od sela. A Mara je svakako željela pobjeći iz sela negdje u djetelinu ili kukuruze da napase junicu, kako bi izgledala što deblja na pazaru. U tuđu djetelinu ili kukuruz smije samo dok je još mrak.

»Evo, sada ćemo izmoliti krunicu svetog Ive, da nam rode šljive, da nam sv. Ivo dadne rod i blagoslov u srce i na sofru našu, za tjelesno zdravlje i duševno veselje, za grišnike, za . . .« glasno je molila neke preporuke, koje nije izmolila. Molila je samo da je selo čuje, a najviše Ruža Klokića.

»Kakva je ta tvoja molitva i krunica, sve ti to mačku za rep!« šaptala je Ruža Klokića na prozoru, dok je Mara Gadura odmicala niz selo.

»Otjera svog muža iz njegove rođene kuće. Proskita se i prokarlisa ko anamo ona, otrovu seoski, samo otrov siješ po selu. Mladež truješ. Nikad se nije ni čulo ni vidjelo da je čovjek otjerao ženu, a kamoli žena čovjeka, a ti? Ovo je sramota za čitav svijet, a ne samo za naše selo. I sada se vucaraš po raznim sumnjivim kućama, dovodiš svakoga u kuću. Eto, prodade i junicu da imaš što trošiti i da se možeš vrcarati svakud i sa svakim. Još će se selo i okopiliti, kuku meni. Ako to bude, eto ti na selo Sodome i Gomore, eto ti kuge, glada i rata, eto ti leda, groma, i zla vremena, eto ti svakog zla!« Ruža malo odahne, pa onda nastavi: »Dosta što je uvijek selo zavađala i na grijeh navađala, što je selo kudila i selu hudila, prisluškivala i douškivala, još ako dođe i to zlo!«

Ljetno jutro svježe i tiho, kao što zna biti kad je oblačno, razbudilo je Ružu Klokića i probudilo joj sjećanja na tu nesretnu Maru Gaduru i nikako je se otresti. Prisjećala se zgoda i nezgoda što ih je Mara počinila dok je još živjela skupa s mužem Šljivom Gadurom, a još više kad ga je otjerala iz kuće. I taj izgon bio je ružan, i za sve selo tužan. On jadan šmokljav i miran htio je sa selom živjeti u miru, a ona ga nagonila da se sa svakim svađa i da svakoga panjka. I da krade. Kada to nije htio, istjerala ga je iz kuće. Sada u gazde Katana čuva ovce u susjednom selu, a ona svaki dan u čaršiju, tamo sa nekim sumnjivim ljudima sjedi u krčmama, a kad se vrati u selo, priča po selu kako se tamo kulturno uzdiže.

I tako je Ruža Klokića, ostarjela žena, prilično poštena, samo malo zgurena, — muž je čuskijom razvalio po leđima, dok je bila mlada, u ono vrijeme kada je fučije na leđima nosila, a očima kosila po selu i seljanima — razmišljala o nesretnoj Mari Gaduri dok je Mara čupala Junuzove kukuruze. A kukuruzi ljetnom rosom orošeni i jutarnjom maglom obavijeni izgledali su još mlađi i slađi, doista slatka hrana za lijepu Marinu junicu Kelavu. Načupala ih Mara Gadura pun naramak, sve po redu, stavila pred junicu Kelavu i počela križati tikvu po tikvu na sitno da se junica ne udavi. I dok je junica pohlepno jela tuđu muku, a Mara križala tikvu po tikvu, svitalo je ljetno jutro. U tom jutru naziralo se selo Govedare, najzbijeniji zaselak u selu Svađalovu, zbile se kuće jedna uz drugu, kao da su se natovarile jedna na drugu, pa se izdaleka činilo da to nisu kuće nego neka gomila kamenja izrasla na ludoj strmini Rivine. Gadurina je kuća bila usred tih kuća, pa se nije mogla vidjeti iz Junuzovih kukuruza. Više Govedara steralo se seoce Ibrišine još strmije nego Govedare. U tom zaseoku spavao je Junuz kao da se ništa na njegovoj njivi Blatuši dolje kraj luga i potoka ne događa.

»Oooo, Januze, o Januze, netko ti čupa kukuruze!« dozivao je prvi poljar Dervišina sa Ibrišina, jer je opazio što radi Mara Gadura.

»Oooo, Januze, ne čuo dabogda, odoše ti helać svi kukuruzi u Blatušama!« davio se poljar od vike i nekako je probudio Junuza. Junuz u polusnu i napola go, kao da je izjurio iz ludnice, pojurio sa sjekirom prema njivi Blatuši. I dok je jurio, nesretna Mara Gadura polako je križala tikve sa zahrđalom čakijom, polako i smireno kao svoje, i na toplom rumenom jutru još toplije nazmišljala:

»Lijepa junica. Blago onom, tko se s njom usreći. Svakom bih je prodala samo ne bih onoj babetini Ružetini, seoskoj keretini i zguretini. Ah, pokvarena baba! Čula sam da je želi Junuz kupiti, pa neka se odmah najede njegovih kukuruza . . .« — i poče se sama usred Junuzovih kukuruza smijati, a onda pjevušiti neku borbenu. Nekada se ta Mara Gadura zanosila za neku evoluciju sela, pa čak neko vrijeme nije ni u crkvu išla. Mara se i danas ubraja u te napredne, iako je nepismena, a što ide u crkvu nije čudo, kad i drugi pokoji naprednjaković ide. To je vidio njezin brat Šumonja u Njemačkoj.

Ona je s napretkom povezivala i to da je sve smatrala zajedničkim, pa se toga ni sada nije mogla odučiti, iako dobro zna, što je Junuzovo, a što njezino. Imala je običaj potegnuti za tuđim više nego za svojim. To je znalo čitavo selo, i to bi joj se nekako oprostilo, da nije, nakon što je otjerala vlastitog muža, počela krasti tuđe muževe.

»Dušo moja, žao mi te, ali tvojoj Mari treba para, treba nova suknja, nove cipele, nova bluza. Ju što ću se dočerati. Sve će od muke svisnuti!« naglas je govorila milujući junicu po trbusima koji su se napinjali kao mješina poljara Dervišine, dok bi kupio po selu poljarinu. »Još će ljudi misliti da je steona. I to ću na pazaru slagati. Tko se od laži udavio? Tko ne laže?« Pljesnula je junicu po slinavoj nozdrvi od milja, te se počela spremati.

»Dobro si se najela, još ćeš se napiti i bit ćeš šira nego duža. Aj, srce moje! Puna si para!« I ubacivši u torbu zelenih tikava da junica ima što prigristi, dok se oko nje budu nušterije vrtjele.

Poče prtiti torbu. I kad je baš baila na leđa torbu, Junuz je zgrabi a torbu. Onako sav razjaren kao furija, skoro u besvjesnom stanju od srdžbe, pa još usred luga pao na sjekiru, samo je malo falilo da se s njom nije zaklao, sad spusti sjekiru na Gadurino tjeme. Pade Mara Gadura na zemlju kao gnjila kruška. Pade pred junicu, junica se poplaši stade prednjom nogom na isto mjesto gdje ušice sjekire padoše. Mara samo protegnu noge i muklo tri puta hropnu.

Na sprovod Mare Gadure diže se čitavo selo Govedare. Došli su neki i iz susjednih sela. Bila je to poznata žena. Na sprovod je došao i neki kao gospodin iz čaršije. Fino obučen, sa šeširom na glavi i kravatom ispod glave, upadao je svima u oči, i odmah se razbubalo kako je Mara bila u dobrim odnosima s njime, prodavala mu jaja, paradajz i šljive za pekmez.

Gospodin je išao odmah do lijesa, i to sa šeširom na glavi, i još je na sprovodu pušio.

»Fin gospodin i napredan! Zna pravila pristojnosti!« govorila je podvornikovica seoske škole. A govor, što ga je »gospodin« održao na sharani, zapamtila od riječi do riječi:

»Narode, opraštajući se od Mare Gadure, ne zaboravite da se opraštate od napredne žene, poštene žene, žene koja bi trebala biti uzor svim ženama ne samo na selu nego i u gradu. Slava joj, kao ženi koja je život svoj dala za napredak jedne zaostale sredine. Slava joj!« uskliknuo je nepoznati gospodin, a narod je u jedan glas viknuo: »Makar!« — Šešir, kojeg ni tada nije skinuo, još je više nabio na glavu i otišao.

I selo je krenulo s groblja šapućući: »Šta će jadnica? Bila je napredna žena . . .« Samo je Ruža Klokića šutjela i duboko udisala u sipljiva pluća topli ljetni zrak, ali ne da s njim osvježi pluća, nego da osjeti miris Marine smrti . . .

Stjepan Džalto

Kuku, kuku . . .

— Kada je Bog stvorio kukavicu, kažu, da je bila najljepša ptica na svijetu. Imala je divno perje, a još divniji glas. Ljepše je pjevala od samog slavuja. Ali kada je Bog naredio kukavici da se pobrine za potomstvo, onda je počela kukati: »Kuku, kuku, ja to ne mogu!« Teškom je mukom snijela dva jaja i to u tuđe gnijezdo. Prepustila je drugima da joj izlegu i odgoje potomstvo, jer ona je kukala da ne može.

Kad je Bog vidio da kukavica ne želi radati i odgajati svoje potomstvo, kazni je. Oduzme joj lijepo perje i divan glas i zapovijedi da vječno kuka. I tako kukavica vječno kuka, jer je kukala onda kad je trebala pjevati.

Ovu priču nisam izmislio. A nisam je ni pročitao u kojoj knjizi. Čuo sam je od nekog starca, koji živi sâm u svojoj pustoj kući.

— To nije priča o kukavici, rekao je. To je priča o mom vlastitom životu. Kad sam trebao pjevati, ja sam kukao. Bio sam mlad i zdrav. Imao sam, hvala Bogu, svega. Oženio sam se po svojoj želji. Ali kad sam trebao Bogu dati potomstvo zakukao sam: Kuku! Od čega će toliki živjeti. Ja to ne mogu. Jedva sam mu dao dvoje. A on je sigurno tražio više. I to dvoje je došlo na svijet kukajući. — Kad je Bog jedno uzeo k sebi, zakukao sam: Kuku! — Drugo i jedino se od mene odijeli, kad mi je žena umrla. Ostavi me sama da kukam.

Kuku, kuku meni, Bože moj! Umrijet ću kukajući, završio je tužnu priču kukavni starac.

Stjepan Džalto

Prva spasila desetu

Zatražila je od gradskog župnika krštenicu. On je mislio da se radi o njezinoj udaji. Prevario se. Ona, istina, misli i sanja o udaji, ali tek je u sedamnaestoj . . . Mladić je na odsluženju redovitoga vojnoga roka; . . . a pred njom je matura i možda studij . . .

Krštenicu treba njezina rođena majka radi svoga vjenčanja. Nakon šesnaest godina dobila je opet kćerkicu. Sada je želi krstiti. Ali župnik, onaj nadležni za krštenje, zahtijeva prethodno vjenčanje roditelja. Zapreka nema i oni će se vjenčati.

— Dakle, udaje se mama!

— Da, napokon! A možda ne bi ni sada, da mi se nije rodila sestra! Ja sam željela i z a h t i j e v a l a od mame da rodi svoje deseto dijete.

— A što je od ostalih o s a m? — znatiželjno upita svećenik, pružajući ispisan krsni list mladoj djevojci.

— Znate . . . rekla mi je ona iskreno, da ih n i j e h t j e l a r o d i t i. Ja sam čula na vjeronauku da je to veliki grijeh . . . Sada imam sekicu. Bit ću joj krsna kuma. To znači d u h o v n a m a j k a . . .

— U ovom slučaju i . . . više nego t j e l e s n a m a j k a! — zaključi dušobrižnik.

Jozo Marendić

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

25. KATEHEZA

Petar

Mt 16, 13-20; 17,1-8; 10,2; Iv 21, 15-24.

NAPOMENA: Kad ispod naslova poglavlja navodimo Evanđelja ili što drugo, znači da je sadržaj uzet iz tih mjesta, a znači i to da bi uz katehezu bilo vrlo korisno pročitati u Svetom pismu spomenuta mjesta.

Poklonicima nove teologije nimalo se ne dopada struktura vlasti u Crkvi. Koncil je tu, vele, donio velike izmjene. Nije više onako kako se prije shvaćalo, da bi u Crkvi bio najprije Papa, zatim biskupi, pa svećenici, a onda »beskomoćan« narod. Sve i sva u Crkvi po shvaćanju nove teologije jest »Božji narod«. On ima birati svećenike predsjedatelje, biskupe predsjedatelje i papu predsjedatelja. Tako bi trebalo zabaciti »piramidalnu« strukturu vlasti u Crkvi i usvojiti »horizontalnu« u kojoj »Božji narod« bira svoje predstavnike i daje im vlast.

Međutim ako je i jedna istina u Svetom pismu jasna kao dan jest baš ta koju bi nova teologija htjela zabaciti, da je naime Krist, osnivajući svoju Crkvu najprije postavio i uredio temelj Crkve, vlast, Petra. Vlast je dakle u Crkvi starija od »Božjega naroda«. Ta se činjenica ničim ne da oboriti. Krist je postavio Petra kao temelj svoje Crkve. On mu je dao vlast. On ga je okružio pomoćnicima, apostolima, među kojima je Petar **prvak** (Mt 10,2). Petar je zadužen »da u vjeri utvrdi svoju braću« (Lk 22,32). Petar ima vlast »da pase ovce i jaganjce« (Iv 21,16-17); Petar ima »ključeve kraljevstva nebeskoga«, on ima vlast »vezanja i odrješivanja« (Mt 16,19). Krist se dakle pobrinuo za vlast u Crkvi, znajući da Crkva tek tada počinje postojati kad nastupi kao moralna zajednica koja ima glavu, vlast.

Ta vlast je u sebi trostruka: **učiteljska,** dakle vlast naučavanja; »Idite u svijet i naučavajte sve narode« rekao je Krist apostolima (Mt 28,19). Ta vlast je **svećenička,** vlast prinošenja novozavjetne Žrtve i dijeljenja sakramenta: »To činite meni na spomen« (Lk 22,19). Najzad, ta vlast jest **upravna,** pastirska, vlast »vezanja i

odrješivanja« (Mt 16,19). Nijednu od tih vlasti nije narod podijelio svojim postirima, nego ta vlast, točnije punina vlasti dolazi od Krista, koji ju je podijelio Petru i njegovim u službi nasljednicima; ovi je dalje daju biskupima, ovi svećenicima.

Iz ovoga što smo rekli, naveli i pokazali iz Svetoga pisma, svakom će biti jasno da vlast u Crkvi ne dolazi od naroda, nego od Boga, i da su modernističke koncepcije Crkve po kojima narod ovlašćuje svoje predsjedatelje posve strane Kristovoj Crkvi. Pozivanje na Koncil nije pošteno, jer je II Vat. sabor, gdje izričito razrađuje ovu nauku, ponovio nauku I Vatikanskog sabora koji je opet nauku Svetoga pisma naširoko razradio. (Za I Vat. usp. Denz 3050-3075; za II Vat. LG 18-24 — Dokum. Zagreb 1970).

Nakon ovog pošitokog uvoda promotrit ćemo obzirom na Petra i njegovo prvenstvo: 1. jasno obećanje primata; 2. podjeljivanje prvenstva, usprkos Petrova zatajivanja, i 3. Crkva je od početka priznavala Petrovo prvenstvo i prizanje ga i danas u njegovim nasljednicima, rimskim biskupima.

JASNO OBEĆANJE Činjenica Petrova poziva i njegovog osobitog položaja u zajednici koju je Krist okupio ne da se previdjeti. Krist mu kod prvog susreta mijenja ime u Petar (Iv 1,42). Kod istočnjaka nije malenkost dati nekome ime koje će označivati njegov život. Zgoda kod Cezareje Filipove stavlja izvan svake sumnje obećanje prvenstva. Nakon Petrova priznanja, da je Isus, Krist Sin Boga živoga, Krist odgovara Petru: »Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego moj nebeski Otac! A ja tebi kažem: Ti si Petar (= stijena, pećina) i na toj ću stijeni sagraditi svoju Crkvu, i vrata je pakla i smrti neće nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.« (Mt 16,17-19).

Pokušavalo se, niječući izvornost ovoga teksta, opovrći spomenuto obećanje. Osporavatelji su naišli na jednu poteškoću, što svi rukopisi imaju taj tekst, naime oni najstariji. Sumnje su nadolazile kasnije i umjetno su stvorene od onih kojima je smetao Petrov primat. Značajno je svakako to da su se protivnici primata okomili na ovaj tekst gdje Krist obećanje primat, a zaboravili su se okomiti na Ivanov tekst, gdje Krist podjeljuje primat Petru. — Kristova Crkva nikad nije sumnjala u izvornost obećanja primata kod sv. Mateja.

KRIST JE PETRU PODIJELIO PRVENSTVO I PUNINU VLASTI USPRKOS NJEGOVU ZATAJENJU Za vrijeme Kristova procesa Petar se zaboravio. Zanijekao je svoga Učitelja u nadi da ga neprijatelji neće prepoznati, da bi upravo mogao biti uz Isusa. Petrovo nijekanje bilo je uporno i sa zakletvom. Međutim milost nije ostavila Petra. Nadnaravno kajanje proželo je tu dobru dušu koja će sad iza grijeha i oproštenja još više ljubiti svoga Učitelja. Nakon uskrsnuća Krist se ukazao Petru. Na Galilejskom moru raspršile su se i zadnje sumnje. Apostol Ivan koji je svjedok ovih zbivanja piše nam u svom 21. poglavlju: »Nakon što su doručkovali, Isus upita Šimuna Petra: Šimune, ljubiš li me više nego ovi? Da, Gospodine, ti znaš da te ljubim! — **Pasi janjce moje!**« — No s tim nije bilo svršeno. Triput je Isus postavio isto pitanje, i dobio isti odgovor i dao isto priznanje i zadatak. Apostoli su to dobro razumjeli.

CRKVA OD POČETKA ISPOVIJEDA, PRIZNAJE PUNINU PETROVE VLASTI I NJEGOVIH NASLJEDNIKA RIMSKIH BISKUPA Očevidac i pisac povijesti Crkve prvih njenih godina jest sv. Luka. Na Kristovo mjesto među Dvanaestoricom stupio je Petar. On vodi izbor apostola Matije (DAp 1,16); na Duhove Petar nastupa (2,14); Petar vodi prvi sabor (15). Kad je Petar prešao u Rim, odanle upravlja Crkvom. U upravi cijele Crkve naslijedili su ga rimski biskupi. To prvenstvo Petra i njegovih nasljednika stoljećima nije nitko osporavao. Prvi Vatikanski sabor uzeo je u svoje dokumente o primatu Petra i njegovih nasljednika rimskih biskupa molitvu Efeškog sabora iz godine 431. (Usp. Denz 112, 3056): »Nikome bez sumnje nije nepoznato, dapače kroz vjekove svi to znaju, da je Petar prvak među apostolima, glava i stup vjere i Crkve, te njezin temelj, primio od Krista našeg otkupitelja ključeve kraljevstva, te da do naših dana živi, vlada i predsjeda u svojim nasljednicima biskupima Rimske Crkve koju je sam utemeljio i posvetio svojim mučeništvom.«

(Napomena: Ako smo ustvrdili da je vlast u Crkvi isključivo od Boga, štoviše sa sv. Pavlom (Rim 13,1) tvrdimo da je svaka vlast od Boga, želimo upozoriti cijenjene čitaoce da

Bog nije odredio način kako će se birati nosilac vlasti. To je prepustio ljudima i njihovu ukusu i običajma. Tu je u načelu puno rečeno i onima koji bi htjeli opravdati nosioce vlasti. Vlast jest od Boga, da li su nosioci vlasti od Boga i da li su njihova djela u skladu s Božjim nakanama, pitanje ostaje otvoreno.)

26. KATEHEZA

Govor na gori

Mt 5. 6. i 7. poglavlje; Lk 6, 20-27.

U ovoj katehezi osvrnut ćemo se na program Kristova kraljevstva. Stvar nije jednostavna. Krist je ne

samo osnivač Crkve, on je njezin stalni učitelj, prorok, svećenik i sudac budućih vjekova. Znanje kojim se on služi zbunjuje nas. Kušat ćemo ipak prikazati njegov stav prema ishodu kušnje koja nas prati. To je nauka o blaženstvima. Pogledat ćemo njegov stav prema Zakonu. Krist je zakonodavac novog kraljevstva, i najzad njegov stav prema Ocu i Providnosti. To je naša praktična norma za život.

BLAŽENSTVA Pod naslovom Govora na gori krije se čitav niz Kristovih pouka na početku njegovog javnog života. Te su pouke odjeknule u narodu poput groma. Jeka tog groma odjekuje i dana. Prilike u kojima su bile te pouke izrečene bile su ozbiljne. Izrael je čekao otkupitelja, Mesiju. Ta je misao bila osobito živa u Galileji gdje je narod živio s poganima. Isusov nastup, njegovo čudo u Kani pribavilo mu je puno pristaša. Krist još nije tražio od svojih slušača da uzmu križ na sebe. Najprije je narod poučavao o kraljevstvu, o blagodatima kraljevstva. Kao u nekom zanosu on je izbrojio pripadnike toga kraljevstva: »Blago siromasima u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko!« — Dakle obrnuto nego to uči svijet, koji veliča bogataše. Bogatstvo je velika napast i teško joj je odoljeti. Kolike je novac pokvario i upropastio! Bogatstvo je upravo zapreka da se primi kraljestvo pravednosti — Slijede opet Kristove riječi: Blago onima koji tuguju, jer će se utješiti! — blago krotkima, jer će baštiniti zemlju; žednima i gladnima pravde, jer će se nasititi; blago milosrdnima, jer će postići milosrđe; blago onima koji su čista srca, jer će oni Boga gledati; blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovi Božji; blago progonjenima zbog pravde, jer je njihovo kraljevstvo nebesko. — Sveti Luka ima i drukčiju formulaciju blaženstava: Jao vama, bogati, jer imate svoju utjehu! Jao vama koji se smijete, jer ćete plakati. (Lk 6, 24-26). Sva su ova blaženstva ujedno i proročanstva, osobito ovo koje slijedi: »Blago vama kad vas budu grdili i progonili, i kad vam zbog mene budu pripisivali svaku vrstu opačine. Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima. Ta tako su progonili i proroke koji su živjeli prije vas.«

ODNOS PREMA ZAKONU Zakon je za Židove bio svetinja. Začetnik Zakona jest Bog. Bilo je bez sumnje potrebno da Krist očituje svoj stav prema Zakonu. On je to i učinio. On nije došao ukinuti zakon, nego je došao da ga ispuni i usavrši. Zakon je naime pisao o njemu, i zato ga je došao izvršiti, a kao Zakonodavac novoga zavjeta morao je proglasiti novi zakon: Starima je bilo rečeno: Ne ubij! Krist zabranjuje čak i mržnju, jer ona dovodi do ubojstva. — Starima je bilo rečeno: Ne čini preljuba! — A ja vam velim, kaže Krist, da je svaki koji s požudom pogleda ženu već, u svom srcu, s njom učinio preljub. — Ne kunite se! Ne osvećujte se! Molite se, postite, ne sudite drugih, ljubite i svoje neprijatelje. Djela su važnija od riječi.

NAJLJEPŠA MOLITVA U ovo razdoblje Isusova propovijedanja o kraljevstvu Božjem spada i njegova pouka o Providnosti i molitvi. Ti obrasci su vječni: Kad molite, ne izgovarajte prazne riječi kao pogani koji misle da će biti uslišani zbog svoga ponavljanja. Vi molite ovako: »Oče naš, koji jesi na nebesima. Sveti se ime Tvoje. Dođi kraljestvo Tvoje. Budi volja Ttvoja kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas, i otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.«

Po svoj prilici je Krist ovu molitvu ponovio apostolima više puta. Molitva ima dva dijela. Prvi se odnosi na Boga i njegovo kraljevstvo. Drugi dio jest prošnja za naše potrebe. — Osnovne zasade ljudskog života i dostojanstva jesu: Priznavanje Boga, zovući ga najdražim imenom »oče«. Tu je temelj jednakosti među ljudima i nepatvorenog bratstva među narodima. — U Očenašu molimo da se Bog proslavi, da dođe njegovo kraljevstvo pravde i istine. Volja Božja ima nam biti mjerilo svakog djelovanja. To su prošnje prvog dijela Očenaša.

Kruh naš svagdanji daj nam danas, molitva je koja bi nam morala biti stalno na usnama, iako napose u gradovima zaboravljamo da nam kruh naš svagdanji dolazi od Boga kao dar. Mi smo ovisni o našem kruhu, kao što smo vezani da živimo ovdje na Zemlji. I čini se, da moramo otići u svemir, da bismo se uvjerili da je Bog baš Zemlju pripremio za nas. Molimo nadalje u Očenašu da Bog bude milostiv s našim prestupcima, i moleći, sami sebe osuđujemo, ako ne praštamo svojim dužnicima. Molimo najzad Boga da nas ne prepusti kušnjama i da nas konačno oslobodi zla.

— Nisu to ni izdaleka sve pouke koje bi bilo dobro proći. Ovo su poglavite. Tako bi ova i svaka druga kateheza imala svoj plod da otvorimo Evanđelje i čitamo. Ovdje smo tek nešto rekli o nauci Kristovoj.

27. KATEHEZA

Kafarnaum

Ivan 6. poglavlje i Mt 26. 26.

Kateheze koje su pred nama idu za tim da bolje upoznamo Krista. U ovoj katehezi prikazat ćemo vremenski okvir euharistije. Tu se tako očito vidi Krist na djelu. Njemu je poznata budućnost; on je oblikuje i sprema; on postupice otkriva svojoj okolini, tko je on. On je poslan od Boga kao hrana duše. Njemu treba vjerovati do potpunog predanja i on će izvršiti konačnu obnovu svega po uskrsnuću. On tu vjeru i predanje ne traži na slijepo. On pruža i pružit će dokaze svog poslanja, konačni dokaz bit će njegovo uskrsnuće.

UZBUDLJIVI DANI Mali gradić na obali Genezaretskog jezera bio je svjedokom brojnih Isusovih čudesa. To je bio njegov grad. Tu su na neki način bili kod kuće njegovi učenici, a i uprava je bila dosta snošljiva prema Isusu i njegovim pothvatima. Tu su Židovi živjeli s poganima pa su bili otvoreniji. Bilo je proljeće i svijet se spremao da putuje u Jeruzalem na proslavu Pashe. Hodočasnici su se skupljali u karavane a ka-

ko vrijeme nije bilo u pitanju putovalo se od konaka do konaka. Kako su hodočasnici toliko toga već čuli o Isusu okupili su se oko njega da ga čuju. Bilo je to veliko mnoštvo svijeta. Namjerice je Isus hodajući odveo to mnoštvo prema pustinji i nakon vatrenih govora nahranio je to mnoštvo na čudesan način, umnoživši kruh i ribu. Oduševljenju nije bilo kraja. Među hodočasnicima se šaputalo o Mesiji, o kralju. Nakon tog uspjelog dana poslao je Isus apostole da prijeđu preko jezera na drugu stranu, a narod je poslao pješice oko jezera prema gradu. Sam je otišao i molio se u gori. Noću je vjetar podigao velike valove i apostoli nisu mogli naprijed. Prijetila je opasnost da se prevrnu. Uto je po valovima dolazio Isus. Prestrašeni apostoli prepoznali su Učitelja koji je čas za tim stišao more. Nisu se pravo bili snašli iza onog događaja s kruhom, sad eto opet novo čudo.

Gradić Kafarnaum vrvio je od hodočasnika, putnika, trgovaca i domaćeg svijeta. Narod se u čudu počeo skupljati oko Isusa, čudeći se kako je došao u grad. Niti je pošao preko vode s apostolima niti pješice s njima. Tog glasovitog dana vodio je Isus sa svojim slušačima slijedeći dijalog, razgovor radi kojeg sve ovo pišemo.

SMIŠLJENI IZAZOV I SKRIVENO OBEĆANJE — Vi mene ne tražite, veli Isus mnoštvu, jer ste vidjeli čudesa, nego radi kruha. Potražite sebi, ne hranu koja se kvari, nego onu koju će vam dati Sin čovječji. Njega je zato ovlastio otac.

Židovi su ga u čudu pitali: »Što nam je činiti?«

— Vjerujte u onoga koga je Otac poslao! Isus im odgovori.

— Koji nam znak daješ, pitaju dalje Židovi, da ti vjerujemo. Mojsiju je nekoć Bog dao znakove. Hranio je u pustinji narod manom s neba. A koji znak ti daješ da ti vjerujemo?

Na ovo pitanje Isus je odgovorio postepeno: Nije vama Mojsije dao kruha s neba. Moj Otac vam daje pravi kruh. Božji kruh jest onaj koji silazi s neba i daje život svijetu. — Narod koji je ovo slušao zaželio je taj kruh. Pomalo pripravljen na ostajstva mogao je već razumjeti da se radi o tajni, zato Isus nastavi: »Ja sam kruh života .Tko dolazi k meni neće ogladnjeti. Tko vjeruje u mene sigurno neće ožednjeti!« Nakon toga nabacio je pitanje o znaku, dokazu svoga poslanja: »Znakove ste gledali, ali ne vjerujete!« — i pomalo je obrazložio razlog nevjere kako će njemu doći samo oni koje mu daje Otac. A koga mu Otac pošalje, on ga neće odbiti, jer nije zato došao na svijet da vrši svoju volju, nego onoga koji ga je poslao. A ta volja jest, da od onih koje mu Otac daje nikoga ne izgubi, nego da ih uskrisi na posljednji dan.

Židovi su se prepirali što znači to: Ja sam kruh života, koji sam s neba sišao. Pritom su se pozivali da mu znaju i oca i majku. Umjesto da ih smiri, Isus je uporno ponavljao svoje tvrdnje: Zaista, zaista vam kažem: onaj koji vjeruje uistinu ima život vječni. Ja sam kruh života. Vaši su oci jeli u pustinji manu i pomrli. Ovo je onaj kruh što s neba silazi, da onaj koji ga jede ne umre . . . Ja sam kruh koji sam sišao s neba. Ako tko jede od ovoga kruha živjet će zauvijek, i kruh koji ću vam ja dati tijelo je moje za život svijeta!

Židovi su se još više prepirali. I umjesto da im dotumači, i da ih na neki način smiri, Isus je još upornije tvrdio svoje: Zista vam kažem, ako ne jedete tijela Sina čovječjega i ne pijete njegove krvi, nećete imati života u sebi. Tko jede moje tijelo i pije moju krv ima život vječni, i ja ću ga uskrisiti na posljednji dan.

Kao da se sve zaboravilo što je bilo jučer kod umnažanja kruha, i kao da se sve zaboravilo što je bilo u olujnoj noći, narod se počeo razilaziti. Čak i učenici: »Tvrd je ovo govor, ne shvaćamo ga!« I mnogi odoše. Krist ih nije zvao natrag. Bili su to valjda oni koje mu Otac nije dao. Krist ostaje kod svoga. Evanđelista dodaje da je Isus dobro znao da mnogi ne vjeruju, i znao je tko će ga izdati, zato je rekao da ima onih koji ne vjeruju. Okrenuo se zatim Dvanaestorici, jezgri buduće Crkve i njih upita: Hoćete li i vi otići? Očito je bio spreman i na to da i oni odu. No podiže se Petar i odgovara u ime svih: »Gospodine, komu će ići? Ti imaš riječi života vječnoga! —

Jedva da je Petar puno više od drugih razumio, ali je jedno ipak dobro shvatio da se tu radi o tajnama koje nadilaze naša shvaćanja i da nema druge nego ostati tu gdje jest, gdje je opravdana nada u život. Petar naime nije zaboravio jučerašnja čudesa.

PREMA ISPUNJENJU Koliko je vremena prošlo od tog događaja u Kafarnaumu do časa Posljednje Večere teško je točno odrediti. Možda godina dana. Isus je sa svojim učenicima bio na domak Jeruzalema. Tu su ga učenici pitali gdje bi pripravili vazmenu večeru. On ih je poslao u grad. Neka se obrate na čovjeka kojeg će sresti na vratima. Tko je taj, oni još nisu znali. No bilo je to važno da mjesto večere ostane u tajnosti sve do navečer, da Juda ne bi preranom izdajom omeo ispunjenje obećanja. Isus je poslao trojicu najvjernijih učenika da priprave Pashu. Za vrijeme večere, dok su blagovali, uze Isus kruh, zahvali i prelomi ga, dadne svojim učenicima govoreći: »Uzmite i blagujte, ovo je moje tijelo!« — Učenici su se pogledali. Zatim uze kalež i dadne im ga veleći: »Pijte iz njega svi. Ovo je moja krv, Novoga i Vječnoga zavjeta. Ona se prolijeva za vas, da vam se grijesi otpuste.«

»To činite i vi meni na spomen!«

Kafarnaum i Posljednja večera idu skupa kao obećanje i ispunjenje. Ondje su bila nagovještena otajstva, ovdje se obistiniše. Krist daje za hranu svoje tijelo i svoju krv pod prilikama kruha i vina. — Taj događaj i to obećanje ostalo bi zaboravljeno da nije iza Velikog Petka uslijedio Uskrs. Jedino je uskrsnuće bilo kadro vratiti na svoje mjesto sve ono što je bilo obećano i učinjeno prije smrti. Ali To uskrsnuće upravo i pokazuje da je onaj koji je govorio u Kafarnaumu dao konačno znak koji su tražili nevjerni Židovi. Dao je na svoje djelo pečat svoga poslanja. S tim pečatom oživljuju sva otajstva. »Znam kome sam povjerovao« govorio je kasnije obraćenik Pavao (2 Tim 1,12).

28. KATEHEZA

Uskrsnuće Lazarovo

11. poglavlje u Ivanovu Evanđelju

Uskrsnuće Lazarovo događaj je od izuzetnog značenja. Vratiti u život umrla čovjeka koji je četiri dana u grobu nadilazi naše ljudske moći. Ako je Lazar uistinu umro, ako je Krist doista uskrisio Lazara, onda je uistinu čudno ponašanje Židova prema Kristu. Onoga u čovječanstvu koji može dozivati u život mrtve trebalo bi čuvati kao oko u glavi. Krist je učinio to čudo da bismo skupa s apostolima i mi porasli u vjeri (15 r.). Ovo čudo za koje nemamo nikakva razloga da ga osporavamo ima značaj dokaza Kristova poslanja, njegove moći i istinitosti njegove nauke. Pod tim vidikom nam je promotriti uskrsnuće Lazarovo.

SMRT PRIJATELJA Nakon svog javnog nastupa i skupljanja učenika Isus nije imao stalna boravišta. Krstario je čitavom Palestinom od sjevera do juga. Blago podneblje dopuštalo mu je da prenoći s učenicima pod vedrim nebom, no za svog boravka u Jeruzalemu navraćao se znancima u Betaniju. U kući su živjele dvije sestre Marta i Marija te njihov brat Lazar. Domaćica je bila Marta, a po svemu sudeći ona je bila i glava u kući, bilo zbog toga što je Lazar bio mlađi ili zbog njegove bolesti. Ta gostoljubljiva kuća rado je primala Učitelja i njegove učenike. U proljeće treće godine javnog naučavanja prilike su se vrlo zaoštrile. Vlasti su počele progoniti Isusa djelomično zbog toga što ih je pred narodom raskrinkavao, djelomično zbog toga što ih je taj galilejski prorok upravo izazivao liječeći po subotama, i najzad što je za njihove uši bilo nepodnosivo: Boga je nazivao svojim Ocem, dapače »gradio se jednak Ocu« (Iv 10, 33). U tako napetoj situaciji Isus se povukao iz Jeruzalema, jer je svoju smrt planirao za Pashu. Povukao se prema Jerihonu u dolinu Jordana. Ondje je propovijedao.

U Betaniji se razbolio Lazar. Njegova je bolest postala ozbiljna. Sestre su poručile Isusu da je njihov brat bolestan. Znale su da je to Učitelju dosta reći. Bile su uvjerene, da će doći, i da će ga izliječiti. Međutim Lazar je umro. Kod istočnjaka pokapaju čim se ustanovi sigurna smrt. Tako su učinili i s Lazarom. Sestrama nije preostalo drugo nego da tuguju za bratom. Iz Jeruzalema su dolazili prijatelji i tješili sestre. Kad je Isus čuo da je Lazar bolestan izjavio je: »Ova bolest nije na smrt, nego je određena za slavu Bažju, da proslavi Sina Božjega.«

— Još dva dana Isus je ostao na istom mjestu, a tada izjavi učenicima: »Idemo u Judeju.« — Apostoli su ga odgovarali: »Učitelju, pa Židovi su te htjeli kamenovati, a ti ponovo ideš onamo.« — Isus se nije dao odgovoriti. Ponavljao je, da Lazar spava i da će ga probuditi. To je učenike ljutilo: »Ako spava, govorili su, to je dobar znak.« — Tada Isus reče otvoreno: »Lazar je umro, i ja sam veseo radi vas, što nisam bio ondje da vi porastete u vjeri.«

Kad je Isus polako stigao sa svojim učenicima bio je već četvrti dan što je Lazar bio u grobu. Čim je Marta čula da Učitelj dolazi poteče mu ususret, i prvo što joj je bilo na usnama jest: »Učitelju, da si ti bio ovdje ne bi umro moj brat. Ali i sada znam da će ti Bog dati štogod zaištеš od njega.« — Isus joj odgovori: »Marta, uskrsnut će tvoj brat!« — »Da, Gospodine, veli ona, ja znam da će uskrsnuti o uskrsnuću na posljednji dan.« — »Ja sam uskrsnuće i život, reče joj Isus. Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će. Tko živi i vjeruje u mene neće zauvijek umrijeti. Vjeruješ li to?« — pita Isus Martu. — »Da, gospodine, odgovara Marta, ja tvrdo vjerujem da si Mesija, Sin Božji!«

Nakon ovog priznanja ode ona i pozove svoju sestru: »Učitelj je tu i zove te.« Ponovio se isti prizor i isti dijalog između Marije i Učitelja. Razgovor se vodio napočetku zaselka, i Židovi koji su došli da tješe Martu i Mariju pošli su za sestrama ususret Isusu. Kad je Isus vidio žalost koja ga je okružila sam se uozbilji i upita: »Gdje ste ga stavili?« Evanđelje ovdje spominje da je Božji Sin zaplakao nad našom sudbinom. To nije moglo izmaći Židovima, Govorili su: »Gle, kako ga je ljubio!« — Drugi su opet govorili: »Zar nije mogao ovaj koji je otvorio oči slijepcu učiniti da Lazar ne umre?« — Pošli su zajedno do groba. Isus je tražio da otvore vrata grobnice. Marta je primijetila: »Učitelju, zaudara, već je četvrti dan!« — Isus je upozori: »Zar ti nijesam rekao, da ćeš vidjeti slavu Božju, ako budeš vjerovala! Digoše kamen. S nekoliko riječi Isus zahvali Ocu koji ga uvijek uslišava. On to zna, ali to ovaj puta učini javno, da prisutni vjeruju, da ga je poslao Otac. — Rekavši to viknu jakim glasom: »Lazare, iziđi! I izađe pokojnik obavijen povojima po rukama i nogama. Lice mu je bilo umotano u ručnik. Isus naredi: »Oslobodite ga, i pustite ga da hoda!«

Mnogi od prisutnih kad su vidjeli, povjerovali su u Isusa. Drugi su otišli farizejima i tužili ga. Uvijek je svijet bio pun niskih duša. Zaboravila su ta pokvarena gospoda da su od Isusa tražili znak. Eto, dao im je znak. Ali taj znak nije bio za njih. To ih je svjetlo još više utvrdilo u zloći. Odlučili su da ga ubiju: Ovaj čovjek čini mnoga čudesa, govorili su. Ako ga pustimo da nastavi, svi će u njega vjerovati, i doći će Rimljani i uništiti hram i narod.« Tako je doduše i bilo 70. godine, ali su to svi smatrali Božjom kaznom za ubijstvo Kristovo.

U četvrtom odsjeku IV dijela svog romana »Zločin i kazna« stavio je Dostojevski prizor o uskrsnuću Lazarovu u središte. Sonja čita Raskoljnikovu Sveto pismo. Upravo je to potresna zgoda: »Sve o uskrsnuću Lazarovu, prošapće Sonja iskidano, oštro, stane nepomična, okrene se i ne smjede k njemu dići oči, kao da se stidi. Grozničava ju je drhtavica vazda još tresla. Ugarak se već odavna gasio u nakrivljenom svijećnjaku mutno osvjetljavajući u toj prosjačkoj sobi ubojicu i bludnicu, što se na čudan način sastadoše da čitaju Vječnu knjigu.«

Poruka o Lazarovu uskrsnuću velika je poruka za nas koji dijelimo smrtničku sudbinu. Ona je za nas nada i svjetlo koje će u nama oživjeti vjeru u Isusa Krista.

Misije

Juraj Gusić

Prilagođivanje Crkve

Već su stari misionari u Srednjem i početkom Novoga vijeka uvidjeli da će teško unijeti Kristovo Evanđelje u poganske zemlje, ako ga budu vezali tijesno uz evropsku kulturu i civilizaciju. Stoga su se nastojali prilagoditi načinu mišljenja i kulturi tih naroda. Poznati su takvi pothvati u Kini i Indiji. Nažalost, u Evropi, pa ni u samom Rimu, mnogi nisu shvatili da je Krist donio svoje Evanđelje svim narodima i svim kulturama, a ne samo evropskoj. Stoga su misionarima pionirima u tom pothvatu stavljali mnoge poteškoće, pa čak i otvoreno osuđivali takav način djelovanja. Da se već u to vrijeme uistinu kršćanstvo moglo prilagođivati tim narodima i kulturama, danas bismo imali drugačije omjere kršćana i pogana u Aziji, a i u drugim krajevima svijeta. Trebalo je čekati Drugi vatikanski koncil da Evanđelje oslobodi od monopola evropske kulture.

U Dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve čitamo među ostalim i ove riječi: »Da bi Crkva mogla svim ljudima donijeti tajnu spasenja i od Boga darovani život, mora se uklopiti u sve skupine potaknuta istim onim motivom radi kojega se i sam Krist po svom utjelovljenju svezao s određnim socijalnim i kulturnim stanjem ljudi među kojima je boravio.« (Br. 10)

Malo dalje se kaže: »Da bi sinovi Crkve mogli dati plodonosno svjedočanstvo o Kristu, neka se s poštivanjem i ljubavlju povezuju s ljudima među kojima borave, neka se priznavaju članovima skupina ljudi među kojima žive, i neka sudjeluju u kulturnom i socijalnom životu različitim životnim dodirima i poslovima. Neka se sužive s njihovim narodnim i vjerskim predajama. Neka s radošću i poštovanjem otkrivaju klice Riječi koje se tu kriju... Kao što je sam Krist ispitivao srce ljudi i pravim ih ljudskim razgovorom dovodio do božanskog svjetla, tako neka i njegovi učenici, duboko prožeti Duhom Kristovim, upoznaju ljude među kojima žive i s kojima saobraćaju, da sami iskrenim i strpljivim dijalogom nauče kakvo je bogatstvo darežljivi Bog udijelio narodima. No neka istovremeno nastoje da to bogatstvo osvijetle evanđeoskim svjetlom da ga oslobode i privredu u posjed Boga Spasitelja.« (Br. 11)

Ovo prilagođivanje se provodi danas i u liturgiji i u filozofiji i u teologiji. To ne znači da Crkva dopušta neka sumnjiva učenja o pojedinim dogmama, nego samo to da te dogme budu izrečene jezikom koji ti ljudi razumiju. Razumije se da sve to od misionara traži dobro poznavanje i filozofije i telogije, napose onih koji predaju kao profesori u bogoslovijama.

Ovakav pristup raznim kulturama i vjerskim predajama otkrio je da mnoge stvari koje su se prije smatrale kao posve poganski običaji, u sebi kriju posve kršćanske istine, samo ih je tako trebalo vjernicima i prikazati. Tako je Crkva olakšala i misionarima propovijedanje Evanđelja i poganima primanje Kristove Radosne vijesti.

Molimo Gospodina da to urodi još većim duhovnim plodom u tolikim dušama.

BENGALIJA

Radosne i žalosne vijesti

Početkom ove godine otac Gabrić je poslao više pisama raznim skupinama svojih dobročinitelja. Tako je i jedno pismo upravio vjernicima koji se skupljaju u isusovačkoj kapeli Srca Isusova u Splitu. Oni su mu već nekoliko puta poslali prilično veliku pomoć, pa im se htio posebno zahvaliti i za duhovnu i za materijalnu pomoć što ju je od njih primio tijekom prošle godine. No kako bi to pismo mogla zanimati i druge prijatelje misija, to ga gotovo u cijelosti ovdje donosim. Evo što on piše!

Dragi prijatelji misija!

Najprije svima iskrene zahvale za toliku vašu ljubav i velikodušnost. Nemate pojma koliko ste me i razveselili i pomogli svojim tolikim darovima, molitvama i žrtvama. Ostanimo i nadalje ujedinjeni i ovom svetom radu. Ja se puno, puno oslanjam na vaše sklopljene ruke.

Bilo je teških, veoma teških dana prošle godine. Neki su već počeli i očajavati. Milijuni izbjeglica iz Pakistana, poplave, kolera, i na koncu rat. No eto, hvala dragom Bogu, hvala vašim molitvama, sve je to prošlo i mir se vraća u ove krajeve. Već je nekoliko milijuna izbjeglica otišlo natrag u svoju domovinu, sada slobodnu »Bangla-deš«. Mi svi smo sretni da su oni dobili svoju slobodu. Mnogim životima su je platili. Pakistanska vojska je palila i klala na sve strane.

Uz narodnu slobodu tamo je sada i sloboda vjere. Te slobode prije nije bilo. Pakistan je bio islamska država. Daj Bože, te ovaj pravedni i trajni mir i sloboda zavladaju čitavim svijetom!

Božić smo veoma lijepo proslavili: s Isusom i s blaženom Gospom, u Betlehemu kod oltara. Bilo je tako utješno vidjeti tolike svete pričesti i na ponoćki i na jutarnjoj misi. Dva svećenika i sestra Anđela dijelili smo i u crkvi i pred crkvom najljepši božićni dar — Isusa s oltarskih jaslica. To i jest pravi Božić — primiti Isusa u srce i zadržati ga u srcu.

Prije toga smo duge sate bili u ispovjedaonici, a pod misom bilo je preko tisuću svetih pričesti. Crkva je bila dupkom puna i kod ponoćke, i kod jutarnje mise, i popodne kod božićne procesije.

Bilo je i pjevanja uz mali harmonij, bubnjeve i cimbale. Svako je selo došlo sa svojim zborom. Da ste ih samo vidjeli i čuli s kakvim su »gustom« pjevali krasne bengalske pjesme. Pjevali su i veselo zaplesali oko glavnog pjevača. I to mlado i staro. Nakon ponoćke pjevali su sve do zore. Išli su od kolibe do kolibe. Skupili su i nešto milostinje. Svatko u svome siromaštvu dade što može. Nije puno, ali je od srca, pa je stoga veliko i sveto. Sve se to na koncu skupilo i pripravila se mala gozba za siromahe i za pjevače. Lijep je to običaj.

Mnogo je hindusa došlo da se pomole u crkvi, da poljube kip Malog Isusa i da ga daruju cvijećem, svijećama i drugim darovima. U Indiji je Božić državni blagdan, iako smo mi kršćani u tako neznatnoj manjini. Poštuju oni osjećaje kršćana.

Posla je mnogo, a dakako i umora. Lijepo je i dobro to, kad se čovjek može umoriti. U tome se krije puno sreće.

Ovih zadnjih dana valjalo je mnogo obilaziti po selima. Ima dosta bolesti. A i sprovoda. Osam kroz dva tjedna. Starica Bago bila je prva. Otišla je uz božićnu pjesmu. U procesiji smo joj odnijeli svetu pričest. Isusa je primili klečeći i zajedno je sa svima molila. Na koncu smo joj još zapjevali lijepu pjesmu za-

Kod krštenja sudjeluje sva rodbina

Nakon sv. Mise vode se pregovori o pomaganju

hvalnicu »Dhonobad, dhonobad! — Hvala, hvala ti, o Gospodine!« I predvečer već se ona Isusu zahvalila u lijepom nebu. Na groblje ju je ispratilo cijelo selo. Među njima je bio i Khagen. Vratio se u svoju kolibu, sjeo na hasuru i — izdahnuo.

Ostavio nas je i mali Dibokor. Bilo mu je tek sedam godina. Mala Agata imala je pet godina, Monika tri mjeseca, a učitelj Petar 45 godina.

Počeli smo devetnicu u selu i mi i hindusi. Baš dok ovo pismo pišem, njihov zbor mladića ide kroz selo zazivajući Božje ime: »Ramo, Ramo, smiluj nam se!«

Obišao sam selo, blagoslovio sam kolibe i pomolio se s ukućanima. Molili smo pred njihovim malim kućnim oltarima. Obišao sam i bolesnike.

Kod Augustina bolesno je troje djece, kod brata mu Lolo isto tako troje. Vlada tu bolest i bijeda, ali ujedno i neograničeno pouzdanje u Božju providnost. Augustin ima osmero djece, brat mu sedmero. Uza sve siromaštvo u tim kolibama vlada mir, sreća i Božji blagoslov. Tu se dnevno moli sveta krunica.

Toplo vam preporučujem našu dječicu po školama. Tu škole počinju u siječnju. Sve vrvi od dječice. Sestra Jacinta u našoj školi za dječake, a sestra Zita u djevojačkoj školi imaju puno posla s upisom nove djece. Iako su im roditelji siromašni, ipak puno nastoje oko odgoja. Baš je bila ovdje majka dvojice malih Bora iz sela Čandpura. Nekako je skrpala nekoliko novčića za pločice i olovku, no treba kupiti i nekoliko knjiga, pa će ona prodati kokicu, jer ne bi htjela da joj djeca budu bez knjiga.

Posebno vam preporučujem naša duhovna zvanja. Sretni smo i ponosni da je Isus među našom mladeži mnoge izabrao za svoju svetu službu. Ovih zadnjih nekoliko mjeseci otišlo je devet mladića u Red »Misionara Ljubavi«. To je muška grana Reda što ga je započela naša majka Terezija. A i nekoliko je djevojaka otišlo u razne novicijate.

Nedavno sam davao osamdnevne duhovne vježbe novakinjama majke Terezije, *i to jednoj skupini od 60 njih.* No još takve dvije skupine. Nema mjesta u jednoj kući, pa je novicijat na dva mjesta.

Ja sam, hvala Bogu, dobro. Bolesti je nešto bilo, no prošlo je, pa sam opet sretan i veseo po tim barama i kanalima delte rijeke Gangesa u radu za Isusa i duše. Molite se da bih se mogao sasvim dati Isusu i dušama!

Sve vas pozdravlja odanj vam u Srcu Božanskom.

o. Ante GABRIĆ

ZAMBIJA I ZAIRE

Javlja se sestra Emica

Naša zambijska misionarka Emica Verlić već se nekoliko puta javila oduljim pismima. Smatrali smo da bi bila šteta donijeti tek koji odlomak iz njih među drugim vijestima iz naših misija, pa smo radije počekali da ih mognemo cijela objaviti.

Prvo pismo pisano je još u studenom prošle godine i bilo je napisano kao božićna čestitka. Čestitku smo prijateljima misija isporučili, a sada eto donosimo i ostali sadržaj pisma.

A sad pođimo u pohode mojim dragim crnim bolesnicima.

Dragi dobročinitelji i prijatelji misija!

Srdačna Vam hvala za sve molitve i žrtve, koje za nas prikazujete, osobito za mene i moje siromašne gubavce. Gospodin Vam bio obilna nagrada!

Ovdje sada svaki dan grmi, munje sijevaju, gromovi pucaju i kiša pljušti, a poslije kiše sunce tako pripeče kao da želi nadoknaditi ono vrijeme dok je bilo zastrto oblacima. To odlično pomaže da se izlegu svi mogući insekti i vrve u zraku kao u domovini što vrve pahuljice snijega u zimi. Razlika je ipak u tome što snijeg padne na zemlju, a ovo stalno leti po zraku. Najviše ima nekih krilatih mrava, koji su prilično veliki. Njih moji crnci s veseljem hvataju, otkinu im krila, poliju malo s uljem, posole, sprže na vatri i s užitkom jedu. To je za njih delikatesa.

Mogu Vam se pohvaliti da sam ih i ja već nekoliko pojela. Najprije mi ih je ponudio naš crni kuhar. Imao ih je punu šaku i griskao ih. Zapitala sam ga, što je to. A on meni: »Mravi, sestro! To je veoma dobro! Uzmi!«

Moj želudac se malo uznemirio, ali uzela sam mrava i pojela. Kuhar me svojim velikim očima gledao hoću li zaista to pojesti. Bijelci se naime obično ustručavaju jesti njihovu hranu. Odgovorila sam mu: »O, pa to je zaista fino! Daj mi još jednoga!«

Mogu Vam reći, da je zaista veoma ukusno to jelo, ali ja sam ipak cijeli dan imala osjećaj da me mrav u grlu škaklja.

Drugi dan u maloj odjelnoj kuhinji moja crna pomoćnica izvuče iz peći punu tepsiju mravi i dade mi ih punu šaku. Pojela sam ih, a ona je bila ponosna, kad sam joj rekla da je to fino. I nisu me više škakljali. Tada rekoh: Dogodine ćemo kušati i gusjenice.

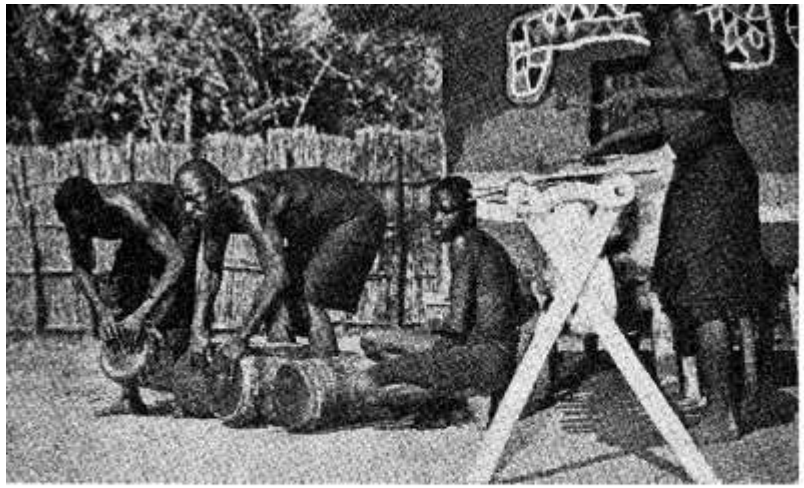
Moji dragi crni bolesnici jedva čekaju Božić. To je jedini dan u godini, kad svaki dobije nekoliko bombona, keksa, koju cigaretu i koji odjevni predmet. To se dijeli tjedan dana prije Božića. Oni to odmah pojedu i popuše, pa već drugi dan pitaju, što će dobiti za Božić. Baš kao djeca.

Sredinom prosinca sestra je Emica imala godišnji odmor 12 dana, pa je pošla u pomoć našim misionarima o. Nikoli Šipušiću i mg. Juliju Roginu u Mpanshyi. Odanle je napisala ovo o životu tih naših misionara:

Ja sam sada u Mpanshy, jer imam 12 dana godišnjeg odmora. Spavam i doručkujem kod časnih sestara, koje u blizini misijske postaje imaju svoju bolnicu. Preko dana sam na misijskoj postaji. Tu kuham, tj. poučavam u kuhanju nijhovog crnog kuhara. Usput također nešto pokrpam misionarima. Osim Oca Šipušića i mg. Julija tu su sada još dva časna brata i jedan poljski svećenik.

O ta kuhinja! To je jedna zadimljena čađava prostorija. Ne znaš što je crnije: da li zidovi ili stolovi ili lonci ili štednjak ili kuhar. Imaju neki stari štednjak, gdje se kuha na otvorenoj vatri, pa mislim da vam je sada jasno zašto je sve čađavo i crno. A taj kuhar ne pere suđe pošteno ni iznutra, a kamoli izvana. A kuha tako, da ti ljudi stalno trpe zbog želuca. Uza sve to treba ga platiti mjesečno 25 kwacha, preko 500 dinara. Otac Šipušić ne dobije od naroda mjesečno ni toliko da mogne platiti tog kuhara, a kamoli da bi što dobio za sebe i svoje potrebe.

Ovdje nemaju čiste vode za piće, nego su prisiljeni kupovati sokove, a to nije baš jeftino. Zbog velike vrućine organizam traži dosta tekućine, pa je eto i u tome problem. Ovdje je puno više vruće nego u mojoj Liteti, pa se dobro znojim.

Ovdje si misionari moraju što prije izgraditi vodovod, tj. da dovedu u kuću čistu vodu. To bi bilo od bolnice, koja ima vodu sa izvora. A onda mu je potrebno da kupi novi štednjak. Elektriku imaju samo navečer, i to samo za svjetlo. Po danu nema struje, pa si ne mogu na rešou pripraviti sami ni čaj ni kavu.

Crkva im je zapuštena. Sada je brat Ilija Dilber uveo struju unutra, a mg. Julije Rogina malja crkvu iznutra.

Otac Nikola nosi odjeću od onoga što mu tko pokloni. Uistinu je jadno i bijedno obučen . . .

Krajem siječnja stiglo je i treće pismo, u kojem piše:

Hvala za molitve i žrtve! To me drži. Ovdje se to i te kako osjeća. Na sam Badnjak vratila sam se iz Mpanshye opet u Litetu. No na ponoćku sam pošla u Matero. Poslije ponoćke vratila sam se rano u Litetu, jer sam bila dežurna prvi i drugi dan Božića. Kod kuće sam bila sama i na Božić i na Novu godinu. No dok je Bog u srcu nikad čovjek nije sam!

Novosti! Mg. Julije Rogina bio je teško bolestan. Sada je, hvala Bogu, dobro. No treba se oporaviti, jer je veoma oslabio. U Liteti je došlo do promjene. Ostavila nas je dosadašnja upraviteljica bolnice, Holađanka, a na njezino mjesto došao je liječnik Indijac, koji je hindu poganin, ali cijeni katolike.

Nedjelja, 16. siječnja, ostat će mi dugo u sjećanju. Cijeli sam dan bila dežurna. Ujutro sam izdala lijekove dežurnom medicinskom asistentu, podijelila lijekove bolesnicima, obišla sve odjele. Počeo je dolaziti moj dragi personal: kuhari iz velike bolničke kuhinje po meso i mlijeko, a iz čajne kuhinje moja draga Muluma, koja je kuhala za teže bolesnike. Njoj sam dala rižu, mlijeko, čaj, laktovit za malu dječicu, meso, jaja. Kad sam joj odbrojila jaja, dala sam joj jedno više i kazala sam joj: »To je za tebe. Danas je nedjelja!« Kako me je milo pogledala i veselo kazala: »Hvala, sestro!« I nehotice mi je došla misao: »Bože, kako je taj narod zahvalan za najmanju malenkost! I veseo zbog jednog jajeta, jednog bombona, cigarete, kao da si mu dao ne znam kakvu posebnu vrijednost!«

Poslije podne opet sam podijelila tablete i obišla odjele, kad mi mala Mađori reče: »Sestro, gospođa Muluma nije popodne došla na posao!« Pogledam na sat i odgovorim: »Ah, možda danas malo kasni, jer je nedjelja. Budi mirna, doći će.«

Pošla sam prema sestrinskoj sobi, kad dotrči kurir i sav uplašen reče: »Sestro, gospođa Muluma je mrtva na cesti!« Za jedan čas su svi bolesnici, koji mogu hodati, bili na nogama i trčali prema glavnoj cesti. Nisam ih mogla zaustaviti. Potrčala sam brzo javiti liječniku, koji je odmah pograbio pribor za hitnu pomoć, i zajedno odjurismo autom na cestu. Nedaleko Litete oko 5 metara izvan ceste u jarku je u krvi i blatu ležala umiruća Muluma, a oko nje se skupilo mnoštvo svijeta. Svi su plakali i naricali. Ne plače tu samo rodbina. Sad su svi njezina braća i sestre, i svi jednako viču i plaču.

Liječnik ju je pregledao, dao joj injekciju, oprezno smo je stavili na nosila i odvezli u našu ambulantu. Pokušali smo je spasiti, ali sve uzalud — bila je mrtva.

Najednom se unutra probio naš kurir, gorostasna ljudina, i počeo je upravo urlati. Činilo mi se da će zidovi popucati. Pošla sam van, a ono sve mnoštvo čuči na zemlji i nariče da se čuje na milju daleko.

Kad ovdje mrtvaca pokopaju, a to čine odmah čim izdahne, onda se rodbina, znanci i prijatelji sakupe u pokojnikovoj kući. Tu zakolju kravu te peku, jedu i piju cijelu noć i dan udarajući u bubnjeve. Tako nariču i plaču dokle god ne pojedu cijelu kravu.

Možda se pitate, da li se oni zaista toliko međusobno vole da toliko plaču. Ne! To je obično praznovjerje. Oni se boje mrtvaca i uvjereni su da ako ga dosta ne oplaču duh bi im pokojnikov mogao naniječi nesreću. Stoga se natječu tko će se jače derati da ga ne bi stigla nesreća. Kad mrtvaca jednom zakopaju, više nikada ne dolaze na grob, jer se boje.

Eto, dragi prijatelji misija, ispričala sam Vam nekoliko svojih doživljaja ovdje u misijama. A Vas molim da ne zaboravite nas misionara, posebno ne u svojim molitvama.

Puna Vas sve pozdravljam!

Moja adesa: Emilija Verlić, Liteta Leprosarium, P. M. B. Kabwe, Zambia.

U Presvetom Srcu odana.

s. Emica VERLIĆ

Javila se i sestra Anka Luketić

Sredinom siječnja stiglo je pismo od naše misionarke u Kongu, ili kako se sada službeno ta država zove — Zaire. Kako je prijateljima misija već poznato, u toj zemlji djeluju tri naše misionarke: sestra Anka Luketić, sestra Sofija Novotny i sestra Miriam Erega. Sestra Anka je sredinom prošle godine pohodila domovinu, dok će sestra Sofija, nadamo se, doći ove godine. Nakon povratka u misije sestra je Anka ponovo preuzela svoje misionarske dužnosti na misiji u mjestu Kandu. Odatle se i javila ovim pismom. Među ostalim piše:

Moje dvije susestre, naše zemljakinje, od mene su oko tisuću kilometara daleko. Slabo se dopisujemo, pa ne znam potanje kako one žive.

Kad sam se vratila natrag u svoju misiju, moji dragi siromasi očekivali su da će bar nešto od mene dobiti za Božić. Od milodara što sam ih u domovini dobila, pa sam mogla pomoći barem onim najsiromašnijima. Najbjedniji su oni koji su izgubili sve svoje za vrijeme onih pobuna, kad su stradali i toliki misionari.

Mnogi od tih siromaha spavaju na golој zemlji, drugi se nemaju čime pokriti noću, mnogima kolibe propuštaju vodu, pa im curi voda unutra; koliko ih ima, koji si ne mogu oprati odijelo, jer nemaju ništa drugo nego samo ono nešto krpa na sebi.

Zaustavljam se, jer ćete reći da svi misionari pjevaju istu pjesmu, da im se pošalje kakva pomoć . . . Neka vam srce samo kaže što vam je činiti za tu bijednu braću. . .

Na Novu godinu jedna je skupina odraslih primila u isto vrijeme krštenje, potvrdu, prvu pričest i sakramenat ženidbe. Nakon toga je cijela povorka uz pratnju bubnja i s pjesmom prošla kroz selo. Taj će se bubanj čuti do kasno u noć, jer se treba proveseliti nakon ovakvog događaja.

Mnogi su tražili i krunice, ali ih ovdje više nemamo.

Na Božić smo imali ponoćku. Svijeta

je bilo veoma mnogo. Pjevalo je oko 200 djece, ali uz pratnju kojih pet do šest njihovih instrumenata. Više se ne služe orguljama, jer im je njihova glazba draža nego naša.

Hvala svim dobročiniteljima koji su mi poslali makar i najmanji dar za moje siromahe. Sada je moja adresa: S. Anka Luketić, B. P. 231 Kindu, Rèpublique du Zaire, Africa.

Svim prijateljima misija od sveg srca želim sretan Uskrs!

Zahvalna s. Anka Luketić

SVI NAŠI MISIONARI ŽELE SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS SVIM SVOJIM PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA!

Iz života Crkve

AUSTRIJA Milosrdna braća u Austriji, zbog pomanjkanja zvanja, misle napustiti javne bolnice u nekoliko gradova. Zbog toga je javno mišljenje zabrinuto.

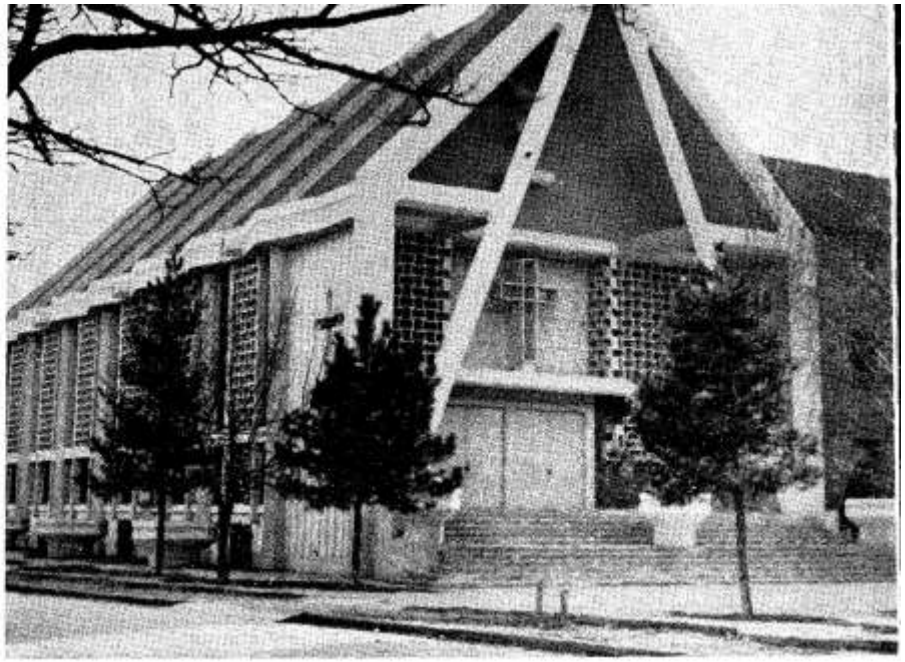
Preko milijun i po stanovnika u Austriji ima 60 godina, a 160.000 više od 80 god. Stoga Crkva traži načine kako bi pomogla, osobito starijim i zapuštenim ljudima.

Bogoslovska sjemeništa u Austriji imaju 1407 bogoslova. Bečko od toga 84, gradišćansko 16.

BUGARSKA Prema podacima od prošle godine ima u Bugarskoj od 7,3 milijuna bugarskog stanovništva, 80 posto pripadnika Pravoslavne crkve. Ona u Bugarskoj broji 2.217 župa, kojima upravlja 2.035 paroha. 18 od njih su neoženjeni. 730 studenata pohađa teologiju, a u malom sjemeništu nalazi se 885 pripravnika. Na teološkom fakultetu u Sofiji predaju 23 profesora. Studenata na tom fakultetu ima 177. U Bugarskoj ima 70 muških manastira i 29 ženskih.

NJEMAČKA 1970. godine napustilo je u Kölnskoj nadbiskupiji Katoličku crkvu 11.798 pripadnika. U 1971. godini istupilo je iz crkve za trećinu manje. Stanje se dakle normalizira. Od 2.344 svećenika, koliko ih ima u toj nadbiskupiji samo su četvorica napustila svoje svećeničko zvanje. Zanimljivo je da je i broj pripravnika porastao. 1971. bilo je zaređeno samo 15 svećenika i deset stalnih đakona. Ove godine imalo bi biti zaređeno 27 svećenika i 10 stalnih đakona.

Neki neimenovani trgovac u Njemačkoj dat će po četvrti puta 10% svoga prihoda za nadvladavanje gladi u svijetu. Uvjet je taj da se nađe još 20 ljudi u Njemačkoj koji su spremni na istu žrtvu. Dosad ih se uvijek našlo preko 20. Taj će trgovac darovati 12.000 DM.

ZAGREB — Dominikanska crkva Kraljica svete Krunice u Maksimiru

FILIPINI Bolivijski slikar Benjamin Mendoza y Amor, koji je 1970. god. pokušao izvršiti atentat na Papu Pavla VI, prigodom njegova dolaska u Manilu na Filipinima, morat će do kraja izdržati svoju kaznu. Predsjednik Filipina nije ga pomilovao. Mendoza je osim toga ovih dana odbio da bude vraćen u Boliviju, iako je bolivijska vlada tražila da bude pomilovan. Inače je filipinska vlada pristala na neko pomilovanje, ali uz uvjet da Mendoza napusti Filipine, što je on odlučno odbio.

ŠVICARSKA Švicarski protestanti nisu za diplomatske veze s Vatikanom. Vijeće saveza evangelističkih crkava jednoglasno se izjasnilo protiv toga da se uspostavi kontakt sa Sv. Stolicom u Vatikanu. Vijeće opravdava da pokušaj u tom smjeru »nije u sadašnjim prilikama prikladan«. To je izneseno na jednoj televizijskoj emisiji na francuskom jeziku, kad je bilo nabačeno pitanje diplomatskih veza s Vatikanom.

ETIJOPIJA Danas u Etijopiji živi 133.000 katolika na 25 milijuna stanovnika. Od tih 25 milijuna polovica su kršćani-kopti, a druga polovica pogani animisti i muslimani. Iako je broj katolika vrlo malen ipak oni imaju značajnu ulogu u životu zemlje.

U Etijopiji se nalazi 8 crkvenih pokrajina: 1 nadbiskupija, 2 biskupije, 3 apostolska vikarijata i 2 apostolske prefekture. Najveći broj vjernika imaju biskupije Asmara sa 48.000 katolika, nadbiskupija Adis Abeba sa 22.000 vjernika. Duhovnu brigu vode oko vjernika 469 svećenika, od tih 314 su redovnici.

Crkva vodi 200 škola, koje polazi 22.000 učenika.

Od redovnika djeljuju tamo talijanski kapucini, koji imaju 78 redovnika,

od tega 51 domaći. Francuski kapucini imaju 32 redovnika. Nizozemski lazaristi 23, od toga dva domaća. Talijanski kapucini iz napuljske provincije imaju 13 članova, koji rade u Eritreji. Devetorica od njih su domaći sinovi. 36 kanadskih isusovaca rade kao profesori na državnom sveučilištu u Adis Abebi. — U Etijopiji djeluje također 39 cistercita, koji su gotovo svi domaći sinovi. Od 1950. godine djeluje u Etijopiji također par redovnika iz kongregacije sv. Obitelji. Porijeklom su Nijemci, a vode malo sjemenište u Adis Abebi. Druga tri Nijemca augustinca rade u bolnici za gubavce u Bisidimu.

Na školskom području se ističu svojim radom Braća kršćanskih škola. Četrdesetčetvorica su Etiopljani, 18 američki državljani, 13 Talijana, 2 Španjolca i 1 Francuz.

Od ženskih redovničkih ustanova djeluju u Etijopiji Pobožne Majke Nigricije. Ima ih 220, a većinom su Etiopljanke koptskog obreda. Mnoge od njih predaju na sveučilištu u Asmari. To su sveučilište one same osnovale. Osim njih tu su redovnice Kćeri sv. Ane (93), Uršulinke (46) i 12 drugih ustanova.

God. 1969. kapucini su osnovali teološki i jedan ekumenski centar u Adi Ugri.

GRČKA Pravoslavni grčki biskup Theofilos dao je svojim svećenicima naputak da ne dijele pričesti muževima s dugom bradom ili kosom, ni ženama u hlačama. Biskup je u jednom razgovoru izjavio ovo: »Crkva je sveto mjesto, i ono mora kao takovo biti poštivano i štićeno. Stoga moraju vjernici biti dostojno obučeni kad ulaze u crkvu. Ako je nešto neobično na njihovoj vanjštini isključuju se od obreda.«

U toj biskupiji Larisa jedan je svećenik uskratio krštenje djeteta kojemu je majka došla na obred u hlačama. O tome se razvila cijela rasprava. U drugoj zgodi neki je svećenik odbio da obavi obred vjenčanja, jer je zaručnik imao dugu bradu.

Biskup je Teofil to u intervjuu potvrdio, no onda je nastavio, kako je kod protestiranja tog mladog para ostao kod svoga. Mladić se opirao, ali nije pomoglo. Nakon duljeg razgovora s biskupom, obrijao je bradu, biskup ga je zatim u svom autu odvezao do crkve, vjenčao i sve je bilo u redu.

ŽIDOVI Prema najnovijim podacima koji su objavljeni u godišnjaku Američke židovske organizacije, broj Židova u Sjedinjenim Američkim Državama opada. Prema tome godišnjaku na svijetu ima oko 14 milijuna Židova. Od toga oko 6 milijuna u Sjedinjenim Državama, 2,5 milijuna u Rusiji i sovjetskim zemljama, 2,5 milijuna u Izraelu, ostali po drugim zemljama.

Iako je broj Židova u posljednjih pedesetak godina porastao, nežidovsko stanovništvo poraslo je puno više. Tako su prije par godina predstavljali Židovi 3,7% stanovništva u Sjedinjenim Državama. Sada ih je samo 3%.

Zanimljivost iz godišnjaka jest, da je 9% profesora u američkim školama židovskog porijekla.

AMERIKA Ljudi žele izbjeći ozbiljnost i strah pred smrću, pa žele stvoriti dojam da je nema, a nesavjesni lovci za novcem iskorišćavaju taj strah te im nije sveto ni poštivanje mrtvih u njihovu grobu. U Americi sve više ulazi u modu da se tjelesa mrtvaca balzamiraju, priređe tako da se raspadaju. Jedva je bolesnik izdahnuo već obrtnici takova poduzeća sve poduzimaju da bi uklonili ozbiljnost smrti: mažu, režu, šminkaju mrtvaca, prave trajnu ondulaciju, oblače mrtvaca u odijelo koje je nosio za života, i mrtvačka ukočenost bude smanjena. Nastala su već čitava sela-groblja u kojima u pojedinim »kućama mira« čekaju pokojnici. Rođaci ih mogu pohoditi, uz njih gledati televiziju i slično. Da varka bude jača, stavljaju mrtvace u naslonjače s kotačima i vozaju ih po ulicama mrtvačkog sela. — Dakako da je sve to dobar posao za nekoga. Ti lovci za novcem došli su na misao da takovu priredbu pripreme s filmskom zvijezdom Marilyn Monroe. Glumica će biti »oživljena«.

Koncem veljače imali smo preko zagrebačke televizije reportažu urednika Zvonka Letice o tim novčanim eksperimentima.

Josip Badalić

Stari grad Dubovac

Karlovac Dubovac

U gradu Karlovcu župa Dubovac gradi novu crkvu posvećenu sv. Josipu. Gradnja je počela 1968. g. nakon duljeg postupka za dobivanje potrebne građevne dozvole. Premda Dubovac nije bez crkve, ipak bila je stvarna potreba toga trenutka da se pristupi gradnji, jer stara crkva, građena pred 300 godina na brežuljku, ne može zadovoljiti pastoralne potrebe gradske župe. Pa kad se razrađivao urbanistički plan ovog dijela Karlovca, onda je trebalo osigurati na vlastitom zemljištu česticu za novu crkvu, inače bi propale mogućnosti za kasniju gradnju. Kad sada gledamo unatrag, zaista možemo reći, da bi bila velika šteta i propust za Dubovac, pa i za cijeli Karlovac, da se nije iskoristila tadašnja prilika za početak gradnje.

Od početka ovog stoljeća do sada Karlovac se veoma povećao, a u posljednjih 150 g. nije izgrađena ni jedna crkva koja bi još postojala. Crkva sagrađena 1912. sv. Ćirila i Metoda srušena je i više ne postoji. A i neki drugi crkveni objekti uništeni zubom vremena nestali su. Dosta rječite činjenice koje govore o potrebi novih crkvi u Karlovcu.

Glavni projektant nove crkve jest dipl. arh. Josipa Sponar, Zagrepčanka, koja inače radi u Frankfurtu. Crkva je u suvremenom stilu, gradi se suvremenim materijalom, što je sasvim razumljivo. Do sada je izgrađena za upotrebu pobočna lađa, vjeronaučna dvorana, te glavna lađa izvedena je u grubim radovima, podignuti su trijemovi, navezene velike udubine na mjestima negdašnjeg ribnjaka ... Crkva već sada veoma dobro služi svojoj svrsi u mnogim zgodama.

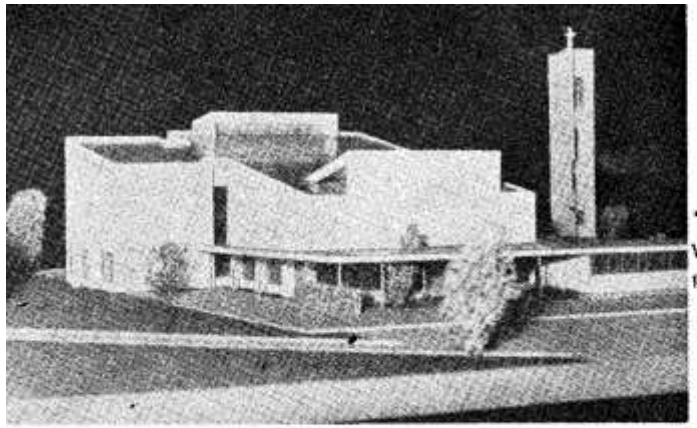
Prošlog Božića bila je prva polnoćka u glavnoj lađi, svima na veliko zadovoljstvo.

Glavna proštenja održavaju se 19. ožujka i 1. svibnja.

Gradnja napreduje umjerenim tempom. Za naše skromne mogućnosti i veoma dobro, jer taj veliki objekt grade sitni prinosi dobrih ljudi. Dinare primamo, a milijunima plaćamo. Najveći dio tereta nose župljani. Neki su se pokazali izvanredno velikodušni za ovo plemenito djelo. Pomažu nešto i vjernici iz ostalih župa u domovini, kao i izvan domovine.

Još su veliki radovi do konačnog završetka, i dobro došla svaka pažnja. — Sve informacije o ovoj crkvi možete dobiti ako se javite na adresu: Rkt. Župni Ured — Dubovac br. 1. 47000 KARLOVAC. — »Župni List« Karlovca donosi opširnije prikaze o gradnji. Izlazi četiri puta godišnje. Možete ga naručiti na istu adresu.

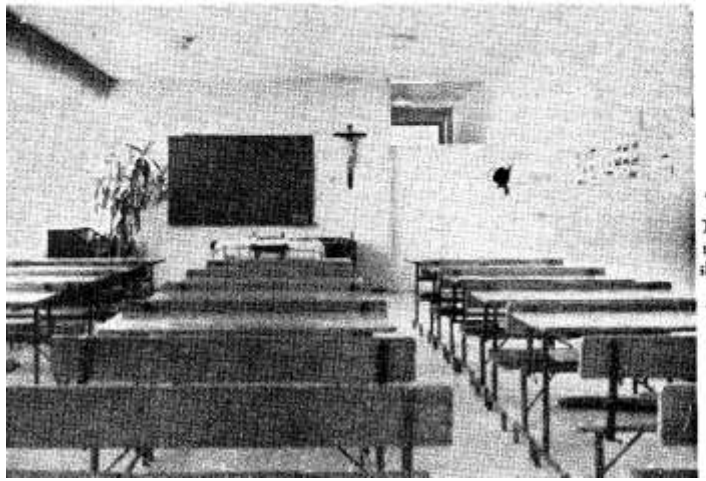
Ova gradnja će sigurno zanimati vjernike koji se zovu Josip, Josipa, jer je ta crkva posvećena njihovu Zaštitniku.

Maketa crkve sv. Josipa u Karlovcu

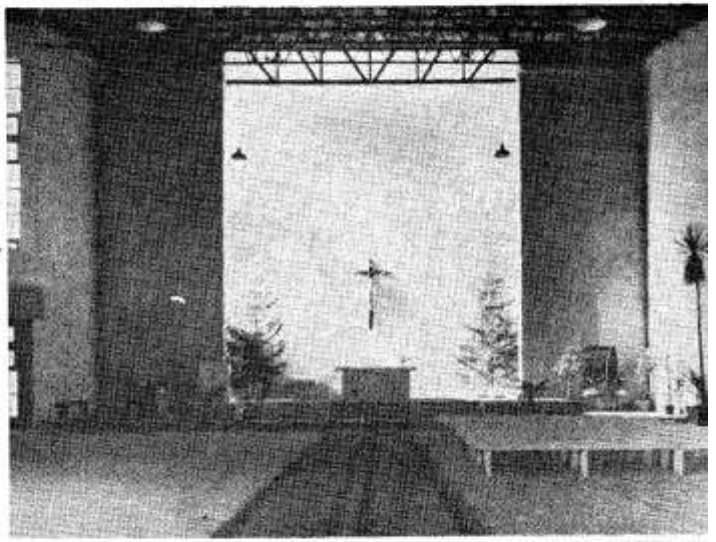
Osim tornja vanjski je izgled ostvaren

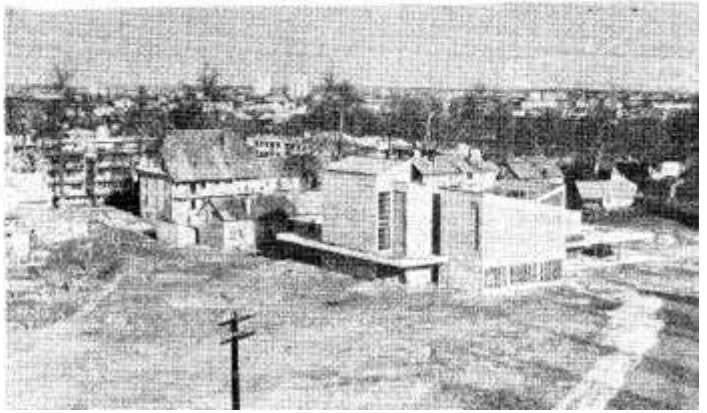
Dvorana za vjeroauk dovršena je i služi svrsi

Redovito bogoslužje obavlja se u pokrajnjoj lađi, koja je za sada pregrađena

Još nedovršeno svetište glavne lađe

Panorama Karlovca

DUBROVNIK
972 — 1972

U znaku tisućgodišnjice

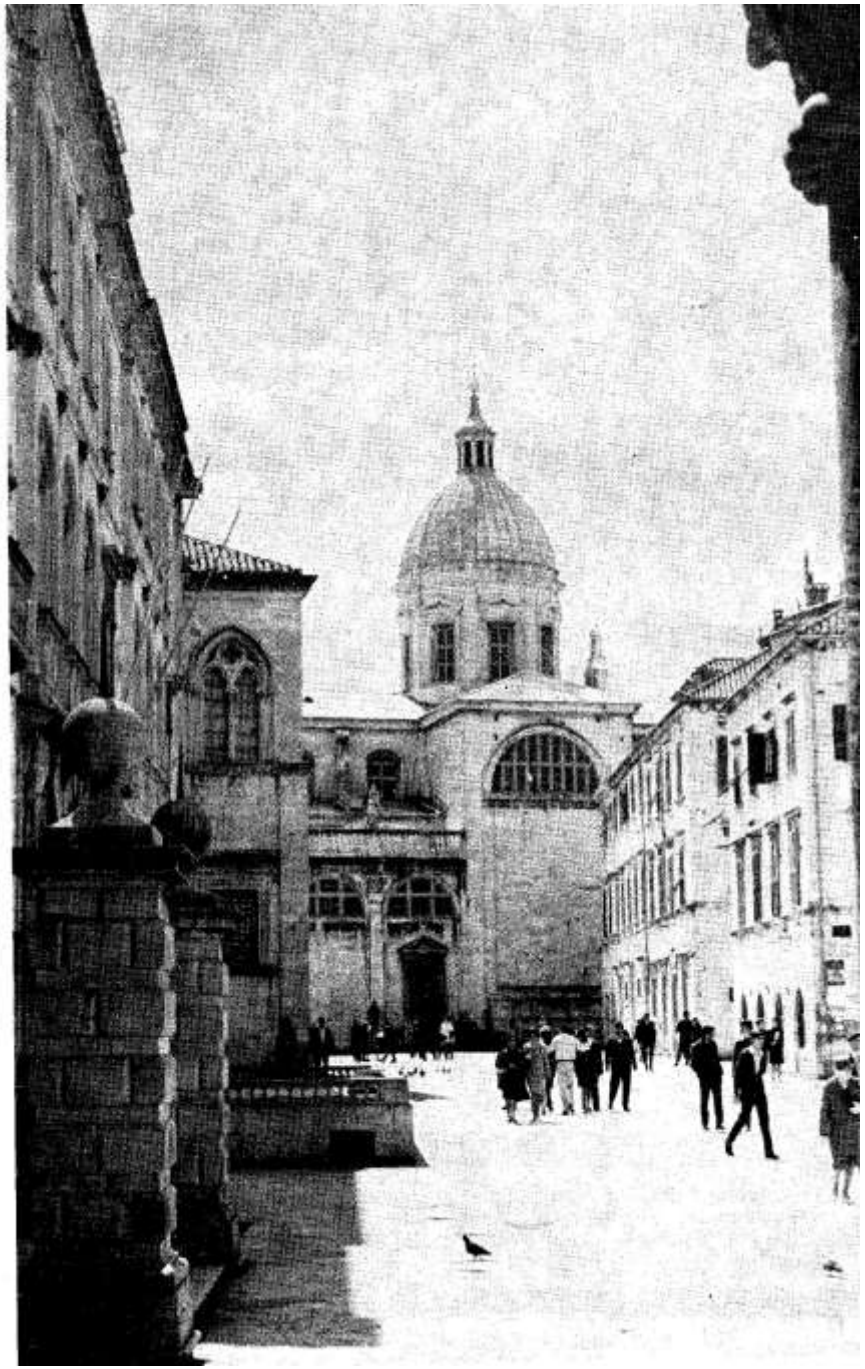
Dubrovik, biser Jadrana, ponos naše kulture, metropola turizma proslavio je ove godine tisućgodišnji jubilej otkako se nalazi pod zaštitom sv. Vlaha. Tako rijedak i značajan jubilej valjalo je proslaviti dostojnim slavljem. Odbor jubilarne proslave sastavio je obilan i sadržajno bogat program, koji je ispunio punih deset dana.

Započelo se s redovima, koji već stoljećima djeluju u gradu sv. Vlaha. Išlo se po strogom protokolu precedencije od mlađih prema starijima. Tako je 27. siječnja bio održan isusovački dan s akademijom u baroknoj crkvi sv. Ignacija, jedinoj crkvi posvećenoj tome svecu na Balkanu, i otvaranjem prigodne izložbe u Collegium Ragusinum. Isusovačka je prošlost u Dubrovniku bogata. Dosta se samo sjetiti Ruđera Boškovića. Nadamo se da će daljnji svezak monumentalnog Vaninova djela »Isusovci i hrvatski narod« osvijetliti poviješt slavnoga dubrovačkoga kolegija, koji je dao Crkvi i narodu čitavu plejadu velikana misli i kreposti.

Mala braća, čuvari zapadnih gradskih vrata zvanih »Pile«, uz prigodnu akademiju pokazali su svojim gostima staru apoteku, bogatu knjižnicu, punu starih knjiga i rukopisa, a »fratri bijeli«, sinovi sv. Dominika, pokazaše samostanski muzej, Božidarevićeve politihe »Gospu sa svecima« i »Navještenje«, Bukovčeva sv. Dominika i još mnogo drugih dragocjenosti koje čuva njihova crkva, kao i bogatu knjižnicu s mnoštvom predragocjenih rukopisa. Doista, na tom malom prostoru koliko se nagomilalo kulturnog blaga.

Svečano trodnevlje kao neposrednu pripravu za Zaštitnikovu svetkovinu propovijedao je sa žarom i uvjerenjem pomoćni mostarski biskup Pavao Žanić. Vlahove svečanosti službeno su otvorene po prastarom ceremonijalu pred svečevom crkvom uoči svetkovine uz simbolično puštanje golubica, simbola slobode, dizanje zastava, brujanje zvona i pjevanje dubrovačke himne. Sve skladno i dostojanstveno kako dolikuje skladnome gosparskome Dubrovniku i gosparu sv. Vlahu.

Vrhunac svečanosti određen je ipak za nedjelju po svečevu blagdanu. Svečanost su uzveličala dva kardinala: Šeper i Wright, 14 nadbiskupa i biskupa, 4 provincijala i mnoštvo vjernoga naroda. Uvod u to vrhunsko slavlje bio je koncerat u crkvi Male braće, kojim je rukovodio maestro Miho Demović, o. Peran kao orguljaš, o. Soldo kao solista te vrsni katedralni zbor potpomognut za tu zgodu i drugim pjevačima. Du-

brovački biskup monsignor Severin Pernek pozdravio je tom zgodom toplim riječima sve svoje drage goste.

Dan vanjskog slavlja osvanuo je lijep i topao, ogrijan blagim suncem. Pucnjava i zvonjava od ranog jutra najavljivali su dolazak hodočasnika i barjaktara iz Župe, Konavala, Stonskog primorja, Pelješca, Korčule, Lastova, Mljeta i drugih otoka dubrovačke biskupije. Barjaka je bio rekordan broj, preko 90. Mnoge su nosile mlade ruke, što je bilo naročito zapažno.

Točno u 10 sati krenula je iz katedralne sakristije povorka svećenika, biskupa, provincijala, koju su zaključivali kardinali. Koncelebriranu sv. misu predvodio je kardinal Šeper. Na početku je pročitana poruka sv. Oca dubrovačkome biskupu za tu svečanu zgodu. Kardinal Šeper zadivio je u propovijedi detaljima iz dubrovačke prošlosti, ali i odlučnom riječi o neotudivom receptu koji daje kršćanstvo, a to je recept križa. Po njemu su živjeli, trpjeli i umirali mučenici, i dubrovački zaštitnik sv. Vlaho. To je njegova poruka i sadašnjem naraštaju.

Iza mise razvila se veličanstvena tradicionalna procesija s glavom sv. Vlaha i ostalim relikvijama iz dubrovačke katedrale. Zaštitnikovu glavu nosio je najprije Šeper okrunjen mitrom s konavovskim narodnim vezom, koju su mu uz druge darove poklonili na prikazanje. Izmjenjivali su se u nošenju najdragocjenije relikvije ostali prelati. Procesija je išla ulicom od Puča i Stradunom po prastarom običaju. Svijeta na sve strane, a fotografskih aparata ne možeš uz najbolju volju prebrojiti, toliko ih ima, i stalno snimaju, Stradun, prema Pauli Preradović najljepša i najskladnija ulica na svijetu, postade još okićen zastavama, malim ćilimima iste boje na prozorima, te napokon šarolikom procesijom u kojoj pobožno korać̆aju korčulanski bratimi obučeni u tunike pjevajući psalme, barjaktari u bogate narodne nošnje, djeca u bjelini s palmama u rukama te prelati i svećenici obučeni u crvene plašteve i misnice.

Završetak svega pred katedralom izvijanjem barjaka na pozdrav velikodostojnicima, koji blagoslivaju barjaktare. Upadna je bila skupina Janjevaca, potomaka starih Dubrovčana, koji su došli u lijepom broju da uzveličaju slavlje u gradu svojih pređa lijepom pjesmom i koncertom, kojim je upravljao njihov idealni dirigent g. Perčinlić. Janjevčani nisu mogli odoljeti, a da naročitom pjesmom ne pozdrave kardinala Šepera, nadbiskupa Čekadu, dubrovačkog i sadašnjeg skopljanskog biskupa.

Da, toga lijepoga dana sav se Dubrovnik pretvorio u skladnu festu, dok su nad gradom spokojno bdjeli rascvali bademi, svjedoci ranog mediteranskog proljeća, koji već tisuću godina cvatu za blagdan sv. Vlaha. I stari suri Srđ bio je toga dana nekako pitomiji i veseliji. Ono kršno kamenje slilo se u sklad dana, koji »samo jedanput dohodi na godište«, a ovaj pak samo jedanput u tisuću ljeta. O grade sv. Vlaha, gospara što sniju san pod čempresima Lapada i Rijeke Dubrovačke, dumana, fratara bijelijeh, žutijeh, Jezuita i pučana, grade crkava i kapela, zidina i tvrđava okićenih kipovima sv. Vlaha, grade dum Mavra Vetranovića, Ivana Gundulića, Junija Palmotića, Ruđera Boškovića, Ive Vojnovića i tolikih drugih, veselo i s nadom uđi u svoj drugi milenij. Ova festa koja bijaše spontano očitovanje vjere u nadnaravno neka bude zalog još ljepše i sretnije budućnosti! A Ti gosparu sv. Vlaho, bdij i dalje s dubrovačkih zidina nad svojim gradom! Bdij neumorno i štiti ga!

Josip Antolović D. I.

Tisuću godina Sv. Vlaho štiti Dubrovnik

Dubrovčani su prije tisuću godina, kada su se našli osamljeni i bez prijatelja primili nadahnuće, da se sklonu pod zaštitom sv. Vlaha biskupa i mučenika. Pod njegovim okriljem oni su stoljećima ostvarivali mir, slobodu i blagostanje.

Zato je dubrovački biskup Dr. Severin Pernek proglasio godinu 1972. »Godinom svetog Vlaha«. Grad Dubrovnik na vanredno svečani način proslavio je taj svoj veliki JUBILEJ TISUĆU GODIŠNJICU štovanja sv. Vlaha ili bolje reći od kada sv. Vlaho štiti svoj grad Dubrovnik i čitavu biskupiju.

Proslava je započela 27. siječnja akademijama i koncertima po redovničkim crkvama u Dubrovniku (isusovačkoj, franjevačkoj i dominikanskoj). 30. siječnja počelo je trodnevlje u crkvi sv. Vlaha sa propovijedima mostarskog pomoćnog biskupa mons. Pavla Žanića.

2. veljača poslije podne bilo je svečano otvorenje svečanosti (feste) pred svečevom crkvom, koju je ceremoniju obavio splitski nadbiskup Dr. Frane Franić. On je te iste večeri celebrirao pontifikalnu večernju u katedrali.

3. veljače dan sv. Vlaha jutarnje mise redale su se u svečevoj crkvi, a u 10 sati svečanu pontifikalnu sv. Misu služio je nadbiskup Franić i održao značajnu propovijed, jer dubrovačka biskupija je sufragan splitske nadbiskupije. Kroz cijeli dan vjerni dubrovački puk obavljao je gričanje i ljubio svečevu glavu — svete moći.

4. 5. veljače bili su koncerti duhovne glazbe u dominikanskoj i franjevačkoj crkvi. Također 5. veljače bio je doček kardinala Dr. Franje Šepera i John-a Wrigta iz Rima, te brojnih domaćih biskupa, na čelu sa zagrebačkim nadbiskupom Dr. Franom Kuharićem.

Vanjska i glavna svečanost održana je u nedjelju 6. veljače. Za ovu proslavu bio je formiran posebni odbor po staroj tradiciji sa dva festanjula na čelu. Toga dana u 8 sati u jutro bio je doček barjaka iz svih, pa i najudaljenijih župa dubrovačke biskupije. U 10 sati vani na otvorenom pred katedralom održano je Euharistijsko slavlje. — Fotografija koju donosimo prikazuje kardinale, biskupe i provincijale redova okupljene oko Euharistijskog stola. — Prije početka jedan od festanuula lijepim govorom pozdravio je kardinale i biskupe zahvalivši im što su došli u Dubrovnik, da uzveličaju ovu rijetku svečanost. Zatim je pročitano pismo Pape Pavla VI, koji je za ovaj jubilej uputio dubrovačkom biskupu. Koncelebriranu svetu Misu predvodio je kardinal Šeper uz sudjelovanje kardinala Wrigt-a i 15 nadbiskupa i biskupa, te 3 provincijala redova. Molitve vjernika bile su u skladu sa tisuću godišnjicom zaštite sv. Vlaha nad Dbk. Iza Evanđelja krdinal Šeper održao je homiliju u kojoj je pozvao Dubrovčane, da se čvrsto drže svoje slavne prošlosti i tako započmu novu tisuću godišnjicu. Svetu Misu pratilo je nepregledno mnoštvo Božjeg naroda ispunivši sve poljane i sporedne ulice.

Po završetku oko 12 sati uputila se je glavnim gradskim ulicama tradicionalna i veličanstvena procesija kakvu Dubrovnik ne pamti, u kojoj su nošene svete

Moći i barjaci. Narod u gustom špaliru prati istu, te broji biskupe i barjake, jer je to običaj u Dubrovniku. Barjaka je bilo ove godine preko 100, a u procesiju su išla 2 kardinala, 15 nadbiskupa i biskupa, 1 ap. administrator, 3 provincijala redova i oko 100 svećenika i redovnika, te brojne redovnice i mnoštvo vjernika. Računa se, da je u procesiju ukupno, sa špalirom, sudjelovalo 40-50 tisuća naroda, i ako čitav Dubrovnik broji tek oko 30 tisuća. Kardinali i biskupi nosili su izmjenično glavu sv. Vlaha u formi bizantske krune iz XII stoljeća, koja predstavlja dragocjenu vrijednost. Ostalo svećenstvo nosili su druge svete moći u formi ruke i noge. Procesija je trajala preko 1 sat, jer je vjerni dubrovački puk iz špalira upravo navaljivao, da ljubi svete moći.

Na glavnoj ulici Stradunu kuda je procesija prolazila bili su prvi put iza rata postavljeni standardi, sa dubrovačkim zastavama, a poznati dubrovački »Trumbuni« pucali su po predratnom običaju. I na Orlandovom stupu vijala se je zastava »Libertas«.

Poslije podne oko 4 sata prije povratka barjaka u svoje matične župe bio je pozdrav katedrali sa izvijanjem, što su promatrali kardinali. Zatim u 5 sati u crkvi Male braće svečana akademija, kojoj su prisustvovali i svi crkveni dostojanstvenici. Treba posebno spomenuti, da je ovoj proslavi sudjelovalo i oko 250 vjernika iz Kosova župe Janjevo potomci starih Dubrovčana, koji su još pred 700 godina tamo odselili. Njihov župni zbor »Sv. Cecilija« održao je na večer koncert duhovne pjesme u crkvi Male braće, te je od Dubrovčana bio burno pozdravljen.

13. veljača bio je pohod gradskih barjaka sv. Vlahu na Gorici, gdje je održana koncelebrirana sv. Misa. Dan prije Dubrovčani su se sjetili mrtvih Dubrovčana molitvama u katedrali.

U okviru godine sv. Vlaha 28. veljače počela je DUHOVNA OBNOVA u katedrali — posebno za odrasle, a posebno za mladež — koja će trajati deset dana. Još tokom godine biti će i drugih svečanosti u vezi sa godinom sv. Vlaha, pa će tako Dubrovčani na koncu 1972. zaključiti ovu tisuću godišnjicu i ovaj svoj veliki jubilej s kojim bi se mogli podičiti i veliki narodi. Oni će ostati vjerni sv. Vlahu, jer je sv. Vlaho vječan. On i danas štiti svoj grad Dubrovnik, te ga vodi k svjetlu mile i drage slobode, kreposti i svetosti. Čuj sveti Vlaho naš, molitve glas, Dubrovnik čuvaj svoj, čuvaj sve nas!

I. A. (Dubrovnik)

Selo Nebojan čeka 1. svibanj

Mala Gorica župa je sisačkog dekanata. Nalazi se na lijevoj obali Kupe, nadomak Petrinje. Selo Nebojan nalazi se s onu stranu rijeke Kupe, a pripada župi Mala Gorica. Rijeka se dakle popriječila između sela i župnog mjesta. Da je samo rijeka! Kad narastu vode i poplave polja preostaje jedini put u župnu crkvu preko petrinjskog mosta. Sve skupa 16 km. Nedjeljna misa, vjenčanja, bolesnici, krštenja, polazak djece na vjeronauk, gotovo sve postaje nemoguće. Pustiti samu nejaku djecu preko nabujale rijeke? Pamte se jezoviti i tragični slučajevi.

Zbog svoje udaljenosti i zbog spomenutih prilika i neprilika selo se osovilo na svoje noge. Nije to ni malo selo. Oko 150 katoličkih kuća i oko 40 pravoslavnih. Selo je sagradilo svoju školu, vodovod, cestu, dom, trgovinu, dakako uz suglasnost i pripomoć općine. Ima i svoje groblje, i selo ko selo, zaželjelo imali i svoju kapelu. Nitko se tome nije protivio, niti tko u selu, a niti tko od onih koji daju blagoslov da se počne. Djeca će imati mjesto za vjeronauk, svi za nedjeljnu misu, spočetka bar jednom na mjesec, jer župnik za sada već upravlja dvjema župama, a svaka od njih ima već postojećih kapela. Daklem, selo Nebojan dalo se na posao sa svojim poletnim župnikom Josipom Komorčecom: Odozgora su dali dopuštenje, APB — Petrinja izradio je plan, i sad po ing. Davoru Salopeku nadzire izvođenje, selo je ponudilo besplatnu radnu snagu i doprinos ustinu od ustiju, jer selo

Župnik J. Komorčec sa odborom za gradnju. Ujedno su oni i izvođači

Do 1. svibnja mora biti gotovo

Nebojan je mlado selo!

nema novaca. I radi se. Seljanin Mijo Tomac poklonio je zemljište (u zahvalu će mu ministranti pogaziti sav vrt i brati šljive, op. ur), formiran je uži odbor za građu od kojih su svi i izvođači. Tu su: Stjepan Kukolić, Stjepan Radoš, glavni zimerman Stjepan Pleša, tu je Ivan Tonković, Đuro Tonković, Ivan Radanović, Stjepan Baljak, Janko Ugrin. Stjepan Čauš Mladi, Ivan Podgajski i drugi.

Građevina, korisnog prostora oko 72 metra kvadratna, bit će arhitektonski raritet .Tlocrt u peterokutu. Građena prema novim liturgijskim propisima, po vanjskom izgledu bit će ukras Pokupske krajine. Crkvica će biti posvećena sv. Josipu Radniku. Blagdan 1. svibnja. Mještani se nadaju posveti za prvi svibnja.

Selo Nebojan ponosno je na svoje djelo. O tome se priča na konacima i vašarima. (Da im je naći samo za te lijepe dane kakvog solidnog kuma, mogao bi štoviše biti i između Bogu posvećenih osoba, »ponovna opaska urednika«, koji bi uistinu bio »nebojan«. Postao bi počasni građanin lijepog sela kojemu vode ceste preko lugova).

Misije u Srijemskim Karlovcima

Osam punih dana crkvica jednog malog gradića na obalama Dunava je bila krcata narodom.

To su Srijemski Karlovci u kojima su od 30. siječnja do 6 veljače održane misije.

Bojazan da će ostati bez uspjeha nije se obistinila. Stotine vjernika je dolazilo u crkvu slušalo i gutalo riječi misionara učvršćujući se u svojoj možda pokolebanoj vjeri »Osamdeset tisuća bombi je spremljeno za svako dijete koje se rodi, za svakog živog čovjeka« jezivo je odzvanjalo u ušima pokolebanih. »Tu nešto fali« bilo je osnovna misao koja se protezala od prvih do zadnjih dana. Citati poznatih učenjaka, književnika, kosmonauta i dr. uvjerljivo bi utjecali da i one ljute ateiste uvjere, i privedu Bogu.

Zajedničkim i posebnim propovijedima za odrasle, omladinu i djecu, Božja reč je dopirala do svakog katoličkog uha. Ispovjedi, pričesti, naknadna vjenčanja bila su rezultat uspjelih misija.

Misijske misli i riječi će dugo odzvanjati crkvicom »Presvetlog Trojstva«: domovina oduševljenih katolika iz Srijemskih Karlovaca. A imena misionara Petra Bulata i Zvonka Majića ostati velikim slovima ispisana u spomenici Karlovačke Crkve.

Zato se ovim putem u ime Karlovčana još jednom Toplo zahvaljujem našim misionarima i želimo im mnogo uspjeha u propovijedanju katoličke vjere.

D. J.

Knjige

■ Želite li što dublje proživjeti sveto korizmeno vrijeme i uronuti u tajnu Isusove muke, nabavite zbirku Križnih putova, koja je izašla pod naslovom **»S ISUSOM NA GOLGOTU«.** U njoj ćete naći 11 raznih križnih putova, od kojih svaki osvjetljuje Isusovu muku s drugog stanovišta. Cijena joj je 15 dinara, a naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 51001 Zagreb pp. 699.

■ Knjiga **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«** upoznat će vas s radom i žrtvama našeg bengalskog misionara oca Ante Gabrića. To su njegovi sabrani članci od 1938. godine do danas. Knjiga se čita kao napeti roman, ima preko 400 stranica i popraćena je s oko 160 slika iz misionareva života i rada. Cijena joj je 50 dinara. Drugi dio je već u tisku, a sadržavat će misionareva pisma i duhovne misli. Prva se naručuje na gornju adresu, a za drugu možete se već sada predbilježiti. Prihod od tih njiga ide u korist bengalske misije.

■ Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu izdalo je od Paul Claudela knjigu **»RAZDIOBA PODNEVA«.** To je poznata Claudelova drama. Naručuje se na adresu Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda, trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb. Cijena joj je 15 dinara.

■ U pripremi je knjiga za svibanjska čitanja što ju je napisao naš poznati pučki misionar, sada već pokojni otac Mato Jović DI. Knjiga nosi naslov **»GOSPA I OBITELJ«.** Već sada možete se predbilježiti na adresu Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699. Cijena će biti naknadno javljena.

U pripremi je i peto izdanje molitvenika s velikim slovima **»SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE«.** U njemu ćete naći Red mise, zatim sve litanije, pobožnost Srcu Isusovu, molitve Gospi i svecima, molitve kod umirućih, te pjesme. Nadamo se da će iz tiska izaći do blagdana Srca Isusova. Naručuje se na prijašnju adresu.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRIJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svim svecima na ozdravljenju. Milka Cepanac, Jalkovac.
— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od neprestane pomoći i sv. Apoloniji što su mi prestali bolovi u zubima. — N. N., Orehovica, župa Mala Subotica, Međimurje.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te kardinalu Stepincu za uslišane molitve. — Reza Pavin, Podravska Moslavina.
— Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću. — Ana N., Gornja Rijeka.
— Na svim primljenim dobročinstvima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svim Božjim ugodnicima. Neka mi i nadalje pruže duhovne jakosti. — Ivan Mrakovčić, Rijeka.
— Hvala blaženom Maksimilijanu Kolbeu što mi je od presv. Srca Isusova izmolio ono za što sam ga molila. — N. N., Podravske Sesvete.
— Na sretno položenom ispitu mog sina i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. Neka mi i dalje budu od pomoći. — N. N., Podravske Sesvete.
— Na ozdravljenju i sretnom povratku kući moga sina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Blažu. — N. N., Podravske Sesvete.
— Na primljenoj velikoj milosti zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i svetim zaštitnicima. — Katarina Zoričić, Novi Vinodolski.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i ocu Leopoldu na svim primljenim milostima. I ubuduće im se preporučujem. — M. V., Mrkopalj.
— Za ozdravljenje našeg sina zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. I nadalje se utječemo

pod njihovu zaštitu. — Obitelj Pavošević, Vinogradci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, bl. Maksimilianu Kolebu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću na primljenoj milosti. I nadalje im preporučujem u zaštitu sebe i obitelj. — Rozalija Topoljak, Nedelišće.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Pavlu i blaženom Maksimilijanu Kolebu i ostalim zaštitnicima molitvama za ozdravljenje. I unaprijed molimo njihovu zaštitu. — Pavao i Marija Badurina, Lun.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje mojih nogu, te im se i nadalje preporučujem. — Marija Brlek, Zelina.

— Od svega srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima na primljenoj velikoj milosti. — Vera Melnjak, Varaždin.

— Zahvaljujem za sve milosti u duhovnim i tjelesnim potrebama Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Marica Blažević, Buna, Blagaj.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i dušama u čistilištu što su mi sačuvali malog unuka od očite smrti prilikom pada. I ubuduće se preporučujem njihovoj zaštiti. — Ivanka Grgić, Vranjic.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću i sv. Katarini na mome ozdravljenju i što su mi čuvali djecu od raznih opasnosti za dušu i tijelo. I nadalje molim njihovu pomoć. — F. Š., Stražinac, Daruvar.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Maloj Tereziji, sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — C. S., Ivanić-grad.

— Na uslišanim molitvama zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Ani i sv. Antunu. I nadalje molimo njihovu pomoć ja i moja djeca. — E. K., Belišće.

— Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj hvala na sretno položenom diplomskom ispitu. Molim ih da i nadalje čuvaju i pomažu mene i moju obitelj. — N. N. i roditelji, Gornja Stubica.

— Od svega srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj na poboljšanju zdravlja nakon teške bolesti. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Jelena Hošnjak, Goričan, Međimurje.

— Puno zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su mi spasili život. — N. N., Karlovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Maloj Tereziji i sv. Antunu na ozdravljenju i drugim milostima. I ubuduće im preporučujem sebe i obitelj. — Zdenka Kovačević, Rudine.

— Za primljenu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im preporučujem sebe i obitelj. — M. S., Feričanci.

— Na svim primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, te sv. Maloj Tereziji. Ujedno molim za snagu u nevolji koja me je snašla da ne klonem. — A. K., D.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Gospi od brze pomoći i sv. i Maloj Tereziji na milosti za koju sam molila kao i na drugim milostima. — A., Dubrovnik.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su mi tijekom života pomagali i čuvali me. Molim ih za milost da me čuvaju i do kraja života. — Tereza Olivari, Tijesno.

— Od svega srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i biskupu Langu na primljenim milostima, te im se i nadalje preporučujem. — Kata Krnic, Gušće.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Maloj Tereziji na primljenim milostima u mnogim potrebama. Molim i ubuduće da mi budu u pomoći. — Anica Kruder, Valpovo.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu, bl. Djevici Mariji i sv. Antunu za sve primljene milosti. — Eva Vargić, Đurđ.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na sretno položenom ispitu sina. — Dragica V., Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na milosti što mi je unuka sretno prošla u automobilskoj nesreći. — Dragica V., Zagreb.

— Od svega srca hvala bezgrješnoj Djevici Mariji na milosti da mi je dijete izbjegio nesreći. I nadalje molim njezinu pomoć. — Katica Mauhar, Kalić, G. Kotar.

— Na milosti poboljšanja zdravlja hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Judi Tadeju. Molim i nadalje njihovu pomoć za sebe i za djecu. — J. Z., Hrašće.

— Na mnogim primljenim milostima, napose na uspjeloj operaciji moje snahe hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Leonardu i sv. Nikoli Taveliću. Neka nas ni u buduće ne ostave u potrebama. — T. I., Draganić.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu za ozdravljenje moga muža. — I. M., Osijek.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći za ozdravljenje noge. — Uršula Hofman, Velika Jela.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Vinku Fererskom, te sv. Antunu na ozdravljenju sina od upale pluća i grčeva u želucu, na ozdravljenju i obraćenju unuka i što mi je snaha našla posao. I nadalje im preporučujem sebe i sve svoje. — M. B., Kaštel Sućurac.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima tijekom života. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — K. M., V.

— Hvala Presvetom Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Roku, sv. Vidu i sv. Jurju na svim primljenim milostima, napose što su mi bili u pomoći u velikim opasnostima. Neka mi i ubuduće budu milostivi. — M. F., V.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Antunu za brzo ozdravljenje moga djeteta i za druge milosti. — E. B., Otok.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći i sv. Antunu na sretno položenim ispitima. — Evica Mitrović, Slavonski Brod.

— Hvala Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu na mnogim milostima. I ubuduće im se preporučujem. — M. E., Slavonski Brod.

— Od srca se utječem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu moleći ih za ozdravljenje. — Liza Živković, Pridvorje.

— Od svega srca zahvaljujem se sv. Nikoli Taveliću za uslišane molbe i izmoljene milosti. — Ana Adžić, Slav. Požega.

— Za sve primljene milosti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Nikoli Taveliću. I nadalje im se preporučujem. — Paulina Škrtić, Zagreb.

— Za sve primljene milosti, a napose za uspjeh u školi, od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. Molim i nadalje njihovu pomoć. — M., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu za zdravlje i dobar uspjeh svog unuka u školi. I nadalje im preporučujem sebe i svoje. — J. D., Martinska Ves.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Judi Tadeju, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ostalim zaštitnicima na pomoći u svim bolima i iskušenjima tijekom života. Ujedno im preporučujem sebe, sina, snahu i dvije unuke da nam svima budu u pomoći. Za unuke molim da napreduju u školi i da se dobro vladaju. — Vlatka Janeš, Gerovo.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svetim zaštitnicima na sve primljene milosti, napose za zdravlje i sretno položenom ispitu. I ubuduće im se preporučujem. — M. M., Lokve.

— Od srca hvala Presvetom Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, o. Vilimu Eberschweileru DI, te drugim nebeskim zaštitnicima na svim primljenim milostima i na zaštiti u opasnosti. — Mercede Budau, Kamnik.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima Š. M. iz Crkvice, Zenica.

— Na svim primljenim milostima tijekom života zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu. Neka budu u pomoći i meni i svim mojima i ubuduće. — Milka Babić, selo Domakuš, župa Topolovac.

Župna crkva Bl. Djevice Marije snježne u Karlovcu-Dubovcu. Crkva je na brijegu i do nje je težak pristup. Nakon izgradnje i dovršenja crkve Sv. Josipa ostat će zavjetna crkva zaljubljenih što šeću po brežuljcima oko staroga grada.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

V

SVIBANJ — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U OVOM BROJU:

195 O Mariji nikad dosta, I. Kukula

199 Marija i misije, J. Antolović

202 Odgojiteljevo gledanje na svijet, J. Gusić

205 Jama, S. Džalto

209 Moja vjera, F. Šipušić
— Isusov proces
— Kristova smrt
— Uskrsnuće Kristovo
— Od uskrsnuća do uzašašća

217 Misije, J. Gusić
— Kulturno poslanje Crkve
— Vratio sam se u Bošonti
— O. Cindori u župi Matero
— Julije Rogina u Mpimi
— Javlja se br. Ilija Dilber

224 Pozvana u vječnost, J. Kovač

225 Umro misionar o. Stjepan Gak, I. Kukula

226 Dobro, slugo, dobri i vjerni, M. Dukić

226 1872. - 1972. s. Salvija Vidošević

228 Pšenično zrno

229 Iz života Crkve, J. Badalić

232 Knjige

233 Zahvalnice

Na omotu:

GOSPA OD POČINKA

ZAHVALNICE

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Petru Barbariću na udijeljenim sakramentima mojoj bolesnoj sestri. Zahvalna obitelj Fijan Filipović, Švicarska.

— Za primljene milosti što smo ih primili unuka i ja zahvaljujemo Presv. Srcu i Bl. Djevici Mariji i sv. Josipu te ocu Leopoldu. Preporučamo se i nadalje. M. K. Našice.

— Od svega srca zahvaljujem Pres. Srcu Isusovu i Marijinu na sretno položenom maturalnom ispitu. Preporučam se i nadalje u njihovu zaštitu i vodstvo. Olgica Vučko. Kirchen. Njemačka.

— Za sretno položen ispit i za nađenu stvar zahvaljuje Presv. Srcu i sv. Antunu, Jagica Matleković, Mahovo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na primljenim milostima. Preporučujem i nadalje sebe i sve svoje. Marija Ritoša, Barići. Istra.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrj. srcu Marijinu te svetim zaštitnicima: ocu Anti Antiću, ocu Stjepanu Soriću, Petru Barbariću, bl. Maksimilijanu Kolbe koje sam molila da mi pomognu u bolesti teške astme i bila sam uslišana. Zahvaljujem nadalje i sv. Judi Tadeju za ispite moje unučice. I dalje se preporučam. Stanislava Andrić, Split.

— Preporučam dragoj Gospi od brze pomoći unuke, kćerku, muža i sebe. A. N. Podgorač.

Nakane AM za svibanj 1972:

Promicanje štovanja bl. Dj. Marije, osobito liturgijsko

O MARIJI NIKAD DOSTA

OPĆENITOST KULTA MARIJINA

Da je kod nas kult Majke Božje veoma raširen i duboko ukorijenjen, to je opće poznata činjenica. U našim obiteljskim stanovima nalazimo Gospine slike lijepo uokvirene i na počasnom mjestu izložene. U svakoj obitelji ima barem jedna blagoslovljena krunica i nađe se barem jedan član obitelji, koji češće pa i svaki dan moli krunicu za potrebe cijele obitelji. U kušnjama i nevoljama zaziva se Gospa, u Nju se polažu sve nade, Njoj u čast prave se zavjeti, kadšto i vrlo teški. Imamo veliki broj Gospinih crkava, u koje se hodočasti i u kojima se izvršuju zavjeti. Nekoje od njih ubrajamo u prošteništa velikih razmjera kao na pr. naše narodno Gospino Svetište u Mariji Bistrici. Svaki naš kraj ima svoju jače istaknutu i obilnije posjećivanu Gospinu crkvu: u Slavoniji Aljmaš, u Srijemu Tekije, u Dalmaciji Sinjsku Gospu, u Bosni glasovito sredovječno prošteništc Olovo, koje se opet sve više razvija, u Hrvatskom primorju Trsatsku Gospu — i tako redom.

Nisu tako rijetka ni hodočašća u svjetska Gospina prošteništa, kao u Lurd, Fatimu i Loreto.

Svima su nam u živoj uspomeni prošlogodišnji Marijanski kongresi u Zagrebu i Mariji Bistrici, koji su po općem sudu domaćih i stranaca vrlo dobro uspjeli i okupili veliki broj Gospinih štovatelja.

No ima i pojava, koje nas u području marijanskog kulta i zabrinjuju. Mnogi su mlaki u vjeri uopće, pa dosljedno i u štovanju Bl.

Dj. Marije. Među ove ubrajamo ne samo pojedince, nego i cijele obitelji, osobito onu našu mladež, koja nije vjerski poučena. Ima ih, koji se približavaju mišljenju, da Katolička Crkva pretjeruje u javnom i privatnom štovanju Bl. Djevice; koji krivo sude, da pojačanje marijanskog kulta umanjuje štovanje, koje dugujemo njenom Sinu. Dapače ima i takovih, koji i samo djevičanstvo Blažene Djevice dovode u pitanje, te poput protestanata tvrde, da na temelju svetog Evanđelja nije sigurno, da Majka Isusova nije imala i više djece, a to bi značilo, da nije kao djevica sprovela svoj zemaljski život. Nekoji idu i dalje, pa misle, da Isus nije pravi Sin Božji, nego samo čovjek, kojega je Bog odabrao za svoga posebnog poslanika i po kojemu se nevidljivi Bog najviše približio. To bi značilo, da Marija nije Majka Božja, nego samo majka čovjeka Isusa. Sve su ovo krive nauke, koje su danas u opticaju, s kojima se možemo svaki dan susresti, a šire ih ne samo razni sektarci, nego kadšto i sami katolici, koji čak redovno pristupaju sv. Pričesti.

LITURGIJSKO OBILJEŽJE MARIJINA KULTA

Veliki smisao ima naša mjesečna nakana: molit ćemo za nebesku pomoć, da bi nam štovanje Bl. Dj. Marije bilo liturgijsko, tj. nadahnuto, vođeno i hranjeno liturgijskom godinom i duhom liturgije. Budemo li se držali liturgije, ne ćemo zalutati, jer liturgija samo onako štuje Bl. Djevicu, kako nas Objava Božja i ugled svete Crkve o njoj uči. Zakon vjerovanja i zakon molitve potpuno se podudaraju.

Izraz »liturgija« danas je tako proširen, da je njegovo značenje općenito poznato. On u glavnom označuje štovanje Presv. Trojstva, Gospodina Isusa, Blažene Djevice Marije, Anđela i Svetaca — putem crkvenog bogoslužja. Mogli bismo dakle reći, da je liturgija isto što i bogoslužje. Budući da je sv. misa najugledniji dio bogoslužja, zovemo u prvom redu samu sv. misu liturgijskom. No u širem smislu liturgija obuhvaća cijelu liturgijsku godinu sa svim crkvenim blagdanima.

Ako brižno pratimo crkvenu godinu, onda nas crkvena liturgija vodi u štovanju, koje dugujemo Bogu kao svome Stvoritelju, Gospodaru i Ocu, prema Isusu kao svom Otkupitelju i Spasitelju, prema Presvetoj Djevici i prema Anđelima i Svecima. No možemo crkvenu godinu promatrati i sa drugog stanovišta. Cijela je crkvena godina divna škola, u kojoj uvijek ponovno i uvijek dublje upoznajemo temeljne istine, koje nam je Bog objavio, a Crkvi povjerio, da ih neoštećene čuva i prenosi na nova pokoljenja, te da je širi među one narode, koji Objavu Božju još nisu upoznali. Crkvena nas godina vodi dubljem upoznavanju same osobe našega Božanskog Otkupitelja, njegove nauke i njegovih djela, kao i dubljem upoznavanju Blažene Djevice i velikih milosti i odlika, kojima ju je Bog obdario.

Kad s ovoga stanovišta promatramo liturgijski kult Blažene Djevice Marije, onda vidimo, da on i-

Prizor s Marijanskog kongresa na Mariji Bistrici — 1971.

ma za nas trostruko značenje: Prvo, kod toga kulta radi se o samom štovanju Presvete Djevice. Nije li Ona sama taj kult prorekla u onom krasnom hvalospjevu: »Slavi duša moja Gospodina«. U njemu nalazimo i ove riječi: »Gle! Odsad će me blaženom zvati svi naraštaji« (Lk 1,48). Drugo, sve dublje upoznajemo Njenu divnu osobu, njeno bogatstvo milosti, koje nadvisuje sve milosno bogatstvo anđeoskog svijeta. Treće, tim kultom mi sami sebe bogatimo milosnim životom. Presveta je Djevica primila preobilne darove ne samo radi sebe, nego i radi nas, svoje djece, da bi nam mogla preobilno dijeliti. Tako Sveti oci često uče kad raspravljaju o Mariji.

PUT LITURGIJE — NAJSIGURNIJI PUT

Budemo li putem liturgije štovali Presvetu Djevicu, onda ćemo najsigurnije upoznati sve ono, što nam je Bog o Njoj objavio i što nas sveta Crkva svojim ugledom o Njoj uči. Iz godine u godinu sve više ćemo ovo remek-djelo Božje upoznavati, diviti mu se, štovati ga i njime se bogatiti. Nisu Sveti oci uzalud rekli onu poznatu riječ. »Mogao je Bog stvoriti ljepše ne-

bo, ljepšu zemlju, ali nije mogao stvoriti ljepšu Majku svome Sinu.«

Liturgijska nas godina doista sve više upoznaje s našom Nebeskom Kraljicom i Majkom. Blagdan Bezgrješnog Začeća govori nam o izvanrednoj povlastici, kojom je Presveta Djevica bila očuvana od ljage istočnog grijeha. Blagovijest u koliko je ne samo blagdan Gospodinov nego i Gospin, govori nam o čudu Božje svemogućnosti, po kojem je Marija začela svoga Sina bez povrede djevičanstva. Isti blagdan uči nas, da je Marija Majka Božja, jer je rodila onoga, koji je od vijeka Bog, a u vremenu postao i čovjekom. Kod navještenja rekao joj je arkanđeo Gabrijel: »Dijete, koje ćeš roditi, zvati će se svetim, Sinom Božjim« (Lk 1,35). Blagdan Prikazanja Isusova u hramu, a još više Sedam žalosti Bl. Dj. Marije, govori nam o njenu sudjelovanju u djelu otkupljenja. Crkva joj primjenjuje riječi Jeremijine Tužaljke: »Kao more tvoja je nesreća neizmjerna« (2,13). Velika Gospa uči nas o divnom završetku Marijina zemaljskog života i o slavnom uznesenju u nebo dušom i tijelom. Blagdan Kraljice svijeta govori nam o velikom poslanju, da se kao najbolja i najmoćnija vladarica brine za cijeli rod ljudski, koji se guši u grijesima i međusobnoj mržnji i zavisti. Blagdan njena Srca govori nam o majčinskoj ljubavi koja obuhvaća sve ljude, svih kontinenata i svih rasa. Blagdan svete Krunice nas uči, da ova molitva nije zastarjela, kako danas mnogi misle, pa je na vlastitu štetu napuštaju. Krunica je i danas Gospi mila, nama korisna, a Crkva je veoma preporučuje, uzevši krunicu onako, kako se kroz cijelu njenu slavnu i pobjedonosnu povijest molila. Tko dakle moli krunicu, taj liturgijski štuje Gospu, jer postoji liturgijski blagdan Kraljice svete krunice.

Ovim nismo iscrpli sve, što nam liturgija govori o Bl. Dj. Mariji. Svaki je Njen blagdan za nas mila pouka o Njoj i o Njenim odnosima prema nama, ali i o našim dužnostima prema Noj, koje se ostvaruju u svakidašnjem štovanju i nasljedovanju Njenih kreposti. Majke su najsretnije, kad su im djeca slična.

KRUNICA — NAJOPĆENITIJI NAČIN ŠTOVANJA GOSPINA

I danas se još Gospu najviše štuje krunicom. Nikakav drugi način nije nadvisio. Na utjehu i na poticaj našim čitateljima navest ćemo, što je Službeni Vjesnik Nadbiskupije Zagrebačke nedavno o krunici donio. Radi se o pismu sestre Lucije iz Fatime, danas karmeličanke:

»Krunica je nakon sv. Mise molitva, koja duši najviše daje od tajna vjere, nade i ljubavi. A molitva je duhovna hrana duše. Tko ne moli, ogladni i umre, jer u molitvi susrećemo Boga, koji nam daje vjeru, nadu i ljubav, bez čega se ne možemo spasiti.

Krunica je molitva siromašnih i bogatih, učenih i neukih duša, kojima oduzeti molitvu znači oduzeti im svakidašnji duhovni kruh; jer on jedini uzdržava mali plamičak vjere, koji se još nije u svim savjestima ugasio. I za one, koji se mole rastreseno, molitva krunice je barem još jedno sjećanje na Boga, nešto nadnaravno. Jednostavno sjećanje na tajne, već je jedna sunčeva zraka više u vjeri koja živi. Zato se đavao tako tvrdokorno bori protiv ove molitve. Žalosno je, da mu je uspjelo dovesti u zabludu ljude, koji imaju veliku odgovornost na mjestu koje zauzimaju u ljudskom društvu. To su slijepci koji vode slijepce! Oni se hoće osloniti na Koncil, ali ne vide da je Koncil naredio, da se nastave svi načini religiozni, kojima se kroz cijelu godinu časti Blažena Djevica. Oni ne vide, da je jedan od najvažnijih načina krunica, koju po odredbi Koncila trebamo i moramo moliti.« (Vidi: Službeni Vjesnik Zagrebačke nadbiskupije, br. 2-1972 str. 36.)

Svibanj doduše nije službeno mjesec Kraljice sv. Krunice. Svi znademo, da je krunici napose posvećen mjesec listopad. No čime će se u mjesecu svibnju, kao i u svim ostalim mjesecima u godini, više štovati Presvetu Djevicu, nego krunicom. Ako znademo za koje prikladnije sredstvo, poslužimo se njime, ali krunicu ipak nemojmo zanemariti. I ne bojmo se, da ne ćemo biti »suvremeni« ili liturgijski, ako krunicu volimo i molimo.

Ivan Kukula D. I.

MARIJA I MISIJE

Molimo za zagovor B. D. Marije, Kraljice apostola, u misijskoj djelatnosti Crkve!
(Mis. nakana AM za svibanj 1972.)

Tome zagovoru izručuju misijsku djelatnost Crkve oci II Vatikanskog sabora, kad na koncu misijskog dekreta pišu: »Svijesni da je Bog onaj koji čini da na zemlji dođe njegovo Kraljevstvo mole sa svim kršćanskim vjernicima da narodi zagovorom Djevice Marije, Kraljice apostola, dođu što prije do spoznaje istine (1 Tim 2,4) i da Božje svjetlo koje blista na licu Isusa Krista zasja svima po Duhu Svetomu (2 Kor 4,6)« (»Ad gentes«, br. 42).

Katolička Crkva smatrala je uvijek životno važnim za svoju vjeru da javno i obilno izriče svoje udivljenje i pobožnost prema Mariji, Isusovoj majci. Pri tom su je vodila dva motiva: prvi je vezan uz osobu Isusa Krista, Boga i čovjeka. Tajna utjelovljenja toliko nadilazi zaključke ljudskog uma da joj je potreban živ oslonac, koji će je sačuvati od zabluda bilo s obzirom na božansku osobu bilo s obzirom na Kristovu ljudsku narav. Povijest prvih 5 stoljeća pokazuje kako je to vrlo teško. Upadalo se naime u sklonost precijenjivanja Kristova čovještva na račun božanstva, ili su u Njemu gledali Boga s prividnim ljudskim tijelom. Činjenica pak da se je Krist rodio

I u misijama vrijedi »Po Mariji k Isusu«

od žene pomogla je Crkvi da s obzirom na Krista izbjegne krajnje zablude. Zato je štovanje Marije, Isove majke, Majke Božje, apsolutno potrebno, da bi na posve konkretan način mogli izricati svoju vjeru, onu vjeru koja uranja u veliku tajnu Božjega utjelovljenja.

Drugi je motiv marijanske pobožnosti vezan uz samu njezinu osobu. Bog je tražio njezin pristanak i pošto ga je ona dala u svome »neka mi bude!« — utjelovljenje Božje Riječi postalo je posve ljudsko i posve slobodno. Bog nije nametnuo čovječanstvu svoju prisutnost, već je tražio od njega pristanak da se može utjeloviti. Taj je pristanak u ime čovječanstva izrekla Marija. Odatle onda proizlazi ono neograničeno udivljenje prema Mariji, cvijetu čovječanstva, najljepšoj božanskoj realizaciji (ostvarenju), koja neće nikada biti nadmašena i koja sadržava u sebi sve ono što je čovječanstvo moglo stvoriti u različitosti svojih kultura i povijesnih razdoblja. Zato je i posve opravdano da svaki narod slika Mariju prema svome ukusu i sebi svojstvenom načinu prikazivanja. Ona je, naime, u tom pogledu univerzalna osoba.

Na tome temelju mogu misionari u naviještanju evanđelja pronaći u marijanskome kultu prirodan put k dušama svih naroda koji u Mariji priznaju najbolju od svojih težnja. Da bi se te težnje razvile i postale skladne s Božjim planom koji je obavljen po Kristu, posve je normalno dozvati u pomoć i Mariju utječući se njezinu zagovoru.

Mariju posljednji put u evanđeljima susrećemo podno križa u času kad je Krist prije smrti povjerava Ivanu, a njega opet njoj: »Ženo, evo ti sina!« Iza uskrsnuća prema pismima Krist se ukazuje apostolima, učenicima, svetim ženama, a Marija se ne spominje. Ona nestaje s pozornice. Ali samo na čas. U pripravi za dolazak Duha Svetoga nalazimo je usred apostola, koji su skupa s njome postojani u molitvi i u očekivanju Božjega Duha. Činjenica da je bila povjerena Ivanu i da je predsjedala skupu apostola već od prvih dana Crkve dala joj je naslov Kraljica apostola.

Taj naslov nije samo neka počast već jedna zauzetost za Crkvu kroz sva vremena. Zato se i oni koji rade na izgrađivanju Crkve mogu s potpunim pravom utjecati njezinom zagovoru. Oni pak koji se obraćaju na kršćanstvo mogu u Mariji naći najtočniji odgovor na pitanje što je to kršćanin? Marija je, naime, prvi i najsavršeniji kršćanin te najodličniji član Crkve. Njezin je »fiat« — »neka mi bude« — prema riječima sv. Petra Krizologa osobni vrhunac čovječanstva, a po njemu je Marija čovječanstvo preobrazila u Crkvu.«

Mjesec svibanj od davnih vremena posvećen je u zapadnoj Crkvi B. D. Mariji. Iako bi neki želili advenat posvetiti Mariji, ipak ona kao Kraljica apostola ide u svibanj, jer najčešće taj mjesec slavimo Spasovo i Duhove, kad Mariju nakon Kristova uzašašća na nebo nalazimo među apostolima u devetnici za dolazak Duha Svetoga. Na dan uzašašća na nebo Krist je dao veliku zapovijed propovijedanja svim narodima, a na Duhove započeo je misijski rad Crkve. Marijina prisutnost u tom razdoblju označuje njezinu apostolsku ulogu kao Kraljice apostola. Što je onda prirodnije nego da je svi apostoli današnjice zazivaju u svome apostolatu baš kroz ovaj mjesec? Osvježimo, dakle, ovogodišnje svibanjske pobožnosti molitvom Kraljici apostola za misije!

Spomenimo još na koncu ove lijepe marijanske misijske nakane, da osim spomenutog dekreta »Ad gentes« II Vatikanski sabor daje Mariji naslove Kraljice apostola u još dva svoja dokumenta.

Dekret »Apostolicam actuositatem« o apostolatu laika kaže: »Savršen uzor duhovnog i apostolskog života jest Blažena Djevica Marija, Kraljica apostola, koja je, dok je na zemlji slično svima nama provodila život pun obiteljskih briga i napora, uvijek bila intimno povezana sa svojim Sinom i na sasvim je poseban način surađivala u Spasiteljevu djelu; sad pak, na nebo uznesena, brine se svojom majčinskom ljubavi za braću svoga Sina koja još putuju zemljom u opasnostima i tjeskobama, dok ne budu dovedeni u sretnu domovinu. Neka je najodanije svi štuju i neka povjere svoj život i apostolat njezinoj majčinskoj brizi!« (broj 4)

Dekret »Presbyterorum ordinis« o službi i životu svećenika kaže: »Divan uzor poučljivosti nalaze uvijek u blaženoj Djevici Mariji koja je, vođena Duhom Svetim, sva sebe posvetila tajni ljudskog otkupljenja. Nju, Majku Vrhovnog i Vječnog Svećenika, Kraljicu apostola i zaštitnicu svoje službe, treba da svećenici sinovskom odanošću i poštivanjem časte i ljube.« (broj 18)

Josip Antolović

Odgojiteljevo gledanje na svijet

U prošlom broju glasnika promotrili smo optimistički i pesimistički stav odgojitelja prema svijetu. Preostaje nam još da promotrimo indiferentni i realistički stav.

INDIFERENTIZAM PREMA SVIJETU Indiferentizam znači ravnodušnost, nezainteresiranost za neku stvar, zbivanje, osobu, duhovnu ili materijalnu vrijednost. Čovjek zahvaćen indiferentizmom na sve oko sebe gleda nezainteresirano, hladno, bezbrižno. Za njega je sve drugo sporedno, samo je on važan i ono što može zadovoljiti potrebe njegova egoističnog života.

Takav čovjek nema smisla ni za tuđe probleme, nevolje, patnje i križeve. Općenito mu nedostaje socijalni osjećaj, pa i onda kad se radi o njegovoj vlastitoj obitelji. On se ravna prema načelu: neka se svatko brine za sebe kako najbolje zna i može. Iz te njegove hladnoće i nezainteresiranosti neće ga uspjeti izbaciti ni bijednik koji pred njegovim očima skapava od gladi.

Za takve ljude kažemo da su bez duše, kruti, račundžije, puni svoga ja. To su oni o kojima nam povijest može mnogo toga reći, kad je riječ o raznim okrutnostima, nepravdama, prijevarama, izrabljivanjima siromašnih i neukih. Među njima će se susresti dosta takvih koji i životom i riječju pokazuju i dokazuju da ne priznaju drugog morala osim onoga kojega su si sami stvorili. Bog i vjera za njih su ili posve sporedne stvari ili ih sasvim zabacuju.

ŽIVOT U NJIHOVIM OBITELJIMA Nije teško predstaviti kakav je obiteljski život tih ljudi. Za sretan obiteljski život traži se prije svega ljubav među članovima obitelji. Osim toga potrebno je uzajamno poštivanje, razumijevanje, spremnost pomoći jedno drugom. Ali u srcu takvog ravnodušnog čovjeka teško je naći te vrline, a samim tim i sreću same obitelji. Jer, ako su njemu važniji njegovi osobni probici, razni užici i materijalna korist, nego bračni drug i djeca, uzalud ćemo očekivati da će i oni njega zavoliti.

Sjećam se obitelji u kojoj se otac podao piću. Redovito je kući dolazio pijan, a onda bi zlostavljao ukućane, psovao ih i natjerivao. Inače je prilično dobro zarađivao, ali od te zarade obitelj nije imala nikakve koristi. On je ponavljao na sve prigovore: »Ja sam novac zaradio, pa ga mogu i trošiti kako me volja!«

Taj njegov primjer upravo je porazno djelovao na djecu. I oni su pošli njegovim putem: podali se lakom životu ...

Iz takvih obitelji u dobroj se mjeri regrutiraju mnogi mladi kriminalci, razbijači, razvratnici, kradljivci i slični tipovi.

MOŽE LI SE TU POMOĆI? Kako god takav otac ili majka ili oba roditelja mogu imati jak utjecaj na djecu u negativnom smislu, ipak ne možemo kategorički tvrditi da su sva djeca iz takvih obitelji osuđena na takvu stranputicu. Ako je jedan od roditelja zdravijeg nazora na svijet i život, ili ako dijete dođe u ruke kojem dobrom odgojitelju, te se oni svim silama potrude da utječu pozitivno na dijete, mogu mnogo toga popraviti i spasiti. Ali za takvu žrtvu traži se od odgojitelja jaka vjera koja će mu davati snagu da ne klone pod teretom tako teške dužnosti. Tu se najbolje očituje snaga i važnost sakramentalnog života i odgojitelja i odgajanika. Koliko puta čovjek naiđe na majku obitelji na koju je spao sav odgojiteljski teret i ona taj svoj poziv izvršuje upravo zadivljujućom ustrajnošću boreći se s najvećim poteškoćama i zaprekama, od kojih je jedna od najtežih zao primjer oca. A kad je čovjek zapita, gdje snađe snagu za tu ustrajnost, priznat će da je drži jedino ustrajna molitva i česta sveta pričest.

Pa i za djecu najbolje je sredstvo redovito primanje svetih sakramenata. Milost Božja popravlja ono što pokvari loš otac ili loša majka.

Bog zna upravo opipljivo nagraditi takvog vjernog roditelja, pa iz takve obitelji potraži svoje izabranike za duhovni stalež bilo svećenički bilo redovnički.

No takvim obiteljima morala bi pomoći i cijela okolina podržavajući i hrabreći takvog vjernog roditelja i njegovu djecu. U tome okolina može pomoći molitvom i isto tako dobrim primjerom. Nije naime lako u dječju dušu unijeti toliko svjetla koliko je potrebno da rastjera tamu lošeg primjera i pokaže put prema pravim idealima za koje se isplati živjeti, raditi i trpjeti.

REALISTIČKI STAV Realist je čovjek koji sve stvari i događaje nastoji promatrati u njihovu stvarnom svjetlu, to jest onakve kakvi uistinu jesu neo-

Na bakinom prozoru

visno o tome što bismo mi željeli možda da budu drugačiji. On se čuva i prevelikog svjetla i prevelike tame. Ipak uza sve to on se ne boji života, jer zna da ovdje na zemlji nema uspjeha tamo gdje nije uložen trud, nema žetve gdje prije nije bilo sijanja, nema krova gdje prije nisu postavljeni temelji i zidovi.

Realist nastoji i samog sebe vagnuti prema svojim stvarnim sposobnostima, ali uzima u obzir i to da u svom djelovanju nije prepušten sam sebi nego da je tu i Bog sa svojom milošću. On je svjestan da Bog od njega traži razboritu revnost koja zna predvidjeti poteškoće, zapreke i neuspjehe, ali koja se ujedno zna i pripraviti na to da sve to svlada na putu do cilja.

I u odnosu prema ljudima ništa ne idealizira, nego gleda na njih onakve kakvi uistinu jesu sa svim svojim dobrim i slabim stranama, s promjenljivošću raspoloženja, zaboravljivošću, utjecajem okoline, prilika i još toliko toga. Vjeruje u dobru volju svih onih koji to svojim vladanjem pokazuju.

Njega ne zbacuje iz kolotečine ni to što susreće negativnog u svijetu, Crkvi, svome narodu, među raznim skupinama. Zna da su krize i razna previranja pratili ljudski rod od njegova postanka i da će ga pratiti do konca.

Pravi realizam veoma je blizu zdravom umjerenom optimizmu. Stoga on čovjeku daje snage da ne klone u raznim kušnjama i da nakon neuspjeha opet mirno nastoji poći dalje u životu. On se ne da slomiti ničim ni u svojim poslovima, ni u duhovnim nastojanjima, ni u obiteljskim poteškoćama.

Ako su dakle roditelji ispunjeni takvim realizmom u svom životu i u životu obitelji, u odnosu prema vjeri i društvu, onda će svojim primjerom veoma mnogo pomoći svojoj djeci da steknu pravi stav prema životu i svijetu, vjeri i moralu i svim duhovnim vrednotama. Takvi im roditelji primjerom ulijevaju pouzdanje u život, u vjeru, u ljude, pa i u njih same. A danas je uistinu potrebno djecu oboružati zdravim realizmom, koji u sebi nosi notu umjerenog optimizma, ako želimo da ih ne uguše razne kušnje koje ih svakako čekaju. Tako će biti sposobni da ispune svoj životni poziv.

ZAKLJUČNA RIJEČ Na kraju možemo reći kao zaključak: za pravi i zdravi odgoj djece sposobni su samo oni roditelji koji nastoje na svijet i njegove vrijednosti gledati ili realistički s primjesom umjerenog optimizma, ili oni koji se daju voditi umjerenim optimizmom, ali koji se oslanja što je više moguće na realizam. Kod prvih će biti više naglašena realistička nota, kod drugih optimistička, ali obje će u dušu djece unositi pouzdanje u život, u ljude, u životne ideale, u Crkvu, i u njih same.

Pesimizam, pretjerani optimizam i indiferentizam su neprijatelji svakog pravog odgoja. Pesimizam pokazuje sve previše crno. Pretjerani optimizam slika sve previše ružičasto, a indiferentizam odvraća pogled od svijeta i upravlja ga egocentrično na čovjekove osobne probitke, često posve sjetilne. Oni ruše pravu sreću u dušama i izlažu ih raznim teškim krizama. Stoga izbjegavajmo te skrajnosti. Vjera u Boga, Krista i Crkvu mora nas poticati da izaberemo one pozitivne putove, a da su oni najsigurniji, to nam potvrđuje i Crkva svojim naukom i svojom odgojiteljskom praksom kroz dvije tisuće godina. Ta to je put koji nam je pokazao sam Krist u svome Evanđelju . . .

Juraj Gusić

CRTICA

J A M A

Jednog dana između Božića i Vodokršća ukoči nešto Peru Pogaču. Najprije u žličici, pa u krstima, a onda po čitavom tijelu. Svuda su ga sandije raznosile. Na neprošuškanoj slamnjači pod rutavim jorganom u jadnoj i hladnoj sobici savijao se i previjao se od bolova kao zmijski rep na hladnom kamenu. U tim bolovima sjeti se smrti.

»Valja umrijeti! Joj, majko moja, valja umrijeti!« jaukao je da je sva kućica odjekivala od jauka.

»Treba ići Bogu na račun! Joj, majko moja!« sjeti se Pero Pogača i računa s Bogom, kad mu duša dođe na vrh jezika, a svakog je časa mogla s jezika.

»Ako umrem ovako, nikud nego u pakao!« poče se grješnik Pero Pogača prisjećati svojih grijeha. Da nije on, Pero Pogača, postao ono prije više godina član neke komisije, možda bi njegov život bio manje grješan i mogao bi se ispisati sa dvije do tri rečenice.

Od rođenja, a nitko ne zna ni gdje se ni kada se rodio, pa do vojske bio je sluga kod gazde Matulje u selu Trule Malege. Kod tog gazde Matulje čuvao je goveda i po nekom volu Peronji prozvaše ga čobani, a onda i selo Peronjom. Taj vo Peronja bio je strašan i hasija kao i njegov gazda, ali ga je Pero Pogača neizmjerno volio zato što se znao dobro osti. Pet ravnih godina bio je najjači vol u selu i u okolnim selima, pa se s njime najmenik Pero puhao kao da je njegov. Pazio ga i mazio više nego ostala goveda, pa zato i njega prozvaše Pero Peronja. Taj mu nadimak posve zamijeni prezime, pa ga u selu nitko nije zvao Pero Pogača, nego samo Pero Peronja.

Od vojske pa do rata bio je Pero Pogača poljar u istom selu. Tu mu je čast i vlast isposlovao njegov bivši gazda Matulja kao naknadu i nagradu za ono što je njemu kao sluga valjao. Ozbiljan do vojske, a još više nakon vojske, prihvatio se te dužnosti kao što i dolikuje. Pazio je na seosko polje, ne može se reći kao na svoje, jer ništa svoga nije imao, ali pazio je što se bolje paziti može. I od toga je živio. Ljeti bi se hranio po seoskim kućama, od kuće do kuće, a zimi od ono zobi što bi kao poljar zaradio.

Selo mu je kraj sela sklepalo i neku kućicu od blata i pruća. S jednom sobicom i s jednim prozorčićem.

No jednog je dana sve krenulo drugim putem. Bilo je to onda, kad je Pero bio imenovan članom neke komisije u selu. A zašto su ga imenovali u tu komisiju? Možda zato što je dobro poznavao selo i sve u selu. I iksane i hajvane . . .

Potrebne su komisije, ali nije svatko za taj posao. Tako nije bio ni Pero Pogača. No od tada selo ga je prozvalo Pero Komesija.

Veliko i malo pozdravljalo ga je, a on bi kroz zube smrsio jedva koju riječ, i onako mrk i neumoljiv jezdio je putem. Na putu se ne bi zaustavljao osim službeno, a da bi se nekom navratio u kuću, to je bilo nečuveno.

»Ono dok si bio u najmu u gazde i ono dok si bio poljar, navraćao si se, što se sada ne navratiš?« reče mu jednom Jurkan. A Pero mu odsječeno dobaci:

»Ne reži, zaveži!« i s rukama na leđima kao kolac ukočen produžio je selom.

Ubrzo je Pero Pogača postao strah i trepet sela.

Jednom ga u selu zaustaviše ljudi na čelu s bivšim gazdom Matuljom, pa mu Matulja reče:

»Pero brate, evo dođosmo te zamoliti, da malo, znaš kako je . . .«

»Dobro, kako ti gazda, kako kod kuće?« narugavši se okrenuo se i ne progovori ni jedne s ljudima.

»Pa nemoj tako, bolan Pero! Ta ljudi smo. S ljudima treba ljudski!« jednom ga upozori otvoreno i župnik.

»Nemoj se na me krivit, i ja moram živit!« odgovori on suho župniku i od tada kad bi morao proći pokraj crkve okrenuo bi glavu od crkve kao nečastivi od krštene duše.

A onda jednog dana došao je kraj komisiji. I kao što nestade komisije, tako nestade i Pere Komesije. Zavukao se u jadnu i hladnu svoju kućicu i tamo se sakrio od sela. A kako se svako zlo zaboravlja, i selo zaboravi Peru Komesiju. Samo bi se ponekad djeca oko te njegove kućice ganjala i vikala: Peronja, Keronja . . .

A Pero Pogača živio je tu kao pustinjak još deset godina. I jednog dana, kako već rekosmo, između Božića i Vodokršća ukoči nešto Peru Pogaču. Ukoči ga kako već zna ukočiti u jadnoj i hladnoj kolibici. A te bolove pojačavala je mećava vani i bura u duši.

»Valja umrijeti. Joj, majko moja, valja umrijeti!« jaukao je osamljen, nikad osamljeniji, jadan, nikad jadniji. Bez ikoga, zaboravljen od svakoga, još se jače i snažnije prisjećao i sjećao svega onoga što je činio dok je bio komisija. Jednako kao i bolovi bila su bolna ta sjećanja na prošlost. Bez puno razmišljanja diže se sa slamnjače i poče se spremati.

»Da mi netko zovne svećenika kući? To nikako! Selo bi se rugalo. Bolje je da nitko ne zna!« I teškom mukom uprtivši neki ruksak u kog ubaci malo kruha, luka i bocu rakije, te iziđe van. Vani je mrak pokrivao snijeg, pa se činilo da snijeg nije velik. Ali kad je s praga zagazio, ugazio je do pojasa. Ali mora naprijed. Ima nešto, što ga tjera. I to nešto kao da mu je dalo snage, kao da mu je bolove ublažilo, te se i sam čudio kako lako gazi duboku snježinu.

Prevalio je više od pola puta, a još nije svanulo. Još treba najmanje sat hoda tim putem po kojem prvi put nakon toliko godina gazi po ovom poslu. Prolazio je on tim putem bezbroj puta, ali mu nikada nije bio tako trnovit i snjegovit kao sada. Ali ni sladi nego sada. Bilo je u tom putu neke simbolike, nekog dugog putovanja u vječnost.

»Pusti, neka boli, nije važno, jer se voli!« Ta mu je misao kao nadahnuće došla u sjećanje i ponavljao je taj stih spontano, ludo, kao da proživljava prvu ljubav. I bila je to Peri Pogači prva ljubav. Bog prva i jedina ljubav, onaj Bog kojega je to-

liko vrijeđao zbog okoline, a u duši ga je nosio kao jedino vlasništvo i jedino pouzdanje. I toliko ga je ta želja da se s Njime pomiri opsjedala da je zaboravio put, koji vodi k župnoj crkvi. Skrenuo je s tog puta kojim je tisuću puta putovao, i krenuo je preko livade Jošave, gazdine livade po kojoj je bezbroj puta pasao goveda. Ali nije znao da je to gazdina livada. Nije znao da se nasred te livade nalazi jedna duboka jama. Snijeg je sve poravnao, bilo je sve ravno kao tepsija, sva livada bila je svuda jednako pokrivena snijegom, i on je nagazio ravno na jamu. Uvalio se u nju kao miš u kajmak. Koprcao se da se iskoprca, sve dok se nije umorio. A kad se umorio, potegao je za bocom, kako to čine svi kad se uvale u jamu.

»Zdravo, živio, kapu nakrivio!« počeo se sam sa sobom šaliti. »Sve je šala, samo je Bog istina!« prvi je puta u svom životu počeo mudro razmišljati, i taj mu život, do sada tako glup, osamljen, siromašan, postade ozbiljan, bogat i važan kao most preko kojeg se prelazi u radostan život. Postade mu drag kao da je naglo obogatio.

»Uh, baš je toplo, baš je divno!« Rakija mu je razmekšala srce, postalo je toplo i razigralo se beskrajno ludo. A snijeg u kojeg je sve više i dublje propadao, pričinjao mu se topao i mekan kao perina s kojom se nikada nije pokrio, a to je tek nešto, o čemu sanjaš, a nikada ne doživiš.

»Uh, to je nešto!« uzviknuo je Pero Pogača, pa se dalje koprcao u snijegu. Sve je dublje i dublje upadao i snijeg mu je stigao do glave. Ali glava je bila puna rakije, također prvi puta u životu, pa mu je sve bilo lijepo, dobro, plemenito kao nikada prije.

»Bože, budi milostiv meni grješniku! Nisam bio u duši kakav sam na tijelu. Bio sam neka »komesija«, ali sada vidim da je to bilo jadno, bijedno, strašno jadno. Nije svatko za sve. Ti si me stvorio da budem Pero Pogača, a ne Komesija. A ja sam protiv Tvoje volje htio biti Komesija, i zato sam postao Peronja, to jest vol. Sâm sam se upropastio htijući protiv Tvoje volje druge upropastiti, oh Bože! Treba i komesija, ali poštena, pametna komesija. Ja nisam bio za tu komesiju. Ja sam stvoren da volim i čuvam Peronju. I bolje je čuvati pošteno Peronju, nego nepošteno biti neka komesija, nepošteno gaziti tuđe poštenje, povjerenje i čast. Biti nešto nije ništa, ako je to nešto stvoreno, stečeno bez poštenja, bez ljudske časti.

Čovjek? Što je čovjek? Ja nisam bio čovjek, a mogao sam biti i ostati čovjek. Da sam ostao što sam postao, čovjek bih postao. Bježati iz nevolje upadaš u veću nevolju, ako s tim uvališ drugoga u nevolju. To je nevolja, to je čemer, to je jad, to je glad, pa makar postigao najveću sreću na ovome svijetu.«

Prvi puta u svom životu Pero Pogača ljudski je razgovarao sam sa sobom glasno i jasno, jer što trijezan misli, pijan govori. A onda se duboko i zadnji put zakašlja u svom životu. Kašalj mu je istjerao dušu na jezik, a ona je skliznula s jezika Bogu na sud.

Umro je tu u toj jami u dubokom snijegu. Sav se bio ukočio od zime, sledio se, ohladio se do kosti. Samo mu je srce bilo toplo, vruće kao sunce i probijalo mu je pluća, htjelo je nekud, nekome kome se povjerilo, kome bi se izjadalo, kome bi se ispovjedilo . . .

— ■ —

Na Veliku subotu pronađoše čobani, bolje reći janjci, tijelo Pere Pogače u jami nasred Jošave. Približivši se obali te duboke jame, osjetili su ljudsko tijelo i stadoše kao ukopani. Čobani su mislili da se vuk nalazi u jami. Hitro su stigli i ni najmanje se nisu prestrašili kad su vidjeli mrtvo tijelo. Ležalo je u jami skoro uspravno. Kako se snijeg topio, tako se ono polako spuštalo k crnoj zemlji. A kada je snijeg potpuno okopnio, ono je lagano leglo, laka mu zemlja, kao da je tu iznikло. Oko njega se zazelenila trava i počela ga obavijati kao bršljan bijele zidove.

Na prvi dan Uskrsa bio je sprovod . . .

U mnogih ljudi krije se u duši neko bogatstvo. I to bogatstvo duše pokaže se tek kada se gleda smrti u oči . . . Što mislite, da li je to prekasno da se tek tada otkrije to sakriveno bogatstvo? . . .

Stjepan Džalto

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

29. KATEHEZA

Isusov proces

Mt 26; 27; Mk 14; 15; Lk 22; 23; Iv 18; 19;

U Isusovo vrijeme vladali su Palestinom Rimljani. »Ius gladii« ili pravo da se krivca osudi na smrt imao je rimski namjesnik. U isto vrijeme bila je živa i židovska administracija te je vodila vjerski i politički život naroda. Vodeća stranka bili su farizeji ili pismoznanci. To je bila narodna elita. Krist im nije nikad osporavao ni znanje ni pravovjernost. Jedino je osuđivao njihovo pretvaranje odakle i danas dolazi ime za tu vrstu opačine. Druga grupa koja je vodila u narodu bili su saduceji. To su bili političari i liberalci. Farizeji su imali veći ugled kod naroda. Saduceji nisu vjerovali u uskrsnuće. Svećenici u narodu pa i sami veliki svećenici bili su obojih savjetovnih nazora. Miješali su politiku i vjeru, a još više su bili trgovci i spletkari. Na njih je mislio Krist kad je govorio da je narod kao ovce bez pastira.

KORACI PREMA SMRTI S pojavom Isusa Krista službena je židovska vlast došla u neugodan položaj. Pojavio se prorok kojeg je narod obječučke prihvatio. Taj prorok nije polazio njihove škole, niti je bio pod njihovim utjecajem. Dapače je nemilo šibao po manama farizeja nazivajući ih obijeljenim grobovima, koji su izvana okrečeni, ali su iznutra puni smrada i mrtvačkih kostiju. Sa saducejima Krist nije imao puno posla. Oni su bili savjetovnjaci, bezvjerci. Tako su i farizeji i saduceji našli u novom proroku opasnog protivnika. — Farizeje je Krist toliko puta ozlojedio liječeći u subotu; nije tražio poput njih da učenici peru ruke prije jela, zatim ih je raskrinkavao pred narodom. To mu nisu mogli oprostiti. — Saduceje je par puta ponizio, kad su došli k njemu da ga kušaju izrugujući uskrsnuće. — Svećenike je najviše ljutilo što je sebe smatrao Sinom Božjim. Najprije je zanosno govorio o Ocu, zatim je izjavio da je jednak Ocu, da je stariji od Abrahama i da je njegovo ime »Ja jesam«. Zatim su uslijedili događaji koji su ponovno raspirili mržnju protiv njga, a to su bili: uskrsnuće Lazarovo, svečani ulazak u Jeruzalem, ozdravljenje slijepca od rođenja, a u pozadini svega toga bilo je to što su ta pokvarena gospoda osjetila da je došao kraj njihovoj bezdušnoj trgovini u hramu. Isusovi neprijatelji odlučili su da ga maknu pošto-poto. Tu su im išli na ruku različiti događaji: Prvo sam ih je Isus upravo namjerice izazivao; apostol Juda, lakom za novcem, ponudio se da će ga izdati. Njihova osuda na smrt već je izrečena, samo je Pilat mora potvrditi. Mržnja za ubojstvo pasti će na Rimljanina. — To je bio plan. Nisu ni slutili kako će im posao ići od ruke.

Židovi su odvajkada slavili Pashu za prvog punog mjeseca nakon proljetnog ekvinokcija. Bio je to spomendan izlazka iz egipatskoga ropstva. Tih dana jeli bi vazmeno janje. To janje bila je slika onog povjesnog janjeta čija je krv očuvala od pomora njihove prvorođence. Ali to janje bilo je i slika onog pravog Jaganjca čija će krv očistiti naše savjesti od mrtvih djela. Nije bez značenja ni ta okolnost da su baš svećenici u hramu klali te vazmene jaganjce. Tako su se oni, koji su s toliko savjesnosti slavili dan oslobođenja, sami ponudili da budu krvnici pravog janjeta, koje oduze grijehe svijeta. To je zapravo bio i smisao njihova svećeništva. Događaji oko suđenje i smrti Kristove tekli su otprilike ovako:

PRVACI ŽIDOVSKOGA NARODA ODRIČU SE KRISTA I OSUĐUJU GA NA SMRT Isus je kod Zadnje večere javno izjavio da je jedan od prisutnih izdajica. Tako je i bilo. Juda se već dogovorio kako će ga izdati poljupcem. Isus ga je upozorio na zločin: »Juda, poljupcem izdaješ Sina Čovječjega?« — Izdajica je svoje izvršio, i otišao u noć. Kad je vidio što je učinio želio je vratiti novac i tako osloboditi svoju žrtvu. No bilo je prekasno. Svećenici su nazvali njegovu izdaju »njegovom stvari, koja se njih ne tiče«. Tako je Juda, da bi oprao svoje ruke, provalio u svetište hrama i bacio novac. Svjetlo Kristove milosti nije probilo u njegovu dušu. Objesio se o očaju. Isus je

bio uhvaćen. Hramska straža i svećenici dopratili su noću Isusa do Ane, nekadašnjeg velikog svećenika i duše ovog podlog spletkarenja. Ana je glumio suca istražitelja, iako nije imao nikakove vlasti. Isus ga je na to upozorio: »Ja nisam ništa govorio tajno . . . pitaj one koji su čuli što sam ja govorio.« Drugim riječima, ako se ti praviš sudac, gdje su svjedoci koji svjedoče protiv mene. Tu je neki sluga udario Isusa po licu. Isus je opet reagirao na nepravdu: »Ako sam zlo rekao, dokaži da je zlo, ako li ne, zašto me tučeš?« Ana je ostao postiđen.

U dvoru velikog svećenika Kaife sazvano je te noći Veliko vijeće. Isusove prijatelje nisu pozvali. Isus je predveden pred taj skup »časnih staraca« svoga naroda. No ti starci su bili jednaki onima koji su sudili Suzanu. Nastupili su svjedoci, ali se nisu slagali. Tada Kaifa službeno i sa zakletvom upita Isusa, da bi se sam optužio: »Reci nam otvoreno, da li si Krist, Sin Boga živoga?« — To je zapravo bilo glavno i jedino sporno pitanje. Nakon svečane Isusove izjave, da je Sin Božji, raspara veliki svećenik svoje haljine i licemjerno poviče: »Čuli ste hulu! Ne treba nam više svjedoka! Smrt je zaslužio!« Isus »mora umrijeti, jer se gradio Sinom Božjim«. Svi drugi razlozi samo će pripomoći da se smrtna osuda postigne i da je civilna vlast, rimski namjesnik, odobri.

PILATOVA IGRA I NEMOĆ Rimski namjesnik Pilat dobro je poznavao Židove i njihovu upornost. Isusa je počeo sam ispitivati i brzo je ustanovio da su ga izdali iz zavisti. No kako je bio čovjek kompromisa i nije htio ljutiti Židove, dao je Isusa nekriva izubijati bičevima, računajući na to da tako izubijan i uništen više neće biti opasan za prvake židovske. Međutim se Pilat prevario. Svećenici su razjarili narod, i svi su vikali: »Raspni ga! Dalje s njim!« Pilat se začudio: »Ali on nije nikakvo zlo učinio!« — »Ako onoga pustiš, nisi za cara!« dosjeti se rulja. To je bila prava uvreda rimskom činovniku, da radi nešto protiv cara. Kad je osjetio da stvar postaje i suviše ozbiljna i da bi trebalo birati između pravde, koja mu se jasna, i između zlobe koja ga ucjenjuje za njegov položaj i privrženost caru, tada Pilat čuva položaj. Pozvao je Isusa nasamo i upitao ga odakle je, ali mu Isus nije dao odgovor. Pilat se pozivao na to da ima vlast, da ga osudi ili pusti, ali mu Isus odgovara: »Ti ne bi imao nikakove vlasti nada mnom, da ti nije dana odozgora«. Tu je Isus očitovao svoju volju, da dragovoljno ide u smrt. Pilat ga je pitao još o njegovu kraljevstvu, i da li je on kralj. Popljuvani i izbičevani sužanj odgovorio je potvrdno: »Da, ja jesam kralj, ja sam se zato rodio i došao na svijet da posvjedočim istinu. Svaki koji je od istine sluša moj glas!« — Tu je govorila pravda i istina pred nasiljem i zločom.

Kako su Židovi bezuvjetno tražili njegovu smrt, Pilat je oprao ruke i izjavio, da ne želi biti sukrivac u ovoj smrti. Židovi su tražili da »krv njegova padne na njih i na njihovu djecu«. Sva ta žalosna igra Velikog petka svršila se time da je Isus morao na vješala. Sam je nosio svoj križ i šutke rašrio ruke da ih zabiju. Masa je urlala i svećenici su triumfirali: »Ti, koji razaraš hram i za tri ga dana opet podižeš, ako si Sin Božji, siđi s križa, pa ćemo ti vjerovati!« —

Tako su zlotvori tražili čudo kojeg nisu bili vrijedni, i kad su ga dobili, ostali su u svojoj zloći. Ono naime čudo koje je Bog predvidio i pripremio, da je ubijeni i pokopani Isus treći dan izišao iz groba, to čudo Jone proroka nisu prihvatili. Tako to često biva. Bog govori jedno, a čovjek traži drugo.

Pod križem Isusovim stajala je njegova Majka i njezina najuža rodbina te Ivan, učenik u kojeg je Isus imao najviše povjerenja. Tu se pred njihovim očima odigravala drama otkupljenja ljudskoga roda. Umro je pravednik za grješnike, utjelovljeni Bog za stvorenje. Potpuno priseban i znajući »da se ispunilo sve što su pisali proroci reče: Svršeno je! i naklonivši glavu, predade duh!«

Sav smisao ovih riječi što ih nižemo u tome je da vjerujemo u taj povik. Kad ga je čuo časnik izvršilac osude, uskliknuo je: »Ovo je zaista Sin Božji!« — S lijeva i desna bili su razapeti pravi zločinci. Jedan je od njih umro s hulama na usnama, a drugome koji je s milosrđem i vjerom gledao u Isusa, sam Isus obećaje raj, još danas.

Otajstvo Kristove smrti!

Isus je umro na križu. Službeni izvješaj o smrti nije kod Isusa za prešutjeti. On je sigurno umro. Mržnja Židova ne bi se smirila dok u potpunosti nije bila zasićena. A smirili su se, tek kad su vidjeli da je prišao vojnik i da je kopljem otvorio bok iz kojeg je potekla krv i voda, sigurni znakovi smrti. Isto je tako i Pilat tražio dokaz da se izvršila osuda. — Isus je ubijen, mrtav. Tek se tada smirila zloća opakih svećenika, i tek se tada dovršilo ono radi čega je Krist došao na svijet.

30. KATEHEZA

Kristova smrt

Smrt je kod svakog čovjeka stvarnost s kojom treba računati. Ne zaboravimo da je besmrtnost u raju bila dar. Želimo time reći, kakogod mi bili zabrinuti pred smrću, ona je ipak naravni završetak čovjeka. Starost, bolest ili nenadana nesreća samo stavljaju točku na život. Koji je smisao te smrti i tog nestanka? U sebi ona je teška, neizbježiva, ona je puna gorčine. Ona je općenita. Iznimaka nema. Ta njezina ozbiljnost dala joj je obrise osobe koja svojom kosom nemilo kosi živote. U stvari, smrt je nedostatak života, ona je zadnja afirmacija naše nemoći.

Kod Krista svega toga nije bilo. **Njegova smrt ima značaj dragovoljne žrtve.** U smrt je išao jer je sam htio. Nazivao ju je »svojim krštenjem«, »svojim časom« - »Očevim nalogom«. Nad njim Pilat ne bi imao nikakve vlasti da mu nije dana odozgora. U naponu snage on sam ide u smrt. Znakovi koji su okružili njegove posljednje trenutke bili su izuzetni. Kao Veliki Svećenik kod službenih obreda intonirao je jedan za drugim zaziv kako su ga proroci zacrtali. Kad je sve ispunio, uskliknuo je: »Consumatum est — Svršeno je!« — Ta smrt je bila javni čin. Nije bila kao smrt onih koji se povlače iz života iza kako su se izolirali od svih briga. Krst je baš sa svojom smrću ušao u potpunosti u javni život naroda i svijeta. Predao se svojim protivnicima i postao je njihovom žrtvom. O toj žrtvi pjevali su psalmi mesijanski, pjevali su proroci i Mojsije, vođa Božjeg naroda. On je sam bio slika tog novog vođe i osloboditelja.

Kristova smrt imala je značaj zadovoljštine. Naša smrt ima značaj kazne, ukoliko nam je oduzet dar besmrtnosti. Kod Krista smrt ima značaj prinosa Ocu. Taj dragocjeni život druge Osobe Presv. Trojstva ima božansku vrijednost, jer je osoba koja trpi sam utjelovljeni Bog, i zato je prinos njegova života nešto tako drago Bogu da on više ne može biti ravnodušan prema tom prinosu, jer njega više cijeni nego mrzi našu neposlušnost i bezvrijednost. I tu je razlog tog dragocjenog čina zadovoljštine. Nakon Kristove smrti nebo se više ne gnjevi na nas. Prinesena je dužna zadovoljština. (STH III, 48,2)

Kristova smrt ima značaj zasluge. Kristova smrt nije bila neplodna. On je trpio kao pravednik. Išao je u smrt po nalogu Očevu. I zato je zaslužio nama otkupljenje, a sebi proslavu. Otac mu je dao ime koje je nad svakim imenom, da se na njegovo ime pokloni svako koljeno onih koji su na nebu, na zemlji i pod zemljom, i da svaki jezik prizna, na slavu Boga Oca, Isus Krist jest Bog. Ono što je imao kao naravni sin, titulom baštine, to on stiče podložnošću do smrti, novim titulom zasluge. Kao sin, koji je očev baštinik, a svojim je zalaganjem i žrtvovanjem do smrti postao suvlasnik naslovom zasluge.

Ta dragovoljna smrt Kristova samo je izvršenje otkupiteljskog plana. Smrt nije svladala njegove moći, niti ga je podvrgla raspadanju. Tu su okolnost dobro uočili Židovi. Nisu zaboravili da je »taj varalica rekao, da će za tri dana uskrsnuti«. Na što nisu mislili apostoli mislili su protivnici. I u tom sjećanju punom straha pred jačim postavili su na grob pečat Velikog vijeća i rimsku stražu. Kako su se pridružili izvršiocima njegove smrti, tako će se pridružiti svjedocima njegova uskrsnuća. Jao čovjeku kad počne ratovati s Bogom. »Razorite ovaj hram, i za tri ću ga dana opet sagraditi!« — »Ovom preljubnom naraštaju neće se dati drugi znak osim znaka Jone proroka. I kao što je Jona prorok bio u utrobi morske nemani tri dana, tako će i Sin čovječji biti u utrobi zemlje tri dana.« — Bez uskrsnuća i Kristova smrt imala bi sve oznake beznađa.

31. KATEHEZA

Uskrsnuće Kristovo

Mt 28; Mk 16; Lk 24; Iv 20.

Priznati Krista kao povijesnu osobu nije nimalo teško. Toliko naime ima za to dokaza. Međutim priznati čitavog Krista, stvar više nije jednostavna. Ne zato što ne bi bilo dokaza. Isti naime izvori i dokazi dokazuju njegovu povijesnu opstojanost kao i njegovo uskrsnuće, ali ovo posljednje nije samo povijesna činjenica nego natpovijesna i za nju se traži nešto više od povijesnih poruka. Uskrsnuće jest nadnaravna pojava. — Mi ćemo pretresti korak po korak činjenice koje su se zbivale oko te zagonetne i bogate smrti.

OD POKOPA DO USKRSNOG JUTRA Nakon što je Krist na križu umro nije preostajalo drugo nego da ga se pokopa. Smaknuće je obavljeno dan prije blagdana. A kako u Židova

dan počinje sa zalazom sunca, valjalo je prije blagdana pokopati smaknute. Židovi tu više nisu imali posla osim nadzora. Da nisu utjecajni prijatelji Isusovi tražili tijelo od Pilata vlasti bi ga pokopale skupa sa zločincima. Pilat je međutim provjerio da li je presuda izvršena, i kad je dobio izvješće dao je tijelo Nikodemu da ga pokopa. Pokop je izvršen u Nikodemovu vrtu, u novom grobu. Ta brzina ponukala je žene da iza blagdana pođu opet na grob te da obilnije i pomnije pomažu Isusovo tijelo mirodijama. Žene se dakako nisu nadale uskrsnuću. No Židovi su bili oprezniji. Tražili su od Pilata, da na grob stavi tražu. Govorili su »taj varalica za života je rekao da će uskrsnuti«, pa neka se stavi na grob pečat i straža, da ne dođu apostoli, ukradu tijelo, i tada će druga prijevara biti veća od prve. — Pilat je sa prezirnim smiješkom dao dopuštenje da grob čuva rimska straža. Tako se i on pridružio svjedocima uskrsnuća. Blagdan je međutim prošao. — Netko je u Jeruzalemu ipak čekao uskrsnuće. Bila je to Isusova Majka Marija. Ona po suboti nije išla na grob da pomaže sinu. O njoj Evanđelje šuti iz razumljivih razloga. — Na uskrsnuće su mislili i Židovi koji su u zoru po suboti imali grdnoga posla. Sa čuvanog groba pobjegla je prestrašena straža. Potres i micanje kamena otjerao je glavom bez obzira te ljude navikle užasima. Vojnici su trčali onima koji su ih postavili na grob. Sve što su učinila ta pokvarena gospoda jest to da su novcem kupili vojnike i po njima javnost: »Dok su vojnici spavali, došli su apostoli, ukrali tijelo i odnijeli!« Puno tu ima krivih poteza: Spavati i znati da je bio potres, da su došli apostoli, da su ukrali tijelo. Sve su to vojnici vidjeli spavajući. Čudno, kako to da ih se zbog spavanja ne zove na odgovornost, nego im se štoviše nudi novac. Da li je dozvoljeno rimskom vojniku samo tako napustiti stražarsko mjesto? Značajno je i to što se Pilat nije više upuštao u to. — Ponašanje Židova takovo je kao da je Isus uskrsnuo. Oni koji su uz križ vikali: »Ako si Sin Božji siđi s križa, pa ćemo ti vjerovati!«, nisu se sada usudili poći na grob da vide znak koji su tražili. Krist je učinio više nego da je poput žonglera sišao s križa. On je mrtav oživio. Ovakav borac nije pogodan za direktnu borbu. Preostaje samo u rukama Židova staro i prokušano sredstva za manipuliranje javnim mišljenjem **laž.** Ona je prvo i najefektnije sredstvo svih suradnika nečistog duha.

JUTRO PRVOGA USKRSA Jutro po suboti donijelo je uzbunu. Neke od žena su pošle na grob. Grobni kamen nije na svom mjestu. Straže nema. Jeruzalemom je već planula vijest o stražarima i o »apostolima koji su ukrali tijelo«. Novi razlog straha pred Židovima. Petar i Ivan trče na grob. Nađoše tako kako su im rekle žene. Svi su izvan sebe. Isus se ukazuje Petru, Magdaleni. Sad je tu, sad tamo. Što je to? Nitko više nikom ništa ne vjeruje, svi su izbezumljeni, a oni koji su već vidjeli uskrsloga Isusa ne usude se govoriti jer ih smatraju sanjarima.

Večer tog uzbudljivog dana okupila je družinu, osim jude i Tome. Vrata su zbog straha dobro zatvorili i zamandalili.I u tom času pred njima se stvara lik ljubljenog Učitelja. Misle da sanjaju. Gledaju začuđeni. On ih pozdravlja: »Mir s vama. Ne bojte se. Ja sam!« — U strahu gledaju nepovjerljivi. Petar ga je danas već vidio. Ivan se sjeća tog lica sa Tabora. Jakob isto tako. Da bi ih razuvjerio da nisu u zabludi traži da mu dadnu jesti, i jede pred njima. Da, to je Učitelj. I kad su ga se nagledali, on je nestao. Na vratima se čula lupa. Netko je nestrpljivo udarao. Strah je rastao. »Otvorite«, čuli su se poznati glasovi. Kad su otvorili vrata nije se znalo tko će prije reći svoje. Učenici koji su danas pošli u Emaus, da time završe svoju apostolsku karijeru, bez prestanka govore: Učitelj je živ! Mi smo ga vidjeli! Mi smo ga prepoznali kod lomljenja kruha. Kakva je to bila potvrda za one koji su ga maločas prije gledali. I Petar ga je vidio. I Magdalena ga je vidjela.

Te večeri Toma nije bio kod apostola. On nije vidio Učitelja. Kad se vratio, svi su mu u jedan glas rekli: Učitelj je živ i bio je ovdje! Toma nije mogao vjerovati. Kako mu je sve to izgledalo nejasno i nerazumljivo svečano je izjavio: »Dok ne metnem ove svoje prste na mjesto gdje su bili čavli, i dok ne stavim ove svoje ruke u mjesto gdje je prošlo koplje, ne vjerujem!« — Takovog je raspoloženja bio Toma. Nije vjerovao svjedočanstvu apostola i žena. Tjedan dana kasnije bio je u kući s apostolima kad je došao Isus. Bez okolišanja pršao je Isus Tomi koji je odmicao od straha, jer se već počeo kajati zbog svoje tvrdoglavosti. Isus mu reče: »Toma, stavi svoj prst u mjesto čavla i svoju ruku u mjesto gdje je prošla sulica!« Toma se zaprepastio. Isus je govorio njegovim riječima. Tada je ispovijedio svoju vjeru: »Gospodine moj, i Bože moj.« — »Toma, reče mu Isus. Sad vjeruješ, jer si vidio. Blago onima koji vjeruju, a da nisu vidjeli!«

Isus više nije imao sukoba s vlastima. Nije im se prikazivao. Nisu bili vrijedni takove milosti. Kad bi Isus išao za tim da ugodi pokvarenim vođama naroda sišao bi s križa kao kakav predstavljač. Ne, on ostaje na križu i tu umire. Iz groba ustaje i sve vraća na svoje mjesto. Ne obazire se na one koji su ga progonili, siguran da je dao dostatan dokaz svoga poslanja i da je jednak Ocu. On će sada ići zatim da učvrsti u vjeri svoje malo stado, buduću Crkvu. Poslat će im Duha svoga i Očeva i On će ih poučiti u svemu.

Uskrsnuće nije samo povijesna činjenica koja je spasila Kristovo djelo Crkvu od propasti. Uskrnuće jest u prvom redu nadnaravna pojava, koja izmiče mjerama vremena i nadilazi naše predodžbe. I tu činjenicu neće priznati nitko osim onih kojima je dano od Oca. I zato moramo govoriti o uskrsnuću, ali s mirom i uvjereni, da će sjeme Božje objave nesumnjivo donijeti rod, ali samo na onoj lozi, koju je zasadio Otac.

32. KATEHEZA

Od uskrsnuća do uzašašća

Lk 24,44 . . . ; Iv 21;

Pitanja koja nam se nameću o uskrslom Isusu nastojat ćemo obraditi u ovom poglavlju. Isus se ukazivao apostolima kroz 40 dana iza uskrsnuća. Tada je otišao k Ocu.

Glavni zadatak kroz tih 40 dana bio je da apostole uvjeri o svom uskrsnuću. Uvjerio ih je, kako je trebalo da Krist trpi i da umre, da uskrsne i da tako uđe u svoju slavu. Na njemu su se trebale ispuniti riječi što su ih pisali Mojsije, Proroci i Psalmi. Apostoli će biti vjesnici te blage vijesti. Krist je obećao Apostolima Duha Svetoga i On ih je imao poučiti o svemu.

Drugi veliki zadatak bio je organizacija Crkve. O tome govori Ivan u 21. poglavlju. Da im jedamput zauvijek izbije iz glave pitanje o tome tko je među njima veći Krist je na Tiberijadskom jezeru posebno oslovio Petra pitajući ga triput da li ga ljubi više nego ostali. Iza potvrdnih odgovora Isus daje Petru dužnost: »Pasi jaganjce moje! — Pasi ovce moje! — Pasi ovce moje. — Time je svim apostolima bilo jasno da je to ispunjenje onog obećanja kod Cezareje Filipove i da je Petar uistinu »stijena« — temelj Crkve. Te Kristove Crkve sagrađene na Petru neće svladati vlast sotone.

Matej i Marko spominju važan apostolski zadatak koji im je naložio Krist u tim danima: »Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji. Idite po svem svijetu i naučavajte sve narode, krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta. (Mt 28,16 . . .) — Pošto im je ovako govorio, završava sv. Marko svoje evanđelje, gospodin Isus bi uznesen na nebo i sjede Bogu s desne strane. A apostoli odoše i počeše propovijedati svuda.

Time se završava Isusov život na zemlji. Nastavlja se život Crkve, njegova djela.

Mogao bi se tko zanimati gdje je boravio Isus od uskrsnuća do uzašašća kad nije bio s apostolima? Kako se kretao i što znači da je uzašao na nebo? Sva ta pitanja mogu biti jasnija tek na kraju naših razglabanja. Tu je prije svega njegovo božanstvo, njegov život kao člana Presv. Trojstva. Ako shvatimo nešto od onoga što je Isus govorio, da je jednak Ocu, da je stariji od Abrahama, neće nam biti problem što je s njime iza uskrsnuća. Zagonetka je zapravo čitav njegov život od utjelovljenja, rođenja, zagonetno je njegovo dozrijevanje u mudrosti i njegovo ponašanje među nama. Nadasve je zagonetna njegova muka i smrt. Što se tiče njegovog uskrslog tijela ono nije bilo vezano zakonima prostora i vremena. On se pojavljivao apostolima, on je s njima jeo kad je htio, ali je već prije svoga uzašašća sjedio s desne Ocu. Njegovo uskrsnuće čas je proslave njegova čovještva, i njegov odlazak u nebo više je nama utjeha nego što bi on time nešto novo dobio. On je naime pred nama otišao k Ocu kojeg nikad nije ostavio, a ipak je otišao k Ocu, jer kao čovjek nije bio kod Oca. Ispunio je njegov nalog i sad se pobjedonosno vraća. Zato mu je Otac dao ime koje je je nad svakim imenom.

Na zemlji je njegova vidljiva prisutnost bila potrebna da učvrsti uskolebanu vjeru apostola. Dolazi vrijeme kad će nastupiti uloga Duha Svetoga i kad će svaki osobno pokazati i iskušati svoje sile i svoju vjernost. Zadnji nalog bio mu je: »Idite po svem svijetu!«

Crkva je počela živjeti. Ona se probija kroz povijest. Susreće se s velikanima ove tame. Progone je i uništavaju, a ona nadživljuje sve povijesne prekretnice. Neroni, Dioklecijani, Napoleoni, Hitleri za nju su samo časovi kušnje iz kojih izlazi očišćena. Za nju je najveća opasnost kad se u bogatstvu izjednačuje sa sinovima ovoga svijeta. Jedina ona ima garanciju da će nadživjeti sve strukture i sve ideologije.

MISIJE **Juraj Gusić**

KULTURNO POSLANJE CRKVE

Kad listamo povijest misija među poganskim narodima, upada nam u oči da su misionari uz navještanje Evanđelja redovito donosili i početke kulturnog uzdizanja tih ljudi. Oni su otvarali škole, pisali prve gramatike, prevodili na urođeničke jezike katekizme i dijelove Biblije. Poučavali su ljude kako će bolje obrađivati zemlju. Kome nisu poznate Paragvajske redukcije što su ih osnivali isusovci među američkim Indijancima? Tko je odgojio prvu afričku inteligenciju ako ne misionari, jer su u većini afričkih zemalja postojale samo misijske škole sve donedavna.

Stoga nas ne smije ni najmanje začuditi što čitamo u koncilskom Dekretu o misijama i ovo:

»Neka vjernici rade i neka sa svima ostalima surađuju kako bi se pravo uredilo ekonomsko i socijalno stanje. Posebnu brigu neka posvete odgoju djece i mladeži u raznovrsnim školama. Te škole treba smatrati ne samo izvrsnim sredstvom za odgoj i napredak kršćanske mladeži nego i prevažnom službom ljudma, osobito narodima u razvoju da se podigne ljudsko dostojanstvo i da se pripreme humaniji uvjeti života. Osim toga neka surađuju u nastojanjima onih naroda koji se bore protiv gladi, neznanja i bolesti, i na taj način nastoje poboljšati životne uvjete te učvršćivati mir u svijetu . . .

Kristovi se učenici, nadaju da će svojom povezanošću s ljudima u radu i životu pružiti tim ljudima pravo svjedočanstvo o Kristu i raditi oko njihova spasenja i ondje gdje ne mogu Krista potpuno slobodno naviještati. Oni unapređuju njihovo dostojanstvo učeći ih vjerskim i ćudorednim istinama, koje je Krist rasvijetlio svojom svjetlošću, i tako im postepeno otvaraju puniji pristup Bogu. Tako ujedno pomažu ljudima da postignu spasenje po ljubavi prema Bogu i bližnjemu, i Kristov misterij počinje sjati, u kojem se pojavio novi čovjek, koji je stvoren na sliku Božju i u kojemu se objavljuje Božja ljubav.« (Br. 12)

Kad pročitamo te retke i usporedimo ih s radom naših misionara, onda vidimo koliko se oni trude da i na taj način donesu svjetlo Kristova Evanđelja tolikim dušama. Sjetimo se što radi naš otac Gabrić u Bengaliji. On je tu podigao nekoliko škola, i to ne samo osnovnih nego i gimnazije i tehničku školu, zatim bolnicu, dom za udovice, nekoliko sirotišta, a usto još hrani tolike tisuće djece po školama. I to mu nije dosta, nego tim ljudima nabavlja bolje vrste riže, gradi putove, kanale, podiže im kolibe . . .

A što sve radi majka Terezija da ublaži nevolje tolikih zapuštenih. Kolikima je ona i majka i liječnica i učiteljica i vjerovjesnica . . .

I dva naša misionara djeluju u misijama kao profesori: jedan u Indiji, drugi u Zambiji. A nekoliko naših svećenika djeluju na tom području u Južnoj Americi . . .

I dva naša redovnička brata pomoćnika djeluju na tom području u Zambiji i učinili su mnogo dobra.

Potrebno je dakle te apostole Kristove pomagati molitvom i žrtvom, a koliko nam je moguće i materijalnim prinosima. Tako ćemo ispuniti želju Crkve u toj stvari.

BENGALIJA

Vratio sam se u Bošonti

Iz Bengalije nam se javio otac Gabrić javljajući da je iz Morapaja premješten u Bošonti, misiju koju su 1930. godine započeli naši prvi misionari o. Pavao Mesarić i o. Vizjak. Morapai je ostavio na svoj rođendan, 28. veljače 1972. Razumije se da je u Morapaju bio svečani oproštaj, a u Bošontiju svečani doček. I ovdje i ondje je bilo suza. U Morapaju su žalili za svojim dragim ocem, a u Bošontiju su bile suze radosnice. Pismo uglavnom iznosi doček u Bošontiju i početak rada. Evo toga pisma u cijelosti!

Basanti, 9 — 10. ožujka 1972.

Predragi moji prijatelji i dobročinitelji!

Javljam se danas oduljim pismom. Odlazim iz Morapaja da opet preuzmem župu u dragome mi Basantiju. Kako sam sretan sjedeći na maloj lađici i njihajući se na valovima Gangesa! Kako li godi taj opojni dah rijeke i zov dalekih Sunderbanskih džungla, i spomeni davnih dana, prvih godina moga svećeničkog života; spomeni na žrtve i krîževe, ali i na neopisivu sreću. Tolika draga lica preda mnom se pojavljuju: i lice malog slijepca Sollena, i ono Kadona, i Magdalene i Sorole, i starog Pabona i starice Kamini, i one Božje mučenice, gubavice Melne. Svi kao da me gledaju iza onih stabala uz obalu Gangesa.

O. Ante sa starim znancima

Do mene dopire pozdrav Gospin s tornja crkvice svete Male Terezije. Kao da čujem jeku onog prvog »Angelusa« što sam ga zvonio u ranu zoru blagoslova te crkve pred 32 godine.

I onda osmijeh Malog Cvijeta, Terezije. Onaj kip, pred kojim sam se toliko puta klečeći molio za prijatelje i dobročinitelje misija. Molio sam je za njezine ruže s neba.

I na koncu klečim pred oltarom, pred tabernakulom. Zahvalni poljubac oltaru uz molbu da bih se kao živi oltar mogao dati Njemu i dušama.

Molite, braćo, da bi ovaj moj ponovni rad u Basantiju, moj i Vaš rad, moja i Vaša žrtva, bili ugodni Bogu Ocu svemogućemu.

Stari znanci dolaze. Tom zgodom pala je i koja suzica. Što ćemo, ljudi smo. Pala je i na rastanku s Morapajem, osobito uz zadnji poljubac siročadi u samostanu časnih sestara i maloj Šukuli, koja me je u ime sela zadnji puta pozdravila uz kanal. A pala je suza i kod susretaja sa starim prijateljima u Basantiju. I znate tko je bio prvi da dođe po blagoslov, i da ujedno mene blagoslovi? 90-godišnja starica Kamini, baka malog Kadona. Dva sata je pješačila da dođe. A ja je pred deset godina providio i za nebo pripravio. »Još ja mogu i hodati i Bogu se moliti«, reče ona ponosno. Smanjila se kao patuljak, no srce je uvijek isto: puno sreće i puno misli na Kadona. On sada radi za oca Mongola u župi Kalni. I dakako da na baku misli i da joj pomaže.

Baka me pozvala u svoje selo, pa sam prvi pohod uredio za Ranigor. Biciklom sam pošao tamo po razrovanim putovima. A već je i vrućina pritisla. Izdaleka sam već opazio obrise »južnog sela«. Na pola puta dočekala me skupina mladića i dječice s bubnjevima, cimbalama, harmonijem i, dakako, s vijencima. Bez toga nema slave u Bengaliji. Uz pjesmu i molitvu najprije smo krenuli u malu staru kapelicu. Tu su naši prvi misionari o. Mesarić i o. Vizjak podigli prvu kapelicu. Naokolo su bile džungle. I ja sam se tu pred tigrovima sklonuo u tu malu kapelicu. Džungle se sada polako čiste i niču nova sela.

Dolazimo u »srednje selo«, gdje će se graditi nova lijepa zavjetna kapelica u čast sv. Nikole Tavelića. To je dar plemenite obitelji Pere Okruglića, rodom iz Srijema, a sada živi u Kanadi. Uz još neke darove podignut ćemo lijepu spomen-kapelicu našem dragom prvom hrvatskom svecu. Slava njemu, a svaka čast plemenitim dobrotvorima!

Misu smo imali na otvorenom. Privremeni oltar je pun cvijeća. Tu je i čašica mlijeka: prvo mlijeko Josipove kravice. U propovijedi sam im preporučio žarku ljubav k Isusu, euharistijskom Isusu, ljubav prema duhovnim vođama i međusobnu ljubav. Na koncu mise ona čašica blagoslovljenog mlijeka išla je od usta do usta male dječice. Hvala Bogu, ima ih svaka majka. Pa iako nije bilo puno mlijeka, ipak je svatko pomalo dobio.

Noć se već spustila. Idem još u Nafarganj, naše najjužnije selo. Stari putovi, stare drage uspomene. Na onom zaokretu moj je dragi katehista Šššoši vidio — tigra, od straha je sjeo u blato, a' iz grma je izletio — šakal!

Kroz duboko blato idem do male lađice koja će nas prebaciti na drugu stranu. Na dva mjesta sam si ranio nogu, pa valja bosonog dalje. A ionako kroz ovo blato cipele ne idu. Stari lađar »Kalo-Gluhi« još je tu. Sinčić mu je sad velik. Radi na polju. No ove dvije godine poplave su sve uništile, pa je teško. Ali valja junački naprijed.

Oproštajni vijenac pred crkvicom u Morapaju

Prenoćio sam u Anondovoj kolibi. Prošle mu je nedjelje umro otac, naš dobri Đogen. On je bio prvi kršćanin koji je došao u ove krajeve. Imat ćemo za njega misu. Sjedili smo do kasno u noć. Redale se krunice, pjesme i »razgovor ugodni« o starim doživljajima. Uredili smo sve i za odgoj njihove djece. Mala Haši (Patkica) zove se sada Puškpo-Cvijetak. Ide u peti razred. Poslat ćemo je u samostan u Basanti.

Noć je mirna. Za mene su pripravili nekoliko dasaka za krevet. Tu su dakako i krave i koze i koke i patke, no svaka im čast: svi su se dobro vladali i nisu mi ostavili svoje — buhe i bubice...

Južni vjetar iz džungle naskoro me uspavao. I kroz san sam obnavljao tolike drage i sretne uspomene davnih dana.

Nakon toga bio sam u gradu Kalkuti. Išao sam tamo prositi. Poplave su mnogo toga uništile: kolibe su srušene, a putovi i nasipi jednostavno su nestali. Dobit ćemo oko 3.000 kvintala pšenice pa ćemo se prihvatiti posla da se sve svrši prije tropskih kiša. Ljudi za rad dobiju po tri kilograma pšenice i nešto ulja.

Dobra majka Terezija dala je dosta hrane za dječicu. A i zapadno-njemačka agencija »CASA« obećala mi je pomoć

da mognem početi s prehranom školske djece kao ono u Morapaju.

Po selima valja popravljati nekoliko kapelica. Neke su se sasvim srušile.

Počeli smo već s pripravom za prvu svetu pričest. Od travnja ćemo započeti pobožnost »devet prvih petaka«. Srce Isusovo će blagosloviti naš rad.

Mene dakako silno tješi pomisao da ste Vi uz nas svojim molitvama i žrtvama. Kako divna pisma primam od srdaca koja gore od ljubavi k Isusu i dušama. To mi je rekla i majka Terezija. Jedan je bolesnik uzet već 20 godina, tek jednom rukom može micati. Od ovozemskih užitaka priuštio bi si koju cigaretu. No i toga se on odriče za siromašnu djecu.

Jedna djevojka odrekla se troškova za kozmetiku kroz dva mjeseca. — Jedna starica svake večeri ide prati suđe u hotelu i zaradu šalje za bijednike.

Božji su to junaci i junakinje! Pa kako bismo onda mi sustali uz takve pomoćnike, čega se imamo bojati?!

Hvala Vam, braćo i sestre, hvala Vam od svega srca! Ostanimo uvijek ujedinjeni u ovom najdivnijem radu oko privađanja ljudskih srdaca Srcu Božanskom.

Nadam se da se nećete ljutiti što se svima nisam mogao posebno javiti. Da to nadoknadim, šaljem svima iskreni poziv u — Basanti i Sunderbanske dužgle!

Odani Vam u Isusu
o. Ante

Moja nova adresa:
O. Ante Gabrić
P. O. Basanti, via Canning
24. Parganas
Bengal — India

ZAMBIJA

O. Cindori je preuzeo župu Matero

Kako smo već prije pisali, otac je Cindori bio teško obolio i nakon toga poglavari su ga poslali na oporavak na misijsku postaju Chikuni. Kad se dosta oporavio i prikupio nove sile, povjereno mu je da kroz neko vrijeme upravlja župom Matero u gradu Lusaki. Odatle se javio ovim pismom:

Dragi prijatelji misija!

Napokon sam ostavio misiju Chikuni. Bilo je to 30. prosinca 1971. Nekoliko sam dana proveo još u našem novicijatu, a onda me 3. siječnja1972. naš brat Ilija prebacio u Matero, moju novu župu. Župu sam preuzeo od oca Kokalja, slovenskog misionara, koji je pošao na odmor nakon šest godina rada ovdje u misijama. Kako eto vidite, i ja sam dospio u grad. Sa mnom je na župi kao kapelan mladomisnik o. Kevin Maxwell, Amerikanac. On je dvije godine teologije studirao u Kachebere. To je teologija gdje zambijski bogoslovi studiraju. Kachebere je na granici Zambije i Malawia, pa je tu teologija za obje države.

Nas dvojica se veoma lijepo slažemo. Tako je barem za neko vrijeme kraj mome samotovanju.

U nedjelju poslije Pepelnice imao sam pepeljenje vjernika na dvije mise. Na misi u 8 sati taj sveti obred je trajao pola sata, a na misi u 10 i po sati čak jedan sat.

U nedjelje je ovdje crkva tako puna vjernika da neki moraju stajati vani pred vratima. Svaka čast prijašnjim misionarima, koji su tako temeljito odgajali vjernike.

6. veljače vjernici iz filijale Kizito priredili su nam dobrodošlicu. Bilo je uistinu srdačno. Bila je nedjelja, pa smo najprije obojica imali svetu misu, ja u Matero, a moj kapelan u Kizito. Poslije mise kapelan je došao autom po mene

Predsjednik K. Akcije pozdravlja misionare

i odvezli smo se u Kizito, gdje je u školi nedaleko crkve bila pripravljena mala svečanost. Na početku nas je obojicu pozdravio i vjernicima predstavio predsjednik Katoličke Akcije u Kizito. Poslije toga predstavile su nam se razne organizacije, kao Katolička Akcija, Marijina Legija i Mladi kršćanski radnici (žosisti). Tad su i mene oni pozvali da se ja njima predstavim. Učinio sam to veoma rado. Rekao sam im tko sam, gdje sam sve bio otkako sam stigao u Zambiju prije nego što sam stigao u Matero.

Poslije mene predstavio se i moj kapelan. A nakon toga crkveni je zbor otpjevao nekoliko pjesama. Žene su međutim spremile ručak. Skuhale su nšimu, jednu vrstu kukuruznih žganaca, što je u Zambiji svagdanje jelo, a k tome su dodale i dvije vrste salate.

Na početku ručka oprali smo ruke, jer ovdje se ne upotrebljavaju žlice, nego se prstima uzima hrana. I mi smo dakle prstima uzimali iz zdjele nšimu, malo je zgnječili, umočili u pripravljeni umak i onda je stavljali u usta. Sve smo to zalijevali vodom. Veoma je važno doći do dna zdjele, a to nije baš lako, jer je bilo prilično toga u zdjeli. Žene su nam priredile i domaće pivo, pa su nas i njime ponudili. Nije bilo baš loše.

Dok smo se mi mučili s nšimom i pivom, domaćini su jeli kifle i pili orandžadu ili koka-kolu.

Ljudi su bili iznenađeni, kad su vidjeli da mi jedemo njihovu hranu, i to na njihov način. To ih je osvojilo.

Poslije gozbe ljudi su nas darivali. Organizacije su nam u kovertama dale nešto novaca, a od drugih vjernika primili smo nešto jaja, dvije svijeće i kutiju šibica. Mi smo se zahvalili na dobrodošlici i na darovima, a onda smo svi zajedno otpjevali nekoliko narodnih pjesama. Time je završila svečanost. Sad smo dakle posve njihovi. No treba se truditi da opravdamo to njihovo povjerenje u nas. Molite se da u tome uspijemo.

Sve Vas srdačno pozdravlja i preporučuje se u Vaše molitve

o. Ivan Cindori, DI

O. Cindori s predstavnicima katoličkog života u Lusaki

Bogoslov Julije Rogina sad je MPIMI

Kako smo već pisali, naš mladi bogoslov Julije Rogina bio je veoma teško obolio na sam Božić od malarije. Nakon toga liječio se u Lusaki, a onda oporavljao u župi Matero. Kad je ponovo prikupio nešto sila, poglavari su ga poslali u sjemenište Mpimu da tamo predaje neke predmete do konca školske godine. O svemu tome piše on u pismu od 5. ožujka 1972.

Dragi u Kristu prijatelji misija!

Stigoh napokon u Mpimu. Nakon krasnog oporavka kod oca Cindorija započeo sam opet raditi. No ne osjećam se još pri onoj snazi kao prije bolesti. Brzo se umorim.

Onih dva mjeseca u Mpanshy kod oca Šipušića dobro mi je došlo. Ta je misijska postaja veoma mlada, svega 20 godina, pa sam uistinu vidio što znači pionirski rad. Velik je problem što su ljudi raštrkani. Koji put se čovjek mora voziti i cijeli sat dok ne naiđe na selo. No o. Šipušić junački obilazi okolo. Čak je otkrio negdje u brdima neko mjesto gdje se do sada još nije uopće misionar pojavio. Možete si zamisliti kako je bilo veliko iznenađenje za ljude, kad su prvi put ugledali misionara.

O svojoj sam bolesti već pisao nešto. Zapravo napisao sam sve što sam znao, jer se baš mnogo ne sjećam. Znam samo to da sam bio jako slab i da sam se našao u Lusaki u bolnici kod časnih sestara. No zanimljivo je spomenuti da malarija ne hara ovdje u većim razmjerima, jer je afričko stanovništvo veoma imuno prema toj bolesti. Ako i dođe, lako se preboli. Ali za nas koji nismo navikli na komarce i malariju može to biti veoma opasno. Kako kažu, ja sam

Misionari:
o. Nikola Šipušić
bogoslov Julije Rogina i
č. br. Ilija Dilber

sretan što sam se izvukao, hvala Gospodinu Bogu! Znači, da me On još treba u svojim planovima.

Za vrijeme moje bolesti otac Šipušić je bio prava »dadilja«. Kratka riječ »hvala« ne znam hoće li mu reći sve što mislim i osjećam.

Sada nakon svega razmišljam i pitam se kako naš junak o. Gabrić gura u močvarama Gangesa. U stvari misije u Zambiji nisu tako fizički naporne, a i život je više manje normalan. Vjerujem da molitve i pomoć dobrih ljudi rješavaju sve. O, te molitve, to je tajna koju Bog daje dušama da se krijepe u teškoćama . . .

I eto me konačno u sjemeništu Mpima. Čim sam stigao, pitam naokolo zašto se to sjemenište zove Mpima. Rekoše mi da u blizini protječe neka rječica koju zovu Mpima, pa su stoga to ime dali i sjemeništu. Zaista je krasno! Mislim u afričkim razmjerima. Smješteno je svega 7 km od gradića Kabwe na veoma mirnom području. Jedino u blizini prolazi cesta koja spaja Lusaku sa sjevernom Zambijom, a ide prema gradiću Ndola i republici Zaire.

Škola se dijeli na junior secondary i senior school. Svega skupa ima pet razreda. Ove godine ima 94 učenika sjemeništarca. U jednom razredu imamo poprečno 18 do 20 učenika. Kako vidite, razredi su dosta mali, no to je mnogo lakše za profesore. Tako se mogu posvetiti više pojedinom đaku. Ja tu poučavam zemljopis i povijest uz neke još sitne stvari. Kako je sve na engleskom, to mi pripreme oduzmu dosta vremena. No ipak nekako guram. Samo mi kažu da sam prestrog jer im svaki tjedan dajem pismeni ispit.

Ovakvih sjemeništa kao što je Mpima ima u Zambiji svega tri. Jedno vode Bijeli oci, a dva druga isusovci. Sjemeništa su za sada glavni izvor duhovnih zvanja u Zambiji. Lanjske godine od 20 maturanata osam je otišlo u teologiju u Kachebere.

Ovdje u Mpimi većinom su američki isusovci. No ima i jedan poljski isusovac koji predaje biologiju, zatim otac Pogany koji predaje fiziku i matematiku. Svi ga veoma vole kao dobrog profesora, a kao najstariji u kući ima tu velik autoritet.

Već smo pri kraju prvog tromjesečja. Vrijeme leti. A brzo će doći i kolovoz, kad bih trebao poći i ja u teologiju. Po svoj prilici će me poslati u Sjedinjene Američke Države u San Francisko. Svakako ću se prije toga navratiti malo u domovinu.

Svima šaljem topli pozdrav iz sunčane Zambije.

Julije Rogina

Javlja se i Br. Ilija Dilber

Brat Ilija Dilber u zadnje se vrijeme nekoliko puta javio, no najviše vijesti ima u pismu što ga je pisao sredinom veljače. Tu među ostalim piše:

Dragi moji prijatelji

Bogu hvala, dobio sam napokon mali kamion od jedne tone. Darovala mi ga austrijska dobrotvorna organizacija »MIVA«. Već sam im prije poslao molbu da bi mi pomogli nabaviti takav kamioničić za prijevoz materijala za elektrifikaciju i vodoinstalacije, a i za prijevoz radnika. Oni su mi napokon odgovorili: »Mi smo dobrotvorna organizacija za misije. Nemamo nikakvih stalnih osiguranih prihoda, već se ostanjamo na dobrovoljne priloge vozača motornih vozila. Mnogi od njih daju mali prilog za svaki sretno pređeni kilometar. Taj novac mi šaljemo misionarima na različite strane svijeta gdje je veća potreba motornih vozila, da bi tako misionari više učinili u svome misionarskom radu za Božje kraljevstvo i dobro ljudi... Od preko 200 molbi što smo ih dobili ove godine sa svih strana svijeta, uzeli smo u razmatranje njih 40. Uzevši u obzir Vaš misionarski rad i veliku udaljenost na području Vašeg rada, javljamo Vam da je naš upravni odbor odredio da se Vama pošalje novac za potrebno Vam motorno vozilo...«

Prošli tjedan sam na svome poslu prevalio preko 1600 km. Do najudaljenije misijske postaje trebam 650 do 700 km. Bio sam na misijskoj postaji Chisambi, gdje sam uveo električnu rasvjetu u crkvu i neke druge zgrade. Bio sam daleko od kuće, a u crkvi nisam mogao spavati, jer tu ima veoma mnogo komaraca koji prenose malariju, pa sam spavao u svome kamioničiću ispod krova od cerade. Tako sam spavao devet noći. No dosta su me uznemiravali pjevanjem i galamom oni koji su se kasno vraćali kući iz gostionice, a nedaleko je bio i neki svinjac, pa sam morao slušati roktanje svinja.

Zadnjeg dana imao sam neprilika sa želucem. Kroz devet dana jeo sam hranu iz konzervi i kruh. Na kraju sam počeo povraćati. Moji crni radnici promatrali su me sa žaljenjem dok me je znoj oblijevao zbog slabosti...

Ovih dana došao me moliti naš o. Šipušić da bih mu na njegovoj misijskoj postaji u Mpanshy uveo u kuću vodu. Nemaju tamo pitke vode, pa im je veoma teško. Sad bi uveli vodu iz bolnice koja se nalazi nedaleko misijske postaje. Najprije moram pregledati koliko mi treba materijala da ga mognem nabaviti. A prije toga moram poći još u misiju Mpunde da tamo uvedem struju u crkvu, misijsku postaju i bolnicu.

Baš prije tri dana završio sam uvođenje struje u kuću našeg katehiste u Kasisi. Taj odlični i radini katehista, Petar Mwewa, je otac jedanaestero djece, i veoma je ponosan na tu svoju djecu. Da ste vidjeli kako su bili radosni, kad sam završio instalaciju i upalio svjetlo...

Dragi prijatelji misija, ne zaboravite nas u svojim molitvama i žrtvama.

Sve Vas srdačno pozdravlja
u Kristu odani i zahvalni
br. Ilija Dilber, DI

Pozvana u vječnost

U župi Donja Zelina umrla je u 67. godini života nekadašnja glavarica Društva Srca Isusova. Glavaricom je bila od osnutka Društva pa sve do kraja njegova postojanja na svršetku rata. Bila je vjeran štovatelj Presv. Srca Isusova i Marijina. Obavljala je prve petke do konca života. Svetu Misu nije nikada propustila, pa ni za najružnijeg vremena iako je imala do crkve pola sata pješačenja. Bila je stalni pretplatnik Glasnika, a svojim lijepim pjevanjem uzveličavala je službu Božju. Neka joj dragi Bog u kojeg je tako čvrsto i živo vjerovala dadne lijepi raj.

Josip Kovač, Donja Zelina

Umro je naš misionar u Indiji O. Stjepan Gak D. I.

Iznenadila nas je brzojavna obavijest, koju smo primili iz Poone u Indiji u utorak 4. travnja poslije podne, da je član Hrvatske provincije Družbe Isusove o. Stjepan Gak preminuo nesretnim slučajem u prometnoj nesreći s motorom istog dana. Okolnosti u kojima se nesreća dogodila još nam nisu poznate.

O. Stjepan Gak rođen je u Vološderu blizu Zagreba na sam Božić, 25 prosinca 1912. godine. U času smrti imao je 59 godina, 3 mjeseca i 9 dana. Još kao gimnazijalac odlučio se za Družbu Isusovu, te stupio u isusovačko Malo sjemenište u Travniku, a gimnaziju svršavao u Nadbiskupskom sjemeništu u istom gradu, gdje je također maturirao. Već tada se digao do rijetke sređenosti i zrelosti. Uvijek je bio među najsavjesnijim pitomcima i učenicima. Uzori su mu bili sveti zaštitnici mladeži sv. Alojzije, sv. Stanislav, sv. Ivan Berchmans, a još napose naš travnički uzor-mladić Petar Barbarić.

Svršivši gimnaziju, stupio je 30. srpnja 1932., uoči blagdana sv. Ignacija, osnivača Družbe Isusove, u isusovački novicijat u Zagrebu. Nakon dvogodišnjeg novicijata poslaše ga poglavari u Pullach kod München na trogodišnji studij filozofije, a zatim je dvije godine pomagao kao prefekt »malih maturanata« u Dječačkom sjemeništu na Šalati u Zagrebu. Bogosloviju je svršio u Rimu na Gregoriani, osim druge godine koju je studirao u Sarajevu. Na Gregoriani je spremio i doktorat iz filozofije da preuzme profesuru na isusovačkom Filozofskom Institutu na Jordanovcu u Zagrebu. No Božja Providnost ga je upravila drugim putem. U prvim poratnim godinama nije se mogao vratiti u domovinu pa su ga poglavari poslali u Papinsko sjemenište za Indiju na otoku Ceylonu da tamo bude profesor filozofije. Kad je 1955. cijela ustanova Papinskog centralnog sjemeništa za Indiju prešla s otoka Ceylona na indijsko kopno u grad Poonu, prešao je onamo i o. Stjepan da bude tamo generalni tajnik i savjetnik fakulteta, profesor filozofije, a kasnije i bibliotekar i urednik časopisa »Paths«, sve do nagle i nepredvidene smrti.

Naglom smrću o. Stjepana Gaka gubi Papinsko bogoslovno sjemenište u Pooni u Indiji savjesnog i iskusnog profesora, a Hrvatska provincija Družbe Isusove uglednog člana i jednog od svojih vrijednih misionara. Ovim kratkim prikazom želimo dragom pokojniku dati iskreno priznanje za njegov uzoran redovnički i svećenički život i rad. Svi koji smo ga osobno poznavali i izbliza promatrali njegovu iskrenu pobožnost, njegov život ispunjen savjesnim izvršavanjem svagdanjih dužnosti, držimo da smo u njemu dobili zagovornika koji će svim žarom svoje dobrote zagovarati pred licem Božjim potrebe svog hrvatskog naroda, naše crkvene potrebe, a napose da će moliti za nova svećenička, redovnička i misionarska zvanja.

o. Ivan Kukula D. I.

Dobro, slugo, dobri i vjerni

»U nedjelju 12. ožujka o. g. umro je u selu Svračica župa Maja u 80. godini života Ivan KVAKIĆ veliki štovatelj Presv. Srca susova i prijatelj misija. Bio je praktičan katolik sav svoj život. U godinama poslije rata, kada njegova župa mala po broju vjernika, nije imala svoga župnika, išao je na nedjeljnu svetu Misu u susjednu župu udaljenu 9 km. Obavio je niz devetnica prvih petaka na čast Presv. Srca. Na prvi petak u veljači bio je još u crkvi, ali na prvi petak u ožujku nije više mogao, pa je pobožnost obavio kod kuće u krevetu, kada je primio i posljednju Sv. Pričest. Nedavno je nabavio novi molitvenik »Srce Isusovo spasenje naše«, često je iz njega molio i umro je s njim u rukama. Bio je divna duša, što se najbolje vidjelo iz njegovih ispovijedi, za koje se uvijek temeljito i s puno ozbiljnosti spremao. Bio je strog prema drugima, kada je trebalo pokarati zlo, ali je bio strog i prema sebi i gajio veliki duh pokore, koju je sam sebi često, pa sve i do zadnjih dana života nametnuo.

Mijo Dukić, upr. župe

1872. - 1972.

UZ STOTU GODIŠNJICU ŽIVOTA ČASNE SESTRE SALVIJE VIDOŠEVIĆ

U Splitu će u lipnju navršiti stotu godinu života časna sestra milosrdnica Salvija Vidošević. Zamoljena da nam dade nekoliko podataka o sebi za Glasnik Srca Isusova i Marijina, izdiktirala nam je ove retke:

Rođena sam 12. lipnja 1872. godine na otoku Braču od siromašnih roditelja. Otac mi se zvao Nikola, a majka Antica rođena Mijić. Kao i mnogi drugi ljudi iz mog mjesta, i moj otac je bio mornar, pa je često izbivao iz kuće.

Brak mojih roditelja Bog je blagoslovio s petero djece: dva sina i tri kćeri. Sinovi i jedna kćerka umrli su u najnježnijoj dobi. Ja sam po redu treće dijete svojih roditelja. Kad sam se rodila, otac je bio u Americi. Čuvši za moje rođenje, brzojavio je da se dijete ne krsti dok on ne dođe kući, i tako sam sakramenat svetog krštenja primila na blagdan sv. Ane, tj. 26. srpnja 1872. Na krštenju sam dobila ime Ana, a od milja su me zvali Anica. Malo vremena nakon moga krštenja otac je ponovo otišao na more, razbolio se i nakon tri do četiri godine se vratio kući, neko vrijeme bolovao i umro.

Za vrijeme očeve bolesti sestru i mene su odveli k nekim rođacima da ne smetamo i ne remetimo mir bolesnome ocu.

Otac je umro u mome najranijem djetinjstvu, pa ga se skoro i ne sjećam. Jedino što me podsjeća na njega jesu neke crte njegova lica kojih se sjećam kad pogledam u njegovu sliku.

Majka je ostala udovica na siromašnom kršu i od sada je morala prehranjivati i odgajati sama dvije kćeri.

U to vrijeme u Splitu je živjela bogata talijanska obitelj Martinis Marchi (Marki), koja je činila mnogo dobra sirotinji. Čak su osnovali i jedan zavod za djecu bez roditelja, koji je nosio počasno ime te obitelji »Martinis Marchi«. Zavod su vodile sestre milosrdnice.

Posredovanjem jedne gospođe iz te obitelji, ja sam bila primljena u taj zavod kad mi je bilo devet godina. Moja je majka govorila: »Neka moja Anica nešto nauči i postane valjana djevojka!«

U zavodu se moglo ostati do navršene 18. godine života. Ja sam u nauci dobro napredovala, naročito u ručnom radu.

Jednom je u zavod došao poglavar milosrdnih sestara superior Höperger. Kad je vidio kako ja radim i što radim, onako pola u zbilji, a pola u šali, rekao je da bi takvih djevojčica trebalo u samostanu. Ja sam već otprije zavoljela samostan i samostanski život, koji sam promatrala kroz život i rad sestara u zavodu. Svoju želju da postanem redovnica odmah sam očitovala superioru i on je zapisao moje ime.

Pokojna sestra Ksaverija Skube dolazila je svako ljeto iz Zagreba u Split na odmor. Ona je bila prava velika umjetnica ručnog rada, veziva. Čim je spazila kako ja radim, izrazila je želju da po dolasku u samostan odmah dođem k njoj kao naučnica.

U samostan sam stupila 11. studenog 1892. Obučena sam na Veliku Gospu 1894. u kući Matici u Zagrebu. Sa mnom je bilo obučeno još 28 sestara. Svete redovničke zavjete dobila sam 1896. Zlatni jubilej sam proslavila 1946., a dijamantni 1956.

Po dolasku u samostan odmah sam išla k sestri Ksaveriji i kod nje sam radila 13 godina. Kroz to vrijeme radila sam raznovrsno crkveno ruho. Tada je papa Lav XIII. slavio 25-godišnjicu izbora za Papu, pa smo mu tom prigodom izradile jedan poklon. Bio je to lijepi zastor sav izvezen našim rukama. Rad je prikazivao arkanđela Mihovila kako mačem propada paklenog zmaja, a okvir je bio biljni ornament, vijenac ruža.

Božja providnost me 1905. premjestila u Drinopolje, gdje sam ostala tri godine, a onda sam 1908. premještena u Stenjevec kao bolničarka kod umobolnih. Tu sam ostala dvije godine. Godine 1910. otvorila se u Makarskoj viša djevojačka škola. Otišla sam tamo i na toj školi radila sam kao učiteljica ručnog rada i talijanskog jezika do 1915. Kad je počeo Prvi svjetski rat, sa još dvije sestre radila sam kao bolničarka kod ranjenika. Godine 1915. u Livnu se otvorila viša djevojačka škola, pa sam otišla tamo i deset godina radila na toj školi na opće zadovoljstvo. Zbog prevelike zime i snijega, na koje nisam bila otporna, molila sam časnu Majku da me premjesti.

Osim rata i svih strahota koje on sa sobom donosi, doživjela sam u to vrijeme jednu od najtužnijih zgoda u životu svakog čovjeka. Godine 1917. izgubila sam biće koje je živjelo samo za sestru i za mene — majku. Blago je u Gospodinu preminula u 77. godini mukotrpnog života, ispunjenog siromaštvom, neprestanim odricanjem, žrtvama i predanom nesebičnom ljubavi prema nama.

Iz Livna sam bila premještena u Split kao prefekta djevojčica u »Martinis Marchi«, u kojem sam i sama dobila prve čvrste duhovne temelje i smjernice za svoj budući život.

Djecu sam voljela, skrbila se za njih i nastojala sam što sam više mogla da im zamijenim rođenu majku. U zavodu sam ostala do 1940., a odatle sam otišla u Makarsku i tamo sam tri godine bila poglavarica.

Godinu 1941., godinu rata i svih ratnih strahota, razaranja i uništavanja, bijede i gladi, dočekala sam u Vinkovoj misiji — dvoreći starce u staračkom domu.

Napokon sam se vratila u grad u kojem sam osjetila zov Božanskog Zaručnika, u ovu dragu kuću, u kojoj živim od 1945. godine. Dok sam mogla radila sam u radionici crkvenog ruha za potrebe raznih siromašnih župa diljem drage Dalmacije.

Sada više ne mogu raditi. Vid je oslabio, snaga me izdala, mladenačko oduševljenje iščezlo. Ipak, u meni je ostalo nešto trajnoga. Ostalo je čvrsto pouzdanje u Boga, ljubav prema Njemu i svima radi Njega koje sam susretala na svom životnom putu. Molim se nebeskom Ocu za cijelu moju dragu zajednicu, za naše svećenike, za misionare, za mladež, za sve one s kojima me Providnost dovela u dodir, za cijeli svijet ...

Mala, krhka svijeća svetog Vinka izgara samo za Krista i za brata čovjeka radi Krista već stotinu godina. Ta mudra djevica spremno čeka sa upaljenom svijećom poziv nebeskog zaručnika na vječnu gozbu ...

Tko će se usuditi reći da je taj život unutar samostanskih zidina bio prazan, neplodan, promašen? Kamo sreće, kad bi se našlo više takvih velikodušnih duša koje bi pošle sličnim putem kao sestra Salvija Vidošević...

Pšenično zrno

To je naslov knjižice o uršulinki majci Klaudiji Boellein. Ta žena, sveta života, umrla je 3 veljače 1952. god. u Varaždinu. Kreposno je živjela i sveto umrla. 9. travnja ove godine bila je u uršulinskom samostanu u Varaždinu svečana komemoracija dvadesete godišnjice smrti. Svečanosti su prisustvovali zagrebački nadb. F. Kuharić, pom. biskup dr. Josip Lach, varaždinski kler, te izaslanici klera iz mjesta u kojima rade sestre uršulinke, a da o sestrama i ne govorimo. Svečana zborna misa i akademija bile su glavne točke proslave. Informativni proces o ispitivanju života, djelovanja i spisa majke Klaudije vodi p. Stanko Kos D. I. Prigodom te svečanosti izašla je i knjižica Pšenično zrno. Napisala ju je s. Terezija Horvat uz pomoć sestara M. Surjan, i A. Trobentar. — Knjižica se može naručiti od Samostana sestara Uršulinki, Varaždin, ul. 27. srpnja 3.

Iz života Crkve

PAPA SVEĆENICIMA

Nedavno je Papa naglasio tri osnovne crte današnjeg svećenika. A to su: poziv, učenik, i apostol.

Papa je uzeo kao polaznu točku svoga govora bezbroj pitanja i problema koji muče svećenika u ovo poslije-koncilsko vrijeme. Spomenuo je neka nastojanja da se promijeni crkveni život prema nakani koncilske obnove. Mnogi žele da se oslobode osjećaja kao da nisu korisni ili idu zatim da se oslobode vjerske i svećeničke oznake među ljudima.

Papa se posebno zaustavio na osnovnom pitanju: Što je svećenik danas? — Odgovor na to pitanje ne mogu dati svjetovne ustanove, sociologija i psihologija u poredbi s drugim kršćanskim zajednicama. Jedini je odgovor nakana Kristova. Sada je Papa upozorio na tri osnovne oznake katoličkoga svećenika.

Prva je svećenički poziv. To je najsvečaniji čas, jer ovisi o slobodnoj odluci. To je najljepša i najidealnija stranica svećeničkoga života. Vaš »DA« prividno vam je odredio mjesto među idealistima, sanjarima, smiješnim ljudima i ludama. No uistinu stavio vas je među jake, među one koji znaju zašto žive i za koga žive, među one koji su odlučili da služe i polože svoj život za druge.

Druga je bitna oznaka svećenika da je učenik koji sluša i nasljeduje učitelja Isusa. Govoreći o sekularizaciji koja ide za tim da liši svećenika ne samo vanjskih oznaka nego dapače i nutarnjih — Papa je naglasio — kako *ljudski obzir*, koji je bio uzrokom Petrovu padu, napastuje svećenike, da se pokažu ono što nisu i da zaborave na Pavlove riječi: Nemojte se prilagoditi ovom svijetu. Na taj način zaboravljaju, da im je jedina dužnost nasljedovati Krista.

Na koncu je Papa spomenuo treću osnovnu oznaku svećenika, a to je: biti apostol t j. poslan da tumači Božje tajne svijetu. Katolički svećenik — rekao je Papa — nije samo prezbiter koji vodi vjerski obred zajednice nego je jedini vršilac službenoga kulta, koji on vrši u ime Kristovo i istovremeno u ime povjerenoga si puka. On je čovjek molitve, jedini vršilac euharistijske žrtve, on oživljuje mrtve duše, on je djelitelj Božjih milosti.

Gledajući to bezimeno biće, čovjeka bez vlastitoga ognjišta i bez ikoga svoga, opažamo da ne zna više ljubiti poput običnoga čovjeka, jer je cijelo svoje srce predao Kristu, koji je sam sebe predao sve do žrtve na križu. I cijeloga je sebe predao bližnjemu, da ga ljubi poput Krista.

PAPA O GRIJEHU

Nedavno je u generalnoj audijenciji srijede Papa ponovo govorio o grijehu i koji mu je smisao u sveopćoj našoj ljudskoj, a pogotovu kršćanskoj stvarnosti. Samo onda, ako pravo razumijemo što je grijeh možemo i moramo računati s potrebom našega otkupljenja po Kristu. Nažalost, naše vrijeme rado šuti o grijehu. Mentalitet našega vremena ne samo da odbija razmišljanje o grijehu već odbija da se o njemu uopće govori. Čini se da je riječ grijeh izvan svake uporabe, kao nešto o čemu je neugodno i neukusno govoriti. Međutim, grijeh je strašna stvarnost u životu svakoga čovjeka, i on je temelj nauke Crkve o naravi i potrebi da nas Bog otkupi i spasi.

MAJKA TEREZIJA U BANGLA DEŠU

Naša zemljakinja majka Terezija, porijeklom Albanka, koja u Indiji, osobito gradu Kalkuti, neobično plemenito pomaže sirotinju te bolesnima i umirućima, boravila je nedavno u glavnom gradu Bangla Deša, Daki. Tamo je organizirala prihvatilište za djevojke koje su postale majke ili očekuju dijete nakon nasilja pakistanskih vojnika u nedavnom ratu.

Vodit će tu akciju njezine sestre iz Indije i Bengalije. Prve djevojke već su počele pristizati iz raznih strana. Drugi će centri biti otvoreni u gradu Chittagongu i drugim pokrajinama Bangla Deša.

Za svog kratkog boravka u Bangla Dešu razgovarala je s mnogim vodećim osobama sadanjeg režima. Razgovarala je i s ministrom predsjednikom Rahmanom, koji joj je dao znatnu pomoć u novcu i potakao da nastavi to djelovanje.

Majka Terezija izjavila je da se ovaj čas ne može ustanoviti koliko je djevojaka bilo žrtva nasilja pakistanskih vojnika, jer se mnoge od njih neće nikada javiti. Njihov se broj može kretati između četiri, a možda i dvjesta tisuća. Vlasti namjeravaju točno ispitati i provesti o tom anketu nakon povratka izbjeglica iz Indije. Majka je Terezija izjavila da je velik broj djevojaka bio ubijen, mnoge su počinile samoubojstvo, a neke su samovoljno ostavile svoje obitelji. Nakon dva djeseca, u svibnju, majka se Terezija opet vraća u Bangla Deš da sve uredi i pomogne.

NEMA IMENOVANJA NOVIH KARDINALA

Nedavno su talijanske novine pisale da Sveti otac namjerava naskoro imenovati nove kardinale. Razni su dnevnici donosili i neka imena tih budućih kardinala. No u isto je vrijeme direktor dvorane za tisak pri Svetoj stolici, prof. Federico Alessandrini, izjavio novinarima da »nema baš ništa istinito u tom pisanju novina«.

Kardinalski broj iznosi sada 119, od kojih 92 nisu još navršila 80. godinu života, i prema tome mogu birati i biti birani za vrijeme eventualnog konklava. Posljednji je puta Pavao VI imenovao kardinale 30. travnja 1969, dok je prije imenovanje kardinala bilo gotovo svake dvije godine. Tako 1965. i 1967. godine.

Slijedeće Papino putovanje bit će po svoj prilici u rujnu u gradu Udine, gdje će biti talijanski narodni euharistijski kongres.

HITLER HTIO ODVESTI PAPU IZ RIMA

Iz povijesnih dokumenata biva sve jasnije kako je Hitler za Drugog svjetskog rata imao osnovu provaliti u Vatikan te zarobiti sav diplomatski zbor, i samog papu Pija XII, a zatim se pred svjetskom javnošću (jednostavno) ispričati kojekakvim smisalicama. Povjesničar otac Graham Robert objavio je naime u isusovačkom časopisu Civiltà Cattholica dokumente koji govore o tim zbivanjima. Izjave iz raznih diplomatskih krugova iz onoga doba potvrđuju da je Hitler, nakon Mussolinijeva pada, bio odlučio provaliti u Vatikan i odvesti papu i kralja iz Rima, jer je smatrao da su upravo oni krivi za Mussolinijev slom. Navodno, od toga su ga odvratili Ribentropp i Goebels.

OPASNOST ZA INDIJANSKA PLEMENA

Crkvene vlasti Brazila, Kolumbije i Perua ponovno su iznijele pred svjetsku javnost teške prilike u kojima žive i danas indijanska plemena koja su uspjela preživjeti navalu bijelaca u tim krajevima. Brazilska biskupska konferencija tvrdi da indijanskim plemenima, koja žive po prostranim brazilskim džunglama, prijeti potpuno uništenje. To proizlazi iz proučavanja što ga je Crkva poduzela među plemenima uzduž rijeke Amazonke. Potpuno se gaze prava tih plemena, kojima iz dana u dan sve više prijeti i kulturna i biološka smrt. Brazilski biskupi traže da se tim urođeničkim plemenima zajamči pravo na privatno zemljišno vlasništvo i da im se omogući njihov kulturni razvoj. Na taj je način uspjelo brazilskim biskupima pobuditi zanimanje tamošnjih vlasti za taj problem, pa se čini da će doći do sastanka između civilnih i crkvenih odgovornih predstavnika, koji će tražiti rješenje za taj problem, koji je isto tako težak kao i u nekim drugim državama Južne Amerike.

MIKOJANOVA MAJKA

U repovima stoje ljudi pred knjižarama u Moskvi i kupuju nedavno izišlu knjigu s uspomenama Anastazija Mikojana. On je preživio sve boljševičke revolucije, a 1964. i 1965. bio je predsjednik vrhovnog sovjeta, šef ruske države. Prije nekoliko godina povukao se iz javnog života, i u to vrijeme napisao spomenutu knjigu. U njoj je odulje poglavlje posvetio svojoj majci.

Anastazije Mikojan rodio se 1895. g. iz armenske obitelji kod Tiflisa, gdje je bio u sjemeništu. No 1915. priključio se komunističkoj partiji. Zbog mnogoga posla u revolucionarnom djelovanju stradalo mu zdravlje, pa se vratio na neko vrijeme u roditeljsku kuću. I tu je razvijao boljševičku djelatnost. To je zabrinulo i ražalostilo majku, pa ga je nagovarala neka on, tako pametan, napusti boljševičku stranku, a prijeđe u koju drugu, kojoj pripadaju ostali ugledni ljudi. On joj je kušao sve rastumačiti, ali je nije mogao umiriti. O tom piše u knjizi ovako:

»Tada mi dođe na um kako ću majku uvjeriti. — »Majčice, rekao sam joj, možeš li se ti odreći kršćanske vjere?« — Majka se lecne, prekriži i uzbuđena odgovori:

»Što govoriš, sinko? To ne ide. Prije ću umrijeti«.

Na to sam joj rekao: Ja te razumijem. No i ti moraš mene razumjeti. Boljševici — to je moja vjera. Ja se ne mogu njih odreći. Molim te nemoj mi više o tom govoriti. Nema svrhe. Kad dođe vrijeme, ti ćeš se uvjeriti da ja i boljševici radimo pravo. Do onda vjeruj na moju riječ.

To se moje majke dojmilo, premda je nije razveselilo. No umirila se, jer mi je vjerovala. I nikad mi više o tom pitanju nije govorila.

Od 1923. g. živjela je sa mnom najprije u Rostovu, a onda u Moskvi u Kremlju. Bila je vrlo zadovoljna što njezin sin uživa toliki ugled u zemlji.

Zanimljivo je što se u mojoj prisutnosti nije nikad molila Bogu ni išla u crkvu. Ja sa svoje strane nisam nikad s njom govorio o Bogu ni vjeri, a ona me o tom nije nikad ništa pitala. Ja sam mislio da je ona prestala vjerovati u Boga.

Kad sam se 1959. g. vraćao s jednog puta iz Amerike zrakoplovom jedne skandinavske kompanije, nad oceanom su dva od četiri motora prestala raditi. Prijetila je katastrofa.

Vijest o tom došla je i do ušiju moje majke. Kad sam se vratio kući, upitao sam je: »Kako si, majčice?« — »Dobro«, odgovorila je kao uvijek, samo sam sve vrijeme bila u velikoj brizi radi tebe, i čitavo sam se vrijeme molila Bogu da se živ vratiš iz one zemlje«.

Začuđen gledao sam je i upitao: »Zar ti, dakle, još uvijek vjeruješ u Boga?«

»Ali, sinko, zar čovjek može biti bez Boga?«, odgovori ona priprosto.

Moja je majka umrla 1960. u Moskvi. Bile su joj 93 godine.«!

ITALIJA

Između desetak već službeno priznatih partija i ovećeg broja ljevičarskih i desničarskih izvanparlamentarnih skupina u Italiji, koje se međusobom natječu u predizbornoj kampanji, pojavila se ovih dana i skupina, koja je u cijelom talijanskom tisku i javnosti pobudila veliko čuđenje. Angelo Quattrocchi predao je ministarstvu unutrašnjih poslova izborni simbol nove partije Hippies-vaca. Svojim programom oni namjeravaju ukinuti sve tako zvane »kaznene ustanove«, kao što su — prema njihovu mišljenju — škole, kasarne, crkve i robne kuće te ih pretvoriti u mjesta razonode. Evo nekoliko točaka njihova političkoga programa: ukinuti sve ono što smo naslijedili od prijašnjih pokoljenja; traže slobodnu prodaju neškodljivih droga, kao što su hašiš i marihuana, ali su zato da se zabrani prodaja eroine, i što više, televizija. Zahtijevaju da se dade što veća sloboda seksu, pobačaju i svim ljudskim odnosima. U programu traže da se ukine vojska, da se građanima badava stave na raspolaganje prevozna sredstva, kuće i lijekovi. Zabraniti autima ulazak u naselja. Zabraniti djelovanje onim vlasnicima koji se ne žele odreći svojih imanja, tvornica i poduzeća i dati im penziju samo neka šute i ne smetaju razvoju društva u ovom smjeru koji oni zamišljaju.

Jasno da ovakav program izaziva različite odjeke. Organizatori očekuju veliki uspjeh pogotovo među mladi-

ma. To je pojava i problem mladih, i ne samo u Italiji već i po cijelom svijetu. Mladima se nastoji u mnogim zemljama iskazivati što veće poštovanje i pozivaju se na suradnju sa starijim generacijama, no nažalost mnogi mladi preziru iskustva starijih i žele ići po svojem originalnom putu. S jedne strane se bore protiv svega onoga što se naslijedilo, a s druge strane se i oni organiziraju kao i razne druge partije, obećavajući narodu mnogo više nego li su sposobni dati. Mlađima od sebe predbacuju da nemaju iskustva i traže od njih da prime ono što oni smatraju dobrim i potrebnim. I tako danas postoji sukob ne samo među starijom i mlađom generacijom već i među raznim pokretima i pojavama same mlađe generacije.

O OVOME VALJA RAZMISLITI

◆ Svjetska organizacija za zdravlje misli da barem trećina, možda i polovina ljudi na svijetu gladuje ili se nedostatno hrani.

◆ U zemljama s visoko razvijenim životnim standardom troši stanovnik na dan poprečno oko 2 kilograma životnih namirnica, a u onim s niskim životnim standardom oko pola kilograma.

◆ Smrtnost djece u zemljama razvoja vrlo je visoka. Samo dojenčadi umire 4 puta više nego u industrijaliziranim zemljama, te na tisuću rođene djece umire u zaostalim zemljama 110 prema 25 u onim drugima.

◆ Ljudi analfabeta — koji ne znaju čitati ni pisati — ima danas za 100 milijuna više nego prije 20 godina. A cjelokupni broj onih koji ne znaju čitati ni pisati danas premašuje 800 milijuna na čitavom svijetu.

◆ Nezaposlenost u svijetu raširena je svuda, i neprestano raste. Oko 20 posto ljudi sposobnih za rad nemaju posla. U nerazvijenim zemljama raste gradsko stanovništvo dvaput brže nego što se stvaraju nova radna mjesta.

◆ Podjela prihoda i bogatstva izgubila je ravnotežu, i postaje sve gora. U Indiji polovica obradive zemlje pripada 12 posto bogatašima. U Braziliu 10 od 100 obitelji imaju 75 posto zemlje.

◆ Razlike u prihodu po glavi između bogatih i siromašnih zemalja stalno rastu. U krajnjim zgodama iznosi ta razlika i po 3000 dolara po glavi. A proračuni ukazuju na to da će na koncu ovog stoljeća razlika između najbogatijih i najsiromašnijih iznositi 9000 dolara.

Tako se računa da bi u godini 2000. prema današnjim cijenama stanovnik Ujedinjenih Država Amerike imao prihod po glavi 10.000 dolara, u Braziliji 500, a u Indiji 200 dolara.

Crkva po svojoj nauci, vjerskim organizacijama radi svim žarom na tom da se predusretnu i smanje patnje čovječanstva pravdom i ljubavlju.

◆ »KAO NEŠTO UZNEMIRUJUĆE« naziva sovjetski list »Nauka i religija« činjenicu to što se među »aktivnim i djelotvornim vjernicima« nalazi znatan postotak ne samo one neuke mladeži iz seoskih slojeva nego dapače i apsolvenata s visokih škola. Tvrdnja da će nestati vjere kad izumre stari naraštaj, ne može se više držati, piše taj časopis.

◆ U SUDANU završit će, čini se, sukob između muslimanskog dijela na sjeveru i kršćana na jugu, u kojem je izgubilo 700.000 ljudi život. Posredovanjem Svjetskog saveza crkava izrekla je sudanska vlada osnovu za pomirenje s kršćanima.

Josip Badalić

KNJIGE

■ Upravo je iz tiska izašla knjiga **»MARIJA I OBITELJ«**, što ju je napisao naš poznati pučki misionar otac Mato Jović. To je njegovo posljednje djelo, što ga je ostavio kao dar svim hrvatskim katoličkim obiteljima. Umro je prije negoli je mogao vidjeti tiskane te svoje zadnje stranice. Knjiga je namijenjena za svibanjska čitanja, pa je prema tome i tematika braka i obitelji povezana s Gospom kao uzorom svih katoličkih žena i majki.

Knjiga je veoma lijepo opremljena, a predgovor joj je napisao zagrebački Nadbiskup. Cijena joj je 20 dinara, a naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699.

■ Otac Josip Antolović izdao je veoma ukusnu knjižicu u obliku molitvenika pod naslovom **»DEVET DANA S PETROM BARBARIĆEM«**. To je originalna devetnica u kojoj se molitelju predlaže da uz molitvu za postizavanje neke milosti po zagovoru Petra Barbarića vježba i neke određene kreposti. Tako za prvi dan predlaže odgoj i oblikovanje značaja, za drugi molitvu, za treći žrtvovanje za bližnjega, i tako redom. Svaka krepost potkrijepljena je citatom iz Svetog pisma i iz života Petrova. Ova će knjižica posebno dobro doći našoj mladeži kao neka mala duhovna pouka. Cijena joj je 5 dinara, a naručuje se na gornju adresu.

■ U tisku se nalazi molitvenik **»SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE«**. To je molitvenik sa velikim slovima za one koji slabije vide. Kako je taj molitvenik odmilio među starijim vjernicima, najbolje svjedoči da je četvrto izdanje, koje je prvo poratno izdanje, bio u kratko vrijeme raspačan. Ovo novo, peto izdanje, imat će Red mise s trećom Euharistijskom molitvom i promjenjivim dijelovima za misu Srca Isusova. Osim toga, naći ćete u njemu sve litanije, devetnicu Srcu Isusovu, Križni put, molitve nekim svecima, molitve za razne potrebe, molitve za umiruće, te na kraju nešto pjesama. Nadamo se da će izaći iz tiska do blagdana Srca Isusova. Već sada se možete predbilježiti na gornju adresu. Cijena će biti naknadno javljena.

■ U tisku je drugi dio knjige **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«**. To je knjiga pisama i duhovnih misli našeg bengalskog misionara oca Gabrića. U prvom dijelu nalaze se njegovi članci. Prvi dio veoma je lijepo primljen od prijatelja misija. Naklada tog dijela ide prema kraju. Tko još želi neka što prije nabavi taj dio, a za drugi neka se odmah nastoji predbilježiti. I prvi i drugi dio obiluje slikama iz života i rada tog našeg misionara. Prvi dio stoji 50 dinara, dok će cijena za drugi dio biti naknadno javljena. Naručuje se na gornju adresu.

ZAHVALJUJEM PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Za sretan porod, kao i za milost da je moj muž našao zaposlenje, zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj. I nadalje preporučujem njihovoj zaštiti sebe i svoju obitelj. — N. N., Đurađ.

— Na uspjeloj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. I ubuduće im preporučujem sebe i obitelj. — Franica Supraha, Mandre na Pagu.

— Stipa Abramović iz Posavskih Podgajaca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti.

— Za sretno položen ispit svoga brata zahvaljuje Petru Barbariću jedna časna sestra.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu na milosti što su mi očuvali sina od velike nesreće. I nadalje im preporučujem sebe i sina. — M. G., Omišalj.

— Hvala Gospi Lurdskoj, sv. Franji Ksaveru, kardinalu Stepincu i papi Ivanu XXIII. na ozdravljenju i svim drugim milostima primljenim tijekom života. — Rezika Kunović, Zabok.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od zdravlja, sv. Josipu, sv. Franji Ksaveru, sv. Ani i sv. Antunu za zdravlje moga oca, za sretan uspjeh u školi i na svim milostima za brata, sestre i za mene. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Antonija Topić, Opuzen.

— Preporučujem se zagovoru sluge Božjega Petra Barbarića u svojim potrebama. — Štefica Fijolica, Bugojno.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sve primljene milosti tijekom života. — N. N.
— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — N. N., Podravina.
— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu. — Mara Pendić, Valpovo.
— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što mi je kćerka ozdravila od teške bolesti i što sam našla izgubljenu stvar. I nadalje im se preporučujem. — Anđa Vuleta, Donja Vrba.
— Gospi od brze pomoći i ocu Leopoldu zahvaljujem za ozdravljenje djece. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Katica Madandžić, Osijek.
— Za dosadašnje uslišenje hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i ocu Leopoldu. Ujedno molim da me do kraja uslišaju. — Marija Kučar, Osijek.
— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Papi Ivanu XXIII. I nadalje mu se preporučujem. — s. M. I.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Mirijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na mnogim primljenim milostima. Neka me ni ubuduće ne ostave. — J., K. N.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Nikoli Taveliću za sve primljene milosti. — Marica Cik, Virje.
— Na dobivenom zaposlenju hvala Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj. — B. K., Zagreb.
— Zahvaljujem Majci Božjoj i Petru Barbariću za primljene milosti. — Ana Mihaljević, Bački Breg.
— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću na ozdravljenju. I unaprijed im se preporučujem. — P. M., Opuzen.
— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu za sve primljene milosti. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — F. V., Prilišće.
— Zahvaljujem sv. Judi Tadeju za primljene milosti. — D. B., Zagreb.
— Hvala Presv. Srcu Isusovu i bl. Dj. Mariji i svim svetima što sam u teškim danima rata ostala živa i zdrava. — Katica Hobolić, Kupinečki Kraljevac.
— Hvala sv. Antunu na pomoći da sam našla izgubljene dokumente i novac. — N. N.
— Na svim primljenim milostima, osobito za dobar uspjeh djece u školi hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Josipu. I nadalje im preporučujem svoju djecu. — A., Kalnik.
— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj na položenom ispitu moga sina. Neka nam budu i nadalje u pomoći. — M. P., Slavonski Brod.
— Srdačna hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Remetskoj, sv. Josipu, sv. Maloj Tereziji i kardinalu Stepincu za milost ozdravljenja od teške bolesti, na očuvanju mojih nekretnina i na pomoći u očajnoj situaciji. — V. P., Zagreb.
— Za uspješno položene ispite svoje kćeri zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Maloj Tereziji. — S. M., Zenica.
— Na uspjeloj operaciji moje unuke od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj. — Manda Bubić, Klis.
— Hvala Presvetom Srcu Isusovu za primljene milosti. — Mara Živković, Retkovci.
— Hvala kardinalu Stepincu što je izmolio od Gospodina milost jednoj bolesnici da primi svete sakramente, koje je do tada odbijala. — S. Marija, Varaždin.
— Hvala Majci Božjoj, sv. Ceciliji, sv. Nikoli Taveliću i sv. Franji Asiškom za sve primljene milosti po njihovu zagovoru. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Ana Mihić, Zagreb.
— Za sve primljene milosti hvala Gospi i sv. Franji Asiškom. Molim i nadalje njihovu pomoć. — Đ. N., Zagreb.
— Zahvaljujem sv. Obitelji, sv. Nikoli Taveliću, sv. Antunu i Ivanu Merzu za ozdravljenje očiju i druge milosti. — Marija Rundek, Popovača.
— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu za ozdravljenje noge, oka i glave. I nadalje im preporučujem svoju obitelj, napose bolesnu snahu. —A. G., Skednari, Hrib.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Svetogorskoj, sv. Nikoli Taveliću, sv. Antunu, sv. Roku i Papi Ivanu na primljenim milostima. Preporučujem im sebe, muža svu djecu i unuke. — Marija Štimac, Kupari, Hrib.
— Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. I ubuduće im preporučujem sebe, muža, svekrvu i kćerku. — N. N., Hrib.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od sv. Krunice, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću za sretan uspjeh svoje kćeri u školi i zanatu, te na dobivenom zaposlenju, kao i na drugim milostima što smo ih primili ja i moja djcea. I nadalje im se preporučujem. — V. D., Remetinac Hrv. Zagorje.
— Marija Užnik iz Beketinaca zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju bubrega.
— Hvala Majci Božjoj i blaženom Maksimilijanu Kolebu na uslišanim molitvama. — N. N., Podravina.
— Od srca zahvaljujem Majci Božjoj što mi je od Gospodina izmolila ozdravljenje. Molim i nadalje za njezin zagovor i pomoć. — Janja Pažin, Rokovci — Andrijaševci.
— Marija Kupanovac iz Podravske Moslavine zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu na ozdravljenju od opekotine, kao i na drugim milostima udijeljenim članovima obitelji.
— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uspjeloj operaciji srca. I nadalje se preporučujem njihovoj zaštiti. — Katica Sego, Varaždin.
— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i sv. Antunu, naročito za sretnu operaciju moga nećaka koji je bolovao više od 18 godina. Zahvalna K. Karjaković, Osijek.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu na primljenim milostima. Magda Bratulić, Zagreb.
— Zahvaljujem Majci Božjoj na primljenim milostima i dalje se preporučujem njenom zagovoru kod nebeskog Oca. Čitateljica iz Preka.
— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Fatimskoj te sv. Josipu za sretnu i uspješnu operaciju i za ozdravljenje moga sina, za uspjeh unučice u školi. Katarina Lačak. Petrovaradin.
— Toplo zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Sv. Antunu i sv. Josipu kojima sam se preporučila u molitve za ozdravljenje nećaka. I nadalje im se preporučam u molitve i zagovor. Romanka Radetić, Jelenje.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj, te sv. Antunu i drugim zaštitnicima za više milosti u našim potrebama. N. N. Dobrinj.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj i svim svecima na primljenoj milosti. I nadalje im se preporučam. H. M. Zlatar.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću na milostima i unaprijed se utječem pod njihovu zaštitu. R. P. Jesenice.
— Zahvaljujem Majci Božjoj na ozdravljenju Barice Dugić.
— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, zaštitnicima ocu Leopoldu, bl. Augustinu Kažotiću i Ivanu XXIII. Osjetila sam veliku pomoć od Boga po zagovoru ovih zaštitnika. M. B. D.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

SVIBANJ TI, MARIJO, DARIVA CVIJEĆE!

GLASNIK
SRCA IŠUSOVA I MARIJINA

VI LIPANJ — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

239 **Uz blagdan Srca Isusova**

240 **Tajna čovjeka u tajni Kristova Srca I. Kukula**

244 **Odgojimo djecu za Boga, J. Gusić**

247 **Braćo, priznajmo svoje grijehe, S. Džalto**

252 **Poštivanje narodnih predaja u misijama, J. Antolović**

255 **Moja vjera, F. Šipušić**
— **Isus Krist jest Bog**
— **Jedinstvo u osobi**
— **Presveto Srce Isusovo**
— **Bogorodica**

266 **Misije, J. Gusić**
— **Evangelizacija**
— **Posla ima na pretek**
— **Sestra Emica piše**
— **Sestra Anka Luketić zahvaljuje**

272 **Biskupska konferencija u Zagrebu**

273 **Iz života Crkve, J. Badalić**

277 **Razgovori, I. Fuček**

279 **Sluga Božji Petar Barbarić, I. Kukula**

282 **Knjige**

283 **Tko mi je majka, tko tata, Tomislava**

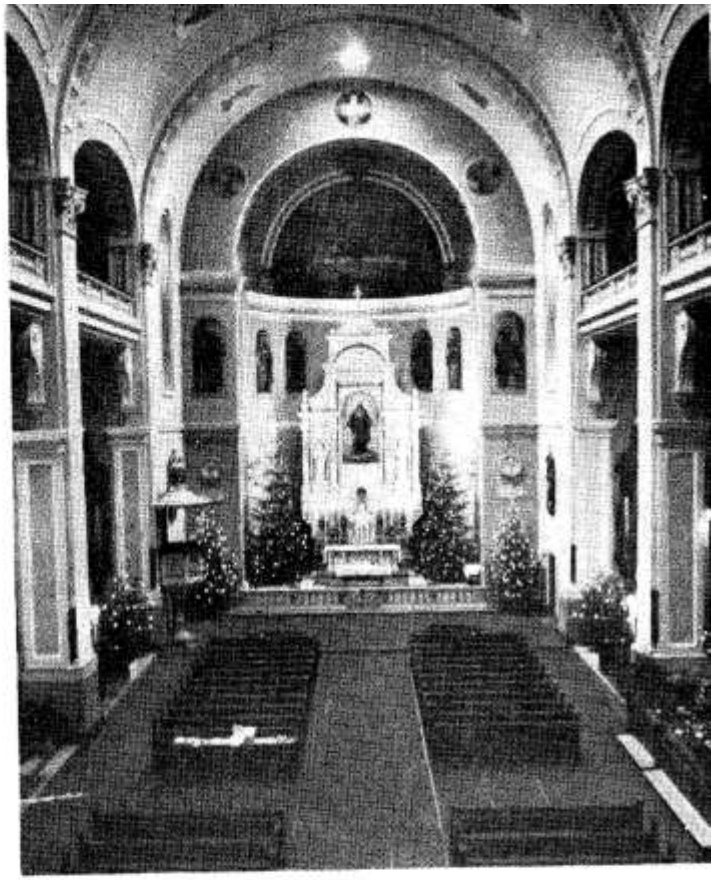
285 **Susret na bačkim salašima, Ž, Brzić**
Zahvalnice

9. lipnja

BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Proslava blagdana Srca Isusova u Hrvatskom narodnom svetištu u Zagrebu:
Od 4. do 11. lipnja **Tjedan proslave**

8. lipnja navečer u 7 s.: Misa, propovijed i zajednička pobožnost
9. lipnja, petak **Blagdan Srca Isusova**. Cijeli dan izložen Presv. Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispovijed i pričest kroz čitav dan. Svete Mise svakog punog sata.
U 10 sati pjevana misa i propovijed.
Navečer u 7 s. Pontifikalna misa, propovijed i posveta Srcu Isusovu.
11. lipnja - nedjelja: **Vanjska proslava.** Ispovijedanje i pričešćivanje kroz cijeli dan. Svete Mise svakog punog sata do podne.
U 9 sati svečana misa. U 4 sata poslije podne propovijed za hodočasnike. U 7 s. navečer pjevana misa i propovijed.
Ove godine navršava se sto godina od posvete Družbe Isusove Srcu Isusovu. Članovi Družbe Isusove, čuvari Svetišta Presv. Srca, mole vjernike da zajedno s njima zahvale Srcu Isusovu na svim milostima koje je dobrostivo Kristovo Srce kroz ovih sto godina udijelilo Družbi, i preko njezinih članova vjernicima, napose u ovom našem Narodnom Svetištu Srca Isusova.

UZ BLAGDAN SRCA ISUSOVA

Obnovljeno svetište Srca Isusova u Zagrebu očekuje o blagdanu Srca Isusova hodočasnike. U ovom svetištu Krist Gospodin dobrotom svoga Presvetog Srca dijeli svojim vjernicima kroz cijelu godinu mnoge milosti — a osobito će im biti dobrostiv prigodom blagdana svog Presvetog Srca!

NAKANA AM ZA MJESEC LIPANJ 1972.

TAJNA ČOVJEKA U TAJNI KRISTOVA SRCA

U ČEMU JE »TAJNA ČOVJEKA«

Možda nismo nikada do sada čuli izraz »tajna čovjeka«. Čuli smo mnogo puta o tajnama, koje čovjek promišljeno i svijesno krije u svom srcu. Mudri čovjek ne će nikada sve što u svom srcu krije, iznašati pred svakoga bez razlike. Ima stvari, koje će samo u molitvi iznijeti pred Gospodina, ili u sakramentalnoj ispovijedi pred namjesnika Božjega, da dobije sveto odrješenje; ili samo pred roditelje, pred liječnika ili odvjetnika. Svaki čovjek ima stvari, o kojima samo sa prijateljima govori. Sve su ovo, što smo nabrojali, tajne čovjekove. Može se dogoditi, da čovjek ponekad sam sebi bude »tajna«. Znamo katkada reći: »Ne razumijem samoga sebe. Nije mi jasno, što se u meni zbiva.«

No nije samo pojedinac sebi samome tajna, nego je i čovjek u općenitom smislu »tajna«. To je »tajna čovjeka«. Nema te filozofije, koja bi znala na potpuno ljudsko zadovoljstvo odgovoriti na pitanja: tko je čovjek, otkuda je, kako je dospio na ovaj planet, koji mu je konačni cilj, kako će do njega najlakše i najsigurnije doći? Mnogo se velikih filozofa ovim pitanjima bavilo, ali ih nisu znali riješiti. Ono rješenje, koje su oni donijeli, nije zadovoljilo ljudski um ni ljudsko srce, a sami filozofi međusobno se pobijaju.

Promatramo li čovjeka kakav jest u svom vremenitom životu, kako ga u svagdanjem iskustvu susrećemo, u njegovim bijedama i nevoljama, u mnogim fizičkim i moralnim slabostima, onda nam je čovjek doista velika tajna. Onda se pitamo, zašto čovjek uopće živi, kad ga toliko zla biju, a nema mogućnosti, da im izbjegne i da ih se potpuno oslobodi. Tajnu čovjeka nimalo ne umanjuje ni sav napredak u tehničkoj kulturi, jer se duh ne može zadovoljiti i zasititi samo materijalnim i sjetilnim dobrima, visokim standardom života, što mu ga današnja civilizacija pruža. Materijalna produkcija uvijek nailazi na konkurenciju na svjetskom tržištu, a i najbolja ratna oprema ugrožena je isto tako modernom opremom neprijateljski raspoloženih država. Filozofija, premda ispituje »zadnje uzroke stvari«, nemoćna je, kad se radi o pitanjima, koja se tiču prekogrobnog života.

ODGOVOR U LJUBAVI SRCA ISUSOVA

Ipak nismo ostali bez odgovora na ova temeljna pitanja. Nalazimo ga u Božjoj Objavi, a napose u Isusu Kristu, u kojem su ostvarena sva proročanstva starozavjetnih proroka. U Isusu nam je sam Bog osobno progovorio riječima, koje je čovjek slušao i znakovima, koje je čovjek gledao i razumio. A još nam je napose progovorilo samo Srce Isusovo. Nije li i kod običnih ljudi govor srca najglasniji i najjasniji govor! Srce Isusovo nam je otvorena knjiga, u kojoj nalazimo jasni odgovor na zagonetnu »tajnu čovjeka«. Tko pozna Srce Isusovo, ljubav i milosrđe toga Srca prema ljudima, taj će shvatiti i razumjeti i »tajnu čovjeka«. To je Srce počelo kucati, da spasi čovjeka. Ono je tridesetitri godine živjelo, radilo i trpjelo za sve ljude — sve do smrti na križu i sve, dok rimski centurion Longin nije kopljem probo Isusove grudi. Taj jezovit ali još više tako mili događaj sa mnogo je osjećaja opisao »Učenik, kojega Isus ljubljaše«, i koji je Isusa ljubio i koji je bio očevidac svega, što se na Kalvariji događalo. U ljubavi i milosrđu Isusova Srca vidimo kao u zrcalu, tko je na oko bijedni i izgubljeni zemaljski čovjek, odakle je i koja mu je konačna svrha. Da nije čovjek došao od Boga po stvaralačkoj svemogućnosti Božjoj, da nije preodređen za vječni život u Bogu, za subrata Božjeg Sina i subaštinika Nebeskog kraljevstva, ne bi ni Srce Božjega Sina onoliko trpjelo za čovjeka, niti bi se danas na sakramentalni način po Euharistiji i sv. Pokori, pa i po privatnim objavama koje je Crkva brižno ispitala, toliko zalagalo za čovjeka, da ga izvuče iz ponora propasti.

Već sama činjenica, da je Druga Božanska Osoba uzela i neodjeljivo združila sa sobom pravu ljudsku narav, veoma uzdiže vrijednost čovjeka u općenitom smislu. Premda su anđeoski zborovi po naravi savršeniji od ljudi, ipak nije anđeoska narav tako uzdignuta i počašćena, u tako blizu vezu došla sa Vječnim Bogom, kao ljudska narav po Utjelovljenju Druge Božanske Osobe i po izboru ljudske kćerke za Majku Božjega Sina, za Kraljicu anđela i svemira. Kad promatramo čovjeka u bijedama i nevoljama, koje ga biju, teško bismo odgonetnuli njegovu pravu vrijednost. No kad gledamo samoga Boga, koji postaje jedan od sinova ljudskih, pitamo se sa Psalmistom: »Što je čovjek, da ga se spominješ, sin čovječji, da ga poha-

đaš? Ti ga učini malo manjim od Anđela, slavom i sjajem njega okruni« (Ps 8,5-6).

USKLADENJE ŽIVOTA S ODGOVOROM NA TAJNU

Ovaj odgovor na »tajnu čovjeka« traži od nas, da u ovom zemaljskom životu živimo kako dolikuje dostojanstvu djeteta Božjega i budućeg subaštinika Nebeskog kraljevstva. I u tome nam je naš Gospodin učitelj, uzor i pomoćnik. U svemu nam daje primjer vlastitim životom na zemlji u smrtnom tijelu, u kojem je mogao trpjeti i žrtvovati se, mogao je biti umoran, bolestan i mučeničkom smrću završiti svoj zemaljski život. »Nemamo, naime, nekoga velikog svećenika koji ne bi mogao suosjećati s našim slabostima, nego jednoga, koji je iskusan u svemu, kao i mi, samo što nije sagriješio (Hebr 4,15). Milostima, koje nam je zaslužio cijelim svojim životom, a osobito Mukom i Smrću na križu, neprestano nas krijepi. Ta nam dobročinstva iskazuje napose svojim milosrdnim i ljubavi punim Srcem. Kao što je po shvaćanju cjelokupnog roda ljudskog srce središte ljubavi i plemenitosti čovjekove — mislimo na unutarnje, duhovno srce, koje organsko srce lijepo simbolizira — tako je i kod Gospodina Srce središte ljubavi i plemenitih osjećaja prema nama. Kad želimo napose pohvaliti kojega čovjeka, onda kažemo: »Ovaj čovjek ima lijepo srce«. A kako tek lijepo Srce ima naš Gospodin. Potiče nas, da se u Njegovo Srce ugledamo: »Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete naći pokoj svojim dušama, jer je jaram moj sladak, a moje breme lako« (Mat 11,29-30). Nije li još na poseban način istakao svoje Srce tim, što je dopustio da mu vojnik probode tjelesno Srce, simbol njegove Božanske ljubavi, te da iz njega istekne i zadnja kapljica krvi i sukrvice.

Kult Srca Isusova ima veliko značenje u životu svakog pojedinog vjernika. Štovateljima Srca Isusova ne treba to dokazivati, jer ih o tome vlastito iskustvo uči. Ova pobožnost približuje srce vjernika Isusovu Srcu i utire put Isusu u srca svojih štovatelja. Može li išta više oplemeniti ljudsko srce i obogatiti ga darovima Duha Svetoga, nego prijateljevanje sa Isusovim Srcem. Ne radi se ovdje o nekoj sentimentalnoj, čuvstvenoj pobožnosti, nego o unutarnjoj blizini srdaca vjernika sa Srcem Gospodinovim. Već u St. Zavjetu traži Bog srca ljudska za sebe: »Daj mi, sine, srce svoje« (Izreke, 23,26). Tuži se na Izraelce, koji su Ga slavili ustima, a srce im je bilo daleko od Njega (Izaija, 29,13). Na ove riječi opozivlje se i Gospodin u prepirci sa farizejima: »Lijepo je o vama licemjerima prorokovao Izaija kad je napisao: »Ovaj narod štuje me usnama, a srce mu je daleko od mene (Mar 7,6). Poznate su riječi Gospodinove: »Gdje je vaše blago, tu će biti i vaše srce (Luk 12,34).

LITURGIJSKO ŠTOVANJE SRCA ISUSOVA

U mjesecu smo lipnju, u kojem se svetkuje blagdan Srca Isusova. Sam je Gospodin zaželio, da se ovaj blagdan ustanovi. U privatnim objavama danim sv. Margareti Alacoque, odabrao je za ovaj blagdan prvi petak poslije tijelovske osmine i zaželio, da se u taj blagdan pruži Njegovu Božanskom Srcu naknada i zadovoljština za mnoge mlakosti, nepravde i uvrede, koje ljudi, pa i Bogu posvećene osobe, tome Srcu nanose.

Presv. Srce štujemo ne samo na Njegov blagdan, nego i inače preko cijele godine, a osobito u Prve petke u mjesecu. U taj dan primamo naknadnu sv. Pričest, molimo Litanije Srca Isusova, Otprošnju i Zlatnu krunicu. U nekim župama, u kojima ima revnih štovatelja Srca Isusova, obdržava se uoči Prvog petka »Getsemanska ura«. Crkva je ne samo odobrila pobožnost Prvih petaka, nego je i dopustila, da se u te dane služi zavjetna Misa Presvetog Srca.

Pobožnost Prvih petaka nailazi danas kod nas i drugdje po svijetu na stanovite poteškoće. Nekoje smeta, što je ta pobožnost povezana s nekim brojevima — »prvi petak« — pa im zato cijela pobožnost izgleda kao neka magija ili čarolija. Ovaj prigovor nema nikakvog temelja ni smisla. Sam je Gospodin taj dan odabrao za posebno štovanje Njegova Srca. Pa da i nije zar nije korisno stanovite pobožnosti povezati uz stanovite dane, da ih se lakše sjetimo i sigurnije obavimo. Zar nam ne koristi što se na pr. srijedom sjetimo sv. Josipa, četvrtkom Presv. Euharistije, petkom Muke Gospodinove, subotom Majke Božje. Tko može u tome da gleda neku magiju ili čaroliju!

Proti pobožnosti Prvih petaka iznosi se još jedna teška optužba. Tvrdi se, da oni, koji obdržavaju Prve petke, primaju sv. Pričest u te dane, a nedjeljom se ne viđaju kod stola Gospodnjeg. Zar ne bi bilo više u duhu liturgije, da se upravo nedjeljom pričešćuju. U svetištu Srca Isusova u Zagrebu mnogo vjernika svakog Prvog petka pristupa k svetim Sakramentima. Lijepi broj od ovih prima sv. Pričest i slijedećeg dana, a gotovo svi i u prvu nedjelju. Iskustvo nam pokazuje, da je u nedjelju poslije Prvog petka znatno više Pričesti nego u ostalim nedjeljama. Pobožnost Prvih petaka nije dakle na štetu nedjeljnih Pričesti, nego im još utire put. Mnogi bi nam župnik mogao posvjedočiti, da mu se podigao broj nedjeljnih pričesti, od kako je uveo pobožnost Prvih petaka.

Nakon ovog kratkog razlaganja ponavljamo tvrdnju, da nas štovanje Srca Isusova vodi u sve dublje poznavanje svrhe i sadržaja našeg života i unutarnju vrijednost čovjekovu, i tako nam sve jasnije rješava »tajnu čovjeka«, koju ni najgenijalniji umovi bez Isusa ne mogu riješiti. Molimo Božansko Srce, da svojom milosrdnom ljubavi što obilnije pomogne svima onima, koji još nisu našli pravi odgovor na ovu tajnu.

Ivan Kukula D. I.

Odgojimo djecu za Boga

Odgoj djece treba u svom programu imati kao temelj ostvarivanje dviju temeljnih Božjih zapovijedi, a to su ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu. A kako je Isus za ljubav prema bližnjemu postavio kao mjerilo ljubav prema nama samima, to svaki pravi odgoj obuhvaća ljubav prema Bogu, ljubav prema bližnjemu i ljubav prema nama samima.

U ovom članku obradit ćemo ljubav prema Bogu, a u narednom ljubav prema bližnjemu i prema nama samima.

RIJEČ CRKVENOG UČITELJSTVA Papa Pijo XI. objavio je 31. prosinca 1921. godine glasovitu encikliku o kršćanskom odgoju mladeži. U toj enciklici među ostalim čitamo:

»Od najveće je važnosti da se u odgoju ne pogriješi, kao što je važno da se ne pogriješi i na putu prema posljednjem cilju, s kojim je usko i nužno povezan sav uzgojni rad. Doista, budući da se odgoj bitno sastoji u izgradnji čovjeka: kakav mora biti i kako treba da se na ovoj zemlji vlada, da postigne uzvišeni cilj za koji je stvoren, jasno je da kao što ne može biti pravog odgoja, a da nije sav usmjeren prema posljednjem cilju, tako u sadašnjem redu Providnosti, otkako se Bog objavio u svome jedinorođenom Sinu, koji je jedini 'put, istina i život', ne može biti primjernijeg i savršenijeg odgoja od kršćanskog.

Odatle je očita velika važnost kršćanskog odgoja, ne samo za pojedince, nego i za obitelj i za cijelu ljudsku zajednicu, jer njezina savršenost dolazi do njezinih članova. A isto je tako iz spomenutih načela jasno kolika je uzvišenost rada oko kršćanskog odgoja kao onog koji konačno ide za tim da dušama djece osigura najviše dobro, Boga, i ljudskoj zajednici vrhunac blagostanja, koji je moguć na ovoj zemlji ...«

Na kraju te enciklike Papa govori: »Vlastita i neposredna svrha kršćanskog odgoja jest suradnja s Božjom milošću u izgradnji pravog i savršenog kršćanina, to jest u izgradnji samog Krista u onima koji su krštenjem preporođeni, prema riječi Apostola: 'Djeco moja, koju opet s mukom rađam, dok se Krist ne oblikuje u vama' (Gal 4,19). Jer kršćanin mora živjeti svrhunaravnim životom u Kristu, 'koji je naš život' (Kol 3,4), i taj život javno očitovati u svim svojim djelima 'da se život Isusov očituje u našem smrtnom tijelu' (2 Kor 4,11).

Baš zato kršćanski odgoj obuhvaća čitav krug ljudskog života: osjetnog i duševnog, razumskog i ćudorednog, individualnog, obiteljskog i socijalnog, ne zato da ga bilo kako suzi, nego da ga uzdigne, ravna i usavršuje po Kristovim primjerima i nauci.

Stoga pravi kršćanin, kao plod kršćanskog odgoja, jest čovjek nadnaravan, koji postojano i dosljedno misli, prosuđuje i djeluje po zdravom razumu, osvijetljenom svrhunaravnim svjetlom Kristova primjera i nauke, ili kako se danas kaže, on je izgrađeni karakter. Pravi naime karakter ne stvara bilo kakva dosljednost i ustrajnost u vladanju, kojim upravljaju osobni nazori pojedinaca, nego samo postojanost u hodu za vječnim načelima pravde, kako priznaje i poganski pjesnik, kad hvali čovjeka 'pravedna i postojana u svojoj odluci'. A s druge strane ne može biti potpune pravednosti osim ako se Bogu daje što Bogu pripada, kako to čini pravi kršćanin ...

Pravi kršćanin ne samo da se ne odriče zemaljske stvari i ne podcjenjuje naravnih sposobnosti, nego ih dapače razvija i usavršuje usklađujući ih s nadnaravnim životom tako da oplemenjuje sam naravni život i da mu pribavlja uspješniju korist ne samo u redu duhovnom i vječnom, nego i materijalnom i vremenitom.«

Na temelju tih riječi promotrimo malo potanje ovdje naš odgoj djece za Boga i duhovne vrednote.

ODGOJIMO DJECU ZA BOGA Mi smo kršćani po krštenju od prvog časa usmjereni prema Bogu kao svome ocu. Prema tome, i naš odnos prema njemu mora biti temeljen na svrhunaravnom gledanju na naše dužnosti. Roditelji su dakle dužni od početka svoju djecu usmjerivati prema Bogu. U tome neće imati većih poteškoća dok su djeca malena. Ali kad uđu u mladenačke godine, koje poznaju toliko kriza i previranja, pojavit će se mnoge poteškoće. Tad ćemo vidjeti koliko smo uspjeli u kršćanskom odgoju u prvom razdoblju života svoje djece. Ako smo uistinu dali čvrste temelje ne samo svojim poukama, nego još više svojim primjerom, oni će bez većih poteškoća ostati vjerni Bogu. Ali ako nije bilo tako, onda budimo uvjereni da će oni proživljavati teške časove baš u pitanjima svoje vjere.

Veoma je važno da im i u tom razdoblju pomažemo da se što opipljivije susretnu s Bogom u svome životu. To će najviše uspjeti, ako cijelo obiteljsko ozračje bude ispunjeno vjerom, pouzdanjem i ljubav-

lju prema Bogu. Redovito obavljanje vjerskih dužnosti, često primanje svetih sakramenata, ali ne pod silu, nego posve slobodno i s dubokim uvjerenjem u njihovu snagu u našem životu; zatim, predanje u vodstvo Božje providnosti u časovima kušnje bilo pojedinaca bilo cijele obitelji. Od Boga tražimo pomoć i svjetlo u časovima teških odluka, kod izbora zvanja pojedinog djeteta, u važnim pothvatima . . .

Što znači to obiteljsko ozračje, kad je riječ o Bogu, veoma nam je zorno ocrtao francuski pjesnik Lamartine govoreći o svojoj obitelji.

»Za nas je Bog — kaže on — bio jedan od nas. On se rodio u nama zajedno s našim prvim pojmovima i dojmovima. Ne sjećam se da nam je ikada bio nepoznat. Nije postojao onaj dan za koji bismo mogli reći da smo prvi put čuli o Bogu. Uvijek smo ga vidali kao trećega među nama i našom majkom. Njegovo ime upijali smo zajedno s majčinim mlijekom. A čim smo započeli tepati, odmah smo o njemu učili. Koljena naše majke bila su nam prvi obiteljski oltar. Pobožnost je izbijala iz majčinog daha, iz njenih djela i kretnja. Mojoj majci bio je jedini program odgoja — Bog!«

Po sebi se razumije da će u takvoj obitelji Sveto pismo, kao objava Oca djeci, imati časno mjesto i odigrati veliku ulogu u odgoju djece. U njemu će pojedini član i cijela obitelj tražiti okrepu za dušu u raznim prilikama života. Bilo bi dobro, kad bi češće, pa i svaki dan, čitali bar nekoliko redaka, po mogućnosti ono što više odgovara njihovim trenutnim potrebama. Tako će se i djeca i mladež naučiti upotrebljavati to moćno sredstvo u svojoj samoizgradnji i u svojim susretima s Bogom.

Potrebno je i djecu i mladež poučavati da se u vjerskim poteškoćama, sumnjama, krizama, obrate na svećenika bilo u ispovijedi bilo izvan ispovijedi, i od njega zatraže pomoć, savjet i svjetlo. Razumije se da neće svaki svećenik odgovarati svima jednako, pa je stoga potrebno ostaviti slobodu izvora.

Da tu povezanost svoje djece s Bogom što više sačuvamo i možda još više utvrdimo, bit će veoma korisno da im pomognemo ući u društvo katolički usmjerene mladeži. To je posebno važno danas, kad je bezvjerski duh i duh vjerske ravnodušnosti tako silno zahvatio današnje društvo, pa i toliku mladež. Pojedinac je previše slab da se mogne uspješno oduprijeti tom duhu i sačuvati se od njegova negativnog utjecaja. Potreban je organiziraniji zajednički otpor i same mladeži i katoličkih obitelji međusobno povezanih.

U tom susretu s Bogom preko Evanđelja svakako se moramo susresti s utjelovljenim Bogom, Isusom Kristom. Bog je znao da je nama potreban opipljiv dokaz njegove prisutnosti i blizine. Stoga Sin Božji uzima na sebe ljudsku narav, da nam na taj način bude što pristupačniji. Njegov lik nosi u sebi toliko privlačne snage da mu se teško može oduprijeti onaj koji se s njim susretne. On osvaja i mlada srca, jer ona u njemu otkrivaju ideal svake ljepote, dobrote, ljubavi, žrtve i svih drugih kreposti i vrlina za kojima čezne svako mlado srce koje želi što temeljitije izgraditi svoj značaj i od svog života učiniti nešto lijepo i uzvišeno.

Usto naučimo djecu da znadu susresti Isusa Krista i u njegovoj Crkvi i u njezinim djelima.

Razumije se, da to mognemo svojoj djeci pružiti, prije toga moramo već sami dobro poznavati Isusa Krista, njegovu Crkvu i njezina djela, i za njih biti oduševljeni. A može li se naći pravi kršćanin koji ne bi bio oduševljen za Isusa i za njegovo tajanstveno tijelo, Crkvu? Može li se uopće graditi kršćanstvo bez Krista i njegove Crkve? Prema tome, može li se isto tako djeci i mladeži pružati kršćanski odgoj, a da ih ne povedemo u susret Kristu?

Koliko budemo u tome više uspjeli, toliko će i naš kršćanski odgoj djece biti dublji, temeljitiji, čvršći. A to će nam davati veće jamstvo da će ta naša djeca lakše prebroditi sve neminovne mladenačke krize i ostati vjerna Kristu, Bogu i Crkvi. Razumije se, da treba kod toga shvaćati novu generaciju i pružiti joj to blago na onaj način na koji će ga ona najlakše primiti prema svom shvaćanju. A za to se traži mnogo razboritosti i ujedno mnogo širine. To ne znači da ćemo odstupati od tradicionalne nauke Crkve, nego samo nastojat ćemo im o njoj govoriti današnjim, njima razumljivim jezikom. Nije to lako, ali je veoma potrebno. I trud će nam biti obilno naplaćen. A da nađemo taj pravi put, molimo se za svjetlo Duhu Svetome, u čijim su rukama srca i duše naše djece, i koji najbolje zna koji je put za njih najpogodniji prema cilju — prema Bogu.

Juraj Gusić

CRTICA

Braćo, priznajmo svoje grijehe!

Sa Smetalove pojate netko je zavikao: »Hej, eno niko kroz selo i đe!« I selo se uvuče u se ko šugavo kljuse. Od te vike, kao djeca od volovske rike, sve pobježe u kuće. Osta pusto i prazno selo, pokri ga čudna i sablasna tišina kao neka neodređena, a opet prisutna tuga. Samo su vrapci u izlomljenim plotovima cvrkutali, ali i oni nekako smiješno kao kada cvile žene na sprovodu.

Srce se mladom svećeniku sledi, nešto ga ubode u dušu, kao da ga igla bocnu:

»Bože, pa zar je moguće da je tako zaostalo ovo selo Bezbeli? Zar se još ovdje ljudi sklanjaju pred strancem? Zar nitko ne zna, da sam ja njihov novi župnik? Zar nisam javio da danas dolazim, pa da me dočekaju?

I tko zna kakva bi sve pitanja uskrsla u njegovoj duši dok je pro-

lazio prvi put selom u kojem će ostaviti jedan dio svoje mladosti, da se iz neke ruševne štale ne oglasi magarac. Zareva Milčekov magarac grubo i muklo kao da mu vuci kožu deru. To novog župnika uplaši, ali i ohrabri.

»Neka bar magarca, kad nema ljudi!« nezgodno pomisli bacajući pogled na droljave daščare, čađave i niske kućice, do kojih vode stazice uske i skliske s glavnog seoskog puta. Prislonile se te kućice uz štale, pa ne znaš da li je kuća ili štala. Gleda mladi svećenik tu bijedu i uspoređuje je s Rimom, gdje je završio lani doktorat. Lete mu misli po čitavoj kulturnoj Evropi, koju je imao prilike vidjeti dok je studirao u Rimu. A sad mu se oči lijepe na te niske i garave krovove. Kako je tek pod krovovima?

Što je dalje prolazio selom, sve ga je više obuzimala želja da čim prije vidi tu svoju crkvu i taj župni dvor. A ta župna crkva izmakla se na kraj sela, u samoću, uspela se na brežuljak ispod same planine kao da selo štiti od planine. Zbijena je od dasaka i balvana, jadna i mala, pa još zbog trulih dasaka pala, spustila se krovom na zemlju. A tek župni stan? I više zbog te bijede nego od dalekog puta zaželio je umrijeti sto puta, kad je sve to ugledao. Ali misnički ideali dali su mu snage, pa je samo uzdahnuo: »Hvala Bogu! Sve će biti dobro!«

I tako uđe u kućicu, šindrom pokrivenu, koja se službeno zove župni dvor. I tu u prostorijama praznim i hladnim sa gladnim želucem dočeka prvu nedjelju, dan Gospodnji.

I mlado i staro, i jako i nejako, kao što se onaj dan u kuće uvuklo, kad je prvi put prolazio selom, tako se ove nedjelje izvuklo, sve je pošlo u crkvu da vidi i čuje novog župnika.

»Mlad, drugo moja!« šapnula je baba Stoja snaši Maši čim se on pojavio u svetim haljinama iz sakristije. Pa je i na noge skočila da bolje vidi.

»De, sjedi, preda se gledi! Zar ne vidiš da ima i sijedih, ne vidila!?« izdera se na babu Stoju udovica Jelka, koja je na velika koljena klekla da bolje vidi novog pratra.

»Izgleda da neće biti gulikoža!« ko s noža šapnu gazda Džamonja, ali glasno, čulo se na dnu crkve.

I započe sveta misa.

»Bit će dobar. Ima krupnu glasinu. Viče ko da riče vo u gluhoj planini!« poslije mise započe razgovor prvi crkveni otac Jozo Smetalo.

»Ma nekako brza, ko da hrza i govori nisko, kad naredbe naređuje, a za prediku svaka čast«, s visoka progovori gazda Džamonja.

»Kada bude isko, neće govoriti nisko«, dobaci netko.

»Mlad je i neće mu trebati konja za bolesnika, a to se pika!« uskliknu radosno Jure Prpica. Ante Krtica samo je šutio. Nešto je u glavi mutio, kao da se ljutio, ali je šutio, dok su ostali svi nešto kazali o novom župniku.

Razgovaralo se o njemu i slijedeće nedjelje i one iza slijedeće, i one iza one, a onda prestalo. Tek bi koje žensko nešto reklo. I tako je teklo nekoliko mjeseci. Svijet se privikao i navikao na njega kao i na one prije njega. Čak im nije bilo neobično ni ono novo što je počeo uvoditi u crkvi. Ni misa na hrvatskom jeziku, ni okretanje oltara prema puku, ni ...

»Neka on radi na svoju ruku što hoće, nek se moli kako voli, samo neka ne viče: Daj ti meni!« Selo se složilo i predložilo crkvenom odboru da se »vjenča« za crkvu. I crkvenom odboru bi milo. I tako bi i bilo, da se nije ovo zbilo:

Jednog dana na čelu s Jozom kao crkvenim ocem pođe gazda Džamonja, Jure Prpica, Ante Krtica i Milček Zloušić da o tome razgovaraju sa župnikom. Ponio crkveni otac novom župniku dva jaja, jabuku i jedan sir. Gazda Džamonja kutiju »Drave«, Ante Krtica kokoš, Jure Prpica jedan rahetlokum, a Milček fišek suhih šljiva.

Posjedali, darove dali, a pred njih župnik stavio litru rakije. Popiše je dok je župnik rezao mezu.

»Još jednu!« viknuo je crkveni otac, kao u svojoj kući. Donio je župnik još jednu i mezu, a onda otišao krstiti dijete.

»Ovdje sam ja bio gazda, moj Mile, dok je bio i pra Pile, a evo i sada!« pa crkveni otac pođe da nali još jednu. I noseći je na sto župnik ga susretne:

»Nije ovdje birtija, prijatelju! I u birtiji se zna ko lije. Van, divljaci!« i punu bocu baci na dvorište. Boca se razbi, a crkveni otac s praznom i ukočenom rukom izleti van. Za njim krenuše i ostali. Uputiše se šutke sve do Smetalove pojate:

»E, ne rađa majka pra Pile, moj Mile, u sto država. Kod njega pij koliko ti duša želi.«

Šutnju je presjekao gazda Džamonja. Crkveni otac samo je gricao brkove od srdžbe. Vidjelo se to i po smrknutim obrvama i neobrijanoj bradi. Nakostrušila mu se od muke ko u ježa. Onako rijetko, a neobrijana od prošlog petka, stršila je ko ražena slama na njegovoj pojati. Onda je sjeo na gumno pred pojatom. Vrtio se na proljetnoj travi kao da su mu šarvale pune mravi, i samo je šutio.

»Znate li, ljudi i ti Jozo ko taj crkveni otac, čudan je meni ovaj pratar. U glavi mu velju, svi ne melju; fali mu jedna u glavi. Prvo razvali oltar, s onoga ga mista diže, primače ga bliže, i sada gleda u nas ko da nas je željan. Ljudi moji, i ti Jozo ko glavni za ta pitanja, pitam ja vas, što on nas pita ili nagovara u crkvi: »Braćo, priznajte svoje grijehe!' Ma gdje ću ih ja priznati, jadan bio, pred pukom? Nisam priznao kada sam krio koze silom, a tebi ću milom ...« derao se Krtica.

»Zlo, ljudi, zlo!« progovori crkveni otac. I kao glavni ovoga skupa po glavi se lupa kao da su velike boginje navalile na selo. »Ma ti si taj crkveni otac, ćaću mu njegova, ne mere to tako! Ko smo mi?! Nu, bolan, hej, uvodi nam neviru u viru. Ni Bogu se ne da moliti u crkvi, ej bolan! Nema više priporuka, kaže, to se s koncilskom obnovom ne slaže. Puk sa svećenikom obnovom ne slaže. Puk sa svećenikom treba govoriti misu, kaže, to se sa koncilskom obnovom slaže...

Što mu je ta koncilska obnova, pitaj Boga, ali on neće natirati mojih da s njim misu govore. Da sam je htio govoriti, bio bi pratar ko i on, ne bih njega plaćao. Svaka čast pra Jozi i pra Juri i pra Pili,

dobri su bili, a ovaj, budi Bog s nama ... Makar smo i njih tužili, ali oni nisu nikoga odmagali, sirotinju su pomagali, a kada bi govorili misu, okrenuli bi se oltaru, a ti namiguj i na Šaru i na Maru i na koga hoćeš, baš njega briga. On ne vidi, samo izmoli one očinaše, a nu ovaj?! Okrene se narodu, ko da mitinguje. I još: Braćo, priznajmo svoje grijehe! Ah, ljudi moji, mahnita pratra!«

»Zlo, ljudi, zlo? Natovarit će Božju kaznu na nas!« Bog zna dokle bi Jure nabrajao da ga ne prekinu crkveni otac Jozo Smetalo:

»Ne smetaj me! Imam ja još!« opet je počeo :»Pusti pivca na tavan, ode i na krov. Pustili smo mu da sruši oltar, sutra će srušiti i crkvu. Ako mi s njim počnemo svetu misu govoriti, on je sutra neće ni govoriti, čim nas nauči. Ako sada ništa ne traži, sutra će ti sve oteti. To je sve ko fol, nisi ni ti vol, Jozo brate. Ne daj, zatjeraj nedaću. Ništa nego na vrime istirat ga iz župe.«

Ovo je Jure izgovorio stojeći i na prste brojeći svaku riječ kao da ih vadi iz neke svete knjige. Taman kad je svršio, počela je proljetna kiša rositi. Tiho je rosila proljetnu travu kao da po njoj sipa Božji blagoslov. Svi, a pred svima prvi gazda Džamonja, uđoše u Smetalovu pojatu. Posjedaše po suhoj i oštroj raževoj slami, sve im je šarvale probadala. Opet započeše. Govorili su protiv novog župnika svašta, tako nezgodnih stvari da su se i goveda dolje ispod slame stidjela. Sve dok se ne zapali slama. Iz Jurine lule ispala je iskra i upalila slamu nasred pojate. Ali to Jure sa svojim debelim i velikim kaputom, kojeg mu posla Karitas iz Zagreba, brzo ugasi. Tom zgodom zahvali se Smetalo Juri, a Jure se sjeti Karitasa, i prekinuše razgovor. Ništa ne riješiše. Sve predadoše u mudre i pravedne ruke crkvenog oca Joze Smetala.

—)(—

Baš na sam blagdan svetog Petra i Pavla, svega pet mjeseci kako je na župi, dobi mladi župnik pismo od biskupa. U omotu su bila dva lista. Jedan ispisan mašinom i latinskim jezikom, a bez doslovnog prijevoda glasio je da čim prije dođe na saslušanje i na opravdanje. To je bilo od biskupa. Drugo je pisala nepismena ruka, a doslovno je glasilo ovako:

»U bezbelima 12 VI ove godine

prisvitli isprimudri naš natpastiru Evo datise javim dasmo dobro i Zdravo Koje i tebi želimo Zdravlje i Veselje. napošljetku nismo dobro i Zadovoljno snašim Pratrom. on je crkvi sve privrno naopačke i otar i Okolootara ajoš malo pa će i svetu rimokatoličku Našu crkvu srušiti Kojusmo mi Krvavo gradili. I Okrenuo se narodu pasve neka oprosti bog i Narod nagoni narod daprizna svoje grije, a on šara po Narodu Itopo ženskoj strani. još ima svegaisačega baš o toj strani što bi vam mogo ko tebi samomu kazati ima Velim Svačega padok nije došlo do ničega otirajte Ga od Nas i Na koncu dragi prisvitli Nadpastiri primite Pozdrav i faljen isus I marija ta je rič Najstarija i Nemoj Njemu kazati, a Ovo vam Javlja vaš crkveni Otac jozo Smetalo iz Sela bezbeli tojest

iz naše rimokatoličke Župe. I jopet faljen isus.«

Mladi župnik odmah je odgovorio svom biskupu da će doći čim prije, a ono je drugo poderao i bacio u smeće. Sve mu se to na prvi čas činilo nevažno, glupo, obično, dok ga ne snađoše neobične muke. Bocnu ga nešto u duši, kad bolje promisli, kao onda kad je prvi put prolazio selom. Provališe te muke iz duše u glavu, iz glave u oči, a na oči suze. Kapale su same od sebe iz očiju na trule kuhinjske daske, sve ih je nogom brisao.

»Eto, nisu dosta samo te muke od tog tuke Smetala i ostalih smetala, pa još eto ih i od onoga koji bi te trebao razumjeti kao otac dijete.

Dođite na saslušanje i na opravdanje! Ah ljudi moji, ima li taj moj biskup veze sa životom? A što Vi, oče biskupe, ne bi došli da me ovdje u ovoj pustinji saslušate?! I da se naslušate, ne samo mene, nego i svega oko mene! Bože, u tom uskom, jadnom i gladnom svijetu bez ičega doživiš svačega. Da li mi je to plaća, Isuse bolan, jesam li to zaslužio za žrtvu koju ovdje proživljavam? I ja sam čovjek. Dobro, ako mi ne treba svjetlo, voda, put, topli dom, ali mi treba razumijevanje, neka ljubav i od ljudi. Nisam životinja, makar živim u tim životinjskim uvjetima.

Eto, imam li na primjer svjetlo? Kao slijepac molim brevijar po noći, ako ne stignem danju. A koliko puta ne stignem jer nekad pet sati pješačim do bolesnika.

Eto, imam li vode? Nemam! Pola kilometra moram po čašu vode. Kada sam se okupao?

Imam li domaćicu da mi naloži vatru? Nemam! Majka mi je mrtva, a dovedi i rođenu sestru, nisi u miru. Jednom sam je na motoru provezao kroz jedno drugo selo i jao ...

Imam li plaću? Nemam! Od milostinje, kukavne milostinje živim. Ovdje je skuplja kila zobi nego negdje kila zlata. I sve to nije važno. I sve mi je sporedno. Kristov sam svećenik, i to je normalno. Ni Krist nije imao ničega, živio je bez ičega, osim bez ljubavi. Bez ljubavi i razumijevanja nije ni on mogao. A tko mene razumije? Tko me shvaća u ovoj pustinji? Seljak viče: 'Jest mu dobro! Ništa ne radi!' A gospoda po asfaltu hodaju i baš ih briga što netko boli od nepravde riga ...«

I opet zaplaka. U mračnoj i praznoj kuhinji odzvanjali su mukli glasovi iz njegove duše kao da mu netko srce para. I kada tu patnju izriga, kad mu se isprazni duša od jeda i jada, poželi nekuda otići. Nekuda daleko, kolegi, bratu svećeniku, da mu se izjada. Ali kako će? Do puta, pravog puta, treba tri sata, a mrak je, a šuma je.

»M o r a m !« i uze ključ da zaključa crkvena vrata pa da pođe. Ali ga noge odvedoše ravno u crkvu pred oltar. Pade koljenima na trule stepenice, svali se čitavim tijelom i dušom i zagleda se odsutno, bez misli i molitve, u tabernakul. Mutne i žalosne oči mladog svećenika polako su se bistrile. I što su se više bistrile, sve je jače kroz njih u dušu ulazila neka utjeha. Oči su sve. Kroz njih izlazi patnja i ulazi radost. I smiri se mladi svećenik kao umorno janje. Nestade tog revolta, tih muka, kao da

ih netko izbrisa s duše, i on poče moliti. Molio se Isusu kao da tepa najslađem biću. I što je slađe tepao sve je jače odzvanjao neki tajanstveni glas u njegovoj duši, a dolazio je iz tabernakula:

»Pusti svijet i ljude! Svijet boluje vijek od vijeka, ni sam za se nema lijeka. Ja sam s tobom u sve dane tvog života. Sve će biti dobro ...«

Potpuno smiren izišao je iz crkve. Pred crkvenim vratima čekao ga crkveni otac Jozo Smetalo.

»Oprosti, paroče, bio sam goveče. Na pravdi sam te Boga prisvitlom natpastiru tužio. A i vi ste ujaci ko kurjaci. Naučili te škole, pa mislite: sve treba po školi. Ne mere to tako. Pogotovu tamo di niko nije učio škole. Di vlada bida, jad i glad škola slabo pomaže. Tu je tvrdo srce, a to srce samo rakija omekša. I ja sam ti tio onda nešto meko kazati, ali nisam mogao bez rakije. Dok ne popiješ ne možeš vala meko ni s rođenom materom razgovarati, a kamoli sa ženom ili recimo s tobom. Nego pohiti, umire mi žena ...«

»Bilo pa prošlo, Jozo. I ja sam pogriješio. Rekao sam da si divljak. Oprosti! Takav je život, moj Smetalo. Sve smeta i ništa ne smeta. Kako se uzme ...«

»Zato ništa ne uzimaj što nećeš popiti!« i nakašlja se Jozo Smetalo, pljunu podaleko, jok slinu, samu rakiju.

»Može nešto čovjeka opiti i bez rakije, a to je ljubav, pravda, Bog!« htjede svećenik poučiti svog prvog suradnika na njivi Gospodnjoj, ali nije bilo vremena. Uze Tijelo Gospodnje, stisnuvši ga uz prsa pohiti po mraku bolesnici. Putem je molio sa Smetalom krunicu za pravdu i ljubav u svijetu. Mrak mu nije smetao. U duši mu je nešto gorjelo. Izvijalo se iz duše kao plamen i osvjetljivalo usku i sklisku seosku stazu ...

Stjepan Džalto

POŠTIVANJE NARODNIH PREDAJA U MISIJAMA

Da mlade Crkve s poštovanjem otkrivaju »klice Riječi« koje se kriju u njihovim narodnim predajama te ih dovedu do savršenstva u tajni ljubavi Srca Isusova. (Mis. nakana AM za lipanj 1972.)

Došavši u Atenu apostol Pavao »silno se ozlojedi promatrajući grad pun idola« (Dj ap, 17,16) Zaustavljajući se na takvome stavu mnogi kršćani tijekom vremena osjećali su samo prezir i odbojnost prema vjerskim predajama naroda koji se još nisu susreli s Kristom. U naše se dane nazrijeva baš suprotno strujanje: nisu tako rijetki kršćani koji se okreću prema hinduizmu, budizmu, islamu i drugim religijama da bi u njima pronašli izvore duhovnog iskustva koje bi imalo više života i bogatstva

od vlastitoga. I takav stav nije bolje utemeljen od onoga negdašnjega.

BOG LJUBI LJUDE

Pavlova ozlojeđenost nipošto nije skučila njegov pogled. Nadahnuvši se na grčkim misliocima govorio je Atenjanima:

»... Kako su to rekli neki vaši pjesnici od Boga potječemo ...« (Dj Ap, 17,28). On je dobro znao da je Bog odabrao čitavo čovječanstvo po Isusu Kristu da sudjeluje u njegovu trojstvenom životu. Naša nas nevjernost ranjava, ali ipak ne ukida Božju ljubav prema nama: »Bog pokaza svoju ljubav prema nama time što je Krist, dok smo još bili grešnici, umro za nas« (Rim 5,8). Bog je daleko od toga da bi prepustio ljude neznanju, zabludi, očaju, jer »hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine« (I Tim 2,4).

Iako se Pavao ozlojedio na pogled poganskih idola ipak u njegovim očima nije bilo sve tamno u grčkoj religiji. Zato je rekao Atenjanima: »Bog je izveo sav ljudski rod od jednoga čovjeka i nastanio ga po svoj površini zemaljskoj, pošto je ljudima odredio ustaljena godišnja doba i međe postojbine njihove, s nakanom da traže Boga, ne bi li ga možda napipali i našli, jer zbilja nije daleko ni od jednog od nas« (Dj ap, 17, 26-27).

Po Pavlovu primjeru i Sveti Oci iako su bili nemilosrdni prema izopačenosti u religioznom ponašanju svijeta što ih je okruživao ipak se s radošću priznaju Sokratovim, Platonovim i drugim učenicima, jer su i ti filozofi na svoj način bili Kristovi »proroci«. U spisima tih ljudi i u životu njihovih učenika Sveti Oci uočuju prema izjavi sv. Ireneja djelovanje »Riječi koja postoji u Bogu, po kojoj je sve stvoreno i koja je uvijek bila prisutna u ljudskome rodu ...« Budući da Bog ljubi sve ljude i učitelji kršćanske teologije nisu mogli mimoići tu istinu u svom naučavanju.

BEZ MENE NE MOŽE NIŠTA ČINITI

Postoji ipak dvostruki način da se nekako isprazni svog sadržaja ta svetopisamska i otačka nauka. Najtradicionalniji je onaj koji je bio veoma proširen od 16. do 20. stoljeća, a sastojao se u razdvajanju naravnih od nadnaravnih darova milosti u Božjem djelu te usporedno u kulturama pojedinih naroda ljudske mudrosti od religiozne predaje. Božje je stvaralačko djelo dobro kako god se ljudi njime služili; zato valja slobodno priznati da je ljudska mudrost koja se očituje u kulturama dobra i da je prikladna da bude uključena u kršćanski život naroda kako bi ih otvorila razumijevanju Evanđelja prema vlastitom geniju. Drugačije stvar stoji s religioznim tradicijama. Budući da one Kristu ne daju njegovo središnje mjesto, izgledaju mu čak protivne, onda su bile smatrane đavolskim izmišljotinama.

Takvo razdvajanje nisu opravdavali ni Sveto pismo, ni Sveti Oci, pa ni sv. Toma Akvinski. Ako je Bog stvorio čovjeka, onda je to bilo zato da ga pozove u svoj trojstveni život. Bog koji je ljubav nikad ne prestaje djelovati u ljudskome srcu — osobno, i u ljudskim zajednicama — da bi ostvario svoj plan za njihovo dobro. Tu je istinu otvoreno naučavao veliki Papa Pijo XII u misijskoj enciklici »Evangelii praecones«. A II vatikanski sabor poziva izričito kršćanske zajednice »da s radošću i poštovanjem otkrivaju klice kršćanske zajednice« da s radošću i poštovanjem otkrivaju klice Riječi koje se kriju u njihovim narodnim i vjerskim predajama« (Ad gentes«, broj 11).

U pozitivnijem duhu koji danas nadahnjuje susrete kršćana s drugima vjernicima očituje se jedna vrlo fina napast. Ako se priznaje vrijednost vjerskim predajama naroda to je zato što izriču čovjekovo traženje Boga. I to stoji, ali samo ako se taj vidik ne uzima isključivo, što je na žalost čest slučaj. Za mnoge se, svakako, radi o tome da se osigura monopol Božjega silaska među ljude židovsko-kršćanskoj religiji. Ali ako je to tako, traženje Boga od strane ljudi postalo bi nemoguće, kao i svaki pristup nadnaravnom životu.

Čitava Biblija usredotočuje se u tome da nam posvjedoči Božju suverenu inicijativu u njegovu susretu s nama. Naša je zadaća uvijek bila u tome da odgovorimo na Božji zahvat. Bog je bio onaj koji je pozvao Nou i koji je odlučio sklopiti s njim savez, a Noa je bio predstavnik čitavog čovječanstva. Bog je izabrao Abrahama, Mojsija, Davida i samoga Krista svog Sina i svog Poslanika na službu cjelokupnom čovječanstvu. Njihova je zadaća bila da osvijetle put prema Bogu. Isus je rekao: »Nitko ne može doći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla« (Iv 6,44). Svaki onaj koji se daje u potragu za Bogom čini to zato što je čuo njegov zov. Ako i vjerske predaje mogu na neki način više ili manje nejasno izreći traženje Boga to je zato što su u svojim dubinama nositeljice [illegible]nога Božjega zova i objave.

Najljepši primjer za to imamo u primjeru stotnika Kornelija, koji opisuju Djela apostolska u 10. glavi. Kornelije bijaše čovjek kome je Božji Duh zasvjedočio da mu je život dobar i ugodan Bogu. No umjesto da ga ostavi nepokretna u tome stanju dovodi ga do nečega mnogo savršenijega poslavši mu sv. Petra koji ga poučava u kršćanskim istinama i zatim krsti dajući mu tako nešto daleko više i bogatije nego što je prije imao.

PO ŠTOVANJU SRCA ISUSOVA

Pred mlade Crkve postavlja se zadatak da otkrivaju klice Božje Riječi u svojim narodnim predajama. Naša misijska nakana u izvršavanju tog ne lakog zadatka predlaže uspješno sredstvo u štovanju Srca Isusova. Poznavanje tajne ljubavi Kristova Srca i život prema toj tajni najbolje je sredstvo za otkrivanje »klica Riječi« i za njihovo razvijanje prema Kristovu Evanđelju. Tko naime proživljava svoju vjeru kao sjedinjenje ljubavi s Kristom lako će naučiti ljubiti i svijet i ljude u odnosu prema Kristu. U svjetlu Kristove ljubavi vidi da Bog ljubi svakoga čovjeka i da su svi otkupljeni. Gleda i čitavo stvorenje kao djelo nebeskoga Oca koje je stvoreno u Kristu i po Kristu. Na taj način sve više i više otkriva što je dobro u njegovoj kulturi i u predajama njegova naroda i što može poslužiti da Kristova ljubav još više zasja i proširi se među ljudima. I tako je štovanje Srca Isusova, kako dokazuje neposredno iskustvo, najbolje sredstvo da ljude sjedini s Kristom te učini uvjete ljudskog života na ovome svijetu još dostojnijima ljudske osobe.

Josip Antolović DI

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

33. KATEHEZA

Isus Krist jest Bog

Dozvati nam je u svijest činjenicu da je naša slika o Bogu nesavršena. To moramo imati pred očima osobito sada kad obrazlažemo istinu da je Isus naravni sin Božji. Nesavršenost naših pojmova mogla bi nas smutiti i zavesti da ustvrdimo kako ima više bogova, ili da čuvajući jednoboštvo zaniječemo božanstvo Kristovo. Te teškoće napose ćemo razjasniti u poglavlju o Presvetom Trojstvu (37. kat). Sada ćemo iz Svetoga pisma pogledati činjenicu o Isusu Kristu: 1. On se nije slučajno pojavio među ljudima. 2. On se odmah na početku i kroz propovijedanje, osobito čudesima, predstavio kao Sin Božji. 3. Apostoli i prva Crkva časti ga kao Sina Božjega i kao takova ga naviješta ljudima.

Ova i nekoliko slijedećih kateheza predstavljaju najvažnije među katehezama. Najvažnije zbog toga jer su ono bitno u našoj vjeri. Ako naime Krist nije Bog, onda je sve o čemu smo govorili u katehezama i o čem ćemo još govoriti velika pripovijest i duga laž. Važna su ova poglavlja i stoga jer danas opet i opet kruže među ljudima zablude o Isusu Kristu. Neki ga smatraju samo čovjekom, doduše izvanrednim, ali samo čovjekom, lišenim nadnaravnih osobina. Mnogi osobito danas gledaju na Krista kao na proizvod vjere: tj. povijesni Krist koji je nestao, oživljen je u vjeri svojih sljedbenika. On živi u vjeri, on je izražaj, projekcija — sjena vjere. Te zablude razotkrio je i osudio već sabor u Niceji 325. godine. Zatim se tim pitanjima pozabavio I Carigradski sabor, (381. god.). Što se tiče modernista i njihovih koncepcija o Kristu važna je nauka i o-

suda zabluda modernista od Pija X.

Isus Krist jest Bog. Što želimo time reći? Želimo reći da je jednak Ocu po naravi. Velimo da je od Oca rođen. Da je naravni sin Božji. — Kad velimo da je naravni sin želimo isključiti posinaštvo po milosti, koje mi drugi ljudi postizavamo. Velimo nadalje, da je sin. Stvarnost utjelovljene Riječi i Riječi općenito u Presv. Trojstvu ne možemo bolje izraziti. Isus Krist jest sin; jest naravni sin, ali daleko od toga da je sin kao što smo mi sinovi materijalnim rođenjem. Njegovo »rođenje« njegov izvor, tko bi mogao dokučiti? — A ipak velimo da je sin, i da je naravni sin. Da od Oca zlazi rađanjem i da je jednak Ocu, po naravi, a od Oca se razlikuje po osobi. To su naviještali i tvrdili proroci, to je naučavao on sam, i to Crkva od početka do danas vjeruje.

KRISTA SU NAVIJESTILI PROROCI Isus se nije pojavio na ovom svijetu kao što se mi ostali ljudi javljamo. O nama i našoj budućnosti u stvari nitko ništa ne zna; mi ćemo je sami izatkati. Kod Krista nije bilo tako. Krist je bio naviješten na prvim stranicama Svete knjige: »Neprijateljstvo je zamećen između tebe (govori Bog sotoni u zmiji) i žene, zmeđu roda tvoga i roda njezina: on će ti satirati glavu, a ti ćeš mu vrebati petu« (Post 3,15). I kako su dolazila stoljeća tako je Bog po prorocima zornije slikao i predočivao svoga sina: Pravedni Abel slika je tog Krista kojeg ubija njegov rod (Post 4); patrijarha Noe slika je tog Krista koji u vremenu gradi crkvu — lađu spašenih u potopu pokvarenosti; Abraham je slika tog Krista, jedinog sina Božjega. I kao što je Abraham po nalogu Božjem imao žrtvovati svog jedinca, tako je Bog uistinu žrtvovao svog Jedinca za grijehe svijeta (Post 22); Melkizedek, svećenik Svevišnjega slika je tog Krista, i kao što je Melkizedek prinio za žrtvu kruh i vino, tako će Krist ostaviti svoje tijelo za hranu dušama u liku kruha i vina (Post 14,17). Josip kojeg su braća prodala u Egipat slika je tog novog Josipa koji će, zato što je prodan, postati uzrokom spasenja svoje zalutale braće (Post 17).

Osim ovog načina slikanja i predočivanja Krista Bog je u prošlosti i na druge načne naviještao njegov dolazak: Prorok Mikeja navijestio je mjesto njegova rođenja. Bit će to Betlehem (Mich 5,2); Izaija je navijestio da će se roditi ne kao druga djeca. On će biti rođen od Djevice (7, 14); prorok Danijel navijestio je dan njegove smrti (Dan 9, 26); Proroci su osobito zorno opisali njegovo djelo: otkupiteljsku smrt: »Moj pravedni sluga opravdat će mnoge, i krivicu će njihovu uzeti na se. Zato će mu mnoštvo dati u baštinu . . . jer se sam ponudio na smrt, i među zlikovce bi ubrojen, da grijehe mnogih ponese na sebi, i da se zauzme za zločince.« (Iz 53,11-12) Izaija je živio u 8. stoljeću prije dolaska Kristova.

Krist nije došao iznenada na svijet. Njegov dolazak bio je najavljen. Njegovo djelo i blagoslov njegove zasluge bio je do u tančine unaprijed ocrtan. Kakva potvrda za ono što se zbivalo u vremenu Kristovu i kakva sigurnost za one koji vjeruju?

KRIST SE ODMAH NA POČETKU, KROZ NAUČAVANJE OSOBITO ČUDESIMA PREDSTAVIO KAO BOŽJI SIN U Cezareji Filipovoj pitao je Isus učenike, što misle ljudi, tko je Sin čovječji? Apostoli odgovaraju: Jedni misle da je došao Ilija prorok, drugi da je Jeremija. »A što vi mislite«, pitao je Isus. Nakon kratke stanke odgovara Petar: »Ti si Krist, Sin Boga živoga!« — Kao kroz pukotinu sinulo je svjetlo Petru. A Isus koji je s toliko brige ispravljao svaku njihovu riječ koja nije bila na mjestu, ne samo da je prihvatio Petrovu izjavu nego se i na nju osvrnuo. Pripisuje je posebnom svjetlu odozgora. Naziva Petra blaženim, jer mu to nije obajavilo ni tijelo ni krv, nego njegov nebeski Otac. Da bi se Krista priznalo posinkom, zato ne bi trebalo posebno svjetlo, ali da ga se prizna naravnim sinom, zato treba svjetlo. (cf. Mt 16, 16-19).

Ivan 8, 31-59, osobito tekst od 57. do 59. retka. — Bilo je to upravo pred zadnju Pashu u Jeruzalemu. Židovi su bili na iglama. Željeli su političku slobodu i propast Rimljana. Računali su na Mesiju. No njihove predožbe o Mesiji bile su drukčije nego su ga risali proroci. Ovaj Isus iz Nazareta bio je za njih pravi kamen smutnje. Činio je čudesa. Narod ga je cijenio. Ali taj Isus nije uz njih. »Ako ustrajete u mojoj nauci, rekao im je Isus, uistinu ste moji učenici. Upoznat ćete istinu, i istina će vas osloboditi«. Židovi su mu odgovorili da su oni sinovi Abrahamovi i da nikada nisu robovali. To nije bila istina. Židovi su tvrdili da su sinovi Abrahamovi, da Isus luduje i da ima đavla, kad je rekao, da ga žele ubiti. Kako su Židovi stalno spominjali Abrahama reče im Isus: »Abraham je treptio od radosti da vidi moj dan. Slutio ga je i obradovao se.« — Nato mu se Židovi narugaju: »Nemaš ni pedeset godina, a vidio si Abrahama«. Na tu neumjesnu šalu Isus je odgovorio: »Zaista, zaista vam kažem, prije nego je Abraham bio, Ja jesam!« (8,58) — Židovi su znali čije je ime »ja jesam«. Isus je dakle sam izjavio, da je stariji od Abrahama. Njegova preegzistencija dokaz je njegova božanstva.

Treći tekst smo već naveli kod muke Isusove: Mt 26,63-66; Mk 14, 61-64; Lk 22,66-71: — Isus stoji pred velikim svećenikom Kaifom. Ovaj ga pita: Zaklinjem te živim Bogom, da nam veliš, jesi li ti sin Božji? — Krist odgovara: »Da, ti si rekao (Mk 14,62), jest, ja jesam«. Ta izjava koštala ga je života, ali je baš preko te smrti i uskrsnuća dao konačni dokaz svoga božanstva.

APOSTOLI I PRVA CRKVA ČASTILI SU KRISTA KAO BOGA I KAO BOGA NAVIJEŠTALI LJUDIMA Osvrnuti nam se još na vjeru prve crkve. Iako je ovo što smo spomenuli dovoljno i pokazuje kako su neosnovane zamisli novotara koje tvrde da je Isusovo božanstvo kasnijeg porijekla, osvrnut ćemo se na navode svetoga Pavla. On je suvremenik Kristov i svjedok vjere prve crkve. On je kao obraćenik zatekao živu vjeru u božanstvo Kristovo. Nije se nad tim sablaznio. Za njega je Krist »Kyrios — Gospodar«, ime koje se u grčkom prijevodu Svetog pisma upotrebljava za riječ »Iahwe«.

Rim 9,5. Pavao govori koliko mu je stalo do spasenja njegova naroda, koji je postao nevjeran Bogu. Ipak

taj narod ima velike prednosti: njima pripada posinovljenje, zavjet, bogoštovlje i obećanja, njihovi su patrijarsi i od njih **potječe Krist po tijelu,** koji je iznad svega **Bog slavljen zauvijek.**

U poslanici Titu (2,13) Pavao govori jasno o Kristu kao Bogu: »budimo kao ljudi koji čekaju blaženo ispunjenje nade, naime pojavu sjaja velikoga Boga, našega Spasitelja Isusa Krista.«

U poslanici Filipljanima (2,5-7) Pavao piše: »Težite međusobno za onim za čim treba da težite u Kristu Isusu! On božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se nje lišio uzevši narav sluge i postao je sličan ljudima . . .«

Tako nam eto ti najstariji svjedoci govore o božanstvu Kristovu. Njega su navijestili Proroci kao Emanuela — Boga među nama. On se sam predstavio kao Bog, i svjedočanstvo prve Crkve u tom je jasno. Međutim još moramo produbiti tu spoznaju i zato slijedi još jedna kateheza o Božanstvu Kristovu.

34. KATEHEZA

Jedinstvo u osobi

Tokom ovih razglabanja moglo se i moralo svima nama nametnuti pitanje, tko je zapravo taj Krist. Čas mu dajemo osobine čovjeka, čas Božanstva. Baš tako i jest. Ovo poglavlje imalo bi nas uvesti još bliže Kristu, k činjenici njegove preegzistencije, postojanja prije vremena. U vremenu se on pojavio kao čovjek, no on je »stariji od Abrahama«. On je vlasnik dviju naravi, dvaju života: ljudskog i božanskog. Nije to teško shvatiti: Isti onaj koji je od vijeka vlasnik božanskog dvora, taj isti jest vlasnik i nosilac ljudskog života kao Isus. Za osvijetljenje te središnje tajne kršćanstva evo nekoliko tekstova Sv. pisma. Nije ih dosta jedamput pročitati:

1: Gal 4,4: »Kad je nastupila punina vremena poslao je Bog Sina svoga, rođenoga od žene, da otkupi one koji su pod zakonom, da primimo posinaštvo.« Dakle isti onaj koji je Božji Sin i koji je kod Oca bio, jer ga šalje, a bio je prije punine vremena, taj isti rađa se u vremenu od žene. Uočiti nam je ovdje, da jedan te isti subjekt, osoba, povezuje ono što pripada Božanskoj naravi i ono što pripada ljudskoj naravi. Osoba dakle povezuje dva života.

2: Fil 2,6-8: » . . . koji (Krist) ima obličje božanstva, i koji nije nepravednim prisvajanjem sebe smatrao jednakim Bogu, nego se snizio kad je primio obličje sluge, postao je sličan ljudima, i u navikama bio je čovjek. Ponižtio se i postao pokoran sve do smrti.« — Opet sličan zaključak kao prije: Isti onaj koji ima božansku narav, i tako je s pravom jednak Bogu, taj isti poništio se da bude pokoran do smrti kao čovjek.

3: Rim 9,5: »Od njih, Izraelaca, potječe i Krist po tijelu, koji je Bog blagoslovljen dovijeka.« — Dakle opet isti koji je od Izraelaca po rodu i tijelu, taj isti jest Bog blagoslovljen dovijeka.

4: — Iv 17,5: »Oče, proslavi me slavom koju sam imao kod tebe još prije nego je svijet postao.« Dakle onaj koji govori ljudskim narječjem tvrdi za sebe da je prije postanka svijeta bio u slavi Očevoj.

Tekstovi koje smo ovdje naveli o Kristu dovode nas do zaključka, da je on u redu stvarnosti nešto izuzetno. On nije samo neki Božji poslanik koji bi poput proroka govorio ljudima. On govori u svoje ime. On dakle nije sjedinjen s Bogom kao pravednici nekim moralnim jedinstvom. On je jednak Bogu. On je fizički sjedinjen s Bogom. On i Otac su jedno (Iv 10,30). No u isto vrijeme Otac njega šalje (Iv 11,42; 17,3), dakle nisu jedan te isti, i taj koga Otac šalje, s Ocem je vlasnik nebeskog dvora, no u isto vrijeme on se utjelovio, vlasnik je ljudskog obličja. Kristova ljudska narav nije bila samostalna, neovisna, ona je fizički pripadala drugoj Božanskoj osobi. — Tako je Krist pravo fizičko čudo. Kroz njega je kao kroz svoj vlastiti prozor gledala druga Božanska osoba. Taj slučaj povezanosti ili jedinstva božanske i ljudske naravi u jednoj te istoj osobi Riječi zovemo stručnim izrazom »unio hypostatica« tj. sjedinjenje preko osobe, u koliko jedna te sta osoba ima dvije naravi kao svoje, odnosno božanska i ljudska narav pripadaju jednoj te istoj osobi.

Tu veliku istinu kršćanske vjere koja je očita iz Svetoga pisma i koja je središnji misterij objave proglasili su koncili člankom vjere: Godine 431. sabor u Efezu (Denz 250 (111a) usvojio je pismo sv. Ćirila kao izvornu nauku. Koncil je zabacio Nestorijevu nauku. Sadržaj pisma je protumačena i iznesena nauka.

God. 451 sabor je u Kancedoni ponovno definirao jedinstvo obiju naravi, božanske i ljudske u osobi Riječi. (Denz 301 (148). U broju 302. sabor naučava: **»Jasno, postojano i bez kolebanja valja priznati jednog te istog Krista jedinorođenog Sina Gospodnjega u obim naravima, kod kojih se, zbog povezanosti preko osobe, ni u čem nije smanjila različnost, nego se što više po ovom jedinstvu otkrila. Ta naime, jedna te ista osoba nije podijeljena na dvije, nego je jedan te isti Sin, jedinorođeni Bog Isus Krist, kao što su to proroci navijestili; sam nas Isus Krist o tome poučio, i predalo nam svjedočanstvo i vjera otaca.«**

God. 553. II carigradski sabor opet naglašuje zaključke koncila u Efezu kao pravu nauku. Formulacija Sabora u 2. kanonu glasi: **»Ako tko ne prizna Božjoj Riječi dva rođenja, jedno prije vjekova od Oca, izvan vremena, netjelesno, i drugo rođenje u posljednje dane, i to rođenje istoga koji je s neba sišao i koji se utjelovio od Djevice Marije od koje je rođen, ako tko to ne prizna, neka bude izopćen, proklet.«**

Sad znamo o Kristu nešto više: On je odvijeka rođen od Oca, ili točnije, on se odvijeka rađa od Oca, a u vremenu je rođen od Djevice Marije. Njegovo je ime Emanuel (Iz. 7,14), Bog među nama, Snamabog. Tu je razlog zašto Krista slavimo kao Boga.

U činjenici hipostatske unije — jedinstva u osobi, po kojoj je u Isusu među nama druga Božanska osoba, posebice ćemo promotriti dva momenta: Prvi je taj, da je utjelovljenjem i fizičkim posjedovanjem ljudske naravi druga Božanska osoba među nama. Tako nam se u Isusu Kristu i po njemu otvara put k Božanstvu: moleći njega, mi molimo Boga, i zato sve molitve Crkva završava »po Kristu Gospodinu našemu!« — Isto tako iskazujući štovanje Kristu, mi štujemo samoga Boga. Častećí njegove

svete rane, probodeno srce, mi štujemo samoga Boga. I tu je temelj pobožnosti Srcu Isusovu. To ćemo produbiti u 35. katehezi. — Drugi momenat jest taj, da se rođenjem druge Božanske osobe u vremenu i ljudskom liku začinje, stvara u našim ljudskim odnosima izuzetan položaj osobe koja je dala ljudsku narav utjelovljenom Bogu. Od Djevice se rodio onaj koji je **nositac** ljudske naravi, a to je Bog i zato je Marija Majka Božja, Bogorodica. 36. kateheza jest o Bogorodici i njenim odlikama.

35. KATEHEZA

Presveto srce Isusovo

NAPOMENA:

Nema zgodnijeg časa da progovorimo o Presv. Srcu Isusovu od ovoga mjesta u katehezama. Temelj štovanja Kristova Srca nalazi se obrazložen u prijašnoj katehezi: Isus Krist jest Bog među nama. Druga Božanska Osoba ima osim svoje božanske naravi i ljudsku. Želimo li mi častiti osobu moramo to učiniti stvarno, konkretno, tj. preko naravi. To vrijedi i za štovanje Boga preko njegove ljudske naravi. Čast koju iskazujemo naravi iskazujemo samom vlasniku naravi, osobi. Ono štovanje je prikladnije i izvrsnije koje je upravljeno izvrsnijim dijelovima naravi i koji su po naravi takovi da se na njih usmjeruje naše čašćenje. Tako častimo svete Kristove rane, jer je kroz njih tekla otkupiteljska krv; častimo i Kristovo Srce, jer je toliko ljubilo ljude. Katehezu ćemo iznijeti u obliku članaka sv. Tome Akvinskog, donoseći najprije prigovore ili teškoće koje se iznose protiv štovanja Srca Isusova; donijet ćemo zatim tumačenje i opravdanje toga kulta, i najzad ćemo odgovoriti na prigovore.

PRIGOVORI: 1. Čini se da je pobožnost Srcu Isusovu privatna pobožnost. Štovanje Srca Isusova duguje svoj početak objavama sv. Mariji Margareti Alacoque (1647.-1690.). No poznato je da javne objave prestaju smrću zadnjeg apostola. Objave su dakle sv. Margareti privatne i ne mogu obvezivati drugih na javno štovanje. Čini se dakle da je pobožnost Srcu Isusovu privatna pobožnost.

2. Pobožnost Srcu Isusovu ima oznake praznovjerja. U njoj se naglašava »milosna devetnica« od uzastopnih devet prvih petaka, s ispovijedu i pričešću kao »osiguranje« za nebo. Kad se jedamput obavi ta devetnica može se bit »siguran« u svoje spasenje. Tako pobožnost Srcu Isusovu nosi oznake preuzetnosti i kupovanja spasenja, i prema tome, kako se čini, nema oznaka ozbiljne pobožnosti.

3. Čini se da se pobožnost Srcu Isusovu ne razlikuje od drugih čuvstvenih pobožnosti kao na primjer »lanac sv. Antuna« ili »latice cvijeća svete Terezije«. Ako je tako onda pobožnost Srcu Isusovu ne može biti obvezatna pobožnost već je dana na volju kao i slične pobožnosti.

4. Vjernici koji se na prve petke pričešćuju i ispovijedaju mogu to isto učiniti po nedjeljama koje su i onako određene za duhovnu obnovu. Nije dakle potrebno uvoditi povrh nedjelja neku novu obvezu na prve petke.

Bl. Klaudije Colombiere, veliki štovatelj Srca Isusova!

5. Čini se da je štovanje Srca Isusova samo na teret i da od njega nema prave koristi za borbeno Kristovo kraljevstvo. Danas se misli doći do uspjeha vlastitim zalaganjem promičući osobito socijalnu nauku Crkve. Od ljudi valja tražiti aktivnost, a ne pasivne kreposti.

Međutim protiv ovih prigovora stoji izričita nauka Crkve o pobožnosti Srcu Isusovu. Papa Leon XIII naziva je »probatissima religionis forma — sigurnim očitovanjem vjere«; Po XI naziva je »totius religionis summa — srčikom vjere«, a Pio XII naziva taj kult — »prodremo li u njegovu bit, izvrsnim činom vjere« (HA).

RAZLAGANJE U pobožnostima razlikujemo ono što je povod za neko štovanje te što može podržavati naše čine pobožnosti od onoga što je **sadržaj** našeg predanja. U štovanju Srca Isusova začetnici pobožnosti su mističari 16. vijeka i napose objave svetoj Margareti Alacoque. Uz to se naša pobožnost i budnost podržava raznim pomagalima, devetnicama i obećanjima, ali sadržaj tog štovanja dosiže dubine i temelje osnovnih stavaka naše vjere. Temelj štovanja Srca Isusova jest jedinstvo božanske i ljudske naravi u osobi Riječi, koja obje naravi posjeduje kao svoje. Iskazujući tako štovanje ljudskoj naravi Krista Gospodina, mi štujemo samu osobu Riječi, Boga. Kako je narav za nas i jedini put do osobe, ne preostaje nam drugo nego da svoje štovanje iskazujemo baš preko naravi. — U tom opet štovanju odličnije će biti ono što nas kraćim putem vodi do osobe, božanstva, i što na osobiti način sadržava i otkriva svojstva osobe. Kad je tako, nema nikakve sumnje, da srcu Utjelovljene Riječi dugujemo božansko štovanje, a kako je srce i po biblijskom i općeljudskom shvaćanju središte i uzrok života, a osim toga ono je ujedno naravni znak ljubavi kojom nas Bog ljubi, dugujemo mu na osobit način štovanje. Nema stoga prikladnijeg predmeta u čašćenju ljudske naravi Krista Gospodina koji bi nas mogao povezati s Božanstvom od samog Božjeg Srca, a i pobožnost koja ima tako izvrstan predmet i koja je utemeljena na Utjelov-

ljenju nije nikakva ni privatna ni drugorazredna pobožnost, nego što više nosi oznake teološki posve utemeljene a povrh toga i kroz pastvu prokušane pobožnosti.

ODGOVORI NA PRIGOVORE: 1. Pobožnost Srcu Isusovu ima obilježja privatne pobožnosti ukoliko se gleda na početak i na razvoj te pobožnosti. No ukoliko se gleda na njen sadržaj, ta pobožnost nije privatna nego javna. I kao što se pobožnost Presvetom Sakramentu ne temelji na objavama redovnice sv. Julijane iz Corniona (12. stolj), tako se ni štovanje Srca Isusova ne temelji na objavama sv. Margareti, nego se i jedna i druga pobožnost temelji na objavi, a povod i poticaj za buđenje i produbljivanje objave dale su osobe s privatnim poticajima. I tako štovanje Srca Isusova nije privatna nego javna pobožnost. Pobožnost Srcu Isusovu javna je i zbog toga što ju je službeni auktoritet u Crkvi usvojio, uzakonio i preporučio po redovitom učiteljstvu Crkve i uspostavom općeg liturgijskog štovanja.

2. Doslovan tekst velikog obećanja glasi: »oni koji se budu kroz devet prvih petaka uzastopce pričešćivali, neće umrijeti bez svojih sakramenata«. Tj obećaje se milost konačne pokore, bilo po primanju sakramenta, bilo po činu savršene ljubavi, ukoliko je nekome opravdanje ili pomirenje bilo potrebno. To nije nikakovo praznovjerje, niti preuzetnost, nego je dokaz ozbiljnog nastojanja oko milosnog života. Tko kroz godinu dana nastoji živjeti po zakonu Božjem, pomažući se i sa devet prvih petaka, on će to učiniti i iduće godine; drugim riječima; taj će sa svoje strane sve učiniti da bude dobar. Onima pak koji to čine Bog ne uskraćuje milosti. Ne radi se dakle o trgovini, nego se radi o brizi za spasenje vlastite duše, a ta nam je briga izričito naložena: Filip 2,12. — Sa strahom i trepetom nam je naime raditi na vlastitom posvećenju. A kako živimo u vremenu i mjerimo svoje živovanje godinama i mjesecima, tako se odlučujemo da malo po malo, godinu za godinom »otkupljujemo vrijeme neprestanim djelovanjem«. Nikakva zla nema u broju devet, nego je to dobro pomagalo za podržavanje milosnog života.

3. Pobožnost Srcu Isusovu bitno se razlikuje od spomenutih pobožnosti. Ona se bitno razlikuje od štovanja svetaca općenito, pa i štovanja same Bl. Djevice. Svecima iskazujemo čast štovanja, Kristu čast klanjanja kao Bogu. Naravi pa i pojedinim dijelovima naravi Krista Gospodina dugujemo božansko štovanje radi pripanosti Riječi, kao što je već rečeno.

4. Prvi petak nije nikakva nova obveza ravna nedljeljnoj obvezi. Prvi petak je **pomoć.** Činjenice pokazuju da se vjernici koji obavljaju prve petke redovito pričešćuju i po nedjeljama i prednjače u vjerskom životu naših zajednica. Oni koji ne mare za prve petke ili ih što više preziru, obično slabo mare i za nedjelje. Tako obavljanje prvih petaka upravo svjetuju pastoralni razlozi koji idu za obnovom župe, a i svećenicima je pogodnije da se oni koji vode duhovni život ispovijede preko tjedna, da to ne čine u nedjelju kad svećenik ima i onako previše posla.

5. »Ti naši suvremeni kršćani, usmjereni samo na aktivnost i na ono što se vidi, tako malo drže do vjere. Smatraju je jednakom ostalim vjerama. Oni gotovo više ne razlikuju zabludu od istine i uprljani su načelima materijalističkog bezboštva i laicizma« veli Pio XII odgovarajući na postavljenu teškoću u enciklici Haurietis Aquas.

36. KATEHEZA

Bogorodica

Godine 428. postao je u Carigradu patrijarhom biskup Nestorije. Naučavao je da je Marija rodila Krista i da je njezin naziv Kristorodica. Po njegovu shvaćanju Krist je bio samo čovjek, koji je bio s Bogom povezan na osobit način, ali ništa više. Nestorju nije bila jasna nauka Svetog pisma o utjelovljenju, nauka koju smo mi razložili i protumačili u prijašnjim katehezama. U Aleksandriji je tada bio biskup sv. Ćiril. Kad je doznao za zablude carigradskog biskupa uputio mu je pismo od dvanaest stavaka. To pismo postalo je glasovito, jer ga je kao pravovjernu nauku o utjelovljenju prihvatio Treći ekumenski sabor godine 431. Sabor je održan na poziv cara Teodozija II u Efezu. Sabor je raspravljao o objavljenoj nauci Crkve o jedinstvu božanske i ljudske naravi u osobi Riječi. Biskup Nestorije bio je uklonjen s biskupske stolice i iz zajednice svećenika. Prvi članak sv. Ćirila predmet je naše kateheze.

MARIJA - MAJKA BOŽJA Da bi Bl. Djevici Mariji priznala naslov Bogorodice Crkva nije čekala Efeški koncil. Ispovijedajući Krista kao Boga koji je došao među nas »rođenjem od žene« Crkva je od početka priznavala toj ženi naslov Bogorodice. No nakon izričitog nijekanja te odlike Crkva je službeno definirala, odredila što je objavljeno. Tako prvi stavak iz pisma sv. Ćirila predstavlja službenu definiciju Bogomajčinstva bl. Djevice. Stavak glasi: **»Ako bi tko poricao, da Emanuel nije pravi Bog, i dosljedno da sveta Djevica nije Bogorodica, rodila je naime uistinu Božju Riječ koja je postala tijelom, taj neka bude izopćen iz Crkve.«** (Denz. 252 (113). Istu nauku ponovno je definirao, očito zbog ponovnih zastranjenja, sabor u Kalcedoni god. 451. (Denz. 301). Osim onoga što smo govorili o Kristu kao Bogu, o utjelovljenju Božje Riječi, navodeći pri tom Sveto pismo i crkveno učiteljstvo o Majci Božjoj nemamo više što tumačiti. Ta istina predstavlja članak i poučak vjere. Reći ćemo samo ukratko da je taj naziv i činjenica Bogomajčinstva temelj i korjen svih oblika Bl. Djevice. Anđeo ju je kod navještanja nazvao »punom milosti« radi prihvaćanja te službe. Da je Marija puna milosti, Crkva je to uvijek shvaćala da se radi o vremenskoj i intenzivnoj punini, tj. da Gospa nikad nije bila bez milosti, i da je uvijek bila draga Bogu u jednom izuzetnom stupnju. Prestaju tu tumačenja i počinju otajstva. Znanje naše dolazi kraju a počinje blagoslov istine koja nadilazi naša shvaćanja. Velike stvari učinio je Gospodin, i blaženom će je nazivati svi naraštaji.

Bijeljina je prva dobila kip Fatimske Gospe.

Kao u prvoj Crkvi Bogorodica je duša vjernika i starih i mladih, majka vjernika i onih koji stuju Marijua izvan crkve su.

MILOSTI PUNA BOGORODICA OD PRVOG JE ČASA SVOG OPSTANKA DRAGA BOGU ILI ŠTO JE ISTO BL. DJ. MARIJA JEST BEZ ISTOČNOG GRIJEHA ZAČETA. Smisao dogme izražen je u naslovu. Osim povijesnog okvira sve je već protumačeno. 1. lipnja 1848. papa je Pio IX formirao odbor koji će ispitivati nauku o Bezgrješnom Začeću, osobito nakon sve življe vjere u Crkvi. 2. veljače 1849. razaslao je papa biskupima okružno pismo »Ubi primum« da bi ispitao mišljenje episkopata o potrebi definicije. Od 603 upitana biskupa 546 izrazilo se potvrdno o definiciji. Nakon najsavjesnijeg proučavanja nauke o Bezgrješnom Začeću i nakon rezultata da se srž te nauke nalazi u objavi Božjoj, papa je definirao tu istinu: »Na čast svetog i nedjeljivog Trojstva, na diku i proslavu Djevice Bogorodice, na slavu katoličke vjere i porast kršćanstva, u ime Gospodina našega Isusa Krista, blaženih apostola Petra i Pavla, te svojim ugledom i vlašću tvrdimo i naučavamo, da je nauka koja uči da je bl. Djevica Marija od prvog časa svoga začeća bila po osobitoj i izvanrednoj milost Božjoj **izuzeta od ljage istočnog grijeha.** Ta je nauka objavljena od Boga i svim je vjernicima u nju vjerovati.« (Denz. 2803 (1641). Kršćanski je svijet nakon ove definicije porastao u vjeri i radosti zbog proslave svete Bogorodice. Dogma je proglašena 9. prosinca 1854. Četiri godine kasnije, 11. veljače ukazala se u Lurdu u Francuskim Pirinejima Majka Božja djevojčici od 14 godina Bernardici Soubirous. Kad ju je djevojčica pitala za ime, bijela gospoda je odgovorila: Ja sam Bezgrješno Začeće!

Dolikovalo je da Majka onoga koji je došao uništiti grijeh bude i sama bez grijeha. Tu krunu na glavu svoje majke utjelovljeni Bog je mogao staviti, dolikovalo je da je stavi i on je to i učinio.

MILOSTI PUNA BOGORODICA DUŠOM JE I TIJELOM UZNESENA NA NEBO KAD JE ZAVRŠILA ZEMALJSKI ŽIVOT. Stojimo opet pred otajstvom koje nas zbunjuje ali ipak puni nadom. Zbunjuje nas, jer ga pravo ne shvaćamo, a puni nas nadom, jer i nas čeka ista sudbina uskrsnuća. Bl. Djevica Marija puna je milosti: grijeh nikad nije zagospodario tom dušom, a kad nije grijeh, izostale su posljedice grijeha: smrt i nestanjanje. Da li je Gospa umrla ili ne? Ne znamo. Ako je umrla, učinila je to samo zato da bude slična Sinu. No o toj smrti ništa pouzdano ne znamo. Znamo samo to, da je završila ovozemni život i da je dušom i tijelom prenesena u nebo. Ne samo dušom, nego i tijelom. Gdje je Sin, tu je i Majka. Nema razloga da poput nas čeka trublje sudnjega dana. Tu veliku istinu punu nade proglasio je Papa Pio XII 1. studenog 1950. godine. Zadnji temelj te nauke jest Objava.

JURAJ GUSIĆ

EVANGELIZACIJA

U Koncilskom Dekretu o misijama u broju 13. nalazimo glavne upute o navještanju Evanđelja i o skupljanju Božjeg naroda. Tu čitamo:

»Gdje god Bog otvori vrata za navještanje Kristove tajne, neka se svim ljudima s pouzdanjem i ustrajno propovijeda da Bog živi i Isus Krist, kojeg je Bog poslao na spas svima, da se nekršćani, kojima Duh Sveti otvara srca, povjerovavši u Gospodina posve slobodno obrate te iskreno uz Njega prionu, koji, budući da je 'put, istina i život' (Iv 14, 6), sva njihova duhovna iščekivanja ispunja, pa čak i neizmjerno nadilazi.

Istina, ovo se obraćenje treba razumjeti kao početak, ali ipak kao dovoljno da čovjek uvidi kako se otkinut od grijeha uvodi u tajnu ljubavi Boga koji ga zove da u Kristu stupi s njim u osobni odnos. Djelovanjem Božje milosti polazi naime obraćenik na duhovni put gdje, povezan već po vjeri s tajnom Smrti i Uskrsnuća, prelazi iz staroga čovjeka u novoga u Kristu dovršena. Taj prijelaz, koji sa sobom povlači sve veću promjenu mišljenja i vladanja, mora se očitovati u svojim društvenim posljedicama i pomalo se razvijati u vrijeme katekumenata. Budući da Gospodin, kojemu se vjeruje, jest znak protivljenja, obraćenik nerijetko doživljava kidanja i rastanke, ali i radosti kojima Bog ne štedi.«

Kako vidimo, Crkva je i danas, kao i nekoć, svjesna svoje velike i svete zadaće i obveze, koju joj je Krist povjerio kad je rekao apostolima prije svoga uzašašća: »U moje ime mora se propovijedati pokora i oproštenje grijeha svim narodima. Vi ste svjedoci ovome!« (Lk 24, 47-48) »Idite i poučavajte sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga, učeći ih da drže sve što sam vam zapovjedio!« (Mt 28, 19-20).

Krist dakle nije nikoga isključio iz svoga otkupiteljskoga djela. Svi su pozvani da uđu u njegovu Crkvu i tako postanu dionici milosnog blaga što ga Crkva čuva i dijeli.

Ova Kristova zapovijed nije nikad bila laka, pa nije ni danas. Crkva je u mnoge krajeve svijeta prodirala krčeći si put krvlju i životima tolikih misionara. Pomislimo na sve one žrtve što su ih morali podnijeti misionari u američkim, afričkim, indijskim, japanskim, kineskim i tolikim drugim misijama. Koliko je krvi proliveno, koliko je života žrtvovano i ukopano u temelje pojedinih mjesnih Crkava. Pa i u Evropi kršćanstvo je zasađeno uz slične žrtve. I danas Crkva na sličan način prodire u pojedine krajeve, pa čak i među ljudoždere. Božju riječ ne mogu zaustaviti nikakve zapreke. Božju milost nitko ne može sputati.

A kako Kristova milost preobrazuje duše novoobraćenika, pokazuju nam mnogi dirljivi primjeri u svim misijskim krajevima. Istina, ti novi kršćani preko noći ne mogu posve promijeniti svoje običaje, ali ipak ono nastojanje oko pravog kršćanskog života podsjeća nas na revnost kršćana iz prvih kršćanskih vremena. Među njima ćemo naći i takovih, koji su zbog svoje vjere izbačeni iz obitelji ili iz plemena, ali sve ih to nije ni najmanje pokolebalo u vjeri i vjernosti Kristu. Što više, naći ćemo među njima i pravih mučenika, koji su radije žrtvovali svoj život negoli se odrekli vjere. Sjetimo se svetih Ugandskih mučenika, zatim tolikih korejskih i kineskih mučenika, a da o japanskim mučenicima i ne govorimo.

Krist i od nas traži da pomognemo širenje njegova Evanđelja i podupiremo novoobraćenike. Ne zaboravimo da je naš udio u tome velikom dijelu da preko molitve, žrtve i doprinosa budemo uistinu pravi misionari molitve i žrtve. Zapamtimo: biti kršćanin, a ne biti apostol, misionar, znači izdati Kristovo djelo. Nije li nam On sam stavio u usta molitvu koju želi da često ponavljamo: »Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje, dođi kraljevstvo tvoje . . .«.

Zamislimo se malo i ispitajmo se što mi konkretno radimo za proširenje Kristova kraljevstva u tolikim misijskim krajevima.

BENGALIJA

POSLA IMA NA PRETEK

Otac se Gabrić javio ponovo pismom 16. travnja 1972. Sad se može manje javljati zbog probilja posla, a i zbog sve veće iscrpljenosti i bolesti. Među ostalim piše:

Dragi moji prijatelji i dobročinitelji!

Nema druge — valja sjesti i — početi odgovarati na pisma. Inače ode moj lipi metkovski obraz . . . Da Vam reknem is-

P. Ante nakon Mise nosi
u procesiji pričest bolesnika

kreno, kušao sam nekoliko puta sjesti, no nakon mjesec dana u Basantiu vidim da je to jedan luksus na koji ću morati čekati još kojih nekoliko mjeseci. Pa da stvari budu još lakše: tu su bila četiri svećenika, dvojica su od njih oboljela i otišla. Kad sam ja došao amo, bila smo dvojica. No i taj pomoćnik prilično je slaba zdravlja, pa je premješten u Kalkutu prije polaska na odmor u domovinu. I tako ostade Ante sam, Ante i njegov Anđeo Čuvar. No sve se bojim da je i Ante malo »ostario«. Zadnji puta u deset dana propješačih sva sela pa je mnogo puta trebalo sjesti i odmoriti se. A pred deset godina ja i moj dragi Anđeo Čuvar »letali« okolo... I po mojim računima posla je mrvičak previše, pa sam uistinu umoran.

Jučer sam se vratio iz udaljenog sela Piprekhali. Ustao sam u tri sata poslije ponoći i pješice po nasipima i kroz blato i lađom hajde prema cilju. Kad sam oko 8 sati stigao u Basanti, koljena su mi klecala.

Danas je opet nedjelja. Prvu misu imam tu, drugu u selu Bhorotghoru, u dva sata po pravoj vatri — ovdje sada vlada strašna vrućina — natrag ajde u Basanti, gdje sam imao misu u četiri sata. I evo sada predvečer tipkaj ovo pismce. Navečer opet polazim put Gosabe, odanle pješke u Šobnomoškar za misu u ponedjeljak ujutro, gdje ću imati i blagoslov ženidbe. Onda opet natrag do velike rijeke, prijeđi i preskoči, zatim dva do tri sata pješačenja do Sodnatole za misu u podne.

Kako vidite, nema vremena da čovjek misli na umor i groznicu. — I ta me sreća pohodila nekoliko puta u ovo zadnje vrijeme, no na »mladu pa zaraslo«, te se sada opet prilično dobro osjećam.

Što se tiče pisama, nemoguće je na sve odgovarati pojedinačno, pa ću ovih dana sastaviti nekoliko zajedničkih pisama. Želio sam to već prije učiniti, ali nisam mogao. Na stolu mi leži oko 200 pisama dobročinitelja...

Ljudi mi pišu da rado čitaju one male doživljaje opisane u knjizi što je izašla. Osobito mladi. Daj Bože, i po koje zvanje, i nova zvanja, i utvrđena stara..

Iz nekoliko novicijata su javili da te crtice čitaju sada u blagovaonici, pa da ih pomisao na misije učvršćuje u zvanju. To je svakako veoma poželjan plod knjige...

Dobili smo ovdje vijest iz Poone o smrti našeg dobrog oca Stipice Gaka. Bili smo zajedno u novicijatu. Sveta duša. Poona je na drugoj strani Indije, pa se tu nikada nismo vidjeli. Pišu iz Poone, kako je krasno tamo radio, i da će im biti veoma teško naći drugog čovjeka da preuzme sve

Svoj ručak dijelim s
malim prijateljima

Slika koja me sjeća
moga djetinjstva

te dužnosti, koje je on obavljao. Blagoslovi nas, dobri oče Stipica, iz lijepog neba!

Sad ovdje imamo mnogo posla. Treba se žuriti s poukom djece i odraslih, jer nam slijedeći mjesec dolazi nadbiskup.

Čujem da su mi neki dobročinitelji pokušali direktno poslati darove, ali ja nisam ništa primio. Najnuže »dobri« ljudi i — posude. Stoga tko želi nešto poslati za bengalske misije, neka sve šalje preko Isusovaca u Zagrebu. To je najsigurnije.

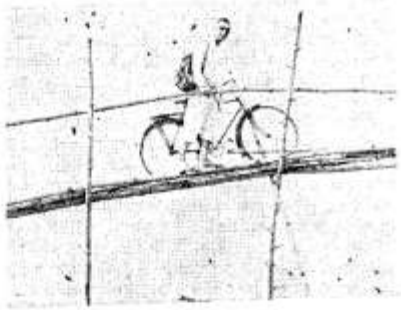
Puno, puno pozdrava svima i svakome posebno!

Odani Vam u Srcu Božanskom
o. Ante Gabrić

Želite li nabaviti knjigu o ocu Gabriću »ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«, možete to učiniti na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699. Cijena je prvom dijelu knjige 30 dinara, dok će za drugi dio biti naknadno javljeno kad izađe iz tiska. S narudžbom za prvi dio požurite, jer je naklada pri kraju.

Priloge za oca Gabrića i za zambijske misionare možete slati na adresu:

Martin Kranjčec, Palmotićeva 33., 41001 Zagreb pp. 699. — Na poleđini uputnice označite za koje misije šaljete. — Hvala!

Preko ovakovih mostova
zabranjen prelaz kamionima

ZAMBIJA

Sestra Emica piše

Iz Zambije se ponovo javlja naša lalčka misionarka, sestra Emica Verlić, koja radi u bolnici gubavaca u Liteti. U pismu od 27. veljače 1972. među ostalim piše nešto veoma zanimljivo i pobudno o upravitelju bolnice.

Dragi prijatelji misija!

Želim Vam se ponovo javiti s nekoliko redaka i da Vam se zahvalim za molitve i darove, a i da Vam napišem nekoliko crtica iz svoga života i rada.

Naš sadašnji doktor i šef bolnice me zamolio da mu nabavim slike za našu bolnicu, i to za svaki dječ po jednu i jednu za njegovu kuću. On je Indijac, a po vjeri je hindu, ali jako poštuje katolike i dragog Isusa. On i želi da u svaki odjel stavimo Isusovu sliku. To bi trebale biti velike slike da dođu do izrađaja. On

bi ih ovdje dao uokviriti. Nabrojio mi je koje se njemu sviđaju: Isus u Getsemaniju, Isus trnjem okrunjen, Isus na križu, Isus u molitvi, Isus među djecom, Isus ozdravlja bolesnike, gubavce, zatim Isusovo bičevanje i »Evo Čovjeka«.

Eto vidite, on zna toliko toga o Isusu i rekao mi je čak i to da je Izaija prorok o Isusu govorio. Sad bi želio da ovim ljudima stavi na odjele Isusa kao primjer patnje i uzor života. Žalosno je da prijašnja doktorica, koja je bila kršćanka, nije došla na tu ideju, nego je dala nabaviti druge stvari koje nikad neće toliko utješiti bolesnike kao Isusov lik.

Ja sam sretna da on to želi i bit ću još sretnija ako mu mognem tu želju ispuniti . . .

U pismu od 5. travnja 1972. ponovo se javlja odulјim pismom. Tu opisuje kako je proslavila Uskrs.

»Ovdje su za Uskrs četiri dana držani blagdani, i to Veliki petak, Velika subota, nedjelja i Uskrsni ponedjeljak. Prva dva dana bila sam dežurna. Kako nisam mogla zbog službe, a i zbog toga što nemam prevoznog sredstva, sudjelovati u svetim obredima u petak i subotu, to sam svakako željela na Uskrs biti na svetoj misi i pričesti. I hvala Bogu, uspjela sam. Otišla sam ujutro na cestu i odlučila da idem autostopom. Nisam čekala ni jednu minutu, kad eto auta. Bilo me je malo strah i stid, no želja za Gospodinom dala mi je snage i mahnula sam rukom. I prvi je auto stao. Bili su crnci, muškarac i žena, i povezli su me. Platila sam im 50 ngwe. Stigla sam u crkvu pola sata prije svete mise. Kakve li radosti i sreće!

Poslije svete mise upitao me svećenik, američki isusovac, kako sam došla. »Oče, autostopom! I sada idem isto tako natrag.«

»Ne, Vi nećete ići tako natrag. Tu ćete sada popiti kavu, malo sjediti. Poslije ručka ja idem u Lusaku i odvest ću Vas u Litetu. I svake nedjelje, ako uspijete doći ovamo na misu, ja ću Vas odvesti natrag.«

Zaista su plemeniti i dobri ti Amerikanci!

Na ručak sam išla s njima u samostan časnih sestara dominikanki. Veselo su me primile. Nekoliko njih me je prepoznalo, jer su o Božiću bile u Liteti, i ja sam ih pustila u kuću, počastila sam ih kavom i kolačima. I sada nisu znale kako da mi to uzvrate. Natrpale su mi punu torbicu čokoladnih bombona za moje bolesnike, i pozvale me da ih češće posjetim.

Popodne sam stigla kući zaista sretna i vesela.

Na Cvjetnicu smo imali priredbu za naše bolesnike. Došao je naš dobri magister Julije Rogina sa svojih 16 sjemeništaraca iz Mpime. Svirali su, pjevali i plesali na crnačku puna dva sata. Obišli su sve odjele pjevajući i svirajući za one koji ne mogu iz kreveta. Nakon toga su došli u našu kuću, posjedali su u dnevnoj sobi na tepih. Stavila sam pred njih veliku zdjelu kolača, a usta je svaki dobio bočicu voćnog soka. U sekundi je bila prazna i zdjela i boce. Tad su još nama svirali i pjevali. Bilo mi ih je žao i dala sam im još punu kutiju medenih kolačića i bocu limunade. I to su brzo ispraznili.

Kad su se popeli na kamiončić, iz njihovih pahvalnih srdaca vinula se spontano pjesma na engleskom jeziku: »Hvala, hvala, hvala za sve!« Mahali su nam i ponavljali svoj »hvala« dok su nas vidjeli.

Taj »hvala« bio tako lijep da ga neću zaboraviti.

Eto vidite, imamo i lijepih radosnih časova. Istina da su spojeni sa žrtvom, no žrtva je slatka, kad joj damo smisao.

Već sam Vam pisala o mravima kao poslastici. Sad međutim njih nema, nego je sezona gusjenica, ali nema ih tako puno kao mravi. Kad njih posuše i jedu nije baš ugodno za nas. One izgledaju kao žive. Oko deset centimetara su duge, a pune su velikih dlaka. I kad ih jedu, dlake strše i ističu se velike glave. Hvala Bogu, nitko mi ih nije ponudio. Mislim da bih tjedan dana povraćala da ih kušam jesti.

Jednog dana neka bolesnica držala je ruci velikog zelenog skakavca. Upitala sam je, što će s njim. A ona mi je odgovorila: »Njama, njama! — meso! Pojest ću ga!« Sretna sam bila da ga nije meni ponudila.

S veseljem sam primila vijest da se neke djevojke zanimaju za rad u misijama. Plamičak nade tinja u mom srcu da će se ipak naći barem jedno hrvatsko srce da mi dođe u pomoć. Da li će ta nada biti uzalud? Gospodin oprezno i tiho kuca na vrata mladih srdaca i kao prosjak čeka hoće li mu otvoriti. Da, Bog i duše čekaju na odgovor mladih poletnih duša!

Ipak svakoj od njih kažem, da dobro promisli da li je Bog zove ili je to samo časovit zanos. Misionar biti znači iznad svega ljubiti Boga i radi Boga braću ljude ma kakvi god oni bili. Ljubiti druge, imati razumijevanja za druge, služiti drugima, i nikada ne očekivati da sam budeš ljubljen i shvaćen od ljudi, nego samo od Boga, to je izvor radosti i snage. Očekujemo li da budemo ljubljeni i shvaćeni od svoje okoline, to će nam biti izvor boli i razočaranja, pa makar kojim putem krenuli u život. Kršćanski misionarski život nije ništa drugo nego svijeća koja svijetli drugima i polako izgara za Boga i braću ljude. Ne možemo mi to sami postići. Bog nam daje snagu i milost. Njegova ljubav je plamen koji nas grije i polako sažiže, plamen koji nas diže iznad zemaljskih stvari do nebeske stvarnosti. Bog se u velikodušnosti ne da nadmašiti. On već ovdje na zemlji svaku žrtvu stostruko plaća.

Hvala od sveg srca svim dobročiniteljima! Neka Vam Gospodin naplati Vašu velikodušnost i ovdje i u vječnosti.

Sve Vas srdačno pozdravlja uvijek zahvalna i odana u Kristu

sestra Emica Verlić

ZAIRE

Sestra Anka Luketić zahvaljuje

Prije Uskrsa poslali smo nešto skupljenih darova ovoj našoj misionarki u državi Zaire, koja graniči sa Zambijom. Iako je dar bio prilično skroman, veoma nas je iznenadio odgovor i zahvala sestre Anke.

Dragi prijatelji misija!

Primila sam dar što ste ga poslali za moje siromahe. No kako su naše sestre koje rade ovdje u bolnici bile u velikoj stisci, jer nisu imale čime bi nabavile najpotrebnije lijekove za bolenike, dala sam im polovicu svote što sam je iz domovine primila, dok sam drugu polovicu zadržala za svoje drage starce.

Ovdje vlada velika bijeda pa nastojimo na sve moguće načine ljudima pomoći koliko nam je više moguće. Stoga sam se i Vašem daru toliko razveselila, jer je došao u sto dobrih časa.

Ne zaboravite nas ni ubuduće u našim brigama i potrebama.

Zahvalna Vam
sestra Anka Luketić

Tek što smo ovo pismo primili, stigao je novi dar za sestru Anku, pa smo joj ga odmah poslali da pomogne svojim siromasima. Hvala Bogu, sve više se vjernika javlja koji žele pomoći našim misionarima bilo u Zaire, bilo u Zambiji, bilo u Bengaliji.

Tko god želi poslati bilo kakav prilog za naše misionare, može to učiniti tako da pošalje običnom poštanskom uputnicom na adresu: Martin Kranjčec, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp 699. — No na poleđini naznačite za kojeg misionara šaljete ili šaljete li općenito za misije.

Svi Vam se misionari od srca unaprijed zahvaljuju na dobroti i ljubavi.

BISKUPSKA KONFERENCIJA U ZAGREBU

— Od 18. do 21. travnja održano je u Zagrebu plenarno zasjedanje BK. Uz ostalo biskupi su obradili slijedeće predmete:

— Jedan su dan biskupi posvetili, uz suradnju stručnjaka za moralno bogoslovlje, dr Valkovića i dr Fučeka, rezolucijama ovogodišnjeg svećeničkog tečaja o obitelji, njezinim problemima i apostolatu. Te su rezolucije općenito prihvaćene kao orijentacija za pastorizaciju obitelji, te je o njima izdano posebno priopćenje.

— Uz suradnju dr Turčinovića biskupi su razmotrili pitanje prevođenja Časoslava na hrvatski jezik. Radi složenosti problematike toga pothvata odgođen je rad na prevođenju.

— Odobren je niz liturgijskih tekstova na hrvatskom, koji će se dostaviti na potvrđenje Sv. K. za bogoslužje.

— Biskupi su razmotrili prilike u našem tisku nakon posljednjeg zasjedanja BK. O posljednjem dvobroju »Svezaka« dana je posebna izjava.

— Primljen je izvještaj VBK za sjemeništa o provedbi pastoralnog praktikuma bogoslova prije rođenja.

— Odlučeno je da se u Zagrebu i Ljubljani osnuju centri za duhovna zvanja.

— Razmotrene su mogućnosti apostolata mornara u našim prilikama.

— Biskupi su dali svoje primjedbe na nacrt instrukcije Sv. K. za kršćanski odgoj — o odgoju za celibat crkvenih zvanja. Taj dokumenat opširno obrađuje način suvremenog odgoja svećeničkih kandidata za celibat, te obuhvaća sve aspekte — humani, kršćanski, svećenički — s kojih se pristupa odgoju svećeničkih kandidata za celibat da ga uvijek prihvate u svjetlu vjere kao svoj osobni dar Bogu i Crkvi.

— S predstavnikom Drž. arhiva Hrvatske dva delegata biskupa razmotrili su sadašnje stanje naših crkvenih arhiva.

— Na prijedlog Vijeća viših redovničkih poglavara da njihovi predstavnici uđu u sastav BK konstatirano je da prema koncilskim odredbama biskupske konferencije sačinjavaju samo biskupi, a za određene rasprave mogu biti pozvani na zasjedanje predstavnici redovničkih poglavara. Takvi će se susreti povremeno održavati.

— Unija viših redovničkih poglavarica predložlia je da svaka biskupija dodijeli redovnicama posebnog asistenta za njihova pitanja, te da njihova predstavnica prisustvuje zasjedanju BK kada da se raspravlja o redovnicama. Biskupi su te prijedloge načelno prihvatili.

— Za promatrače naše BK na jesenskom zasjedanju BK Francuske delegiran je msgr Oblak, nadbiskup zadarski.

— Za jesensko zasjedanje u Rimu stručnjaka za ekumenizam delegiran je dr Stanko Janežič, profesor na Bogosl. fakultetu, Maribor.

— Odobren je Statut VBK za sjemeništa.

— Za predsjednika VBK za migrante izabran je msgr Lach, pom. biskup zagrebački. To vijeće ima odbor za pastvu naših ljudi u inozemstvu (predsj. msgr Lach), turista (predsj. msgr Oblak) i nomada (predsj. msgr Arnerić).

— Razmotreno je sadašnje stanje zdravstvenog soc. osiguranja za crkvene osobe.

— Odlučeno je da se do jesenskog zasjedanja BK za Tajništvo BK pronađe još jedan svećenik.

Sabor BK dao je slijedeće izjave:

1. Sabor BK razmotrio je rezolucije Teološko-pastoralnog tjedna, siječanj 1972. koji se bavio obiteljskom problematikom. BK odaje priznanje organizatorima tjedna, profesorima Bogosl. fakulteta u Zagrebu, koji su uočili ovu nadasve važnu problematiku našeg časa i sredine, odabrali je za temu ovogodišnjeg svećeničkog tečaja, okupili u njenu tretiranju naše stručnjake i njom zainteresirali brojno svećenstvo koje je prisustvovalo tečaju. Tečaj je dao nesumnjiv prilog poznavanja obiteljske situacije, osvijetlivši je naukom Crkve, te je dao dragocjene sugestije i poticaje za bolji pristup i veću odgovornost u apostolatu obitelji.

BK smatra hvalevrijednim spontane inicijative iz kojih su nikli pojedini centri za apostolat obitelji, među kojima istaknuto mjesto zauzima Institut za izučavanje obitelji pri Filozofsko,teološkom institutu D. I. u Zagrebu. Unatoč nekih nejasnih formulacija i dvoznačnosti, BK rado prihvaća rezolucije i izraženu sugestiju da se BK neposrednije angažira u ovom važnom apostolatu. U tu svrhu Vijeću za laički apostolat pridodan je posebni odbor za apostolat obitelji u koji su dodijeljeni gg. biskupi Jablanović i Žanić, kako bi okupili i povezali u ovom radu sve koji su već angažirani ili žele na tome raditi.

2. Sabor BK ocjenjuje posljednji dvobroj 19-20 revije »Svesci« kao zbirku članaka od kojih neki teško vrijeđaju katoličku nauku. Zbog tih članaka biskupi traže od svećenika da spomenuti dvobroj revije »Svesci« ne raspačavaju.

3. Povodom pisanja jednog dijela dnevnog tiska o korizmenoj poslanici zagr. nadbiskupa dra Franje Kuharića Sabor BK žali zbog uvredljivog načina pisanja koji ne može pogodovati dijalogu između Crkve i Države.

Biskupi izjavljuju da je nauka iznesena u spomenutoj poslanici nauka Katol. Crkve kako je iznose dokumenti II Vat. Sabora, i da je u skladu s naučavanjem njezinog poglavara Pavla VI.

U Zagrebu, 21. travnja 1972.

Predsjedništvo BK

Iz života Crkve

IZA SINODE BISKUPA

Koja je održana u Rimu prošloga listopada, mnogi smatraju da je Crkva ojačala, dok drugi prigovaraju hijerarhiji da se povlači u sakristiju ili svoj geto. Tako piše njemački mjesečnik »Herder-korrespondenz«, osvrćući se na promjene koje su nastale u crkvenim zbivanjima iza posljednjeg sastanka predstavnika biskupa cijeloga svijeta.

Neki gledaju samu unutrašnjost Crkve i vide da se u njoj razvija zdrava nauka i da ona vrši sve više svoju pravu misionarsku djelatnost, iako to za neke ne izgleda potpuno u skladu s Drugim vatikanskim koncilom. Za njih sinoda iz 1971. g. predstavlja odlučni momenat u pokoncilskom razvoju. — Drugi pak, promatrajući više vanjski lik Crkve, boje se da se ona povlači i ne želi dijalogizirati o svim problemima koji se odnose na cijelo čovječanstvo, nego da opet sve manje podnosi etičku raznolikost društva.

Autor članka u »Herderkorrespodenzu« smatra da je Crkva bila previše popustila i da je neprekidnim promjenama bila stvorila kod vjernika neku nesigurnost. Mnogi naime smatraju da su reforme u Crkvi prouzročile više smutnju nego pravu obnovu. S druge strane može se mirne duše reći da je i tradicija kao i ona mirnoća, sigurnost i staloženost u prošlosti prouzročila zakržljalost i nesposobnost za pokretanje.

Što bi trebalo poduzeti da se izađe iz te krize? — Svakako se ne smije dirati u temelje kršćanskoga bića, što se pokušavalo činiti posljednjih nekoliko godina. Stara liturgija i crkveno graditeljstvo pokazale su se kadgod neprikladne za današnje vjerske zajednice. Vertikalna linija bogoštovlja nije uspjela pronaći nove izražajne oblike, a s druge strane ne možemo se više povratiti na staro. Treba dakle uskladiti one vertikalne i one horizontalne oblike bogoštovlja.

Ne može se isto tako popustiti neprekidnim i različitim zahtjevima masa na moralnom polju u pogledu seksualnosti i ženidbe. Treba naime voditi računa o antropološkim i povijesnim čimbenicima.

Na dogmatskom polju ne mogu se žrtvovati osnovni darovi prvotne Crkve. Treba je samo usavršiti u svjetlu novih egzegetskih, povijesnih i teoloških spoznaja. Ako ne smatramo crkveno učiteljstvo osnovnim elementom vjere, prelazimo u neki fideizam ili osjećajnost, ali nemamo prave evanđeoske vjere.

Herderkorrespondenz vidi rješenje jedino u tome da se odlučno poduzme sve kako bi se problemi riješili dobrom voljom cijele kršćanske zajednice. Ne budemo li na taj način rješavali probleme, znači da se povlačimo, a ne da ih rješavamo. Ako Crkva bude znala pronaći rješenje tih osnovnih problema, moći će zajamčiti svijetu vlastitu duhovnost, a da se pri tom ne mora poistovjetiti sa svijetom.

DJELATNOST SVETE STOLICE

Prvi prmijerak knjige »DJELATNOST SVETE STOLICE kroz 1971«, predan je proljetos Sv. ocu. Djelo od 980 stranica sadrži potpuno djelatnost Sv. oca i rimskih ureda, kao i raznih komisija Svete stolice i Vatikanske države.

Iz tog djela vidi se jasno kako Pavao VI proživljava svakidanje probleme Crkve i čovječanstva. Audijencije srijedom, kratki nedjeljni nagovori, govori raznim grupama koje prima posebno u audijenciju, pisma biskupima i pojedinim crkvenim zajednicama, razne poruke i privatni razgovori najbolje svjedoče kako Papa pomno prati sva zbivanja u svijetu.

400 stranica posvećeno je djelatnosti rimskih ureda-dikasterija. Iz podataka kongregacije za katolički odgoj vidi se da je 1971. g. na svijetu bilo 533,722.230 katolika, u 31 narodnosti. Dakle, 6 milijuna više nego 1969. godine. U istom razdoblju smanjio se broj svećenika u svijetu za 351, pa ih je početku godine bilo svega 347.481. I broj mladomisnika smanjio se. Dok ih je 1969. bilo zaređeno oko 4.000, g. 1971. zaređeno je 3.531.

Kongregacija za evangelizaciju naroda dala je pomoć raznim vjerskim zajednicama u vrijednosti od 33 milijuna dolara. Od toga je 45% išlo Africi, 38% Aziji, 8% Americi, 3% Oceaniji. 5% Evropi. — Kongregaciji za Istočne Crkve dala je pomoć u vrijednosti od 4 milijuna dolara.

NOVI POGLEDI U VALJANOST BRAKA

Vrlo veliko zanimanje pobudili su u svjetskoj javnosti podaci o vrhovnom crkvenom sudu, zvanom »Sacra Rota.« Po prvi put u povijesti ova crkvena ustanova, zadužena za procjenjivanje vrijednosti pojedinih brakova, uvažila je za rastavu braka moderne principe psiholoških i tehničkih otkrića, kao što je shizofrenija, nimfomanija, psihopatija, droge, alkoholizam, neuroze, bolesna sitničavost, prejaka ovisnost o majci, mahnitost, histerija i seksualne nastranosti.

Od 249 molba »Sarca Rota« prihvatila ih je za 1971. g. 169, odbila 80. U godini 1970. od 248 molbe prihvatila je 180, a odbila 68. Istina, brojčano to nije velika razlika, ali je ove godine u crkveno pravo za prosuđivanje valjanosti braka priznato gledanje modernih znanosti u tom pogledu. To je sigurno plod Papina dokumenta »Causae matrimoniales«, koji je stupio na snagu početkom studenog prošle godine.

IZLOŽBA BIBLIJSKIH KNJIGA U VATIKANU

Sv. otac papa otvorio je u prisutnosti generalnog direktora društva za pomaganje »Unesco« izložbu svetopisamskih knjiga iz svih vremena. To je prilog Vatikana za »Godinu knjige« što ju je za 1972. priredila ta ista organizacija. Sudjeluju u tom 124 nacije, koje su posudile svoje primjerke biblijskih izdanja.

Izložba se nalazi u Sikstinskoj dvorani Vatikanske biblioteke, a otvorena je za posjetioce vatikanskih muzeja čitave godine. Tu su izloženi listovi, rukopisi i kodeksi koji nisu dosad bili nikad pokazivani. Tako je tu i Papyrus Bodmer VIII iz 3. stoljeća. To je bilo švicarsko vlasništvo, koje je švicarska vlada poklonila papi Pavlu VI kad je pred tri godine pohodio Ženevu.

NOVI PODACI O SVEĆENIČKOM I REDOVNIČKOM PODMLATKU U POLJSKOJ

Daju mnogo ohrabrenja. Prema navodima poljske biskupske konferencije prošlog studenoga, postoji u Poljskoj 25 biskupijskih sjemeništa sa 3097 svećeničkih pripravnika. Od toga su u Krakovu 243 kandidata, iz Tarnowa 232, iz Katovica 257, Wroclava 213, Przemisla 184, i Varšave 228. Za redovnike pripravlja se 991 sjemeništarac i oko 400 novaka. Od toga imaju salezijanci oko 100, isusovci 72, palotinci 56, a konventualci 55 kandidata.

UTJECAJ CRKVE U SKANDINAVSKIM ZEMLJAMA

Biskup grada Osla u Norveškoj prikazao je u intervjuu katoličkom dnevniku Avvenire današnje stanje Katoličke crkve u skandinavskim zemljama. Odmah na početku upozorio je na neke probleme Crkve koja djeluje u vrlo raspuštenom društvu, gdje je moral vrlo nizak, a religioznost postoji više po imenu nego stvarno.

Uza sve zle okolnosti opaža se zanimanje za Crkvu. Tako u Norveškoj, gdje na 4 milijuna stanovnika ima samo 10.000 katolika, opazio se utjecaj Crkve zbog njezine visoke kulture na karitativnom i socijalnom području. Stoga će biti razumljivo što su mnogi obraćenici upravo intelektualci i umjetnici.

Još jedna pojava koja budi nadu, a to je današnje stanje mladeži. U Norveškoj je mladež vrlo nezavisna. Rano napušta obitelj, te se zbog toga javlja osamljenost i egzistencijalna praznina. Ipak se i kod te omladine javljaju neke vrline koje su u biti kršćanske. A to je ljubav prema bližnjemu i ljubav za pravdu. Omladina osjeća nepravdu zbog nejednakosti bogatih i siromašnih zemalja. Osjeća da je potrebno promijeniti shvaćanje i način života.

Zanimanje većega broja omladinaca ne zadržava se samo na socijalnim problemima nego se obraća i religioznim osjećajima, napose mističnima. Možda nije sve ispravno i zrelo. Nešto moda, nešto pokušaj da se izađe iz mlitave stvarnosti. Svakako postoji kod mladeži neki »instinkt« koji pomalo prelazi na vjersko područje. I upravo je to prilika koju kršćanske crkve ne smiju propustiti, rekao je biskup u Oslu. Jer upravo od mladeži i njihove želje za obnovom, iz žeđe za pravdom, mogla bi se roditi nada za obnovu vjere u skandinavskim zamljama.

ALKOHOL I CIGARETE

1970. g. potrošeno je u Zap. Njemačkoj i Berlinu za alkoholna pića okruglo 13.000 milijarda sd, a za duhan 6.000 milijarda. Na dan to znači 50 milijarda i 500 milijuna sd.

Prosječno dođe na svakog građanina na godinu 203 tisuće, a za duhan 98 tisuća sd.

Za pomoć nerazvijenim zemljama od kršćanskih pomoćnih društava skupljeno je 42 i pol milijarda, dakle na dan 116 milijuna sd. Dakle, jedan dan potroši se za duhan i alkohol više nego što se skupilo za pomoć zaostalima cijele godine.

A za bengalsku vatru bacilo se u zrak u noći za Novu godinu 350 milijarda. A za pomoć zemljama u razvoju, izračunao je ministar dr. Eppler, na 5000 zarade dade se 50 sd po glavi, što u Njemačkoj stoji bolja cigareta.

KATOLICI NA GRENLANDU

Na Grenlandu, najvećem otoku na svijetu, živi pedesetak katolika među 40 tisuća stanovnika koji su svi od reda luterani. Katolici imaju jednu jedinu župu, koja je prostorno najveća na svijetu. Do godine 1953. jedina priznata vjera na Grenlandu bila je luteranska. Prvi katolik bio je Finn Lynge, koji se je obratio na katoličku vjeru u 19. godini života, i to za vrijeme studija u Kopenhagenu.

Poslije obraćenja ušao je u red Oblata Marije Bezgrješne, postao svećenikom i danas je jedini svećenik na tom golemom otoku i tamo vrši dušobrižničku službu.

Između ostaloga nastoji da svoj narod izvede iz osamljenosti. Tako je prošle godine organizirao veliko hodočašće u Svetu zemlju. Hodočašće je ostavilo velik dojam na sve hodočasnike.

P. Lynge nastoji proširiti svoju malenu kapelicu koje se nalazi u Godthaabu. Da uzmogne to ostvariti, pošao je u Kanadu i Sjedinjene Države, gdje je tražio potrebnu pomoć. Na taj se način nada da će ove godine imati crkvu u koju bi moglo stati stotinjak osoba. To bi bila jedina katolička zgrada na cijelom Grenlandu.

ISPITIVANJE O POBOŽNOSTI SRCA ISUSOVA

Centar za socialno-vjerska istraživanja u Sjedinjenim Američkim Državama, ispituje kakav utjecaj imaju na suvremeni apostolat nauka i pobožnost Srcu Isusovu. Osobito je u pitanju odnos između pobožnosti i vjerskih slika ili simbola. To pitanje studira posebna komisija koja je započela radom 28. veljače a završila je 2. ožujka. U komisiji je sudjelovalo oko 40 osoba, među njima biskupi, teolozi, članovi Centra za istraživanje primijenjenoga apostolata i svjetovnjaci koji se bave pobožnošću Srcu Isusovu.

Istraživanje je išlo za tim da se ispita današnje stanje u odnosu prema enciklici Pija XII. od 1956. god Haurietis Aquas. Enciklika se upravo odnosi na pobožnost Srcu Isussovu.

Studij i istraživanje će se nastaviti cijelu godinu uz pomoć teologa i stručnjaka za Sv. pismo. Na koncu studija, koji će se završiti u prosincu 1973, bit će predložena sredstva za vršenje tog oblika apostolata.

Centar za primijenjeni apostolat privatna je ustanova sa sjedištem u Vašingtonu, a bavi se studijem vjerskih problema i nacrtom za njihovu primjenu.

U LONDONU HRVATSKI KATOLIČKI DOM

Hrvatska kolonija u Londonu u Boutflower Road, Battersea, dobila je nedavno »Hrvatski dom.« Donosimo u glavnim točkama komentar engleske radiostanice BBC o tom događaju.

»Začetnik i najuporniji radnik na realizaciji ovog Doma jest kapelan Franjo Marunica. On je požrtvovno i uporno gotovo četiri godine iz dana u dan poticao ljude i prikupljao sredstva da se kupi kuća u kojoj je smješten ovaj dom. Može se reći da je upravo njegovom zaslugom »Hrvatski dom« već u radu. Materijalna sredstva, potrebna za ostvarenje ove zamisli sakupljena su od Hrvata vjernika iz Velike Britanije, Kanade i Sjedinjenih Američkih Država. Međutim najveći prilog od 20.000 kanadskih dolara dala je gospođa Millenbach iz Kanade, Britanska vlada je »Hrvatski dom« priznala kao socijalnu, karitativnu i vjersku ustanovu.«

Za vrijeme prve odslužene mise novi kapelan Dobrislav Ljubić, isto tako dominikanac kao i velečasni Marunica, rekao je između ostaloga: »Dom želi da bude mjesto u kojem će siromašni i potrebni pronaći prijateljsku ruku i ljudsku riječ. Dakako, ovaj Dom bit će otvoren svim našim zemljacima koji se nađu u ovom velikom gradu, bez obzira na njihovu vjersku ili ideološku pripadnost. London je velik grad, i došljaci iz domovine vrlo se lako izgube u samoći nepoznatih običaja i predjela. Čvrsto vjerujemo da će duhovna pomoć pastoralnih radnika u ovom domu uvijek dobro doći svakom našem čovjeku u ovoj zemlji i u ovom gradu napose. To će biti mjesto u kojem će se moći na hrvatskom jeziku čuti Riječ Božja i uvijek novi poziv Evanđelja na duhovnu obnovu i duhovni rast u Kristu svih naših vjernika.«

RAZGOVORI

ZAŠTO NAS NOVA MISA NE ODUŠEVLJAVA? JE LI REFORMA BILA POTREBNA?

»Ne mogu se nikako uživjeti u tu novu misu. Sve mi je tu toliko svjetovno i glumačko: i taj oltar prema puku, i taj 'ambon', i te nove svećenikove geste, pa onda ta čitanja Starog zavjeta da ti se ponekad čini kao da se nalaziš negdje u židovskoj sinagogi: toliko se govori o tom Mojsiju, o Šaulu, o Davidu ... Pa dobro, mogu li nam oni biti uzori? Kakav uzor može biti jedan David s tolikim haremom žena? Pa i ta proroštva ... Nije li to ipak previše? I može li to za nas biti psihološki da nam se danas donosi toliko čitanja iz Biblije? Ta onda su bila sasvim druga vremena. Napokon, nije li iza toga došao Krist na svijet, i nisu li prohujala tolika stoljeća povijesnog razvoja čovječanstva? Kako mi možemo na naše prilike, u našu konkretnu situaciju života industrijaliziranoga društva ugraditi te tekstove i po njima se ravnati? Oni bi morali biti norma našega života, a mi ipak osjećamo da je stvarnost našega života daleko pobjegla od tih biblijskih riječi ...« Tako je govorila jedna dobra vjernica, i sva razočarana na koncu dodala: »Ako tako bude Crkva postupila i dalje, ispraznit će svoje bogomolje do kraja. Pa koga to još oduševljava, recite mi iskreno«?

Znam drugu intelektualku koja nije tek jednom izražava preda mnom svoje osjećaje obzirom na promjenu liturgijskog jezika. »Kako su nekad bile Mise lijepe! Ono divno gregorijansko pjevanje, pa latinske mise koje su pjevali naši najbolji zborovi. Mi smo nekad išli u crkvu da čujemo ta lijepa pjevanja. Nekad je to bilo i uz druge instrumente, ne samo uz orgulje, nego i uz čitav orkestar, kao ono godinama u Svetištu srca Isusova u Zagrebu za blagdan Presvetog Srca. Od toga sada više ništa. Taj golem materijal sada se nalazi u crkvenim arhivima, a sutra će propasti. Kako je to velika šteta! A onda, da znate, meni je bilo mnogo ljepše slušati svećenika kad je pjevao latinski 'Gloria', pa 'Credo', pa one krasne Prefacije. Nikad nam se to više neće povratiti ... Što je to taj Koncil učinio? Pa gledajte! Je li ova hrvatska misa ikoga privukla? Negdje su mladi nastojali izvoditi 'spektakl' uz gitare i drugo, ali su i od toga brzo odustali. Dva, tri put i opet je Misa dosadna, obična, nikoga više ne privlači. A Crkva je mislila da će sve spasiti tim narodnim jezikom. Nisu li imali pravo kardinali Ottaviani i Bacci kad su se bili pobunili protiv te nove liturgije?«

Na ove bi prigovore najprije iznio riječi samog Koncila. Budući da je misa vazmena žrtva i gozba, a u isto vrijeme čin vjernika, naglašava Koncil: »Crkva zato svom brigom nastoji oko toga da vjernici ne bi prisustvovali tom otajstvu vjere kao tuđinci ili nijemi gledaoci, nego da ga kroz obrede i molitve dobro razumiju, pa da svjesno, pobožno i djelatno učestvuju u svetom činu; da se poučavaju Božjom riječi, krijepe blagovanjem Gospodnjeg tijela, zahvaljuju Bogu, pa da se — prikazujući neokaljanu žrtvu, ne samo rukama svećenika nego zajedno s njim — nauče prinositi sami sebe, i da se tako po Kristu posredniku iz dana u dan usavršavaju u jedinstvu s Bogom i među sobom, da napokon Bog bude sve u svemu« (SC 48).

Crkva, prema tome, misli da je reforma bila potrebna: i oltar prema narodu, i novi obred mise i novi jezik ... Sve, kako se sada odvija. Crkva upravo »svom brigom nastoji oko toga da vjernici ne bi prisustvovali tom otajstvu vjere kao tuđinci ili nijemi gledaoci«. Ona sve čini da nam približi otajstvo mise i da nas za nj oduševi. A i potrudila se da izabere najprikladnija sredstva za to, koliko je to uopće bilo moguće. Tako je, eto, reforma bila zaista potrebna.

NISMO LI SADA NA GOREMU?

Svaki se koncil brinuo oko reforme liturgije. Još nas i danas zapljuskuju valo-

vi Tridentskog koncila (1545—1563), nakon 400 godina. Ono što je donio Trident razvijalo se kroz stoljeća. Pomalo je onda stagniralo, postalo ukrućeno i neharmonično sa zahtjevom vremena. Novo vrijeme postavilo je Crkvi nove zadatke. Te je zadatke prihvatio i riješio Vatikanski drugi (1962—1965). Reforma koju je donio provodit će se tko zna kako dugo. Ali se ne će smjeti ukrutiti i opet postati nerazmjerna sa zahtjevima vremena koje će doći. Kako razvoj prilika ide sve bržim tokom, to će i reforma koju je donio Drugi vatikanski biti kraćega vremena negoli ona Tridentskog sabora; bar se tako očekuje. Ta već danas, nekoliko godina nakon Koncila, osjećamo da su neki oblici manje prikladni. Traže se već novi izrazi, bar u mogućnosti širih i slobodnijih samoimprovizacija liturgijskih sastanaka.

U vidu katoličke dogme ili vjerske istine misa se ne mijenja. Ona ostaje ono što je Gospodin naredio svojim učenicima na oproštajnoj večeri. Koncil također jasno kaže: »Naš je Spasitelj na Posljednjoj večeri, one noći kad bijaše izdan, ustanovio euharistijsku žrtvu svoga Tijela i Krvi, da ovjekovječi žrtvu na križu kroz stoljeća, sve dok ne dođe, te da tako Crkvi, svojoj ljubljenoj Zaručnici, povjeri spomen-čin svoje smrti i uskrsnuća, vazmenu gozbu na kojoj se Krist blaguje, duša se napunja milosti i daje nam se zalog buduće slave« (SC 47).

Kroz vjekove crkvene povijesti mijenjali su se samo oblici mise, to jest okviri, ono što je izvanjsko, rekli bismo — odijelo se je mijenjalo — a bîće mise je ostalo i mora ostati isto. Mijenjalo se ono što nije bitno. Pa ako bismo još i danas htjeli zadržati i sačuvati sve oblike, recimo, samo rimske liturgije, a da ne govorimo o raznim drugim liturgijama: milanskom obredu, mozarapskoj liturgiji i slično, onda bismo upali u jedan nemogući tradicionalizam koji se više nikamo ne može pokrenuti. Ušli bismo u slijepi sokak, niti bismo bili više sposobni izvršiti Gospodinovu zapovijed, a koja treba da vrijedi za sva vremena, sve narode, sve kulture i sve mentalitete: »Ovo činite na moju uspomenu« (Lk 22,20).

Stoga nam naše vrijeme stavlja jak zadatak na savjesti da misu približimo shvaćanju vjernika: bilo obzirom na dogmatski njen sadržaj, bilo obzirom na sve ono što se s vremenom i preko raznih koncila u Crkvi mijenjalo. Nekad je u svijetu bilo u modi barokno odijelo, danas više nije. Ovo što je u modi danas, sutra će zastarjeti. Slično biva s oblicima mise kako se ona predstavlja vjernicima. Uostalom, pokoncilska vremena uvijek su bila izražaj potrebe novog prilagođivanja Crkve svijetu koji se preobražava. Crkva ima zadatak da se uvijek obnavlja u svemu onome što bi moglo vjernike i one koji žele u Crkvu doći odbijati, i u svemu onome što će vjernike više vezati, u dotičnome vremenu, uz vječne istine i uz zrio vjerski život. Da bi »misna žrtva i obrednim oblikom postigla pun pastoralni uspjeh« (SC 49), Crkva je zasnovala široku reformu liturgijskog događanja.

NOVI RIMSKI MISAL

S istom ljubavlju i brigom Crkva je izdala novi RIMSKI MISAL. U njem ćemo u obnovljenoj formi naći staru svetu misu, koja nam se ukazuje u novom svjetlu, u svježem tonu, u privlačnoj formulaciji. Dvotisućljetne naslage koje su u mnogome otežale razumljevanje mise, koje su udaljile misu od vjernika, trebalo je skinuti, ukloniti. Sve nanose stoljeća bilo je potrebno odgrnuti da bi se razotkrila prvotna čistoća i ljepota iste Tajne odjevene u naše moderno, suvremeno ruho. Odviše bismo bili materijalni kad bismo tu obnovu liturgije usporedili s obnovom kakve prastare dragocjene katedrale ili nekog zdanja koje bi u novim oblicima imalo sačuvati svoju prvotnu arhitektoniku. No dogodilo se nešto slično.

Nismo li ipak time došli u goru situaciju s misom? Slijedimo li misao Crkve, onda bismo morali reći da svi oni koji gledaju stvari zaista objektivno, koji priznaju razvoj čovječanstva upravo u gigantskim razmjerima prema, recimo, vremenu od 400 godina unatrag, a kamo li prema vremenu od 2.000 godina; svi oni koji ne žele da Crkva bude izolirana od modernog čovjeka nego bi na svaki način željeli tu Crkvu i njenu poruku prenijeti i u srce usaditi i današnjem čovjeku tehnike i superindustrijalizacije — svi će u toj reformi gledati razboritu, trijeznu i svakako potrebnu gestu Crkve. Time se Crkva približila današnjem čovjeku. Drugo je pitanje, koliko će se taj čovjek na to osvrtati i dozvoliti da se sam približi Crkvi.

Tako možemo kazati da se mi kršćani-katolici dvadesetog i dvadesetiprvog stoljeća s novim RIMSKIM MISALOM u ruci osjećamo snažno povezani s prvom misom u Cenakulu, s prvim počecima mise u apostolsko doba, s misom kakva je bila i oduševljavala naše pređe u vjeri iz godine 150, o čemu nas izvješćuje mučenik Justin i glasoviti Hippolit rimski, čiji je formular mise najstariji on svih koji su nam se sačuvali do danas. Osjećamo se s obnovljenom Misom jednako tijesno povezani i s misom i koralnim pjevanjem Grgura Velikog, s misom Tridentskog sabora i svetog pape Pija V pa njenom snažnom polifonijom, s misom Vatikanskog drugog i pape Pavla VI. Da, naše je misa ista Kristova, apostolska, poapostolska, prakršćanska, katakombska, tridentinska, vatikanska, ne druga nego ista, ta naša obnovljena Misa.

S time u vezi »Sabor veoma opominje pastire duša da u katehizaciji brižljivo pouče vjernike kako valja prisustvovati cijeloj misi, naročito u nedjelje i zapovjedne blagdane« (SC 56). Pri tom neka se drže nauke i više-manje rasporeda same konstitucije o liturgiji SACROSANCTUM CONCILIUM.

Da završimo s gore postavljenim pitanjem: zašto nas nova misa ne oduševljava? Crkva je za sada učinila sve što se moglo učiniti da nam misu približi. No pitanje je da li mi razumijemo taj napor Crkve i da li smo ga spremni razumjeti? Pitanje je da li smo mi — pastiri duša — uložili sve napore da novu misu protumačimo vjernicima? Možda tu negdje leži bitni dio odgovora na postavljeno pitanje: s jedne strane mnogi vjernici ne razumiju liturgijsku reformu, s druge strane, izgleda, mi se pastiri duša nismo još dovoljno potrudili da izvršimo zahtjeve litugrijske koncilske obnove, osobito da neumorno i strpljivo, ponovno i ponovno svim mogućim načinima uvodimo vjernike u novo doživljavanje svete mise.

Ivan FUĆEK

Sluga Božji Petar Barbarić

uz 75. godišnjicu smrti

U travnju ove godine navršilo se 75 godina od svete smrti Sluge Božjeg Petra Barbarića, hrvatskog uzor-mladića i maturanta travničkog sjemeništa. Rođen je 19. svibnja 1874. u Klobuku u Hercegovini. U travničkom sjemeništu bio je od prvog do osmog razreda. Umro je pri koncu osmog (po današnjem računanju četvrtog) razreda gimnazije, na Veliki četvrtak, 15. travnja 1897. Uvijek je bio uzoran u svakom pogledu, i po primjeru kreposna života i po savjesnom vršenju školskih dužnosti. Nije bio pohlepan za najboljim ocjenama, koje je redovito imao, nego je nastojao da bude dobar đak radi Boga, koji od svakoga traži, da vrši savjesno svoje stalešked užnosti.

Za ovoga uzor-mladića već je prije trideset godina poveden crkveni sudbeni postupak za proglašenje blaženim, te da tako postane i od Crkve priznati i postavljeni uzor našoj katoličkoj mladeži, u njenim mladenačkim borbama i nastojanjima oko postignuća životnih ideala. Ovaj crkveno-sudbeni postupak obično nazivljemo prema latinskom izrazu »kauza« za Petrovu beatifikaciju.

Naš je Petar tako istaknuta ličnost u našoj katoličkoj javnosti, da je vrijedno da ga naši vjernici upoznaju. Dok nije proglašen blaženim, ne smijemo mu iskazivati nikakav liturgijski kult, ali ga smijemo privatno zazivati, u njegov zagovor s pouzdanjem preporučivati, u njegove se kreposti ugledati i moliti se, da beatifikacija što prije uspije. No to ćemo moći tim obilnije i korisnije činiti, ako lijepi Život Petrov, njegove zrele kreposti i svetu smrt što bolje upoznamo, te ako nam je poznato, da su već mnogi bili potaknuti na savršeniji kršćanski život njegovim primjerom i zadobili mnoga uslišanja njegovim zagovorom. Do sada imamo već tri Petrova životopisa, koje ćemo pri koncu ovoga članka navesti. Ali mnogi naši čitatelji nemaju nijedan Petrov životopis, pa će im dobro doći ovo malo, što o njemu ovdje iznosimo, da ga bolje upoznadu i s njim se duhovne sprijatelje. Premda je dubok, ipak je mio i jednostavan, pa nam je svima pristupačan.

PETROVA DUHOVNOST Od srca je štovao omladinske svece: Sv. Alojzija Gonzagu, Sv. Stanislava Kostku i Sv. Ivana Berchmans. Od njih je mnogo naučio i u njihov se zagovor mnogo preporučivao. Od Alojzija je naučio prezirati tašte radosti ovoga prolaznog života. Od Stanislava je naučio svim srcem ljubiti Nebesku Majku, a od Ivana Berchmansa preuzeo je životno načelo, da je savjesno ispunjavanje sitnih dnevnih dužnosti najkraći, najlakši i najpouzdaniji put koji vodi u nebo. Od sve trojice Svetih Mladića naučio je cijeniti duhovno zvanje i težiti za iskrenom svetošću. Vidio je, da se ne može u isto vrijeme služiti Bogu i nerazborito ili čak nedopušteno uživati u prolaznim stvarima. Ili, kako naša narodna poslovica mudro kaže: ne može se paliti tamjan Bogu i sotoni. A to bi danas mnogi u svijetu, pa i kod nas, upravo htjeli. Ide se za tim, da se izbriše svaka razlika između Boga i svijeta, između kreposti i grijeha. Petar je razumio, da Sv. Evanđelje traži mrtvenje, odricanje i svladavanje u nedopuštenim stvarima. Ali zato je već u ovom životu uživao Božju ljubav i veliki mir srca. Omladinski Sveci bili su mu samo primjer i poticaj, kako da svim žarom mlade duše ljubi Nebesku Majku i Presv. Srce Isusovo.

EKSHUMACIJA

PETROVA TIJELA. Petar je bio sahranjen na Veliku Subotu (17. travnja 1897.). Ležao je na odru u istim danima, u kojima je Isusovo Tijelo počivalo u grobu. Po prijašnjem liturgijskom obredu, zvona su zvonila već na Veliku Subotu prije podne, čim se u Misi, koja se služila na Vel. Subotu prije podne zapjevalo »Slava Bogu na visini«. Tako je sprovod Petrov mogao biti uz pratnju zvona sjemenišne i župne crkve, u uskrsnom raspoloženju. Svi su osjećali, da se nosi u grob tijelo mladića, koji je čisto i nevino sproveo svoj zemaljski život.

Petar je sahranjen kao Isusovac, u redovničkom odijelu i u isusovačkom odjelku na travničkom groblju. Zar je bio isusovac? Već je u VII r. želio stupiti u isusovački novicijat, ali su mu uzgajatelji savjetovali, da prije svrši maturu, a onda da pođe. Međutim se razbolio, a nekoliko dana prije smrti položio je redovničke zavjete.

God. 1935. zamolili su redovnički poglavari od crkvenih i državnih vlasti dopuštenje, da se tijelo Barbarićevo prenese sa travničkog groblja u novu grobnicu, koja je bila načinjena tik uz temelje sjemenišne crkve, ispod oltara Majke Božje. Nakon primljene dozvole, odabran je 20. svibnja 1935. za iskapanje (ekshumaciju) i prenos Petrova tijela u pripravljenu grobnicu.

Kad se počelo iskapanjem, nije se moglo slutiti, u kakvom će se stanju naći Petrovo tijelo. Nakon toliko godina, moglo se dogoditi, da se na ništa više ne naide. Na veliku radost svih prisutnih, nađen je lijes gotovo sav čitav premda je bio od jelovine, a i tijelo Petrovo gotovo posve neoštećeno. Lijes je bez poteškoća užetima dignut iz groba, kao što je prije 38 godina bio spušten. U istom je lijesu bilo Petrovo tijelo prenešeno u sjemenišnu crkvu, a tek ondje stavljeno u dva nova lijesa, najprije metalni, onda hrastovi. Za prijenos tijela Petrova sa groblja u sjemenišnu crkvu bilo je vrlo dirljivo: nosači su se često izmjenjivali, jer su mnogi željeli imati udjela u prenosu. Nakon propovijedi i liturgijskih molitava lijes je spušten u pripravljenu grobnicu. Pokraj oltara Majke Božje postavljena je mramorna ploča sa čednim natpisom: ovdje počiva uzor-mladić Petar Barbarić. Kao što se prije mnogo pohađao Petrov grob na travničkom groblju, sada se još u većem broju dolazilo na novi grob Petrov, osobito četvrtkom, jer je u četvrtak umro, te na Petrovo, kao na Barbarićev imendan.

PRAZNI GROB PETROV OPET OŽIVIO Sjemenišna crkva u Travniku otuđena je bogoslužju i nepristupačna vjernicima. Danas nam nije poznata sudbina lijesa sa Petrovim tijelom. No vjernici, koji Petra štuju i koji se njegovu zagovoru utječu, našli su sami jedno rješenje: pohađaju prazni grob Petrov na travničkom groblju, u kojem je njegovo tijelo počivalo punih 38 godina. Svakog četvrtka zapažaju se posjetioci toga groba, često i iz udaljenih mjesta, koji se ovdje preporučuju Petrovu zagovoru i mole za njegovu »kauzu«, naime, da bi što skorije bio proglašen blaženim. Osobito na Petrovo bude na grobu mnogo vjernika, tako da travnički župnik služi u taj blagdan svetu Misu na groblju.

Priključimo se i mi štovateljima Petrovim. Ugledajmo se u njegove svježe, mladenačke kreposti. Cijenimo nevinost srca, savjesno vršenje staleških dužnosti. Štujmo iskreno Majku Božju i Presv. Srce Isusovo, kako je to Petar činio. Rado se pomolimo na nakanu, da bi Petar bio što prije proglašen blaženim. Upoznajmo Petra, čitajući njegove životopise i »Bilten Petra Barbarića«.

Prvi životopis Petrov napisao je O. Antun Puntigam D. I., koji je preveden na više evropskih jezika. Hrvatsko izdanje već je davno raspačano. Drugi je od O. Miroslava Vanina D. I. Naklada mu je već pri kraju. Treća knjiga je »Zvona Velike Subote. Posve raspačano. Vicepostulator kauze O. Josip Antolović napisao je i izdao tri knjižice o Petru: »Svetost na djelu« (cijena 4 n. din.); »Duhovni profil Petra Barbarića« (cijena 3 i 1/2 n. din); »Devet dana s Petrom Barbarićem« (cijena 5 n. din.) Naručuje se kod auktora: Josip Antolović, 41001 Zagreb, pp. 715, Voćarska cesta 106. Isti izdaje i »Bilten Petra Barbarića«. Izlazi povremeno, naručuje se na istu adresu. Preporučujemo ove knjižice svima, koji žele upoznati našega Petra i unaprijediti njegovu kauzu.

Ivan Kukula D. I.

K N J I G E

■ Iz tiska je izašla knjižica **»PREMA HOREBU — NA VRHUNCE — U SUTONU ŽIVOTA«**, što ju je priredila prema francuskom izdanju Marija Anđela Zemljak, uršulinka. Knjižicu je napisao francuski dominikanac Marie Michel Philipon. Ovaj drugi svezak obrađuje sakramenat Euharistije, pokore i bolesničkog pomazanja. — Cijena je 8 dinara, a naručuje se: Uršulinski samostan, ulica 27. srpnja br. 3, 42000 Varaždin.

■ Dr Ivan Pavić izdao je i treći svezak vjerskih informacija za odrasle pod naslovom »NAŠA VJERA«. U tom trećem dijelu nalaze se pisma od 13. do 18. Tu nalazimo ove teme: Znakovi Božje prisutnosti, Živjeti kao kršćanin, Suvremeni kršćanin, Katoličko bogoslužje, Sakramenat pokore i Molitva. — Cijena je 8 dinara. Naručuje se: Nadbiskupski Ordinarijat, Katehetski odjel, Vajnerova 2, 51000 Rijeka.

■ Možete nabaviti novi molitvenik **»SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE«**. To je peto izdanje tog molitvenika s velikim slovima za one koji slabije vide. U molitveniku ćete naći misu Srca Isusova, sve litanije, devetnicu Srcu Isusovu, molitve raznim svecima, molitve za razne potrebe, molitve za umiruće, te na kraju nešto pjesama za svako doba crkvene godine. Cijena će mu po svoj prilici biti 20 dinara. Narudžbe prima: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699.

■ Ovih dana izlazi iz tiska drugi dio knjige **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«**. Prvi dio je s oduševljenjem primljen i već gotovo raspačan. Tko ga još želi neka se požuri. Cijena mu je 50 dinara. U drugom djelu nalaze se pisma i duhovne misli oca Gabrića. I ovaj dio je bogato opremljen slikama iz života i rada tog našeg bengalskog misionara. Cijena će biti javljena čim dobijemo račun o tiskarskim troškovima. Naručuje se na istu adresu kao i molitvenik.

Tko mi je majka, tko tata?

Lijep proljetni dan izmamio je i mene malo u prirodu izvan grada. Išla sam uz morsku obalu i promatrala. Zaista veličanstveno. More pomalo zapljuskuje obalu, zavlačeći se u svaku rupicu. Sunce se prilično nagnulo prema zapadu, a svojim rumenilom pozlaćuje morsku površinu. Barke plaze po glatkoj površini, a štektanje njihovih motora razliježe se na sve strane. Krika galebova skoro da ne prestaje. Često se čuje blejanje ovaca, a kada se počne spuštati noć krikovi ćukova i sova paraju zrak i gube se u daljini mora i noći. I kada sve to čovjek sluša osjeća jednu tako divnu melodiju koja se izvodi sa bezbroj svakovrsnih instrumenata. Idući tako i slušajući, počela sam i sama nešto pjevušiti. Nekoga sam primijetila u daljini. Kada sam došla sasvim blizu, prepoznala sam tu osobu. Bila je to Marijana. Sjedila je na kamenu i netremice buljila u more. Znala sam da je Marija u »domu«, ali nisam ništa točnije znala o njoj. Došla sam sasvim blizu, ali me nije ni primijetila.

— Dobra večer, Marijana!

— O, i ti malo šetaš — naglo se trgnula iz misli.

— Pa sve ovako buja, a ti si sama i zamišljena!

— Duga je to priča ako bih ti objašnjavala zašto sam sama i zamišljena.

Odlučih da je malo bolje upoznam i razveselim. Sjela sam na kamen pored nje i počela:

— Ako se ne varam, osmi si razred?

— Da osmi, ali sam jednom propala u šestom.

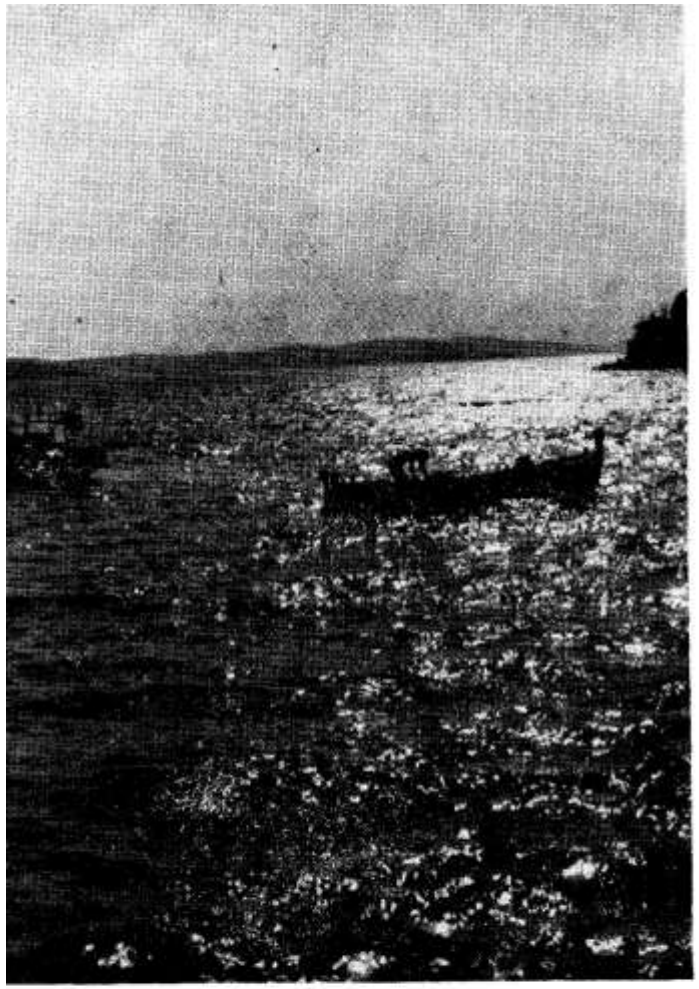
— Ništa zato. A kako sada učiš?

— Tako osrednje. Moglo bi biti bolje, ali nemam volje. Nemam volje učiti, čak ni živjeti, a ostalo da ne pripovijedam.

— Ma kako to govoriš? Djevojka u najljepšem cvatu, a nemaš volju za život. Možda me ne poznaješ dobro. Kazat ću ukratko. Teško mi je o tome govoriti, ali mislim da će mi biti lakše kada se nekom izjadam.

A tada je počela ukratko izlagati svoju povijest.

— Sigurno znaš da sam u domu. Ni sada mi nije poznato kada i kako sam tamo dospjela. Dok sam bila mala nisam ništa shvaćala. Provodila sam dane kao i ostali. Ali sada se počelo u meni »nešto« buditi. To me nešto potiče na prošlost, na budućnost, na lijep život. Pitam se tko sam. No nitko mi ne zna odgovoriti. Znam samo da mi je ime Marijana i prezime (barem kažu da mi je prezime X = nije važno), a drugo ništa ne znam. Tko mi je mama, tko tata? To mi još nitko nije obrazložio. Ma zašto me je majka rodila kada nije željela da me ima kod sebe. Zašto me je rodila i bacila kao stvar u ovaj čudnovat svijet. A sada osjećam da se trebam nekom povjeriti. Iznijeti mu sve probleme života. Ali komu se povjeriti? Komu se povjeriti kada sam usamljena? Imam jednu prijateljicu, ali nemam snage da joj bilo što kažem. Mladići se pomalo vrte oko mene. Ali »ja sam iz doma«. Oni bi me smatrali

samo kao sredstvo za poslugu. Pa imali smisla povjeriti se nekomu koji tako misli! Samoća mi je najbolja prijateljica. Kada sam sama, tada mi je najlakše. Tada razmišljam o svemu i sve oplakujem. Trudim se da ne pokažem na vani svoju bol. Pretvaram se, ali ne znam kako dugo ću izdržati. Dok se druge prijateljice razgovaraju i vesele za vrijeme školskog odmora, ja se zaključam u zahod. Tu se isplačem i tada mi bude lakše. A najčešće dolazim ovdje. Tu me nitko ne vidi. Svašta pomišljam. Ponekad mi dođe da se bacim u more. Ali ipak mi je drago živjeti i nadam se protiv nade da će i meni ostvanuti dan sreće, dan kada ću i ja biti mirna i zadovoljna.

Marijana, nisam te poznavala, ali sada mi je sve jasno. No ipak nemoj tako misliti. Znam kakovo je nastupilo razdoblje za tebe. Da, smatraš da nisi više dijete, da si odrasla, da si djevojka. Ne, nemoj očajavati. Sve će se dobro svršiti. Ja ću ti pomoći što više mogu.

— Nisam vjerovala da ima netko tko me razumije. Budi mi prijateljica! Bit će mi lakše uz tebe. Tebi ću moći sve povjeriti.

— Ne plači Marijana. I ti ćeš postati sretna. Osvanut će ti onaj dan sreće za kojim toliko čezneš. Znaj i ja nemam majke.

Kada sam to rekla, naglo se okrenula i pogledala me. Tada smo obe zaplakale.

— Ali ti sigurno znaš tko ti je majka i sjećaš je se.

— Da, znam tko mi je majka, ali je se uopće ne sjećam jer sam bila jako mala kada je umrla. No to je sve prošlo i više se ne može vratiti. Ali još smo mlade i pred nama je lijepa budućnost. Zato ne trebamo očajavati. Sada pak podimo, a sutra ćemo se opet ovdje naći.

Osjećala sam veliku bol, ali sam se pretvarala da ne bi još više žalostila Marijanu.

Noć je bila potpuno oklopila kraj kada smo se vraćale. Mjesec je sjao u punom mahu, a mali oblačići su se igrali ispod njega, gonjeni blagim povjetarcem. Kada smo došle u grad, bilo je sve veselo i živo. I mi smo bile radosne. Marijana je bila radosna i nezadovoljna jer je našla prijateljicu i oslonac, koji joj je sada i te kako potreban. A ja sam bila radosna jer sam bila na dobrom putu da usrećim jednu mladu djevojku koja se, bez vlastite obitelji, počela gubiti u ovom uzburkanom vremenu.

Tomislava

Žarko Brzić

Susret na bačkim salašima

Ne treba biti pjesnik da doživiš ljepotu onih prostranih bačkih ravnica širokih poput mora. Posebni čar dobivaju u proljeću kad su pokrivene raznim nijansama zelenila te naliče nekom umjetničkom izvezenom sagu. Možda su te beskrajne širine utisnule pečat u stanovnike toga kraja čija se srca odlikuju velikodušnošću i otvorenošću.

Tako sam se sasma slučajno namjerio na Katu I., desetak kilometara daleko od Subotice. Došla je u posjet bratu svećeniku. Odmah mi je pala u oči snažna pojava ove žene tako vedre i nasmijane.

— *Što misliš koliko je Kati godina?* — netko mi je od prisutnih postavio pitanje.

— Četrdeset i sedam — bunbuo sam od prve.

— Skoro ste pogodili — iznenađeno će snaša. — Ima četrdeset i šest.

I tako počeo naš razgovor. Kata je rado pristala i tokom cijelog razgovora bila je toliko spontana i neposredna kao da smo već davno stari prijatelji. Ima uvijek nešto u dobrim i plemenitim srcima da se lako otvaraju i svojom iskrenošću osvajaju.

— *Što ste po zanimanju, Kato, i gdje živite?*

— Evo, tu u blizini Subotice... Domaćica sam, a moj Grgo zemljoradnik.

— *Kada ste se udali?*

— Udala sam se u 24. godini života. Ali nisam sanjala o braku u svom djevojaštvu. Mislila sam otići u samostan. I pravila sam molbe na neke redovničke zajednice, ali me nisu primili radi teških prilika u kojima su

se nalazili u ono poratno doba.

— *onda ste promijenili odluku?*

— Nisam se baš lako mogla pomiriti s time. Ali pok. biskup Budanović, koji mi je bio ispovjednik, smirio me i ohrabrio za brak. Govorio mi je da ja nisam za samostan nego za brak. Mnogo sam se molila i onda sam upoznala da me Bog želi na drugom mjestu. Upoznala sam Grgu, svoju prvu i jedinu ljubav. I tako sam se odlučila za udaju ....

— *Da li ste se ikada pokajali?*

— Nikada... Rodila sam, Bogu hvala, desetero djece: šest kćeri i četiri sina..

— *Toliko djece roditi danas je prava iznimka. Jeste li zbog toga imali prigovora sa strane?*

— Jesam! Neka su mi žene predbacivale dokle ću ja tako. A ja sam im mirno i bez uzrujavanja odgovarala: do kraja. Koliko ih Bog bude poslao.

— *Što vas je potaklo da rodite toliki broj djece?*

— Meni je moja mama utrla put. Ona je rodila trinaestero. Troje je rano umrlo, a ostali smo svi živi. Moj muž Grgo i ja smo bili sporazumni da ne stavljamo zapreke Providnosti. I nikada nisam bila u napasti da učinim abortus. I ja ne mogu shvatiti roditelje koji hotimično žele imati jedno ili dvoje djece. Za koga oni žive? Život ima smisla kad se do kraja žrtvuje za svoju djecu. Zato smo i postale žene i majke. Žalosno je da baš zbog toga, što roditelji neće djece, naš narod umire.

— *Kakav vam je bio život? Nije lako roditi i uzgojiti toliku djecu. Danas se i male obitelji s jedno ili dvoje djece tuže da jedva mogu vezati kraj s krajem. Kako vi rješavate taj problem?*

— Život mi je bio doista težak. Ni danas mi nije lak. Radili smo i mučili se, a Bog nam je uvijek bio u pomoći, osobito u teškim momentima. Moja se djeca ne moraju niti po odijelu zastiditi pred drugima. Bilo bi neugodno da se u bilo čemu osjećaju kao da su nižeg ranga.

— *Sakupite li se nekada svi zajedno?*

— To je redovito svake subote kad dođu oni iz Subotice koji su na školovanju. Onda je u kući puno smijeha, šale i igre. Svi se međusobno vole i zabavljaju.

— *Da li se zajednički molite?*

— Molimo se ujutro i navečer. I stariji i mlađi. Ali na molitvu nikad ne silim. Nema molitve na silu. Ali imamo veliko zadovoljstvo, moj muž i ja, što nam sva djeca prakticiraju svoju vjeru.

— *Je li ikada međusobna vaša ljubav došla u krizu ozbiljnije prirode?*

— Nikada! Dođe, Bože moj, do nekakvih razmimoilaženja u sitnicama, ali se to brzo izgladi. Meni moj Grgo reče kad sam ljuta: »mama, ti bi se svađala, ali ja neću ..« I onda se nasmijemo i svi se sporovi riješe.

— *Osjećate li se, dakle, sretnom?*

— Da sretna sam da vam to ne mogu izreći. I moj muž zna reći da se ne bi mijenjao ni s jednim čovjekom na svijetu.

— *Imate li koju svoju intimnu želju u vezi s vašom djecom?*

— Molim se Bogu da bi izabrao kojeg sina za svećenika ili kćer za redovnicu. Kad nisam postala redovnica ja, bila bi sretna da to bude moje dijete.

— *Čitate li naš katolički tisak?*

— Primamo redovno Glas koncila, Kanu, Glasnik Srca Isusova i Mali Koncil. I kad uhvatimo malo vremena, onda čitamo. Mnogo duhovne hrane nađe se u toj našoj katoličkoj štampi. Čovjek onda od toga živi.

— *Pratite li ovu našu današnju situaciju u Crkvi?*

— Pratim, i da budem iskrena, jako me bole ovi nesporazumi među nama. Ali ja sam uvjerena da Gospodin neće ostaviti svoju Crkvu. Zabrinuta sam što vjernici danas sve manje mole. Ja sam priprosta žena, ali mi se čini, gdje je manje molitve i žrtve, tu je više problema.

— *Kako vi tumačite pojavu da tolika naša kršćanska mladež, koja odlazi iz sela u grad, potpuno gubi svoju vjeru?*

— Ja ne vjerujem da su takvi ikada bili čvrsti u svojoj vjeri. Možda im je vjera bila samo nešto izvanjsko kao odijelo koje se nosi prema sezoni i modi. Danas jedno, sutra drugo. Ako u gradu dospiju u društvo koje nije kršćansko, i oni sami postaju pogani. A to nije nikakva vjera.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Na mnogim milostima zahvaljujem Majci Božjoj Svetogorskoj i sv. Nikoli Taveliću. I nadalje im preporučam sebe i sve svoje doma i u inozemstvu. — Evica Malnar, Prhci, ž. Tršće.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Žalosnoj Gospi, sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću i sv. Antunu za primljene milosti. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Marija Blažeković, Pupelica, ž. Šandrovac.**

— **Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — A. Š., Grabarje.**

— **Na uslišanoj prošnji za sina hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu. Molim pomoć i za kćerku. — N. N., Međimurje.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za zdravlje moje obitelji, te im se i nadalje preporučam. — M. V., D, Krašićevica.**

— **Za mnoge primljene milosti hvala Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje molim njihovu pomoć. — D. M., Vinogradci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Franji Ksaveru na uslišanoj molbi. — H. M., Petrovina.**

— **Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Josipu i sv. Antunu. — N. O., Škrljevo.**

— **Na uslišanim molitvama hvala Presv. Srcu Isusovu, Bl. Gospi i sv. Antunu. Neka i ubuduće budu u pomoći meni i obitelji. — Milica Alfirević, Ostrvica, ž. Kažina.**

— **Za pomoć unuku u nevolji hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima. I nadalje im preporučam cijelu svoju obitelj. — Marija Kraljić, Punat, o. Krk.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljena dobročinstva. — A. B., Komiža.**

— **Za pomoć u teškim bolestima, u dugoj teškoj žalosti i u drugim prilikama hvala Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Katarini i ocu Leopoldu. I ubuduće im preporučujem sebe i svoju djecu. — Kata Hobalić, Kupinečki Kraljevac.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i Kardinalu Stepincu za primljene milosti. — Obitelj Dominković, Štitar kod Županje.**

— **Slavka Bagarić iz Zagreba zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i sv. Judi Tadeju za ozdravljenje. I ubuduće im preporuča sebe i svoju obitelj.**

— **Za ozdravljenje muža, sretan porođaj nevjeste i kćerke te spas unuka od očite smrti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Papi Ivanu Dobrom i Petru Barbariću. — Mara Grubić Bumbaševa, Vranjic.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Mandiću na ozdravljenju. — Anđela Benčić, Mače.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje u obitelji, a preporučujem im sve potrebe moje obitelji. — I. Š. iz Francuske.**

— **Preporučujem se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj da vrate mir i slogu u moju obitelj. Ujedno molim da dobijemo dobrog svećenika. — N. N., Podravina.**

— **Na ozdravljenju sina od teške bolesti hvala Prev. Srcu Isusovu i Gospi Svetogorskoj. I nadalje im preporučujem sina i njegovu obitelj. — Marija Rožić, Podhum.**

— **Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im se utječemo za pomoć. — I. B. i A. B.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i biskupu Langu na uslišanoj molbi. — Antonija Bujan.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu na uslišanoj molitvi. — B. J., Tijesno.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj na ozdravljenju mojem i moje male kćerke. — M. Š., Bapska.**

— **Na poboljšanju zdravlja moje majke hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, bl. Maksimilijanu Kolbeu i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im preporučujem zdravlje svoje majke. — Ljubica Tomasović, Osijek.**

— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospi i Kardinalu Stepincu na primljenim milostima. I nadalje im se preporučujem. — Katica Horvatin, Crkvari.**

— **Od srca zahvaljujem Presv. Srcu i Bezgrješnoj Djevici Mariji, sv. Josipu i sv. Antunu na uslišanoj molitvi. I nadalje preporučujem svoju obitelj i sebe. S. J. Francuska.**

— **Hvala Majci Božjoj Lurdskoj i sv. Nikoli Taveliću na ozdravljenju djeteta, kad već liječnici nisu znali pomoći.**
Zahvalni roditelji i dijete. N. N. Slavonska Požega.

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu te svetim zaštitnicima. Sv. Josipu preporučujem svoju djecu u školi i na vjeronauku. Preporučujem im i cijelu obitelj, da nam uvijek budu na pomoći. V. B. Mihovljan.**

— **Srcu Isusovu, Kraljici sv. Krunice, sv. Josipu. Sv. Nikoli Taveliću od srca zahvaljuje za velika uslišenja i dalje se preporuča Velimira Janeš, Rankovići.**

— **Moja je nevjesta bila teško oboljela i samo joj je dragi Bog mogao pomoći. Uz sv. Mise za njeno ozdravljenje zagovorila sam se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj. Bolest je vidljivo krenula na bolje i smatram se dužnom udovoljiti svome zagovoru. Od srca zahvaljujem i toplo preporučujem zdravlje svoje nevjeste. P. B. Vinkovci.**

— **Na brojnim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svetim zaštitnicima. Preporučujem se da i dalje budu na pomoći. Manda Popović, Podgradina, Opuzen.**

— **Zahvaljujem Presv. Trojstvu i Majci Božjoj za primljene milosti koje sam primila zagovorom oca Leopolda Mandića, kapucina. Zahvaljujem i svim svecima koji su mi pomogli u teškim časovima moje bolesti. Katarina Levančić, Klenovnik.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Anti na uspjeloj operaciji. Stjepan Blažević, Duvno.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gopi Sinjskoj koja me je obradovala u mojoj djeci. Ja se nadalje preporučujem i molim zagovor. Majka Anđa Blažević, Duvno.**

— **Hvala Presv. Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svetim zaštitnicima, osobito sv. Josipu i sv. Antunu za milosti što su mi djeca prebrodila kušnje u životu. I nadalje ih preporučujem njihovoj zaštiti i zagovoru. V. J. Čačinci.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Leopoldu za primljene milosti. Serafina Stanarević, Sarajevo.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Judi Tadeju te ocu Leopoldu Mandiću i ocu Antiću za uslišene molitve. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći i zagovoru u molitvi. A. Ćurko, Zagreb.**

— **Za primljene milosti u životu i tokom studija ocu Leopoldu Mandiću zahvaljuje Anica Ognjanov. Njegovoj pomoći i zagovoru i nadalje se preporučam, kao i svoje najbliže. A. O. Zagreb.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, ocu Leoplodu Mandiću i Gospi od Milosrđa za ozdravljenje moje Jadranke. Đive Klešković, Mandaljena kod Dubrovnika.**

— **Za primljene milosti zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te nebeskim zaštitnicima sv. Antunu, sv. Josipu, ocu Leopldu i dobrom papi Ivanu XXIII. A. i A. D. Valun.**

— **Majci Klaudiji zahvaljuju: Za ozdravljenje djeteta. T. S.; Za osjetnu i potrebnu materijalnu pomoć po njenu zagovoru, M; Za mir u kući nakon duga nerazumijevanja po molitvama naše djece. N. N. — Varaždin.**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VII SRPANJ — 1972. — GOD. 63. — ZAGREB — CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

291 Budimo poslušni Duhu Svetom, I. Kukula

295 Odgojimo djecu za bližnjega, J. Gusić

302 Siroče, S. Džalto

305 Moja vjera, F. Šipušić
— Trojedini Bog
— Otac - Stvoritelj
— Sin - Otkupitelj
— Duh - Posvetitelj

312 Duh Sveti i novoobraćenici, J. Antolović

315 Misije, J. Gusić
— Izgradnja kršćanske zajednice
— Iz života o. Gabrića
— Moj otac poglavica

322 Iz života Crkve, J. Badalić

328 Sa Kupreške visoravni, P. Pajić

330 Knjige, zahvalnice

Na omotu:

Ernest Zimerman — Isus i ribari

Zahvalnice

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću za mnoge milosti kao i za ozdravljenje. Preporučam i nadalje sve svoje i sebe. Božica Svažić, Brod — Moravice.

— Toplo se zahvaljujem na milosti ozdravljenja poslije jednog nespretnog pada Majci Božjoj Svetogorskoj, sv. Nikoli Taveliću i sv. Roku. I dalje preporučam sve svoje. Ivan Janeš, Mali Lug, Gerovo.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, žalosnoj Gospi, sv. Nikoli biskupu, svetome Roku, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima. I nadalje se preporučam njihovoj zaštiti i pomoći. D. M. Stari Grad.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretno izvršenoj operaciji. Draga Mazal, Lukovo, Vrbovec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. Mara Šantak. Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

NAKANA AM ZA MJESEC SRPANJ 1972.

BUDIMO POSLUŠNI DUHU SVETOM

POUČLJIVOST RIJETKA KREPOST

Poučljiv je onaj, koji se dade poučiti od drugoga u stvarima, u kojima sam nije dosta upućen. Nitko nezna sve i zato svi u mnogim stvarima ovisimo o drugima. U pogledu zdravlja savjetujemo se s liječnicima. Tražimo specijaliste, a među ovima one najbolje. U pravnom području, kad se radi o kakvoj parnici ili ostavinskoj raspravi, obraćamo se na odvjetnike. Kada imamo na brizi građevinske probleme, tražimo arhitekte. Želimo li crkvu, društvenu dvoranu ili privatni stan ukrasiti kakovom umjetninom, obraćamo se akademskim slikarima ili kiparima.

Ljudi su obično poučljivi, kad se radi o njihovu vremenitom interesu. No ima i takovih, kojima teško ide u glavu ono, što čuju od stručnjaka. Teško ispravljaju svoje krivo mišljenje. Ti ljudi vole u svakoj stvari imati zadnju riječ, jer su uvjereni, da sve znadu najbolje i da u svemu imaju pravo.

Ima jedno područje, u kojem je od najveće važnosti, da budemo poučljivi. To je područje vjere i moralnog zakona. A baš na tom području ima najviše umišljenih i svojeglavih. Ovi ili posve odbacuju vjeru i svaku moralnu obvezu, ili sami sebi izgrađuju neku subjektivnu vjeru i stvaraju neki moralni zakon, koji im dopušta sve što godi njihovim požudama i strastima. Ovakovi lako nađu istomišljenike u najbližoj okolini. Da bi pred vlastitom savješću opravdali svoj krivi stav, rado su poučljivi prema onima, koji isto misle kao oni. Danas ima ovakovih mnogo, a za njih vrijede riječi sv. Pavla u poslanici učeniku Timoteju: »Doći će vrijeme kada ne će primati zdrave nauke, nego će oko sebe skupiti naučitelje po svojim požudama, koji će im ugađati ušima. Odvraćat će

uši od istine, a obraćat će ih bajkama (II Tim 4,3-4). Tu bismo primijenili riječi Gospodinove: »Može li slijepac voditi slijepca? Zar ne će obojica u jamu pasti?« (Luk 6,39).

Te su se riječi ispunjavale kroz cijelu crkvenu povijest. Tako i danas ima mnogo ovakovih, koji nisu poučljivi prema Crkvi, koju je Gospodin ustanovio, da objavljene istine čuva, širi i podržava u ljudskim srcima, obiteljima i širim zajednicama vjernika. Crkva ove istine navješta zato, da ih vjerom prihvatimo i životom ostvarujemo, želimo li biti ne samo po krsnom listu u Katoličkoj Crkvi, nego srcem i životom. A to je ostvarivo samo onda, ako smo poučljivi prema Duhu Svetom, koji nam je po zaslugama Isusa Krista dan u sakramentima sv. krštenja i sv. potvrde.

POUČLJIVOST PREMA DUHU SVETOM

Ako želimo biti poučljivi prema Duhu Svetome, moramo prije svega vjerovati, da je Duh Sveti treća Božanska osoba, istobitan s Ocem i Sinom. Svaki poučeni vjernik znade, da kršćani ispovijedaju vjeru u Presveto Trojstvo. Jedan je Bog, jer postoji samo jedna jedincata Božanska narav, koju jednako posjeduju sve tri Božanske osobe. Da razumijemo, što ovim riječima želimo reći, načinimo usporedbu sa ljudskom naravi. Svaki čovjek ima svoju vlastitu ljudsku narav. Svaki čovjek ima svoju vlastitu ljudsku narav i zato ljudska narav toliko puta postoji, koliko je ljudi. Kod Božanskih osoba nije tako, nego sve tri imaju jednu te istu narav. Zato je samo jedan Bog, premda su tri osobe. Tako nam je Bog objavio i tako mi kršćani vjerujemo, i ako je ova činjenica najveća Tajna naše vjere. Kad budemo gledali Boga licem u lice, kad ga budemo vidjeli kakav jest, onda ni Presveto Trojstvo ne će više biti za nas tajna. Ta nas utjeha čeka u budućem životu. Ondje će nam upravo gledanje lica Božjeg biti nepresahljivim izvorom najvećih radosti. Tako nas uči sv. Pavao: »Sad vidimo u ogledalu, nejasno, a onda ćemo licem u lice. Sada nesavršeno poznajem, a onda ću savršeno spoznati kao što sam i poznat« (I Kor 13,12).

Gospodin je o sebi jasno naučavao, da nije samo pravi čovjek, jer ima ljudsku narav, nego da je i pravi Bog i to druga Božanska Osoba, Bog Sin: »Ja i Otac jedno smo« (Iv 10,30). »Tko je vidio mene, vidio je i Oca« (Iv 14,9). »Vjerujte mi, ja sam u Ocu i Otac je u meni« (Iv 14,11). Svoje tvrdnje potvrdio je čudesima: »Ako inače ne vjerujete, vjerujte zbog samih djela« (Iv 14,11).

Govorio je i o Duhu Svetom kao sebi ravnom: »Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha istine, kojega svijet ne može primiti, jer niti ga vidi niti ga poznaje. Vi ga poznajete, jer boravi s vama i jer će biti u vama« (Iv 14, 16-17). »A Branitelj, Duh Sveti, kojega će Otac poslati zbog mene, naučit će vas sve i sjetiti vas svega što vam rekoh« (Iv 14,26). Djela Apostolska opisuju, kako su apostoli na Duhove primili Duha Svetoga i njegove darove, naime u vidljivom znaku »jezika kao od plamena« (Dj Ap 2,2-3).

DUH SVETI VODI ISUSA KAO ČOVJEKA

Stari zavjet nije znao za Duha Svetoga kao za zasebnu osobu, jer nije znao ni za Tajnu o Presvetom Trojstvu. Ali i Stari zavjet na nebrojeno mjesta govori o Duhu Božjem, a Novi zavjet te riječi vrlo često primjenjuje Duhu Svetom kao trećoj Božanskoj Osobi. Kratkoća članka ne dopušta, da navodimo primjere. U Novom zavjetu posve se jasno govori o utjecaju Duha Svetoga na samog Gospodina, u koliko je čovjek, te na svete apostole i učenike Gospodinove i na mnoge vjernike, koji su na propovijedanje apostola i učenika povjerovali i krstili se.

Samo utjelovljenje druge Božanske Osobe zbiva se po milosti Duha Svetoga. Tome otajstvu posvećujemo prvu deseticu radosne krunice: »Koga si, Djevice, po Duhu Svetom začela«. Kod krštenja na rijeci Jordanu: »Dok se molio, otvori se nebo, siđe na njega Duh Sveti u tjelesnom obliku poput goluba« (Luk 3,21-22). Odlazak i boravak u pustinju pod vodstvom je Duha Svetoga: »Isus pun Duha Svetoga, vrati se s Jordana i odvede ga Duh u pustinju četrdeset dana, gdje ga je kušao đavao (Luk 4,1-2). Javno djelovanje započinje »u sili Duha Svetoga« (Luk 4,14). U Nazaretu primijenio je na sebe riječi proroka Izaije: »Na meni je Duh Gospodnji, jer me pomazao« (Luk 4,18).

DUH SVETI VODI MLADU CRKVU

Neposredno prije Uzašašća rekao je Gospodin Apostolima: »Primit ćete snagu pošto Duh Sveti dođe na vas, pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, Samariji i sve do kraja zemlje« (Dj Ap 1,8). Hrabrio je svoje Apostole i učenike, da se ne boje nepravednih sudaca: »Kad vas povedu pred sinagoge ne budite zabrinuti kako ćete govoriti, jer će vas u taj čas Duh Sveti poučiti što treba reći« (Luk 12,12). Duh Sveti biti će im učiteljem: »Duh Sveti, kojega će Otac poslati zbog mene, naučit će vas sve i sjetiti vas svega što vam rekoh« (Iv 14,26). »A kada dođe on, Duh Istine, uvest će vas u svu istinu« (Iv 16,13). Kad su ljudi iz Cesareje došli u Jopu po Petra, da ih pouči i krsti, Petar je razabrao glas Duha Svetoga: »Tada mi reče Duh da pođem ne premišljajući« (Dj Ap 11,12). Duh Sveti vodio je sv. Pavla na njegovim apostolskim putovanjima: »Tada prođoše Frigiju i Galaciju pošto im Duh Sveti zabrani propovijedati riječ u Aziji. Kada dođoše na granicu Mizije, htjedoše u Bitiniju, ali im ne dopusti Duh Isusov« (Dj Ap 16,7). Duh Sveti mu je odredio drugo polje rada — Makedoniju.

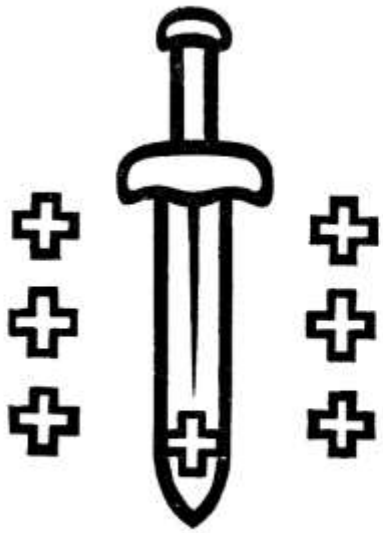
DUH SVETI TRAJNO BORAVI U CRKVI

Gospodin je obećao Apostolima, da će Duh Sveti, kojega će im poslati, ostati s njima, s njihovim nasljednicima, zauvijek (Iv 14,16). Ovo se Božansko obećanje neprestano ispunjuje. Duh Sveti boravi u Crkvi, koja ima dužnost čuvati poklad vjere, širiti ga navješćujući Riječ Božju svim narodima. Duh Sveti vodi crkveno Poglavarstvo i Učiteljstvo, vodi naše svećenike preko biskupa, o kojima su ovisni, vodi naše biskupe, koji su u vezi sa vrhovnim biskupom Svetim O-

cem. Napose vodi Petrove nasljednike, na koje su prešle sve dužnosti, koje je Gospodin svojom božanskom vlašću povjerio Petru. No Duh Sveti vodi i pojedine vjernike, tim što im rasvjetljuje pamet, da mogu lakše upoznati i odlučnije prihvatiti naviještenu Riječ Božju. Jača im i krijepi volju, da pripravnije i ustrajnije ispunjavaju Božje i crkvene zapovijedi. Duh Sveti dijeli obilne darove svakoj duši, koja za njima čezne, spremno ih prima i s njima se služi. Sve djelatne milosti, koje nas potiču na spasonosna djela i u njima pomažu, pripisujemo Duhu Svetome. No ne samo, da Duh Sveti u našim dušama djeluje, nego On po milosti posvećujućoj u nama i boravi. Tako nam je Isus obećao: »Ako me tko ljubi, držat će moju riječ, i moj će ga Otac ljubiti: k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti« (Iv 14,23). Sv. Pavao nas uvjerava: »Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Božji prebiva u vama? Ako tko razara hram Božji, njega će Bog razoriti, jer je svet hram Božji, a taj ste vi« I Kor 3,16-17).

Duhu Svetome dugujemo štovanje molitvom, pouzdanjem i poslušnošću prema njegovim nadahnućima. U prvom redu treba da se pokoravamo zakonitom crkvenom Poglavarstvu, jer Duh Sveti preko njega upravlja svetom Crkvom. Moramo se pokoravati i unutrašnjem glasu, jer nam Duh Sveti govori preko glasa savjesti. No kad se radi o glasu savjesti, moramo paziti, da nas ne prevari zao duh, jer se i sam sotona pretvara u anđela svjetlosti, da bi nas odvratio od pravoga puta (II Kor 11,14). Glas savjesti, koji doista dolazi od Duha Svetoga, uvijek će biti u skladu s onim, što nam govori sveta Crkva, jer bi inače Duh Sveti sebi proturiječio, a to je nemoguće. Tko svaki dan moli krunicu, taj već po ovoj molitvi lijepo štuje Duha Svetoga. Tri puta tjedno molimo slavnu krunicu, a treća desetica ove krunice namijenjena je razmišljanju o dolasku Duha Svetoga.

Kardinal Newman (umro 1890.) bio je u mlađim godinama anglikanski pastor. Revno je vršio svoje dušobrižničke dužnosti, a osobito je rado propovijedao. Jednog dana reče mu jedna župljanka: »Lijepo nam govorite i svi vas rado slušamo. No opaziła sam, da nam nikada ne govorite o Duhu Svetom. Rado bismo i o njemu nešto čuli«. Mladi se pastor zamisli u ovu primjedbu. Morao je priznati, da mu je ova župljanka istinu rekla. Odluči, da i o Svetom Duhu propovijeda. Ali prije mora sam proučiti, što njegova crkva o Duhu Svetom uči. U svojim priručnicima nije našao ono, što je tražio. Uzme u ruke katoličke knjige, u kojima je našao mnogo više. Čitao je to, razmišljao i počeo propovijedati o Duhu Svetom. Tu je bio početak njegova obraćenja na katolicizam. Stupio je u Katoličku Crkvu, dao se zarediti za svećenika, a kasnije postao i nadbiskup i kardinal. Mladi Newman bio je poučljiv prema Duhu Svetom, i zato je našao Crkvu, koju je Isus osnovao na pećini Petrovoj.

Budemo li poučljivi prema Duhu Svetom, i mi ćemo razabrati ono, na što nas Duh Sveti potiče, a to će uvijek biti na našu veliku korist. Molimo dakle za sebe i za druge, da svi budemo poučljivi prema Duhu Svetom.

Ivan Kukula D. I.

ŽIVOT OBITELJI — Juraj Gusić

ODGOJIMO DJECU ZA BLIŽNJEGA

U prošlom članku promotrili smo kako odgoj djece mora biti usmjeren prema Bogu. U ovom članku promotrit ćemo kako djecu treba odgajati za bližnjega i za njih same. Jer samo je onda odgoj cjelovit, kad u sebi sadrži ova tri cilja, ili drugim riječima, kad sadrži obje temeljne Božje zapovijedi: Ljubi Boga i bližnjega.

ODGOJIMO DJECU ZA BLIŽNJEGA Ljubav prema Bogu ostala bi u zraku, kad se ne bi očitovala preko ljubavi prema Božjoj slici, čovjeku, bližnjemu. Sveti je Ivan napisao u svojoj prvoj poslanici: »Lju-

Kad blagujemo kruh jedva pomišljamo na to koliko ga je ruku spremalo. Svi radimo jedni za druge i jedni bez drugih ne možemo živjeti

bav Božju spoznasmo po tom, što on za nas svoj život položi. Tako moramo i mi položiti život za braću. Tko ima blago svijeta i vidi svojega brata u nevolji i zatvori svoje srce od njega, kako Božja ljubav ostaje u njemu?« (1 Iv 3, 16-17). I dalje kaže: »Ako tko kaže: Ljubim Boga, a mrzi na svojega brata, lažac je. Jer tko ne ljubi svojega brata, kojega vidi, kako može ljubiti Boga, kojega ne vidi? I ovu zapovijed imamo od njega: Tko ljubi Boga, neka ljubi i svojega brata!« (1 Iv 4, 20-21)

Tim dakle putem dužni su ići i roditelji i djeca. I stoga odgoj djece mora biti uistinu odgoj i za Boga i za bližnjega. I tu će više djelovati roditeljski primjer nego njihove riječi. Vide li djeca iz dana u dan kako njihovi roditelji cijene, poštuju

i iskreno vole druge ljude, kako im iskazuju usluge, opraštaju uvrede, pomažu u nevolji, tješe u žalosti, to će i oni sami upravo neopazice početi provoditi u svome životu. I bit će im neobično kad susretnu nekoga koji drugačije radi i misli.

Ljubav prema bližnjemu djeca mogu vježbati u obitelji i izvan nje. U obitelji im se pruža prilika svaki dan od jutra do noći. Sad treba pomoći ocu u nečemu, sad majci, sad opet starijem bratu ili sestri, sad treba možda pripaziti na mlađeg brata ili sestru dok roditelji nisu kod kuće. Djevojčice će više pomagati majci u ženskim poslovima, dok će dječaci više pomagati ocu u njegovim poslovima. A dobro je da se pomalo nauče zamijeniti kojega od braće ili sestara u kojoj dužnosti, kad su oni spriječeni ili da im se na taj način pruži prilika da pođu na koju priredbu, šetnju, izlet . . . Neke stvari neka se nauče raditi već od prvih godina ne očekujući i ne tražeći tude usluge bez potrebe. Tako neka sami očiste svoje cipele i odijelo, neka se nauče urediti svoje stvari, kao što su igračke, školske knjige, bilježnice, pisaći pribor. A bit će dobro da redovito sami uređuju i svoju sobu. Pođu li s roditeljima na izlet, neka oni nose hranu, a ne otac ili majka.

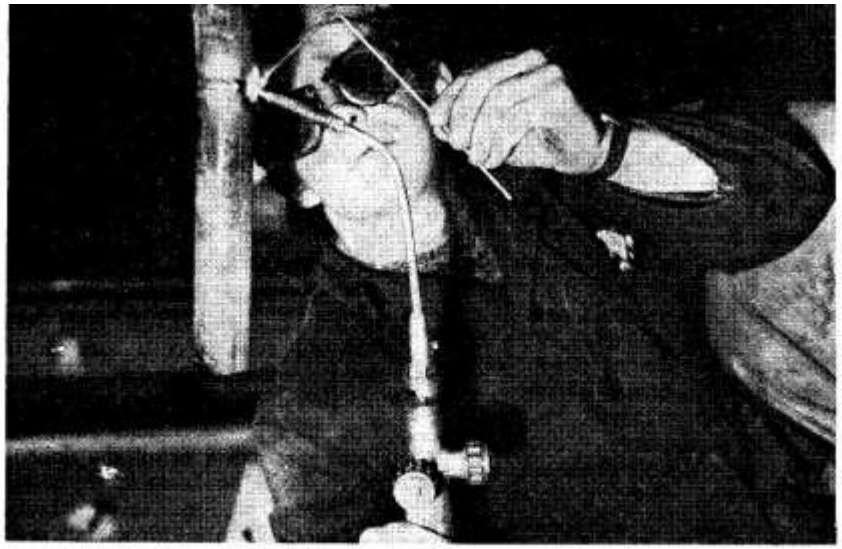
Od prvih godina školovanja potrebno je djecu učiti da poštuju svoje učitelje, da ih slušaju, da se čuvaju svega onoga čime bi im mogli otežati rad u školi. Isto tako neka poštuju svoje sudrugove i neka im budu spremni pomoći u školi, ako su sami darovitiji. Neka spremno posude ovu ili onu stvarčicu, kad ih koji od sudrugova zamoli. Tu im se pruža prilika da suosjećaju sa siromašnom, zapuštenom i bolesnom djecom. To će očitovati na taj način da svoju užinu spremno podijele s onima koji su više gladni nego siti; da se čuvaju izrugivanja s onim drugovima koji su možda defektni ili slabo odjeveni.

Ljubav prema bližnjemu u školi mogu očitovati i u raznim drugim zgodama, kad se od njih traži da pridonesu svoj udio u spremanju neke priredbe, svečanosti, izleta i tome slično.

Potrebno je djecu učiti da budu zahvalna za razna primljena dobročinstva. Poželjno je da to zasvjedoče i osjećajima. Neka se suzdržavaju od zanovijetanja i hirovitosti prema ukućanima. Neka se nauče razumjeti i druge, kad su neraspoloženi, otresiti, potišteni, i neka za njih nađu koju dobru riječ. Kao što je njima drago da netko s njima pažljivo postupa, tako je to drago i drugima, ako oni čine isto to prema njima.

Naučimo ih da se čuvaju te mane da zlorabe tuđu dobrotu, požrtvovnost, naivnost ili neznanje.

Potrebno je posebno odrasliju mladež poučiti da u svojim međusobnim odnosima jedni prema drugima pokažu pravu kršćansku ljubav poštujući ih, čuvajući njihov dobar glas, pokazujući spremnost na uslugu i onda kada to stoji prilično žrtava. Mladići imaju priliku da zasvjedoče koliko poštuju djevojke, ako budu čuvali i štitili njihovo djevojačko dostojanstvo i riječima i djelima. Djevojke će to zasvjedočiti prema mladićima budu li pazile da svojim vladanjem, odijevanjem i sličnim ne dovedu ih hotimično u bilo kakvu napast.

Jedan od najvažnijih plodova rada jest taj da nas on odgaja u umjerenoj ljubavi prema nama i u poštivanju prema drugima

U toj stvari veoma velik utjecaj izvršit će vladanje oca prema majci i majke prema ocu, zatim oca prema drugim ženama, a majke prema drugim muškarcima. Pa i majčino odijevanje veoma će mnogo utjecati na djecu: na žensku da se i ona povedu za njom, a na mušku da im njezin lik pomogne otkrivati pravu veličinu svake druge žene.

Budu li roditelji zahvalni svojim dobročiniteljima, prijateljima i znancima za iskazane usluge, budu li neprijateljima znali opraštati uvrede, to isto će malo pomalo od njih naučiti i njihova djeca. Potrečno se čuvati da bilo koga hotimično ponizimo. Pa i prema djeci postupajmo isto tako, da se i oni na našem primjeru nauče toj tako teškoj, a u isto vrijeme tako potrebnoj vrlini.

Sve to činimo gledajući na Kristov primjer i imajući pred očima njegovu zapovijed: »Novu vam zapovijed dajem, da ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas. Po tom će svi poznati da ste moji učenici, ako imate među sobom ljubav (Iv 13, 34-35).«

Drugi vatikanski koncil u svojoj Deklaraciji o odgoju naglasuje važnost tih socijalnih kreposti riječima: »Na roditeljima je da stvore takvo obiteljsko ozračje, koje će, prožeto ljubavlju i odanošću prema Bogu i ljudima, pogodovati punom osobnom i društvenom razvoju djece. Obitelj je stoga prva škola onih društvenih kreposti koje su potrebne svakom društvu.« (Br. 3)

UREDNA LJUBAV PREMA SEBI

Jesu li roditelji uspjeli svoju djecu odgojiti za Boga i bližnjega, samim tim su ih odgojili i za to da znadu cijeniti same sebe i svoje sposobnosti. Naučili su ih da je čovjek toliko vrijedan u svojim, tuđim i Božjim očima koliko zna izaći iz sebe i dati se Bogu i bližnjemu. I tako su im pomogli da shvate da je to najsigurniji put do stjecanja duševne ravnoteže, do izgradnje značaja, a tim samim i do pravog mira, sreće i zadovoljstva.

Kad je riječ o tome da su roditelji dužni svoju djecu izgrađivati i za njih same, nađe se roditelja koji misle da svoju djecu moraju odgojiti tako da oni u sebi toliko uspiju umrtviti sve strasti da budu uvijek i svagdje spremni poći najboljim i najsavršenijim putem u svom djelovanju. To bi značilo od djece učiniti automate, koji djeluju više prema nekoj navici nego prema slobodnoj odluci volje, a to ne bi bio pravi put u njihov život.

Treba uvijek imati pred očima da strasti u nama nisu nikakvo zlo. Štoviše one su nam za život potrebne. To su Božji darovi, koje Isus naziva talentima. Zlo počinje tek onda, kad strastima počnemo popuštati da djeluju bez vodstva i nadzora razuma. No ako ih držimo na uzdi i razborito njima upravljamo, od njih imamo veliku korist. To odgajanje naših strasti da služe za ono što je lijepo, plemenito, dobro i junačko, nazivamo drugim imenom: izgradnjom značaja.

Izgradnja značaja je težak i dugotrajan posao. Stoga roditelji neka ne budu nestrpljivi, kad vide da im djeca u svemu tako lako ne uspijevaju. Neke će se pogreške vraćati i kroz više godina kod pojedinca prije nego što ih uspije iskorijeniti. A bit će slučajeva da će se s nekima trebati boriti cijeli život. To u velikoj mjeri ovisi o tjelesnom zdravlju, o temperamentu, o okolini u kojoj živi i djeluje, o dubljem ili površnijem kršćanskom životu, napose o pristupanju svetim sakramentima.

Mladeži se može mnogo pomoći, ako im pomognemo otkriti takozvanu karakternu manu, kao i vrlinu u kojoj su po prirodi najjači. Tako će mnogo lakše naći pravi put do izgradnje svoga značaja, jer ili će cijela izgradnja biti usmjerena prema toj vrlini, ili će ona biti polazna točka svega nastojanja. Uopće uvijek je bolje usmjeriti sve u pozitivnom smjeru nego u negativnom. Bolji je ofenzivni način nego defenzivni. I to doduše traži mnogo borbe i napora, ali unosi više poleta, a on je na polju odgoja od najvećeg značenja.

Odgoj djece donosit će tim više ploda, što će roditelji pred njihove oči stavljati više konačnu svrhu tog nastojanja oko izgradnje značaja, a to je proslava Božja i spas naše duše. To bismo s pravom očekivali od svake katoličke obitelji, koja shvaća da su joj djeca povjerena od Boga zato da ih učine sretnima ovdje i u vječnosti. Inače odgajanje bez tog cilja ostaje prazno i besmisleno.

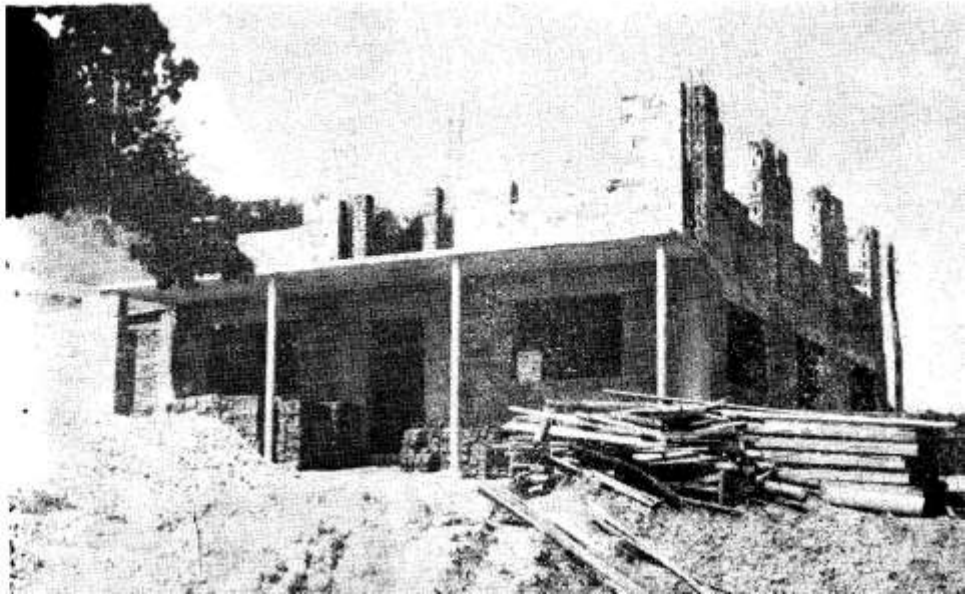
Neka dakle pred našim očima u odgoju djece uvijek lebdi ova svrha i budimo uvjereni da će naš trud donijeti željeni plod: prave kršćanski izgradene značajeve, sretne kršćanske muževe i žene, buduće očeve i majke, koji će isto to nastojati ostvariti i na svojoj djeci . . .

28. svibnja ove godine održana je u Marincima nedaleko Pregrade lijepa svečanost. Župa Marinci nova je župa okupljena oko nove crkve posvećene Kraljici mira. Prije 30 godina došle su amo časne sestre Kćeri milosrđa. Plod njihovog nesebičnog i ustrajnog rada nije izostao. Tu je sagrađena nova crkva, otvorena župa, sada grade novi stan za sestre. Na brizi je vlč. g. župniku Vinku Sedlaček i dvorana za vjeronauk. Na slikama vidimo župnu crkvu Kraljice mira, zajednicu časnih sestara pojačanu gostima, zatim časnu majku poglavaricu za vrijeme pozdrava pred crkvom i gradilište novog samostana.

CRTICA

SIROČE

Sava je lijeno tekla, mutna i podmukla, a pokraj nje pasle su krave i svinje. Tamo se s one strane negdje u dubini hrastova gaja čula Šokica. Vikala je na svinje i pjevala. Na ovoj strani, na samoj obali, Bosančica je deklamirala, kao na pozornici:

»Savo vodo, pozdravi mi dragog,
Nek ne kosi trave pokraj Save,
Nek ne gazi rosu povrh trave,
I ne pije vodu iz te Save,
Jer će gazit suze povrh trave
I popiti moje oči plave . . .«

Koliko je od tih stihova razumjela ne znam, samo znam da je tog časa kroz sred sela u po bijela dana kroz selo Vrbetine prolazila Evica Jadića. Stigla je s posla iz Njemačke nakon punih pet godina. Išla je žurno. Udarala je nogama po proljetnom blatu muklo, dok se za njom vuklo dijete kao prebijeno mače od umora. Izvuklo je proljetno sunce sve selo van iz kuća. Jedni su u bašćama sadili luk, drugi su nešto drugo radili. Svatko se zabavio svojim poslom sve dok nije Evica prodefilirala tim ravnim i tihim selom bosanske Posavine.

»Je li ono ona?« prva je primijetila Evicu Šima Stajića.

»Ona je! A čije je ono?« I preskoči Kaca Šimin plot, dotrča Šimi, a onda obje pohitješe seoskom putu da izbliza vide Evicu.

»Dobar dan Frau und Frau!« pozdravila je Evica kulturno žene i produžila svojim putem.

»Što ono? Dobar dan? A faljen Isus? On je sapeo! I nešto spomenu kravu, junica jedna«

»Da je junica, moja Šime, ne bi za sobom vodila tele . . .«

Sve je selo obustavilo posao dok je Evica prolazila selom. Uprlo oči u nju, a još više u umorno dijete, netko iz bašće, netko s prozora, netko ispod duda, a ona luda marširala selom ponosno kao kakav vojskovođa koji se vraća kući s bogatim plijenom. Sva se ukočila kao da se u vosak umočila, neki je ludi ponos sapeo, a vidjelo se na njoj da nosi pod srcem još jedno . . .

»Zar ti je malo ovo, od tebe se vuk trovo!« lanula je komšinica Iva, kad je Evica onako ukočena, sapeta, sa crnim naočalima na nosu i namazanim obrvama iznad nosa prošla pokraj nje. Evica je samo šutjela, dok se Iva ispod rascvalih šljiva kao luda smijala. Tresla se od griješne radosti, stidjela se svoje mladosti, i ono dvoje blizančadi od nepoznatog oca. Što je ružno, kad se strašilo strašilu smije!

»Što li će joj reći ona sakata mati i onaj jadni ćosavi ćaća, kad hrupi u kuću s jednom u sebi, a s drugim na sebi?« — Baš je tog časa Evica malu Sonju uzela u naručaj da uđe u rođenu kuću sa svojim rođenim u naručju. Jošavka je glasno pitala Tušanku, da je Evica čula.

»Oni ko i ona! Što joj imaju reći? Oni su tome krivi. Ta njezina materetina ko ciganka iz Nevesinja, stalno je krala dok nije s Ivića kruške pala, pa eno joj pade i kćer. A onaj joj ćaćetina za mladih dana ludovo, dok mu Bog nije oči smako, pa eno mu i kćer kod zdravih očiju slijepa . . .« govorila je Pavica kao da drži zdravicu na svadbi, tako se razgalamila. Dotle je Evica tiho kao blagi lahorić ušla u kuću svog oca i majke.

»Dobar dan, majn Muter!« pozdravila je majku sa smiješkom na rumenim usnama. Sva se kuća od tog smiješka raznježila. Samo tamo u kutu kuće između dolafa i ognjišta, gdje se majka češljala, bilo je nekako tamno i hladno.

»Ah, moja Evica! Jesi to ti, Evice? Ej, Perice, evo nam Evice!« i mjesto da pritrči Evici otrča u sobu mužu Perici na moštuluk. Za njom se vukao pramen sijede kose kao za mlažnjakom bijela pruga.

»Ja, neka je!« i Perica naškiljivši na jedno oko, kao slijepi soko objesio glavu. A mater zagrli kćer, a kćer majku.

»A ovo?« odgurnu mater kćer, koja joj se savi oko vrata, te pokaže na dijete.

»Majn Kind, majn Muter, frišten! Moje!«

»Ma šta tvoje, tvoj te đavo razgulio! Nisam te poslala tamo zato . . .«

»Polako, Muter, lanksam. I ti si Muter, pa frišten! Shvati!« Dostojanstveno i mirno, kao da se nalazi na radnom mjestu usred Njemačke, govori kćer majci. Tako je ona govorila u Njemačkoj kad je tamo radila kao čistačica. Ali ovdje majka ne čeka.

»A pare? Di su pare, rospijo jedna!?«

»Evo!« pokazala je na dijete koje je spustila na ognjište čim je stigla. »Evo Geld! Majn Sonja, suho zlato. Frišten, Muter?!«

»Ma ti si i muter i puter i vrag i rospija . . .!« i razgoropadivši se počela je majka sipati pogrdu za pogrdom. Dugo je psovala, klela i priklinjala sve dok se nije svalila kraj fučije. A onda je zubima škripala, nogama lupala i tupim noktima čupala kosu kao da ju je uhvatio živčani napadaj. I kćerka je psovkama odgovarala majci, ali smireno i elegantno. To je jedina vrlina koju je naučila u tuđem svijetu, da se ne dere, kada psuje i kad se svađa. Znala je neke kletve i na njemačkom, nešto i na talijanskom, pa je, što se tiče psovke i kletve, spadala u poliglote.

I tko zna kako bi sve svršilo da se nije javio stari: »Polako, stara, bit će para!« Te riječi iz muževih usta pale su na ženino srce kao melem. Smirile su je, a iz srca joj je odjednom počeo curiti med:

»I ja sam luda! Nek si se ti vratila, pa makar slamu mlatila, živjet će se nekako. Dobro si rekao, stari, svega će biti, samo nas neće biti!«

»Puno fala, majn Fater, kako si, kako si?« tek sada se kćer sjetila oca, kad joj je umirio mater. Ušla je u sobu i poljubila ga u zrak pokraj obraza.

»E, Evice, Evice, di si ga stekla? Što ćeš sada? Hiljadu jada, pa i taj, kako mu je ime?«

»Sonja, majn Fater! Sve će biti ales gut!« i svali se kraj oca mrtva od umora. Sonja je sjedila baki na krilu i srkala vareniku.

Selo Vrbetine živjelo je mirnim i poštenim životom otkako se zna za selo. Razvuklo se pokraj Save u blatu do vrata ili u prašini do neba, te u sjeni starih vrba spavalo je i ljeti

i zimi. Tek bi se u proljeće, kad je sjetva i u jesen kad je žetva, malo probudilo. Tako je bilo sve dok Evica nije došla iz Njemačke. A ona ga probudi i razbudi. Poče se baviti najlakšim i najprezrenijim poslom na svijetu. Ispočetka je išlo odlično . . .

»Jesam li ti rekao, stara, da će biti para!« jednom će Perica ženi Perinici.

Jednog dana, u samu večer, ljudi moji, uvrati se Evici i jadni Pejo Plakalo. Čovjek sa sedmero djece, spržena lica i bez desne ruke. Prodao i onu jednu jedinu kravicu, napio se u čaršiji, i tako pijan ko čutura navratio se toj nesretnici. A kod kuće čekala gladna djeca i bolesna žena.

A da ste ušli u tu njegovu kuću, imali biste šta vidjeti. Otrovali biste se od smrada i jada. Pod jednim krovom i štala i kuća. Samo je eto sada štala prazna, a kuća puna sirotinje, gladi i golotinje. U desnom uglu gomila žute slame u kojoj potpuno gola djeca leže i čekaju dok im majka baci koricu kruha.

I te večeri čekala je bolesna žena, živčani i srčani bolesnik, nesretnog muža da donese brašna, da skuha i kukuruzu i puru, da se djeca najedu. A on kud ode . . .?!

»Evice, Evice, ej Evice!« tiho je vikao kucajući na vrata. »Evice, ej Evice, prodo sam kravu, mogo bih kupiti i Dravu i Savu, toliko imam para, ej!« — Tad mu je Evica otvorila . . .

Kad je kasno u noći Pejo izašao iz te kuće, kao da se sam đavao cerio. Slomljene duše i potpuno trijezan vukao se obalom Save kao pas sa strvine. Iz suhih usta osjećao je strašan smrad, a srce mu je sapeo težak jad, pa nije mogao ni kljuvati, iako je u ustima osjećao gorčinu i otrov. Bio je pun gorkog jeda, a jadan je mislio da će se nasititi slatkog meda.

»Đavo, đavo, đavo . . .!« drugo ništa nije znao misliti pipajući se po praznom džepu.

Poslije njegova odlaska ni Evica nije odmah zaspala. Čim je zaključala vrata, počela je brojiti novac. Usred tog brojanja navališe joj u glavu teške misli.

»Kako će, jadan, ženi na oči? Budala! Pijandura! Đavo! U njenoj se duši nešto strese, prekide joj misli i sva se od straha strese: »A što sam ja? Nisam li i ja đavo? I gora od đavla?! Kome sam otela novac? I zašto se ja uopće bavim tim poslom u ovoj poštenoj, jadnoj sredini? Mogu li ja ovdje sve raditi što sam tamo radila? Koliko sam zla kroz ovo vrijeme u selu učinila! Žene se svađaju s muževima, djevojke me proklinju. I jesam prokleta! Ima li itko nesretniji od mene? Nesreće moja, đavo te odnio!« Bacivši novac pod jastuk, poče glasno misliti: »Ovo je đavolski posao. I đavao poštenije živi od mene. Ni on ne otima bjednijem od sebe. Ni on se ne daje i prodaje ovako. A što je drugo žena nego đavao, koja se bez ljubavi daje, koja se prodaje, koja otima, a ništa ne daje. Što sam ja njemu dala? Nesreću! Osim novaca oduzela sam mu i dušu i srce i Boga i sve . . . To je pravi đavolski posao. Sve sam mu oduzela, sad je sve u mojoj đavolskoj duši. Čujem, guši me, reže me, ždere me . . .« skočila je i htjela vikati. Htjela je dozvati Peju ili nekoga bilo koga, da je spasi od nečeg strašnog, nečeg što je guši. U toj stisci prošetala je nekoliko puta od vrata do prozora, a onda se opet bacila na postelju. Po njoj se klupčila, savijala, previjala, lamala i prelamala. I tako nekoliko sekunda. A onda je buljila u prazno u čađavi strop, i to sve dok joj suze ne počeše umivati lice. To je prvi puta zaplakala otkad se počela baviti tim poslom. One joj doniješe olakšanje i smirenje. Učiniše joj se kao nebeska milost i utjeha. I one joj probudiše želju da malu Sonju privine na svoje grudi. Da je izljubi i da joj se zakune na nešto veliko. A Sonja je spavala pokraj bake na tvrdoj prašnjavoj ponjavi i pokrila se prljavom vrećom. Mjesto Sonje počela je milovati plod nepoznata čovjeka pod svojim srcem.

»Čim svane vratit ću pare sirotinji. Oprosti mi, Bože! I odmah ću se ispovjediti. Hoću da te rodim pošteno, sine moj! Znam da će Bog dati pa ćeš biti sin. Bože, neka bude sin da imam i sina. I neće se više tvoja majka baviti ovim poslom, sine moj. Pošteno ću živjeti pa makar umrla. Istjerat ću sve odavle iz ove sobe. Ovdje ću dovesti tvoju seku Sonju, djeda i baku, svi ćemo biti skupa i bit će nam lijepo i toplo, sine moj! A tvoj tata? Ti nemaš tate, Gad ne može biti tata, sine moj!«

Neki joj je zanos strujio po čitavom tijelu kao groznica. Od tog ushićenja nije čula kad su se otvorila vrata. Samo je kao kroz san vidjela neko bolesno žensko lice i čula jedan krik, i sve je bilo gotovo.

— 0 —

U ranu zoru sve se selo strkalo oko Evičine kuće. U kuću nisu dali ljudi. U Evičinoj sobi ležale su dvije žene mrtve. Jednoj je puklo srce, a drugoj je osim rane na prsima stajao zaboden nož u trbuhu. Pokraj Evičine glave stajala je još mala Sonja. Otvarala je prstićima majci sklopljene oči kao da je budi. Ali mrtve oči, upale duboko u očnjake, uzalud je budilo s i r o č e.

Stjepan Džalto

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

37. . KATEHEZA

Trojedini Bog

Govoreći o hipostatskom sjedinjenju u 34. katehezi spomenuo sam da je ono središnje ostajstvo naše vjere. Moglo bi se tako činiti da dajemo prednost utjelovljenju pred Presv. Trojstvom. Međutim to je isto otajstvo. Po Utjelovljenju smo doznali za Presv. Trojstvo i ono se po njemu očitovalo. Sada nam je govoriti izravno o tajni Presv. Trojstva. Kad se

Bogu svidjelo da nam ga objavi i da nas kao posinke pozove u život Božanstva, uistinu je dostojno i pravedno da svom dušom istražujemo tajne Božje. Nastojat ćemo tako istražiti ono što se dâ istražiti zahvaljujući objavi, a napomenut ćemo ono što za nas ostaje tajnom. Promotrit ćemo: 1. Opstojnost, ili što objava veli o Presvetom Trojstvu; 2. Promotrit ćemo odakle dolaze za nas poteškoće o Presv. Trojstvu i otklonit ćemo poglavitu teškoću razlučujući narav od osoba u Trojstvu i 3. Nastojat ćemo prispodobama i slikama oživjeti sadržaj objave.

OPSTOJNOST I SADRŽAJ OBJAVE O TAJNI PRESV. TROJSTVA

U prijašnjim katehezama tumačili smo da je Isus Sin Božji, utjelovljenja Božja Riječ. Njega je na svijet poslao Otac. To su Židovi dobro shvatili i to ih je najviše ljutilo, »što se on, premda čovjek, gradio jednakim Bogu« (Iv. 5, 18). Dakle po Isusu Kristu Bog nam se objavljuje kao Otac, koji na svijet šalje svoju Riječ, da objavi Oca: »Jedinorođeni Bog, koji je u krilu Očevu, on nam je to objavio« (Iv 1, 18). Povrh toga Isus stavlja uz Oca i sebe još jednog trećeg: Duha Očeva i svoga. Taj će Duh dovršiti njegovo djelo i on će apostole poučiti o svemu. Otac je dakle Bog. To je izvan sumnje. Sin se očitovao kao jednak Ocu i to je svojim uskrsnućem dokazao. Duh je jednak Ocu i Sinu. Glavni i izvan svake sumnje jest dokaz Kristova zapovijed o krštenju kako je donosi sveti Matej: 28, 19. Obrazac krštenja »u ime Oca i Sina i Duha Svetoga« iznosi nam izričitu i adekvatnu nauku i objavu Presvetog Trojstva.

Sadržaj otajstva jest taj: usprkos strogom i neoborivom jednoboštvu božanski se život prelijeva u bogatstvu trojstva s Oca na Sina rođenjem, s Oca i Sina na Duha Svetoga nadisanjem. Sva je teškoća za nas u tome što nas objava uči da jednu jedinu božansku narav posjeduju tri osobe. Misli se tu na stvarnu narav, ne pojmovnu. Svi mi ljudi imamo jednu narav, ljudsku, ali samo pojmovno jednu. Konkretno svak od nas posjeduje svoju narav. Koliko ljudi, toliko ćudi.

Kod Boga, i razumskim dokučivanjem i iz objave znamo da u Bogu postoji jedna jedina narav. Ludost bi bila tvrditi da postoje dvije apsolutno savršene naravi. One bi već u teoriji bile identične. Na to naše razumsko zaključivanje koje objava ne ruši, nego samo dodaje, da tu jednu, jedinu, jedinstvenu Božju narav posjeduju trojica: Otac, Sin i Duh Sveti. Imamo dakle jednu narav, a tri osobe. Poteškoće koje nam pri tome dolaze razjasnit ćemo u idućoj točci, gdje ćemo i protumačiti što je narav, a što osoba, i kako se ti pojmovi ostvaruju u Bogu. Međutim ne zaboravimo da su naši pojmovi o Bogu analogni, približni te da potpunu jasnoću nećemo postići.

ODAKLE PROIZLAZE TEŠKOĆE O SHVAĆANJU PRESV. TROJSTVA?

Poteškoće izviru ponajprije iz savršenosti samoga Presv. Trojstva. Nije moguće bogatstvo jedne biblioteke pretočiti na list papira, a još manje u jednu rezbariju. Koliko se god truda uloži u to transponiranje, rezultat nije nikad

ono što bi trebao biti. Dolaze zatim poteškoće od nas samih, od ograničenosti naše spoznaje koja stoji pred zadatkom koji nije kadra obuhvatiti. I zato neko izravno rješenje na nastale teškoće uz objavu nemamo. Naša se rješenja svode na to, da pokažemo kako u otajstvu nema protuslovlja. Zakon naime istovjetnosti i protuslovlja vrijedi za sva razumska bića. Što bi bilo protuslovlje kod nas, i u Bogu bi bilo. — Koje se dakle teškoće navode protiv Presv. Trojstva?

Monarhijani su bili zabrinuti za jedinstvo Božanstva i tvrdili su da su osobe u Bogu samo naslovi, tituli, denominationes. U drugu skrajnost otišao je **triteizam** tvrdeći da u bogu ima toliko bogova koliko ima osoba. Svi oni zatim koji niječu božanstvo Kristovo ili Duha Svetoga ruše Trojstvo i niječu objavu.

Sveti je Hilarije jednom rečenicom odgovorio svim protivnicima Trojstva, »da naime Božju svemoć mjere slabostima naše naravi. Valjalo bi biti sin neizmjernosti da bismo mogli shvatiti Beskonačnoga. A najveća pogreška jest ta što se neizmjernog Duha želi sapeti u granice, ne samo uma, nego čak i sjetila« (PL 10, 36, B)

Glavna teškoća o Presvetom Trojstvu jest ova: **Bog je jedan.** Ovom rečenicom želimo reći ovo: Ono APSOLUTNO jest jedno. To je božanska narav. (Mi ćemo još u ovoj katehezi protumačiti što je narav, a što osoba). Međutim iz objave znamo da je vlasnik te naravi Otac; da tu jednu jedinu, apsolutnu narav posjeduje kao svoju Sin, i isto tako Duh Sveti. Kako to da na kraju Otac i Sin i Duh nisu istovjetni? Ako su istovjetni, objava o Trojstvu je suvišna, ako nisu istovjetni imaju pravo triteisti kad vele da imamo tri boga.

To je najpoznatija teškoća koja se iznosi protiv Presv. Trojstva, da naime uz teoretsko jednoboštvo imamo ipak tri boga.

Da bismo s korišću i razumijevanjem pratili rješavanje teškoća o Presvetom trojstvu moramo razjasniti pojmove naravi i osobe. Toliko smo se tim pojmovima služili, vrijeme je da odredimo njihovo značenje.

ŠTO JE OSOBA, A ŠTO NARAV I KAKO SE U STVARNOM BIĆU RAZLIKUJU OSOBA OD NARAVI?

Osobnost jest odlika, kvaliteta razumnog bića. Ona je zadnje savršenstvo po kojem biće postaje samosvojno, svoje, neovisno, iscrpno i odgovorno počelo sveg svog djelovanja. Osobnost jest razloga da biće nije tuđe, nego svoje; sâmo se usmjeruje, sâmo se odlučuje, sâmo stiče zaslugu i sâmo snosi odgovornost. Biti osoba dakle znači biti svoj. Rekli smo stoga da je osobnost zadnje savršenstvo razumnog bića. Znači da bez razuma nema ni osobnosti. Osobnost biću ne daje neko pozitivno savršenstvo osim neovisnosti i samosvojnosti. (Tu je inače razlog zašto ljudska narav Krista Gospodina nije i ljudska osoba. Ona nije bila svoja, nego je pripadala osobnosti Riječi)! Sve to može izgledati dosta suhoparno, no to je međutim vrlo stvarno. Što je sloboda i nezavisnost jednom narodu to je osobnost kod bića.

Poimanje ljudske osobnosti ne možemo samo tako pripisati Bogu. Kod nas osobnost znači ipak nešto apsolutno. Iz objave nam izlazi da

osobnost kod Boga znači baš obrnuto, ne nešto apsolutno, jer to je jedino kako smo već rekli, nego nešto relativno, relaciju, odnos. Objava govori o Ocu. Otac kao otac nije nešto apsolutno, nego nešto što ima odnos prema sinu. Objava govori o Sinu, Otkupitelju, o Duhu što ishodi od Oca i Sina, o Duhu Očevu i Sinovu. Osobnost dakle kod Boga iz objave označuje ne ono apsolutno u Bogu, narav, nego relativno: Oca, ukoliko rađa Sina i od njega se razlikuje, Sina ukoliko se rađa od Oca i od njega razlikuje kao Sin, i Duh koji od Oca i Sina, ili od Oca po Sinu ishodi. (Cf Sth I, 29, a 4; Galtier: De Trin. Romae, 1953, n 297). Mogao bi tkogod pitati zašto uopće govorimo da su u Bogu tri osobe, kad ne znamo pravo značenje tih riječi u Bogu. Odgovor je jasan. Od osobe mi ljudi nemamo savršenijeg pojma, pa se služimo s onim što imamo, kao što je neki župnik dočekao biskupa zvoneći ručnim zvoncem, jer zvona na tornju nije imao.

Što je narav? Narav nije jednoznačna riječ. Kadikad ona označuje i samoga Boga. Filozofi je tada zovu »općim počelom bitka — natura creatrix, natura naturans«. Kad netko tvrdi da je sve od naravi, tada tu riječ narav označuje Boga. — Narav nadalje označuje ono što inače velimo priroda, tj., sve stvorene i rođene stvari. Rađanje i nastajanje bića zove se narav, priroda.

No nas povrh svega zanima narav kao efektivno počelo djelovanja i mirovanja, počelo savršenosti i aktivnosti bića. Tako je narav definirao Aristotel: »narav je počelo i uzrok razvitka i mirovanja bića, u kojem je ona po sebi, a ne slučajno kao dodatak. — Principium et causa motus et quietis ejus, in quo est per se et non per accidens.« Narav je dakle počelo, izvor i uzrok djelovanja i savršenosti bića. No to počelo sastavni je dio bića, pripada biću naprosto, jest biće, nije neka slučajna savršenost. To nije teško osvijetliti. Biti vozač, ili ne, ne spada na narav čovjeka, to je slučajna savršenost. Ali na narav čovjeka spada da bude razuman. Iz svega slijedi da je narav nešto što je temeljno za biće.

Kad velimo da je u Bogu jedna jedina narav, tada želimo reći da postoji samo jedno jedino počelo savršenosti, djelovanja, bilo spoznaje, bilo volje. I ta božanska narav jest svojevrsno počelo, narav nad naravima, jer ima dovoljan razlog sama u sebi, što nema ni jedna druga postojeća ni zamisliva narav. Kad je Aristotel rekao za prvi uzrok da je »motor immobilis — pokretač kojeg nitko nije pokrenuo« tada je dao jednu od najjasnijih definicija Božje naravi. Ona je počelo apsolutno i naprosto.

Tako smo dali smjernice kako bi se lakše baratalo pojmovima naravi i osobe općenito i u Bogu. Sad će nam biti lakše kad ponovimo formulu kojom izričemo tajnu Presvetog Trojstva: Jednu jedinu Božansku narav posjeduju tri osobe Otac, Sin i Duh Sveti. Ili recimo još apstraktnije ali posve točno i precizno: **ono jedino, apsolutno (Božju narav) ima kao svoje u sebi trojstveni, relacijama očitovan, Otac — Sin — Duh Sveti.** Te relacije Očinstva, Sinovstva, Ishođenja Duha tako su u sebi savršene da su subzistentne i po našoj pojmovnoj moći temelj su osobnosti. Ništa više tu ne treba tumačiti. Tko je shvatio, dobro, tko nije, neka ponovno razmišlja. Bog je u sebi jedan po naravi a trolik u osobama.

Zanima nas još jedna stvar: razlika između osobe i naravi. Sve teškoće o Trojstvu leže na toj platformi. Ako ne postoji nikakava razlika između osobe i naravi, heretici imaju pravo. Međutim heretici nemaju pravo. Između naravi i osobe postoji barem pojmovna razlika (distinctio rationis). Petar se razlikuje od svoga tijela barem pojmovno. Kad to ne bi bilo tako onda bi kod amputacije ruke nestao i dio Petrove osobe. A to nije tako. U razlici između osobe i naravi leži razlog zašto nismo u protuslovlju u tajni Presv. Trojstva. Nikad nismo tvrdili: jedan bog = tri boga, nego znamo iz objave da jednu božansku narav posjeduje u sebi trojstveni, trojaki: Otac, Sin, Duh.

USPOREDBE O PRESV. TROJSTVU

Sveti je Patrik Ircima tumačio Presv. Trojstvo listom djeteline. Jedan list, tri latice; drugima je opet poslužila slika sunca koje žari svjetlost i toplinu. Sunce bi bio izvor, Otac; svjetlo Sin, a toplina Duh. Naziralo bi se tako neko trojstvo u jedinstvu. Međutim najvjernija i najbliža slika Presv. Trojstva jest sam čovjek: »Načinimo čovjeka na svoju sliku« rekao je Bog (Post 1, 26). Ako Bog stvara svoju sliku, ta slika može biti samo duhovnih obrisa. I zato je čovjek Božja imitacija samo ukoliko ima razum i volju; ne, i nikako ne, ukoliko je razdijeljen po spolu, iako to neki »učitelji u Izraelu« ponavljaju.

Neka nas ne smete činjenica da svi učinci na neki način otkrivaju savršenstvo svojih uzroka, te da bi tako čovjek morao biti slika Trojstvenog Boga. Taj poučak ovdje ne možemo primijeniti. Svako djelovanje na izvan Presvetog Trojstva jest djelovanje apsolutnog, jednog počela, Božje naravi i zato naravnim umom ne možemo dokučiti trojstvo u Bogu nego samo zaključujemo na jedinstvo počela, Božju narav. Za trojstvo je objava bila apsolutno potrebna. Međutim kad iz objave znamo za trojstvo možemo tražiti prispodobe koje bi nam pomogle predočiti Nepredočivoga. Nakon objave vidimo da je čovjek najvjernija slika Trojedinog Boga i to čovjekov duhovni dio, duša. Evo nekoliko poteza te slike: Naša je duša u sebi jedno počelo. Osnovna njezina moć jest razum. Razmišljajući, razum začinje i izriče misao, riječ uma. On, da tako velimo, izriče svoju spoznaju. Ta riječ uma, ostaje u spoznajnoj moći a ipak se razlikuje od počela. Tu usporedbu otkrio je Tertulijan, da dočara rađanje Sina u Trojstvu. Svetom Augustinu svidjela se ta slika i on ju je proširio: Misaona kreativna moć slika je Oca, izrečena misao slika je Sina, a htijenje jest slika Duha. Dakle Otac jest Spoznaja, Sin je Spoznati i izrečeni, dakle Riječ, a Duh je onaj koji izlazi od Oca i Sina, a ime mu je Ljubav, Volja, Dar. — Između te slike o Trojstvu i stvarnosti postoji neizmjerna razlika. Naša misao i volja tek su bljeskovi u podnevima života i budnosti, dok je Božja Riječ i Božji Duh dosegla istovjetno savršenstvo s Ocem.

38. KATEHEZA

Otac-stvoritelj

S prijašnjom katehezom nije iscrpljeno ni završeno naše promatranje Presv. Trojstva. Istina o Presv. Trojstvu predstavlja prvotni predmet objave i potom vjere. Dužni smo je vjerovati po zapovijedi i kao uvjet spasenja. Povrh toga, iako se o tome jedva kada govori, dužni smo, iza kako smo spoznali neko otajstvo vjere, probuditi čin vjere. To vrijedi i ovdje. Ne pišemo ove retke zato da se zabavljamo, nego da vjerujemo i da po vjeri imamo život vječni. Produbiti nam je dakle naše znanje o ovom središnjem misteriju.

Ponoviti nam je nekoliko misli koje smo već spomenuli bilo na početku, bilo u prijašnjem poglavlju. Želimo li naš pojam oca primijenti na prvu osobu u Trojstvu moramo pojam podvrći ispitivanju i ispravcima. Naš pojam oca uzet je iz ljudskog očinstva. To se očinstvo utvrđuje, začinje i očituje u rađanju sina. Otac jest počelo, ili još točnije, supočelo rađanja sina. Otac dakle nije sâm roditelj. Podjednaku i još važniju ulogu ima majka. Uočiti nam je najvažniju razliku između Božijeg i ljudskog očinstva gdje se vidi kako ljudski očevi nisu iscrpni, adekvatni razlog sina. Ljudsko očinstvo izmiče željama, nadzoru pri rađanju sina. Ako otac nije plodan, on ne može imati sina. Stječu se tu jači utjecaji kojima je zemaljski otac samo podložan. Nadalje, čovjek nikad i ni u kojem slučaju nije uzrok duše svog sina. Vlasnik života jest neka viša sila. Čovjek je samo suradnik. Očinstvo je vrlo kratko. Ono se kasnije ostvaruje u brizi oko sina i njegovu odgoju. No sin ubrzo postaje jednak ocu i na kraju krajeva i otac i sin su smrtnici i tek na kratko vrijeme nosioci života.

Kod Božjeg očinstva nije tako. Bog je otac u najuzvišenijem smislu te riječi. Po njemu ima ime svako očinstvo na nebu i na zemlji (Ef 3, 15). Bog je stvarni začetnik, uzrok i uzdržavač svih stvari i zbivanja. On je Stvoritelj. I to ne samo stvoritelj kako bi htjeli deisti, da je Bog stvorio svijet i ostavio ga neka dalje živi kako zna. Bog je i danas stvoritelj, i kad on ne bi i na čas htio ovaj i ovakav svijet, svijeta bi nestalo kao što nestaje struje u rasvjetnoj mreži kad prestanu raditi generatori. Bog svijet uzdržava. To je onaj isti Bog kojeg smo sreli na početku kad smo govorili da zaključivanjem možemo doći do njega preko stvorenja. Taj isti Bog je začetnik ljudskih srdaca i ljudskih sudbina i on pomno nadzire svako djelovanje i svaki život. On se raduje sa svakim novim bićem, on upravlja svaku dobru misao, on ispravlja krive poteze što ih je zacrtala naša nesmotrenost ili krivo poimanje i zloporaba slobode. On je tako moćan, da i po našim slabim i zlim voljama ipak ispunja svoje planove. On je tako moćan da se ne boji rubova bitka, smrti i nestajanja, jer on ponovno zove u život kada i kako hoće. Sveto je pismo zapravo hvalospjev njegova očinstva.

Osim brige za čovjeka Bog se očitovao po svome Sinu kao Otac. To je očinstvo nadasve duhovno. Bog je čisti duh i najsavršeniji čin. Ako on rađa sina, taj sin jest misao, riječ, duh, snaga očeva. Zemaljski očevi mogu se odreći svoga sina. Nebeski Otac jednim činom apsolutne spoznaje odvijeka rađa svoju Riječ, kao sliku svoga bića; i taj čin rađanja i ta slika tako je savršena i bogata da je u onom apsolutnom, u naravi istovjetna s Ocem. Ime Sina jest jedinorođeni, »monogenes« — jedini mogući rođeni, i kao i sam neizmjeran, iscrpio je generativnu moć oca: Jedan Otac, jedan Sin: savršen Otac, jednako savršen Sin.

Jedino prvu osobu Presvetog Trojstva zovemo »Oče naš«, iako smo sinovi Presv. Trojstva.

39. KATEHEZA

Sin-otkupitelj

O Sinu je već bilo dosta govora. Ocu se pripisuje stvaranje, Sinu otkupljenje, Duhu posvećenje. Mislim da ne treba tumačiti više zašto je ime Sina »Riječ«, i zašto velimo da je Sin rođen od Oca. U vjerovanju ispovijedamo Sina kao »Svjetlo od Svjetla, pravog Boga od pravoga Boga, rođena, ne stvorena, istobitnog s Ocem, onaj po kome je sve stvoreno. Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. Taj isti Sin, utjelovio se po Duhu Svetomu, od Djevice Marije i postao je čovjekom . . .« U svom Božanskom životu on živi u beskrajnom miru i bogatstvu božanstva, u svom ljudskom životu on je živio i trpio u vremenu. Izvođenje djela otkupljenja, njegova otkupiteljska smrt, djelo je Sina u ljudskoj naravi kao što je i proslava Sina isključivo njegova, obzirom na ljudsku narav. Uskrsnuo je samo Sin i uzašao na nebo. On je glava Crkve i njega čeka opća proslava pred svim narodima na dan Suda. No i za njegova zemaljskog života njegova je duša bila neprestance sjedinjena s Bogom i upravo je čudo kako je mogao živjeti ljudski život i zanimati se za naše beznačajne brige, kad je licem u lice gledao Boga. Radi tog jedinstva s Bogom po osobi Riječi Isus je i kao čovjek bio apsolutno bezgrješan i substancijalno svet. Povrh te bitne svetosti posjedovao je svetost pravednika po milosti posvetnoj u najvišem stupnju. On je naime začetnik milosti.

Što se tiče znanja Isus je posjedovao znanje koje si mi teško predočujemo. Osim Božjeg sveznanja on je imao i ljudsko znanje, znanje blaženog gledanja koje ćemo mi imati tek u nebu. Posjedovao je uliveno znanje kojim je ponirao u sve dimenzije bića bilo u budućnosti bilo u prošlosti. I na kraju imao je znanje koje imamo i mi i stičemo ga naporom. Za Isusa veli Sveto pismo da je rastao u dobi i mudrosti pred Bogom i pred ljudima.

40. KATEHEZA

Duh - posvetitelj

U objavljivanju Presv. Trojstva Krist je o Duhu govorio na kraju. Govorio je o Duhu svome i Očevom. Duh će doći na apostole i poučit će ih o svemu. On će ih uvesti u svu istinu. On će biti životni prin-

cip Crkve. On je poslovođa, tješitelj, posvetitelj. Najljepše ime Duha jest Ljubav i Dar. Duh je osoba i jednak je Ocu. On od Oca i Sina izlazi osobitim izlaženjem koje se u teologiji stručno zove »nadisanje«. Ako se Sin rađa od Oca, za Duha to ne smijemo reći. Duh izlazi od Oca i Sina ili što je isto ako velimo da Duh izlazi od Oca po Sinu. Duh je osoba, po naravi jednak Ocu i Sinu. U obrascu krštenja on se spominje s Ocem i Sinom.

O opstojnosti tog Duha nema sumnje. Što je on u životu Presv. Trojstva nije lako shvatiti. Ostat će nam to zauvijek tajnom. Neka naša ljudska umovanja navode nas da u svojoj svijesti potražimo sliku tog Duha, jer ako je naš duh slika i prilika Božja, moralo bi nas nešto upućivati i podsjećati na naš uzrok i uzor. Mi smo tu sliku već pomalo načeli u 37. katehezi. Malo ćemo se vratiti na nju obzirom na Duha. — Po svom umu mi se najviše približujemo Bogu. Razmišljajući i spoznajući naš um stvara sliku svoje spoznaje i rađa se **naklonost** spoznatom predmetu. Taj proces spoznaje koji je kod nas prolazno određenje i aktuiranje uma, kod Boga je nešto intenzivno i savršeno da je izvor i temelj osobnosti u Trojstvu. Otac je duh. Sama spoznaja. Spoznajući svoju narav i preko nje sve on izriče svoju misao Riječ, rađa Sina. Taj Sin jednak je Ocu. Jer je otac neizmjerno savršen i Sin je neizmjerno savršen. Između Oca i Sina struji **toplina, dah ljubavi**, koji je isto tako savršen kao što je savršen Otac i Sin. Ta Ljubav ima savršenstvo osobe. Dakle ova slika iz našeg misaonog toga blijeda je slika Trojedinog Boga. Iako smo je upotrijebili želimo nadodati da u Bogu nema ništa accidentalno, ništa slučajno i nenužno, i dok naša misao i slika i naklonost zamiru čim ih nekako dohvatimo, Očeva misao, Riječ jednaka Ocu ostaje, i dok naše ljubavi ishlape odmah čim nas zabave druge brige, Ljubav u Trojstvu tako je jaka i tako svježa kao i njezin izvor Otac i Riječ.

Duh Sveti i novoobraćenici

Da novoobraćenici pod vodstvom Duha Svetoga surađuju na širenju Božjega kraljevstva među narodima. (Mis. nakana AM za s r p a n j 1972.)

Savjestan i aktivan član Apostolata molitve uz redovito svakidašnje jutarnje prikazanje Srcu Isusovu posvetit će vrlo veliku pažnju i mjesečnim nakanama, općoj i misijskoj, koje su preporučene i odobrene od Svetog Oca. Iako nekima, tzv. naprednim katoličkim krugovima, koji si prisvajaju monopol na II vatikanski sabor, izgleda smiješan ovakav način apostolata kakav propagira Apostolat molitve, iako im izgleda smiješna molitva za Papu i njegove nakane pa to izvrgavaju čak i ruglu, pravi član Apostolata molitve znati će da je njegovo poslanje osjećati s Crkvom i s Papom te molitvom i žrtvom pomagati apostolski rad Crkve. I baš zato jer želi aktivno i učinkovito sudjelovati u tom radu njegovo veliko zanimanje biti će i sadržaj Papinih nakana, pa će rado čitati njihovo izlaganje. Ova mjesečna misijska nakana govori nam kako bi i sami novoobraćenici u misijama, dakle, oni koji su s nekršćanskih prešli na kršćansku religiju pod vodstvom i nadahnućem Duha Svetoga morali surađivati na daljnjem širenju Božjega kraljevstva među onima koji mu još ne pripadaju.

Sv. Terezija, zaštitnica misija

To će činiti ponajprije *svjedočeći o nadi koja je u njima.* Oni, naime, moraju postati svijesni prisutnosti Krista koji živi u njima. U toj prisutnosti moraju gledati neprocjenjivi biser koji im je dan, snagu koja će ih podržavati u životu i nađu u budući slavu. Ako budu svojski uvjereni da su u Kristu našli pravi život te izvor tako duboke radosti koju ne mogu pomutiti nevolje ovoga života, tada će čitavo njihovo držanje svjedočiti o njihovu novome životu i o novoj sili koja je u njima. Onda će također osjetiti neodoljivu potrebu da i drugima objave sreću koju su sami našli. Baš na takav način širila se je tako brzo kršćanska vjera u prvim stoljećima crkvene povijesti. To je najbolji recept za brzo širenje kršćanske poruke i u naše doba.

Sada ćemo navesti nekoliko svježih primjera iz Indije kako novoobraćenici svjedoče o svom kršćanstvu.

Nedavno je nekome obraćenome postavljeno ovo pitanje: »Zašto ne postaje kršćanima veći broj brahmanaca?« on je odgovorio: «Ne znaju zašto bi postali kršćani?« — i dodao kako im hindusi, biva, kršćanima, često govore: »A što ste dobili time što ste postali kršćani?« Ja na takvo pitanje odgovaram: »Dobio sam živu Kristovu prisutnost u sebi. A svojim životom pokušavam im pokazati da neka nova sila djeluje u meni.«

Na takav način čak i djeca mogu svjedočiti za Krista. Evo primjera i o tome. Neka mala djevojčica iz plemena Tamil spremala se na prvu pričest. Svojoj prijateljici hinduske vjere pripovijedala je o sreći što će primiti Isusa. To je tako silno djelovalo na nju da je mala odmah izrazila želju svojim roditeljima da i ona postane kršćanka. Ovi su se na početku tome žestoko oprli, ali su kasnije ipak popustiti navaljivanju svoje kćerkice. Postavši kršćanka mala se razbolila, i to na smrt. Unatoč teškim bolima ostala je vesela i sretna te neprestano ponavljala: »Sada idem k Isusu.« Poslije njezine smrti cijela je obitelj došla k misionaru sa željom da bude poučena u kršćanskoj vjeri. Misionar se vrlo začudio pa im je rekao: »Vi koji ste se toliko protivili da vaša mala primi kršćansku vjeru, kako to da sada isto tražite?« Oni su odgovorili: »I mi bismo željeli imati onako sretnu smrt kao naša kćerka.«

Jedna vrlo poznata obraćenica na katolicizam na pitanje o katolicizmu kao jedino istinitoj vjeri odgovorila je ovako: »Mnogo sam čitala o katoličkoj vjeri i često prisustvovala katoličkim obredima, ali to na me nije ostavljalo nikakav dojam. Ono što je na mene silno djelovalo bila je ljepota katoličke vjere kakvu sam vidjela u životu nekolicine mojih katoličkih prijatelja.«

Monsignor Perier, nekadašnji kalkutski nadbiskup, koji je primio u Crkvu mnogo obraćenika izjavio je jednoga dana da rijetko koji obraćenik nije bio privučen dobrim primjerom katoličkog prijatelja.

U krajevima gdje ima brojnih obraćenja, kao što je u posljednje vrijeme slučaj u Indoneziji, gotovo je uvijek ono što prethodi obraćenju prisutnost male jezgre koja sačinjava stvarnu kršćansku zajednicu, koju počinju i drugi osjećati, pa onda osjete želju da joj se priključe.

A ima i protivnih slučajeva gdje se kršćanska vjera istinski ne proživljava. Takve zajednice djeluju odbojno i negativno i jasno je da ne mogu nikoga privući ni osvojiti. Župnika jedne male župe u jednome nekršćanskom gradu upitali su ima li obraćenja? On je odgovorio: »U mojoj župi ima zadjevica i borbe bez kraja i konca, mnogi se opijaju, veliki broj živi u preljubu, pa tko bi onda i mogao pomisliti da nam se pridruži?«

Drugi je način svjedočenja *direktan apostolat*. Osim dobroga primjera svijesno proživljavanoga kršćanstva velik broj katolika u misijama nalazi i vrlo uspješna sredstva za direktno širenje svoje vjere.

Jedan student naprimjer koji je stanovao u hinduskom studentskom domu jednostavno ostavljao na svom radnom stolu nekoliko brošura s privlačnim omotom. Njegovi kolege privučeni tim knjižicama molili su ga: »Smijem li ih pročitati?« — »Svakako, samo nemojte ih dugo držati kod sebe!« Na taj je način budio u njima još veću znatiželju za njihov sadržaj, a to je bilo vrlo učinkovito.

Nijedan narod ne može postati kršćanski samo radom profesionalnih misionara. Potrebno je da njihovu radu pripomognu i novokršćani svijesni svoje odgovornosti za rast tajanstvenog Kristova tijela. Molimo ovaj mjesec da ih Duh Sveti nadahnjuje za direktan apostolat i da im pokazuje prave i uspješnije metode apostolata!

Dekret o misijskoj djelatnosti Crkve kaže: »U misijskim zemljama neka laici, i to i domaći, poučavaju u školama, vode vremenite poslove, surađuju u župnoj i dijecezanskoj djelatnosti, uvode i promiču različite oblike laičkog apostolata da vjernici mladih Crkava što prije uzmognu preuzeti svoju ulogu u životu Crkve« (br. 41).

Dok o svemu tome budemo razmišljali i molili kroz ovaj mjesec biti će dobro da bar nešto od toga nastojimo ostvariti i u svome životu ovdje u domovini pružajući svjedočanstvo istinskoga kršćanskoga života i sudjelujući u direktnome apostolatu svoje župe ili na pr. nastojeći koga pridobiti za Apostolat molitve ili naći kojega novoga pretplatnika za Glasnik Srca Isusova i Marijina.

Josip Antolović DI

MISIJE

Juraj Gusić

Izgradnja kršćanske zajednice

Čitamo li Djela Apostolska ili poslanice svetog Petra Apostola, brzo će nam pasti u oči jedna veoma važna činjenica: da su naime apostoli odmah od početka nastojali tako izgrađivati mjesne crkvene zajednice da što prije same preuzmu na sebe brigu za svoj razvitak i napredak, a da uza sve to nisu prestale biti povezane s crkvenom zajednicom u Jeruzalemu. To isto veoma naglašuje prošli Koncil u svome Dekretu o misijama za mjesne crkve zajednice u misijama. Tu među ostalim čitamo:

»Neka misionari kao Božiji suradnici podižu takve zajednice vjernika koje će izvršavati svećeničku, proročku i kraljevsku od Boga im povjerenu službu. Na taj način postaje kršćanska zajednica znakom Božje prisutnosti u svijetu...

Kršćanska se zajednica mora već od početka tako izgraditi da sama može, koliko je to moguće, providjeti za svoje potrebe.

Neka se ta zajednica vjernika — otvorena bogatstvu kulture vlastitog naroda — duboko ukorijeni u narodu. Neka procvjetaju obitelji nadahnute evanđeoskim duhom, i neka im budu na pomoć prikladne škole. Neka se podižu društva i skupine preko kojih će laički apostolat moći prožimati evanđeoskim duhom čitavo društvo...« (Br. 15).

Bengalske palme pozdravljaju već izdaleka putnike. One su i prvi pozdrav misionara

Morapaj:
I braco je napokon dobio svoj dio. Ali seka podržava posudicu da ne bi prekoračio mjeru.

Iskustvo je tijekom vjekova poučilo Crkvu, da se ona mogla održati u časovima kušnja i progona samo ondje gdje su misionari odmah od početka brinuli se za domaći kler, gdje su izgrađenije vjernike uvodili u konkretni život mjesne crkvene zajednice, i gdje su prije svega nastojali Crkvu prilagoditi životu i shvaćanju tamošnjeg stanovništva. A gdje god su misionari išli za tim da uz vjeru tim ljudima nametnu i evropsku kulturu i evropski način mišljenja i života, Crkva je uvijek ostala tuđa tim ljudima, pa je stoga i teško napredovala i brojem i kvalitetom.

Da je to prilagođavanje Crkve nailazilo na velike zapreke čak i kod mnogih veoma odgovornih crkvenih ljudi, svjedoči nam obilno crkvena povijest. Tako su dosta muke imali i kineski i indijski misionari, koji su shvatili da s Kinezima moraju postati Kinezi i misliti kineski ako žele da Kinezi prihvate kršćanstvo, kao i da među Indijcima postanu Indijci, prihvate njihovu filozofiju, njihov način života, pa čak i propovijedanja Božje riječi. Da su mogli odmah od početka podizati crkve u kineskom i indijskom stilu, da su smjeli u liturgiju unijeti elemente tamošnje kulture i duhovnog blaga, sigurno bi danas kršćanstvo drugačije stajalo i u Kini i u Indiji.

Stoga ova direktiva Koncila nije ništa drugo nego nastojanje da se popravi ono što je bilo promašeno u prošlosti. I vidimo da domoroci s veseljem primaju domaće elemente i u liturgiji i u graditeljstvu crkvenih objekata i u filozofiji i u načinu propovijedanja riječi Božje. To sve veoma olakšava domaćim svećenicima da u svoje ruke preuzmu vodstvo pojedinih crkvenih zajednica i vode ih u duhu svoga naroda, a da kod toga ipak ništa ne strada jedinstvo s cijelom Crkvom. I naši misionari pišu o životu i radu tih mjesnih crkava odajući im iskrena priznanja.

Da se u što većoj mjeri može ostvariti to osamostaljenje mjesnih crkava, svakako je potrebno pomoći misionarima i duhovno i materijalno da što prije mognu podići domaće škole, crkve, ambulante, organizirati djelovanje domaćih redovnica, izgraditi što više domaćih laika za laički apostolat. Stoga Koncil na drugome mjestu preporučuje da se pojedine župe ili čak biskupije povežu što tjesnije sa župama ili biskupijama u kojima djeluju njihovi misionari. A danas mnogi afrički biskupi obilaze evropske zemlje i traže duhovnu i materijalnu pomoć kako bi što prije osamostalili svoje mjesne crkve i uputili ih putem koji je najbliži srcu i načinu mišljenja njihova naroda.

Budemo li i mi shvatili svu važnost tog osamostaljenja pojedinih mjesnih crkvi u misijama, lakše ćemo shvatiti univerzalnost Kristova Evanđelja koje se može uklopiti u sve kulture i svaku od njih obogatiti i usmjeriti na sve veće dobro duhovno i materijalno tamošnjih ljudi. Stoga rado molimo i na tu nakanu da se Crkva u misijama što prije i što više osamostali, ali uvijek ostajući tijesno povezana s općom Crkvom u nauci i u ljubavi...

BENGALIJA

Crtica iz života Oca Gabrića

Prijatelje misija redovito zanima kako misionari žive, što rade, na kakve poteškoće nailaze u svome apostolskom radu. A zanima ih i način života tamošnjih ljudi, njihove brige, radosti i žalosti. Stoga evo donosimo nekoliko sličica iz života i rada oca Gabrića, kao i iz života njegovih vjernika. Ove retke on je posiao snimljene na magnetofonskoj vrpci da mogu poslužiti za misijska predavanja. Popratio ih je i fotografijama, koje mi ovdje ne možemo sve objaviti, jer za to nema mjesta. Donijet ćemo tek jednu ili drugu snimku.

Moji mali prijatelji pred školom

Evo dakle tih njegovih opisa i poruka prijateljima

Dragi prijatelji misija!

Iz naše i Vaše drage Bengalije tople i iskrene pozdrave, zahvale i blagoslov od Vašeg oca Gabrića za svu Vašu dobrotu, za sve Vaše molitve i žrtve, za svu Vašu tako velikodušnu pomoć.

Nekoliko sličica iz našeg života i rada za Isusa i za duše, a ujedno i Vašeg rada. Da nije Vas, dragi prijatelji i dobročinitelji, da nije Vaših sklopljenih ruku, Vaših uzdignutih srdaca, ne bismo mi ovdje izdržali daleko od roda i doma, usred teške klime, uz bolesti, poteškoće i pogibelji. A eto uz Vas mi vesela i sretna srca idemo naprijed.

Pa neka ovo nekoliko riječi bude kao mala zahvala za Vašu velikodušnu i djelotvornu ljubav; zahvala, a i poticaj da

Pjesme uz harmonij

ostanemo i nadalje ujedinjeni u ovom divnom radu u službi Isusa i neumrlih duša.

Najprije nekoliko riječi o našoj dječici. Pozdravlja Vas uz mene mala Veronika Šonkoli. Za Vas je ona naučila ne samo bengalski nego i hrvatski pozdrav »Hvaljen Isus!« Uz nju Vas pozdravlja i mala Priti-Ljubljena. Priti je jedanaesto dijete našeg kuhara Ivana. Na svijet su dolazili sve mali momčići, a roditelji su željeli i djevojčicu. Učinili su zavjet Gospi i bili su uslišani: dobili su malu Priti. Dali su joj to lijepo ime, jer je uistinu ljubljena od svih u obitelji.

Kako sam Vam već prije pisao, ovdje imamo sirotište što ga vode časne sestre svete Ane. Ja često i rado zalazim među tu dječicu da ih razveselim kojim darom. U Kalkuti u poduzeću Bata dobijem šarenih balona na poklon za te svoje mališane, pa kad dođem među njih, uvijek bude veselja. Uvijek imam u džepu po nekoliko takvih balončića, pa me djeca već nazivaju »otac Balun«.

Časne sestre svete Ane vode školu za djevojčice. Tu djeca dobivaju doručak i ručak. Naša mala Rupali ima redovito pure i suhe riže i na obrazu i na nosu i sve do ušiju. Sretni su oni i veseli da svakog dana mogu nešto dobiti.

U sestarskoj školi u Morapaju imali smo oko 300 malih djevojčica i velikih djevojaka, a i nešto udovica. Velik je to samostan, pa je tu i velika briga za sestru poglavaricu.

U našoj dječačkoj školi također dječaci dobivaju ručak. Kako sam već prije pisao, djeca dobivaju jedan obrok u podne. To je riža i grašak zajedno skuhano. Tu hranu dijelimo u 155 seoskih škola ili centara, a dobiva je preko 22.000 djece. Oni bi u školi morali pojesti svoj obrok, ali su me zamolili: »Oče, dopusti nam da uzmemo ovu rižu kući, pa ćemo mi to pomiješati malo s vodom te će zajedno s nama jesti i naša mala braća i sestrice.« — Zbilja je Bog divan u divnim srcima ove male djece!

A sada nekoliko crtica iz našeg svećeničkog rada.

Putovanja nam oduzmu veoma mnogo vremena. Župa je golema, i Morapai i Basanti. A putovati ovdje nije lako. Muče nas: vrućina, pomanjkanje hrane i pitke vode, a često treba gaziti kroz vodu i blato, preko rižinih polja, po nasipima i preko kanala. No na svim tim putovanjima dolazi mi na pamet pjesma koju naši vjernici ovdje veoma rado pjevaju: »Put smo započeli. Bože, u Tvoje ime nek bude! Pozdravljamo Te! Budi Ti s nama na ovom putu . . .« Mogu reći da me je do sada uvijek uistinu Gospodin pratio na svim mojim putovima i sačuvao me od mnogih opasnosti. Hvala Mu!

No ne putujemo ovdje samo pješice, nego i u uređeničkoj ladici. Sate i sate valja čučeći proboraviti pod niskim krovom od slame. Na takvim ladicama lako prolazimo ispod bambusovih mostova kroz kanale u potrazi za dušama. U tim ladicama često Vam i pisma pišem. Nezgodno je doduše, jer se ljulja, ali moram jer kod kuće nemam vremena.

Dakako da ne mogu uvijek ići ni kanalima. U mnogim predjelima misije nema drugih putova osim nasipa uz kanale. Ti nasipi u kišno dobra pretvore se u blato, a po njima treba putovati i uz rijeke i uz kanale i uz rižina polja. A blato je skljsko, pa čovjek teško ide naprijed. Koji puta treba to blato gaziti i do koljena. Sav mokar i umoran idem naprijed, a kad sunce pripali, više puta čovjek se jedva miče. Onda mislim na Vaše sklopljene ruke, na Vaše molitve. A kako sam mršav, ja se uvijek izvučem iz tog blata. I onda lijepo i junački nastavljam put do slijedećeg sela.

Koji put me put vodi kroz drvorede visokih palma. Ovdje u Bengaliji ima dvije vrste palma: jedna od njih daje kokosove orahe, a od druge se dobiva šećer i neka vrsta vina.

A treba prolaziti i kroz babusovu šumu. Bambus je tu veoma koristan. Od

Mlijeko je teklo slatko . . .

njega prave kuće i mostove. U stotinu raznih svrha upotrebljavaju ga.

Kad je suho doba i put barem kako tako dobar, onda idem na put i biciklom. Taj bicikl dobio sam kao dar iz Los Angelesa. Poklonilo mi ga je društvo žena u našoj hrvatskoj župi u tom gradu. No nemojte misliti da je i na biciklu lako putovati. Drma se kao po bosanskoj kaldrmi. A kako sam mršav, prodrma me i do rebara. Ali ipak čovjek zaradi na vremenu, pa kad god je suho, uzmem bicikl i vozim se na njemu po tim putovima i kroz rižna polja. A kad dođem do kakvog kanala, potražim most od bambusa, pa ako ga nađem, onda uz mnogo akrobacije nastojim se prebaciti na drugu stranu kanala. Ne bih Vam požclio ovakvu akrobaciju. Ako se posklizneš, sigurno češ rebra dobro očešati, a i okupat češ se u mutnoj i zamazanoj vodi dolje u kanalu. Nekoliko puta sam se i ja dobro očešao i pao dolje. To je jedan jedini put kad sam molio da bi bio malo debji, jer sam onda opazio da na rebrima nema puno mesa.

A gdje nema ni bambusovih mostova, ja lijepo prepljvam preko kanala do druge obale. Za neretvansku žabu nije to ni tako teško, a u ovoj vrućini nije ni opasno. Smočiš se i nakon pola sata opet si suh. I tako Vam idu naša putovanja. Kako rekoh, teško je, iscrpi to. Ali kad dođeš u selo, čeka te tamo oltar, čeka te sveta misa, i onda si opet nov čovjek, novi život opet u tebi provrije.

Svetu misu po selima imam ili u seoskim kapelicama ili na otvorenom. Nismo još uspjeli u svim selima podići makar i skromne kapelice, a ljudi ih toliko žele. Samo moraju se naći dobročinitelji. Jedna kapelica, kojoj su zidovi od blata, a krov pokriven crijepom, stoji oko 300 dolara. Kapelice od cigle puno su skuplje.

U svako selo idemo barem jedanput mjesečno, a u ostale nedjelje i blagdane oni imaju svoju pobožnost, koju predvodi katehista. To su razne crkvene pjesme, zatim propovijed katehiste, molitve, a onda na kraju donesu svoje darove.

Kako već znate, i u Morapaju i u Basantiju imamo lijepe župne crkve. U Morapaju je crkva posvećena Srcu Isusovu, a iz temelja smo je obnovili 1963. godine, dok je u Basantiju sagrađena 1940. u čast svete Male Terezije. Hvala Bogu, ljudi nam lijepo dolaze na svetu misu i na svete sakramente.

Kad idemo po selima za svetu misu, onda u to spada: ispovijed, sveta misa, propovijedi, krštenja poslije mise, rješavanje raznih problema s glavarima sela, a onda uvijek pričest bolesnicima. I to idemo u procesiji uz pjesmu.

Kad već spominjem bolesnike, onda moram reći da ljudi ovdje odmah zovu svećenika kad je tko bolestan. I koje poštovanje iskazuju svećeniku. Oni uvijek svećeniku operu noge i tu vodu kao posvećenu čuvaju i daju bolesnicima.

I krštenja su ovdje svečana. Sva rodbina dođe u crkvu da sudjeluje kod svetog obreda zajednički moleći i odgovarajući.

Prošle godine imali smo u morapajskoj župi na četiri tisuće duša oko 200 krštenja djece. Hvala Bogu, to je dobar

Nemojte misliti da su ovdje putevi uvijek tako lijepi i idilični.

postotak, a mi se nadamo da će tako biti i ubuduće.

Oni veoma mnogo drže do svećeničkog blagoslova. Pa i kad se radi o njihovim kolibama. Oni neće ući u svoju novu kolibu prije nego je blagoslovi svećenik. Makar bili i siromašni, nabavit će nešto pržene riže ili drugih stvari, pozvat će djecu iz susjedstva, i nakon blagoslova podijelit će taj svoj mali dar.

Za danas moram prekinuti, pa ću drugi put nastaviti. A Vas molim da se sjetite i nadalje svih naših briga i poteškoća u svojim molitvama. Sjetite se i naše dječice, i naših mladića i djevojaka, koji se spremaju za duhovni stalež, da jednom nastave tamo gdje ćemo mi prestati.

Sve Vas srdačno pozdravlja u Božanskom Srcu

Vaš
otac Ante Gabrić

ZAMBIJA

MOJ OTAC POGLAVICA

U Zambiji se nalazi isusovački novicijat u kojemu se odgajaju novaci iz svih afričkih zemalja u kojima se govori službeno engleski. Tako se tu nalaze i novaci iz Tanzanije. Jedan od tih novaka, imenom Stjepan Kungangira, ispripovijedio je našem misionaru bratu Iliji Dilberu uspomene na svoga pokojnog djeda, koji je bio poganin i koji je nastojao da to ostanu i svi članovi njegove obitelji.

Evo što pripovijeda taj mladić!

Još i danas osjetim žalost kad god se sjetim svoga pokojnog djeda, koji je bio seoski poglavica. On je u mome selu Kitwe uživao velik ugled. Posjedovao je pet velikih koliba. Tri od njih bile su napravljene od trave, a on ih je nazivao »msonga«. U jednoj od tih koliba i ja sam se rodio. Druge dvije kolibe bile su pokrivene valovitim limom.

Moj djed je posjedovao mnogo krava i koza. A svaki član njegove obitelji imao je barem jednoga slugu.

Djed je bio veoma debeo čovjek, pa smo ga ja i moj brat često zadirkivali zbog njegova velikog trbuha.

Obitelj mu je bila brojna. Imao je 13 žena. Već sam im davno zaboravio imena.

Podanici moga djeda bili su ponosni na svoga poglavicu. Pod njegovim vodstvom često bi se puta zalijetali u susjedna sela na pljačku. Pljačkali bi sve do čega bi došli, ali obično najviše krave i koze. U selu se uvijek nešto slavilo. U tim prilikama u prvom bi redu iskazivali počast mome djedu donoseći mu domaćeg piva »rubishi« u zemljanim vrčevima, a usto i mnogo hrane, posebno banana.

Iza sela bila je jedna koliba i jedno veoma veliko drvo, koje je izgledalo kao kakav čamac. Bio je to zapravo samo još jedan veliki izdubljeni panj koji je tu osovljen stajao. Moj djed i baka svakog bi dana odredili jednog slugu da u onu kolibu odnese domaćeg piva i nekoliko lanaca hrane. Tko je jeo tu hranu i pio to pivo?

Gotovo svako poslijepodne iz kolibice bi izlazila golema zmijurina i jela bi onu hranu. Rečeno mi je da nikad zmiju ne uznemirujem i da joj nikad ne učinim ništa zlo. Ljudi, koji bi se u to vrijeme našli u našem selu, iskazivali bi zmiji pravo štovanje. I nikad nitko se nije usudio dirnuti je.

Kad bi se navečer cijela obitelj sakupila, djed bi svima zaželio sreću, a to smo isto morali učiniti i svi mi jedan drugome.

Djecu i mladež u to se vrijeme odgajalo moralno, socijalno, ekonomski i politički pomoću priča, koje su u sebi sadržavale razne mudre pouke i upute za život. Prije svake takve priče moj bi djed izmolio molitvu bogu Bituli, u kojega je on čvrsto vjerovao. Ovako bi se molio: »Milosrdni Bituli, daj da svojim ustima počastim tvoju prisutnost pred svojim sinovima i kćerima. Ne daj da prijeđu na novu vjeru (katoličku). Iz mojih riječi neka moja djeca pronađu tvoju snagu i dobra koja si darovao meni, mojoj obitelji i cijelome selu.«

Između mnogih priča posebno me dirnula ova priča, koja me i danas uvijek podsjeća na moga pokojnog djeda. Tom pričom on je htio razrušiti buđenje kršćanske vjere koja je sve više prodirala u naše krajeve, pa je naše selo. Djed je nastojao nas uvjeriti da golemo stablo iza našeg naselja nije nitko drugi nego moćni posrednik između našeg sela i boga Bituli.

Tako jedne večeri nakon večere i večernje molitve počeo nam je povišenim glasom govoriti:

»Naš bog preko onog drveta iza našeg sela čini velika čudesa i dobra našemu selu, a posebno našoj obitelji i meni. Koji vjeruje u njega može liječiti, davati mudre savjete, pronaći onoga koji čini zlo, može i pravedno kazniti lopove prema njihovoj krivnji. Čuda što ih je učinio Bituli preko onog stabla ljudi su vidjeli, makar ih nisu zapisali nigdje. Jedno od tih čudesa zove se kingeza-nda, ravni hod. To se dogodilo jednog vrućeg dana, u vrijeme vladanja moga djeda koji je također bio poglavica ovog sela. To stablo je potreslo sve stanovnike ovog sela. Moj djed Kachibo naredio je jednom od svojih tesara imenom Kaigwa, da uzme sav svoj alat i da nastoji posjeći ono golemo stablo, ako je to ikako moguće. Nakon šest dana napornog rada Kaigwa obori ono stablo. Onda mu je bilo naređeno da to stablo izdubi i da napravi urođenički čamac-kanu. Stablo je bilo veoma veliko i on je za šest dana napravio od njega jedan veliki i jedan mali čamac.

Nakon šest dana čamci su počeli praviti čudesa. Oni su počeli napunjati se našim domaćim pivom »rubishi«. U jednom času pivo bi iz njih nestalo. To se dogodilo i onog znamenitog dana. Noć prije ljudi u selu nisu mogli spavati, jer su čamci pravili veliku buku. Ujutro se sakupilo veliko mnoštvo ljudi da vidi što se to događa. Prije nego što je moj djed poglavica dospio reći što se zbiva, čamci su se sami počeli kretati prema panju stabla od kojeg su načinjeni. Poglavica i ostali ljudi bili su zabezeknuti tim događajem. Jedan katehista pokušao je čamcima stati na put, ali oni su na njega tako djelovali da je zapao u neki mučan san. Ostao je po strani, a čamci su nastavili svoj put k panju i blago i čvrsto se postavili na njega.

Od tog vremena svi ljudi osjećaju strah i poštovanje prema tom sablu, pa odlučiše sagraditi malu kolibu blizu stabla gdje će prinositi žrtvene darove stablu i iznositi svoje potrebe našemu bogu Bituli. Brigu za to sveto mjesto preuzeo je na sebe moj djed poglavica. Kad je on umro onda se brinuo moj otac, a poslije njega eto ja.

Moja djeco, vi vidite da sam ja već star i da neću dugo živjeti. Kad ja odem u društvo naših predа, u krajeve mrtvih, vi ne smijete odbaciti svemogućega Bituli. Nastojte mu redovito prikazivati žrtvu. Sami ste vidjeli kakvim sam ja obredima prikazivao žrtve pred tim stablom. Vi morate to isto nasta-

viti. I prije nego što i vi pođete svojim predima nastojte u tome poučiti svoje sinove i kćeri da nastave častiti svemogućeg Bituli.«

Molimo osobito preko praznika za svećenička i misionarska zvanja, jer je to vrijeme kad se toliki mladići i djevojke odlučuju kojim će putem poći u život. Možda će naša molitva skrenuti korake kojeg mladića ili djevojke prema misijskom pozivu. Ta, i sam nam Gospodin kaže: »Žetva je velika, a poslanika je malo. Molite dakle gospodara žetve da pošalje poslanike u svoju žetvu!«

Iz života Crkve

Kod zajedničke audijencije 3. svibnja izrekao je Sv. otac studentima na Loyola-sveučilištu u Chikagu ove riječi: »Znamo da ovi studenti goje iste ideale kao i njihovi drugovi u Americi i čitavom svijetu te osjećaju bol zbog razvitka rata na kojem ima udjela i njihova zemlja. Kao namjesnik Krista, učitelja i kralja mira, moramo osuditi svaki rat: s njegovim uzrocima, nečovječnom tvrdoćom, ubilačkim i nesmislenim razaranjem. Osjećamo se blizu svim onima, civilima i vojnicima, koji su tako dugo u tom sukobu trpjeli, u toj udaljenoj i dragoj zemlji, u narodu koji tako visoko cijenimo i ljubimo. Izražavamo nadu da će na obje strane ratne operacije biti obustavljene, i da će se velikodušni i plemeniti prijedlozi za brzo, iskreno i djelotvorno pregovaranje o obustavi rata na obje strane pretpostaviti svakom drugom interesu, te na taj način omogućiti časno i mirољubivo rješenje.

PAPA VODIO »MISU NARODA«

Na Duhove o. g. u 10 sati bio je u Petrovu zavodu u Rimu glavni celebrant Sv. otac kod »mise naroda«, koja se vršila pod vedrim nebom.

To je bilo u sklopu priredaba za 350-godišnjicu osnutka Kongregacije za evangelizaciju vjere i 150-godišnji dan Papinskog društva za širenje vjere. Kod mise sudjelovali su mnogi kardinali, biskupi, kongregacija »De propaganda fide« i njezini zavodi, papinska misijska djela, kao i laici iz mnogih misijskih zemalja.

TEŠKA VREMENA ZA CRKVU U VIJETNAMU

Napadi sa sjevera uniješi su među pučanstvo Južnog Vijetnama, osobito među katolike koji su prebjegli iz Sjevernog Vijetnama, velik strah i nesigurnost. Dakako, svi čeznu za što bržim prestankom rata i mirom. »Pravedan i trajan mir«, najčešća je želja. No postoje mnoge teškoće. Rat je sa sobom donio posebnu vrst umjetnog gospodarstva i načina života, osobito time što su znatne svote inozemnog novca došle u zemlju. Mnogi su se priučili na život i potrebe kojih neće biti kad presuši priliv tuđe pomoći i novca.

Mnoge su dobrotvorne ustanove, pa i Crkva, imala na raspolaganje znatnu pomoć. Tako su sagrađene u posljednje vrijeme mnoge crkve, kapele samostani i škole. No da li je uz taj materijalni razvitak Crkva napredovala i u duhovnom pogledu, drugo je pitanje.

Crkva za rata nije u pravovjernosti pretrpjela štete, ali zbog društvenih odnosa, koje je donio rat, čudorednost je opala. Napast da se od života, koji je uvijek u velikoj nesigurnosti, izvuče što više užitaka, odviše je jaka, osobito za mlade ljude.

Obraćenja na katolicizam u posljednje su vrijeme rjeđa, osim kod »Montagnarda«, koji su od rata najviše pogođeni i pretrpjeli najviše gubitaka. Katolika ima sada 1,800.000 od 18 milijuna stanovnika, tj. 10 posto. Za Crkvu u Vijetnamu najpovoljnije je to što su svećenici gotovo svi Vijetnamci. Od 14 biskupa svi su osim jednoga domoroci. Od 1917 svećenika iz g. 1969. samo 176 nisu Vijetnamci. Svećeničkih zvanja ne manjka. G. 1969. u 4 velika sjemeništa bila su 743 bogoslova i 3.600 učenika u 18 malih sjemeništa. Pomoć Crkve za odgoj i dobrotvornost veoma je znatna: ona vodi 1030 osnovnih škola, 226 srednjih, 239 bolnica, 36 rodilišta, 9 bolnica za gubave, 82 sirotišta i 29 staračkih domova.

UTJECAJ TELEVIZIJE U OBITELJI

Polovicom svibnja izdano je u Rimu objašnjenje o sredstvima za javnu izmjenu s glavnom mišlju da ona »moraju biti u službi istine«. No do »čiste istine« teško je doći. Stoga valja vijesti donositi kritički, a u tom odgajati i čitatelje i slušaoce, da sve primaju razborito i kritički, sa »zdravom sumnjom« da li je baš sve tako, inače sredstva za obavještavanje mogu biti više na štetu nego korist slušača.

U tom smislu jedne njemačke novine (Bildpost) iznijele su ova zapažanja i poglede o djelovanju televizije.

Najveća nezgoda u njemačkoj obitelji osjeća se kad nestane električne struje ili je aparat na popravku: što ćemo čitavu blagu večer raditi? I ne mogu sebi uz najbolju volju zamisliti kako se prije provodila večer bez »kutije«.

G. 1971. stavljeno je 5.000 njemačkih obitelji, s jednim do četvoro djece, ovo pitanje: »Imate li snage da jednu sedmicu ne pratite televiziju?«.

Svaka deseta obitelj, ili točnije 515 njih, odgovorilo je da to za njih ne bi bilo tako strašno. Kod ostalih 4.885 vidjelo se da toga ne bi htjeli.

Dakle, milijuni njemačkih obitelji iz jedne večeri u drugu, često i dugo pos-

lije podne, čući i bulji u aparat te gleda što dođe, najradije što napetije prizore. Obično od jednog kriminalnog filma prijeđe se na drugi da ne bi i taj bio promašen. Članovi žele kod toga odahnuti i odmoriti se.

Pa ipak to ne dovodi do obiteljske povezanosti, i ako se iz dana u dan uvečer zajedno sjedi i gleda. Do tog se zaključka došlo u veljači 1972. u Evropskom Institutu za ispitivanje suvremenih problema.

Iznijeli su ova zapažanja: Obiteljske trzavice kod televizijskog aparata i po njemu još se zaoštravaju, jer nema izmjene misli, dopunjavanja ni zajedničke skladne zabave. Ono što bi članovi obitelji imali jedan drugomu kazati, o čemu bi se morali od srca porazgovoriti, to se vječnim gledanjem televizije potiskuje i odgađa, te dolazi do razdražljivosti, i kod najmanjeg sukoba do obiteljskog revolta i svađe. Neki odvjetnik zna iz iskustva da upravo kod gledanja dolazi iz neznatnih razloga do prave tučnjave u obitelji. I to svaki dan više. Tada svi članovi jednostavno bježe iz kuće. A ne radi se o tom kakovi se prizori gledaju, nego te pojave nastaju i kod izrazito dobrih programa, to je opći problem Televizije kod ostalnih gledalaca.

Narod koji ne zna u slobodne večeri ništa drugo nego sjediti i buljiti u prozorčić — jer je to najkomotniji način utući vrijeme — od takova kulturnog naroda stvara se tupa masa. Kako će se taj šaroliki dar-mar na televiziji, a koji je isti za milijune ljudi, kako će se to odraziti na osobnost čovjeka, obiteljski život, na sposobnost općenja s bližnjim, na fantaziju i kritičko prosuđivanje, kako će čovjek osiromašiti u sebi, toga nitko ne može predvidjeti ni naslutiti. Oteti bi se tome čovjek mogao voljom. No devet od deset njemačkih obitelji te volje više nema da jednu sedmicu provedu bez te tako sumnjive zabave.

ENGLESKA

»Biskupija u Shrewsbury (Srjusberi — Engleska) izriče ovim javno svečanu izjavu. Ona glasi: Svakoj katoličkoj ili nekatoličkoj ženi koja je pred problemom nepoželjnog poroda, ako se izjavi spremom da porodi dijete a ne pobaci ga, jamči se odmah djelotvorna pomoć, koja dakako ostaje povjerljiva i tajna. Ako ona želi, u tu je pomoć uključena i briga za uzdržavanje djeteta iza poroda. Za to se jamči svim financijskim sredstvima biskupije.« Tako glasi odvažna izjava biskupa Viliama Erika Grasara i njegova pomoćnog biskupa. U tom pismu, koje je bilo pročitano u svim crkvama biskupije, kaže se dalje: »Prekinuće trudnoće sad je po državnom zakonu dopušteno. No to ne znači da je ono pravo. Život je dar od Boga. Mi ga ne možemo stvoriti, nego samo dalje dati. Nama je dano da ga njegujemo a ne uništavamo«.

I u Liverpoolu (Liverpul u Engleskoj) tihim maršom kroz ulice protestiralo je 40.000 ljudi protiv zakona kojim se dopušta pobačaj. Isto tako uz sinodu u St. Pöltenu te Innsbrucku odbila je i luteranska austrijska crkva zakon o dopuštenju pobačaja. A sinoda u St Pöltenu osnovala je također pomoćni fond za trudne u oskudici, te su sami sinodalci odmah skupili među sobom 30.000 šilinga, tj. oko 2 milijuna i 200 tisuća starih dinara.

FRANCUSKA

ISUS PRVORAZREDNA ZVIJEZDA

Čitave skupine mladeži po Americi i zapadnim zemljama umjesto droga i tjelesnih užitaka zanose se za osobom Isusa Krista. Mnogi ozbiljni ljudi smatraju to upravo novim duhovskim pokretom za obraćenje duša Kristu. U tom duhu napisana je u Engleskoj opera s naslovom: »Isus Krist prvorazredna zvijezda«. Iza upravo trijumfalnih uspjeha po mnogim zemljama to se sada nastavlja u Parizu. Golema kazališna dvorana Palače Chaillot (Šajo) rasprodana je za mnoge sedmice unaprijed. Na prvu predstavu došle su mnoge odlične osobe francuske kat. Crkve, među njima i pred tri godine imenovani kardinal Daniélou (Danijelu). Kardinal je bio, kako javljaju novine, pod dubokim dojmom zbog vrijednosti predstave. Rekao je da je glazba veoma lijepa, tekst pun sadržaja, i s kršćanskog stajališta potpuno prihvatljiv. »Takav komad, izjavio je Kard. ne ograđuje Isusa u određeno gledište, nego ostavlja mogućnost za tajnu. Vodi čovjeka do susreta s Kristom da malo pomalo otkrije njegov misterij-značenje. A to su sve u svemu činili i apostoli.«

DVA BUDISTIČKA MONAHA U BENEDIKTINSKOM SAMOSTANU

Iz Koreje stigla su u travnju u Francusku dva budistička bonca da tri godine proučavaju život u benediktanskom samostanu La Pierre-qui-Vire. Najprije su tri mjeseca studirali i gledali u Parizu, a onda u ljetu pošli u samostan.

Ta dva budistička monaha, imenom Beo Pob Kyeng i drugi Youn Ho Thin, bili su kolege o. Leverriera M. E. P, kad se taj u Seoulu na sveučilištu pripravljao na doktorat. Većinom na njegov poticaj odlučila su se ta dva bonca da pođu na proučavanje ne u Japan, nego u Francusku. Odavna su bili uvjereni da budizam mora držati korak s razvitkom u svijetu ako ne želi postati drven i bezutjecajan sistem. Puno su s o. Leverrierom raspravljali o vjerskim pitanjima te odlučili poći u Francusku da proučavaju ondje samostanski život, crkvenu organizaciju, misijske metode, odgoj svećenika i laika. Najviše ih zabrinjuje razlika u mentalitetu — načinu mišljenja i osjećanja. »Ipak imamo pouzdanja i nade«, rekli su. »Budistički monaški život i katolički redovnici imaju toliko toga zajedničko.«

ITALIJA

POUKA O MISI

Kod ispitivanja u jednoj župi talijanskoga grada Akvile vidjelo se da velik dio onih koji dolaze nedjeljom na euharistijsku službu Božju nemaju pojma o sadržaju i značenju mise. Nato je župnik uveo neku vrst katekizma o misi mjesto slušanja nedjeljnje mise. Već nekoliko sedmica oko 40 odraslih ljudi u pokrajnoj prostoriji prisustvuje pouci. Na sastanku tumači se značaj mise, čitaju se biblijski tekstovi i raspravlja se o njima.

Nadbiskup grada Konstantin Stella oslobodio je vjernike koji slušaju te katekeze od nedjeljne mise. Kao obrazloženje naveo je 71-godišnji nadbiskup ovo: po njegovu mišljenju sasvim je beskorisno nedjeljnu misu »odstajati« ako se ne zna smisao i vrijednost mise. — A smije se pretpostaviti da se kod tako oslobođenih od mise ne radi o tom da se traži lakši i udobniji način vršiti kršćansku dužnost.

RUMUNJSKA

Nedavno je u 72. godini života umro otac rumunjskog predsjednika Čeaušesku. Njemačke su novine donijele da je javno pokopan po crkvenom pravoslavnom obredu. Spominje se ime paroka Mateicu. On da je u pogrebnom govoru izrekao i ovo: »Pokojnik, čije se mrtvo tijelo stavlja uz djedove i pradjedove, donosi na onu stranu groba veselu vijest, da su najveći ideali rumunjskog naroda ispunjeni . . . .«. Prije pokopa biskup u Rimniku Gafton održao je zadušnice. Otac Čeaušeskoga bio je siromašan seljak sa desetero djece. Da je 1945. stupio u komunističku partiju, ali očito ostao vjernik, inače se ne bi razumio crkveni pogreb. Sin se doduše izjavljuje ateist, ali obiteljske su veze bile jače od ideološkog shvaćanja, te je otac po želji crkveno pokopan.

INDIJA

1.900 GODIŠNJICA SMRTI SV. TOME

Kršćani u Indiji kod pučanstva od 559 milijuna tvore s 12 milijuna neznatnu manjinu, ali snaga vjere koju je sv. Toma prije 1.900 g. zasadio u Indiji (iza hinduizma i budizma to je najstarija religija u zemlji), veoma se duboko očitovala kod proslave 1.900 godišnjice mučeništva sv. Apostola.

Kod otvorenja svečanosti u blizini grada Madrasa bilo je 100 tisuća ljudi, dva indijska kardinala, više od 80 biskupa te stotine svećenika i redovnica. Na početku uz ostalo podignuta je zastava sv. Tome, zapaljena vatra stoljeća, i pušteno 19 golubova listonoša, na spomen 19 stoljeća smrti sv. Tome.

Srpanj je mjesec Mladih misa i pomalo budenja novih svećeničkih zvanja. Ozbiljna je to stvar posvetiti život isključivoj službi Bogu. Danas u jeku dijaloga, podanašnjenja i približavanja svijetu duhovna zvanja postaju sve rjeda. Dokaz je to da su dijalog, podanašnjenje i približavanje svijetu krenulo krivim putem. A ipak za pravu obnovu i život Crkve potrebni su nam dobri svećenici. Ta će nam duhovna zvanja dati dobre obitelji, izmolit će ih i odgojiti oni koji se znaju žrtvovati.

Irski kardinal Vilim Conway rekao je u govoru kod otvorenja svečanosti: »Dolazim u zemlju s bogatom prošlosti, kulturnom baštinom njezine 5 tisuća godišnje povijesti, bogatom književnošću. Zemlju raznoličnu, ali i s jedinstvom koje nije mogla slomiti nijedna katastrofa stoljeća. Tema proslave glasi: »Život u kojem hoćemo imati udjela«, u prvom redu natprirodnog života milosti, ali i ljudskog života u svim oblicima. Te će svečanosti biti također izraz što kršćanstvo želi i može dati Indiji.«

Zatim je slijedila predstava sa glazbom, plesom, filmom, na čemu je radilo stotinu umjetnika, a prikazivala je dolazak, djelovanje i smrt sv. Tome g. 72. iza Krista. — Dan iza toga, 15. travnja, bila je veoma svečana misa pred oltarom koji je postavljen pred ulazom u grob Apostola.

Zatim je bilo više simpozija, među njima i sastanak katoličkih pjesnika, a govorili su indijski ministri te priznavali udio kršćanstva u kulturnom i društvenom životu Indije. — Svečanost je završila treći dan euharistijskom procesijom dugom 5 km, a prisustvovalo joj je 100.000 ljudi.

Irski kardinal Conway držao je monstrancu na umjetnički urešenim kolima. Iza blagoslova pročitao je kardinal papinu okružnicu kojom se sv. Toma službeno proglašuje apostolom Indije.

Indijske vlasti išle su u svemu na ruku. Poslana je skupina stručnjaka koji su sve snimili za radio i televiziju pod naslovom: »Dar vjere«, te je to prikazivano po cijeloj zmlji. A novine su opširno izvještavale na engleskom i narodnim jezicima.

Prezident Indije V. V. Giri poslao je za otvorenje svečanosti poslanicu u kojoj je među ostalim izjavio i ovo: »Svečanosti su simbolički izraz uske povezanosti što je Indija ima s kršćanstvom. Upotrebljavam ovu priliku da kršćanskoj zajednici izreknem priznanje za dragocjen prinos što ga je ono vršilo u šarolikom mozaiku indijske kulture. Pučanstvo je Indije dužno veliku zahvalnost svoj kršćanskoj braći za istaknute čine na polju odgoja, zdravstva i općeg društvenog razvitka. Svečanostima želim svaki uspjeh«.

PAKISTAN
NACIONALIZACIJA PRIVATNIH ŠKOLA

Predsjednik Ali Bhutto obznanio je u govoru na radio oduzimanje svih privatnih škola i kolegija pod državnu vlast. To će se provesti u dvije slijedeće godine. Tako će prestati raditi 130 osnovnih i srednjih te 70 viših škola i 8 kolegija koji su bili pod katoličkim misijskim vodstvom.

Već prije 10 godina bilo je naloženo misijskim školama da imaju poučavati učenike u islamu. Osim toga morale su sve knjige koje govore o etici i moralu dobiti odobrenje od vlade.

Protivnici kršćanskih škola odavna su upozoravali da su privatne škole velika pogibao za islamski značaj Pakistana. Tako je među ostlim bilo rečeno da je u nekoliko godina iza oslobođenja Pakistana 1947. g. muslimansko obilježje Pakistana bilo lače izbrisano nego mnogo desetaka godina pod engleskom upravom. Sadanje nastojanje da islam bude značaj pakistanskog života zacijelo je u vezi s politikom ograđivanja prema indijskom hinduzmu, i zbog političkih odnosa prema Indiji. A postoji odluka od 1970. da se »znatno mjesto« daje poučavanju u islamu i pokaže kako je islam u svakidašnjem životu i politici »pokretna sila jedinstva i napredak naroda«.

JUŽNA AFRIKA

LAICI U SLUŽBI CRKVE

Njemački časopis »Katoličke misije« donosi zanimljiv pokušaj iz države Oranje u Južnoj Africi. Misionar u župi sa 3.500 katolika iz raznih plemena razdijelio ih je na 11 »stambenih kvartova«. Svaki dio ima po jednog muškarca za vođu zajednice, a ženu kao asistenticu — pomoćnicu, koji pod općim nadzorom župnika rade sasvim samostalno i brinu se za sve što kao laici bez svećeničkoga reda mogu: vode sastanke, službu riječi s propovijedu, vrše ukope i krštenja, ako je župnik odsutan. Pohađaju obitelji, priređuju ne samo svečanosti nego i duhovne obnove s djecom. Žene (većinom učiteljice) poučavaju u vjeronauku i pružaju razne socijalne usluge. Sve to uza svoj posao, bez plaće, jer je zajednica za stalno

namještene katehiste presiromašna. Te vode kod puka, a i župnika, uživaju veliko poštovanje, pa i vlasti ubrajaju ih među crkveno osoblje. Tako, s njihovom pomoći, ne mora župnik sam u svemu odlučivati, a život zajednice odvija se snažniji, kao sam od sebe. Župnik veli: »Ja bih ustao sam protiv onih pothvata i odluka koje bi bile na štetu čitave župe. Ali dosada nisam morao nikada što nalagati ili zabraniti«. Sve to treba, dakako, razumjeti u posebnim južnoafričkim prilikama.

Neki misionar iz biskupije Semarang na Javi iznio je kako tamo postoji već više godina nešto slično: »Kružoci« nazivaju se tamo skupovi od 10 do 30 obitelji koji pod jednim vođom nastoje biti djelotvorni, aktivni kršćani. Njihova je zadaća u vanjskom djelovanju da potiču na razne pothvate, kao popravak putova, dovod vode, pomaganje siromasima. A u samoj zajednici primaju došljake, vode tjedne sastanke sa zajedničkim čitanjem Sv. pisma, molitvom, katehezom pripravljaju zaručnike na obiteljski život i rješavaju potrebna pitanja. Ti »kružoci« omogućuju rad svećenicima u župi i podržavaju ih ako je svećenik preopterećen ili nije kadar da sve to vrši.

KRATKE VIJESTI

◆ U Kartumu imenovala je Sv. Stolica naslovnog nadbiskupa Msgr. Ubalda Calavesija kao apostolskog pronuncija za Sudan, A dosadašnjeg poslanika za Francusku i Svicarsku Osmana Hashima postavila je sudanska vlada za poslanika kod Vatikana.

◆ Predsjednik Bangla Deša M. A. Rahman zahvalio je papi Pavlu VI u »dugom i srdačnom pismu na velikodušnoj pomoći« katolika na obnovi njegove zemlje.

◆ Brzo iza smrti i uskrsnuća Gospodinova, oko g. 50. već bi imali postojati prvi tekstovi Evanđelja, tvrdi španjolski učenjak Calaghan na temelju proučavanja tekstova koji su nađeni nedavno u Quumranu kod Mrtvoga mora.

◆ Prilikom 50-godišnjice sve evropske zajednice slavio je kard. König u katedrali sv. Stjepana u Beču na latinskom jeziku sv. misu s molitvom za mir, slogu i sjedinjenje evropskih naroda.

◆ Bogoslovi u Bratislavi protestirali su štrajkom glađu protiv vladine odluke kojom se zabranjuje 7 bogoslovaređenje za svećenika, Iza jednog dana gladovanja nagovorio ih je dekan bogoslovije neka odustanu od štrajka.

Josip Badalić

Sa kupreške visoravni

Kad kreneš od Bugojna cestom prema jugozapadu uz planinu Koprivnicu, čini ti se da penjanju nema kraja. Neprestano nove visine, novi predjeli obrasli crnogoricom, kao da ju je netko po planu sadio i brižno češljao. Ne možeš se dosta nadiviti toj ljepoti. I šta li sve kriju u sebi te veličanstvene šume što onako tajnovito šute! I kako im je tek lijepo to njihovo gorsko cvijeće, koje te dočekuje usput kao na pozdrav! Sve se to nekako pred tobom odvija kao kakav divan film.

Iza duga puta i penjanja, kad se već i auto zadahtao i putnici u njemu umorili od uvijek novih prizora, evo pred vama novog iznenađenja. Najedanput više nema uzbrdice. Oblije vas nekakvo čudnovato svjetlo. Kao da se otvoriše nekakva golema vrata, pa puče pogled na sve strane. Dolje, duboko pod vašim nogama ukaza se neko beskrajno polje okruženo u daljini planinama. To su eto, glasovita »Kupreška vrata«, o kojima sam još kao dijete slušao od oca. On je kao kiridžija proputovao cijelu Bosnu razvozeći robu trgovcima. A ono prostrano polje (93 km²), to je Kupreško polje visoko nad morem skoro 1200 m. Dolje u polju sćućurio se gradić Kupres. Rekao bi, tako je malen da može stati na šaku. Oko prostranog polja nanizala se ispod brda razna naselja sa svoje tri katoličke župe; Otinovcima, Suhim poljem i Rastičevom, s pravoslavnim selima i njihovim parohijama. Sve nekako začudo minijaturno poput igračaka. Ali to je samo varka velikih daljina i širokog polja.

Daleko prema istoku eno župe Otinovci sa svojom župnom crkvom, nekadašnja »Vrila«. Tu je stajala rimska kršćanska bazilika. Propala je negdje za seobe naroda. Na njezinim temeljima sagradila je bosanska kraljica Katarina u XV stoljeću svoju zavjetnu crkvu sv. Trojstva. Nju su, sva je prilika, zapalili bogumili. Stotine godina ležale su joj ruševine, zarasle u travu i trnje posve zaboravljene, dok nisu sretnim slučajem otkrivene. Na njima je sada sagrađena župna crkva sv. Ivana Krstitelja. Eto, crkva je na tri temelja. Tu smo od davnina.

Kako li je to izgledalo na Kupresu u pradavna vremena još prije dolaska Rimljana, njihovo doba za dolaska Hrvata, u vrijeme bosanske samostalnosti, za turskoga »vakta« i poslije njega? Sve su to zanimljiva pitanja. Tu se odigravala povijest jednog od najzdravijih dijelova hrvatskog naroda. Njegov težak život u »Bosanskom Sibiru«, u borbi sa surovom prirodom, gdje na onolikoj visini ne uspijeva ni jedna voćka, nikakvo povrće osim repe i kupusa, zatim žitarice i odlična trava, na kojoj pase brojna stoka. (Prije II svjetskog rata bilo je preko 50.000 samih ovaca).

Kakva su tu sve bila kroz stoljeća doseljavanja i raseljavanja, migracije i tragedije, kuge i morije, turski zulumi i guljačine. Prvi i drugi svjetski rat. Sve je to taj zdravi i žilavi narod preturio preko sebe. »Prohujalo s vihorom«. Naseljavao gotovo sve krajeve šire Hrvatske, ali Kupresa nije rasello. Vječno se pomlađuje kao feniks-ptica. Iz ropstva i grobova, iz garišta i pepela dižu se nova pokoljenja, uskrsnuše nove i ljepše kuće, obnoviše se crkve. Sagradili su u samom mjestu Kupresu novu župnu crkvu sv. Obitelji pod vodstvom vlč. Petra Grgića, starog i vještog neimara Božjih dvorova. I pune je kao i ostale svoje crkve. Nema u njih vjerskih gnjeca i mlakonja. Oni zbilja shvaćaju svoj život i svoje dužnosti i prema Bogu i prema narodu. Nema tu problema bijele kuge kao u plodnim, mekanim i ravnim dolinama Panonije. Ona kupreška bura i studen ne da ti se baš previše razmekšati.

Vidio sam ondje iza rata mlade ljude, koji su svršili škole, pa zauzimaju razna mjesta u suvremenom životu i poslu, ali svejedno ne stide se u crkvu i na sakramente. Ne boje se javno nazvati Boga, stati ili sjesti sa svećenikom. Eto, reklo bi se jednom riječju, to je narod zdrav, plodan, izdržljiv i pobožan.

Sve ovo i još mnogo toga vrlo interesantnog naći ćemo u knjizi »Sa kupreške visoravni«, koju je velikom brigom i ljubavlju napisao domaći sin o. fra Mirko Džaja, sada najstariji živući franjevac u Bosni, uz suradnju poznatog profesora povijesti dra Krunoslava Draganovića. Knjiga je uvezana u platno i tiskana na vrlo finom papiru. Obuhvaća oko 550 stranica uz mnogobrojne fotografije i crteže. Stoji 50 ND. U bilješkama podno teksta se nalaze mnogi podaci od opće vrijednosti, npr. kako je Nikola Pašić, predsjednik radikalne stranke i srpske vlade, došao u prosincu 1918. u Sarajevu i pozdravio »braću Srbe svih triju vera« ili kako je u Jugoslaviji kralja Aleksandra »Ujedinitelja« bilo 156 generala Srba, a samo jedan Hrvat.

U svjetlu tih i takvih činjenica bit će lakše razumjeti, ako ne i opravdati, sve ono što se dogodilo kod nas od 1941. pa na dalje, i tko sve snosi krivnju i odgovornost. U knjizi nije samo obrađena lokalna povijest Kupresa, nego i dobrog dijela Bosne, Hercegovine, Dalmacije, pa i Crne Gore.

Kad bi kojom srećom i drugi naši krajevi našli svoje pisce i historičare, pa da napišu o njima temeljite monografije, koliko bi se time otkrilo tajni i razjasnilo neriješenih pitanja!

Petar Pajić, v. r.

Knjiga se može naručiti kod:
Petar Grgić, župnik;
74221 ODŽAK, Bosna

KNJIGE

◆ Upravo je izašao iz tiska veoma ukusan molitvenik s velikim slovima **SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE.** U njemu ćete naći misu Srca Isusova s trećom euharistijskom molitvom, molitve za javne pobožnosti, prije svega sve litanije, pripravu za ispovijed i pričest, pobožnost Srcu Isusovu, molitve za neke Gospine blagdane, molitve nekim svecima, molitve za umiruće, te na kraju oko 47 pjesama. Cijena je 20 dinara, a naručuje se: Rudolf Breber, Palmotićeva 33. 51001 Zagreb, pp. 699.

◆ Isto tako možete na istu adresu naručiti molitvenik **SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE.** Taj molitvenik je veoma bogat i jedan od najliturgičnijih molitvenika. U njemu ćete naći molitve mnogim svecima, Gospi za razne blagdane, Srcu Isusovu, zatim i cijeli Red mise s promjenjivim dijelovima za misu Srca Isusova. Na kraju se nalazi oko 190 crkvenih pjesama za svako doba crkvene godine. Cijena mu je 30 dinara.

◆ Tko još nije nabavio veoma zanimljivu knjigu o našem bengalskom misionaru ocu Gabriću, koja je izašla pod naslovom **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«**, neka to učini što prije. Zaliha je pri kraju. Cijena je 50 dinara, a naručuje se na gornju adresu. — Svakako naručite i drugi dio te zanimljive knjige koja je upravo izašla iz tiska. U njoj ćete naći razna pisma oca Gabrića, što ih je tijekom godina pisao najrazličitijim osobama. Pisma su veoma zanimljiva, a popunjuju članke iz prvog dijela knjige. Tu se nalazi i niz duhovnih misli oca Gabrića, napose za Božić i Uskrs i o svetoj misi. Cijena dinara 60.

◆ Apostolat Molitve je izdao veoma ukusne sličice Srca Isusova u četiri boje s molitvom jutarnjeg prikazanja i s kratkim uputama o Apostolatu Molitve. Tko želi postati članom tog pokreta, danas najjačeg u Crkvi, neka svakako uz molitvenik naruči i tu sliku. Same slike po jedan primjerak ne isplati nam se slati poštom. Slika inače stoji 1 dinar. Tko naruči više slika, onda ih može dobiti i poštom. Naručuju se na istu adresu.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— **Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu na primljenim milostima. — Katarina Levanić, Klenovnik.**

— **Hvala Gospi od brze pomoći na položenom diplomskom ispitu. — Marija Babić, Donja Vrba.**

— **Od srca hvala Gospi od brze pomoći za primljene milosti. I nadalje joj se preporučujem. — Manda Vukovac, Slav. Brod**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na svim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Manda Labar, Zagrađe.**

— **Ankica Tomić iz Piškorevaca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na svim milostima, te ih i nadalje moli za pomoć.**

— **Marija Bošnjaković iz Piškorevaca od srca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na svim milostima. Moli i nadalje njihovu pomoć.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću, ocu Leopoldu Mandiću, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima za ozdravljenje svoje majke. — Vesna Vulović, Dobrota kraj Kotora.**

— **Na uslišanoj molitvi hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu i drugim zaštitnicima. Molim i ubuduće za njihovu pomoć. — Z. B., Lasinja.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću za sretnu operaciju srca moje žene, kao i za druge primljene milosti. I nadalje im se preporučamo da nam budu u pomoći. — Franjo Katić, Srijemska Mitrovica.**

— **Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i papi Ivanu XXIII. I ubuduće molim za njihovu pomoć. — K. S., Zadar.**

— **Neizmjerna hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Alojziju i ocu Leopoldu na svim primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu, napose da dobro napreduju u školi. — V. Š., Lobor.**

— **Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na milosti što su mi pomogli da se utješim i smirim nakon teškog udaraca zbog gubitka drage žene. Preporučujem im se i nadalje da mi budu u pomoći u mojoj samoći. — Tomo Kežman, Ludovčina.**

— **Na ozdravljenju sina na očima i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. — A. J., Zagreb.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima. Neka i nadalje budu u pomoći. — P. R., Krilo — Jesenice.**

— **Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na uspjeloj operaciji. I nadalje molim njihovu pomoć. — Franca Petrović, Podravski Podgajci.**

— **Zahvaljujem Gospi Trsatskoj za ozdravljenje i za druge milosti. — prof. Ivanka, Rijeka.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslišanoj molbi za ozdravljenje. I unaprijed im preporučujem sebe i svoje žive i mrtve. — Amalija Culjak, Zagreb.**

— **Na svim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I ubuduće molim za njihovu pomoć. — Eva Đurašević, Nijemci.**

— **Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ivanu Krst., sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću na velikoj pomoći. I nadalje molim njihovu pomoć za sebe i svoje. — A. K., Delnice.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu na sretno položenim ispitima. I nadalje preporučujem njihovoj zaštiti sebe i svoju obitelj. — N. N., Đurađ.**

— **Za uspjelu operaciju sina i druge milosti hvala sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. — J. Fink, Zagreb.**

— **Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Gospi od sv. Krunice na ozdravljenju od teške bolesti. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Marija Štimac, Požar, Gorski Kotar.**

— **Zahvaljujem Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Antunu na ozdravljenju i drugim milostima. Molim da mi i nadalje budu u pomoći. — Magdalena Ćosić, Vinkovci.**

— **Za ozdravljenje noge i ruke hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj, i sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću. Preporučam im ozdravljenje svoje kćeri i sretan povratak sina iz vojske. — Marija Mrša, Zaton.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretnom uspjehu moga unuka u školi. — N. N., Slav. Brod.**

— **Barica Fabijanić iz Domagovića zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te kardinalu Stepincu za sretan uspjeh svog sina u školi, za njegovo ozdravljenje od bolesti na nozi, kao i za druge milosti. I nadalje moli njihovu pomoć.**

— **Na sretnoj operaciji sestre i unuka hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj. I nadalje ih moli za pomoć. — R. M., Novigrad Podravski.**

— **Hvala Majci Božjoj od brze pomoći za sretnu operaciju. Ujedno je mo-**

lim da mi kćerka bude sretna u braku, a sin da sretno položi ispit. — Kata Marinković, Koritna.

— Na ozdravljenju svoje sestre zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Ivanu i sv. Ani. Neka mi i nadalje budu od pomoći. — A., Teslić.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu na ozdravljenju našeg djeteta. Molimo i nadalje za njihovu pomoć. — Zahvalni roditelji Gluhak, Garešnica.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj sv. Antunu i sv. Luciji na uspjeloj operaciji na oku. Neka mi i nadalje pomognu. — Katarina Fućak, Pašac, Rijeka.

— Za ozdravljenje ruke hvala Presv. Isusovu i Gospi Lurdskoj. Molim i nadalje za njihovu zaštitu. — Manda Sikić, Ciglenik, Lužani.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti. Neka meni i mojima ubuduće budu u pomoći. — Regina Janković, Posavski Podgajci.

— Za mnoge milosti hvala Gospi od brze pomoći i drugim zaštitnicima. — M. M., Potok, Osekovo.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molbi. I nadalje im se preporučujem. — Ana Petrović, Đurađ.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu, moleći da me i buduće ne ostave u mojim potrebama. — C. I., Križevci.

— Hvala Gospi od brze pomoći na primljenim milostima, te joj se i nadalje preporučam. — Franca Šokčević, Divoševci.

— Na ozdravljenju od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću. Molim i ubuduće da budu u pomoći meni i mojoj obitelji. — F. B., Vinkovci.

— Na sretno položenom ispitu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Bezgrješnom srcu Marijinu, sv. Nikoli Taveliću te sv. Anti. I ubuduće se utječem njihovoj zaštiti. Studentica K. Dj. Rijeka.

— Na uslišanim molitvama od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Ani, sv. Antunu, dušama u čistilištu i ostalim zaštitnicima. I nadalje molim njihovu pomoć za svoju djecu i za se. Marija Blažević. Punitovci.

— Od srca se zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i sv. ocu Franji na svim primljenim milostima i dalje im preporučujem svoju djecu i sebe. Celija Šarić, Srdjevići, Livno.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Sinjskoj na svim primljenim milostima. I dalje im u njihovu zaštitu preporučujem svoju djecu i sebe. Manda Šarić. Srdjevići, Livno.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći i sv. Antunu na uslišanoj molitvi. I dalje ih molim za uspjehe u školi. Seba Šarić. Seš. Livno.

— Zahvaljujem se bl. Maksimilijanu Kolbe, Majci Božjoj i sv. Antunu, jer su mi bili u pomoći u mojim žalosnim i tužnim danima. Presv. Srce Isusovo čuvaj nas i dalje od bolesti i svakog zla. Zahvalna čitateljica. Podravina.

— Dugujem već više godina zahvalu Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Svetogorskoj te sv. Antunu. Stoput su mi pomogli i od srca se zahvaljujem. I nadalje im preporučujem svoju obitelj. Jelka Ban, Prhci, Tršće.

— Od svega srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Anti, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu na velikoj milosti što mi se kćerka živa vratila kući. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći i zagovoru. M. N. Pučišće, Brač.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu za ozdravljenje nećakinje i moje. Š. L. Mače.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za uspjelu operaciju. I nadalje se preporučam. S. B. Brestovac.

— Zahvaljujem Presv Srcu Isusovu za uspjeh na operaciji. I nadalje se preporučam za pomoć. M. J. Zlatar-Bistrica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Mariji pomoćnici na primljenim milostima u mojim potrebama. Molim i ubuduće da mi budu na pomoć. Barica Lipić, Zagreb.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VIII KOLOVOZ - 1972. - GOD. 63. - ZAGREB - CIJENA 1,50
Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

335 Tridesetgodišnjica posvete Srcu Marijinu, msgr. Gracija Ivanović

337 Dioništvo u Kristovu svećeništvu, I. Kukula

341 Moja vjera, F. Šipušić
Otkupljenje
Grijeh
Otkupljenje (2)
Grijeh u životu čovjeka

351 Odgovornost u Crkvi, J. Antolović

353 Bolesničko hodočašće u Lurd, E. Ciko

356 Majčina uloga u odgoju, J. Gusić

361 Misije, J. Gusić
Domaći kler u misijama
Uz veliki napor od sela do sela
Javlja se o. Julije
Pogany
Iz pisma brata Ilije
Dilbera
Poruka iz Malawija

368 Iz života Crkve, J. Badalić

373 Požar u Dakovačkom sjemeništu
Zahvalnice

Na omotu: GOSPA OD PUTA

5. srpnja ove godine proslavio je 60-godišnjicu redovničkog života o. Filip Mašić, nekadašnji urednik Glasnika Srca Isusova. Rodio se 15. rujna 1894. u selu Garevcu u bosanskoj Posavini. Gimnaziju je svršio u Travniku, novicijat u Zagrebu, filozofiju u Innsbrucku u Austriji, bogosloviju u Enghienu u Belgiji. Doktorirao je iz filozofije i teologije, te je, osim urednika Glasnika u dva navrata, bio profesorom u Sarajevu, Zagrebu, Đakovu. Puno se bavio prevodilačkim radom te je preveo oko stotinjak što većih što manjih djela. (Povijest Kristova Kraljevstva od Hünermanna, Povijest misija, Petar Kanizije...) Od 1966. godine nalazi se u mirovini, ali bez mirovanja u župi Zamet na Rijeci. U crkvi Presv. Srca Isusova radi neumorno kao duhovni pomoćnik, poznat kao brz ispovjednik i vrstan propovjednik.

Glasnik nije zaboravio svog nekadašnjeg urednika kojemu želi uz ovaj jubilej još puno lijepih dana i puno Božjeg blagoslova.

KRALJICA MIRA

TRIDESET GODIŠNJICA POSVETE SRCU MARIJINU

Bio je posljednji dan mjeseca Marijine krunice u godini 1942. Čovječanstvo se je utapalo u mržnju i u prolijevanju krvi. Nikakova izgleda u bolje dane. Najavljivalo se je novo oružje, koje će produljiti rat, dok sve ne bude uništeno. A ako što i ostane, bit će jedna šaka ljudi, otrovanih, izbezumljenih, demoniziranih... Takav se je vidik otvarao sasvim stvarnom gledanju u ondašnje zbivanje.

Papa Pijo XII poveo je tada cjelokupno čovječanstvo pred oltar Marijin i posvetio ga njenom majčinskom srcu.

Prošlo je od tada trideset godina...

Svijet nije uništen, kao što se je onda ozbiljno predviđalo, nego, naprotiv, razvija se u neslućenim dostignućima. Čovjek je dospio na mjesec i sprema se na daljne letove po planetima, po zvijezdama... Napredak je na svim područjima čovjekove djelatnosti! Dakako, da je svijet uvijek »dolina suza« sa tolikim svojim bolovima, od kojih je nemoguće riješiti se, a i sa tolikim svojim pitanjima, koja bi se mogla rješavati, a ne rješavaju se. Ipak je vodeći utisak suvremenih zbivanja u čovječanstvu pozitivan, i to, vrlo pozitivan. Nastaje era čovječanstva kao takvog. Uklanjaju se barijere, i društvene i nacionalne, radi se na općem i trajnom miru. Baš u pogledu mira učinjeni su u ovoj godini koraci koji upravo zapanjuju. Došlo je do dodira najvećih država na svijetu sa izgledom mirnog suživljavanja i suradnje. A i rat u Vijetnamu, ta rana na tijelu suvremenog svijeta, ima izgleda da se završi baš u ovoj jubilarnoj godini Marijina srca.

Možemo li da to ne vidimo? Kad se sjetimo one teške tisućudevetstočetrdesetdruge godine, u kojoj je obavljena posveta Marijinu srcu, pa kad nam se misao javi, kako je sve to ipak dobro svršilo i kako svijet kroči gigantskim koracima k sve-

stranom napretku i miru, osjećamo, kako nam u dušu navire Marijin: Magnificat . . . I htjeli bismo da ga prenesemo na čitav svijet, da sve ljude pozovemo da dođu pred oltar posvete Marijinu srcu i da u koru sveopćeg bratstva i razumijevanja otpjevaju taj »Magnificat«!

Crkva je prva u tom nastojanju, da čovječanstvo ostvari što prije sveopće bratstvo i sveopći trajni mir. I prva je u radosti nad svakim korakom u tom pravcu. Sveti Otac okupio je oko sebe narode svijeta kao nikad prije u čitavoj povijesti Crkve. Uvažavan je, poštovan je i od onih koji ne pripadaju kršćanstvu i od onih koji ispovijedaju bezvjerje. Ali. . . u samoj Crkvi ure su teške! Opadanje zvanja, apostazije, manifesti neposluha pa čak i iskrivljivanja vjerskih istina . . . Petrova lađa je u oluji. Istina, izdržala je ona još težih, izdržat će i ovu. To je van svake dvojbe. Ali . . . oluja jest. I dužnost jest da radimo na njenom stišavanju.

Crkva proživljuje svoju tisućudevetstočetrdesetdrugu godinu . . .

Što da se radi?

Jasno je što. Treba poći pred oltar Marijin i posvetiti Crkvu Mariji, »Majci Crkve«.

Poticaj je došao sa strane cjelokupnog poljskog episkopata, a javlja se i sa drugih strana: U dan, kad se bude slavila tridesetgodišnjica posvete Marijinu srcu, da se obavi posveta Mariji »Majci Crkve«. Zašto baš u taj dan? Jer posveta Mariji kao majci Crkve, nije ništa drugo nego nastavak posvete srcu Marijinu. Ta posveta, obavljena nazad trideset godina, nije u stvari još dovršena. Na Kalvariji, gdje je Marija do kraja žrtvovala svoje srce, nije se ostalo na samoj konstataciji te žrtve. Žrtvom svog srca Marija je primila na sebe dužnost majčinstva nad cijelom Kristovom Crkvom. Uživljavajući se u boli žrtvovanog srca Marijina Krist je sa križa rekao: Evo ti Majke . . . predajući joj tim riječima svakako i prvenstveno svoju Crkvu koja se tada rađala. To nadopunjenje zahtijeva posveta srcu Marijinu. Dakle to nije nikakvo kumuliranje posveta, nego razvoj i dopunjenje posvete, koja je već obavljena.

Prihvatimo dakle Kristovu riječ nad probodenim Marijinim srcem, koju je riječ ponovio Sveti Otac Pavao VI na Koncilu. Molimo, da se tridesetgodišnjica posvete srcu Marijinu proslavi posvetom Mariji, »Majci Crkve«. Logičnije i naravnije ona se i ne može proslaviti. Molimo dakle na tu nakanu. Obratimo se s molbama Svetom Ocu, da se ta posveta obavi u ime čitave Crkve. Namijenimo u tu svrhu poneku žrtvu i poneko dobro djelo. Proširimo strijelovitu molitvicu: »Marijo, Majko Crkve, priteci u pomoć Crkvi«. Ponegdje je ta molitvica od nadležne crkvene vlasti obdarena djelomičnim oprostom, i vjernici je mole i namjenjuju onaj oprost dušama u čistilištu. Neka se i one poraduju u ovoj posveti, i neka čitava Crkva, i u raju i u čistilištu i na zemlji, bude sjedinjena u ovom pohodu Mariji Majci Crkve, u kojem će pohodu — bude li u skladu s Božjom voljom — Crkva proslaviti i nadopuniti svoju posvetu Marijinu srcu.

Gracija Ivanović

NAKANA AM ZA MJESEC KOLOVOZ 1972.

VJERNICI U KRISTOVU SVEĆENIŠTVU

DVIJE VRSTE SVEĆENIŠTVA

Među mnogim duhovnim vrednotama, kojima je II Vatik. Koncil obogatio unutarnji i vanjski život vjernika naših dana, nalazi se i jasno obrazložena nauka o »Kraljevskom svećeništvu«, u kojem sudjeluju svi oni, koji su valjano kršteni, a nisu se svojevoljno odrekli prava i dužnosti povezanih sa krštenjem. Sam pečat krštenja nitko ne može izbrisati sa svoga bića, jer valjano primljeno krštenje bilježi dušu neizbrisivim znakom.

Iz objave Božje i iz nauke Crkve, znamo, da u Novom zavjetu postoje dvije vrste svećeništva: prvo se temelji na sakramentu sv. Reda, a drugo na sakramentu sv. krštenja.

Zaređeni svećenici primili su po sakramentu sv. Reda svećeničku vlast i svećeničku milost, a na duši neizbrisivi biljeg svećeništva. Samo zaređeni svećenik ovlašten je da prikazuje svetu Žrtvu, naime da posvećuje kruh i vino u Tijelo i Krv Isusovu, a u sakramentu Pokore da oprašta grijehe. Zaređeni svećenici imaju udjela u Isusovu svećeništvu, pa se zato i na njih primjenjuju riječi proroka Davida: »Ti si svećenik do vijeka po redu Melhizedekovu.« Kad govorimo o bolnoj pojavi, da se u naše vrijeme premalo mladića javlja za svećeničko zvanje, onda mislimo na mladiće, koji imaju poziv za svećenike u punom smislu. Isto tako kada govorimo o molitvi za svećenički podmladak, preporučujemo u molitve one mladiće, kojima Bog nuđa zvanje, zove ih, a oni se oglušuju glasu Božjem.

No mjesečna nakana o kojoj govorimo, ne odnosi se na svećeništvo po sakramentu sv. Reda, nego na svećeništvo, koje je zajedničko svima koji su kršteni.

ŠTO JE »KRALJEVSKO SVEĆENIŠTVO«

O općem svećeništvu piše sv. Petar Apostol u I Poslanici, koju je iz Rima upravio nekim kršćanskim općinama u Maloj Aziji. Sv. Petar pozivlje vjernike onih crkava »da pristupe Gospodinu, kamenu živome,

izabranom i dragocjenom, te da se i sami kao živo kamenje uzidaju kao duhovna kuća za svećenstvo sveto, da prinose žrtve duhovne, ugodne Bogu po Isusu Kristu.« Onda nadodaje: »Vi ste rod izabrani, kraljevsko svećenstvo, sveti narod, puk stečeni, da proglasite slavna djela onoga, koji vas pozva iz tame k divnom svijetlu svome . . .« (1 Petr 2, 3-9).

Crkva je uvijek ove riječi poznavala i o njima vodila računa, te smatrala svjetovnjake u Crkvi organski povezanima sa cijelim Tijelom Crkve, kojemu je glava Krist. II Vatik. Koncil posebnu je pažnju posvetio »kraljevskom svećeništvu« vjernika, te u svojim Konstitucijama i Dekretima tumačio i razjašnjavao ovu vrstu svećeništva.

U Koncilskim je poukama i odlukama jasno istaknuta razlika između svećeništva po sakramentu sv. Reda, koje se u crkvenom jeziku nazivlje ministerijalnim ili hierarhijskim svećeništvom — te svećeništva općeg, zajedničkog, jer mu pripadaju svi oni, koji su valjano kršteni. Sv. Petar zove ovo svećeništvo »kraljevskim«, jer ono uzdiže kršćanina na kraljevsko dostojanstvo u duhovnom smislu: svaki je kršćenik subaštinik Nebeskog kraljevstva, suradnik Krista Kralja i borac za pobjedu Kraljevstva Božjega među ljudima.Radi toga svećeništva nazivlje svetim pukom, sudionicima u proglašivanju Onoga, koji ih je izveo iz tame u divno svjetlo svoje, a sada se služi njime, da uz njihovu pomoć izvede na svjetlo mnoge druge, koji još čame u tami i sjeni smrtnoj.

Ako želimo upoznati pravi smisao »kraljevskog« ili »općeg« svećeništva, potrebno je da uočimo razliku između svećeništva po sv. ređenju i ovoga, o kojemu govorimo, koje se temelji na samom krštenju. Protestanti svih vrsta priznaju samo jedan sakramenat, naime sveto krštenje. Oni su pravi kršćani, jer su valjano kršteni, ali jer nemaju sakramenta svetoga Reda ,nemaju ni zaređenih svećenika, pa dosljedno ni svete Mise, te novozavjetne Žrtve. U zadnje vrijeme našlo se i katolika, koji su se približili protestanskom stanovištu, te gotovo brisali razliku između zaređenih svećenika i onih, koji su svećenici u općem smislu, po krštenju. Ovi su bili spremni dopustiti, da i nezaređeni »predsjedaju euharistijskoj gozbi«, koja dakako ne bi bila žrtva, a ni pričest ne bi bila pravo Tijelo Gospodinovo ni Njegovu Krv, a kruh i vino kod ovakove »euharistijske gozbe« bila bi puka uspomena na Zadnju večeru. Ovakovo mišljenje, premda i danas ima pristaša, nije se moglo pravo ni pojaviti, već je bilo otklonjeno, jer se protivi Svetom pismu,- crkvenoj predaji i dogmama katoličke Crkve.

KRŠTENJE KAO TEMELJ »KRALJEVSKOG SVEĆENIŠTVA«

Krštenje je temeljni sakramenat u Novom zavjetu. Gospodin ga je proglasio nužnim za spasenje: »Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se; a koji ne uzvjeruje, osudit će se« (Mk 16, 16). Veliki su i divni učinci toga sakramenta: Krštenje nas ugrađuje u živu Crkvu, koja je otajstveno tijelo Kristovo. Tako postajemo udo onog tijela, kojemu je glava Isus. Zato svi kršteni imaju udjela u unutarnjem i vanjskom životu Crkve, u njenim molitvama, svetim

Žrtvama i u svjedočenju za Krista, u navješćivanju Riječi Božje i uopće u svim vrstama apostolata.

Vjernici ne mogu doduše posvetiti kruh i vino u Tijelo i Krv Isusovu, ali mogu biti vrlo usko povezani sa zaređenim svećenikom, dok to čini, pa i sa samim Vrhovnim svećenikom Gospodinom Isusom, koji je na nevidljivi način kod ovih svetih čina prisutan.

Vjernici mogu pratiti sve što zaređeni svećenik čini, stojeći u blizini oltara. Mogu sebe i sve svoje patnje i nevolje pridružiti mukama Isusovim i patnjama cijele Crkve, te ih kao svećenici svoje vlastite žrtve, ujedinjeni sa svećenikom kod oltara i sa nebeskim Velikim Svećenikom u nebeskoj slavi, prikazivati Nebeskom Ocu. Zar ne čujemo kod svake svete Mise poziv misnikov: »Molite, braćo, da moja i vaša žrtva bude ugodna Bogu Ocu Svemogućemu.« Zar ne odgovaramo na ovaj poziv misnikov zajedno ovim riječima: »Primio Gospodin žrtvu iz

tvojih ruku na hvalu i slavu svojega Imena, i na korist nama i čitavoj svojoj svetoj Crkvi.« Vjernici za vrijeme sv. Mise mole zajedno sa svećenikom, pridružuju se Žrtvi svećenikovoj, te tako obogaćuju molitvenu i žrtvenu vrijednost svete Žrtve i povećavaju njene milosne učinke. Misa sa strane Isusove ima neizmjernu vrijednost, ali sa strane našeg sudjelovanja, može joj biti vrijednost veća ili manja, u koliko se naime više ili manje približimo i sjedinimo svetim činima, koji se na oltaru zbivaju.

KONCILSKA NAUKA O »KRALJEVSKOM SVEĆENIŠTVU«

Za sve ovo nalazimo potvrdu u koncilskim poukama. Koncil je puno nastojao oko toga, da se vjernicima što jasnije protumači njihov položaj kod svete Žrtve. Nauku sv. Petra Apostola o »kraljevskom svećeništvu« razlaže u dogmatskoj konstituciji o Crkvi ovim riječima: »Krist Gospodin, Veliki Svećenik uzet između ljudi, učinio je od novoga naroda »kraljevstvo i svećenike za Boga, Oca svoga.« Jer se kršteni po preporodu i pomazanju Duha Svetoga posvećuju da budu duhovni dom i sveto svećenstvo, da svim djelima kršćanina prinose duhovne žrtve, i da navješćuju čudesa Onoga, koji ih je iz tmina pozvao u divno svjetlo svoje. Zato neka svi Kristovi učenici, ustrajući u molitvi i hvaleći Boga prikazuju sebe kao živu, svetu, Bogu ugodnu žrtvu . . .« (LG 10).

Kad bi koji vjernik mislio, da je sveta Žrtva i službena molitva Crkve isključivo stvar svećenika koji je zaređen, imao bi krivo, jer bi oštetio Crkvu, a sebe lišio velikih za-

sluga, što bi ih kao svećenik u općem smislu mogao da stekne. Premda je velika razlika između zaređenog svećenika i vjernika u pogledu zvanja i sakramentalnog posvećenja, ipak je među njima i velika srodnost i blizina, jer se susreću kod iste Žrtve i zajedno mole istu molitvu. I o tome nas Koncil lijepo poučava: »Opće svećeništvo vjernika i ministerijalno ili hierarhijsko svećeništvo, premda se između sebe razlikuju bitno a ne samo po stupnju, ipak su u međusobnom odnosu; jer jedno i drugo imaju na svoj posebni način dio u Kristovu svećeništvu. Ministerijalni svećenik, svetom vlašću koju ima, odgaja svećenički narod i upravlja njime, izvršuje euharistijsku žrtvu u Kristovoj osobi i prinosi je Bogu u ime cijeloga naroda; vjernici pak snagom svoga kraljevskog svećeništva, sudjeluju u prinošenju Euharistije i vrše ga u

primanju sakramenta, u molitvi i zahvaljivanju, svjedočanstvom svetog života, samozatajom i djelotvornom ljubavi.« (LG 10.)

BUDIMO SVIJESNI SVOJE ZADAĆE U CRKVI

Svećenik, koji nije podupiran od vjernika, koji su također svećenici u općem smislu, bio bi sličan čovjeku, koji bi imao zdravu glavu, ali uzete ruke i noge. Što može jedan svećenik učiniti, ako je osamljen u velikoj župnoj obitelji? Kad bi naše ruke same za sebe imale svoju svijest, pa kad bi bile svijesne, da su podređene glavi i ovako umovale: kad nismo glave, ne ćemo se ništa uplitati u život i rad cjelokupnog tijela — kako bi to bio pogrešan račun! Te bi ruke onemogućile glavi da radi, ali bi i sebe osudile na propast. Lako glavi, koja ima zdrave i poslušne ruke, noge, oči, jezik. Teško rukama, nogama, očima, jeziku, kojima upravlja nerazborita glava.

Cijela je Crkva drugi Krist, a služba je Kristova trostruka: svećenička, učiteljska i pastirska. Cijela Crkva, svi njeni članovi u toj trostrukoj službi Kristovoj sudjeluju, svaki član na svoj način, kao što i u ljudskom tijelu svi udovi, svi organi služe cijelom čovjeku.

Naša je mjesečna nakana vrlo suvremena. Razjašnjava nam, što znači »Kraljevsko svećenstvo« i potiče nas, da se ovoga mjeseca molimo na nakanu, kako bi naši vjernici postali svijesni svoga svećeničkog značaja u Crkvi, svoga udjela u svećeništvu Kristovu, te doista ispunjavali svoj odlični zadatak, koji im je Gospodin, kao glava Crkve, namijenio.

Ivan Kukula D. I.

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

41. KATEHEZA

Otkupljenje

NAPOMENA: U 39. katehezi nazvali smo Sina Otkupiteljem. Vrijeme je da taj njegov naslov i djelo okupljenja promotrimo. Otkupljenje budi u nama misao na sužanjstvo iz kojeg smo izbavljeni. Ovdje se radi o sužanjstvu grijehu i sotoni. Slijedeće kateheze posvećene su pitanjima otkupljenja. Ova kateheza jest kao uvod u djelo otkupljenja. Sadržaj 42. kateheze jest o grijehu, uglavnom o grijehu ljudske naravi, o istočnom grijehu. 43. kateheza radi opet o otkupljenju. Valja produbiti znanje o tom tako važnom pitanju. 44. kateheza posvećena je praktičnom promatranju grijeha u životu čovjeka. Sve ovo sačinjava opet pripravu na poglavlje o milosti.

OTAJSTVO OTKUPLJENJA Pred grobom Lazara, prije nego ga je Isus uskrisio, pala je jedna riječ: »Zar nije mogao ovaj, koji je slijepcu otvorio oči, učiniti da Lazar ne umre?« (Iv 11,37). To pitanje kakogod izgledalo nevino iznosi velik problem: Čemu sada uskrsivati Lazara, kad si mogao doći i izliječiti ga. Odnosno, zar nisi mogao doći i učiniti da ne umre, kad znamo da možeš liječiti na smrt bolesne i kad slijepima od rođenja vraćaš vid? — Tako bismo mogli umovati i mi sa Židovima, no Isus je dobro znao što radi i zašto nije došao na vrijeme. On je rekao apostolima i razlog zašto nije došao. Pustio je Lazara da umre, da bi ga zatim uskrisio i dao svijetu dokaz da ga je poslao Otac (Iv 11,42). Krist je dakle odabrao ono gdje je očitija ljudska nemoć i bijeda, da bi zatim bilo očitije čudo i dobročinstvo koje je učinio. Krist je dakle mogao doći na vrijeme prije Lazarove smrti, izliječiti ga da bude zdrav. No on to nije učinio. Učinio je nešto više.

Pitanje slično ovome o Lazarovoj smrti mogli bismo postaviti o Adamovu grijehu: Zar nije mogao Bog učiniti da Adam ne sagriješi? Jest, Bog je to mogao učiniti, tj. spriječiti Adamov grijeh. Ali on to nije učinio. Pustio je Adama da sagriješi, ali će zato Bog učiniti nešto više i sjajnije. On će obnoviti palog čovjeka. Prikazna molitva pred-

koncilske mise glasila je: »Bože, koji si dostojanstvo ljudske naravi divno sazdao i još ga divnije obnovio, daj da se otajstvom ove vode i vina združimo s božanstvom onoga koji se udostojio biti dionikom našeg čovještva!« — Dakle nije samo u pitanju Adamov grijeh i potreba otkupljenja nego je posrijedi neko otajstvo, skriveni Božji nacrti. Nisam dosad jedamput spominjao ta otajstva u našoj vjeri. Ona su Božji zahvati i planovi koji su okružili naš život. Po tim otajstvima mi ne postajemo siromašniji iako naoko stradavamo; naš um nije stavljen pred zid, nego je usmjeren bogatstvu koje još nije kadar shvatiti. I sada se nalazimo pred jednim takovim otajstvom koje nas obogaćuje. Otajstvo grijeha i potom otkupljenja jest ono isto otajstvo koje smo sreli u otkupljenju. »Bog je tako ljubio svijet, da je dao svoga jedinorođenoga sina, da nijedan koji u nj vjeruje ne propadne nego da ima život vječni!« (Iv 3, 16).

DRAMA OTKUPLJENJA Kakogod je otajstvo otkupljenja u sebi blagoslovno, tako je njegovo izvođenje puno tajne, trpljenja, križa, smrti. U vjerovanju to ispovijedamo kratkim izričajima? »Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan«, treći je tek dan uskrsnuo od mrtvih iza kako je iskusio svu gorčinu naše smrtničke sudbine. I odviše smo se naučili na te molitve da bismo osjetili svu ozbiljnost predanja na smrt.

U poslanici Rimljanima veli Pavao »da je Krist predan zbog naših grijeha, i da je uskrsnuo zbog našeg opravdanja« (Rim 4, 25). Tumačeći tu otkupiteljsku Kristovu smrt govori nam Pavao: »Dakle, kao što je prekršajem jednoga došla osuda na sve ljude, tako izvršenjem zapovijedi jednoga dolazi na sve ljude opravdanje koje se sastoji u životu, jer kao što su nepokornošću jednoga čovjeka svi postali krivci, tako će i pokornošću jednoga svi postati pravednici.« (Rim 5, 18, 19) U pitanju je dakle, nakon Adamova grijeha po neposlušnosti, neka zapovijed i potom pokornost, poslušnost sve do žrtvovanja života. Da bi se čovjeka spasilo trebalo je žrtvovati jedan dragocjeni život. Otkupljenje nije tek neki samovoljni zahvat. U pitanju je jedna nepovrediva volja, u pitanju je jedan jedini do utančine predviđeni naum, kod čijeg izvođenja se neće ni za dlaku odstupiti.

Osim spomenutog teksta govori nam Pavao u poslanici Efežanima da nas je Bog odredio za sinove u Isusu Kristu u kojem imamo otkupljenje po njegovoj krvi. (Ef 1, 7). Tu je jasno izraženo da i samo otkupljenje nije svrha nego je put prema posinovljenju. Cijena tog posinovljenja nije krv starozavjetnih žrtava, jaraca i junaca, nego je sredstvo pomirenja s Bogom »vlastita krv Kristova kojom nam je pribavio vječni otkup« (Hb 9, 12).

Sve nam ovo govori o velikom otajstvu ljubavi i o velebnim Božjim namislima o restauraciji, obnovi čovjeka. Ali nam isto tako sve to otkriva tajnu bijede i zla koje se okomilo na čovjeka. Jest Bog je mogao učiniti da Adam ne sagriješi; mogao mu je krivnju oprostiti i bez Kristove smrti, kao što je mogao učiniti da Lazar ne umre, ali

mi nikad ne bismo postali Božji sinovi, kao što ni Lazar ne bi doživio uskrsnuće. Bog je za nas spremao sjajniju obnovu od samog stvaranja.

42. KATEHEZA

Grijeh

Pitanje istočnog grijeha jedno je od najzamršenijih teoloških pitanja. Mi ćemo iznijeti u čemu je glavna teškoća, no mi je nećemo rješavati. Zaustavit ćemo se samo na činjenici istočnog grijeha kako ga iznose i definiraju Biblija i crkveno učiteljstvo, osobito Tridentski koncil. Evo u čemu je teškoća kod istočnog grijeha: Grijeh kao prestupak Božje zapovijedi jest ljudski čin koji ne traje dugo. Uzmimo primjer iz biblijske povijesti gdje je Kain ubio brata Abela. Čin ubojstva nije trajao dugo, ali je taj zločin ostavio okrvavljene ruke Kainu, ostavio ga je trajnim ubojicom. Tako u grijehu razlikujemo čin grijeha i stanje koje ostaje nakon grijeha. Isto je i kod Adama. Istočni grijeh za Adama jest čin grijeha ali je i stanje koje je iza toga uslijedilo. Za nas Adamove potomke istočni grijeh može biti samo stanje grijeha. Teškoća je sada u tome, što je za grijeh bitna oznaka **čin volje,** svjesno prestupanje zapovijedi, radi čega se snosi odgovornost. Ako bismo samo to gledali slijedilo bi da istočni grijeh za nas ne povlači za sobom nikakve odgovornosti. Međutim stvari ne stoje tako. Iako je istočni grijeh za nas samo stanje grijeha u koje smo rođenjem upali, on se nama ipak ubraja kao grijeh i mi smo zbog njega kažnjeni lišavanjem nadnaravnih darova, osobito dara besmrtnosti. U ta pitanja, osobito koji je dio voljnog čina kod istočnog grijeha, nećemo ulaziti. Teškoće koje se nama nameću mi možemo rješiti na jednostavniji način: Adam je neposlušnošću izgubio Božje prijateljstvo i u tom stanju nenaklonosti našla su se i njegova djeca. I djeca su sukrivci s ocem osobito zbog svoje solidarnosti s ocem. Mi smo se svi svojim osobnim prestupcima suglasili, solidarizirali s Adamom. Ukratko: radi se o jednom stvarnom problemu gdje se susreću dva reda stvarnosti, red nadnaravni i red naravni i nemoguće je poteškoće koje se raduju iz dodira dvaju redova rješavati samo mjerilima jednoga reda, ovdje našega. — Mi ćemo u našem razmatranju promotriti ono što je izvan svake rasprave, a to je činjenica istočnog grijeha, a zatim ćemo promotriti teologiju grijeha, tj. ukoliko se grijeh uklapa u nacrt obnove čovjeka po milosti.

IZVJEŠĆE KNJIGE POSTANKA O PADU ČOVJEKA »Zmija je bila lukavija od svih životinja zemaljskih, što ih je bio učinio Gospod Bog. Ona reče ženi: Je li doista kazao Bog: Ne smijete jesti ni s kojeg drveta u vrtu?« — Žena odgovori zmiji: »Od plodova drveća u vrtu smijemo jesti. Samo od plodova drveta, što stoji usred vrta, zapovijedio je Bog: Od to ga ne smijete jesti, pa ni dotaknuti ga, inače morate umrijeti.« — Zmija odvrati ženi: »Nikako nećete umrijeti, dapače zna Bog, da će vam se otvoriti oči, čim budete jeli

s njega, i da ćete postati kao Bog, kad spoznate što je dobro i zlo.« Sada istom vidje žena kako je plod drveta dobar za jelo i ugodan za pogled, i kako je plod drveta poželjan, jer daje spoznanje. I ona uze od njegova ploda i jede. I mužu svojemu koji je bio uz nju dade od njega, i on također jede.

Tada se obadvoma otvoriše oči, i oni opaziše da su goli . . . A kad začuše šušanj koraka Gospodina Boga, koji je hodio po vrtu za dnevnog vjetrića, sakriše se oni, Adam i žena njegova, pred Gospodinom Bogom među grmenjem u vrtu. A Gospod viknu Adama i upita ga: »Gdje si?« On odgovori: »Kad začuh šušanj koraka tvojih u vrtu, uplaših se, jer sam gol. Zato se sakrih.« — Tada upita on: »Tko ti kaza, da si gol? Da nijesi možda jeo s drveta, s kojeg ti zabranih jesti?« — Adam odgovori: »Žena koju si mi dao za družicu, ona mi dade s drveta, i jedoh.« — I Gospod Bog upita ženu: »Zašto si to učinila?« — Žena odvrati: »Zmija me zavede, zato sam jela.« . . . Tada reče Gospod Bog: »Eto, čovjek sad postade kao jedan od nas, tako da spoznaje što je dobro i zlo. Da samo sada on ne pruži ruku svoju i također ne uzme s drveta života i jede i vječno živi!« — Zato ga izagna Bog iz vrta edenskoga, da obrađuje zemlju od koje je bio uzet. I kad je bio izagnao Adama, postavi istočno od vrta edenskoga kerubine s mačem, iz kojeg se vijao plamen, da čuvaju put k drvetu života.« (Post, treće poglavlje, prijevod Šarić).

Ovo izvješće pokušaj je da se opiše i protumači grijeh, velika tragedija čovjekova. Kao i kod poglavlja o stvaranju mi bismo imali puno toga reći i ispraviti po svome ukusu. Međutim napisano je samo ovo što smo iznijeli i nije u pitanju ono što bismo mi željeli da je napisano, nego je to u pitanju da shvatimo ovo što nam je rečeno. Sveto pismo je Božja riječ i Božja poruka izrečena prije par tisuća godina za sve generacije do kraja svijeta. Ono što nam Bog poručuje u tom izvješću jest to da je čovjek bio Božji prijatelj i da je s Bogom govorio. Adam je znao o čemu se radi. Bio je svjestan svog položaja i odgovornosti isto tako kao i zabrane. Ljubav prema ženi prestupnici nagnala ga je da jede zabranjeni plod. Ako već mora ona umrijeti, jer je jela, onda je bolje da pomru oboje. Ima nešto u svim prestupcima što nas nosi u propast unatoč očevidnosti zla. — Nadalje u drami otpada od Boga presudnu ulogu u Bibliji igra zmija, životinja koja je u vrućim pjeskovitim predjelima simbol smrti. Od njezina se ujeda umire. No nitko nije tako plitak te ne bi vidio da se tu ne radi o zmiji kao životinji. Ta zmija razgovara s čovjekom, ona ga uvjerava da Bog brani čovjeku da jede s drveta jer se boji suparništva. Značajno je i to u dijalogu sa zmijom, da sotona iako napastuje i zavodi čovjeka ne upotrebljava laž osim u ironiji. Nijekao je samo smrt, sluteći da se Bog ipak neće dati nadmudriti. Sotona je povrh toga tvrdio, da će, ako budu jeli, tek tada znati što je dobro a što je zlo. Tako je i bilo. On je već iskusio što je dobro a što zlo po svojoj pobuni na nebu i po svom »neću se pokoriti«. Sotona je dakle samo jedan akter, glumac, koji iskušava vjernost čovjekovu. — U izvješću slijedi zoran dijalog između Boga i čovjeka. Taj dijalog završava na kraju poglavlja ironijom: »Eto, čovjek je postao kao jedan od nas!«

Međutim sve nejasnoće i svu ozbiljnost ove skupe igre razotkrila je Kalvarija. Istine su jasne: iskonski prekršaj, grijeh svijeta, zadužio je cijelu ljudsku vrstu. Prekršaj praoca Adama bio je težak prekršaj, jer je zabrana bila teška i na njoj je bila prijetnja smrti. Prestupak je bio promišljen iako ga je na jednostavan način ispripovijedio pisac povijesnice spasenja. Nemojte pitati kako to da je za jedan prestupak kažnjeno čitavo čovječanstvo, da »su očevi jeli kiselo grožđe, a sinovima trnu zubi«. — Nama može izgledati da smo odviše kažnjeni, no moramo priznati da mi zapravo ne znamo kolika je bila težina krivnje našeg praoca. A kako je on u svojoj krivnji povukao sve potomstvo, jasno je da svi snosimo posljedice. Radi se naime o gubitku povlastica, a ne o gubitku nečega na što imamo pravo. Ako je prvi čovjek bio Božji prijatelj i premetnuo se u neprijatelja, s kojim pravom, mi njegova djeca, očekujemo privilegije koje je proigrao naš otac. Ne zaboravimo da je prijateljstvo s Bogom dar, i da nas na božanski život, na besmrtnost i na cjelovitost ne upućuje nikakva naša pravica. A manjak tog Božjeg prijateljstva za nas ima značajke krivnje i grijeha, jer smo služili demonima.

Nauku o istočnom grijehu razradio je i definirao Tridentski sabor u petom zasjedanju. Rasprave su počele 24. svibnja 1546. Kardinal Petro Pachecco predložio je da se odmah definira i nauka o Bezgrješnom Začeću. Inače je dogma o Bezgrješnom Začeću definirana 8. prosinca 1854. Napominjemo to zato i smatram to vrlo važnim, da se to uoči, da nam je svima potrebno otkupljenje, i da je Bl. Djevica Marija osobitim privilegijem izuzeta od ljage istočnog grijeha, predviđanjem, avansom budućeg Kristova otkupljenja. Dakle istočni grijeh jest jedna ljaga na nama svima, a ta ljaga može biti samo na bazi prestupka, grijeha. Tridentski je sabor definirao nauku o istočnom grijehu radi širenja zabluda o istočnom grijehu. Luterani ne razlikuju strasti koje u nama ostaju i nakon opravdanja od krivnje istočnog grijeha. Anabaptiste su opet smatrali da su ljudi tako dobri te ih ne treba krstiti. I danas kruže svijetom krive nauke o istočnom grijehu.

TEOLOGIJA GRIJEHA Pod teologijom grijeha razumijevamo nauku koja proučava grijeh ukoliko je unišao u plan obnove čovjeka po otkupljenju i milosti. Najljepše stranice o toj teologiji grijeha imamo kod sv. Pavla u poslanici Rimljanima 5,14-21: »Adam je prilika onoga koji je imao doći. Ali s darom milosti nije, kao što je prekršajem. Jer, ako su prekršajem jednoga umrli svi, mnogo se obilnije izlila na sve milost Božja i dar dan milošću jednoga čovjeka, Isusa Krista. S ovim darom nije ni kao što je s posljedicama grijeha jednog čovjeka: sud naime, polazeći od grijeha jednog čovjeka dovodi k osuđenju, dok dar milosti, polazeći od mnogih prekršaja, dovodi k opravdanju. Jer, ako je prekr-

šajem jednoga i posredovanjem jednoga smrt zavladala, mnogo će sigurnije oni, koji primaju izobilje milosti i dar pravednosti vladati snagom života posredovanjem jednoga, Isusa Krista. Dakle, kao što je prekršajem jednoga čovjeka osuđenje došlo na sve ljude, tako izvršenjem zapovijedi jednoga dolazi na sve ljude opravdanje, koje se sastoji u životu, jer kao što su nepokornošću jednoga čovjeka svi postali grješnici, tako će i pokornošću jednoga svi postati pravednici. Zakon bi uveden da se umnoži prekršaj. Ali gdje se umnoži prekršaj, tu se milost izli u preobilju, da bi kao što je grijeh smrću vladao, tako i milost po pravednosti vladala za vječni život po našem gospodinu Isusu Kristu!«

Spomenuti odlomak iz poslanice Rimljanima uvodi nas u teologiju grijeha. Bog nije začetnik grijeha, ali je prihvatio izazov i uklopio ga je u plan obnove čovjeka. Bog s grijehom računa i on će ga uništiti. Pustio je čovjeka da sagriješi, da se zaplete u svoje slaboće i zloću, ali ga čeka na dnu ponora smrti da ga iz njeg izvede na uskrsnuće i život. »O sretna li grijeha koji je zavrijedio imati takvog i tolikog otkupitelja; o zbilja potrebna li Adamova grijeha, što smrću Kristovom bi uništeni!« (Uskrsna pjesma). Grijeh je dakle jedan prizor u drami obnove, prizor jezovit gdje glumci ljudi dragovoljno glume zločince. No grijeh i smrt nije zadnja riječ u toj tragediji. Zadnja riječ je milost i život u izobilju.

43. KATEHEZA

Otkupljenje (II)

Mi smo ljudi odviše ponosna bića i živimo u tlapanjama lažne slobode da bismo htjeli priznati da smo robovi grijeha i smrti. Međutim kakogod mi pokušavali druge varati sami sebe ne možemo prevariti. Zaključak je naime očit, unatoč tome što nam se nauka o istočnom grijehu ne sviđa, da bismo bili krivci, mi smo uistinu pravi robovi grijeha i smrti. Griješimo danomice, i umiremo. Od toga ropstva oslobodit će nas Krist, vraćajući nam slobodu djece Božje, plaćajući za nas otkupninu Ocu i dajući nam po svome uskrsnuću jamstvo za naše uskrsnuće koje će biti završni čin izbavljenja od ropstva smrti. U ovom ćemo poglavlju promotriti što otkupljenje samo po sebi znači, u čemu je bit otkupljenja po Kristu i navest ćemo mjesta iz objave koja nam govore o činu otkupljenja čovjeka.

ŠTO JE OTKUPLJENJE? Otkupljenje znači oslobođenje od nečega. Ako se radi o okovima tada otkupljenje znači izbavljenje sužnja, skidanja okova. Umjesto oslobođenog sužnja gospodar će primiti otkupninu. — Ako se radi o uvredi ili dubljem neprijateljstvu otkupljenje će značiti pomirenje. Ovdje je dobro spomenuti da među jednakima neće nikada doći do stanja otkupljivanja i zadovoljštine u velikom stilu. Tu se uvrede i trenutna neslaganja izjednače na jednostavniji način. Međutim, ako se radi o velikoj razlici položaja ili službe nastupaju s uvredama mučne situacije. Uvrijedi li netko vladara, neka bude spreman da mu za zadovoljštinu žrtvuje čak i život. Drugi će ga na to prisiliti. I kralj će se smiriti kad njegov dušmanin više ne bude živ.

Razlika položaja između čovjeka i Boga tako je velika da je ni jedna razlika među ljudima ne može predočiti ni predstavljati. Neposlušnost koju je čovjek pokazao prema Bogu nije bila malena uvreda. Zabrana je bila jasna, dovoljno poznata, teška, jer ju je štitila prijetnja smrti. Nakon prekršaja uslijedila je kazna. Nemojmo si Boga zamišljati tako, pa reći, zar nije mogao prijeći preko toga. Ne Bog nije mogao preko toga prijeći. Istina nema ništa zajedničkog sa laži. Čovjek koji je od Boga sve primio izigrava Božje zapovijedi. »Bog se ne da ismijehivati« veli nam Pavao (Gal. 6, 7). Radilo se dakle o promašenoj afirmaciji slobode. Osim toga težina uvrede ne mjeri se prema tome tko ju je nanio, nego protiv koga je uperena. Zato sam i rekao da među jednakim nije teško izgladiti nesporazume, ali ako sluga uvrijedi gospodara, vojnik vojskovođu, čovjek Boga, tada se uvreda mjeri prema dostojanstvu onoga koji je uvrijeđen.

Kod zadovoljštine će biti drugačije. Njezina će se vrijednost mjeriti prema dostojanstvu onoga koji je daje. Bilo je dakle apsolutno potrebno da netko čovjeku priskoči u pomoć kako bi Bogu mogao dati dužnu zadovoljštinu koju bi Bog primio i koja bi ga smirila.

U ČEMU JE BIT OTKUPLJENJA PO KRISTU? Sv. Toma Akvinac veli u svojoj teološkoj sumi, »da onaj upravo zadovoljuje za uvredu koji uvrijeđenome daje nešto što ovaj više voli nego je mrzio na nepravdu« (III 48, 2). Ako je tako, onda nam nije teško analizirati Kristovo otkupteljsko djelo. Krist je prinio nešto ocu, što on više voli nego mrzi na naše prestupke, a to je, prinio je Ocu u zadovoljštinu život, koji je pripadao njemu kao Sinu. Sin je u dostojanstvu jednak Ocu. Dakle ima osobine koje se traže da može prinijeti zadovoljštinu; a može zadovoljiti umjesto nas, jer nam je jednak po tijelu. A baš je to tijelo, ta ljudska naša narav, koje je Krist sudionik, ta narav je krivac koji mora prinijeti zadovoljštinu. Bit dakle Kristove zadovoljštine jest u tome, što je on mogao pružiti zadovoljštinu, jer je dostojanstvom jednak Ocu; mogao ju je pružiti umjesto nas, jer nam je jednak. Mogao je biti naš poslanik i posrednik, jer se u zločinu nije s nama izjednačio i jer je predao Ocu svoj život po potpunoj pokornosti kako je to Otac naredio. U tekstovima koji slijede valja nam promatrati sve ove elemente i povrh toga elemenat izjednačenja pravednosti i istine.

Rimljanima 3, 25, 26: »Njega je Bog javno izložio, da svojom krvi bude pomirbena žrtva posredstvom vjere, da tako učini očitom svoju pravednost, nakon što je ostavio nekažnjene prošle grijehe u vrijeme svoje strpljivosti, da učini očitom svoju pravednost u sadašnje vrijeme i da dokaže da je pravedan o-

pravdavajući onoga koji vjeruje u Isusa.« Tako bismo mogli izvesti zaključak: Tko svoje pomirenje tako povezuje sa žrtvom krvi da se očituje pravedan, taj tim sredstvom prima zadovoljštinu. To je učinio Bog po smrti Kristovoj.

Rimljanima 5, 17-19: Tu se susuprotstavlja neposlušnosti Adamovoj i uzroku prokletstva svih poslušnost Kristova kao uzrok spasenja za sve. (Doslovan tekst naveden je u prošloj katehezi). Tko dakle svojom poslušnošću odvraća od ljudi prokletstvo i srdžbu uzrokovanu neposlušnošću, taj pomiruje i stišava uvredu, daje zadovoljštinu. Tako je učinio Krist. On nas je dakle otkupio.

Hebrejima 5, 7-9: »On, Krist, prikazao je za vrijeme svoga zemaljskog života molitve i prošnje s jakim vapajima i sa suzama onomu, koji ga je mogao spasiti od smrti. I bio je uslišan zbog takva strahopoštovanja. Iako je bio Sin, na muci je naučio, što je poslušnost, te, postigavši savršenstvo, postade svima, koji mu se pokoravaju, uzrokom vječnog spasenja on, koga je Bog proglasio velikim svećenikom po redu Melkizedekovu.« — U tekstu se dakle tvrdi, kako je Krist svojom svećeničkom žrtvom u poslušnosti uzrok vječnog spasenja ljudi, i lako se izvede zaključak kako nas je otkupio baš tim činom.

Otkupiteljsko Kristovo djelo ima značajke zadovoljštine. To smo dostatno pokazali. Krist je prinio Ocu nebeskome za nas dragovoljnu zadovoljštinu. No to otkupiteljsko djelo ima i značaj žrtve. O tome nećemo govoriti iako bi to bilo od velike koristi. O žrtvi ćemo govoriti kad budemo govorili o Euharistiji.. Otkupiteljsko djelo Kristovo ima značajke zasluge. Krist nam je zaslužio milost otkupljenja. Nama milost, a sebi proslavu, i zato mu je Otac dao ime koje je nad svakim imenom. Sveto pismo veli da nas je Krist otkupio svojom krvlju i da je sebi stekao Crkvu. On je glava Crkve i Crkva je njegovo vlasništvo. Mi smo Kristova svojina. On nas je otkupio i stekao. Mi nismo kadri procijeniti tu svoju sudbinu i baštinu, ali ju je zato znao procijeniti i ocijeniti naš dušmanin, sotona, ubojica ljudi od početka. On nas nagoni na sve načine kako bismo se odrekli svoje baštine. Otkupljenje jest naša povelja, po kojoj nam sve ostalo dobiva moć i snagu i po kojoj ćemo ostvariti svoju baštinu i očevinu. Za sada nam ostaju sredstva milosti u baštini. Ona su svojina otkupljenih i po njima se očituje i izvodi naše otkupljenje i posvećenje.

44. KATEHEZA

Grijeh u životu čovjeka

Spominjanje grijeha budi u ljudima najrazličitije osjećaje. Jednima je grijeh vjerska krilatica, na koju se kao i na samu vjeru ne treba obazirati, drugima je grijeh neuspjeh, zabluda, zastranjenje manjak u kojem ih je javnost zatekla. Ukratko nedostatak koji je otkriven i spojen s odgovornošću. Nasuprot tih shvaćanja donosi katolička teologija ispravno poimanje grijeha računajući prije svega na njegovu opstojanost i silnu rušilačku moć. Ona grijeh promatra pod svjetlom objave, tragajući za izvorom toga zla i donoseći lijek protiv grijeha i njegovih posljedica. Koristit će nam ovo razmišljanje, jer smo osobno zainteresirani, a i donijet će nam zadnji razlog tolikih tragedija osobnih i obiteljskih.

LICE I NALIČJE GRIJEHA Kolikogod je čovjek vješt da svoj život skriva pred okolinom i pokazuje ga u željenom svjetlu, tako je strahovito neiskusan da u času napasti otkrije pravo lice grijeha. Tako je Adam, prvi čovjek, u času kušnje vidio samo dar ljubljene žene. Posljedice svog odgovornog prestupka: gubitak Božjeg prijateljstva, smrt i patnje čitavog potomstva nije imao pred očima. Junak i slavljeni kralj David u času napasti ništa drugo ne vidi osim ljepote tuđe žene. Naličje svog djela: rušenje tuđeg ognjišta, ubijstvo zakonitog muža, smrt svog djeteta i strašan pomor koji prorok pripisuje kazni za kraljev prestupak, to David ne vidi. Kao ni Samson. David nije znao ocijeniti svoga neprijatelja. — Salomon, najmudriji među kraljevima pošao je putem grijeha. Na taj put zavele su ga žene tuđinke. I patrijarhu Noe oborilo je vino čiju moć nije poznavao. — Grijeh ima dva lica. S njegovim obećanjima i s njegovom oporom realnošću susreće se, prije ili kasnije svaki čovjek. Šarene boje napasti umanjuju njegovu rugobu, a pristanak na grijeh i poistovjetovljenje s njime povlači za sobom čitav lanac nesreća. Kain je ubio svoga brata, ali time nije bilo sve svršeno. Kain je ostao ubojica, okrvavljenih ruku i savjesti.

Susret s tom mračnom silom puni nas strahom. Naše sile nedostaju da se borimo s tako moćnim neprijateljem, a što je najgore kod svega toga osjećamo u sebi saveznika s tim demonima. Mi sami sebi ne možemo vjerovati. Jedan naš dio spreman je na izdaju. A kad smo se upustili u te opasne poslove s grijehom, mi ostajemo prevareni i posve nemoćni da vratimo mir svojim očima. Grijeh je velika stvarnost i velika opasnost. On ima dva lica. Sveti Pavao upravo poosobljuje grijeh, pišući o njemu. On grijeh riše u svojim poslanicama kao savez mračnih sila, koje se protive Bogu. Pavlu je grijeh pravi vladar; On je organizirana sila. Ima svoj štab, svoje sluge, ima čitave vojske koje rade za nj. Njegova je pomagačica smrt i vlada njegovim robljem. Tako nam grijeh crta Učitelj naroda.

Uza sve te grozote grijeh obilazi svijetom kao velika napast, kao nasmijano, bezbrižno, neodgovorno i drzovito biće. To biće obećava bogatstvo, ljepotu, moć, slobodu, sve. Varka je doduše stara i obećanja su već otrcana, ali s novim generacijama grijeh ponovno uspjeva. Na kraju je rezultat uvijek isti: umjesto obećanja slijede razočaranja; umjesto zdravlja bolest; umjesto veselja žalost; umjesto života smrt. I kao da smo već nekako navikli na taj slijed i te varke pa drugo i ne očekujemo.

OCJENA GRIJEHA U zatrovanom prostoru čovjek ne uviđa uvijek svoj položaj i opasnost. Poneki, izvučeni zadnji čas iz zatrovanih prostora, govorili su kako su se predali nekom bezvoljnom i mlohavom sanjarenju bez ikakvih ambicija da promijene svoje stanje. Kad je dakle čovjek u zatrovanom prostoru nije kadar ocijeniti svoj položaj, a i bez snage je da ga se otrese. Isto je tako i s grijehom. Toliko smo okruženi prestupcima svake ruke, toliko toga čujemo o dnevnim lopovlucima, nepoštenju, krađama, ubijstvima, klevetama, razvratu, izopačenoj modi, bogohulstvu, lažima u svim bojama da više i ne znamo kako bi trebalo zapravo biti. Mi zapravo i nikad ne bismo ni doznali da sam Bog nije došao da nas spasi. Njemu je jedinom bilo poznato u kakvom smo stanju bili i on se jedini mogao protiviti grijehu i njegovu začetniku. Borba za našu slobodu bila je značajna. Novo zavjetno Janje prolijeva svoju krv kao pomirbenu žrtvu za naše grijehe. Na njega je Otac stavio krivnju svih nas, i on je ponese na Golgotu. I zato Golgota otkriva pravo lice grijeha. Otkupljenje od grijeha stajalo je Božjeg Sina njegova ljudskog života.

Da bismo pravo ocijenili težinu grijeha i onog u davnim početcima čovječanstva i svakog drugog pojedinog teškog prestupka dobro je da znamo da nas svaki grijeh čini nesposobnim za nebo. Teški je grijeh potpuno oslijepljenje duše. Pred ugaslim očima slijepca možete nizati sve boje svijeta. Uzalud. U takovo stanje duševne sljepoće baca nas grijeh. On nas čini slijepima, gluhima i nesposobnima za nebo. Što je dakle taj grijeh, da mu damo pravu ocjenu! — Grijeh je čin zla, prestupak Očeve zapovijedi. Grijeh je pobuna protiv dobra. Grijeh je hula, laž. Grijeh nije biće, nije savršenstvo. Grijeh je bolest bića, nedostatak, rak na tkivu duše. Naša se buntovna volja okrenula protiv Boga i protiv nas samih i po grijehu postajemo zlotvori. Nije li to uistinu tragedija. Za pale anđele bila je to nepopravljiva nesreća. U njih je spoznaja bila jasna, volja se posve okrenula od Boga i povratka nije bilo, niti ga ima danas. Kod nas ljudi je kad griješimo nešto povoljnija situacija. Mi nikad ne pristajemo uz jedan čin čitavim bićem. Nedostaje nam za to spoznaja i jakost volje. I zato kod nas nastupaju uzmicanja. Buđenjem spoznaje mi uočujemo korak i vraćamo se. To vraćanje osobito iza otkupiteljske smrti Kristove ima svoj velik zadatak i smisao. To vraćanje nije neplodno i jalovo. Ono može postati vrelo oproštenja i novih milosti. Tu je glavni razlog i razlika u kajanju između milosnog i čisto profanog kajanja. Juda je požalio što je izdao Sina čovječjega, ali on je ostao »sin propasti«. U njegovu kajanju nije bilo milosnog strujanja. Petar se kajao što je izdao Učitelja. Taj prestupak nije bio malen. Ali su njega suzne oči gonile Učitelju. I Petar je našao milost pomirenja. Što je dalo jednom kajanju da bude plodno, a drugom da ostaje bez ploda? — Osuđeni u paklu govore: ergo erravimus — dakle mi smo se prevarili. Ali ne postoji više nikakav način ni mogućnost da se ispravi to nesnosno stanje. Kušnja je minula. Imali su Abrahama, proroke i Samog Sina Božjega i njegovu Crkvu, pa što nisu poslušali.

Mi koji smo na kušnji i koji možemo ispravljati svoje korake možemo se i nadnaravno pokajati. Velika je to sreća. Po njoj možemo sve spasiti. Lijek protiv grijeha i njegovih posljedica? To je zasebno poglavlje. Vraćanje na put pravednosti jest dar, jest milost.

Slijede kateheze o milosti.

ODGOVORNOST U CRKVI

Da vjernici u misijama sudjelujući u Kristovu svećeništvu preuzmu svu odgovornost u svojim crkvama.

(Misijska nakana Apostolata molitve za kolovoz 1972.)

U Kristovoj Crkvi vjernici nisu subjekti koji bi bili podložni vlasti klera, nisu potrošači »duhovnog tržišta« nad kojim bi kler imao sav monopol i isključivo pravo dijeljenja duhovnih dobara. I svećenici i vjernici po krštenju su članovi Božjega naroda i svi su po tom sakramentu pozvani da preuzmu zajedničku odgovornost za crkvenu zajednicu kako na općem tako na lokalnom planu. Svi su odgovorni i za opću Crkvu i za Crkvu u svome narodu, biskupiji, župi. »Svakomu se daje objava Duha na opću korist« (I Kor 12,7). Sve to vrijedi i za vjernike mladih crkava u misijama. I oni se moraju odgajati i djelovati u tom duhu.

Svrha je svakoga pravoga odgoja postignuće zrelosti. Mlade na primjer valja tako odgajati, poučavati i s njima postupati da malo pomalo dolaze do prave slobode i vlastite odgovornosti kojom će onda moći odlučivati o svome životu. Roditelji ne mogu biti uvijek uz svoju djecu i pomagati ih savjetima, opomenama, novcem i drugim sredstvima. I mladi, sinovi i kćeri, teže prema osamostaljenju, da postanu zreli članovi ljudske obitelji. To je prirodni zakon rasta i razvoja.

Taj zakon vrijedi i za mlade crkve u misijama. Sabor ga je priznao u dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve ovako: »Kršćanska se zajednica mora već od početka tako izgraditi, da sama može, koliko je to moguće, providjeti za svoje potrebe« (Ad gentes, 15). Iz čitavog 15 broja očito je da se tu ne radi samo o nekoj materijalnoj neovisnosti, da ne bi misijske crkve morale uvijek živjeti od milostinje, već se tu radi o stanju duhovne zrelosti. Ta neovisnost prema kojoj mlade crkve moraju težiti ne znači potpunu nezavisnost od drugih crkava, pogotovo ne od Pape kao Kristova namjesnika i vrhovnog poglavara Crkve. Štoviše, one moraju biti ovisne i povezane i s Papom i s drugim crkvama da bi u njima

mogao cvasti kršćanski i apostolski život i da bi sama kršćanska zajednica mogla pružati Kristovo svjedočanstvo.

II vatikanski sabor veoma naglašava tu ispravnu i donekle ograničenu nezavisnost mladih crkava. A za njezino ostvarenje potrebno je stvoriti novi duh koji se temelji na vjeri i ljubavi, potrebno je odgojiti smisao za apostolat i pastoralnu odgovornost. Vjernici moraju upoznati potrebe svoje domaće crkve, ali isto tako i opće, i na taj način postati svjesni o obvezi da prema svojim silama doskoče i pomognu tim potrebama. I ne radi se tu samo možda o nekim nepromišljenim i preuzetnim eksperimentima, već o radu koji izgrađuje, a to je dobro smišljen, organiziran i sustavan rad, koji nastoji ne previdjeti nijedne važne okolnosti, koji ludo ne trga s prošlošću već organski nadograđuje na sve vrijedno i dobro u kršćanskoj tradiciji.

Vjernici smo i zato u radu za Crkvu moramo računati i na Duha Svetoga, koji je stvaralac novoga svijeta, i od njega s pouzdanjem moramo moliti potrebno svjetlo i pomoć, da bismo svi razborito, ali i smiono i ustrajno preuzimali svoj dio odgovornosti za mjesnu i opću Crkvu. Tu milost Duha Svetoga molit ćemo od Duha Svetoga osobito za vjernike misijskih crkava.

Neće biti na odmet da spomenemo kako je svijest odgovornosti za Crkvu više uznapredovala na primjer u Africi nego u Evropi i Americi. Malo se zna da je evangelizacija Afrikanaca velikim dijelom izvršena samim Afrikancima, osobito laicima, koji su dalje širili evanđeosku poruku koju im je navijestila šačica stranih misionara i koji su bili njihovi vrlo aktivni suradnici.

Neusiljena revnost novokrštenika, čak i katekumena bila je i ostaje odlučni čimbenik rasta kršćanskih zajednica. Među njima je Duh Sveti podigao brojne katehiste, tj. ljude koji svoj život posvećuju isključivo katehiziranju i oživljavanju novih zajednica naviještajući im neumorno Radosnu vijest i vodeći stalnu brigu o onima koji su je već primili. I tako su upravno oni stvorili tipično afrički kršćanski stil života.

Dužnost je misionara, »da podižu takove zajednice vjernika koje će, živeći dostojno poziva kojim su pozvane, izvršivati svećeničku, proročku i kraljevsku od Boga im povjerenu službu« (Ad gentes, 15). Mi ih kao revni članovi Apostolata molitve pomažemo u tome postojanom molitvom, pa ćemo na taj način izvršiti bar dio odgovornosti koji kao članovi Otajstvenoga Kristova tijela imamo za misijske crkve.

Josip Antolović, DI

Bolesničko hodočašće u Lurd

Iz godine u godinu sve više se i jasnije očituje naklonost Nebeske Majke, Gospe Lurdske, prema našim bolesničkim hodočašćima i njezinim hodočasnicima.

I organizatorima ovog hodočašća je bilo neizvjesno hoće li se ono ove godi ne moći ostvariti.

Prvi razlog toj zabrinutosti bila je pošast velikih boginja, koja je Bogu hvala, sretno svršila i put nam prema Lurdu omogućila.

Tako su pod duhovnim vodstvom Msgra Pavla Žanića, pom. mostarskog biskupa i sedmorice svećenika duhovnika ovog hodočašća krenuli naši bolesni i zdravi hodočasnici, njih 177 na broju u Gospin grad Lurd. Bilo je to 13. VI. 1972. oko 22 sata.

Kao u svim dosadašnjim bolesničkim našim hodočašćima u Lurd, PADOVA je bila prva naša postaja na tom putu. Ove godine je naš susret s našim svetim i blage uspomene zemjakom na njegovu grobu bio u znaku žive nade u skoro njegovo proglašenje blaženim. Prema nagađanjima iz pouzdanih izvora moglo bi se to dogoditi 1975. godine, kad će čitav svijet slaviti ljubilarnu godinu. Čuvari groba našeg O. Leopolda Mandića primili su nas sa svom svojom srdačnošću i iskazali su nam pažnju, a hodočasnici su se molili da se naše nade čim prije ostvare.

Predvođeni novim krasno izrađenim crkvenim barjakom za hrvatska bolesnička hodočašća i novim svjetlećim transparentom prisustvovali su hodočasnici svim procesijama i pobožnostima, te srdačnom prijemu kod lurdskog biskupa msgra Henrika Donze-a.

Ove godine je i vožnja do Lurda i natrag bila za sve mnogo udobnija. Vlak je bio sastavljen od jednih spavaćih kola, jednih ambulantnih kola francuskih željeznica i dvoja kušet kola. U vlaku je svatko imao svoj ležaj. — Još jedna novost u ovom hodočašću bilo je serviranje tople hrane čaja i tople juhe za putovanja u vlaku.

Odličan i obilan ručak u Padovi u Casa dell Pellegrino dobrano je olakšao dugi put do Lurda.

U samom Lurdu su hodočasnici naišli na gostoprimstvo petodnevnog besplatnog boravka u krasnom i živopisnom kraju Gospina gradića »CITE SECOUR SAINT — PIERRE«, dok su bolesnici bili i ove godine smješteni u Azilu. I na jednom i na drugom mjestu su naši hodočasnici naišli na prijazni prijem, a ravnateljstvo obih ustanova se najpovoljnije izrazilo o ponašanju naših hodočasnika kad su istakli da su hodočasnicima drugih narodnosti bili na pobudu i dobar primjer, što nam svima može služiti na čast.

Za čitavih pet dana boravka obišli su hodočasnici znamenitija mjesta u Lurdu i vidjeli dosta lijepih stvari. Posjet živom Betlehemu, zatim diorami o Čudotvornoj medaljici Bezgrješnog Začeća, te novom misijskom paviljonu uz ostale dosad posjećivane stvari donijele su puno radosti ovogodišnjim hodočasnicima.

Odličan ton ovom hodočašću dao je njegov duhovni vođa Otac biskup msgr Pavao Žanić, svojim krasnim i sadržajnim duhovnim nagovorima, koji su bili za vrijeme vožnje u ozvučenom vlaku prezentirani u isto vrijeme čitavom vlaku. A posebni predmet u obliku nagovora obrađivao je pod temom »HODOČASNIČKI BON-TON« lanjskogodišnji duhovni vođa Mp. O. Damjan Damjanović, koji je s praktične strane u obliku savjeta i

primjera obradio kakvo bi moralo biti vladanje hodočasnika za vrijeme hodočašća.

I dobrovoljni bolničari su se iz samog hodočašća prvi put na ovom hodočašću formirali da raznim uslugama za vrijeme samog puta budu na raspolaganju ostalim osobito bolesnim hodočasnicima pri ruci kod dijeljenja tople hrane, raznim sitnim uslugama i nošenju prtljage kod iskrcaja i ukrcaja u vlak.

Svijeća 25 kg. teška i lijepo urešena sa likom svetišta Majke Božje od Kamenitih vrata bila je zajednički dar štovatelja Gospinih u Domovini kao i svih ovogodišnjih hodočasnika.

Dvoje djece - hodočasnika obućeno u narodnu nošnju malih šestinčana kod prijema kod lurdskog biskupa predala su mu lijepo izrađeni i umjetnički ukrašeni album sa fotografijama sa dvaju prijašnjih prijema kod preuzv. lurdskog biskupa, kojemu je priloženo par snimaka sa Marijanskog kongresa u Mariji Bistrici, na kojem je bio i lurdski biskup, te s posvete Lurdske Bazilike u Zagrebu, koju je on obavio.

Živopisna nošnja malih šestinčana — duhovno blago našeg naroda, privukla je pažnju mnogih stranih hodočasnika, koji su nastojali posebno njih, a i naš novi bolesnički barjak svojim fotoaparatima da snime. Spomenuti barjak je uspješno izradila časna sestra Sv. Križa Marijeta Ocvirk. Na jednoj strani barjaka je oslikan lik Gospe Bistričke i bistričke crkve, a u podnožju na bolesničkom krevetu lik vapijućeg bolesnika za milost ozdravljenja. Na toj strani barjaka velikim slovima su ispisane riječi HRVATSKO BOLESNIČKO HODOČAŠĆE. — Na drugoj strani barjaka naslikana je Gospa Lurdska uz nju konture lurdske Bazilike, a u podnožju opet se nalazi na nosilima bolesnik u pratnji svog pratioca i zaziv velikim slovima

ZDRAVLJE BOLESNIH MOLI ZA NAS. Ovaj barjak, kao i prvi barjak hodočašća FATIMA - LURD predan je na čuvanje našem glavnom Svetištu u Mariji Bistrici.

A i paket pisama sa najraznovrsnijim sadržajem: izrazima štovanja i ljubavi prema nebeskoj Majci, te svakovrsnim molbama, prošnjama i zahvalama bio je predan Gospi za vrijeme koncelebrirane sv. Mise u špilji. Na te nakane su svi molili i svoje žrtve prikazivali, kako oni koji su ostali u Domovini, tako i svi oni, koji su imali sreću sudjelovati u ovom hodočašću. Na samom putu u vlaku kao i u Lurdu izredali su se svi duhovnici svojim propovijedima koje će hodočasnici dugo pamtiti.

Otac Biskup se sav dao na raspolaganje ovom hodočašću, nije se htio distancirati ni u smještaju ,a ni u hrani od

ostalih svećenika i hodočasnika, što je sve posebno pozitivno djelovalo na sve, a osobito one, koji su ga sa svom srdačnošću susretali u CITE SECOURU.

Medu svećenicima hodočasnicima nalazio se ovogodišnji zlatomisnik preč. g. Ivan Kranjčev iz Posredja, koji se teško odlučivao radi slabog zdravlja i poodmakle dobi, na ovo hodočašće. Sav očito zadovoljan svim u Lurdu doživljenim utiscima na povratku u vlaku rekao je: »Velečasni, štedim franke za slijedeće hodočašće! Hvala Vam što ste me potakli da se ipak ovom hodočašću pridružim!«

Njemu i svima koji se spremaju da slijedeće godine podu sa V. hrvatskim bolesničkim hodočašćem u Lurd stavlja se do znanja neka znadu da će se to hodočašće ostvariti u drugoj polovini mjeseca srpnja 1973.

P. Edomir Ciko D. I.

ŽIVOT OBITELJI

Majčina uloga u odgoju djeteta

Dosta često se može čuti kako je ovome ili onome nedostajala majka u djetinjstvu, da mu je nedostajala majčina ljubav, da mu je majka prerano umrla, da ga je majka ostavila . . . O nedostatku oca u životu pojedinog djeteta nikad se ne govori s takvim naglaskom i ne pridaje mu se ni izdaleka toliko značenje kao kad je riječ o majci. Znači da otac i majka nemaju jednako važnu ulogu u odgoju djece. Bit će stoga dobro da pobliže promotrimo u čemu je tolika važnost majke i odgoju djece.

TRI RAZVOJNA RAZDOBLJA DJECE Želimo li to što bolje razumjeti, prije svega je potrebno znati razvojni put svakog djeteta. Taj put pozna tri posve različita razdoblja, od kojih svako na svoj način traži majčinu brigu i ljubav. Prvo razdoblje traje od rođenja djetetova do njegove sedme godine. Drugo traje od sedme do dvanaeste ili trinaeste godine, dok treće traje od dvanaeste ili trinaeste pa sve do osamostaljenja mladog čovjeka kad on svoju sudbinu posve preuzima u svoje ruke.

U prvom razdoblju djetetova života majka igra najvažniju ulogu i tu je nitko ne može posve uspješno zamijeniti. Otac ostaje posve na periferiji. On tek ulazi postepeno u svoju odgojiteljsku i očinsku ulogu.

U drugom razdoblju i majka i otac igraju već zajedno veliku ulogu u oblikovanju značaja svoje djece. Mogli bismo reći da je to razdoblje kad se uloga oca od uloge majke najmanje razlikuju.

Treće razdoblje donosi i roditeljima i djeci posve novi odnos. Za uspješan odgoj najbolji je način u

tom razdoblju da se i otac i majka prema djeci odnose kao stariji i iskusniji prijatelji prema mlađima i neiskusnijima. Tu osim onog općenitog odgoja i otac i majka postaju svojoj djeci uzori. Otac cijelom svojom pojavom postaje i za muško i za žensko dijete uzor muškarca, no svakome od njih na drugačiji način, s drugog stanovišta. Isto tako i majka postaje i sinu i kćeri uzor žene, sinu kao uzor prema kojemu će tražiti svoju buduću životnu družicu, a kćeri kao uzor prema kojemu bi ona imala izgraditi svoj lik potpune i zrele žene i majke.

U ovom članku zaustavit ćemo se na ulozi majke u prvom razdoblju djetetova života, dok ćemo ostala dva razdoblja promotriti u narednim člancima.

ULOGA MAJKE U PRVOM RAZDOBLJU Svima nam je dobro poznata slika iz svagdanjeg života: majka s djetetom u naručju. Dijete je svoju glavicu naslonilo na majčine grudi i odatle kao iz najsigurnijeg zakloništa promatra svijet oko sebe. To je samo odraz onoga općenitog osjećaja svakog djeteta da mu

je majka najbliže biće s kojim je ono tako tijesno povezano kao ni s jednim drugim bićem na zemlji. Tu povezanost ono će na poseban način pokazivati napose u prvim godinama, između rođenja i navršene treće godine, da onda pomalo počne prihvaćati sve više i oca, baku, djeda, pa i starijeg brata ili sestru.

Ta tako tijesna povezanost između majke i djeteta temelji se na činjenici da su njih dvoje kroz devet mjeseci živjeli jedinstvenim životom. I baš u tom razdoblju tako tijesne međusobne povezanosti majka svojim načinom života postavlja prve temelje djetetova odgoja. Koliko god se tvrdilo da majčin život nema većeg utjecaja na dijete koje nosi pod srcem, činjenice nam pokazuju protivno. Ako majka provodi sređen kršćanski život čuvajući se raznih moralnih zastranjenja, ako njeguje u obitelji sklad, ako se čuva velikih uzbuđenja, napose velikih depresija, ako radosno i s ljubavlju nosi dijete pod srcem, već tim svojim tako sređenim životom ona mnogo pomaže svome djetetu da se kasnije normalnije razvije.

Ako naprotiv u obitelji vlada nesklad i neprestana napetost, pa ako i samo dijete roditelji očekuju kao teret koji im je na njihov životni put neželjeno došao, takvo će dijete, kako potvrđuju mnoga novija iskustva, na svom značaju nositi tragove te neželjenosti.

Imao sam prilike susresti nekoliko takve djece, koja su bila opterećena teškom depresijom. Tu se ne radi o nezakonitoj djeci, nego o djeci koju su roditelji preko volje primili. Tako mi je jedna već odrasla djevojka došla potištena i jadala mi se kako na svakom koraku osjeća da je suvišna na ovom svijetu, da je roditelji nisu željeli, da joj tu neželjenost iz dana u dan otvoreno pokazuju. Ona je siroče bez očinske i majčinske ljubavi uza sve to što ima i oca i majku. Tko će joj ikad u životu taj manjak nadoknaditi?

Kao što je dijete posve vezano uz majku kroz devet mjeseci dok ga ona nosi pod srcem, gotovo ništa manje nije od nje ovisno i nakon rođenja. Majka je u početku sav njegov svijet. Ona ga hrani na svojim grudima, pere ga, previja ga, nosi ga, grli ga, smješka mu se, tetoši ga i danju i noću. I najveću radost i sigurnost nalazi u njezinu naručju. Ona zna kako će ga svojim tepanjem uspavati, kako će zaustaviti njegove suze, kako će mu prve korake u život učiniti što zaslađenijim, što manje teškim.

Tako može postupati samo ona majka koja iskreno svoje dijete voli, kojoj je ono njezin život i njezina radost i njezin ponos.

Ali ako je ono neželjeno došlo na svijet, onda će nažalost u svojoj majci naći svoga prvoga neprijatelja. To će mu svjedočiti njezina nebriga, hladnoća, njezin hladni pogled, njezin tvrdi i opori glas. Uzalud će prema njoj pružati ručice željno zagrljaja. Dugo će čekati da bude nahranjeno ili previjeno. Već od prvih dana pred njom se neće smjeti isplakati niti bilo što poželjeti, a da sve to ne bude popraćeno njezinim psovanjem i ukorom, pa možda čak i udarcima.

Takvo će se dijete već u prvim mjesecima života povlačiti u sebe, zatvarati u svoj svijet, priučavati na osamljenost i na hladnoću ljudi. U njemu će se već u tim prvim danima života rađati nepovjerenje prema okolini, jer se posve razočaralo na onoj koja mu je morala biti suncem života, a eto postala mu je mrak i studen.

Takvih majki ima, nažalost, iz dana u dan sve više kako raste općenita borba protiv djece. Stoga ima sve više i nesretne djece, djece bez sunčanog djetinjstva.

Već u prvim mjesecima djetetova života majka svojim postupcima započinje s moralnim odgojem. Kako god ona voljela svoje dijete, ipak mora razlikovati njegove opravdane želje i potrebe od njegovih hirova koji se već u tim prvim mjesecima počinju javljati. Bude li trčala k njemu odmah čim ono zaplače, brzo će ga razmaziti i učiniti nemogućim i sebi i cijeloj okolini. U njemu će razvijati sve većeg tiranina, koji se ne obazire ni na koga kad se radi o ispunjenju njegovih želja. Takvo će se dijete kasnije teško moći uživjeti da ne postoji ono samo na ovom svijetu. A to će posebno osjetiti njegova braća i sestre smatrajući da su oni prikraćeni i u ljubavi i u brizi svojih roditelja, napose majke.

Bude li mu majka pružala s ljubavlju sve ono što mu je opravdano potrebno, a ujedno ga učila na red i odricanje već u tim prvim mjesecima, dijete će malo pomalo i nesvjesno početi osjećati da se mora držati nekog reda i da mu nikakav plač neće pomoći da iznudi od majke ispunjenje svojih dječjih hirova. Tako će već od tih prvih dana naučiti da čovjek ne može uvijek imati sve što zaželi.

Kad dijete počne praviti prve korake i izgovarati prve riječi, za majku započinje razdoblje konkretne pouke. Ona mora u djetetu sve više buditi duh svojim pričanjem, mora mu pomagati da se sve sigurnije osovljuje na svoje noge i da hoda. S njime će razgovarati učeći ga tako govoriti. Pružat će mu priliku da upozna razne stvari i osobe u svojoj okolini, da se nauči pojedinim stvarima samo služiti. Sve više će ga priučavati da samo jede. No tu će imati ujedno preobilje briga pazeći da se djetetu što ne dogodi. Ono još ne zna razlikovati ono što je opasno od onog što mu neće škoditi. Koliko će morati paziti na to da se na štednjaku ili peći ne opeče, da se ne ofuri vrućom vodom, da ne padne po stepenicama, da se ne dočepa noža i ne poreže. Stoga već u tom razdoblju dobro je dijete poučavati da razlikuje pomalo ono što smije od onog čega se mora čuvati. To ide polako, ali što će majka biti strpljivija i ustrajnija, to će imati u tome više uspjeha. Tako će dijete postepeno učiti da općenito u životu ima stvari kojih se čovjek mora čuvati i stvari koje su mu potrebne za život. Još više, počet će pomalo uz majčinu pomoć i pouku razlikovati dobro od zla.

U to vrijeme dijete je sposobno da prima i prvu vjersku pouku. Stoga će mu majka pričati o dragom Bogu, Isusu, Anđelu Čuvaru, posebno njegovom, učit će ga prve kratke molitvice, posebno znak križa, sklapat će mu ručice na molitvu. Od vremena do vremena bit će dobro da ga povede sa sobom u crkvu i da mu tu dade prve pouke. Tu ga može dovesti pred svetohranište, pokazati mu koju od slika križnog puta i tome slično.

Ovo prvo razdoblje veoma je važno za vjerski odgoj djeteta. Ti prvi utisci i prve spoznaje duboko se u-

tiskuju u malu dušu koja je još kao neispisana ploča. I što je koje dijete u tom razdoblju primilo temeljitiju pouku u vjeri, to će kasnije lakše razvijati svoju vjeru.

Kod pouke bilo vjerske bilo one u svijetu i prirodi veoma mnogo mogu pomoći razne slikovnice, ali prednost imaju one u bojama, jer dijete boje, osobito one žarke veoma privlače. A dobro je djetetu od tri do četiri godine dati i malu crtanku i nekoliko olovaka u boji da ono samo pomalo crta ono što je vidjelo oko sebe. Tako aktivno sudjeluje u spoznaji svijeta oko sebe. A majka će iz tih crteža lakše upoznati što na njezino dijete više djeluje i na koji način ono otkriva svijet. Prema tome će onda lakše moći usmjeriti u svoje pouke.

Kako vidimo, velika je i važna majčina uloga u prvom razdoblju djetetova života. Ona mu je prvi učitelj, vođa, tumač, oslonac. Ona oblikuje dječju dušu i srce i pripravlja dijete da bude što sposobnije za buduće životne korake. Samo na čvrstim temeljima prvog djetinjstva moći će nastaviti izgrađivati dalje dječju dušu i srce u drugom razdoblju.

Bit će dakle veoma korisno da se svaka majka koja ima nejako dijete malo zamisli kako je do sada postupala sa svojim djetetom i što mora od sada poduzeti da ispuni svoju veliku i svetu zadaću materinstva. Jer potpuno materinstvo nije samo u tome da majka rodi dijete, nego nakon što ga je rodila da ga temeljito i odgoji.

Juraj Gusić

MISIJE

Juraj Gusić

Domaći kler u misijama

U Djelima Apostolskim veoma je zorno opisan način na koji je sveti Pavao Apostol osnivao nove crkvene općine. Kad bi došao u neki grad, započeo je : propovijedanjem riječi Božje. Tako bi radio ili sam ili uz pomoć kojeg od svojih pratilaca. Nakon što je uspio sakupiti određen broj svećenika iz poganstva i židovstva, onda je između njih izabrao najrevnije i dobro poučene muževe te bi od njih neke posvetio za biskupe, neke za svećenike i neke za đakone. I njima je povjeravao daljnji razvitak te crkvene zajednice, a on bi polazio u drugi grad da i tamo osnuje novu kršćansku zajednicu.

O tome Luka doslovno piše: »Pošto su Barnaba i Pavao navijestili Veselu vijest u gradu Derbi te mnoge učinili učenicima, vratiše se u Listru, Ikonij i Antiohiju. Utvrđivali su duše učenika i opominjali ih na ustrajnost u vjeri . . . U svim su im crkvama postavljali starješine nakon molitve i posta te ih povjerili Gospodinu u koga bijahu vjerovali.« (Dap 14, 21-23)

Na sličan je način Crkva radila kroz sva stoljeća u svim misijskim krajevima. I gdje nije uspjelo misionarima odgojiti domaće svećenike i na njih prenijeti vodstvo crkvenih zajednica, tamo je sav misionarski rad ostao neplodan, nesiguran za budućnost Crkve u tim krajevima. To su potvrdili mnogi primjeri u povijesti misija i u Aziji, i u Africi, i u Americi.

Stoga nas ne smije ni najmanje začuditi briga prošlog Koncila za odgoj domaćeg klera u misijama. U Dekretu o misijama čitamo: »Da bi se zasadila Crkva i da bi rasla kršćanska zajednica potrebne su različite službe, koje izvedene iz same zajednice vjernika Božjim pozivom, treba da svi bližno podupiru i njeguju. A njih spadaju službe svećenika, đakona i katehista i Katolička akcija . . . (Br. 15.)

S velikom radošću zahvaljuje Crkva za neprocjenjivi dar svećeničkog zvanja što ga je Bog udijelio tolikim mladićima među narodima koji su se nedavno obratili Kristu. U svakom naime ljudskom društvu Crkva pušta dublje korijenje kada različite zajednice vjernika imaju vlastite službenike spasa u redu biskupa, svećenika i đakona neke između svojih članova. Oni služe svojoj braći tako da nove Crkve pomalo steknu dijecezensko uređenje s vlastitim klerom.« (Br. 16)

Odgoj domaćeg klera u misijama nije lak. Te nove kršćane treba najprije odgojiti za žrtvu, zatim za svijest odgovornosti u njihovoj vjerskoj sredini, onda za aktivno sudjelovanje u odgoju domaćih svećenika. Da se to ne postizava preko noći, pokazuju nam primjeri i u Aziji i u Africi. U Africi ima na primjer mnogo obraćenja na kršćanstvo, ali u isto vrijeme ima veoma malo domaćih svećenika. U Zambiji je trebalo 15 godina da iz jednog sjemeništa izađe jedan svećenik. I premda u toj zemlji ida do sada preko 800 tisuća katolika, svećenika domaćih ima svega nešto preko 50. I u sjevernoj Indiji nailazimo na taj problem. Broj svećeničkih zvanja nikako ne raste razmjerno s brojem vjernika.

Kada dakle imamo pred očima važnost domaćeg klera i poteškoće da se taj kler odgoji, onda možemo lakše

shvatiti kako je potrebno i moliti za domorodačka duhovna zvanja i misionarima materijalno pomagati da lakše odgoje te toliko potrebne svećenike. Ujedno je potrebno moliti i na tu nakanu a se tim budućim svećenicima u sjemeništima i bogoslovijama pruža zdrava nauka i da ih se odgaja za prave Kristove apostole. U tome možemo posve konkretno mnogo pomoći našem ocu Gabriću u Bengaliji, koji iz godine u godinu školuje po nekoliko mladića da im pomogne doći do oltara, a isto tako i po desetak djevojaka da im olakša put do redovničkog zvanja. I naši misionari u Zambiji već su nekoliko puta pisali o tome. Tamo su neke župe iz drugih zemalja preuzele brigu za uzdržavanje jednog ili drugog svećeničkog ili redovničkog kandidata. Možda bi se nešto takvo moglo učiniti i kod nas bilo za zvanja u Bengaliji bilo za ona u Zambiji, bilo za ona u Kongu ili Zaire.

Učinimo posve konkretne odluke u toj stvari, da ispunimo i želju Koncila i Kristovu zapovijed koji nam je rekao: »Žetva je velika, a poslenika je malo. Molite dakle Gospodara žetve da pošalje poslenike u svoju žetvu!«

BENGALIJA

Uz veliki napor od sela do sela

Otkada je otac Gabrić premješten u Basanti mnogo manje ima vremena za pisma, jer se nalazi sâm na toj velikoj župi. Ipak je 28. svibnja uspio napisati podulje pismo, kojim preko Glasnika želi izreći zahvalnost svim svojim dobročiniteljima, a ujedno malo opisati svoj rad na tom novom terenu. Evo tog pisma u cijelosti.

Basanti, 28. svibnja 1972.

Dragi prijatelji i dobročinitelji!

Ne znam uistinu gdje bih počeo i kako bih počeo . . . Mislio sam da ću s odgovorima na pisma i s vijestima iz Basantia zakasniti za koji dan, no sada vidim da ti dani postaju — mjesec! Pa čak je i sveti Ante pred vratima i s njime kišno doba, a s kišom teški dani pohađanja selâ kroz vodu i blato. Pa eto opet se valja javiti malim zajedničkim pismom. I ja sam siguran da se nitko neće ljutiti, a i nema se smisla ljutiti na nas Dalmatince — Mate osta Mate!

Kako Vam javih zadnji puta, ostao sam bio sâm samcat u Basantiu, pa je posla — i po mome računu — bilo »mrvičak« previše. A i vrućina je ove godine pritisla. Mnoge dane bilo je između 40 i 45 stupnjeva u hladu. U nekim predjelima digla se temperatura i do 49 stupnjeva. Mnogo je ljudi umrlo od sunčanice. I uz to strašna je suša pritisla. U mnogim selima nema vode da se opereš, a o pitkoj vodi da i ne govorim. Kad sam ono stigao u Birajnogor u tri sata popodne — sasvim izgoren i iscrpljen od vrućine — zamolih za čašu vode. Donijeli su mi odmah. Rekoh im da ja neću čaja nego vode. Reče mi katehista Šontoš: »Oče, to je naša pitka voda. Još je samo jedan ribnjak u selu u kojem ima oko dva metra vode, i odanle svi nosimo vodu!« — Prekrstih se, zažmirih, progutah — i ostadoh živ, i izgleda mi — i jači . . . Po svoj prilici je bilo dosta vitamina i malih račića u vodi . . . No glava se vrtjela. Bio sam na suncu od deset sati ujutro po onoj najgoroj vrućini. Radio je javio da je tog dana bilo 43 stupnja u hladu. I mora da me je malo uhvatila sunčanica. Kao da goriš. Niti sjediti ne možeš niti spavati. Bio sam uistinu slab. Slijedećeg jutra držeći se oltara rekao sam svetu misu. Onda je dobra sestra Alfonza donijela nekoliko dobrih lijekova, »službeno« mi naredila potpuni odmor, i ja se, linčina, odmarao sve do večeri. I kako sam ja uvijek sretne ruke: na mladu i zaraslo, i sutradan ja opet krenuo na putovanje.

Nego da Vam koju reknem o tom prvom putovanju. Punih deset dana bio sam po selima. I dobro sam se napješačio. Moram priznati: nije bilo lako, no bilo je toliko sreće pohoditi sva ta draga moja sela, sresti se sa starim prijateljima, i živima u njihovim kolibama, i mrtvima na malim seoskim grobljima. Na ranigorskom groblju uz Kultolski kanal leži ona Božja mučenica, gubavica Melina. Koliko li se puta ona uz to malo groblje s velikom mukom dovukla do kapelice da primi Isusa. I sada je Isus primio nju, i Isus i draga Gospa, koju je ona toliko ljubila. Melino, sjeti se sviju nas u lijepom nebu!

Počeo sam pohod s jednim od najvećih naših sela — s Piprekhalijem. Predvečer je bilo kad smo stigli s onu stranu Jelekhalske rijeke. Bila je oseka. Trebalo je do ladice gaziti kroz blato. Ladara nema. Na ladici sjedi njegova mala kćerka Aroti (Blagoslovljena). Učitelj je Kanai sav zabrinut kako ćemo preko.

»Baba, kothae? — Gdje ti je otac?« upita on Aroti. »Tko će nas prevesti na drugu stranu?«

»Aroti!« odgovori ponosno djevojčica.

»Parbi? — Hoćeš li moći?«

»Parbo na? Ami majhir meye! — Ne mogu? Ja sam lađareva kćerka!« još će ponosnije vrijedna djevojčica.

I zbilja je pokazala da je kćerka lađareva. Još je nekoliko ljudi ušlo u malu lađu. Valovi nas ljuljaju, no Aroti je na to naučena. Ona se svega toga ne boji.

Rodila se na rijeci, mrmor valova je pjesma njezina djetinjstva.

Pitam je o njezinom malom bratu Šandhonu. On ide u treći razred. Ona ne ide u školu, pomaže kod kuće, ali je je Šadhonu kupila jednu knjigu. I Šadhon joj pred večer čita iz te knjige.

Na rastanku sam joj utisnuo mali dar u ruke, da svom malom bratu Šadhonu kupi još jednu knjigu. Da ste je samo vidjeli kako je bila sretna. I na povratku je zapjevala pjesmu gangeških lađara: »Majhi re, majhi re! — O lađaru, lađaru!« Divno je slušati tu pjesmu dok se suton spušta nad obale Gangesa.

Onda sam krenuo kroz selo od kolibe do kolibe. Svagdje kratka molitva i blagoslov. Nailazim tu na stara, poznata lica, no i na mnoga nova. U deset godina mnogo se toga promjenilo.

Došli smo i do kapelice. Poplave i vihori skoro su je sasvim uništili. Tu sam i prespavao pod vedrim nebom, jer kapelica nema krova. U seoskom smo vijeću odredili da ćemo se odmah dati na gradnju nove kapelice, ovaj put od ci-

gle. Selo će skupiti i isprositi po ostalim selima kojih 4.000 dinara, a ostalo ću ja morati dodati. Zemljište je već prije darovano. Kod sviju je zavladalo veliko oduševljenje. Pa se eto i Vi molite da bismo mi naskoro mogli dovršiti tu kapelicu.

U Kumrokhaliju (selo tikava) također je nastradala kapelica. Satri Okohoy, kome su već 92 godine, reče mi da on moli Isusa da ga poživi dok se kapelica ne popravi . . .

U selu ima dosta bolesnika, pa smo ih uz zajedničku molitvu i pjesmu sve pohodili. A predvečer su mladići iz sela imali malu predstavu iz Isusova života.

Dječica iz Čunčure čekala su mene i katehistu Khitiša na kanmarijskom nasipu. Odanle smo krenuli preko isušenih rižinih polja ravno prema selu. To je jedno od naših najsiromašnijih sela. Gonešova mala Čončola već je velika djevojka, Pavlova se dječica pripravljaju za prvu svetu pričest, stari slijepi Jiten čuva kolibu dok mu sin Ronojit radi u polju.

Predvečer je cijelo selo došlo u crkvicu. Izmolili smo krunicu, otpjevali nekoliko pjesama i imali vjersku pouku. Nakon toga ljudi se vratiše kućama, dok sam ja još dugo u noć sjedio pred malom kapelicom diveći se krasnom zvjezdanom nebu.

Bamonpukur je naše najudaljenije selo. Koljena su pomalo klecala kad sam poslije podne tamo stigao. No bilo je puno veselja, pjesme i vijenaca, a i slatkiša. A ja sam u džepu imao i nekoliko »balona«, i to crvenih, pa kad sam ih počeo napuhivati, u isto vrijeme kao da su se širili i crvenili od radosti i nosići i obrazi mojih malih bamonpukurskih huncutića.

Navečer je bila sveta misa. Kapelica je bila dupkom puna. Tu ima dosta protestanata. I njih je mnogo došlo. Molite za njih, jer mnogi od njih iskreno žele stupiti u svetu Crkvu.

Poslije mise pjevajući odosmo sve do rijeke Gangesa da odnesemo svetu pričest bolesnom Protapu. Kolika je to bila utjeha za Protapa. Vjeran je on Isusu: ne bi propustio svetu misu ni za što na svijetu. No već je nekoliko mjeseci teško bolestan. Sjetite ga se u svojim molitvama.

I onda, moj Ante, put pod noge. Dobro sam se napješačio do Phulbaria. Prije desetak godina sve je to izgledalo dosta blizu, no godine odmiču, pa kao da i ovi bengalski nasipi i odmiču i d-u-l-j-e se . . .

Preko Narabuni Hat udario sam na Motordighi i onda kod škole moga starog prijatelja »Khora Mastera — Hromog Učitelja« čekala je skupina djece i mladića iz Phulbaria. Stari učo bio je sav razdragan, kad me je ugledao. A i ja sam bio razdragan. Desetak dječice sjedi pod banian stablom, ravnajući učo sa šibom u ruci i osmijehom na licu — ravna svoju školu. Isto kao i pred deset godina. Tu se stvari ne mijenjaju: selo se drži svojih tradicija.

U Phulbariju prvi je pohod bio u malu kapelicu, a onda teško bolesnom našem katehistu Bipinu. Kao da je čekao na svećenika. Providio sam ga. Čitavo selo moli. Bipin mirno i pobožno odgovara. Zamolio je sve za oproštenje. Obećao je da će se za sve u nebu moliti. I nakon nekoliko dana otišao je naš dragi Bipin da nastavi svoj rad katehiste iz lijepog neba. Počivao u miru Božjem!

Pohodio sam dakako i mog starog Pranu. On je prekoračio devedesetu, oči su mu slabe, no zubi su mu još dobri, a u ruci mu ona »magična šibica« kojom uređuje i sređuje tridesetak unučadi i praunučadi, kad se skupe na krunicu i večernju molitvu. Jer to je sveti običaj u njegovoj kući. I ja sam u one dane,

kad bih pohodio Phulbari, zajedno s njima molio krunicu.

Zadnji dio ovog puta bio je najteži. I jer sam već bio umoran od dugog pješačenja, a i jer me je jako influenca uhvatila. Ostavio sam Phulbari veoma rano da uhvatim ladicu na Gangesu, koja će me prevesti prema Canningu, i onda opet preko velike rijeke do Amjhare. Odanle opet pješke do Das Numbera. Bio sam uistinu iscrpljen. Nekoliko sam puta morao sjesti na nasipu. A vrućina pripalila. I izvana i iznutra. Umoran, no ipak koliko sretan. Molio sam krunicu i mislio na tolika srca koja se zajedno sa mnom mole i žrtvuju. Mislio sam na tolike mlade duše, koje se pripravljaju za rad u vinogradu Gospodnjem. Od sjemeništa do sjemeništa, od novicijata do novicijata, od bogoslovije do bogoslovije — sve kao da ih gledam, tu našu uzdanicu, nove svećenike, nove redovnike i redovnice, misionare i misionarke. I onda čovjek zaboravi na sve poteškoće, na umor, na groznicu. Gazeći ta isušena i raspucana rižina polja, molio sam iz svega srca: »Dođi Kraljevstvo Tvoje!«

Bilo je baš podne, kad sam stigao u kapelicu. Sve je lijepo okićeno, sve čisto i uredno. Vrijedan je naš katehista Mihael i žena mu Anđela. A i mladići iz sela lijepo s njime surađuju. To me je najviše razveselilo po selima: ta međusobna ljubav.

Popodne bila je puna i crkvica i sve pred crkvicom. Imali smo najprije Križni put, poslije toga svetu misu. Ruke su mi drhtale, a noge klecale, no sve je sretno svršilo.

Preko Kolahazra vratio sam se natrag u Basanti za dva do tri sata, a onda opet nastavih s putovanjem.

U brzini dodajem još nekoliko redaka. Subota je navečer, odlazim opet u sela. Bio je kod nas tu Nadbiskup. Imali smo prvu pričest i krizmu. Bilo je oko 200 dječice.

Vrućina nas jednostavno osušila. No za koji dan doći će monsunske kiše. Temperatura će pasti, no pohodi selâ kroz blato i vodu bit će teži. Ali neretvanska žaba voli vodu . . .

Ostajte mi zdravo i veselo. Uvijek veseli, uvijek radosni. I koliko možete — strpljivi s linim o. Antom što Vam posebno na pisma nije mogao odgovoriti. No odgovorit ću, ako me krokodili prije ne progutaju.

Hvala svima na molitvama i darovima! Neka Vam presveto Srce plati i ovdje i u vječnosti!

Uz pozdrav i blagoslov zahvalni Vam u Srcu Isusovu

o. Ante Gabrić

ZAMBIJA

Javlja se otac Julije Pogany

Dragi moji prijatelji!

Čini mi se da je sada nešto više od jedne godine kako sam ostavio Ceylon i stigao ovamo u Zambiju. Glavni razlog zašto sam ostavio Ceylon bio je moje loše zdravstveno stanje. Napose zadnjih godina bivalo mi je sve slabije. I što se toga tiče ova promjena donijela mi je veliko poboljšanje. Ovdje je prilično suho, barem u ovom dijelu Zambije. Usporedivši sa Ceylonom nema ovdje toliko kiše.

Ovdje u Zambiji poučavam u sjemeništu. Svi moji đaci su Afrikanci. Što se tiče školovanja čini mi se da nije na tako visokom stupnju kao ono što smo ga imali na Ceylonu.

O samoj Zambiji ne mogu Vam mnogo pisati, jer sam dosta daleko od grada i sela. Škola nam se nalazi na osamljenome mjestu, oko 6 km od gradića Kabwe. No prije nego sam ja stigao ovamo mnogo je ljudi živjelo oko škole, koja je ujedno bila i misijska postaja u ovom području. Ali sada su ti ljudi otišli na posao u Kabwe. Tu i tamo se nađe koje manje seoce s nekoliko starijih ljudi.

U Zambiji ima dosta stranaca, koji su ovamo došli ili da nešto zarade ili da pomognu zemlju u razvoju. Zambija se veoma brzo razvija. U tome se stvaraju dvije klase stanovništva: bogati i siromašni. Oni koji jedu svaki dan samo nsimu, žgance, i oni koji se hrane kao lordovi. Izgleda da srednja klasa uopće ne postoji.

Pozdravljam sve svoje prijatelje, napose one s kojima sam boravio u Travniku. Ja doduše sada radim u Zambiji, ali srce mi je još uvijek na Ceylonu

o. Julije Pogany

gdje sam proživio 22 godine. I svakako ne mogu zaboraviti svih onih preko tisuću studenata, kojima sam bio profesor. Možda sam koji puta bio malo prestrog prema njima, ali sve sam ih neobično volio.

I na kraju preporučujem cijelu zambijsku misiju u Vaše molitve da i ovdje Bog blagoslovi moj rad i rad svih ostalih naših misionara.

Sve Vas srdačno pozdravlja

u Kristu odani

o. Julije Pogany DI

Iz pisma brata Ilije Dilbera

Dragi prijatelji misija!

Ovaj put izlazim pred Vas s jednom molbom. Znam da mnogi od vas rade za misije na taj način da skupljaju stare poštanske marke. Neki ih šalju za misije u Bengaliji, neki za misije u Kongu ili Zaire, a neki to čine i za naše misije u Zambiji. I nadalje pomažite na taj način naše misionare u drugim misijskim područjima. No ovdje bih Vas zamolio da ne zaboravite ni na nas ovdje u Zambiji.

Možda će se kome činiti da od toga ima malo koristi. Ipak se to isplati. Mi smo ovdje samo od prihoda od prodaje starih maraka nahranili mnoge gladne i mnogima nabavili potrebno odijelo. Osim toga, od tih prihoda sagradili smo tri lijepa oltara od kamena u tri novosagrađene crkve. Ti će oltari biti najljepši spomenik onima koji su ih na ovaj način pomogli podići.

Tko dakle želi poslati stare marke za naše misije u Zambiji, neka ih pošalje na ovu adresu: Stjepan Dilber, Jordanovac 110, 41001 Zagreb, pp. 169.

Svim takvim dobročiniteljima unaprijed hvala!

Ilija Dilber

Poruka iz Malawija

U istom pismu napisao je brat Ilija Dilber i nekoliko redaka o jednom govoru što ga je održao dr. Kamuzu Banda, predsjednik susjedne države Malawi.

Koncem ožujka ove godine u državi Malawi otvorene su omladinske svečanosti. Svečanost je otvorio sam predsjednik Malawija, Kamuzu Banda. Tom zgodom održao je on govor, koji sam pratio preko radija.

U govoru je najprije isticao vrline malavijske mladeži, napose naglasujući ozbiljnost kojom su se oni prihvatili izobrazbe u poljodjelstvu, zanatstvu i tehnici. Sve je to popratio konkretnim primjerima. A onda je rekao:

»U Zapadnoj Evropi i u Americi govori se o nekakvom novom načinu odgoja mladeži. Kakav je to novi odgoj mladeži? Ide se za tim da mladi mogu raditi što hoće... Mi vidimo i čujemo dokle je taj novi način odgoja doveo. Vidimo

što se s tim novim načinom odgoja postiglo . . .« Onda je nabrajao razne negativnosti mladeži u Evropi i Americi. A onda je dodao da ti mladi žele prodrijeti pod svaku cijenu tom svojom kulturom u Afriku. No poručio im je: »Ako je to kultura Evrope i Amerike koju oni žele i nama donijeti; ako je to kršćanstvo Evrope i Amerike, kojega oni žele nama dati, onda tu kulturu i to kršćanstvo neka zadrže za sebe u Evropi i Americi! Te kulture i toga kršćanstva mi u Africi ne trebamo . . .!«

Dobro će biti da se malo zamislimo u te riječi jednog crnačkog vode.

Otac Nikola Šipušić se vratio

Početkom svibnja vratio se iz misija u domovinu otac Nikola Šipušić. Prilično je teško obolio, pa mu je liječnik savjetovao da se što prije vrati u domovinu, jer da će tu biti još koliko toliko sposoban za rad, dok bi ga afrička klima brzo uništila. Zdravlje mu je najviše stradalo zbog pomanjkanja pitke vode i svježe hrane.

Sada je u domovini pomoćnik upravitelja župe Visoka u Splitu.

Iz života Crkve

PAPA O CRKVI

»Treba gledati Crkvu sa sinovskim osjećajima« — rekao je Pavao VI u jednoj audijenciji srijedom i nastavio:

»Danas se zapažaju dva različita stava u prosuđivanju Crkve: jedan neprijateljski, drugi prijateljski. Neprijateljski je danas vrlo raširen, te se upravo nametnuo laičkom, profanom i svjetovnom današnjem raspoloženju.

No postoji i prijateljski stav, ili bolje sinovski, naš stav. Iako taj stav smije biti kritičan, dapače strog, ipak je sinovski, jer polazi iz ljubavi prema Kristu. No sinovski osjećaj ne traži mane, da ih onda širi, odnosno ne želi biti samo protuslovan i oporben, klevetnik. Uostalom zar danas nema listova koji se izjavljuju da su katolički, a ipak su im klevete i podvale glavna služba i program. I ljubav je milostiva, ne misli zlo, ne raduje se nepravdi. A zatim ono poimanje što Krist ima o svojoj Crkvi odnosi se samo djelomično na našu putničku crkvu u ovomu grješnomu svijetu.

Crkva jest i uvijek je bila sastavljena od ljudi. I sveci su imali svojih mana«, nastavio je Sv. Otac. »Mnogi su od njih bili brodolomci koji su se spasili. I to vrlo često na dramatičan način ili po mukotrpnim iskustvima. No ima prilično broj onih koji kažu da su kršćani, a ipak nisu pravi kršćani. Povijest Crkve ima toliko stratnica koje izgrađuju čovjeka. Tko gleda na Crkvu s prijateljskim i sinovskim osjećajima«, zaključio je Sv. Otac, »vidi u njoj istu sliku koju joj je Krist dao kad ju je u savršenom liku učinio svojom zaručnicom.«

PROMJENA KLIME U VJERSKOM OZRAČJU

Njemački tjednik Christ in der Gegenwart donio je ova zanimljiva opažanja od teologa i filozofa Karla Pflegera u traženju Boga i vjerskom zbivanju.

Mnogo toga u svijetu, pa i crkvenom životu, izgleda crno, kao da se ostvaruje doba iz Apokalipse, kad će zavladati babilonska bludnica: »Tada vidjeh kako žena jaši na zvijeri, koja je bila pokrivena riječima hulenja na Boga«. Kriza danas zadire doista u samu bit kršćanskoga života.

Pa ipak, ne smije li se, ne mora li se prihvatiti mišljenje da se i današnja kriza odvija pod Božjim pogledom? Kao kršćani ne smijemo nikad zaboraviti da čitava povijest sa svim njezinim krizama jest i ostaje povijest spasenja.

Možda bi se zbivanje u povijesti čovječanstva moglo usporediti s promjenama na Zemljinoj površini. Iza proljeća u početcima kršćanstva i njegova žarkog ljeta u visokom srednjem vijeku nastala je u novom vijeku vjerska zima, ledeno doba vjere. Ali danas kao da ima mnogo znakova vremena koji pokazuju na veliku promjenu klime. Čini se kao da dolazi južni vjetar koji otapa led.

Nekoliko primjera za to: Dok se na Zapadu osjeća još snažno ledeno doba, npr. u Njemačkoj stalni porast ljudi bez vjere, i u čitavoj zapadnoj Evropi nestajanje duhovnih zvanja, na Istoku, proti svemu ljudskom očekivanju javlja se vjersko proljeće. Neke su zemlje poduzele »pokušaj koji je zapanjio svijet i zaustavio dah«, da se naime svim mogućim sredstvima uništi vjera u ljudskoj prirodi. I kao da je to u 20 godina rada uspjelo te se pred drugi svjetski rat slavilo slavlje da je vjera izumrla. A onda, 30 godina iza toga htjelo se pokazati da je smrt vjere neoboriva činjenica. Kad tamo, 70 od 100 ljudi izjavilo je na upitnim arcima da vjeruju u Boga. A zacijelo su još mnogi iz obzira prema prilikama prešutjeli svoje vjersko osvjedočenje. Začuđenje je bilo toliko da je na-

redeno neka se svi statistički papiri unište.

Što dolazi?

Dvadeset i pet-godišnji francuski romanopisac Didier Docoin dao je interview katoličkom franc. listu »La croix«. Među ostalim rekao je i ovo: »Neki romanopisci kažu: Dolazi dan, ili: Dolazi noć. A ja tvrdim: Dolazi Bog«.

Zbiva se naime danas neka mistična-tajanstvena eksplozija:

To se više ne može prečuti. Svjetske novine o tom pišu, dakako već prema svom gledanju na svijet. Neki s oprezom sumnjom, Pavao VI s nekom nadom. Radi se o »Isusovu pokretu« kod milijuna mladih. Da li je to »neki po-

modni izražaj mladenačke nezrele kulture, koji je ovaj put izašao s vjerskim obilježjem?«. — Ili je to pravi mistički prodor s čežnjama za vjerom? — To se čini bliže istini. Kao da je to za mlade bijeg od nepodnosivo zalutale kulture. No ovaj put ne bijeg u varavi svijet droga, nego u vjersku jezgru zbilje. No oni su dovoljno iskusili slom znanstvenih nazora na svijet, pa neće ni znanstvene teologije, nego preko životnog materijalizma prodiru u neposredno osjećajno kršćansko doživljavanje, upravo proživljavanje Isusa Krista. Oni praktički provode djela Isusove vjere. »Isusov pokret predstavlja najveće duhovno probuđenje mladeži u našoj povijesti, i možda povijesti svih vremena«.

Traži se čisto duhovno ozračje

Ne može se doduše očekivati masovni povratak kršćanstvu u skorom roku, ali sigurno je to da mnogi znakovi ukazuju na promjenu klime u suvremenom osjećanju i gledanju. Ateistički otvrdnuli duh vremena kao da se tali nekom eksplozijom. Tako je neki učenjak antropolog izjavio: Uvjeren sam da moramo ovršiti dugi kulturni marš kroz najstarije i najdublje vjerske osjećaje čovječanstva. Ne zato da ih jednostavno preuzmemo, nego da opet dobijemo životni sok koji je današnji tehnički razvitak isušio«.

Kod sveg opreza u sudovima smije se mirne savjesti reći da je naklapanje o mrtvom Bogu proizvod nečije želje ili straha. — A protestantski crkveni povjesničar izjavio je u svojoj knjizi s naslovom »Nove religije« ovo: »Povijest vjere nije zaključena, ona se nastavlja dalje. Prema razvitku vjerske svijesti i u vezi s novim povijesnim iskustvima dolazi se do novih vjerskih osebina«. Tako u Americi, Africi, Vijetnamu i Japanu. Te vjerske pojave nisu uvijek u biti kršćanske, ali njihova je značajka to da se njihova snaga traži u ozračju Boga.

POBOŽNI SU LJUDI OČITO SRETNIJI OD DRUGIH

Tako izjavljuje jedna američka ustanova. Navodi da to može ustvrditi na temelju ispitivanja što ih je provela kod 400 odraslih u New-Yorku i okolici. Kao vrlo sretni ljudi izjavilo se 36 od sto ispitanih žena i 26 od sto muževa. A među njima je to dvaput više kod izrazito vjerskih ljudi nego kod onih indiferentnih ili nehajnih za vjeru.

Ta ustanova izvodi iz toga ovaj zaključak: »Vjera ima očito veliko praktično značenje u osjećanju i životu«.

AMERIKA — OBNOVA DUHA

Skupina kršćana evangelika organizirala je kampanju za duhovnu obnovu Sjedinjenih Američkih Država u godini 1973. — Program je nazvan »Ključ 73« — (Key 73). Žele ostvariti nekoliko osnova koje bi imale poboljšati duhovno stanje svih kršćana. — Već su tri katoličke biskupije pristale uz taj program, dok tjednik »National Catholic Register« iznosi želju da cijela katol. Crkva u Americi pomogne program te duhovne obnove. »Ključ 73« želi upozoriti sve ljude na njihov kršćanski poziv, da uspostave živ i osoban odnos s Isusom te osjete potrebu neka ih vodi Duh Sveti.

APOSTOLAT MOLITVE

U isusovačkoj rimskoj crkvi Al Gesu obnovili su za blagdan Srca Isusova članovi Družbe Isusove posvetu Srcu Isusovu, koju je Red prviput izrekao prije 100 godina 1872. Na koncelebriranoj misi, kojoj je predsjedao general reda o. Pedro Arrupe, sudjelovalo je oko stotinu isusovaca iz raznih rimskih kuća.

Pobožnost Presv. Srcu Isusovu jedno je od osnovnih obilježja isusovačke duhovnosti. U nastojanju da se što više proširi ta pobožnost, isusovci su poduzimali razne pothvate, osnovavši između ostaloga i zajednicu Apostolat molitve, koji danas ima preko 40 milijuna članova, izdaje i svoje novine na 50 različitih jezika, osobito u Glasnicima Srca Isusova. Hrvatski je Glasnik po broju pretplatnika treći na svijetu.

ZNANOST I VJERA

nisu u suprotnosti, nego su sestre, izjavio je svjetski atomski učenjak Wernher von Braun u govoru studentima na »Abbey College-u«. To je institut povezan s benediktinskom opatijom u Belmontu u S. A. Državama.

»Nije moguće promatrati ljepotu svemira, rekao je taj učenjak, a da se ne zamijeti prisutnost božanskog umjetnika — Zar je potrebno užeći svijeću da vidimo sunce? upitao je von Braun. Tako čovjek prema mjeri svoje spoznanje svemira i njegova čudesnoga sustava ne može a da sav zapanjen ne prizna veličinu Stvoritelja.

Von Braun je zatim objasnio značenje novih otkrića za čovječanstvo. Nova istraživanja mnogo pridonose jedinstvu svih ljudi, a posebna tehnika pomoći će rješavanju mnogih problema, kao npr. onomu trovanja i onečišćavanja zraka i sve prirode. — Na koncu sastanka opatija Belmont dala je von Braumu počasnu diplomu.

ŽRTVA LJUBAVI

Oko podne 3. lipnja ove godine tragično su poginula dva misionara iz misijske družbe Presv. Srca, uz herojski čin ljubavi. Nesreća se dogodila u župi Kigumba blizu Kampale u Ugandi.

O. Mario Pozza, rođen prije 37 god. u jednom mjestu blizu Vicenze u Italiji, sišao je u zdenac da spasi nekog dječaka koji se spustio u zdenac i počeo se gušiti od otrovnih plinova. S natčovječnom snagom uspio je o. Mario uz pomoć subrata o. Pavla Ponzija izvaditi dječaka iz bunara. No i sam izmoren i omamljen od plinova naglo se onesvijestio i pao u bunar.

Kad je to vidio drugi misionar, o. Pavao Ponzi, po narodnosti isto tako Talijan, odmah se spustio u bunar da pomogne subratu, no i on je postao žrtva ljubavi.

Nažalost nije bilo nikoga da im pomogne, te su oba mlada misionara umrla prije nego što su stigla subraća iz obližnje misijske postaje u Misindi. Trebalo je čekati i vatrogasce iz Kampale da izvade oba misionara.

Međutim su stigli drugi misionari i misionarke zajedno s biskupom iz Hoima, msgr. Baharagatom. Kasno uvečer stigao je i provincijal O. Marchetti te odmah odslužio misu zadušnicu.

»Onoga časa, piše o. Marchetti, shvatio sam veličinu žrtve što je od nas traži Presv. Srce, uzevši k sebi dva najbolja misionara u naponu njihove snage.«

DA POPRAVI SVOJE GRIJEHE

Neki radnik iz Kölna u Njemačkoj pisao je uredništvu jednih novina neka pronađu bilo koga, muža ili ženu, siromaka ili bogataša, po mogućnosti ne odviše staroga, kome bi on darovao jedan od svojih bubrega i tako pomogao da ozdravi. To je obrazložio ovako: »Ja sam mnogim ljudima nanio nesreću. Sada, u 54. godini života, zbog toga sam vrlo nesretan. I kad ne mogu drukčije za učinjeno zlo dati zadovoljštinu, želim pomoći bilo kojem čovjeku.«

Prije toga dao se pregledati u jednoj bolnici, te je pronađen sasvim zdrav, a s jednim bubregom mogao bi poživjeti koliko i onaj komu daruje drugi bu-

breg. Piše da ne osjeća straha od operacije kod vađenja bubrega, a dodao je još i ovo: »Sve to shvaćam vrlo ozbiljno. Nikad se ne bih u takovim pitanjima šalio«. — Znak dubokog osjećaja ljudske **savjesti.**

ENGLESKA MLADEŽ U SAMOSTANIMA

Tisuće mladih između 15 i 25 godina želi nekoliko dana provesti u potpunoj tišini. Stotinu engleskih samostana prima ih na stan i hranu, te su sva mjesta tako popunjena da se mora najaviti godinu dana unaprijed. Ni izdaleka se ne može udovoljiti svim željama. Organizator takovih skupova po samostanima Michael Marshall govori o »nečuvenom zanimanju za takve dane. Broj prijava premašio je posljednjih mjeseci sva očekivanja«. On je rekao i ovo: »Mladi su ljudi već godinama bombardirani od televizije i drugih raznih ponuda. Buka i napetost upravo su ih iscrple, te sada ne traže ništa drugo nego kratko vrijeme potpune tišine i razmišljanja o sebi samima«. Sve veći pritisak od strane škole i sveučilišta stvorio je također želju za takvim tihim časovima. »Mnogi zapažaju da ne znaju ni za kakav viši cilj od akademskih naslova i položaja. Ali osjećaju da kod toga gube duhovne vrednote. Stoga žele mir za razmišljanje.« — To ne znači da oni žele ući u samostan, pa ni u dublju vezu s Crkvom. »Ali jasno je zapaža sve veće zanimanje među tim mladim ljudima za vjerska pitanja. Oni vide da njihov naraštaj posjeduje doduše sve komotnosti za život, ali ne zna za što bi trebalo živjeti.« — Mnogi vide i u tom djelovanju Duha Božjega.

ČASNA SESTRA SA 22 UNUČADI

Nedavno je u redu Pohoda Bl. Djevice Marije umrla u 72. g. života u Ujedemu Monika Marija Funke. Ona je prije 11 godina kao ratna udovica postala redovnica, pošto je najprije odgojila svoje devetero djece, a bila baka dvadeset i dvoje unučadi. Osobita je oznaka te družbe, koju je osnovao sv. Franjo Saleski sa sv. Ivanom de Chantal (Šantal) što prima u red ne samo mlade djevojke nego i »slabe, bolježljive i siromašne, jednostavne žene i udovice«. U vrijeme osnutka reda (1610.) bio je to velik preokret i u društvenom pogledu pionirski početak.

»UDOVIČIN NOVČIĆ«

Neka čistačica u münsterskoj bolnici ima malu plaću od 600 maraka, premda to u našem novu iznosi prilično svotu. Svaki mjesec daje od toga 75 maraka za razna crkvena dobrotvorna djela. Osim toga dala je na 3. korizmenu nedjelju — dobrotvornoj organizaciji Misereor 400 maraka, što znači oko 200 tisuća starih dinara. — Njemačke novine dodaju: kad bi svi članovi zajednice imali samo deseti dio tog duha požrtvovnosti, osobito oni koji imaju veće prihode od te divljenja vrijedne žene, koliko bi se dobra moglo učiniti, a oni bi se sami kod toga osjećali mnogo sretniji.

PASTORALNI PROBLEMI U POLJSKOJ

Bečki kard. König bio je gost kod godišnjega hodočašća muževa u Katovicama. Unatoč pljusku kiše skupilo se 150 tisuća muževa iz šleskog industrijskog područja. Kardinal je imao kratak govor, dijelom i na poljskom jeziku. Bio je zanosno pozdravljen. Na hodočašću iznesen je vlastima zahtjev da dopuste gradnju crkava, osobito u novim naseljima. U samoj nadbiskupiji Katovice živi 200 tisuća ljudi u novim četvrtima bez ijedne crkve.

U novinama iznesena je činjenica da je u istočnoj Šleziji nagla industrijalizacija dovela do znatnog opadanja polaska crkve. Doduše, u biskupiji Katovice redovito polazi crkvu još 70% vjernika. Broj o kojem dušobrižnici na Zapadu smiju samo sanjati.

ZA STARE LJUDE U AUSTRIJI

Dušobrižnički rad među starcima glavna je briga Crkve u Austriji. Tamo je milijun i pol osoba koje su prešle šezdesetu godinu života, a to je 17% svega stanovništva.

Najveće su teškoće po velikim gradovima, u kojima većina starih živi potpuno osamljena. U Beču postoji posebna organizacija zvana »Pomoćna služba za stare i bolesne«. Rad te organizacije sastoji se u kućnoj njezi bolesnika, vrše se osobni sastanci u zajedničkim dvoranama, priređuju se šetnje, izleti, predstave i slično.

Osim toga bečki kard. König osnovao je u svojoj nadbiskupiji »Fond za pomoć starcima«, kojim se pomažu takove ustanove po župama.

Josip Badalić

Požar u Đakovačkom sjemeništu

U petak, 23. lipnja, nešto prije devet sati ujutro tužno i uznemireno zacvilile su dvije đakovačke sirene. Bogoslovi su upravo u to vrijeme pred komisijom profesora polagali svoje završne semestralne ispite. Nisu ni slutili da je točno nad njihovim glavama već sve u dimu i plamenu, dok nije jedan od studenata dotrčao i povikao: »Vatra!«

Jedni su odmah skočili, pograbili kante i počeli donositi vodu na tavan i mansardo polijevajući buktinju; drugi su se učas popeli na krov skidajući crijep i nastojeći da tako presijeku put požaru i lokaliziraju ga; treći su spašavali stvari i pokućstvo.

Strelovitom brzinom, već nakon nekoliko minuta, dojurili su đakovački vatrogasci, a naskoro i oni iz Vrpolja, Osijeka i Slavonskog Broda. No uzalud, kad je zgrada visoka, ljestve prekratke, vode blizu premalo. No svi su se divovski borili i izlagali. Tek kad su se primakli osječki vatrogasci sa svojim velikim modernim kolima i ljestvama, stala se vatra

predavati, uzmicati, dok nije konačno potpuno ugašena.

Za sve to vrijeme mnogi su građani sa strepnjom promatrali tu borbu, više njih je plakalo . . . Vatra je uništila sjevernu stranu krova, preko pola istočne strane, sve mansarde i stropove na tom dijelu drugog kata. Najgore je što je pao i strop svečane dvorane, aule.

Prema prvim procjenama šteta se kreće između dvije stotine i četiri stotine milijuna starih dinara.

Zahvaljujemo ovim putem svim pomagačima, direktnim i indirektnim, jer da nije njih bilo, bila bi šteta mnogo veća. Naročito moramo pohvaliti naše bogoslove i licejce te časne sestre, koji su ne samo izvanrednom požrtvovnošću pomogli vatrogascima, nego su odmah nakon toga svu zgradu očistili od smeća i krša.

Obraćamo se i svim svećenicima, osobito onim koji su ovdje nekada studirali, za pomoć, prema svojim mogućnostima, da naše Sjemenište što prije vratimo u njegov prijašnji oblik i stanje. Svima unaprijed zahvaljujemo.

Prilozi dobročinitelja mogu se slati izravno na adresu: Sjemenište, 54400 Dakovo.

Poglavari Sjemeništa
Dakovo

ZAHVALJUJEM PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Franjo Klarić iz Boća zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenoj pomoći u ozdravljenju noge. I ubuduće preporučuje sebe i svoje.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj za primljenu pomoć. — Ana Orešković, Zagreb.

— Na primljenim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje im se preporučujem. — Milka Babić.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Josipu za primljene milosti, te im se i nadalje preporučujem. — N. J., Prelog.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj na uslišanim molitvama mnogo puta. — Slavica Petrać, Začretje.

— Na svim primljenim milostima od srca hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — Ana Pilek, Začretje.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju od teških ozljeda zadobivenih u prometnoj nesreći. — Ivan Majer, Štefanje.

— Ana Novoselec iz Ivanca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i sv. Anđelima Čuvarima na svim milostima primljenim u životu za sebe i obitelj, a napose na jednoj uslišanoj molbi. I nadalje im se preporučam. — Vlatka Janeš, Gerovo.

— Na velikoj milosti što sam izbavljena u pogibelji života hvala Presv. Srcu Isusovu Majci Božjoj i sv. Blažu. — Lj. R., Plešivica.

— Na primljenoj pomoći zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Ani. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Ana Cindrić, Oprisavci.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama za sebe i za svoju djecu. Molim i nadalje za njihovu pomoć. — K. G., Sisak.

— Kata Medved iz Gornje Bučice zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću na ozdravljenju.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću na ozdravljenju jedne osobe. — F. P., Pješivac, Dubrave.

— Boja Pavlović iz Pješivca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Gospi, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću na svome ozdravljenju. I nadalje im se preporučuje.

— Na svim primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu I ubuduće im preporučujem sebe i svoju djecu. — S. F.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu I Marijinu i sv. Antunu na uslišanoj molitvi. — Ljubica J.

— Paulina Sever zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu za 50 godina uspješnog rada kao primalja.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu, ocu Leopoldu i Mariji Klaudiji koja sam zazivala u teškim časovima bolesti svog djeteta, kao i na milosti što je mom mužu spašen život u nesreći i što mu se zdravlje ponovo vratilo. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Francika T., Ponikve, Gorski Kotar.

— Na svim primljenim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Jurju, sv. Roku i sv. Antunu. I ubuduće molim za njihovu pomoć za sebe i obitelj. — Dinka Kučić, Belej.

— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Nikoli Taveliću, bl. Maksimilijanu Kolbe, Ivanu XXIII. i Leopoldu Mandiću što su mi pomogli da mi je oko ostalo neozlijeđeno pri udarcu. — — M. L., Silba.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molitvi. — Sofija Betlehem, Peteranec.

— Zahvaljujem svetoj Obitelji na uslišanoj molitvi. — Marija Lovković, Peteranec.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Papi Ivanu XXIII. i ocu Leopoldu Mandiću na sretnoj operaciji moje kćeri, na položenom ispitu sina i na drugim milostima. — Evica Tolmačević, Forkuševci.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Svetogorskoj i sv. Nikoli Taveliću za prilično ozdravljenje i olakšanje u bolesti. Preporučujem im se i nadalje za pomoć u potrebama duše i tijela. — Evica Šoštarić, Gerovo.

— Na sretnom povratku sina kući, na zdravlju i drugim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu, sv. Antunu i Petru Barbariću. Molim i nadalje njihovu pomoć. — S. M.

— Za sve milosti u duhovnim i tjelesnim potrebama zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Nelka Drnić, Šestine.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, Papi Ivanu XXIII. i ocu Leopoldu zahvaljujem za ozdravljenje od teške bolesti i za druge milosti, te im se i nadalje preporučujem. — K. S., Čakovec.

— Na uspješnoj operaciji i drugim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. — K. F., Klis.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na položenom diplomskom ispitu kao i na pomoći tijekom studija. — Marija, Slavonski Brod.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, Ivanu Merzu i dušama u čistilištu na primljenim milostima. Preporučujem im svoju obitelj. — Ana V., Ogulin.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Ani, sv. Antunu i sv. Roku na uspjeloj operaciji od raka na crijevima. I nadalje im preporučujem sebe i svoju obitelj. — Ana Miljančić, Koprivnički Bregi.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i svetim zaštitnicima na pomoći u teškoj operaciji. Zahvali se pridružuje i moja kćerka. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — A D., Veliškovci.

— Od srca zahvaljujem Bezgrješnoj Djevici i sv. Antunu na uslišanoj molitvi i ujedno molim da mi i ubuduće budu u pomoći. — Jozefina V., Vinogradci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na mnogim primljenim milostima. — Marija Martinek.

— Preporučujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu svoju kćer i njezina muža da sretno stignu u domovinu iz Amerike. — Klara Pavlović, Ston.

— Na uslišanim molitvama hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i sv. Antunu. — Sofija Dožaj, Petrovaradin.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I ubuduće ih molim za pomoć za sebe i obitelj. — Ivka Bošković, Forkuševci.

— Dugujem više godina zahvalu Presv. Srcu Isusovu, čudotvornoj Gospi Sinjskoj, sv. Antunu i svim svetima jer su mi stoput pomogli u svim mojim potrebama. Molim da i ubuduće štite moju obitelj i budu nam u pomoći. — Vojnović Anka, Dugi Rat.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj na sretno položenom razredu i završnom ispitu. I nadalje molim njihovu pomoć. Marijana.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i dragoj nebeskoj Majci te ostalim dragim zaštitnicima za sve primljene milosti kroz cijeli život. Preporučam se i nadalje u svim potrebama. Barica Galović, Krapina.

— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, na primljenim milostima, a napose što mi je sin položio diplomski ispit. I nadalje se preporučam. Julijana Glavica, Čačinci.

— Preporučam se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći, te svetim zaštitnicima da mi pomognu u mojim teškoćama i potrebama. L. K., Podravina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu za mnoge milosti i sreću, i nadalje im preporučam sebe i sve djevojke i mladiće svoga kraja. Stipe Musa, Winterbach.

— Od svega srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu za zdravlje, sreću i dobar uspjeh djece u školi, te ih nadalje preporučam njihovoj zaštiti. M. B., Donja Vijaka.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

IX

RUJAN - 1972. - GOD. 63. - ZAGREB - CIJENA 1,50

Poštarina plaćena u gotovu

BOŽANSKO SRCE ISUSOVO

OBEĆAJE SVOJIM ŠTOVATELJIMA

1. Dat ću im sve milosti, koje su im potrebne u njihovom staležu.
2. Unijet ću mir u njihove obitelji.
3. Tješit ću ih u svim patnjama.
4. Bit ću im sigurno utočište za života, a osobito na smrtnom času.
5. Izlit ću obilje blagoslova na sve njihove pothvate.
6. Grješnici će naći u mom Srcu izvor i beskrajno more milosrđa.
7. Mlake će duše postati revne.
8. Revne će se duše brzo dići do velike savršenosti.
9. Blagoslovit ću kuće, gdje bude izložena i čašćena slika moga Presv. Srca.
10. Svećenicima ću dati dar, da taknu i najokorjelija srca.
11. Imena onih, koji budu širili ovu pobožnost, bit će zapisana u mom Srcu i neće se nikada izbrisati.
12. Svima, koji se budu pričešćivali KROZ DEVET MJESECI uzastopce SVAKI PRVI PETAK U MJESECU, obećajem milost pokore na smrtnom času: NEĆE UMRIJETI U MOJOJ NEMILOSTI ni bez sakramenta. Moje će im Srce biti sigurno utočište u posljednjem času.

Preč. gosp. župnicima

Na upravi Glasnika možete dobiti ovakav plakat u dvije boje, veličine 50 x 35 cm. Plakat je prikladan kao oglas na crkvenim vratima, a podsjeća na obećanja Presv. Srca.

U OVOM BROJU:

379 Svjedočenje za Krista po evanđeoskim savjetima, I. Kukula
383 Majka u životu djeteta, J. Gusić
390 Moja vjera, F. Šipušić
Nauka o milosti
Što je milost?
Kakvih sve ima milosti?
Priprava na opravdanje.
398 Redovnici u misijama, J. Antolović
400 Misje, J. Gusić
Katehisti u misijama
Tri pisma Majke Terezije
Iz pisma s. Gabrijele
406 Apostol molitve, J. Antolović
407 Iz života Crkve, J. Badalić
414 Petrovo u Travniku, I. Knafeljc
416 M. Snježna, Krivi Put.
417 Hodočašće na Muo
418 Dubrovnik

NAKANA AM ZA MJESEC RUJAN 1972.

SVJEDOČENJE ZA KRISTA PO EVANĐEOSKIM SAVJETIMA

ŠTO ZNAČI SVJEDOČITI ZA KRISTA?

Na postavljeno pitanje možemo ukratko ovako odgovoriti: Za Krista svjedoči onaj, koji vjeruje i javno priznaje sve one istine, koje sveta Crkva na temelju starozavjetne i novozavjetne objave Božje, te na temelju zakonite crkvene predaje o Isusu Kristu naučava. Te istine ukratko nalazimo u Vjerovanju apostolskom, a opširnije u Vjerovanju, koje nedjeljom i blagdanom zajednički molimo kod svete Mise, neposredno prije prikazanja. Još opširnije te istine nalazimo u Vjerovanju, što ga je sastavio Papa Pavao VI, a javno pročitao na koncu Godine vjere, 30. lipnja 1968. Svjedočiti za Krista znači nadalje prihvatiti »Izjavu za zaštitu vjere u Otajstva Utjelovljenja i Presvetog Trojstva«, koju je u ime Pape Pavla VI izdala Sveta Kongregacija za nauk vjere, a zabaciti zablude i sumnjive nauke nekih teologa, koji su se udaljili od službene nauke svete Crkve. Ova »Izjava« počinje riječima: »Potreba je, da otajstvo Sina Božjega, koji je postao čovjekom, i o-

tajstvo Presvetog Trojstva, koje spadaju u glavne istine objave, obasjaju život kršćana svojom neokaljanom istinom. Budući da nove zablude drmaju ovim otajstvima, Sveta Kongregacija za Nauk Vjere odlučila je obnoviti i zaštiti predani nauk o tim otajstvima.«

Na javno priznavanje svih objavljenih istina o Kristu spada ne samo usmeno očitovanje Vjerovanja, nego i cjelokupni život kršćanina, kako privatni, tako i javni, koji je u skladu s vjerom u Krista i u sve one istine, koje nam je On navijestio, a evanđelisti zabilježili za naše vječno spasenje. Da bismo javno svjedočili za Krista, u većini slučajeva nije glavno ono, što govorimo, nego kako živimo i kako se vladamo. Tko dosljedno živi kao učenik Isusov, držeći se njegovih načela i ugledajući se u njegov primjer, taj na sav glas svjedoči za Krista. Svi su učenici Kristovi sol zemlje i svjetlo svijeta. Svijeća se ne pali zato, da se stavi pod posudu, nego na svijećnjak, da svijetli svima, koji su u kući (Mt 5,13-15).

SVI SU KRŠĆANI SVJEDOCI KRISTOVI

Svjedočiti za Krista opća je dužnost kršćana na svim područjima javnog i privatnog života. Ta dužnost proizlazi iz same naravi kršćanstva, a također je i izričita zapovijed Gospodinova. S tom su dužnošću bili upoznati vjernici već od prvih početaka Crkve. Gospodin je uoči svoga uzašašća na nebo navijestio je apostolima i učenicima, da će svjedočiti za njega: »Primit ćete silu, kad dođe Duh Sveti na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu i po svoj Judeji i do kraja zemlje« (Dj Ap 1,8).

Djela Apostolska, koja je napisao sv. Luka, a spadaju u zbirku knjiga Novoga zavjeta, često govore o svjedočenju apostola i prvih vjernika. Sv. Petar svjedočio je za Isusa u prvom javnom govoru, koji je održao neposredno nakon silaska Duha Svetoga. Cijeli je govor jasno i uvjerljivo svjedočenje o Isusu, a napose o njegovu uskrsnuću: »Njega ste rukama bezakoničkim pribili na križ i ubili ... Ovoga je Isusa oživio Bog, čemu smo mi svjedoci« (Dj Ap 2,24). Prvo svjedočenje Petrovo imalo je velik uspjeh, jer se toga dana pokrstilo preko tri tisuće ljudi. Tako je osnovana prva kršćanska općina na sam dan dolaska Duha Svetoga. Kamo god su apostoli i učenici Gospodinovi došli, i gdje god su propovijedali, svagdje su najprije svjedočili, da je Isus bio nepravedno pribijen na križ, ali je treći dan slavno uskrsnuo, kako su proroci prorekli.

Glavni je sadržaj dugogodišnjeg napornog i izvanredno plodnog propovijedanja sv. Apostola Pavla bio je Isus, njegova osoba, nauka, a napose uskrsnuće: »Ako Krist nije uskrsnuo, bez temelja je propovijedanje naše, a bez temelja i vjera vaša ... A sad Krist je uskrsnuo od mrtvih, prvenac od onih, koji usnuše u Kristu« (I Kor 15,14). Kako je divno svjedočanstvo položio za Krista prvomučenik sv. Stjepan: »Evo vidim nebesa otvorena i Sina čovječjega gdje stoji s desne strane Bogu (Dj Ap 7,56). Ovim riječima sv. Stjepan ujedno svjedoči i za Isusovo uskrsnuće i uzašašće na nebo. Koliki su ga mučenici slijedili sve do naših dana. Još je svježa uspomena na dvadeset misionara, koji su bili strijeljani u Kongu, 1. siječnja 1962. No daleko je veći broj svjedoka, koji doduše nisu poput mučenika krv prolili, ali su cijelim svojim bićem očitovali svoje potpuno predanje Kristu. To su oni, koji su se tijekom svoga života digli do herojskog stupnja u kršćanskim krepostima, osobito u ljubavi prema Bogu i prema ljudima.

ZNAČENJE EVANĐEOSKIH SAVJETA U SVJEDOČENJU ZA KRISTA

Ako su već vjernici, koji žive u skladu s Božjim i crkvenim zapovijedima, živi svjedoci Kristova božanskog poslanja, onda su to zacijelo i pripadnici redovničkog staleža, koji su se javnim zavjetima obvezali, da će živjeti prema evanđeoskim savjetima, naime u doživotnom siromaštvu, čistoći i poslušnosti.

Tko god je pozorno čitao sveta Evanđelja, mogao je razabrati, da nije sve što je Gospodin naučavao, zapovjedeno i postavljeno kao uvjet za spasenje, nego da među naukama Gospodinovim ima i savjeta, na koje su samo oni vezani, koji su te savjete slobodno prihvatili i na njih se javnim i doživotnim zavjetima obvezali. Nitko ne će nijekati, da izvršitelji evanđeoskih savjeta na uzvišeniji i savršeniji način svjedoče za Krista, nego oni koji to čine obdržavajući Božje i crkvene zapovijedi.

Da bi netko u duhu evanđeoskih savjeta svjedočio za Krista, nije dosta da pripada kojoj od Crkve odobrenoj redovničkoj zajednici, nego da uistinu i živi onako, kako Ustanove i Pravila one redovničke zajednice traže. Nije dosta, da redovnik ili redovnica samo u savjesti obdržavaju evanđeoske savjete, nego moraju to očitovati i prema vani. Vjernici i nevjernici treba da uzmognu prepoznati one, koji su se opredijelili javnim zavjetima, da će savršenijim načinom svjedočiti za Krista. Ako se obdržavanje evanđeoskih savjeta ne očituje i u javnom životu, onda je i svjedočenje za Krista vrlo nepotpuno, a u javnom crkvenom i društvenom životu ne postizava onaj učinak, koji se s pravom očekuje od osoba, kojima je životni poziv težiti za kršćanskom savršenošću. No onda se u takovom krnjem i okljaštrenom redovničkom životu ni Gospodinu Bogu ne pruža ona čast, koju mu pripadnici redovničkog staleža duguju, odnosno ni vjernici se ne mogu njima onoliko duhovno koristiti, koliko bi im koristili kad bi i javno očitovali ono što su u očima Crkve javno, a ne privatno ili skriveno zavjetovali.

Pripadnici redovničkog staleža morali bi i u široj javnosti očitovati, da imaju doživotni zavjet siromaštva. Nije dosta, da njeguju siromaštvo samo u duhu, nego treba da ga obdržavaju i u stvarnom pogledu. Ako redovnik mora imati sve jednako kao ljudi u svijetu, dapače još i bolje i finije, u čemu je onda njegovo svjedočenje za Krista kroz zavjet svetog siromaštva.

Naše je vrijeme veoma odano sjetilnosti, mekoputnosti, da o seksualnosti i ne govorimo. Veliko značenje imaju danas redovnici i redovnice, kada prianjanjem uz stalež doživotne čistoće svjedoče ne samo o fizičkoj i psihičkoj mogućnosti čistog života, nego još više go-

vore o etičkoj i moralnoj ljepoti takvog života. Kad je redovništvo u pogledu svete čistoće na visini, onda gledamo ostvarene riječi Knjige Mudrosti: »Kako je lijep čist naraštaj u sjajnosti svojoj, jer je spomen njegov besmrtan, i Bog i ljudi ga cijene« (4,1). Gospodin postavlja čistoću srca kao uvjet za ostvarenje konačnog cilja: »Blago onima, koji su čista srca jer će Boga gledati« (Mt 5,8). Sveti Pavao isključuje nečiste iz Božjeg kraljevstva: »Jer ovo znate dobro: nijedan bludnik, nijedan nečisti, nijedan lakomac — to jest idolopoklonik — nema dijela u Kristovu, Božjem kraljevstvu!« (Efež 5,5). A onim modernim učiteljima, koji nečistoću proglašuju nevinom stvari, upravo pristaju riječi, kojima sv. Pavao završava ovu pouku: »Neka vas nitko ne vara ispraznim riječima, jer zbog ovih mana dolazi srdžba Božja na neposlušne ljude! Prema tome, nemojte imati s njima nikakva posla!« (Efež 5,6-7).

U redovničkom staležu polaže se i zavjet svete poslušnosti. Obdržavanje ovog zavjeta više je unutrašnja stvar u redovničkom životu. Ipak se ne može sakriti pred vanjskima, ako u kojoj redovničkoj zajednici nema poslušnosti, kao što se ne može ni umanjiti blagotvorni utjecaj ovog zavjeta na mnoge izvan redovničke zajednice. I poslušnost se kao i ostali zavjeti čine radi Boga i nebeskog kraljevstva, pa stoga ima sama za sebe, a još više u sklopu s ostalim zavjetima, veliku i odličnu moć u svjedočenju za Krista.

POD VODSTVOM CRKVE

Kroz cijelu svoju povijest Crkva je uvijek njegovala i visoko cijenila život po evanđeoskim savjetima. To je naučila od svog Božanskog Utemeljitelja. To ona čini i danas. U Dogmatskoj Konstituciji o Crkvi posvetio je II Vatik. Koncil cijelo VI. poglavlje redovništvu, a osim toga izradio je suvremeni »Dekret o prilagođenoj obnovi redovničkog života«. Ali moramo priznati, da se do sada redovništvo nije onoliko poslužilo i okoristilo koncilskim odredbama i smjernicama, koliko je trebalo i moglo. Poteškoća je u tome, što se počesto ovi koncilski dokumenti ne uzimaju dosljedno i u cijelosti, nego se odabiru pojedine stvari, kako odgovara vlastitim pogledima i ukusu. Sveti je Otac dobro uočio ovu pojavu, pa je već prije godinu dana izdao opširnu egzortu upravljenu svim redovničkim ustanovama, a glavna mu je bila nakana, da pripomogne dosljedno ostvarivanje koncilskih odredaba. Egzorta je izdana na Petrovo 1971., prevedena na mnogo jezika, ali hrvatsko izdanje nemamo još na raspolaganju. Sveta Kongregacija za redovništvo izdala je 25. II. ov. g. načelne upute za redovničko odijelo. O istom predmetu govori Sveti Otac u spomenutoj egzorti, a spomenuo je i na Petrovo ove god. »gubitak redovničkog odijela«. Crkva stoji na stanovištu, da je redovničko odijelo »znak posvećenja onih, koji su na javni način prigrlili stalež savršenstva«.

Lijepo svjedočanstvo za Krista dale su Sestre Sv. Križa u Prištini, kad su, prezrevši opasnost za vlastiti život, preuzele njegu bolesnika oboljelih od crnih boginja (Vidi Veritas br 7-1972, str. 180-183).

Kao što je obitelj kolijevka svećeničkih zvanja, tako je i kolijevka redovničkih zvanja. Dobra obitelj podržava svoje kandidate za svećeničko zvanje molitvama i žrtvama i katoličkim idealizmom; tako treba da podržava i one, koji su na putu u redovnički stalež ili se već u njemu nalaze.

Smisao je naše mjesečne nakane, da se u mjesecu rujnu molimo za redovništvo, da nam ne izumre i da nam prednjači u svjedočenju za Krista.

Ivan Kukula DI

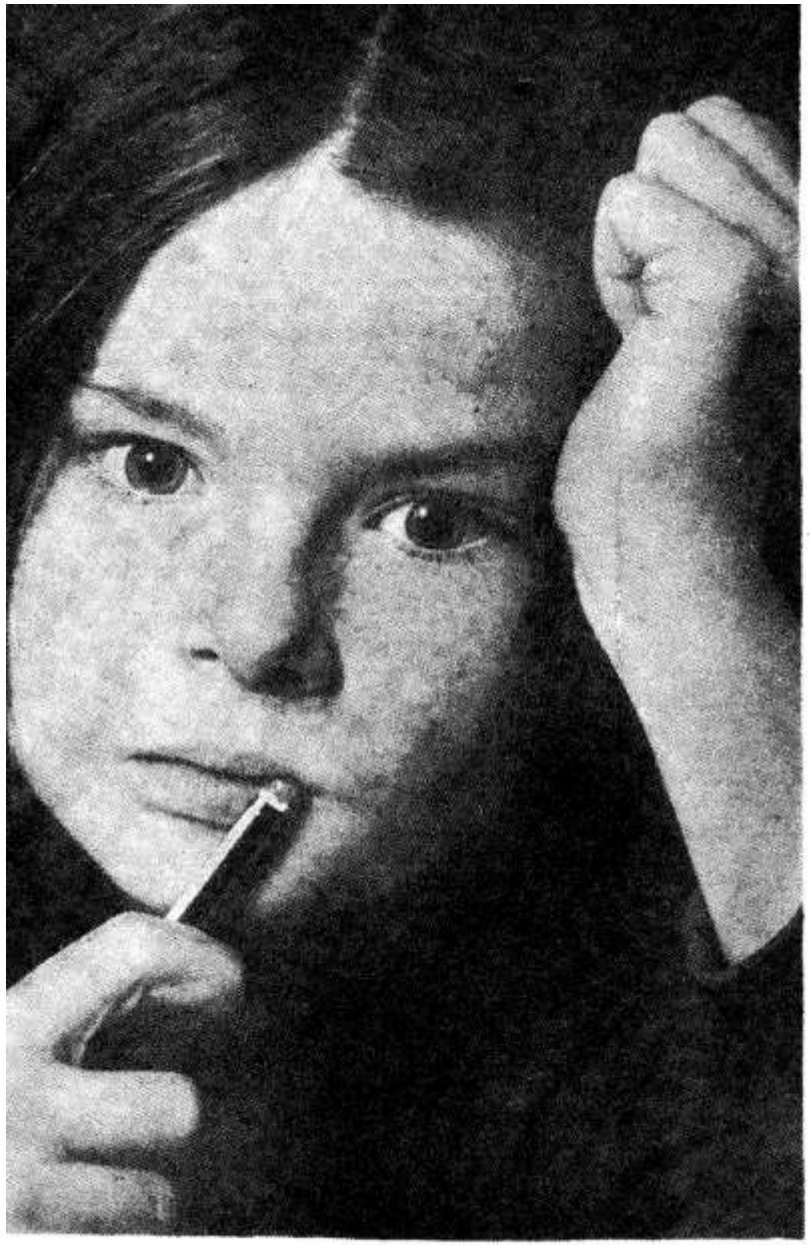
ŽIVOT OBITELJI

Majka u životu djeteta

OD SEDME DO DVANAESTE GODINE

DRUGO RAZDOBLJE DJETETOVA ŽIVOTA Već godinama se trude i psihologija i pedagogija da što dublje uđu u dušu djeteta između njegove sedme i dvanaeste, odnosno trinaeste godine. I uza sav trud i napor nisu još postigle ni jedna ni druga većih uspjeha. U zadnje vrijeme psihologija se sve više počela i kod te djece služiti raznim testovima i anketama, koje još više cijelu stvar zamrsuju. Tako su se za primanje u školu počeli služiti testiranjem predškolskog znanja pojedinog djeteta da ih onda prema tome rasporede po razredima. Isto tako se tom metodom služe učitelji kod ispitivanja djece bodujući brzinu snalažljivosti i spretnosti pojedinog djeteta, a kod toga su smetnuli s uma da neko dijete može sporije reagirati, teže se snalaziti u takvim prilikama, a da uza sve to bude po talentima daleko nad onom djecom koja imaju dar veće snalažljivosti. Osim toga, takav način postupanja s djecom, koja se još nalaze u punom razvojnom razdoblju, a na koje veoma utječe sređenost ili nesređenost u obitelji, odnos roditelja prema njima, razvijanje pozitivnog ili negativnog afektivnog života, ishranjenost ili neishranjenost, zatim doživljaji iz prvog djetinjstva, otkriva nam kako svi psihološki i pedagoški kalupi više škode negoli koriste upoznavanju i odgoju djece u tom razdoblju njihova života.

U ovom razdoblju djetetova života treba voditi računa napose o afektivnom životu djeteta. I tu treba dobro već razlikovati afektivni život muškog djeteta od afektivnog života ženskog djeteta. U početku i jedno i drugo dijete podjednako traže roditeljsku ljubav, pažnju, nježnost, brigu. No oko desete godine muško se dijete sve više stidi da ga majka javno pred drugim zagrli, pomiluje, poljubi ili mu na koji drugi način očituje znakove nježnosti. Isto tako ni on neće to

njoj javno pokazati, pa čak će se ustručavati to pokazati i pred svojom braćom i sestrama. A ipak to dijete cijelim bićem čezne za ljubavlju i želi isto tako svoju ljubav zasvjedočiti, ali onda kad nema svjedoka, neupadno. Pred drugima dječak će i prkositi majci, ali u sebi će osjećati grižnju savjesti i nastojat će to popraviti prvom prilikom bilo na koji način. Isto tako, nastojat će se pokazati korisnim, ali će očekivati da mu takvo priznanje dade ili majka ili otac. Ne primi li takvo priznanje u sebi počinje sumnjati bilo u ljubav bilo u pravednost roditelja, napose onda ako doživi to da se slično priznanje daje njegovom bratu ili sestri koji su možda manje požrtvovnosti pokazali negoli on.

Kod ženskog djeteta čuvstveni život nije toliko prikriven i ono upravo traži od oca i majke nježnost, milovanje i ljubav. Djevojčica će se posve spontano privinuti k majci ili ocu, zagrlit će ih i poljubiti. A i sama će biti sretna ako to isto doživi od njih. U njoj se već u to vrijeme sve više očituje sva ženskost sa svim popratnim pojavama. Uživa i raduje se kad joj daju priznanje da je dobra, požrtvovna, zgodna, uredna, marljiva ... I kako godine teku, tako se u njoj sve više očituje nastojanje da se cijelom pojavom dopadne drugima. Već u to vrijeme redovito djevojčice veoma paze što drugi o njima govore, kako ih prosuduju, da li vole, što im prigovaraju, u čemu ih hvale. To je već početak oblikovanja onih posebnih crta u njihovom ženskom značaju. Stoga je veoma važno da taj razvitak bude usmjeren pravim smjerom.

DJECI JE POTREBNA POMOĆ U tom razdoblju života i muško se i žensko dijete sve više umski razvija, sve više upoznaje svijet oko sebe. To ih potiče da sami sve više razmišljaju i zaključuju. I u tom razdoblju postavljaju oni još dosta pitanja ocu i majci, ali ipak je toga mnogo manje nego u prvom djetinjstvu. Sad dijete teži za sve većom samostalnošću. Samo želi upoznati ovu ili onu stvar, učiniti ovaj ili onaj posao. A to ga dovodi do jedne veoma važne spoznaje: da je u mnogim stvarima ili pothvatima samo sebi nedostatno, da mu je potrebna tuđa pomoć, u većini slučajeva očeva ili majčina. I tako neopazice dolazi do zaključka da se samo zajedničkim silama može nešto postići. Iz te spoznaje rađa se još jedna: drugi moraju meni pomagati u mome razvitku, a time me obvezuju da ja njima zauzvrat vratim to ljubavlju, zahvalnošću i nastojanjem da što prije postanem koristan član zajednice.

Budući da u tom razdoblju života otac igra ulogu uzdržavatelja obitelji, koji je dosta rijetko kod kuće, pomalo on na sebe preuzima i ulogu čuvara reda, nadzornika u izvršavanju raznih dužnosti, suca, a često i izvršitelja kazne, djeca se više priklanjaju majci i kod nje traže ljubav, pomoć, savjet i zaštitu.. No ona mora sačuvati što više očev ugled i auktoritet, a isto tako u djeci razvijati prema ocu ljubav. Potrebno je naime da ih pouči kako je i kazna dio odgoja, i da onaj koji kažnjava ne ljubi ih manje zato što ih kažnjava, nego da ih kažnjava jer ih ljubi i želi im dobro. Tako će malo pomalo njihov čuvstveni život

usmjeriti pravim putem. Dijete mora doći pomalo do spoznaje da svaki prekršaj, pa i onaj počinjen iz slabosti, treba popraviti. A najbolji je način da prizna svoju krivnju i zamoli za oproštenje iskreno obećavajući da će se popraviti. U takvim slučajevima bit će kazna suvišna, jer spoznata i priznata pogreška već je napola popravljena, a drugu će polovicu nadopuniti dobra odluka.

U ovom razdoblju dijete mnoge stvari još dosta dobro ne pozna, ne zna im dubljeg značenja, pa ih stoga u životu dosta površno uzima. To vrijedi i za razne dužnosti u obitelji, i za školske obveze, kao i za vjerski život. Majčina će stoga biti dužnost da djetetu prikaže što zornije njihovu važnost za njegov sadašnji i budući život.

U svim tim poukama majka ipak ne smije biti previše tvrda i oštra prema djeci. Inače se može dogoditi da se prekine između nje i djece ona tako važna veza koja joj najviše pomaže u oblikovanju njihova značaja, a to je ljubav i povjerenje. Majka ne bi smjela izgubiti vlast

nad sobom ni onda kad se neke pogreške i stalno ponavljaju kod nekog djeteta. I tu će više postići s ljubavlju nego sa strogošću.

MAJČINA SPECIFIČNA ULOGA Baš u tom razdoblju djetetova života majka odigrava posebnu ulogu radilo se o muškom ili ženskom djetetu. Istina je doduše da u to vrijeme i otac dolazi mnogo više do izražaja negoli do tada, ali majčina veća povezanost s djecom ovdje odigrava veoma važnu ulogu.

Ženskom djetetu majka sve više postaje uzor žene i majke. Stoga je kćerka pokušava nasljedovati. Često se može čuti kako djevojčica od kojih deset godina govori: »Kad odrastem, želim biti kao moja mama!« »I ja ću biti dobra svojoj djeci kao moja mama nama!« »I ja ću raditi kao moja mama!«

Radi li se o pozitivnim stvarima, dobro je da dijete želi poći za primjerom svoje majke. No, nažalost, dijete se može povesti za svojom majkom i u moralnim zastranjenjima. A to je ono što zabrinjava. Stoga baš na području svoga ženskog poziva svaka bi majka morala biti na visini, ako ne želi moralnu katastrofu svoga djeteta.

Koliko majka utječe svojim životom i primjerom na svoju kćerku u tim godinama, pokazuju nam mnogi primjeri iz svagdašnjeg života i u pozitivnom i u negativnom smislu.

U jednoj su se obitelji pred tetom braco i seka u kutu soba svadali i vikali jedno na drugo. Teti je

to dojadilo, pa im vikne: »Zašto se svadate?« Djevojčica joj odgovori: »Mi se ne svađamo, nego se igramo tate i mame!«

Za njih je dakle za ulogu tate i mame bilo bitno ono što su najviše vidjeli i čuli u svojoj obitelji: svađa između njihovih roditelja.

Majka će biti ona koja će na najzgodniji način poučiti svoju kćerku i o prvim buđenjima materinskog poziva u njoj. Napose će to biti potrebno poslije djetetove navršene desete godine. Nije doduše to lako, ali majčinska će ljubav i tankoćutnost najprije naći prave i shvatljive riječi kojima će svom djetetu zorno prikazati uzvišenost toga poziva, a ujedno će je poučiti o važnosti čednosti u cijelom vladanju prema dječacima i mladićima. Razumije se da će voditi računa i o tome da joj dijete bude uvijek čedno odjeveno. Tako će se već od ranih godina naučiti da u toj stvari bude uvijek ozbiljna.

Progovorit će joj i o tome kako se treba čuvati lošeg društva, sumnjivih slika, filmova i televizijskih programa.

Dječaku bi u svemu tome trebao pomoći otac. Ali u mnogo slučajeva i tu će majka morati preuzeti na sebe brigu. Dječak redovito u to vrijeme uzima sebi za uzor svoga oca u svemu. Uza sve to i u tom razdoblju majka mu je obično prvi savjetnik, kojemu se mnogo lakše povjerava negoli ocu. Kako smo već spomenuli, on je veoma osjetljiv na majčinu ljubav koja je vidljivija nego očeva zbog tolikih malih i većih majčinih usluga i zbog svakidašnje majčine brige. I to mu olakšava da se njoj povjerava. A baš to djetetovo povjerenje olakšava joj da mu pruži pouke i o njegovu budućem pozivu muža i oca. Razumije se samo po sebi da će ta pouka odgovarati dobi i shvaćanju djeteta. Tu će biti i prilika da dječaka pouči kako može u svakoj djevojčici poštivati nju, svoju majku, koja je isto tako jednom bila takva djevojčica i u to se vrijeme pripravljala za veliki poziv da mogne postati njegova majka. I da se nije već tada na to pripravljala nastojeći da bude dobra i čedna djevojčica, nikada mu ne bi bila tako dobra i tako bliza.

U takvim će časovima svom dječaku lakše pred oči staviti potrebu da se čuva loših drugova koji o djevojčicama ružno govore, i loših filmova koji izruguju i oca i poziv majke, a i loših slika koje prljaju ono što je svakom čovjeku sveto, ako je dobro odgojen.

Prikazat će zorno svome dječaku i to kako je lijepo kad je prema svakoj djevojčici fin, uslužan, spreman joj pomoći i spreman je braniti od pokvarenih dječaka.

Razumije se da takav odgoj može dati samo temeljito kršćanski izgrađena majka, koja i sama tako misli i sudi o svome pozivu i o pozivu muškarca. Inače će dijete, bilo muško bilo žensko, brzo otkriti da su te njezine pouke prazne riječi koje se nikako ne podudaraju s njezinim konkretnim životom. To će je dakle upravo tjerati da svoj kršćanski život sve više produbljuje. Napose će joj u tome pomoći redovito primanje svetih sakramenata i svagdanja molitva te večernje ispitivanje savjesti.

Ovako povezana s Bogom majka će osjetiti kako taj svoj nutarnji život pomalo prelijeva u dušu svoje djece i kako im pomaže da jednom postanu potpuni ljudi i pravi kršćani. A to i jest cilj pravog odgoja. I kako je u tim njihovim mladim danima sijale dobro, u njihova srca tako će pod starost od toga dobra i brati plodove i ona sama i toliki drugi ljudi.

Imao je pravo Papa Pijo X., kad je rekao: »Dajte mi pravih kršćanskih majki i ja ću preporoditi svijet!« Jedna od takvih preporoditeljica svijeta možeš postati i ti, ako pravo shvatiš svoj veliki i uzvišeni poziv.

Juraj Gusić

Jesen je tu i kupanje i loptu zamijenit će knjige

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

45. KATEHEZA

Nauka o milosti

Kad smo u prijašnjim katehezama (37, 34) govorili o naravi, rekli smo da je narav počelo djelovanja, savršenstva bića. Ujedno smo uvijek govorili o naravi kao jednom počelu djelovanja. Međutim, točnije je rečeno, ako velimo, da je jedan onaj koji posjeduje narav, a sama narav jest zapravo čitav snop počela. Pred nama je poglavlje o milosti za koju velimo da je nova narav čovjekova, dakle novo počelo djelovanja. I tu bismo morali reći da je to čitav snop raznih počela. Pogledat ćemo načas ljudsku narav u njezinu bogatstvu da bi nam to služilo kao odskočna daska za promatranje milosti kao nove naravi.

ŽIVOT I NJEGOVA OČITOVANJA OTKRIVAJU NAM BOGATSTVO LJUDSKE NARAVI Ljudski je organizam uređaj vrijedan divljenja. Obogaćen je vanjskim i nutarnjim počelima bez kojih bi život bio nemoguć ili bi bio vrlo siromašan. Tu su osnovni organi: za disanje, optok krvi, hranjenje. Tu su osjetila za svjetlo i boju, za zvuk i dodir; osjetilo okusa i mirisa; osjećaj za ravnotežu i snalaženje. U samom organizmu imamo mnoštvo žlijezda, koje rade od pamtivijeka, a medicina s njima računa tek od novijeg vremena. Tu je uređaj temeljnog izgaranja, kontrola, raspoređivanje masti i šećera. Nedostaje li čega u organizmu postoje vlastiti instituti za preradu i snabdijevanje potrebnim substancijama i vitaminima i svim onim što će medicina i druge znanosti pobjedosno otkriti u idućim vjekovima. — Kad u organizmu nešto nedostaje nastaje prava uzbuna. Očituje se glađu, slabošću, bolestima i, ako nema pomoći, smrću. Organizam posjeduje vlastitu stanicu hitne pomoći, kod manjih povreda ured za naglo zaustavljanje krvi, zavod za suzbijanje infekcija. — Čovjek posjeduje izvrstan aparat za mjerenje i održavanje topline, posjeduje uređaj za hlađenje pomoću ishlapljivanja, uređaj za grijanje pojačavanjem cirkulacije. Kod svih tih funkcija osnovne se zalihe organizma i hrana koju prima začas pretvaraju u potrebnu energiju.

A što da velimo o skrivenim počelima čovjekovim. Tu su nagoni sa svojim zahtjevima i normama: nagon hranjenja i održavanja samog sebe, nagon za održavanje vrste sa svim svojim dramatskim pothvatima. Čovjek ima intitut za ljubav, glazbu; ured za književnost i zemljopis, ekonomiju i politiku; TV centar za color emisije i primanje, stalnu i živu fotografiju, te obnavljanje slika i zbivanja u nedokučivim dimenzijama sjećanja.

Kad smo iznijeli definiciju naravi, da je ona počelo djelovanja, tada je ta određenica bila apstraktna, bez krvi i mesa. Sada nam narav nešto više znači. Po njoj smo bogatiji, i ono što jesmo to smo po naravi. U sebi ona je jedna, ali mnogovrsna, i spremna za izvođenje najsloženijih zadataka: za rast, održavanja i čuvanje organizma i čitavog čovjeka.

NADNARAV I NJEZINA POČELA Slika koju smo iznijeli o ljudskom organizmu i bogatstvu ljudske naravi koje se očituje u najrazličitijim počelima djelovanja, ta slika neka nam bude polazna točka u istraživanju jednog višeg svijeta, na koji je čovjek pozvan, a to je svijet nadnaravi i milosti. Kao što se naravni ljudski život odvija uz suradnju najrazličitijih počela, tako, i još složenije odvija se nadnaravni život sa svojim počelima. I on se začinje, napreduje ili stradava. I on je opskrbljen nevidljivim ticalima i radarima, odašiljačima i prijemnicima, reflektorima i pozivnim signalima. I on ima ono što ga potiče, nosi, podržava i hrani. Sav taj nadosjetni svijet, nama nepoznat, svijet koji tek naslućujemo, ili ga susrećemo kao odjeke milosnog zbivanja, sve to nazivamo jednim imenom **svijet milosti.** Nauka o milosti jest dakle nauka o počelima nadnaravnog života. To je zapravo duhovna psihologija, dušeslovlje. I kako je psihologija u redu znanosti najzanimljivija, jer zahvaća najinteresantnije područje čovjekova života, tako je i nauka o milosti najzanimljivija u redu teoloških znanosti, jer nam otkriva čovjeka u nadnaravnim dimenzijama koje nas i te kako zanimaju.

Velika je riječ **milost.** Iz onoga što smo rekli već se vidi da nije jednoznačni pojam. Njome smo obuhvatili ne samo milost u strogom smislu, nego i nadnaravne kreposti: vjeru, ufanje i ljubav, kao i darove Duha Svetoga. Sve su to počela nadnaravnog života. Sve to sačinjava novu narav čovjekovu. — Milost je velika riječ, jer ona nam otvara prozor u vječnost, ali nas isto tako potiče na ozbiljnost i našu suradnju. Da bi postali apostoli, primili su Petar i Juda istu milost, isto počelo nadnaravnog poziva. Uz to su, i jedan i drugi, primili čitav niz milosti od opomena do prijekora, od poticaja do prave prisile, od običnog rasvjetljenja do vizije na Taboru, od poniženja do neplodnog kucanja na otuđeno Judino srce, — rezultat je bio kod Petra milost obraćenja i konačne ustrajnosti okrunjene milošću mučeništva, kod Jude imamo srce koje nije primalo milosti i postalo je suho i očajno do samoubojstva.

Velika je riječ i stvar ta milost, ta nova narav, i tek se tada vidi koliki je to dar kad nekoga uzdigne u visine, ili ga ostavi i prepusti njegovim hirovima. Teško nam je bilo razumjeti u katehezi o istočnom grijehu, kako to, da je čovjek bez milosti krivac. Čudno jest, ali je tako. Čovjek bez milosti postat će zloći-

nac. Uz Isusov križ stajala su još dva križa. Na jednom je milost urodila životom i svetošću, kod drugoga je nehaj za milošću urodio dvostrukom smrću. Velika je to tajna, ali tako jest: Plod milosti jest život, a manjak milosti jest smrt.

46. KATEHEZA

Što je milost?

U prošloj smo katehezi nastojali pokazati bogatstvo čovjekove naravi, upozoravajući pritom da je i milost nova narav koja nam omogućuje da djelujemo u jednom višem životu. Tako bi skala životnog djelovanja išla od čisto vegetativnih manifestacija preko osjećajnih do intelektualnih. No intelektualni se život proteže mnogo dalje nego to nagoviještaju ovozemni interesi. Čovjek je okrenut prema neizmjernom, prema svoj istini i svoj dobroti. Čovjek je pozvan da vječno živi, da bude dijete Božje. To je i smisao i blagoslov otkupljenja. Kad velimo da je milost počelo nadnaravnog života, tada želimo reći, da je ona ono što je narav u ovom životu. To je milost za taj novi život. I kao što postoje počela naravnog života u organizmu, organi, žlijezde, nagoni, težnje, tako i u nadnaravnom životu postoje počela djelovanja, rasta, hranjenja i dozrijevanja. Ne zaboravimo pritom, da se radi o jednom te istom subjektu koji je nosilac ljudske naravi i milosti, jer milost ne uništava narav, ona je predpostavlja i usavršuje. Ona je upravljena na viši dio čovjeka, na razum i volju, jer ono svjetlo koje milost donosi, i oni poticaji koje milost donosi upravo su usmjereni na život razuma i volje. — Sva ona pomagala, od ostvarenja mogućnosti za uklapanje u taj nadživot, pa sva ona počela koja nam pomažu da se taj život podržava, hrani, da buja, da donosi rod, drugim riječima, sva ona pomagala i svi oni darovi da netko bude građanin tog novog svijeta, zovu se **milosti.** Ovdje je milost istovjetna s riječju dar, jer je nadnarav za čovjeka poseban dar, a u sebi ta milost skriva jedno bogatstvo koje nadilazi naše predožbe.

S ovim mislima lako ćemo pristupiti tumačenju određenice milosti. Imajmo pred očima, da riječ milost ima više značenja. Milošću bismo mogli nazivati i počela naravnog života: tako je zdravlje milost. Koliko ima bolesnih ljudi. Znači, da bih i ja mogao biti bolestan. Zdravlje nije dakle nužno vezano za čovjeka. — Jedan ima dobar značaj, dobre roditelje, u dobroj okolini živi. Sve su to milosti, no mi ćemo ovdje govoriti o milosti kao počelu nadnaravnog života, pa ćemo tako i postaviti određenicu (definiciju): **Milost je neko dobro** (1) **dar** (2), **koji je, bilo u sebi gledan** (3), **bilo gledan u svojoj namjeni** (4) **nadnaravan** (5), **a Bog nam ga daje bez naše zasluge** (6) **kao razumnim bićima** (7), **zato da živimo nadnaravnim životom, i da taj život postignemo** (8).

Postupice ćemo protumačiti ovu određenicu.

1. **Milost je neko dobro.** — Samo ono što je dobro može biti dar. Ono što razara čovjeka, što mu škodi, ne može se nazivati milošću. Dakle milost jest nešto što u sebi usavršuje čovjeka.

2. **Milost jest dar,** znači, da nam milost ne pripada ni po kojem zahtjevu naše naravi, ni kao baština (NB Adam je izgubio milost koju bismo kao njegovi sinovi primali titulom baštine! Istočni grijeh!), ni kao zasluga. Milost se ne da zaslužiti, a niti kupiti. Milost jest dakle po svojoj naravi dar. Ona je nešto što nadilazi naše mogućnosti, jedino ne nadilazi naše želje, jer milost odgovara naravi.

3. i 4. Milost jest **nadnaravni dar, gledan, bilo u sebi nadnaravan, bilo u svom određenju.** Želimo reći da ima milosti koje su u svojoj bitnosti nadnaravne za čovjeka, kao milost opravdanja, ali ima i takovih milosti koje su ovog našeg reda, ali su nam dane da postignemo nadnaravni život. Tu je milost dobrih roditelja: milost dobra prijatelja; milost pripadnosti kršćanskom narodu.

5. Milost jest **nadnaravni dar.** Želimo naglasiti da milost nadilazi sile i zahtjeve naše naravi. Želimo naglasiti da milost ne pripada naravi, niti je narav po sebi zahtijeva, niti taj dar izvire iz naravi kao posljedica, recimo pravna; a niti milost pridolazi na narav kao neki zasebni podstanar. Ovom zadnjom rečenicom želimo reći, da iako kao dar nosi obilježja zasebnog bića, ipak za čovjeka milost ostaje uvijek kao pripadak, accidens, naknada savršenost već zasebnog i zaokruženog subjekta. Koliko god bio ukrašen milošću, Petar ostaje Petar. Bl. Djevica Marija bila je »puna milosti« ali je ostala Marija, a milosti su bile njezin ures.

Kad nas dakle Bog ne bi pozvao na milost po posebnom pozivu, nikad i ni u kojem slučaju ne bi nam smjelo pasti na um da bismo htjeli biti »dionici božanske naravi«, tj. niti priželjkivat ne bismo smjeli da budemo građani neba. Za nas je nadnarav i potom milost nešto što nadilazi naša shvaćanja i očekivanja, kudikamo više nego kad bi se životinja preobrazila u čovjeka. I zato mi pomalo strepimo kad dolazi čas našeg odlaska sa Zemlje u kojoj smo živjeli poput ličinaka u našim zadimljenim atmosferama, i bojimo se svjetla vječnog dana. Budućnost nadilazi naša očekivanja i naše predodžbe i na kraju krajeva sve naše iskustvene želje. I odatle strah pred nepoznatim.

6. **Bog nam daje milost bez naše zasluge.** U tom i jest milost, dar koji ne možemo zaslužiti, ni naslijediti, ni kupiti, kao što je već rečeno. Cijena tog dara prelazi naše mogućnosti. Milost jest dah Božanstva, sjeme božanskog života. To svjetlo mi ne možemo zahvaliti. Jedini izvor milosti jest Bog.

7. **Samo razumno biće** može primiti milost. To znači da je milost takova da se može zaustaviti i prihvatiti samo tamo gdje je na djelu razum. Golubica koju je patrijarha Noe pustio nad vode vratila se jer nije našla čvrsta uporišta. Nije našla zelene grane. Tako i milost pretpostavlja razumska bića. Milost mogu primiti ljudi i anđeli. Nerazumni stvorovi ne mogu primiti darova o kojima govorimo.

8. **Milost primamo zato da živimo nadnaravnim životom i da taj život postignemo.** To je svrha milosti, da se nazivamo sinovima Božjim i da to jesmo. Milost dobivamo zato da budemo sposobni za nebo. To je ona — svadbena haljina bez koje se ne možemo pojaviti na Očevoj večeri.

Tako smo protumačili opću određenicu milosti. U slijedećim katehezama govorit ćemo o pojedinim milostima, pa će tako slika o milosti biti potpunija i savršenija.

47. KATEHEZA

Kakvih sve ima milosti?

U prvoj poslanici Korinćanima (2, 9) napisao je Pavao riječi: »Ono što oko nije vidjelo, što uho nije čulo, na što ljudsko srce nije pomislilo, ono je Bog pripravio onima koji ga ljube.« Time kao da je rekao, ne možemo pravo ni dokučiti kakovih sve ima milosti. Jedna od najvećih milosti što ju je Bog iskazao čovjeku jest Utjelovljenje Božjega Sina. Za Krista Gospodina to je »gratia unionis — milost jedinstva« s Božjom naravi preko osobe Riječi, a ta je milost i za nas izvor svih milosti. Krist je začetnik i djelitelj milost. — Za nas je ne samo naš stvoritelj, nego izakako nam se objavio, zove nas po svome Sinu k sebi. On će biti naša plaća u blaženom gledanju. To je milost domovine. Ako ovu milost možemo nazvati nestvorenom milošću, one darove koji su od Boga različiti možemo nazvati stvorenim milostima. Ima dakle nestvorenih i stvorenih milosti. Od stvorenih ima nutarnjih i vanjskih; ima milosti koje su dane kao dar za druge, kao milost proroštva, i milosti koje samu osobu čine dražom Bogu. No glavna i za nas najvažnija podjela milosti jest dioba na **posvetnu milost** i **djelujuće milosti.** O ta dva roda milosti najviše ćemo govoriti. Što je posvetna, a što su djelujuće milosti, to ćemo odmah protumačiti.

POSVETNA MILOST Nadnaravni dar, koji nam je dan trajno, kao ono što s nama ostaje, kao svojina naše duše, naš ures, po kojem mi postajemo djeca Božja, Božji prijatelji i baštinici neba jest milost posvetna. Spomenuli smo, da je ta milost nama dana kao trajni dar. Tako milost posvetna označuje stanje prijateljstva s Bogom, stanje milosti, stanje pravednosti. To je nadnaravni život u nama, koji je začet i koji živi i raste umnažajući prijateljstvo s Bogom. Taj život se očituje u vježbanju i izricanju nadnaravnih čina vjere, ufanja i ljubavi, i vođen je darovima Duha Svetoga.

Iako je ovo o milosti posvetnoj rečeno kratko, sve to sadržava u sebi veliko bogatstvo: Dijete koje raste u milosti i ljubavi svojih roditelja, živi u sigurnosti. Ono živi u zajednici s roditeljima, ono nosi pravni naslov baštinika, iako dijete o tome još ništa ne zna. To je slika stanja posvetne milosti. — Obiteljski se život nadalje odvija u povjerenju nadi i ljubavi. To povjerenje i ta nada i ta ljubav svojina su očinskog doma. Te kreposti tu borave trajno i ures su i stalni pokretač djelovanja. — To su slike onih nadnaravnih kreposti koje smo spomenuli i koje su prisutne u životu Božjeg djeteta. Tu je povjerenje u Oca, vjera. Tu je nada, koja neće iznevjeriti, i ljubav koja zna da neće biti prevarena i koja zna čekati. — Osim toga obiteljski dom uljepšavaju dani radosti i blagdani. To su snopovi svjetla i topline na obiteljsko ognjište. — To je slika darova Duha Svetoga, koji obogaćuje život pravednika darovima svjetla i topline. Svjetlo je potrebno našem umu, a toplina našoj volji, da bi sa sigurnošću, radošću i s voljom kročili putem Božjeg prijateljstva.

O posvetnoj milosti govorit ćemo u više kateheza. (48. do 55.) Sada smo iznijeli samo njezinu definiciju, tj. u čemu se ona sastoji. Milost posvetna jest stanje prijateljstva s Bogom, jest život Božjeg djeteta. Na taj život mi se moramo pripraviti. Mi ćemo protumačiti u čemu se on sastoji i koji su njegovi učinci. O tome slijedeće katehteze. Prva će biti o pripravi na opravdanje. Međutim o drugom rodu milosti, o djelujućim milostima.

DJELUJUĆE MILOSTI Milosti koje nisu naša trajna svojina nego nas pohađaju da bi prosvijetlile naš um kako bi spoznao istinu, te da bi potpomogle našu volju da se aktivira te da na dobru putu ustraje i da radi spasonosno, te milosti koje nas pohađaju poput snopova svjetla i topline zovu se djelujuće milosti. — One su dakle kao neki dragi i tajnoviti gosti, koji nas pohađaju da bi nas usrećili. Tih milosti ima više. O više njih ćemo imati zasebnu katehezu, međutim ovdje ćemo ih samo nabrojiti uz kratke opaske:

Milost uzdignuća (gratia elevans) uzdiže nas da radimo i živimo u nadnaravnom svijetu, da radimo spasonosno, onako kako treba. Blijedo je to rečeno, i usporedba koja slijedi nije dostatna. Da bi nas na sudu netko valjano branio mora biti **ovlašten.** On mora nas **moći braniti.** Da nam se prizna izvršen popravak na televizoru, te da ne izgubimo garancije u određenom roku, popravak mora izvršiti **ovlaštena osoba, ovlašteni servis.** Da bi nam se priznalo ono učinjeno na televizoru to mora uraditi onaj koji ima ovlaštenje. — Kod milosti uzdignuća radi se upravo o tome **da se može raditi nadnaravno,** da se može djelovati i zasluživati za nebo, da nam to Bog prizna. Ne recite da to nije ništa. Kad pravednik radi, onda Bog veli: To čini moj prijatelj, moj posinak. A ovo nije učinio moj prijatelj, moj posinak, to je činio stranac.

Ima jedna druga djelujuća milost koja je u redovima bogoslova uzvitlala veliku prašinu, a i danas je vitla: **milost lijeka,** ozdravljujuća milost (gratia sanans). To su Božji interventi, zahvati, da obdržavamo zakon Božji. Postavlja se pitanje da li je moguće da pravednik obdržava sav zakon na dulje vrijeme bez osobitih Božjih zahvata i pomoći. Odgovor je ovaj: Pravednik ne može obdržavati čitav zakon na dulje vrijeme bez osobitih milosti. Ako to vrijedi za pravednika, tim više vrijedi za neko idealno biće koje bi živjelo u stanju čiste naravi, dakle bez milosti. — Ta milost koja nas pohađa i liječi našu nemoć, te nas podržava da obdržavamo čitav Božji zakon zove se milost lijeka, ozdravljujuća milost. Ta milost jest lijek našoj moralnoj nemoći, nestabilnosti.

Imamo nadalje milost koja nas budi, gratia excitans. Ona se stvori u duši pravednika prije svakog do-

brog djela i ona podržava i raspoređuje naše još nerazbuđene čine. Ona je već tu.

Imamo nadalje **milost pomoći** (gratia adjuvans). To je pripomoć koja nas vodi da slobodno odaberemo ono što nas vodi k pravoj milosti. To je naš savjetnik.

Imamo milosti koje su sasvim **dostatne** da bismo činili spasonosne čine, ali nikad neće doći do ploda. Ne zbog manjka i nedostatka u milosti, nego zbog manjka suradnje. Da su naime ona čudesa, koja su bila učinjena u Kafarnaumu, bila učinjena u poganskim gradovima Tiru i Sidonu, ta bi čudesa donijela plod, rekao je Krist. Stanovnici Tira i Sidona sjedjeli bi u pepelu i pokori. Kafarnaum je ostao gluh. Dakle nije manjkala milost, nego suradnja. To je tzv. dostatna milost.

Milost koja sasvim sigurno donosi rod zove se **djelotvorna** milost, gratia efficax. Pitanja vezana uz dostatnu i djelotvornu milost vrlo su zakučasta. Nešto više o tome u posebnim katehezama. (60. 61.)

Imamo najzad milosti koje u nama rade s našom suradnjom ili bez nas. Ima i takovih milosti. Jedne u nama dozrijevaju bez naše suradnje. Zar nismo svi primili milost krštenja kao nejaka djeca? Milost našeg opravdanja po krštenju nosila je oznaku milosti koja u nama djeluje bez nas.

Toliko kao odgovor na pitanje kakovih sve ima milosti. Glavna dioba jest na posvetnu i djelujuće milosti, a od djelujućih milosti glavne smo ovdje nabrojali, o poglavitima će biti zasebne kateheze. (56. do 61.).

48. KATEHEZA

Priprava na opravdanje

U 43. katehezi govorili smo o otkupljenju. Nastojali smo ondje pokazati iz Svetog pisma da nas je Krist otkupio, oslobodio. Svojom mukom i smrću zaslužio nam je spasenje. Ocu je dao dužnu i dostatnu zadovoljštinu i Bog je primio njegovu žrtvu. Tako je Krist začetnik i uzrok našeg spasenja (cf: Sth III 48, 1, 2, 3, 4, 6.). Ali s time nije sve svršeno. Mi smo doduše otkupljeni, ali se ne radi o nerazumnom roblju koje je Krist otkupio. Radi se o slobodnim ljudima. I sv. Augustin veli: »Onaj, koji te stvorio bez tebe, neće te spasiti bez tebe« (R 1515). Mogli bismo tu misao i proširiti i reći: Onaj koji nas je bez nas stvorio, i koji nas je bez nas otkupio, neće nas spasiti ni opravdati bez nas! — Krist nas je otkupio, tj. dao je Ocu zadovoljštinu i mi smo spašeni. To je tzv. stvarno, objektivno otkupljenje. Ali postoji i tzv. osobno, subjektivno otkupljenje, otkupljenje koje se na nama izvodi i ostvaruje, a tog otkupljenja nema bez nas. Ta primjena otkupljenja i naš udio u tome, zatim u čemu se sastoji opravdanje teme su naših slijedećih kateheza. Isto pitanje mogli bismo i ovako izreći: kakav je čovjekov odnos prema milosti, jer milost u sebi uključuje opravdanje i sve ono što dovodi opravdanju. O ovim pitanjima naveliko je raspravljao Tridentski sabor (D 1520—1583, (792—843). Navela ga je na to činjenica što su mnogi u ono vrijeme na veliku štetu i propast vjernika sijali u Crkvi sjeme zla. Bili su to novotari onoga doba, koji su tvrdili kako je iza istočnog grijeha čovjek posvema pokvaren, i da mu nema lijeka. Prema Kristovu otkupljenju čovjek bi se imao držati posve pasivno, a i samo je otkupljenje u tom da se prikrije čovjekova izopačenost. Čovjek i nadalje ostaje ono što je bio, tj. pokvarenjak, samo ga Bog nakon opravdanja gleda kao pravednika. Iz tog stanja, po sebi nepopravljivoga i licemjernog, izbavlja čovjeka, prema mišljenju novotara, samo slijepa vjera.

Bila je to pogubna nauka koja je rušila temelje vjere. Tridentski se koncil njome pozabavio i donio osim zdrave nauke o opravdanju i pravednu ocjenu loše nauke. Nama će nauka Tridentskog sabora poslužiti kao osnova u tumačenju milosti, jer se iz tih razlaganja i osuda krive nauke vrlo dobro vidi prava istina o milosti i sama bit te nauke.

Protestanti su tvrdili da se čovjek prema opravdanju ima odnositi pasivno. Koncil nas uči: **Da odrastao čovjek primi opravdanje potrebna mu je priprava. Ona se sastoji u stvarnom i životnom ispovijedanju vjere, a traže se i ostali čini.** (D 1554, 1559, 1526). Ovako izrečen stavak predstavlja članak vjere i definiciju Sabora.

Stavak ima dva dijela: potreba priprave, i u čemu se ona sastoji. Protumačit ćemo potrebne riječi i pojmove:

Odrastao čovjek — ovdje znači čovjeka koji se služi svojom pameću. Što je s opravdanjem djece ili onih koji nikad nisu došli do uporabe uma? Za djecu je slučaj jednostavan. Oni prime milost opravdanja i u njoj rastu. Kasnije je upotrebom razuma ugrade u vlastiti život. Tako je zadrže ili izgube, djelomično ili potpuno, već prema tome žive li životom pravednika ili ne. Što se tiče onih koji nisu došli do upotrebe razuma, pravo ne znamo kako je. Bog ne želi nikakvih marionetskih lutaka i po svoj prilici naći će priliku da se pojedinci slobodno odluče za njega ili protiv njega. Što je s onima koji nisu kršteni? a možda i nerođeni? — Jedno je sigurno: Po Kristu smo svi otkupljeni, a kako će se pojedinim kategorijama ljudi primijeniti otkupljenje, ne znamo.

Priprava ima ovdje značiti obrnuto od mirovanja, kakvo si zamišljaju novotari. Ovdje priprava znači pozitivnu spremnost i sudjelovanje, da bi se sa svoje strane učinilo sve da se primi opravdanje.

Opravdanje — misli se ovdje na sticanje pravednosti, na primjenu otkupljenja na nas. Valja paziti, da se tu ne misli na sudsku pravednost, u kojoj sud nekoga proglasi nevinim bez obzira na to da li je krivac ili nije. Kod opravdanja se misli na pravednost gdje čovjek od grješnika postaje pravednik. U opravdanju nestaje krivnja, i tako se postaje pravednikom.

Za opravdanje je potrebna **ispovijest vjere.** A »vjera je početak opravdanja«, veli Vatikanski prvi sabor. Ona je po shvaćanju Crkve nadnaravna krepost, po kojoj s pomoću Božjom držimo da je istina ono što je Bog objavio. I to priznajemo ne zbog vlastite očevidnosti, nego jer nam je to Bog obja-

vio.« (D 3008). Kod opravdanja nije dosta izgovoriti čin vjere. Traži se stvarna priprava koja uključuje pouku, poznavanje objave i pristanak. Ni u kojem slučaju nije dostatna ona vjera slutnje, nazovimo tako onu vjeru koja se zove »fides fiducialis«, po kojoj, misle protestanti, valja samo čvrsto vjerovati, kako će nam Bog, zbog svoje vjernosti, sve oprostiti. Toj vjeri fale dva bitna elementa: fali joj sigurnost svjetla, predanja, i fale joj djela. Iako je vjera znanje primljeno od drugih, ona je znanje, a ne samo sigurnost. I to znanje mora biti zajamčeno i ispravno. Povrh toga vjera bez djela ne vrijedi ništa. Predanje neodređenoj težnji ne vodi k opravdanju.

Kao priprava za opravdanje traže se i druga djela. Tu mora biti strah Božji, nada i početak ljubavi. Ne radi se o drhtanju pred Bogom, nego o strahu da smo kadri uvrijediti Boga i sami sebe upropastiti. Taj nužni strah zapravo je nepovjerenje u samoga sebe i svoje sile. — Nadalje je kao priprava potrebna i nada, jer je ona put k ljubavi u vjeri. »Davli vjeruju i strepe. Nadodaj, veli Augustin, vjeri nadu, i nadi ljubav, jer se bez ljubavi može naći vjera, ali ništa ne vrijedi.« (R 1679).

Tako smo eto učinili naš prvi korak u razglabanju o milosti. Prva milost za nas jest milost opravdanja, milost posvećujuća. Na tu milost prijateljstva s Bogom moramo se pripraviti, vlastitim sudjelovanjem. Potrebna nam je osobna priprava. U toj pripravi moraju se nalaziti čini vjere, ufanja i ljubavi te straha Božjega koji je početak ljubavi.

Protumačili smo što znače pojedine tvrdnje i pojmovi, na koncu ćemo još donijeti razlog zašto se čovjek mora spremati na opravdanje: »U opravdanju nas Bog vodi k pravednosti. Kako Bog upravlja stvarima i vodi ih naprijed prema njihovim sposobnostima, tako i čovjeka vodi prema pravednosti po odlikama njegove naravi. Prva je odlika čovjekove naravi da bude slobodan, i prema tome opravdanje neće biti mimo slobodnog pristanka po pripravi.« (Sth 1-2, 113, a 3).

REDOVNICI U MISIJAMA

Da se u mladim crkvama razvijaju različiti oblici posvećenoga života.

(Mis. nakana AM za r u j a n 1972.)

Naša nakana ima pred očima tri vrste Bogu posvećenoga života: kontemplativne redove, aktivne redove i sekularne institute. Sabor je priznao da su »najveći dio u evangelizaciji svijeta imali dosada i još imaju kontemplativne i aktivne redovničke zajednice. Sveti Sabor rado priznaje njihove zasluge i zahvaljuje Bogu na tolikim žrtvama učinjenim na slavu Božju i na službu duša. Ujedno ih bodri da neumorno nastave započeti rad, budući da znaju koliko ih krepost ljubavi — koju su po svom zvanju dužni savršenije gajiti — nagoni i obvezuje na doista katolički duh i rad ... Budući da po nadahnuću Duha Svetoga danomice rastu u Crkvi sekularni instituti, njihov rad, pod auktoritetom biskupa, može u misijama biti na mnogo načina plodonosan kao znak potpunog predanja za evangelizaciju svijeta ...« (Ad gentes, broj 40).

Sve te tri vrste Bogu posvećenoga života mogu, dakle, neizrecivo mnogo učiniti u misijskim zemljama i zato je u njihovu interesu da se i u njima što više razvijaju i umnažaju. Kadgod je Crkva bila bogata vrsnim redovničkim zvanjima uvijek je to bilo od velikog blagoslova za njezin apostolat. Redovnici su u Crkvi prava velesila. Oni vode tolike odgojne, kulturne, karitativne ustanove koje pomažu da Crkva svoju misiju može što bolje izvršavati. To je redovnicima nekako lakše jer su zajednica pa je njihov rad velikim dijelom ekipni. A takav opet može daleko uspješnije izvršiti neke pothvate, pogotovo veće, nego pojedinačni.

Problematika je, dakle, posve jasna. Samo se nameće pitanje kako je riješiti, to jest, kako doći do novih i vrsnih redovničkih zvanja u misijskim zemljama?

Dok je u zapadnim zemljama cvao redovnički život mogli su pojedini redovi slati brojne svoje članove na misijsku frontu. Danas je na zapadu kriza redovničkih zvanja pa prema tome i misijskih. Red koji pomalo izumire ne može slati u misije nove članove. Prema tome jedino bi rješenje bilo da misijske crkve stanu same na vlastite noge. Ali, na žalost, ni kod njih nema dostatnog broja redovničkih zvanja koji bi bio kadar da odgovori na sve brojnije i složenije zadatke koje nameće suvremeni misijski apostolat.

Razlog malom broju redovničkih zvanja neki vide u tome što su velikim dijelom sinovi i kćeri obojenih naroda stupali u redove kojih je domovina na Zapadu, a ti uvijek ne odgovaraju njihovu mentalitetu, načinu života, molitve. Istina, pojedini redovi nastojali su se prilagoditi pojedinim shvaćanjima, ali to nije dosta. To je samo djelomično rješenje. Potpuno rješenje vide neki u tome da se u Africi i Aziji rode veliki utemeljitelji redova kao što su to bili u Evropi: Benedikt, Dominik, Franjo, Ignacije, Don Bosco. Ti utemeljitelji znali bi napisati pravilo i propisati način redovničkog života kakav bi više odgovarao njihovim narodima i prema tome takvo bi redovničko zvanje postalo privlačnije za domaće sinove i kćeri.

To je, svakako, pobožna želja, ali nije u našoj moći da je ostvarimo. Postoje doduše pokusi da se tako nešto ostvari, ali sve je to još na početcima i tek se nazrijevaju nejasni obrisi onoga što bi trebalo. Osnivanje reda je karizma koja ne dolazi od ljudi već od Božjega Duha. Naše je, dakle, da molimo za tu veliku i tako potrebnu karizmu.

Svaka nakana Apostolata molitve svakome iskrenom i pravom članu Apostolata molitve otvara,

dakle, sve više njegovu nezamjenjivu moliteljsku ulogu u Crkvi. Potrebe su tolike, valja dakle neprestano moliti i žrtvovati se. Ako pred Bogom mnogo može molitva pravednika, onda nam se truditi oko pravednosti i oko molitve. A Bog koji je vjeran svojoj riječi neće nas ostaviti na cjedilu.

Josip Antolović, DI

MISIJE

Juraj Gusić

KATEHISTI U MISIJAMA

U »Katoličkim misijama« od 1935. godine možemo naći veoma zanimljiv članak, koji ima naslov »Misije bez budućnosti«. Članak započinje: »Nedavno je apostolski vikar Gornjeg Konga bio kod svetog Oca Pija XI. i razlagao mu prilike svoje misije. Sveti Otac ga mirno sasluša i onda zapita: 'A imate li u svojoj misiji dosta katehista?! — Biskup mu odgovori, da ima. Nato reče sveti Otac: 'Vidite, ja sam toga mišljenja, da su misije, koje nemaju velik broj katehista, misije bez budućnosti.'«

I nakon tih uvodnih riječi spomenuti članak donosi razloge zbog kojih je katehista tako važan za širenje Evanđelja.

»Oče, ja želim postati katolik. Ali ja ne mogu dolaziti na poučavanje u Basanti. Moj je dom jedan dan hoda daleko. Osim toga, ja moram platiti čamac, jer ne mogu doći pješke. A još manje mogu ovamo slati svoju obitelj. Tko će ih ovdje uzdržavati? A što će biti od moje kuće, ako budu oni dugo u Basantiju? Mi smo vezani uz svoj dom i svoja polja, koja moramo obrađivati.

Ti, oče, opet ne možeš ostati u našem selu cijeli mjesec, jer imaš posla na sve strane u svim drugim selima, a posebno u Basantiju, koji ne možeš nikako tako dugo ostaviti. A mjesec dana bi i nama još slabo koristilo. Gle, mi ne znamo baš ništa o vjeri. Kad bismo mi tebe kroz mjesec dana neprestano slušali, možda bismo mogli i sve naučiti, ali tko će onda obrađivati polja i raditi druge poslove, da prehranimo obitelji! Mi bismo se mogli skupljati pod večer na pouku, kad se vratimo s posla. I eto, u takvom bi slučaju trebalo sigurno i godinu dana da budemo toliko poučeni da mognemo primiti sveto krštenje. Ali ti ne možeš kod nas ostati godinu dana. Propala bi ti misijska postaja, propalo bi sve u drugim selima. Stoga te molimo, daj nam jednog čovjeka koji dobro znade o vjeri govoriti. On će s nama živjeti i sve nas naučiti. Eto, daj nam jednog katehistu!

Katehista će nas poučavati svake večeri u vjeri. On će otvoriti i školu za našu djecu i preko dana učit će ih čitati i pisati. On će nas svaki dan jutrom i večerom sazivati na skupnu molitvu u kapelicu. On će nam mjesto misionara u nedjelju i blagdane održati propovijed i s nama moliti, kad ne možemo tako daleko na svetu misu. On će upravljati našom zajednicom i brinuti se da bude što više novoobraćenika. Jer on je sin našeg naroda i njemu će ljudi povjerljivije dolaziti nego bi to u početku dolazili k misionaru kojega još ne poznaju. On će pripravljati umiruće na smrt i brinuti se za naše bolesnike. On će pripravljati naše prvopričesnike i brinuti se za ljepotu naše kapelice i za groblje. On će biti nama knjiga, iz koje ćemo crpsti savjet i pomoć u svim poteškoćama. On će nas tješiti i pomagati. On će biti naš mali misionar da nam duše vodi k Bogu . . .«

Već u to vrijeme naši su misionari u Basantiju podigli posebnu katehističku školu, gdje su se izobražavali novi katehisti. Školovanje traje 2 godine. I odatle su izašli uzorni katehisti koji su toliko dobra učinili i pomogli misionarima u širenju Evanđelja.

I Drugi vatikanski koncil uočio je svu važnost katehista u širenju Evanđelja u misijama. Stoga u koncilskom Dekretu o misijama među ostalim čitamo:

»Za misijsko djelovanje među poganima pohvale je vrijedna tako jako zaslužna četa katehista, muževa i žena koji, prožeti apostolskim duhom, uz velike napore doprinose izvanrednu i u svakom pogledu potrebnu pomoć za širenje vjere i Crkve.

Katehistička služba je od najveće važnosti u naše dane kada ima malo klerika koji bi naviještali Evanđelje tolikom mnoštvu i obavljali pastoralnu službu. Stoga se njihova izobrazba mora tako usavršiti i prilagoditi kulturnom napretku da kao valjani suradnici svećeničkog reda uzmognu što bolje vršiti svoju službu, koja je uslijed novih i većih tereta sve teža.

Neka se dakle umnogostruče dijecezanske i pokrajinske škole u kojima će budući katehisti upoznavati katoličku nauku . . . I formirati se u čudoredu kršćanskog čovjeka, trudeći se neprestano da vode svet i pobožan život . . .« (Br. 17.)

Katehiste međutim treba pomoći da se mogu izobraziti, a onda ih treba i kasnije pomagati i duhovno i materijalno. Misionar mora sam uzdržavati pojedinog katehistu. Mnogima mora podići kućicu u selu u kojem će djelovati, treba mu davati redovitu plaću, makar i skromnu, da mogne uzdržavati svoju obitelj. Stoga je sveta dužnost vjernika da u tome pomažu misionare. Dobro bi bilo da se obnovi predratni običaj da se neki vjernici ili skupine vjernika obvežu da će godinu dana ili više preuzeti na sebe uzdržavanje barem jednog katehiste. Ako se tko nađe neka se javi pismeno na potpisanoga, pa ćemo javiti misionarima i povezati ih s tom skupinom.

Budimo apostoli i na tom području. Možda će Bog iz takvih obitelji katehista izabrati i kojeg svećenika, redovnika ili redovnicu, koji će onda proširiti djelokrug svoga oca . . . A što sve to znači za širenje Božjega kraljevstva ovdje na zemlji to ćemo upoznati možda tek u vječnosti kad nam vječni Sudac bude davao plaću za sve ono što smo učinili na tom području...

IZ MISIJSKOG ARHIVA

Tri pisma Majke Terezije

Zanimljivo je makar malo zaviriti u povijest duša koje je Bog izabrao za izvođenje svojih velikih planova. Mnogo puta već se unaprijed mogu naslutiti ti Božji nacrti. Tako je to i u životu glasovite misionarke majke Terezije.

Možda mnogima nije poznato da je tu veliku dušu duhovno oblikovao i pomogao joj poći u misije naš hrvatski isusovac, danas već pok. o. Franjo Jambreković. On je djelovao u Skoplju u Isusovačkoj rezidenciji uz koju se nalazila i župa. Mlada Gonda Bojadžu nikada nije zaboravila svoga duhovnog vodu. I kasnije mu je povremeno pisala pisma puna neposrednosti u kojima je otkrivala svoju dušu. Ovdje iznosimo jedno pismo što ga je pisala svom bivšem duhovnom vodi prije zadnjih zavjeta, i drugo što ga je pisala poslije zavjeta.

Prvo pismo

Loreto Convent, Entally,
8. februara 1937.

U Isusu dragi Oče!

Srdačna Vam hvala na Vašem listu. Nisam zaista očekivala. Oprostite da Vam nisam prije pisala.

Upravo sam dobila list od Č. Majke Generalice gdje mi daje dozvolu da položim svoje vječne zavjete. To će biti 24. svibnja 1937. Kakva velika milost! Zaista ne mogu se dosta zahvaliti Bogu za sve što je On učinio za me. Njegova za vječnost! Sada se iz srca veselim da sam veselo svoj križ nosila sa Isusom. Bilo je trpljenja, bilo je časova kad su mi oči bile pune suza. Ali hvala Bogu za sve! Isus i ja bili smo prijatelji do sada. Molite se da mi On da milost ustrajnosti.

Ovog mjeseca počinjem svoju tromjesečnu treću probaciju. Bit će tamo dosta i puno toga za Isusa i duše, ali tako sam sretna. Prije su me križevi strašili koža mi se ježila pri pomisli na trpljenje, ali sada zagrlim trpljenje prije nego je zaista došlo, i tako Isus i ja živimo u ljubavi.

Majka Terezija

Nemojte misliti da je moj duhovni život prostrt ružama. To cvijeće skoro nikad ne nalazim na svom putu. Dapače, više imam kao drugaricu tamu. Pa kad noć postane jako gusta i sve mi izgleda kao da ću svršiti u paklu, onda jednostavno prikažem sebe Isusu: ako On hoće da ja odem tamo, spremna sam, samo pod jednim uslovom, da to zaista Njega veseli.

Treba mi mnogo milosti, mnogo Kristove jakosti da ustrajem u pouzdanju, u onoj slijepoj ljubavi, koja vodi samo k Isusu Raspetom. Ali ja sam sretna — da, sretnija nego ikada, i ne bih željela ni pod koju cijenu da dam svoja trpljenja.

Ipak nemojte misliti da ja zaista samo trpim. Oh ne! Smijem se ja više negoli trpim, tako da su neki zaključili da sam razmažena Isusova zaručnica koja živi uz Isusa u Nazaretu- daleko od Kalvarije. Kad se moji Indijci smiju, onda se ja još slađe nasmijem.

Molite se, molite se puno za me! Zaista trebam Njegovu ljubav!

Oprostite, što sam se toliko raspričala, ali ne znam ni ja sama kako. Isus je sigurno ovo želio, da Vas potakne da se malo više molite za Vašu misionarku.

Sestra Marija Gabrijela je ovdje. Radi u St. Mary's. Vidimo se svaki dan. Ja je poučavam u bengalskom, a onda i u St. Mary's smo zajedno ujutro i navečer, jer preko dana idem ja sa četiri bengalske sestre u St. Teresa's. Ona je jako sretna i vesela ovdje. Poučava u školi. Uvijek je spremna da mi pomogne.

Sestra Bernarda upravo je otišla natrag u novicijat. Bila je ovdje šest mjeseci. Ona će položiti svoje svete zavjete, ako Bog da, početkom godine 1938. Trpjela je mnogo, ali sada je sve u redu. Dragi Bog je sigurno mnogo ljubi, kad joj je dao ovakav veliki križ.

Mama piše veoma redovno. Zaista ona mi daje snage da veselo trpim. Moj odlazak bio je zaista početak njenog svrhunaravnog života. Kada ona ode k Isusu sigurno će je On primiti s velikim veseljem. Brat i sestra još su zajedno. Imaju zajedno lijep život.

Vi ste sigurno jako zaposleni, a da mislite na pisma, ali jedno Vas molim: molite se uvijek za me!

Neki dan sam se slatko smijala, kad su mi neki događaji iz Letnice došli na pamet. Zaista, kako sam ja tada bila ohola — nisam ni sada ponizna, ali ipak želim da to postanem. Poniženja su mi najsladi slatkiši. Kako ste Vi bili strpljivi! Zaista to me čudi i pomaže da i ja budem strpljiva sa svojim Indijcima.

Moram ići. Indija je vruća kao pakao, ali njene duše su lijepe i skupocjene, jer ih je Kristova Krv orosila.

Srdačno Vas pozdravlja i moli za blagoslov i molitve

Vaša u Isusu

Sestra M. Terezija, IBM

Drugo pismo

Loreto Convent, Entally, 25. nov. 1937.

U Isusu dragi Oče!

Božićni se praznici približavaju. Dok ovo pismo stigne do Vas, mi ćemo svi uživati radost Malog Isusa. Zato Vam šaljem svoje srdačne čestitke. Dao dragi Bog da puno učinite za Njega i duše. Molite isto i za Vašu misionarku!

Sigurno znate da sam položila svoje vječne zavjete. Mislila sam i na Vas toga dana. Da znate kako sam bila sretna, što sam svojevoljno mogla zapaliti svoju žrtvu. Njegova sam, i to zauvijek! Vi si sigurno ne možete predstaviti nekadašnju Gondu sada kao Isusovu zaručnicu. Ali On je uvijek bio tako neizmjerno dobar prema meni, kao da je htio da osigura imutak moga srca za sebe. Opet Vam iskreno zahvaljujem za sve što ste za me učinili!

S. Gabrijela je ovdje i lijepo radi za Isusa. Glavno je da zna trpjeti i usto se smijati.

Pomaže mi mnogo u mnogim stvarima, inače bih sama sigurno negdje pala. Uvijek je spremna da mi pomaže, a ja sam tako zločesta da izrabljujem njenu dobrotu.

S. Bernarda polaže zavjete 23. 1. 38. Hvala Bogu, sada je opet sve dobro! Isus je sigurno odabrao nju za nešto posebno, kad joj daje toliko trpljenja. A ona je prava junakinja, pa sve podnosi hrabro sa smiješkom.

Jadni Otac Mesarić izgubio je parnicu. Hvala Bogu za sve! Otac podnosi sve tako velikodušno te sam sigurna da će plod biti stostruk, iako na prvi pogled izgleda da je izgubio. Ako hoćemo Bengaliju za Krista, imamo platiti mnogim žrtvama. Sad se zaista veselim kad nešto ne ide kako ja želim, jer vidim On hoće naše pouzdanje. Zato u gubitku hvalimo Boga kao da smo sve dobili.

Možda Vam je mama pisala. Ona je sada kod brata. Tako su sretni. Jedno im samo manjka, a to je njihova Gonda. Ali, hvala Bogu, mama ima sada opet blizu crkvu i može govoriti albanski koliko joj drago. Sestra je postala prefekta Marijine Kongregacije za gimnazijalke. Nadam se da će mnogo učiniti za Isusa.

Sigurno želite malo novosti o meni. Jedno Vas molim: molite mnogo za mene! Trebam molitve više nego ikada. Želim biti samo Isusova, i to stvarno, a ne samo po imenu i odijelu. Više puta ide to natraške, pa moj uzvišeni »Ja« dobije glavno mjesto. Uvijek ista, ohola Gonda. Samo jedno je sad drukčije: moja ljubav prema Isusu. Dala bih sve, pa i sam život za Njega. Zvuči lijepo, ali u praksi nije tako lako, a to baš ja hoću da ne bude lako.

Sjećate li se, Vi ste mi jednom rekli u Skoplju: »Gonda, Ti želiš ispiti kalež do zadnje kapi!« Ne znam da li sam tada ovako mislila, ali sada mislim, i to veselo, bez ijedne suze.

Sigurno će naše misionarke biti već na putu kad Vi dobijete ovo pismo. Radujem se njihovu dolasku i zaista brojim dane. Trebamo tako mnogo radnica, a nas je tako malo. Pomislite, ja imam 375 djece. Sama sam bjelkinja među njima. U ovoj školi moram i poučavati. Ne ide to tako lako kad čovjek mora biti na nogama od jutra do večeri, ali ipak sve za Isusa, pa tako je sve lijepo ako i jest teško.

Strašno sam pospana večeras, stoga mi oprostite što sam ovako pisala, ali ako večeras ne svršim, sutra će biti prekasno.

Molite puno za me!

Uvijek u Isusu odana

M. Terezija, IBM

Iz pisma sestre Gabrijele

Susestra sestre Terezije sestra Gabrijela istom je ocu Jambrekoviću napisala pismo u kojem među ostalim piše:

»Mislim da sestru Terezu Isus jako ljubi. Mi se nalazimo u istoj kući. Opažam svaki dan kako ona nastoji da Isusu u svemu ugodi. Ima puno posla, ali ona ne žali sebe. Veoma je ponizna. To ju je puno stajalo da to postigne, ali ja mislim da ju je dobri Bog odabrao za velike stvari . . .«

22 GODINE KASNIJE:

Godine 1959. pohodio je već tada poznatu Misionarku Ljubavi, Majku Tereziju slovenski misionar u Bengaliji, otac Alojzije Demšar. O tom susretu piše:

»Kad sam došao u dispanzer u Titaghuru, vidio sam duge redove gubavaca, koji su se gurali pred stolom, gdje ih je jedna sestra upisivala. Zatim su išli k liječniku, koji bi im izvadio krv iz uha ili ruke, te je analizirao, da li je guba izlječiva i kakvog je tipa, da li je zarazna ili ne . . . Majka Terezija bila je najprije zaposlena nacrtom novog dispanzera, a onda je sama prišla i pregledavala bolesnike.

Vidio sam male djevojčice od jedva dvije godine, koje su već imale vidljive znakove te strašne bolesti. Majka ih je Terezija tako nježno primala i davala im lijekove, da me je to ganulo. Primila je za ruku mladu ženu, koja je imala velike otvorene rane na nogama, na čelu . . . Majka Terezija mi je rekla da je to veoma opasan, priljepčiv tip gube, a ona je tu ženu primila za ruku, dala joj injekciju, kao da ništa nije bilo. Groza me uhvatila kad sam vidio kako s njima prijazno postupa, daje im masti na rane, vadi im krv za ispitivanje, daje injekcije, pogladi nedužnu djecu po glavi, a sve to bez ikakvog straha. Pitam je: 'Ne bojite li se da i Vi dobijete ovu bolest?' Ona mi je odgovorila: 'Što zato! Nije li Isus ljubio gubavce, koje svi napuštaju i preziru? On ih je sam ozdravljao i nije dobio gubu . . . Ako ja dobijem, neka se vrši Božja volja, bit će to kao cijeli moj život žrtva ljubavi za Njega!'

Nakon toga razgovora poslala mi je sutradan pisamce, koje je napisala hrvatskim jezikom:

»U Isusu dragi Oče!

Drago mi je što ste došli u Titaghur, no izgledali ste tako umorni i nešto žalosni. Vaša veselost za mene je uvijek kao tonikum. No danas nije bilo tako. Vi ste me pitali: Što, ako ja dobijem tu bolest? To će biti moj zadnji »Fiat« dragom Bogu. Sve je uzeo, pa i moje tijelo može uzeti potpuno. Prije sam se strašno bojala gube i gubavaca. Strah je još u srcu, ali dragom Bogu sam sve prikazala, pa se često smiješim, jer hoću da i pred Njim sakrijem svoje osjećaje i da dadem veselu žrtvu. Ovo je za Vas da se molite za mene da budem vesela sve do kraja. Hvala Bogu, On mi je dao milost veselja, pa nitko, niti moje sestre ne mogu vidjeti što drugo. Molite se za me, kao što se i ja molim za Vas da postanemo žrtva paljenica Njegove ljubavi.

U Isusu odana

Majka Terezija, M. C.«

Treba li ovim pismima tumačenja? Mislim da ne treba. Ali možda nam ona najbolje pokazuju kakve duše Bog danas traži za obnovu svijeta. I misionari samo će toliko uspjeti koliko se savršenije sami predaju Bogu kao žrtve paljenice zaboravljajući sami sebe. Molimo mnogo za takve misionare i misionarke. A ujedno zahvalimo dragom Bogu što je ovdje među nama našao i odgojio tu veliku dušu — Majku Tereziju.

—o—

Ovaj puta o drugim našim misionarima ne možemo donijeti vijesti zbog pomanjkanja prostora. Učinit ćemo to u narednom broju Glasnika. Samo dodajemo, da se svi naši misionari i u Bengaliji i u Zambiji i u Zaire zahvaljuju na molitvama, žrtvama i materijalnoj pomoći što su ih prinijeli za njih prijatelji misija. Sve prijatelje misija pozdravljaju: o. Ante Gabrić iz Basantija, o. Stjepan Polgar iz Morapaja, o. Julije Pogany iz Mpime u Zambiji, č. br. Ilija Dilber i č. br. Benedikt Fostač iz Lusake, te č. sestra Anka Luketić iz Zaire, s. Emica iz Litete u Zambiji, č. sestra Silvina i Emerika u Indiji. Ne zaboravite ih u svojim molitvama.

APOSTOLAT MOLITVE

Apostolat molitve živi i djeluje i u ovom našem sekulariziranom svijetu koji pokazuje sve manje smisla za religiozne vrednote. U takvom ozračju njegova je zadaća još kudikamo važnija nego da su prilike za razvoj religioznosti, osobito kršćanske, povoljne. I dok mnogi u kršćanskom taboru upadaju u neku umornost, malodušnost ili čak uvjerenje da se danas ne može ništa postići, dotle svjesni članovi Apostolata molitve rade uporno i sa živom vjerom u svoje apostolsko poslanje. I današnjem čovjeku valja pomoći da u sebi razvije kršćansku religioznu dimenziju. Tomu veoma mnogo pomaže duhovni program Apostolata molitve, koji je bez mnogo muke i mudrovanja ostvariv za svakoga. Pogledajmo što čine apostoli molitve u S A D i na Filipinima?

SJEDINJENE AMERICKE DRŽAVE — Pokrajinski upravitelj A M u državi New-York o. Mc Bride započeo je s upriličivanjem duhovne obnove u župama gdje postoji središnjica Apostolata molitve, po kojoj se promicatelji A M uvode sve više u njegovu duhovnost. Program duhovne obnove kratko je sadržan u lozinkama: »Jedan dan u samoći s Kristom«, »Kršćanski živjeti po Apostolatu molitve«. Vlastito je za te dane da na njima govore lajici i to o pet točaka duhovnog programa A M. (Taj program imamo tiskan i na hrvatskom jeziku na vrlo ukusnim sličicama Srca Isusova.) Nakon predavanja održavaju se ne samo diskusije već se sve skupa nadopunjuje zajedničkim čitanjem Svetog pisma, kratkim razmatranjima, molitvama i pjesmama.

Takav način promicanja programa i duhovnosti A M pokazao se vrlo uspješan, jer laici govore iz svog svakidašnjeg iskustva te iznose kakvu su pomoć i sami primili od prakticiranja A M. Iznošenje osobnog duhovnog iskustva uvijek je velika korist za druge, jer se time samo obogaćuju i nadahnjuju u svome apostolskome radu.

U župi u kojoj je živa pobožnost Srcu Isusovu, u kojoj su posjećenost crkve i primanje sakramenata živi osobito na prvi petak i prvu nedjelju, dušobrižni ci bi mogli i kod nas upriličiti sastanak članova A M, poučavat ih u ostvarivanju njegova programa, da nakon toga na narednim sastancima i sami vjernici iznose svoja duhovna iskustva potičući jedni druge na apostolat. Te grupe mogle bi postati živ kvasac župne zajednice pomažući tako njezinu duhovnom napretku pod zaštitom Srca Isusova.

FILIPINI — U toj otočnoj zemlji na dalekom istoku pokušavaju A M spajati sa socijalnim apostolatom, najviše karitativnog značaja skupljajući i dijeleći hranu siromasima, posjećivajući bolesnike i slično. Kasnije se prešlo i na akcije većeg dometa. U tome prednjači glavni grad Manila, gdje se članovi A M sastaju svaki mjesec da se zajednički bolje pripreme za vršenje apostolata. Sve to vodi 170 revnih promicatelja. U adventu i korizmi upriličuju se i duhovne obnove na kojima se sudionici utvrđuju u duhu molitve i apostolata.

Obnovljeni duhovno članovi A M počeli su u glavnome gradu stvarati centre za socijalni apostolat u želji da što više ublaže bijedu svima onima koji su potrebni. U jednoj župi na pr. postiglo se da bolnica besplatno prima na njegu siromašne bolesnike. U drugoj opet župi marno se skuplja novac da se doskoči nestašici stanova koja je prouzrokovana strašnim požarom. Jedna opet središnjica A M uspostavila je besplatnu ambulantu za popravak zubi onih koji su siromašni. Pojedini idealni liječnici učlanjeni u A M besplatno pružaju pomoć i savjet siromašnim bolesnicima. Spomenimo i središnjicu koja odgaja buduće kućne pomoćnice te ih duhovno i moralno priprema na njihovu buduću tešku službu!

Nadati se je da će taj plodan rad A M u glavnome gradu Filipina preći i na druge biskupije te jedine katoličke zemlje u Aziji čuvajući, dakako, uvijek svoju vlastitost, a ta je da se prvenstveno promiče molitveni i duhovni život iz koga će onda prirodno izrasti i vanjski apostolat, osobito socijalni.

HRVATSKA — A kako je s Apostolatom molitve na hrvatskom jezičnom području? Možemo li se i mi nečim pohvaliti ili bar u čemu pokazati svoju prednost? Odaziv na molitvenu akciju za Svetog Oca bio je ove godine kvalitetno bolji od prošle, što se očitovalo ne toliko prikazanim molitvama već više u duhu kojim su izvršene te u obećanjima neprestane molitve za Kristova namjesnika i njegove velike nakane. Time se, svakako, produbila svijest osjećanja s Crkvom, što je četvrta vrlo važna točka duhovnog programa Apostolata molitve.

A onda imamo još jedinu u svjetskim razmjerima bar malu prednost. Prema posljednjim statistikama o Glasnicima Srca Isusova u svijetu naš hrvatski Glasnik po tiraži dolazi na drugo mjesto, odmah iza irskoga, ali koji nas sa svojih 189.000 predplatnika daleko nadilazi, iako su Irci malen narod, ipak veći od hrvatskoga. Njihov Glasnik ima 32 stranice, a naš 44. Nastojmo sačuvati našem Glasniku drugo mjesto na svijetu, da on bude živo svjedočanstvo kako je pobožnost Srcu Isusovu u našem narodu još uvijek živa i kako ne želi ni najmanje opadati već rasti!

Josip ANTOLOVIC, DI

Iz života Crkve

GOVOR SV. OCA ZA PAPIN DAN

Na Petrovo ove godine održana je u bazilici sv. Petra svečana misa koju je služio sam Sv. Otac u znak zahvalnosti za dvije godišnjice: svoga izbora i krunidbe za papu.

Već u 17 sati bilo je vrlo živo u širokoj ulici Via Conciliazione koja vodi ravno na trg sv. Petra i k bazilici. Osobito stranci žurili su se da na vrijeme ugrabe kakvo bolje mjesto te izbliza vide i čuju Sv. Oca.

U propovijedi papa je najprije zahvalio svim prisutnim vjernicima, diplomatskom zboru i kardinalima što su došli počastiti apostolske prvake pa godišnjicu njegova izbora. Za Papu je to dokaz jedinstva u vjeri i ljubavi, jamstvo vjernosti i privrženosti, što više, pomoć i suradnja u poslanju koje je povjereno Petrovu nasljedniku.

Papa se opširno zadržao na misli o tzv. »kraljevskom svećeništvu«. Ono omogućuje svim vjernicima kao članovima »puka Božjega« da časte Boga i da

s njim stupe u intimni razgovor ljubavi. Takav razgovor mora sve više produbljivati našu liturgijsku, dakle zajedničku, i privatnu molitvu. Iz tih dubina mora se onda taj dijalog ižarivati u našem društvenom životu i radu.

Nadalje se Papa opet potužio na duh svijeta i sekularizma, koji želi rastočiti sakralno tkivo vjere sve do uništenja prave vjere u ljudskim dušama. »S boljU moramo se sjetiti, rekao je Sv. Otac, tolike naše braće, koja su nas ostavila. Neki su opet na putu da to učine, a treći nisu pravo svjesni svoga kršćanskoga poziva. Htjeli bismo doći do tih drag'h sinova da im reknemo kako su im vrata otvorena da bi s nama mogli biti dionici našega jedinstva s Bogom, koje, istina, od nas traži i odricanja. To jedinstvo međutim i obogaćuje sve svoje darove u nama. Htjeli bismo reći toj našoj braći kako su nam blizu, koliko ih ljubimo, koliko za njih molimo, koliko nastojimo svim silama zajaziti onu provaliju koju oni sami postavljaju tom vjerskom zajedništvu s nama.«

Govoreći o Crkvi Papa je istakao kako bi se moglo reći da je kroz nekakav otvor ušao u Crkvu neki vražji duh. To su sve veće nesigurnosti, mnoštvo problema i nezadovoljstva, koja se iz dana u dan javljaju. Nema više onog čvrstog pouzdanja u Crkvu, već u nekakva profanoga proroka. Kod njega traže ljudi neku čarobnu formulu pravoga života. Sumnja je ušla i u naše savjesti. Dok je znanost utemeljena da nas ne odvaja od Boga, upravo iz redova znanosti došla je ta sumnja koja tolike vjernike izieda. Sve se to pojavljuje širom svijeta, u svjetovnim redovima, ali ni Crkva nije od svega toga izuzeta. Svi smo se nadali iza Koncila da će sinuti Crkvi sunčan dan, a upravo i sve se više pojavljuju olujni dani puni sumnje i nesigurnosti.

I stoga, naglasio je Papa, želimo vršiti službu koju je Krist dao Petru: utvrđivati braću u vjeri, ižarivati karizmu sigurnosti, koja se temelji na Gospodinu, koji nije zapreka za život, već njegova snaga i smisao«.

PAPA DJECI

Jedan nedjeljni govor Pape ovoga ljeta bio je posvećen uglavnom djeci, kojoj je Sv. Otac htio pokazati svoju ljubav.

»Ovih posljednjih dana, rekao je Papa, primili smo više pohoda dječaka i djevojčica iz rimskih župa i drugih talijanskih mjesta. Bilo nam je izvanredno drago što smo mogli primiti tu djecu nevinu, veselu, razgovorljivu i svečanoga raspoloženja. Djecu uvijek spremnu da se zajedno s nama mole, da slušaju naše riječi i savjete, da prime naš blagoslov, tako familijarne kao da se oduvijek poznamo. Željeli smo naći malo vremena da se zadržimo među tako dobro raspoloženom djecom.

Jedan dječak donio nam je janje i sav uzbuđen rekao: »To je za vas, Sveti Oče, nemojte ga zaklati.« — Neki se drugi približio i zapitao sramežljivo, ali isto tako hrabro: »Je li istna, Sveti Oče, da se osjećate osamljeni?« Kao da je htio reći: mi smo ovdje da vam pravimo društvo.

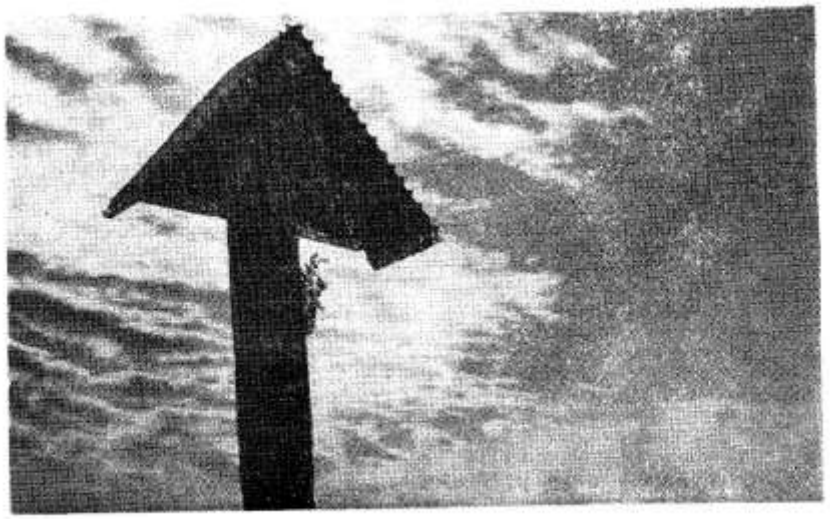
Draga djeco, nastavio je Papa, vi ste nam tako blizu. Vi nas okružujete svojim životom, svojim djetinjstvom, punim čistoće i nade. Želimo zahvaliti za vaš pohod. Dapače, pozdravljamo svu djecu i mladež. Da, draga djeco i prijatelji, Papa vas pozdravlja, želi vam dobro i na koncu sve blagoslivlje. Budite zadovoljni svojom mladošću, a kad odrastete, znajte očuvati svoje djetinjstvo, kako to želi Isus, u vjeri, u čistoći, u igri i učenju. Nastojte svaki dan učiniti barem jedno dobro djelo, od svega srca i svjesni da Gospodin to vidi, zna i veseli se tomu.

To isto kažemo i vašim roditeljima i odgojiteljima, prijateljima i svima koji vam žele dobro, da vam pomognu te svi postanete dobri i slobodni, valjani i jaki. Nastojmo svi s ljubavlju i razboritošću pomoći djeci i mladima da rastu. Izmolimo od Majke Marije da im da Krista koji je svjetlo života.«

PAPA O DUHOVNOM ŽIVOTU KRŠĆANA

U lijepom ljetnom vremenu došle su veoma mnoge skupine hodočasnika u Rim, među njima svećenici jubilarci, mladomisnici, razne redovničke kongregacije, pa im je Sv. Otac među ostalima rekao i ovo:

»Svaki je čovjek pozvan na svetost.

Heroizam i žrtve oznake su pravih kršćana. Svi smo u Crkvi pozvani da budemo sveti, bilo da se radi o svećenicima, bilo o vjernicima, prema riječi Apostolovoj: Ovo je volja Očeva: posvećenje vaše. To je i Koncil posebno naglasio. — Je li moguće da Bog traži od svakoga nešto što, barem na prvi pogled, izgleda teško? Zar je moguć osrednji kršćanski život? — Nažalost, velik je broj osrednjih kršćana. I to ne zato što su slabi ili im manjka vjerski odgoj, nego upravo zato što sami žele takav osrednji život. — Takav život nije pravi kršćanski život. To je zavaravanje, nedosljednost, relativizam koji se okreće tamo odakle puše vjetar. To znači ukloniti križ iz kršćanstva. Što je svetost? Svetost ima dva sastavna dijela: Milost Duha Svetoga, koja nikada ne manjka. I naš odgovor na milost, odnosno volji Božjoj. To je poziv na velikodušnost, na heroizam i žrtvu.«

Zatim se obratio svećenicima koji su slavili 25-godišnjicu ređenja i mladomisnicima te uz ostalo rekao i ovo:

»Vi ste za nas utješno svjedočanstvo. Okupljeni oko pape, Kristova nasljednika i pastira cijele Crkve, nad kojom ima potpunu vlast, i oko svoga biskupa, tvorite jednu obitelj, kojoj je biskup otac. To dvostruko jedinstvo osnova je vašega svećeništva, zdrave nauke i predanja dušobrižničkomu radu. Ostanite uvijek tako i znajte da vam papa želi dobro, da na vas misli i za vas se moli. Osobito u časovima osamljenosti, krize i malodušnosti.«

AUSTRIJA

Ove godine je broj mladomisnika dijecezanskog klera u Austriji porastao u usporedbi sa prošlom godinom, dok je broj redovničkih mladomisnika dosta opao. Prošle godine je naime iu Austriji bilo 30 mladih misa svjetovnog klera, dok ih je ove godine bilo 34. Redovničkih mladih misa bilo je prošle godine 54, dok ih je ove godine bilo tek 35.

Pred 10 godina bilo je u Austriji 172 mlade mise i to 119 svjetovnog i 53 redovničkog klera. Kroz tih deset godina broj se mladomisnika godišnje smanjio skoro za sto.

LAICI BRANA PROTIV KRIVOVJERJA

Kardinal Franjo Šeper, Prefekt Kongregacije za nauku vjere, izrazio je u jednom svom otvorenom pismu, koje

je naišlo na veliko zanimanje u Sjedinjenim Američkim Državama, svoje uvjerenje da će katolički svjetovnjaci biti čvrsta brana pred naletom bilo koje moderne hereze.

»Imam veliko povjerenje — piše naš Kardinalu u »sensus catholicus«, u osjećanje za pravu katoličku vjeru unutar redova svjetovnjaka.«

Kao dokaz za to on citira katolički tjednik The Wanderer, koji prednjači svojom apsolutnom vjernošću prema Svetom Ocu i navodi primjer gospodina Lyman-a Stebbins-a, predsjednika organizacije Catholics United for The Faith, koji se stalno bori za očuvanje i napredak katoličke nauke.

Ovih nekoliko riječi kardinala Šepera, primjećuje Osservatore Romano — predstavljaju ohrabrenje onim katolicima koji trpe radi obrane vjere i koji su često izvrgnuti podsmijehu onih koji privrženost prema autentičnom naučiteljstvu zamjenjuju sa zaostalošću.

NJEMAČKA Župnik Hans Milch, predsjednik poznatog pokreta »Za papu i Crkvu« izjavio je koncem svibnja na sastanku u Frankfurtu, da je njegova organizacija nastala kao posljedica teške situacije, u kojoj se Crkva našla iza Drugog vatikanskog koncila. On smatra da mnogi nisu na pravom mjestu i prema tome je djelatnost ovog pokreta tim potrebnija.

Jedan drugi član vodstva pokreta »Za papu i Crkvu« doktor Fritz Feugling zahtijeva da pokret, a i Crkva uopće prekine svaku vezu sa takozvanim »progresitima«, koji uništavaju pravi sadržaj vjere. »Njih bi trebalo — prema Feuglingovim riječima — izbaciti iz Crkve, kao što je Isus izbacio trgovce iz hrama. Biskupi bi trebali zahtijevati više poslušnosti od vjernika, a pogotovo od svećenika. Crkva koja ne zahtijeva više poslušnost ne odražava Kristovo lice — naglasio je nadalje njemački teolog Feugling.

Osvrćući se na istom sastanku u Frankfurtu na sveopću sinodu zapadnonjemačkih biskupija Feugling je rekao, da je to vrhunac krize u Crkvi. Tu su se naime — prema njegovom mišljenju natjecali pravi i potpuni vjernici s onim djelomičnim vjernicima da pronađu katoličke istine. Prije koncila katolicima je bila zajamčena, barem donekle, prava vjera, jer se nadziralo teologe. Danas se međutim stvorilo neku vrst »hominizma« koji sve više postiskuju teizam i kod vjernika prouzrokuje neizvjesnost.

Pokret »Za papu i Crkvu«, za kojega Feugling kaže da nije nipošto konzervativan, smatra da se treba držati prave kršćanske nauke, koja je sadržana u dogmama. Istina da se tu nauku može naviještati u duhu vremena, ali se ne bi smjelo ispuštati ono što nekome ne paše.

Na tom je sastanku u Frankfurtu govorio i bečki crkveni dostojanstvenik Dr. Erwin Hesse. On je usporedio današnju crkvenu situaciju s onom za vrijeme nacizma. Naglasivši kako je Crkva dobila veliki ugled iza Drugog svjetskog rata u cijelom svijetu, jer se bila potpunoma otresla ratnog duha, i zamijenila ga ekumenizmom i dijalogom, što je sve privuklo poganski svijet k Crkvi. Doktor Hesse je rekao da postoji danas opasnost da se pogani umiješaju u Crkvu i da je tako unište. Ali s druge strane postoji i nada u spasenje, jer je Crkva preživjela i gore situacije kao na primjer onu za vrijeme preporoda ili pak onu za vrijeme nacionalsocijalizma.

Uzorke i izvore današnjih zabluda u Crkvi treba tražiti — prema mišljenju Erwina Hessa — kod Bultmanna i Heideggera. Bultmann naime niječe jednostavno svijet duhova i čudesa, a Heidegger mogućnost spoznaje apsolutne istine. I fizika je pokazala da takovo poimanje svijeta nije ispravno — naglasio je Hesse. Parapsihologija je međutim dokazala, da duhovi djeluju na materiju. Povratak k staroj vjeri podati će mladeži prave ciljeve, i na taj će ih način odalečiti od raznih komunističkih i uopće ekstremističkih grupa — rekao je na kraju predavanja doktor Erwin Hesse.

FRANCUSKA Kardinal Jean Danielou zauzeo se u pariškom »France Catholique« da kršćanstvo i dalje ostane vjera Božjega puka, vjera naroda.

Kardinal primjećuje da sadašnji proces sekularizacije, koji želi iz života ukloniti sve što ima specifično sveti karakter predstavlja jednu od najlukavijih opasnosti našeg vremena.

Nastoji se ukinuti kršćanske blagdane, želi se umanjiti sveti karakter nekih određenih dijelova godine, zatim znakove svećeničkog poslanja, želi se što više uvesti krštenje odraslih, a ne djece. Neki govore kako se i u sekulariziranom svijetu može propovijedati Krista i vjera u Njega. Oni međutim ne vide kako se na području svega, što ima sveti karakter sve više spušta teška šutnja.

U takvoj situaciji ne možemo ostati ravnodušni.

Kršćanstvo, kakvim ga je želio Isus, nije vjera neke duhovne elite, malih grupa ili malenih kapela, već je vjera obitelji, naroda, siromaha i mase. Istina je da neka osoba može odolijevati pritisku sredine u kojoj živi. No isto je tako istina da u sekulariziranom svijetu svi ljudi zajedno ne će više naći put prema Bogu.

Da bi zalsta postojao kršćanski narod, potrebno je da postoji i određena sredina i nju treba braniti, završava svoje razlaganje kardinal Danielou.

POLJSKA Poljska će proslaviti 1973. 500. godišnjicu rođenja Nikole Kopernika. Osobito će velike proslave biti u varmskoj biskupiji, gdje se taj glasoviti zvjezdonanac rodio 1473. i bio kanonik te katedrale.

Nikola Kopernik postavio je svoj astronomski sistem protiv dotadašnjega Ptolomejeva sistema, koji je bio općenito prihvaćen, a učio je da je Zemlja središte svemira. Kopenik je naprotiv postavio Sunce za središte oko kojega se vrsti Zemlja i drugi planeti.

Kopernik je svoju nauku iznio u djelu »O kretanju nebeskih tjelesa«. Posvetio ga je papi Pavlu III koji je bio zanesen prijatelj astronomskih znanosti.

Svečanosti će se odvijati pod pokroviteljstvom poljskoga episkopata, koji je zaključio na svojoj plenarnoj sjednici u Olštinu da se taj događaj svečano proslavi.

BRAZIL U gradu Rio de Janeiro u Brazilu uvijek se razvedre lica, osobito kod malih ljudi, čim se spomene ime sijedog 62-godišnjeg suca Eliezera Rose. Drže ga brazilskim kraljem Salomonom. On je neobičan sudac. Evo nekoliko zgoda iz njegove prakse.

○ Iza neklh poklada stajao je pred njegovom sudačkom stolicom član jednog Samba-orkestra. Mladić je bio optužen što je u nekoj mužičkoj prepirci ne baš blago razbio o glavu protivnika svoj instrumenat. Sudac Rosa osudio je optuženika da mora sa svojom orkestralnom družinom poći navečer pod prozor ranjene žrtve i odsvirati mu podoknicu. A svoju presudu obrazložio je osuđeniku ovako:

»Vi ćete time uvidjeti da se u čitavoj povijesti gitara nije podizala na protivnika kao oružje. Ruke koje su svirale na taj instrumenat bile su ruke lijepih žena u Izraelu, ruke proroka Samuela. A vi ste zlo upotrijebili gitaru kad ste njome ozlijedili svoga druga«.

● Nekoliko godina prije toga odgovarao je pred sucem kradljivac dvokolica. No on ga nije osudio ni u tamnicu ni popravilište, nego mu je poklonio bicikl i rekao uz to:

»Znam da je jedini san toga mladića bio bicikl. Odrastao je u bijedi baš kao i ja. »Taj je mladić postao kasnije svećenik.

● Treći put odredio je dobri sudac kad je vozač automobila uvrijedio prometnog redara da ga ima 5 dana pratiti u njegovu poslu. Postali su dobri prijatelji i kasnije bili jedan drugomu kum kod krštenja djece.

Za hladnih jutarnjih sati prolazi sudac Rosa često ulicama Ria i prosjacima koji spavaju na ulazima tuđih vrata pomaže kako zna i može.

Na televiziji daje jednostavnim ljudima pravne savjete. Deset posto svoga prihoda daruje redovito za siromake i obitelji kažnjenika. Već je triput otklonio ponudu da bude prizivni državni sudac u Guajanari. »Bojim se, odgovorio je, da bi tako izgubio vezu s ljudima«. A sve to čini iz iskrenog evanđeoskog čovjekoljublja.

URSULINKE U DVIJE PROVINCIJE

Dosadašnja provincija čč. sestara Uršulinka Rimske unije podijelila se službeno na dvije: hrvatsku i slovensku. Time je ostvarena želja mnogih redovnica s jedne i druge strane. Obje će provincije imati oko 90 redovnica. Na čelu slovenske provincije imenovana je s. Ireneja Rabič, sa sjedištem u Ljublja-

ni. Hrvatska provincija dobila je za prvu svoju provincijalku s. Deodatu Ljubičić, sa sjedištem u Zagrebu, u Vlaškoj ulici. Hrvatska provincija ima osim u Zagrebu svoju kuću u Varaždinu, koja je odigrala u hrvatskom školstvu i odgoju važnu ulogu u povijesti, zatim u Slav. Brodu, Zenici i Rovinju.

PAVLINI OPET U HRVATSKOJ

U župu Kamensko kod Karlovca došla su 4 redovnika pavlinskoga reda iz Poljske. Kao što je iz hrvatske povijesti poznato, u Kamenskom se nekoć nalazio znameniti samostan pavlina ili bijelih fratara, koji su bili rado gledani u hrvatskom narodu. Opjevao ih je i Senoa u povjestici »Fratarska oporuka«. Njihov red u Hrvatskoj raspustio je car Josip Drugi, vladar poznat i po tome što je sve svoje odredbe prije smrti opozvao.

Poljski redovnici došli su u Hrvatsku sa željom da proučavaju povijest svoga reda te ponovno uspostave kod nas taj vrijedni i zaslužni red. Također žele dušobrižnički raditi u župi. Ti redovnici: tri svećenika i jedan brat, došli su prije nekoliko mjeseci. Najprije su u Remetama kod Zagreba, u samostanu karmelićana, nekad pavlinskom, učili hrvatski jezik.

Red pavlina počeo se širiti po Hrvatskoj u 13. stoljeću, a tijekom vremena nicali su njihovi samostani u Slavoniji, Dalmaciji, Istri i Zagorju. Mnoge njihove kuće uništili su Turci za vrijeme velikih ili malih pograničnih ratova, a prestali su djelovati 1785, kad ih je car Josip II rastjerao, a njihove je samostane i arhive prigrabila Ugarska komora. Od 1958. djelomično su ti spisi prikupljeni i vraćeni u Hrvatsku pa su pohranjeni u Zagrebu.

Najglasovitiji samostan pavlinski bio je kod nas u Lepoglavi, a danas je to kaznionica. Podignut je 1400. g. Upravo u tom samostanu bila je prva javna gimnazija, osnovana 1503. Samostan u Kamenskom, kamo su sada ponovno došli pavlini, sagrađen je 1404. g.

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Da se svim Amerikancima dade primjer i dozove u pamet kako ta Amerika vjeruje u jedno »više biće« — Boga, otkako je predsjednik države Richard Nixon, vrši se u Bijeloj kući svake nedjelje ujutro služba Božja. Izmjenjuju se 22 svećenika različitih vjeroispovijesti koji vrše vjerske obrede s molitvama i propovijedima.

15 od njih su protestanti, 3 katolika, 2 kvekera, 1 živovski rabin te 1 istočni teolog iz Libanona. Sve je izabrao sam Nixon osobno. Najpoznatiji je među njima evangelizator Billy Graham, koji se broji među osobne Predsjednikove prijatelje.

Taj je čin naišao među Amerikancima na veliko odobravanje. Ali našlo se i kritika koji su tu službu Božju ljute napali te spočitavali kako je time povrijeđena ustavna uredba koja određuje strogu rastavu između crkve i države. To je osobito ironično i zagrižljivo izrekao američki magazin Newsweek te iznio i ovo: »Okrunjene glave u Evropi imale su nekad svoje dvorske svećenike. U Sjedinjenim Državama, toj veleslili br. 1, tom štitu civilizatorskog i tehničkog napretka, ta se sasvim srednjevječna ustanova zadržala do danas.«

A katoličke novine Neue Bildpost dodaju ovo: »Mi nasuprot držimo da bi svakoj politici za mir u svijetu bio po svoj prilici od daleko veće koristi »taj posve srednjevječni običaj«, nego samo ravnoteža u oružju za uništavanje«.

O ŠTOVANJU MAJKE BOŽJE

Nedavno je na jednom skupu poznati bibličar Gerhard Lohfink prikazao sliku Marijinu prema Sv. pismu. Na temelju toga razvila se prava bura raspravljanja o ulozi Majke Božje i štovanju prema njoj. Jedni iznose dokaze za maksimalizam — pretjeranosti u toj pobožnosti, drugi snižuju sve na premalo. Jedni navode glasovitoga bogoslova Scheebena, koji je izreka ovu tvrdnju: »Nismo mi katolici »uzvisili« Majku Božju, nc, to je učinio sam Bog«. I zato treba i danas pitati protestante ne ostaju li oni tvrdovratno još uvijek u svojim tvrdnjama koje dopuštaju premalo mjesta Majci Božjoj. Kao službenica Gospodnja utjelovljuje Marija svojim pristankom odlučni čas u povijesti spasenja, novu silu predanja svemira. Doduše, Crkva nije nikad službeno ustvrdila da je štovanje blažene Majke našega Gospodina neophodno nužno za spasenje. Ali na pretjerane tvrdnje s jedne i druge strane napisao je veliki štovatelj Marijin kard. Bea kao opomenu ove rječi: Sažmimo sve u jedno: istina nije u marijanskom maksimalizmu — pretjeranosti, ni u preuskom minimalizmu. Govor našega Gospodina na gori o blaženstvima uvijek je važniji od bilo kojega Marijina ukazanja. Ali još uvijek vrijedi njezina vlastita i važna riječ ljudima: »Sve što vam rekne, to činite.« Pravo štovanje Majke Božje bez krivog pretjerivanja i bez prevelike uskogrudnosti duha ostat će uvijek«.

NOGOMETNI KLUB »SVETI KLER«

Grad Buchsal u Njemačkoj pohodio je snažan orkan i veoma oštetio crkvu sv. Antuna.

Da poprave štetu i pomognu crkvi, proizvelo je 11 mladih župnika isto takav orkan, ali ovaj puta odobravanja. Oni su, naime, izišli kao nogometaši na zelenu livadu te igrali protiv gradskog nogometnog kluba. Borbenom revnošću, kakvoj nema para, no s primjernom finoćom u igri, tih 11 svećenika, a koje su novinari nazvali jednostavno »sveti kler«, nisu iznijeli doduše potpunu pobjedu, jer su dali tri gola prema 4 kod protivnika, ali moralna pobjeda i simpatija bila je očito na njihovoj strani.

Aplauz gledalaca izazivao je upravo orkan odobravanja. A čistu dobit od 500 maraka, dakle 250 tisuća dinara predali su župniku oštećene crkve za popravak. Originalno i zanimljivo, osobito kad je bilo u dobru svrhu.

● Statistički je utvrđeno da američka djeca 64 procenta slobodnog vremena provedu pred televizijskim aparatom. I prema tome izračunato je da svako američko dijete do 14. godine doživi 18000 umorstava na televizijskom platnu i proguta 250.000 reklama.

● 28 puta pred matičarom.

Njujorške vlasti za useljenike objavile su kako mnoge Amerikanke obilno zaslužuju kao u sporednom zanimanju na ovaj način: Te se žene za 6000 maraka, vjenčaju s nezakonito useljenim Grkom, koji time postaje američki državljanin. U Meksiku se onda provede po njihovim zakonima rastava braka. I tako je Grk postao američki državljanin, a opet slobodan. Rekord na taj način postigla je neka 30-godišnja žena, koja je imala 28 puta takovu svadbu.

● Jedne su francuske novine donijele ovo pismo: »Šaljem Vam za onog siromaka 500 starih franaka. To je posljednje pismo što Vam pišem svojom rukom, jer sam ugledao prvi put svjetlo 3. ožujka 1871, meni je dakle 101 godina. Molite se za pokoj moje duše«.

● U Engleskoj raste veoma broj sudionika u duhovnim vježbama. Ima ih mnogo više nego u 1971. g.

SLONOVI RAZORILI MISIJSKU POSTAJU

Časopis Fides javlja kako je španjolski salezijanac José Arminana poslao prijateljima list, uz ostalo s ovom viješću: »Čopor od 40 slonova potpuno je razorio misijsku postaju, koju smo s toliko napora podigli za Nongpylut-ance. Škola, kapela, bolnica i moja koliba — potpuno su uništene. Sasvim iscrpljen morao sam ostaviti šumu u kojoj je bila postaja.«

To se čini kao napeta pripovijest iz romantičkog doba misija, ali to se desilo ove godine u nadbiskupiji Šilong u sjeveroistočnoj Indiji. Misionar José Arminana naišao je bio na putovanju na Nongpylut-pleme te je ostavio župu Raling da bude njima na pomoć. Ljudi su bili sasvim zaostali. Sagradio im je malu školu, poučio ih kako se sadi riža, napravio plan za 50 km dugu a nužnu cestu i pribavio najpotrebnije lijekove. Položaj se plemena popravljao, no onda su ih počeli napadati neprijateljski susjedi. Nekoliko su naselja opljačkali i spalili. Tisuću izbjeglica smjestio je misionar Josip u privremeni logor. I u-

spio dobiti pomoć za njih. Kad eto napalo ih krdo tih slonova. Misionar je od napora sasvim iscrpljen u jednoj bolnici, a čim se oporavi, misli se vratiti u misijsku postaju i graditi dalje s nadom da će prevladati ljudski i kršćanski osjećaji i učiniti kraj razaranju i ubijanju.

NOVO KLANJE U AFRICI (Fides)

U afričkoj državi Burundi došlo je do sukoba između dva glavna plemena: Tutsi ili Watutsi sačinjavaju doduše samo 15% stanovništva, ali od oslobođenja g. 1962. oni vladaju zemljom. Pleme Hutu ili Bahutu ima 85% stanovnika. Kralj Ntare V svrgao je svoga oca s prijestolja, ali iza 3 godine morao je iza vojničkog puča sam pobjeći u Ugandu. Ove godine bivši se kralj vratio u zemlju, ali samo kao običan građanin. No bio je odmah stavljen u kućni zatvor. Dne 29. travnja digao se čitav narod na noge, a u borbama je poginuo i taj bivši kralj Ntare V. Pobuna nije uspjela te je vlada nemilosrdno udarila na pobunjenike i poklala mnoge, osobito intelektualce, iz Bahutu-plemena. Nemoguće je navesti koliko je ljudi pogubljeno. Jedni kažu 500 tisuća, drugi 100, a mnogi misle i 150 tisuća. Čitave čete naroda pobjegle su u susjednu Tanzaniju, a drugi u Zaire.

Te su ljudske patnje velik udarac i za djelovanje Crkve u zemlji, koja ide među najkršćanskije afričke zemlje. Od 2,600.000 stanovnika njih 60% jesu katolici, i još 10% drugih kršćana. Muslimana ima 1%, i nešto animista pogana, a stranih misionara 317. Javljeno je da je kod nedavnog pokolja ubijeno 6 domaćih svećenika, no to još nije potvrđeno.

Sv. Otac na te je vijesti jedne nedjelje s prozora svoje sobe kod anđeoskog pozdrava izrekao i ove riječi:

»Ova je naša apostolska služba takva da naše srce čini, tako rekav, osjetljivim seizmografom, koji drhće u sućuti zbog dalekih i bolnih događaja. Htjeli bismo Vam izreći duboku zabrinutost za položaj u Vijetnamu i Sjev. Irskoj. Ali danas ne možemo prešutjeti strašnu kušnju u dragoj zemlji Burundi, gdje bijesni krvav boj među braćom, u zemlji koja je imala toliko nade u bolji razvitak. Položaj je žalostan i nevjerojatan, te smo poslali svog izaslanika da ponese savjet, utjehu i pomoć«.

Josip Badalić

PETROVO U TRAVNIKU

Grob sluge Božjega Petra Barbarića na Bojni, katoličkom travničkom groblju zapravo je prazan. 1935. godine, 38 godina poslije njegove smrti tijelo je bilo iskopano. Kao što je poznato nađeno je prilično sačuvano pa je u novom dvostrukom lijesu preneseno u podrum travničke sjemenišne crkve. Negdje 1957. ili 1958. na zagonetan je način otuda nestalo i ne zna se kamo je preneseno. Sve je to poznato svakom imalo upućenom štovatelju Petra Barbarića. Otada vjernici sve više i sve češće posjećuju nekadašnji, dakle prazan, Perin grob na Bojni. Posjećuju ga osobito četvrtkom, jer je Pero u četvrtak umro. Najveći je posjet svake godine na Petrovo — imendan Petra Barbarića. Ove 1972. godine Petrovo je palo u četvrtak. A četvrtak je u Travniku pazarni dan. S pravom je trebalo očekivati velik posjet. Mala rijeka ljudi već se od ranog jutra počela iz Travnika kretati uskom ulicom gore prema Bojni. Oko 11 sati groblje je bilo već najvećim dijelom popunjeno. Uske stazice među grobovima postale su neprobodne. Ljudi su zauzeli svaki slobodni prostor između grobova i na rubu groblja. Posjedali po rubovima grobova i kamenih grobnica. Navrli stariji, srednji i mladi. Čitave obitelji. Osobito majke s djecom onih muževa koji su u to vrijeme morali biti negdje na radu. I majke s onom najmanjom. Kasnije dok se bude pred kapelicom dijelila sv. pričest neka će majka otraga pokraj kapelice izvaditi »flašicu« i hranit svoje čedo, jer je došlo vrijeme za to. S desne strane od ulaza u groblje, okružen grobovima starijih i kasnijih travničkih isusovaca, među bujnim čempresima i šimširima nalazi se grob Petra Barbarića. Tko želi prići grobu taj se mora uputiti u najživlju gužvu. Tako rekuć uči u košnicu. Kao što u Mariji Bistrici hodočasnici obilaze oltar Majke Božje u krugu, tako ovdje obilaze grob. Neki klečeći. Drugi uzdignutih ili raširenih ruku s krunicom. Mole se. Tiho je tu kao u crkvi. Pale svijeće. Dotču i ljube grobni križ i sam grob. Tu su žene u gradskim haljinama i one u bosanskim narodnim ćurdijama. Domaćice i one zaposlene. Majke s malom djecom na ruci. Mladići i djevojke. Muževi, đaci i studenti. Bolesni i zdravi. Svi sa svojim željama, potrebama i molitvama. Na suprotnoj, lijevoj strani groblja nalazi se kapelica. Ispred nje je pripremljen oltar za sv. misu koja će početi prije 11 sati. Travnički župnik Milidrag Bujas i njegov kapelan Stipo Mišura već od rana ispovijedaju. Pomažu mu dva oca isusovca. Došao je pomoći i župnik iz nedalekih Rankovića kod Novog Travnika, Jozo Matković. Ispovijeda se vani pod vedrim nebom i na čistome zraku. Ispovjednik sjeo na rub kakova groba, a pokornici klecaju pred ispovjednika u travu ili stoje kako tko bolje može. Dakako pet ispovjednika prema tom mnoštvu je premalo. A i teško im je pristupiti, kao što će kasnije biti teško među uskim stazicama pronaći pristup pričesti. To i jest ono što muči župnika koji osjeća teret odgovornosti za organizaciju hodočašća. Sv. misu služi i propovijeda vice-postular o. Josip Antolović. Narod pod misom stoji, sjedi ili poklekuje kao u crkvi. Sav svijet od oko dvije do tri tisuće ljudi složno recitira, pjeva. Na Petrovo u Travniku i okolici bude i po nekoliko pljuskova oko podneva. Ove godine kiša je bila ipak umjerenija. Zapravo bila je to samo rosa poslije propovijedi. Ljudi kao da to već znaju, imaju uza se kišobrane i ostala sredstva protiv kiše. Oni koji su se ovdje okupili nisu samo Travničani. Zapravo su Travničani u manjini. Većina dolazi iz okolice. Ima ih iz Doca, Turbeta, Gučje Gore, Viteza, Novog Travnika, Rankovića. Pa onih iz udaljenijih mjesta, kao iz Bugojna, Radunica, Busovače i Zavidovića. Poneki dođoše iz velike daljine kao iz Zagreba. Vrlo je značajna bila ove godine grupa hodočasnika iz župe Poljaci u Bosanskoj Posavini, koja je došla pod vodstvom svoga župnika Miodraga Miškovića. On je doveo vjernike potaknut prvom izložbom o Petru Barbariću koja je bila priređena prošle zime na svećeničkom tečaju u Zagrebu.

Ako želite vidjeti mnoštvo naroda povezano živom, jednostavnom i nepatvorenom vjerom dođite i vi na Bojnu na Petrovo, pa gledajte kako se ti ljudi koji se utječu u Petrov zagovor odlučno mole da on, njihov zaštitnik i prijatelj postigne čast oltara. Gledajte kako raznose i raznesoše njegove sličice. Životopisi su mu već davno razgrabljeni i s pravom se sprema novi. Slušajte ih kako dolaze ocu vice-postularu ili župniku ili kapelanu, svejedno, da daju iskaze i svjedoče o uslišenjima i o ozdravljenjima. Znači da je Pero narodu Božjem drag i bliz. Narod osjeća da je taj Bogu ugodni mladić među njima prisutan svojom jednostavnom i nesebičnom dobrotom kojom djelotvorno pomaže u raznim potrebama. I ne samo u njihovim pojedinačnim potrebama. Vjerovali ili ne, znaju vjernici da je Pero bio travnički sjemeništarac. Dobro znaju da su

Crkvi i danas veoma potrebni novi sjemeništarci Petrova kova od kojih bi u budućnosti bili novi svećenici. I zato se mole.

Ako sve to sami vidite i čujete, neće vam biti žao.

O. Ivan Knafeljc

MARIJA SNIJEŽNA
NA KRIVOM PUTU KOD SENJA

Od Senja prema unutrašnjosti vode dva puta. Jedan od njih jest nova asfaltna cesta što preko Vratnika vodi u Otočac, pa preko Plitvica u Karlovac, ili preko Brinja, gdje cesta još nije gotova, najkraćim putem od mora u Zagreb. Druga cesta, nešto ulijevo, vodi u Krivi Put, mjesto udaljeno od Senja 14 km. Krivi Put jest mjesto, ali je ujedno i ime za niz zaselaka: Klarićevac, Matići, Šolići, Podbilo, Serdari, Krivi Put, Mrzli Dol, Alan, Francikovac i Vrataruša. Ova dva zadnja zaseoka dozivlju nam u svijest Franjevce koji su tu nekoć bili u davna i pradavna vremena. Tu su nekoć živjeli Uskoci, prije njihove prisilne seobe, danas tu žive Primorci Bunjevci, pravi ogranak Bačkih Hrvata. Zaseoke skuplja oko sebe škola u Krivom Putu, i crkva Marije Snježne. Crkva je sagrađena 1856. teško stradala za Drugog sv. rata. Sada se nekako pridigla, zaslugom vrijednog župnika Nikole Žuravelja ,koji usput rečeno ima na brizi još druge dvije župe, Vratnik i Sveti Križ, te zauzimanjem i pripomoću Krivopućama po svem svijetu. Župa je brojila 1939. 3200 duša. Danas ih ima jedva oko 700. Osim senjske bure duvale su i druge bure, a osobito bura raseljavanja. Narod je ovdje neobično gostoljubiv, pristupačan, uredan i sposoban. Iz župe ima desetak živućih svećenika, te prosvjetnih i drugih radnika po domovini i po čitavom svijetu. 5 kolovoza ove godine na blagdan Marije Snježne mnogi su se Krivopućani vratili načas u rodnu župu. Neki su donijeli vijence na grobove svojim pokojnicima, neki su kružili po pašnjacima tražeći vidike kojih nisu zaboravili iz djetinjstva. Na glavnoj svetoj misi u 11 sati bilo je u crkvi oko 700 vjernika. Znači da je gotovo polovica tih došla izvana. Vidjelo se to i po registracijama auta. Najviše je bilo riječke registracije, što je i razumljivo, zatim zagrebačka, pa karlovačka. No bilo je auta i iz Osijeka i Novog Sada, a da se o registracijama Zapadne Njemačke i ne govori. Iz Zagreba je stigao i jedan autobus hodočasnika, uglavnom Krivopućana, njih 46, da pohode Snježnu Gospu.

Moglo bi se kome činiti da nije to baš od takve važnosti, da o tome pišemo. Da je drugdje bilo i više hodočasnika i svečanije. Međutim, ovdje se radi o jednom tipičnom primjeru, gdje je na raseljenoj i opustošenoj župi Gospa počela opet prikupljati život, i oni koji su došli na ostavljene domove, odlučili su da će opet doći, da će obnoviti sve što se bude dalo obnoviti.

Hodočašće na MUO Bl. Graciji

Župna crkva

5. i 6. lipnja ove godine, malo mjesto Muo, nedaleko od Kotora (2,5 km), proživjelo je neuobičajenu svečanost. Mještani su po prvi put u povijesti svoga Blaženika (Bl. Gracije), dočekali prvu hodočasničku grupu časne braće-redovnika.

Braća-redovnici dolaze svom jedinom Blaženiku-časnom bratu kod nas (Bl. Graciji), da tu u njegovom rodnom mjestu, pred njegovim tijelom na oltaru, učvrste najprije svoje zvanje, da uvide smisao svoga skrovitog poziva, a onda da mole za svoje pomoćnike i nasljednike. Još je jedan cilj bio toga hodočašća sa strane naroda i svećenstva čitave Boke, a taj je, da bi se toga dana — 6. lipnja (jer je 6. lipnja 1889. Gracija proglašen Blaženim) počeli malo više moliti za njegovu kanonizaciju.

Prvi dan hodočašća, 5. lipanj protekao je u znaku upoznavanja rodnog mjesta Bl. Gracije i njegovog života, a drugi dan je prošao (6. lipanj) u Euharistijskom slavlju, kojeg je uveličao dubrovački biskup Severin Pernek, i u djelomičnom upoznavanju kulturno i prirodno zamamljive Boke (naime, hodočasnici su posjetili u Kotoru crkvu sv. Marije, gdje se čuva tijelo Bl. Ozane, i još su vidjeli drevnu katedralu sv. Tripuna, a onda su se uputili na biser Boke — na otočić Gospe od Škrpjela, gdje su ostali zadivljeni pinakoteci u umjetnosti).

Hodočasnička grupa je bila od 23 brata-redovnika (5 isusovaca, 4 franjevca, 1 trećoredac, a ostalo su bili franjevci raznih provincija — među njima je bio i jedan franjevac-svećenik-misionar u Zaire Kongo — fra Blago Brkić. Sve je prošlo uz sudjelovanje naroda iz Mula i okolice.

Dao Bog i Bl. Gracija da ovo hodočašće otvori nove vidike današnjem jednom zvanju (svijetu malo poznatom)!

DUBROVNIK

Dubrovčani su u proljetnom razdoblju imali više hodočašća. Prvo hodočašće organizirali su oci dominikanci k oltaru bl. Ozane u Kotor na dan 4. lipnja. Oko 250 hodočasnika brodom »Antika« krenulo je rano u jutro za Boku, da se pred tijelom ove naše djevice i pokornice pomoli za njezin zagovor, koji nam je danas toliko potrebit. — Drugo hodočašće organizirali su franjevci Mala braća u Trpanj na Pelješcu 11. lipnja sa oko 200 Dubrovčana. Oni su hodočastili Gospi »Zvijezdi mora« na hridinama. Na povratku zadržali su se u Opuzenu, gdje su u tamošnjoj crkvi priredili duhovni koncert. Ovo je zapravo bilo hodočašće »Mladih« sa gitarama, koji se u ovoj crkvi okupljaju pod vodstvom oca I. Perana. — I župa sv. Đurđa imala je 11. lipnja svoje hodočašće na otok »Gospe od Milosti« kod Tivta, koje svetište drže oci Isusovci.

VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA U DUBROVNIKU bila je ove godine posebno svečana u nedjelju 11. lipnja kod otaca isusovaca. Glavna svečanost bila je na večer kada je otac biskup održao pontifikalnu svetu misu uz asistenciju jednog našeg misionara. Zatim je Boškovićevom poljanom održana svečana procesija sa Presvetim, koju je također vodio biskup Pernek.

UMRO DUŠAN RADICA veliki štovatelj Srca Isusova i Marijina baš u mjesecu posvećenom SI dne 16. lipnja. Pokojnik je redovito čitao glasnik »Srca Isusova i Marijina«, a i njegovo omiljeno svetište bila je isusovačka crkva sv. Ignacija u Dubrovniku. Imao je 72 godine. Prije rata bio je poznat radnik u Kat. Akciji, a naročito u kršćanskim sindikatima (RSS), te je proučavao papine socijalne enciklike. Neko vrijeme uređivao je novine »Jadran« u Splitu, koje su zastupale katolička načela. Zadnje dvije godine Bog mu je dao veliku milost, da svoje zadnje dane života provede u pokori i molitvi. Sahranjen je po vlastitoj želji tiho na grobilju Gospe od Danača u Dubrovniku.

I. A.

KNJIGE

Dominikanci na Korčuli izdali su knjigu: Berthe Bernage: S RADOŠĆU OSVAJATI GODINE. Knjiga poučava kako se treba pripremati za starije godine života, kako će se ublažiti osamljenost u tim godinama, slabljenje zdravlja i odlazak u mirovinu, te napokon kako treba dočekati polazak u vječnost. Cijena je 15 dinara plus 0,50 dinara poštarina. Naručuje se: Dominikanci, 50260 Korčula.

◆ Svim štovateljima Presvetog Srca Isusova javljamo, da mogu nabaviti toliko omiljele molitvenike **SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE** i **SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE**. Prvi je molitvenik za one koji dobro vide, a drugi za one kojima je vid oslabio. Jedan i drugi molitvenik sadržavaju novi red mise i mnoge molitve. Prvi stoji 30 dinara, a drugi 20 dinara. Oba se naručuju na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699.

◆ Prijateljima misija preporučujemo knjigu **ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA**. Knjiga ima dva sveska. U prvom se nalaze članci oca Ante Gabrića, a u drugom njegova pisma i duhovne misli. Oba dijela ilustrirana su brojnim slikama iz života i rada oca misionara. Prvi dio stoji 50 dinara, a drugi 60 dinara. Naručuje se na gornju adresu.

◆ Mladići i djevojke, želite li naći mnoga rješenja za svoje mladenačke probleme, nabavite knjige **VRHUNCI ZOVU**, **MLADIĆU ZNAŠ LI LJUBITI?** i **DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?** Sve te tri knjige već su izašle u drugom izdanju. Cijena je prvoj 15 dinara, drugoj 15, a trećoj 20 dinara. Naručuje se na gornju adresu.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću na uslišanom zavjetu i na sretno položenom ispitu moga nećaka iz matematike. — Marija Donabidović, Derventa.

— Preporučujem Presvetom Srcu Isusovu i Petru Barbariću školovanje svoje djece. — N. N., Derventa.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću na primljenim milostima, te se i nadalje preporučujem. — Jozefa Gudelj, Duvno.

— Zorka Batinić iz Duvna zahvaljuje se Presvetom Srcu Isusovu, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću za primljene milosti i moli ubuduće njihovu pomoć.

— Tono Sušec od srca zahvaljuje za primljene milosti Presv. Srcu Isusovu, B. D. Mariji i sv. Antunu.

— Marija Beatović zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svetim zaštitnicima na primljenoj pomoći u teškim časovima.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima što mi je sin sretno položio ispit. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Marija Lončarević, Novska.

— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sve dobro što smo primili u svome braku, te za ozdravljenje svoje djece. I nadalje im se preporučujem. — D. M., Stružec.

— Upala sam u veliku zamku, pa se utječem Srcu Isusovu da me izbavi iz te napasti i oslobodi toga zla. Unaprijed hvala! — M. M., Nova Gradiška.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima, posebno što su pomogli mome unuku da završi razred. Molim i nadalje njihovu pomoć. K. P., Piškorevci.

— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetim zaštitnicima za sretan svršetak školovanja i za namještenje moje kćeri, te za sve druge milosti. — Dragica Međimorec, Hlebine.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svim mojim zagovornicima na pomoći u raznim poteškoćama. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — T. D., Murter.

— Marija Dimić iz Varaždina zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu na milosti da joj se brat prije smrti ispovjedio i umro bez većih muka, iako je bolovao od raka na jetrima.

— Manda Petrović iz Podravskih Podgajaca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na milosti što joj se malo popravilo zdravlje. Najprije je slomila ruku, a onda je bila udarila kap. S velikim pouzdanjem moli za potpuno ozdravljenje.

— Za primljene milosti hvala sv. Judi Tadeju, sv. Domeniku, sv. Mariji Kruciflksi i o. Leopoldu Mandiću. — Katica Božikov, Dubrovnik.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu na primljenim milostima. — N. N., Hlebine.

— Na sretno položenom ispitu svoje kćeri zahvaljujem dragoj Gospi, sv. Maloj Tereziji i sv. Antunu. — S. M., Zenica.

— Nada Matanović iz Vidovica zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje svoga sina.

— Matilda Stanković iz Slavonskog Broda zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu za ozdravljenje.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Franji Asiškom, sv. Franji Ksaveru i sv. Alojziju na uslišanoj molitvi. — Jozefina Pinojtić, Staro Petrovo Selo.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na milosti što mi je sačuvan život u dvjema velikim opasnostima, i što mi se majci vraća vid nakon operacije. I nadalje im preporučujem sebe i obitelj. — Milan Malković, Prekriški Lović, Vivodina.

— Hvala sv. Antunu i Kardinalu Stepincu na ozdravljenju. — Katarina Kosovec, Mađarevo.

— Elza Vindšnirer iz Sarajeva zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i biskupu Langu za primljenu milost.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj te ocu Leoplodu Mandiću na primljenoj milosti. Ujedno molim i nadalje njihovu zaštitu i pomoć. — S. V., Velika Kopanica.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Zdravlja, sv. Stjepanu i sv. Roku što su me sačuvali od napadaja nekog čovjeka. I ubuduće molim za njiho-

vu pomoć. — Marija Milić, Opuzen.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći u najtežim časovima. I nadalje joj se utječem. — P. V., Belišće.

— Na mnogim milostima što sam ih primila ja i moja djeca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i svetim zaštitnicima. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — J. Đ., Crnkovci.

— Stefanija Kovač iz Zagreba od srca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu na ozdravljenju, te im se i nadalje preporučuje.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu. Molim da budu i nadalje u pomoći meni i obitelji. — Jakica W., Njemačka.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od neprestane pomoći i sv. Nikoli Taveliću na uslišanoj molbi. I ubuduće ih molim za pomoć. — S. M., Mrzović, St. Mikanovci.

— Zahvaljujem od sveg srca Presv. Srcu Isusovu što mi je po zagovoru mojih nebeskih zagovornika udijelilo poboljšanje zdravlja. — A. Turina, Kraljevica.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Svetogorskoj za sve uslišane molitve. Preporučujem i nadalje svoju obitelj i dušu pokojne svoje kćeri Fanike Wolf. — Franciska Malnar, Mali Lug, Gerovo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i ocu Leopoldu za ozdravljenje moje ruke i moje unuke. I nadalje molim za njihovu pomoć. — K. I., Donji Miholjac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Puta i ocu Leopoldu na primljenim milostima, a posebno što su me sačuvali od očite smrti u prometnim nesrećama. I ubuduće im se preporučujem u svim potrebama. — B. B., Kotor.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću i Kardinalu Stepincu za primljene milosti. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — M. L., Virovitica.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetom, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu, sv. Maloj Tereziji i Kardinalu Stepincu što mi je sin sretno položio ispit, kao i na ostalim milostima. I nadalje molim pomoć za sebe i sina. — F. L., R.

— Na pomoći u nevolji hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Zalosnoj, sv. Josipu, bl. Klaudiju Kolombijeru i drugim zaštitnicima. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — M. G., Planina, Kašina.

— Na ozdravljenju poslije operacije i na drugim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i ocu Lopoldu. Neka budu i nadalje u pomoći meni i mojoj obitelji. — Ana Miličić, Posavski Podgajci.

— Magdalena Ruščić iz Splita zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima.

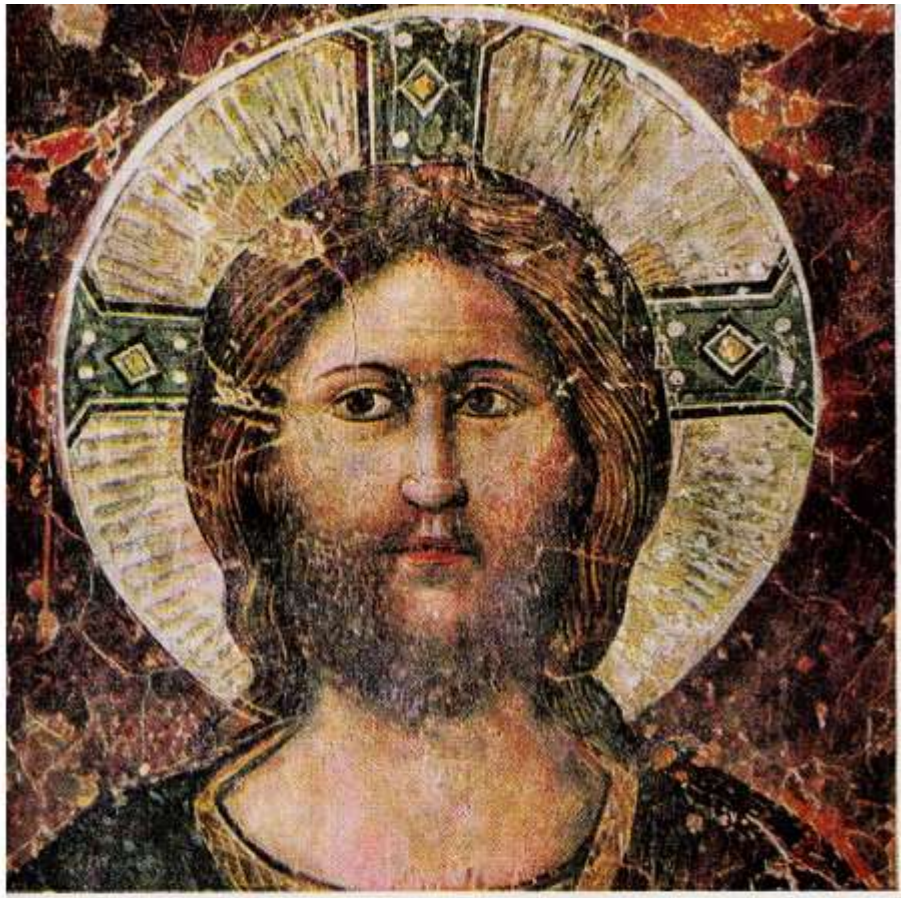
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu na uslišanoj molitvi. I nadalje im se preporučujem. — Kata Božnjak, Crnac.

— Josip Crc stariji iz Gračenice kraj Volodera zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na milosti što je njegov unuk ostao živ nakon prometne nesreće i što se oporavio od zadobivenih ozljeda. I ubuduće moli njihovu pomoć za sebe i obitelj.

— Na ozdravljenju moje kćeri i drugim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i papi Ivanu XXIII., te ujedno i nadalje molim njihovu pomoć za sebe i obitelj. — Viktorija Majić, Vareš.

— Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetim zaštitnicima. I nadalje im se preporučujem. — R. P., Zagreb.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

X

LISTOPAD - 1972. - GOD. 63. - ZAGREB - CIJENA 1,50

Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

423 Svetost ženidbe, I. Kukula

427 Majčina uloga kod odrasle djece, J. Gusić

434 Skromna vatra, P. Bulat

440 Jedna obitelj Srca Isusova, J. Antolović

442 Moja vjera, F. Šipušić
Opravdanje u opraštanju grijeha
Opravdanje po savršenoj ljubavi
Bogatstvo novoga života
Zajedničari, posinci, baštinici

451 Svjedočenje za Krista, J. Antolović

452 Misije, J. Gusić
Misli uz misijsku nedjelju
Basantske vijesti

459 Zagrepčani hodočaste u Hercegnovi, E. Ciko

460 Iz života Crkve, J. Badalić

462 Knjige, zahvalnice

OBAVIJEST IZ UPRAVE

Ove godine osobito osjećamo tešku situaciju zbog nestašice novca. Glasnik nam se ne plaća na vrijeme. Ovogodišnje uplate pokrile su troškove prvih šest brojeva, a sada je listopad. Preko polovica ovogodišnje pretplate nije stigla do nas. Ima dužnika i za lanjsku godinu. Razumijem da nije lako uz druge obveze baratati i štampom, ali nije lako ni plaćati mjesečne račune za Glasnik bez novaca. Trebalo bi misliti i unaprijed. Lani smo kupili papir za omot, ujednačen, po povoljnim cijenama. Kako će biti na godinu? Ne ovisi samo o uredniku. Upozoravam da će pretplata za iduću godinu biti 24 din. Pojedinačni broj 2 din. S tom svotom ići ćemo naprijed kako budemo mogli. Tokom godine nećemo povisivati cijenu. Radije ćemo smanjivati broj stranica. A sada lijepo molim one kojih se to tiče, da bi podmirili dugove koji nas sve skupa ugrožavaju. — Molim one koji su u plaćanju bili točni, da takovi ostanu, jer jedino takovi omogućuju izlaženje. Usput molim, kome to bude moguće, da poradi na širenju Glasnika.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

NAKANA AM ZA MJESEC LISTOPAD 1972.

»Da kršćanski bračni drugovi sve savršenije ispunjaju svoj poziv u Crkvi.«

Svetost ženidbe

POLOŽAJ KATOLIČKE OBITELJI U DANAŠNJEM DRUŠTVU

Mnogo se piše i raspravlja o raznim poteškoćama, u kojima se nalaze današnje katoličke obitelji kod nas i po svijetu uopće. Opravdano je, dapače i nužno, da se tako radi. Ali još više smatramo, da je samo pisanje i raspravljanje o toj činjenici samo po sebi nedostatno. Od rasprava i zaključaka treba prijeći na djelo. Ako se ostane samo kod lijepih riječi i planova, a ne zahvati široki opseg naših obitelji, ne će se u stvari ništa popraviti. Izgleda, da smo dosadanjim radom zahvatili tek uski krug, naime one obitelji, koje se i inače drže Crkve i žive pod njenim utjecajem.

Katoličke obitelji žive u društvenom sklopu i dnevnom saobraćaju sa mnogim drugim obiteljima, koje nisu crkveno orijentirane. Otac i majka rade u poduzećima, uredima, tvornicama, rame uz rame s mnogim ljudima, koji Boga spominju samo kad hule i proklinju, ili kad na »račun Boga« prave nedostojne i nekulturne šale. Djeca, mladići i djevojke pohađaju škole i fakultete s kolegama i kolegicama, koje ne pohađaju vjeronauk, ne vrše nedjeljnu dužnost, ne primaju svete sakramen-

te, a gdjekoji, ili čak i mnogi, nisu ni kršteni. Obnova katoličkih obitelji u duhu Evanđelja i suvremenih koncilskih smjernica, ne može doći iz društvene sredine, u kojoj se te obitelji nalaze. Stoga je potrebno, da se s crkvene strane posebna pažnja svrati svakoj pojedinoj obitelji napose, a već obnovljene obitelji da se međusobno udruže i usmjere u apostolat za još neobnovljene obitelji.

Naše obitelji moraju biti zdrave stanice u tijelu Crkve, a onda će biti prikladne, da pripomognu u obnavljanju ostalih katoličkih obitelji. Onda će bez opasnosti da izgube svoj katolički značaj, moći surađivati u javnom životu kao korisni radnik u izgradnji našeg javnog morala, duhovne kulture i općeg blagostanja svih građana u zemlji, u kojoj živimo i koju smatramo svojom domovinom.

Dva su velika razloga, radi kojih moramo raditi na katoličkoj obnovi naših obitelji: prvo, da sama obitelj kao ustanova Božja, kao sakramentalno svetište, kao stanica crkvenog i narodnog organizma — da ta velevažna ustanova što potpunije ostvari svoju svrhu, koju joj je Bog - Stvoritelj namijenio i kojoj je Isus kao glava Mističnog Tijela dao tako uzvišen i svet zadatak u svojoj Crkvi i u ljudskom društvu uopće; drugi je razlog, da se ta ustanova — naime katolička obitelj — što potpunije snađe u javnom životu, ali bez opasnosti, da radi doticaja sa ravnodušnim i mlakim katolicima, s inovjercima i ateistima, oslabi njen radikalno katolički duh unutar obiteljskog svetišta, i njen katolički značaj u javnom životu.

OBNOVA KATOLIČKE OBITELJI U DUHU KONCILA

Za obnovu katoličkih obitelji drže se tečajevi, pišu članci i izdavaju knjige. Nitko ne će reći, da to nije ne samo korisno, nego i potrebno. No temelj svim tim nastojanjima treba da budu pouke i smjernice Drugog vatikanskog koncila, koji je mnogo pažnje posvetio katoličkim obiteljima. Tako u Dogmatskoj Konstituciji o Crkvi nalazimo posebno poglavlje koje raspravlja o svjetovnjacima u Crkvi, a tu se puno govori i o bračnim drugovima i o obiteljima uopće. Koncil je izradio posebni Dekret o Apostolatu laika, a i u tom se Dokumentu mnogo govori o značenju obiteljskog života.

Ono što Koncil govori, tako je lijepo i jasno, da bi svako tumačenje i raširivanje samo umaljilo snažni utjecaj onih riječi. Navest ćemo nekoliko izreka iz Dekreta o Apostolatu laika, koje mnogo pridonose razumijevanju mjesečne molitvene nakane, koju u ovom članku razlažemo.

»Budući da je Stvoritelj svega ustanovio bračnu zajednicu kao izvor i temelj ljudskog društva i svojom je milošću učinio velikim sakramentom u odnosu na Krista i Crkvu (Ef 5, 32), apostolat bračnih drugova i obitelji ima posebno značenje i za Crkvu i za civilno društvo.

Kršćanski supružnici jedno drugome, svojoj djeci i ostalim članovima svoje obitelji suradnici su milosti i svjedoci vjere. Oni su svojoj djeci prvi prenosnici vjere i odgojitelji; riječju i primjerom odgajaju ih za kršćanski apostolski život, razborito im pomažu u izboru njihova zvanja i ukoliko u njima otkriju du-

hovno zvanje, trebaju ga brižno održavati.

Uvijek je bila dužnost supruga, a danas glavni dio njihova apostolata, svojim životom pokazivati i javno svjedočiti nerazrješivost i svetost bračne veze; odlučno se boriti za pravo, koje pripada roditeljima i skrbnicima, da kršćanski odgajaju svoju djecu; braniti dostojanstvo i zakonitu autonomiju obitelji . . .

Ovu misiju, da bude prva životna stanica društva, obitelj je primila od Boga. Tu će misiju ispuniti ako se članovi uzajamnim osjećajem i zajedničkom molitvom Bogu, pokažu kao domaće svetište Crkve . . . U raznovrsna djela obiteljskog apostolata neka bude dopušteno navesti ova: posvajati napuštenu djecu, ljubazno primati pridošlice, pružati savjet i pomoć mladima, pomoći zaručnicima da se što bolje priprave za ženidbu, ponuditi se za rad u katehiziranju, podupirati one supruge i obitelji, koje se nalaze u materijalnoj ili moralnoj krizi, pribaviti starcima ne samo najnužnije, nego i sve plodove ekonomskog razvoja.

Kršćanske obitelji, koje svim svojim životom prigrljuju evanđelje i pružaju primjer kršćanskog braka uvijek i svagdje, a naročito u krajevima u kojima se tek pojavljuje prvo sjeme evanđelja, ili u kojima je Crkva tek na početcima ili se sukobljuje s mnogim teškoćama, pružaju svijetu dragocjeno svjedočanstvo za Krista. Da bi što lakše postizavale cilj svoga apostolata, moglo bi biti korisno, da se obitelji udružuju.« (AA toč. 11.)

NISMO BAŠ POSVE NA POČETKU

Nedavno sam razgovarao s jednom majkom. Razgovor je ovako tekao:

Iz vaših riječi razabirem, da imate brojnu obitelj! »Jest« — odgovori mi ova majka — »Imamo desetero djece. Nijedno nam nije umrlo.«

»Zanimalo bi me, koliko je godina najstarijem, a koliko najmlađem djetetu.

»Najstarije nam je dijete sin, koji je već oženjen i ima svoju djecu. On mi je dobar, poštuje me i rado mi pomogne. Imam i udanu kćerku, i ona mi je dobra.«

A najmlađe dijete? Majka se razblaži i odgovori: »Ovo najmlađe je najmedenije. To je kćerkica koja ima tek pet mjeseci. Najsretnija sam, kad nađem malo vremena, da se s tim djetetom pozabavim. To mi je draže, nego da sjedim u kinu i da gledam najzanimljiviji film. To mi dijete pruža više radosti i razonode nego ne znam što drugo na tom svijetu. O kad bi tolike nerazborite i nemilosrdne majke, koje ubijaju svoju nerođenu djecu, htjele okusiti radosti što ih uživa majka, koja živi za svoju djecu. Ove bijedne majke ne znaju, kako se lišavaju najvećih radosti, kad se na tako jezovit način odriču svoje majčinske dužnosti.«

Ova mi je majka pričala i o svim brigama: »Želim svojoj djeci dati dobar katolički odgoj. Puno se brinem, da mi djeca idu na vjeronauk. O tome stalno vodim računa. To je i za djecu nemala žrtva, jer su veoma zauzeta radom u školi, a dvorana zavjeronauk udaljena je od našeg stana pola sata hoda. I ulica čini svoje i privlači ih. Dok oni idu na vjeronauk, njihovi se drugovi igraju na ulici ili na kakovom igralištu.«

NAPORAN I DUGOROČAN POSAO

Obitelj, o kojoj govorimo, nije zacijelo jedina ovakovoga duha i kova. Ali nažalost, nemamo ih mnogo. No za tim upravo idemo, da ih odgojimo i podignemo. Nije to lako, ali nije ni nemoguće, ako se ozbiljno, planski i ustrajno radi. Oko toga se brinu naši biskupi i dušobrižnici, koji nastoje da upoznadu naše obitelji sa koncilskim poukama i smjernicama, koje se odnose na obnovu naših obitelji.

Kao što za svaki katolički posao treba Božje pomoći, tako i za ovaj No do te pomoći ne dolazimo samo darežljivošću Božjom, nego i ustrajnom molitvom. Što je koji posao važniji i teži, to više treba moliti za njegov uspjeh. Posao oko buđenja i dizanja katoličkih obitelji vrlo je važan i dugoročan. Zato se na tu nakanu treba ustrajno moliti. Ova molitva bit će izvanredno draga Božanskom Srcu, jer ono veoma ljubi smirene i sređene obitelji, Nije li sv. Pavao usporedio ljubav, koja treba da vlada u kršćanskoj obitelji onoj ljubavi, kojom Isus ljubi svoju Crkvu: »Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju . . .« (Ef 5, 25).

Apostolat Molitve nas potiče, da se napose u mjesecu listopadu molimo na ovu nakanu, u duhu sjedinjeni s milijunima članova Apostolata Molitve, razasutih po cijelom širokom svijetu. Gdje god postoji Apostolat Molitve, gdje god se tiska Glasnik Srca Isusova, svuda je poznata nakana Apostolata Molitve za mjesec listopad ove godine: »Da kršćanski bračni drugovi sve savršenije ispunjuju svoj poziv u Crkvi.«

Ivan Kukula D. I.

ŽIVOT OBITELJI

MAJČINA ULOGA
KOD ODRASLE DJECE

NAJTEŽE RAZDOBLJE ŽIVOTA Treće razdoblje razvitka mladog bića, ono između 12., odnosno 13. godine i osamostaljenja mladog čovjeka, po sudu pedagoga i psihologa jest najteže razdoblje u čovjekovu životu. To je doba, kad se napokon moraju ostaviti godine pune bezbrižne vedrine, smijeha i slobode, da se mjesto toga navali na mlada ramena sva odgovornost za sebe, za svoja djela, za svoje propuste, za svoje uspjehe i neuspjehe u životu.

Ovaj prijelaz u zrele godine redovito je popraćen duševnom rastrganošću, izgubljenošću, ekstremizmom u čuvstvima, što mladež čini zagonetnom i njoj samoj i onima oko nje. Tu se neprestano miješaju ra-

dost i žalost, polet i utučenost, stvaranje planova za budućnost i sumnjanje u vlastite sposobnosti i mogućnosti.

Razumije se da sva mladež ne doživljava jednako duboko te krize. Jedni doživljavaju veće krize i burnija previranja, a drugi kroz te poteškoće prolaze mnogo lakše i smirenije. To u velikoj mjeri ovisi o temperamentu pojedinca, o njegovu zdravlju, a i o tome kako je bilo proživljeno kasno djetinjstvo.

I mladić i djevojka žele prodrijeme kuća pretijesna. Osjećaju se kao da im u njoj ponestaje zraka. Sva njihova osjetila traže nova područja gdje bi utažila glad za novim doživljajima.

I mladić i djevojka žele prodrijeti u tajnu tog nutarnjeg zbivanja u njima, ali teško pogađaju put do nutrine vlastitog srca i duše. Prirodno bi bilo da u tome potraže pomoć kod starijih, koji su tim putem već prošli i stekli neka općenita iskustva. Međutim, velik broj mladeži baš u to se vrijeme zatvara pred starijima. Sami žele ući u taj labirint pitanja, a da kod toga i ne postavljaju pitanje kako će iz njega naći izlaz.

Ovo nepovjerenje prema starijima posebno je naglašeno kod one mladeži koja nije ni u djetinjstvu održavala prisnije veze s roditeljima bilo stoga što se roditelji nisu za njih zanimali, bilo što su premalo bili kod kuće, bilo zbog toga što su u odgoju previše strogo nastupali, bilo zbog toga što su djeca ustanovila da su roditelji jedno govorili, a drugo činili. A može biti po srijedi i prirodna zatvorenost pojedinca.

PROBLEMI PRVE MLADOSTI Želi li majka uistinu ispuniti svoj odgojiteljski poziv u tim godinama svoje djece, potrebno je da zna neke pojave koje prate te godine razvitka. Prije svega potrebno je da zna razlikovati dva prilično jasno odijeljena dijela tog razdoblja života svoje djece. To je prva mladost, koja traje od 12. do poprilici 16. godine, a nakon toga nastupa vrijeme punine mladosti koja će trajati sve do 24. ili 25. godine. Pa čak i ovaj dio života možemo podijeliti u doba tjelesnog dozrijevanja, koje završava oko navršene 18. godine, i doba duševnog dozrijevanja, koje kod djevojke završava oko 22. ili 23. godine, a kod mladića oko 24. ili 25. godine.

U vrijeme prve mladosti dječak i djevojčica sve više se povlače u sebe i otkrivaju sve više svoj ja. To je vrijeme sve veće čežnje za osamostaljenjem.

I dječak i djevojčica naglo rastu i razvijaju se. Kod djevojčice se taj razvitak posebno opaža, jer dobiva sve više crte zrele žene. Tijelo se očigledno razvija za majčinski poziv. I tu djevojčica dječaka pretiče za dvije godine. Taj razmak između dječaka i djevojčice, mladića i djevojke trajat će sve do 24. ili 25. godine, da nakon toga mladi čovjek preuzme vodstvo.

Dječak isto tako naglo raste, ali još uvijek zadržava dječje crte, pa u mnogome čak i vladanje. Tek oko 15. godine, kad se u njemu počne sve više buditi poziv za očinstvo, tj. kad bude ušao u puni pubertet, i on će početi sve više dobivati muške crte.

Što se tiče spoznajne strane, u to vrijeme oni nastoje tražiti sebe u

samima sebi, a ne u drugima. Počinju stvarati životni plan. A s tim u vezi u njima se budi idealizam. I izbor zvanja dobiva sve jasnije obrise. To je razdoblje kad počinju biti sve pristupačniji razumskim razlozima.

I čuvstveni život naglo se razvija i kod dječaka i kod djevojčica. Čuvstva ih znadu toliko obuzeti da znadu biti duhom posve odsutni, te ne čuju što im se kaže.

Djevojčice se počinju zanimati za starije dječake, ne za svoje vršnjake. Nekima od njih mladići su ludi, nekima su opet divni, pa stoga osjećaju veliku privlačnost prema njima. Inače su one u tom razdoblju zatvorenije nego dječaci. S razvitkom i buđenjem ženstva u njima se pojavljuje i neka nesigurnost, neki strah pred budućnošću.

I kod dječaka počinje se buditi sklonost prema djevojčicama, ali redovito oni tu svoju sklonost sakrivaju, zadržavaju u sebi. To je za njih vrijeme sanjarenja o ljubavi. Mogu imati i djevojčicu koju vole, ali nikad joj toga neće očitovati. On će o njoj sanjariti kod učenja, u školi, navečer prije negoli zaspi. A rezultat će biti taj da će mnogo teže učiti, mnogo teže pratiti predavanja u školi, da će kod kuće biti odsutan duhom dok bude razgovarao s ocem ili majkom.

Sve to dječaka tjera i sili da se pred drugima pokaže odraslim. Ako ima razborite roditelje, koji znadu naslutiti sve te krize i doživljaje i koji mu znadu nenametljivo pomoći, sve mu to može veoma pomoći u izgradnji značaja.

U to vrijeme svako je nasilje veoma opasno za daljnji razvoj te mladeži. Tu se najviše može postići pažnjom, ljubavlju, strpljivošću i razumijevanjem. U tim godinama na njih više djeluje primjer nego riječ ili opomena. Veoma su osjetljivi na poniženja, napose ako se to dogodi pred djevojkama.

Što se tiče odnosa u kući prema ukućanima: dječaci se upadno povlače od majke i ne podnose njezine nježnosti. To se počelo očitovati već u kasnom djetinjstvu. A i djevojčice se više ne umiljavaju majci ni ocu i ne traže nježnost i milovanje kao u kasnom djetinjstvu. To ne znači da neće biti izuzetaka, jer i tu odlučuje i temperamenat i prijašnji odnos prema roditeljima.

Kad dođu u sukob s roditeljima, dječaci se upuštaju u svađu, dok se djevojčice utječu plaču. I jedni i drugi bez poštovanja govore o roditeljima. S najmlađom braćom i sestrama obično su u dobrim odnosima, sa onima nešto mlađim od sebe obično se svađaju, jer da im prkose, a sa starijom braćom i sestrama obično podržavaju dobre odnose.

Pri kraju tog razdoblja dječaci se ponovo približavaju majci više nego djevojke. Oko 16. godine počinju oni ženu sve više susretati s poštovanjem. Ipak se otimlju majčinim nježnostima, iako su im u to vrijeme veoma potrebne. To je već razdoblje kad se usuđuju oprijeti ocu. Prema nastavnicima u školi znadu biti veoma buntovni i drski, kritiziraju njihov način rada i odnos prema pojedinim đacima. Cijene sposobne i nesebične odgojitelje.

PROBLEMI NAKON 16. GODINE S navršenom 16. godinom mnogi mladići i djevojke počinju proživljavati krizu mladosti, koja

traje koju godinu dana. To je naime razdoblje kad su posve okrenuti prema svojoj nutrini. A tu se odigravaju velika previranja, pa to neke od njih dovodi do prave izgubljenosti, do teških duševnih depresija. Sumnjaju u sebe i svoje sposobnosti, često se znadu osjećati suvišni u svojoj okolini.

Kod mladića se sve više budi spolni nagon, koji im zadaje mnogo muke, osobito onima koji žele sačuvati svoju mladenačku čistoću. Tu je stoga potrebno da budu ispravno poučeni o toj stvari i o veličini i ljepoti očinstva. Treba im protumačiti zašto je važna mladenačka čistoća za kasniji bračni i očinski poziv.

Ako je dječak već prije u lošem društvu u toj stvari doživio posrtaje, sad će mu biti još teže boriti se protiv grijeha nečistoće. No i tu se može prilično učiniti pozitivnom metodom hrabrenja i poticanja na ono što je lijepo i plemenito.

Budući da u to vrijeme roditelji već daju više slobode, u kući je manje otpora i manje napetosti. Sad se i životni poziv mnogo zrelije planira obazirući se na stvarne mogućnosti.

Djevojke imaju u tom razdoblju tek jednu ili dvije prave prijateljice, dok druge smatraju više drugaricama koje su im više ili manje blize već prema tome imaju li slične ili iste ideale, poslove, obveze . . .

Prema mladićima sada već nastupaju posve prirodno .No u većini slučajeva s njima se susrećU ne same nego obično u društvu drugih djevojaka. A slično postupaju i mladići prema njima. Ipak i kod jednih i kod drugih može se početi rađati i prava ljubav. No i to ovisi i o temperamentu, i o odgoju, i o okolnostima života u kojima se susreću.

Ako su dobro odgajani, i mladić i djevojka sve više osjećaju odgovornost u tome kako se vladaju prema suprotnom spolu. Jedni i drugi sada svoje čine prosuđuju s moralnog stanovišta, a ne toliko da li im to dopuštaju ili brane roditelji.

I jedni i drugi dolaze sve više do spoznaje da su moralni zakoni tu zbog koristi i pojedinaca i cijele ljudske zajednice.

Na početku tog razdoblja osobna im vjera još nije oblikovana, jer su im mnoge stvari još nejasne. No kako se razvijaju tako i njihova vjera biva čvršća. Stoga dosta njih počinje mnogo redovitije obavljati svoje kršćanske dužnosti, a ima ih prilično koji traže i dublju vjersku pouku. To posebno vrijedi za onu mladež koja nastavlja studije. Ali kod one mladeži koja prije nije dobila nikakve ili samo veoma slabu pouku u vjeri, sad veoma lako dolazi do konačnog loma s vjerom. Razumije se da i tu igra veliku ulogu temperamenat, stupanj izgrađenosti značaja, kao i okolina u kojoj su rasli.

Većinom su u to vrijeme istinoljubivi, osjećaju ogorčenost zbog socijalnih nepravdâ, zanimaju se sve više za razna zbivanja od općeg značenja, a pomalo ulaze i u tijek političkih zbivanja.

To je vrijeme kad se donose i konačne odluke u izboru zvanja. Idealizam im je mnogo zreliji, premda i sada još znadu graditi kule u zraku. Sad su i mnogo spremniji na razne žrtve.

Nakon tog razdoblja i mladići i djevojke moraju proći još duševni pubertet, kad se stiče duševna ravnoteža, život se upoznaje s realnije strane, stiče se neki određeni životni nazor, mnogo dublje se počinje shvaćati odgovornost u odnosu prema Bogu i prema ljudima.

No kako roditelji redovito u to vrijeme imaju već veoma mali utjecaj na sinove i kćeri, to ovdje ne obrađujemo posebno ovo razdoblje.

MAJČINA ULOGA U ODGOJU

Kako vidimo, u tom se razdoblju života pojavljuju mnogi problemi s kojima se mladež mora susresti htjela ona to ili ne. A želi li majka izvršiti svoju veliku zadaću kao odgoji-

teljica, potrebno je da najprije koliko toliko poznaje sve te probleme, jer nitko ne može drugoga voditi putem koji ni on sam ne pozna.

Kad se pitamo, na koji način treba pristupiti k onima koje ti problemi muče, onda možemo sa sigurnošću reći, da će tu najviše pomoći ljubav. Majka će učiniti najbolje ako se u ljubavi prema svojoj odraslijoj djeci odnosi kao starija prijateljica. Ujedno već unaprijed neka i s tim računa da se neće uvijek odmah snaći u raznim zgodama i nezgodama i pred raznim problemima. No bude li je vodila u svemu majčinska ljubav, mnoge od tih problema pomoći će joj riješiti, ne toliko neko razumsko razmišljanje i zaključivanje, koliko onaj poseban dar što ga je Bog dao ženi i majci, a to je instinktivni osjećaj, intuicija.

Ovdje ćemo se posebno zadržati na ulozi majke kao one koja u svome sinu oblikuje budućeg muža i oca obitelji, a u kćeri buduću ženu i majku. O drugim utjecajima već je bila riječ u prijašnjim člancima, a bit će i u narednim.

Majka kao žena može veoma mnogo pomoći svojoj kćeri da i ona dozrije do punine svoga ženstva i svog materinskog poziva. To će postepeno postizavati intimnim razgovorima, diskretnim savjetima, nenametljivim prijedlozima, a kad ustreba, onda i upozorenjima i opomenama. S njom će otvoreno razgovarati o mladenačkoj ljubavi, o dobrom i lošem odnosu prema mladićima. Nastojat će joj ocrtati kakav bi trebao biti idealan odnos između mladića i djevojke prema kršćanskim načelima. A kad joj kćerka povjeri nešto i zatraži savjet, neka stvar uzme ozbiljno, ali neka uvijek čuva diskreciju.

Pouka o tim stvarima neka bude posve prirodno nastavljena na ono što je već bilo rečeno u godinama kasnog djetinjstva. Iskustvo je već toliko puta pokazalo da se takve pouke ne mogu uspješno dati preko noći, na brzu ruku, a često možda tek onda kad je već prekasno. Kao što svaka druga stvar traži vremena da dozrije, tako to traži i ova toliko važna pouka.

Dobro je da majka svoju kćer odvraća od preranih poznanstava s mladićima i da je upozori na velike opasnosti koje u sebi krije ljubakanje. Neka je upozori i na to da ne vjeruje svakome koji joj pristupi s raznim komplimentima i s bujicom slatkih riječi. Postepeno je treba odgajati i u tome da mnogo drži do svoje djevojačke časti i da ne nasjeda raznim krilaticama i propagandi koje izruguju nevinost, a veličaju nečisti grijeh kao odraz mladenačke slobode i modernosti.

Dogodit će se da će joj kćerka takve savjete u prvi čas odbijati, ali kad se malo smiri, ipak će u mnogo slučajeva majci dati pravo. I takav savjet možda će je sačuvati od mnogih opasnosti i prištedjeti joj mnogo gorkih časova.

Na sina majka djeluje drugačije. Prije svega, on u njoj otkriva ženu koja mu postaje u većoj ili manjoj mjeri uzor prema kojem će tražiti svoju životnu družicu.

Ako je majka za sina uistinu idealna žena, koja posjeduje prave ženske vrline, a prije svega duboku ljubav i nesebičnu požrtvovnost prema svome mužu i djeci, onda će mu moći postati intimna savjetnica na njegovu putu do braka.

No da se sin prerano ne upusti u razne ljubavne avanture, majka će ga svojom ljubavlju i svojim ženskim taktom upozoriti na opasnosti koje iz toga proizlaze. Dobro je da mu što zornije rastumači koliko je potrebno da mu srce dozrije za veliku ljubav koja će morati trajati cijeli život i na kojoj će počivati sreća njegova, njegove žene, njegove djece, pa možda čak i njegove unučadi.

Odvraćat će ga od sumnjivih zabava, zalaženja u razne lokale, osobito one gdje se pije i opija. Nagovarat će ga da si nađe dobro, pristojno, kršćansko društvo, gdje se cijeni i mladenačka čistoća i poštenje, gdje djevojka nije samo predmet zabave i požude, nego ona koja ima u životu izvršiti veliku zadaću.

Razumije se da u takvom slučaju mladić mora naći kod kuće ono pravo ozračje ljubavi i pažnje koje će ga poticati da se bori za svoje ideale kao onaj koji želi jednom i sam osnovati pravu kršćansku obitelj.

Kad ipak dođe vrijeme da mladić izabere djevojku kojoj će moći i željeti pokloniti svoje srce, neka mu majka bude nesebično u pomoći. Neka se veoma čuva ljubomore koja se zna pojaviti kod gdjekoje majke kad vidi da će sinovo srce pripasti još jednoj ženi. Ali opazi li da joj sin nije bio sretne ruke u izboru djevojke, osobito ako se radi o djevojci sumnjiva morala, onda će joj biti sveta majčinska dužnost da mu pomogne svojim savjetom. A može se dogoditi, napose danas, da se mladić zagleda u koju rastavljenu ženu i silom je želi uzeti. Tada će ga morati upozoriti na negativne posljedice koje će prije ili kasnije proizaći iz takvog izbora, ako ustraje kod svoje odluke. Treba mu dozvati u pamet i ono što Crkva sudi o takvim brakovima. Sve to nije doduše ni lako ni ugodno, ali je veoma potrebno. Ta tko će mu drugi sve to kazati i u tim časovima pomoći ako ne majka?

Majka će često morati obavljati još jednu dužnost: dužnost posrednice između oca i odraslog sina ili kćeri. Ona će biti kao kakav gromobran koji će uklanjati mnoge obiteljske napetosti. A bit će časova kad će sina ili kćer trebati tješiti, napose onda kad na njihova vrata pokuca klonulost, neuspjeh ili žalost. Trebat će ih utješiti i onda kad učine kakav krivi korak na moralnom području i kad ih drugi budu odbacivali i na njih se nabacivali pogrdama i porugama. Morat će ih hrabriti kad počnu sumnjati u sebe i svoje sile ili sposobnosti. A cijelim svojim životom konkretno će im pokazivati gdje se crpi snaga za ustrajnost u dobru i u životnim borbama. Svojim praktičnim kršćanskim životom, svojom živom vjerom, svojim pouzdanjem u Boga upućivat će i sina i kćer da se i oni oslone na Boga i na njegovu milost u svome životu.

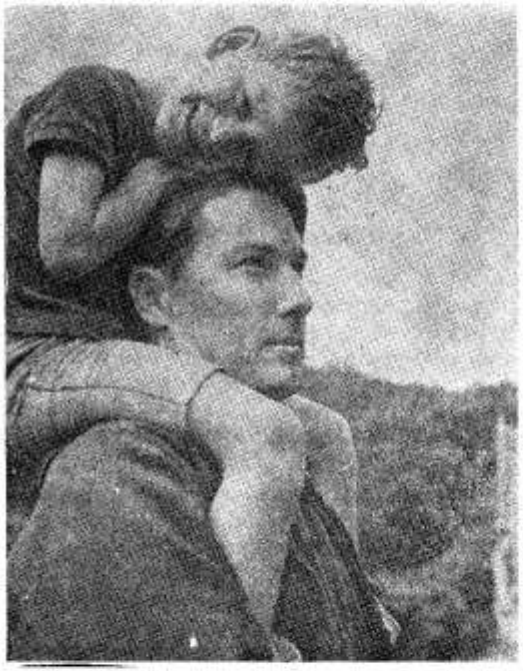
Na kraju možemo reći: majka će toliko uspješnije izvršiti svoju zadaću u cjelovitom odgoju svoje djece koliko će potpunije izvršiti ovaj svoj specifični udio u izgradnji njihova značaja. I samo ona majka, koja je svojoj djeci pružila cjelovit odgoj u svakom razdoblju njihova mladenačkog života, moći će na kraju života reći da je izvršila svoju životnu zadaću. Takva majka nikad neće umrijeti u srcima svoje djece.

Lijepo je netko napisao: Majka neće kod svoje djece postići pravo poštovanje ni svojom ljepotom, ni modernom frizurom, ni elegantnim

haljinama. Za njih nije važno da li je ona glazbena, ima li smisla za umjetnost, da li je načitana i izobražena i da li uživa velik ugled u društvu. Za njih je važno samo to koliko ona u srcu posjeduje ljubavi kojom ljubi svoju obitelj do potpune zaboravi same sebe. Prava majčina ljubav je mučenička ljubav koja svoj životni križ nosi s potpunim predanjem. Za nju je čast da se Bog na nju toliko oslonio te joj je povjerio tako veliku i svetu zadaću ...

Budi i ti takva majka svojoj djeci na svoju i njihovu sreću i ovdje i u vječnosti ...

Juraj Gusić

SKROMNA VATRA

Jedna je osoba napisala:

»Kad bi se u nekom gradu podmetnula vatra na različitim mjestima, makar i skromna vatrica, no koja bi se oduprla svim naletima, za kratko vrijeme cio bi grad bio u plamenu!«

Tiho i skromno podmetnuta je ovih dana jedna takva vatra u našemu bijelomu Zagrebu. Sa puno jednostavnosti. Pače malo i bojažljivo. I to baš mala vatrica. I snagom i žarom. Ali sa čvrstom odlučnošću da se ne ugasi. Nego da se odupre studeni svijeta ...

Od 21. do 25. kolovoza održana je u Zagrebu prva Obiteljska ljetna škola. Nastavak je onoga, što je Obiteljski Institut kroz čitavu godinu radio sa svojim polaznicima u Zagrebu i Slavonskom Brodu.

Počela je svetom Misom. Molitva ju je pratila kroz sve dane. Osobito u tihim noćnim adoracijama. Pred Presvetim se molilo u lijepoj kućnoj kapelici i do 11 sati u noći.

Prisustvovalo je toj Ljetnoj školi oko 40 stalno upisanih osoba. A 80 ih je dolazilo na pojedina predavanja. Svećenici, redovnici, laici i redovnice. Do četrdeset osoba je i stanovalo u lijepoj zgradi Maloga Sjemeništa, stvarajući zajednicu ljubavi i jedinstva.

ZAGREBAČKI NADBISKUP KONSTATIRA

Premda u velikom poslu, ipak je smogao toliko vremena i sila da nam je došao. Održao jedno raz-

matranje. Malo remek djelo ljubavi prema našim obiteljima. Ali i ozbiljna dijagnoza Primariusa jedne trećine bolesnoga Hrvatskoga naroda.

»Mi na našem Nadbiskupskom Duhovnom stolu tražimo i dobivamo izvještaje iz svih naših župa cijele nadbiskupije. Vi znadete, da je to područje dosta veliko. I da zahvaća veliki dio Hrvatske. Prema tome veliki dio Hrvatskoga naroda.

Što spoznajemo? Što nam te brojke govore?

Ako bi ovisilo samo o ovim našim brojkama, što ih mi primamo s naših područja, onda možemo s tugom, ali opet govoreći istinu, konstatirati, da Hrvatski narod umire.

I, ako se takav proces nastavi, konac ovog tisućljeća, bojim se, da će biti konac i Hrvatskoga naroda.

Čistim biološkim procesom, koje dakako mnoge druge nedaće pospješuju i uvjetuju! Ali, eto, to je jedna činjenica, da mi iz mnogih dekanata naše nadbiskupije dobivamo već neko vrijeme stalne izvještaje o više mrtvih nego rođenih.

Činjenica je da je smrt jača od života.«

Bolna bi bila to konstatacija i jednoga običnoga našega građanina, koji bi sudio po dojmu, utisku, ili nagađanju. Ali ove riječi su pale od najkompetentnije, najslužbenije osobe Hrvatske Crkve. I zato nas još teže pogađaju ... Istina je da ih ne smijemo izvaditi iz cjelokupnoga teksta Nadbiskupova govora i predati se pesimizmu. To

Predavanja su bila mirna ali je diskusija bila koji put burna.

Msgr. Žanić iz Mostara bio je otvoren: »Kroz samih deset godina sve je na glavu izvrnuto«.

Za kuhinju su se brinule Marijine sestre iz Osijeka

ne bi bila misao ni želja našega Hrvatskoga Metropolite. (Cjelokupan taj tekst, kao i svi drugi materijali izrečeni na Obiteljskoj ljetnoj školi, bit će tiskani u slijedećem broju časopisa OBNOVLJENI ŽIVOT, koji će izići početkom studena.)

Te su riječi i veliki zadatak. Zapovijed! Na rad! Na slogu! Na ljubav i jedinstvo! U njima se svi moramo i možemo naći ...

GLAS BISKUPA SA NERETVE ...

Obično smo se do sada tješili, slušajući gornje postavke:

— Imamo mi još uvijek sačuvanih krajeva u kojima živi zdravi naš katolički narod s brojnim obiteljima. I dobrim kršćanskim tradicijama. Velikom moralnom snagom ...

Te su riječi bile istinite do prije nekoliko godina. Odnosile su se prije svega na naše katolike u Hercegovini.

No, na Ljetnoj obiteljskoj školi održao je jedno zapaženo predavanje i pomoćni biskup iz Mostara Msgr. Pavao Žanić. Pogledajmo kakvu dijagnozu daje ovaj Primarius iz Hercegovine!

»Najteža i najdosadnija borba je borba protiv bračnoga onanizma. Njegova zloća dolazi tek na vidjelo, kada gledamo naša opustjela sela, predjele, pokrajine, opustošenu domovinu.

Teško je rađati djecu. Teško je! I nazovimo onoga koji djecu smiono rađa junakom, a onoga koji to izbjegava u braku — slabićem. A onoga koji to na grješni način čini, grješnikom.

Moramo se boriti, braćo! Nestaje nas!

Ja to najbolje vidim u našoj Hercegovini. Možda nije nigdje tako NAGLO podignut standard i tako brzo pao natalitet.

Kroz samih deset godina sve je na glavu izvrnuto.

Hercegovačka djevojka je izašla od ovaca, do jučer obučena po seljačku. Danas nosi najkraću suknju ili najuže hlače. Ona je »moderna« i s »modernim« ide. I dvoje djece i ništa više.

A koliki dio Slavonije je u sličnom položaju? A Dalmacija? A Lika? A Istra? Narod koji očito izumire. I sada, da se dodvorimo modernom vremenu, recimo da se Papa zaletio, da ne shvaća naše vrijeme«.

Ako je tako s onima koji ostadoše u svojim starim krajevima, kud i kamo je teže kod onih, koji ostaviše svoj krš i odseliše se u tuđinu.

Gledam u Zagrebu. Nedjelja je. Pred velikom, novosagrađenom kućom-dvorcem, stoje kamioni. Privatni automehaničar radi punom parom. Cijeloga Božjega svetoga dana. Tko je taj privatnik? Došao je prije desetak godina u Zagreb i smjestio se u bijednu bajticu. Onda je Boga molio i svetkovao. Danas, kada ima kuću-dvorac, niti moli, niti svetkuje.

LIJEK BISKUPA S MILJACKE

Dr Tomislav Jablanović, pomoćni biskup iz Sarajeva, određen na proljetnom zasjedanju Biskupskih konferencija skupa s Msgr. Žanićem za specijalne izaslanike naših

biskupa u traženju putova oko obnove naših obitelji .

Zato je i Msgr. Jablanović bio prisutan na svim predavanjima Ljetne škole. Jednostavan. Neposredan. Povjerljiv.

Održao je posebno predavanje pod naslovom »Naši sačuvani krajevi.« U mnogim vidicima potkrijepio je činjenicama postavke gore naglašene. Ali ih ne ćemo ovdje iznositi. Nego ćemo pokazati, kakav nam lijek nudi ta osoba, koja će u našem obiteljskom nastojanju igrati budućih nekoliko godina odlučnu ulogu!

»To nam daje pravo da na ovom skupu govorimo o našim još sačuvanim obiteljima. Negdje su one još uvijek dominirajuća obiteljska stvarnost u pojedinim predjelima. Ali ima ih i tamo gdje doduše više nisu dominirajuća stvarnost, ali su prisutne. Zapažaju se. Svijetle. Služe nam na čast.

Imamo ih i u našim selima i u našim gradovima. A osobito po predgrađima.

Prema njima se mi danas okrećemo smatrajući ih dragocjenom baštinom. Treba ih ne samo sačuvati, nego i unaprijediti. U svakom slučaju, ako nam je uopće stalo danas do naše obiteljske stvarnosti, onda je jasno u pravilu uvijek lakše sačuvati već postojeće zdravo ozračje obiteljskoga života, nego li bolesne obitelji ozdraviti i obamrle vraćati u kršćanski obiteljski život . . .

Stoga nam se kao zapovijed našega časa i prostora nameće dužnost posvetiti svom odgovornošću

punu brigu našim obiteljima u kojima još živi kršćanski duh. U tom smislu moramo temeljito zahvatiti i kao pojedinci i dušobrižnici na svom terenu. Ali i kao organizacija na razini biskupije, crkvene pokrajine, cijele naše Biskupske konferencije.

Svakako nije nama svećenicima dovoljna ona pastoralna formacija koju smo u svoje vrijeme dobili u našim bogoslovijama. U čitavom svijetu traže se, i nađeni su novi i svrhovitiji oblici obiteljskoga apostolata i pastorala. A iskustvo i drugih korisno će poslužiti barem kao nadahnuće i nama.«

Dakle: čuvajmo ono što vrijedi! Radimo zajednički! Stavimo mi svećenici dušobrižništvo obitelji u središte svojih nastojanja!

VATRA SE ŠIRI . . .

Ponavljamo ono što smo na početku rekli: Skromna je to bila vatra. I po snazi. I po žaru. I po svjetlu. Ali je bila Isusova. Nadamo se da će ovaj oganj naći svojih bakljonoša, koji će ga ponijeti na različite strane naše domovine. I da se on više neće ugasiti.

To nam je rekla i mlada studentica iz N. u anonimnoj poruci

»Mislim, iako nisam najkompetentnija, da je šteta što ove godine nije prisustvovao veći broj studenata, jer predavanja ne samo da su bila interesantna samo za svećenike, bračne parove, nego za sve studente i djevojke iznad dvadeset godina. Pošto baš na njima svijet ostaje, i pošto će oni stvoriti svoje obitelji, neophodno je da u što većem broju ubuduće prisustvuju ovakvim tečajevima. S tim će mnogo dobiti oni, a i vi, jer možete biti sigurni u njih.

Jer, tko god prisustvuje ovakvim predavanjima, mora da dobije još veću vjeru u Boga, sigurnost u samoga sebe.

Inače, organizacija je više nego dobra. Predavanja i predavači su me u potpunosti oduševili. Stvarno, od srca ovom prilikom vam upućujem jedno veliko HVALA na svemu.

Ne znam što da vam kažem o obiteljskom apostolatu kod nas? Samo ću vam reći da, kada dođem kući, da ću se staviti na uslugu svome župniku, i da ću mnogima (mislim na obitelj) rasvijetliti neke stvari. U crkvi, odnosno župi, organizirat ćemo tečaj za zaručnike. Zatim ja ću studentima u kratkim crtama iznijeti ono što sam ovdje čula. I sigurno ćete slijedeće godine dobiti (s moje strane) veći broj studenata. Zatim preko skripta i štampanih predavanja bit će upoznati s radom ove Ljetne škole. Katoličkih studenata iz samoga N. ima veoma malo, (većinom su iz unutrašnjosti), ali onoliko koliko nas ima sasvim je dovoljno da osvijetlimo vjeru s Boga onima koji su sišli s pravoga puta«.

Toliko mlada studentica koja je prisustvovala svim predavanjima od početka do kraja i kritičkim duhom primala ono što je ondje vidjela i doživljavala.

U mnoga naša sela i gradove poslani su ovakvi bakljonoše s ove Obiteljske škole. Neće pustiti da im se baklje pogase. Ljubav se širi sama od sebe i povećava u golemim razmjerima.

IZ USTIJU DJECE . . .

Kada smo na kraju tražili da nam se iznesu prijedlozi i želje,

mnogi su se odazvali i napisali ono što im je bilo na srcu. Iskreno. Otvoreno. S ljubavlju. Jedan od najmlađih prisutnika — najmlađi je bio Mladen iz Slavonskoga Broda! — mala Željka iz Zagreba napisala je ova tri prijedloga:

1. Neka i slijedeće godine bude u kolovozu!
2. Neka bude **više** šetnje!
3. Trebamo se sve više voljeti!

Čini mi se da ćete i vi reći ono što su svi izrazili pljeskom, kad su čuli te prijedloge — tako je! Osobito to vrijedi za onaj treći i najljepši prijedlog — TREBAMO SE VOLJETI.

Pero Bulat

Jedna obitelj SRCA ISUSOVA

U zadnje vrijeme kod nas se prilično razmahao obiteljski apostolat. Hvala Bogu! Manje se govori, piše i radi da naše obitelji dovodimo do posvete Srcu Isusovu ili da ih učlanjujemo u Apostolat molitve. Vjerujući obećanju Srca Isusova da će blagosloviti obitelji Njemu posvećene i u kojima se bude štovalo Njegovo Presveto Srce, preko Apostolata molitve želimo naše obitelji dovoditi što više pobožnosti Srcu Isusovu. Zato želimo članovima Apostolata molitve u ovom kratkom prikazu predstaviti jednu mladu obitelj koja se trudi oko štovanja Srca Isusova.

To je obitelj Marka Žganjera iz sela Otruševac, samoborske župe. Otac obitelji ovako nam predstavlja u pismu sebe i svoju obitelj: »Roden sam 29. srpnja 1936. u Gregurić-bregu. Pišem Vam da me uključite u Apostolat molitve. Koliko se sjećam Božanskom Srcu Isusovu molim se svakog dana i posvećujem sav rad i trud i molitvu u nakane Apostolata molitve. Isto tako svakog dana molim i za Sv. Oca Papu. Vremenski to traje više od 10 godina. Ja sam vam kvalificirani radnik. Star sam 36 godina. Oženjen sam. U braku smo sretni. Hvala Bogu imamo petero djece: tri djevojčice i dva dečka. Sada je žena opet u blagoslovljenom stanju . . .«

Prigodom mlade mise fra Vatroslava Frkina Marko nam se opet javio ovako: »Izvolite primiti sliku od obitelji koja štuje Presveto Srce Isusovo. Ovo sam ja otac s djecom. Kćerka je u samoborskoj narodnoj nošnji, druga u bjelini sa šlajerom. Sve smo to obukli kako bi razveselili mladomisnika naše župe fra Vatroslava Frkina, koji je te nedjelje (9. srpnja 1972.) imao svoju prvu misu. Na slici nije žena koja nije mogla ići . . .«

Toliko put smo čuli i čitali da budućnost Crkve i naroda stoji u dobrim i zdravim obiteljima. To nam je jasno. Trebaju nam samo takve obitelji. Preko Apostolata molitve i pobožnosti Srcu Isusovu želimo odgajati upravo takve obitelji. Dobro će biti da one preko Glasnika Srca Isusova i Marijina i preko Apostolata molitve budu duhovno povezane na ohrabrenje i poticaj jedne drugima. I dok želimo da blagoslov Srca Isusova prati obitelj Marka Žganjera i njemu slične, dotle radimo da odgojimo

U Somboru, 9. srpnja 1972. Otac Marko, Djeca: Ančica, Julijana, Franjo, Marija i mali Markec.

što više obitelji po Srcu Isusovu, u kojima će vladati evanđeoski zakon, idealizam i požrtvovnost! Ona će doći do izražaja konkretno i u velikodušnom radanju onolikog broja djece koliki je u planu Providnosti. Brojne katoličke obitelji neka znaju da ih Crkva uvijek gleda i prati s naročitom simpatijom, a preko nje i Krist Gospodin.

Josip Antolović, DI

O. FRANJO SIPUSIĆ

MOJA VJERA

49. KATEHEZA

Opravdanje u opraštanju grijeha

Opravdanje se sastoji u pravom opraštanju grijeha

Govorimo o posvetnoj milosti. U čemu je ta posvetna milost? — Odgovorit ćemo kratko, a tumačit ćemo naširoko u tri kateheze. Posvetna milost jest stanje pravednosti. Ulazak u to stanje pravednosti i prijateljstva s Bogom zove se **opravdanje**. U tom prelazu, ili u tom opravdanju razlikujemo dva momenta: čišćenje od grijeha, i urešivanje duše nekim nutarnjim pozitivnim darom. U ovoj katehezi govorit ćemo o prvoj etapi: opravdanje, ili ono po čemu čovjek-grješnik postaje pravednikom i Božjim djetetom ostvaruje se i očituje po pravom opraštanju grijeha, dakle nutarnjim čišćenjem. U Evanđelju pripovijeda sveti Marko kako je Isus izliječio opsjednutog dječaka (Mk 9, 14-29): »Nijemi i gluhi duše, ja ti zapovijedam, veli Isus, iziđi iz njega, i više se ne vraćaj u njega. On zaviče, silno strese dječaka te iziđe iz njega. Dječak ostane kao mrtav, te su mnogi rekli: »umro je!« — Isus ga uhvati za ruku te ga podigne, a on ostane stojeći.« Jedno je dakle bilo izganjanje zlog duha, a drugo vraćanje životu. Lijepa slika koja nam označuje dvije faze u opravdanju. Jedna je čišćenje od grijeha, a druga urešivanje. — Reći nam je nekoliko riječi o zamišljajima i zabludama novotara, zatim o ispravnoj nauci Crkve i o času čišćenja, o momentima kad se u nama dešava opraštanje grijeha.

ZABLUDE NOVOTARA Polazeći od činjenice istočnog grijeha i njegovog razornog i trajnog utjecaja na čovjeka tvrdili su novotari 16. stoljeća, da se u opravdanju grijesi samo prikrivaju. Željelo se time naglasiti, da grijesi ostaju i nakon opravdanja, samo ih Bog više ne gleda kao grijehe. U crkvenim dokumentima, u kojima se iznosi i osuđuje ta nauka, upotrebljavaju se Augustinovi izrazi, kojima se on služio da iznese i pobije krivu nauku Pelagijevaca, izrazi, kako se u opravdanju grijesi samo »kljaštre, a korijen ostaje«. U ovoj pretpostavci čovjek je po grijehu nepopravljivo upropašten. Volja upravo ostaje zla, samo Bog preko toga prelazi. A prelazi stoga, što tu volju ne može više izliječiti, okrenuti na dobro. Zato je po mišljenju novotara nemoguće u potpunosti opravdati čovjeka. I zato novotari vele, da se opravdanje sastoji u prikrivanju grijeha. Grješniku se samo poput etikete naljepljuje Kristova pravednost. Što o svemu tome valja suditi?

Novotari su pretjerali utjecaj grijeha na čovjeka. Nakon istočnog i nakon osobnih grijeha čovjek još uvijek može činiti neka dobra djela i stvarno ih i čini. Poštivanje roditelja lakše je i naravnije od nepoštivanja; zatim su tu dobra djela koja nas pripravljaju na opravdanje. Nije dakle čovjek do u srž pokvaren, kako misle novotari. A pogotovo su previdjeli milosti utjecaj kad Bog smekša čovjekovu zlu volju i okrene je opet na dobro. Povrh toga novotari imaju krivo poimanje o grijehu. Ne razlikuju grijeh od pohote. Mi smo tumačili, da je grijeh čin. On kao čin ne traje dugo, iako se kao događaj ne da izbrisati. Međutim grijeh iza sebe ostavlja stanje grijeha, stanje buntovne volje i neprijateljstva s Bogom. Iako se grijeh kao činjenica ne da izbrisati, dade se ispraviti i izbrisati krivnja i izopačenost volje. Ako to nije kadar urediti sam čovjek, kadar mu je Bog oprostiti grijeh. Bog može oprostiti krivnju i tako čovjek može promijeniti svoj stav prema Bogu. — To novotari nisu uočili. Nadalje njihova poimanja o grijehu, kako se oni kod opravdanja samo »poput brade briju« a korijen ostaje, daju naslutiti da oni ne razlikuju grijeh od pohote koja je izvor grijeha. Ono što je u nama prije grijeha i što ostaje i nakon opravdanja nije grijeh, nego je sklonost grijehu. Stari su zvali naše strasti, našu pohotu »njetilo grijeha«, ono što rađa grijehom. Radi te fizičke sklonosti, slabosti i naginjanja grijehu nitko neće biti osuđen, nego radi odgovornih plodova strasti, radi zle volje.

Što se tiče primjene Kristove pravednosti moramo reći da se naša shvaćanja nikako ne slažu s novotarskim. Krist jest naša pravednost; po njemu imamo oproštenje grijeha, ali ta Kristova pravednost u nama stvara preokret, preobrazbu i mi od grješnika **postajemo** pravednici. Pavao je to jasno iznio u poslanici Rimljanima (5, 19): Po neposlušnosti jednoga mnogi su postali prestupnici, po podložnosti Jednoga mnogi su **postali** pravednici. Smisao je uzročan i efektivan. Novotarima je Kristova pravednost samo naljepnica na kiselo vino. Grješnik i dalje ostaje u srži izopačen i pokvaren.

NAUKA CRKVE Tokom razlaganja i opovrgavanja zabluda novotara mogli smo uvidjeti što Crkva naučava, u čemu je taj prelaz iz stanja nepravednosti u stanje prijateljsva s Bogom. Prvi dio posla u opravdanju sastoji se u pravom opraštanju grijeha. Bez opraštanja grijeha, bez okretanja volje na dobro, bez brisanja krivnje nema opravdanja, nema pravednosti ni prijateljstva s Bogom. Grijeh je zlo, nespojivo i nezamislivo s Bogom. U čovjeku ne može u isto vrijeme opstojati prijateljstvo s Bogom i grijeh.

Preostaje nam da promotrimo vrijeme kad se u nama zbivaju ti preokreti. Vrijeme kad mi postajemo djeca Božja trostruko je: krštenje, po kojem se dobiva prva pravednost, zatim sakramenat pokore, u kojem dobivamo ponovno izgubljenu milost, i najzad čin savršene ljubavi. O krštenju i pokori, osim sada, govorit ćemo kad budemo govorili o sakramentima, a o opravdanju po činu savršene ljubavi govorit ćemo u idućoj katehezi. U toj ćemo katehezi ujedno protumačiti što je skrušenost, koja je osobni udio u svakom opravdanju, bilo kod krštenja odraslih, bilo po pokori ili činu savršene ljubavi.

U krštenju i valjanoj ispovijedi oprаštaju nam se grijesi što je bitni i sastavni dio opravdanja. Tridentski nas sabor uči u izričitoj definiciji, da se po krštenju, koje biva po Kristovoj milosti, briše čovjeku ljaga istočnoga grijeha i sve ono što nosi biljeg grijeha (D 1515). U otkupljenima Bog više ništa ne mrzi, jer ništa nema za osuditi u onima, koji postaju sudionici u Kristovoj smrti po krštenju (Rim 6, 4). U ovim riječima imamo nauku Crkve potvrđenu objavom. Po krštenju se opraštaju grijesi, postaje se pravednikom. Ono sićušno dijete na rukama svoje majke, vodom i riječima krštenja postaje pravednikom. Pere se od krivnje istočnog grijeha i osobnih grijeha, ako se krštenje obavlja kod odrasla čovjeka, te ako je taj odrastao čovjek dušu spremio nutranjim činima kao što smo to govorili u 48. katehezi.

Opravdanje postizavamo i po sakramentu pokore: »Oni koji su nakon prvog opravdanja sagriješili, ponovno mogu biti opravdani, kad se potrude da ožive izgubljenu milost. Mogu to postići po sakramentu pokore, uz pomoć Božju i radi zasluga Isusa Krista. Ovaj način opravdanja jest obnova i oživljavanje posrnulih, što sveti oci zovu »drugom daskom spasenja nakon brodoloma«. Za one je naime, koji su poslije krštenja ponovno pali u grijehe, Krist ustanovio sakramenat pokore kad je rekao: »Primite Duha Svetoga, kojima oprostite grijehe bit će im oprošteni, kojima zadržite, bit će im zadržani« (Iv 20. 22, 23). I stoga valja uočiti da je skrušenost kršćanina nakon pada znatno drukčija od one u krštenju, i da ova uključuje ne samo prestanak grijeha, i gnjušanje nad njim, nego također njihovo očitovanje u sakramentalnoj ispovijedi, te sakramentalno odrješenje i spremnost na zadovoljštinu postom, milostinjom, molitvama i dobrim djelima.« (D 1542).

Tako nas Tridentski koncil uči da opravdanje postizavamo po krštenju i po sakramentu pokore, a prvo je u jednom i drugom sakramentu **opraštanje grijeha.** Preostaje nam sada da pogledamo opravdanje po činu savršene ljubavi. Tako ćemo dovoljno osvijetliti onaj dio u opravdanju koji je u čišćenju duše, u opraštanju grijeha, a preostat će nam da promotrimo onaj pozitivni dio u opravdanju, koje biva po osobitom uređivanju duše, darom sudioništva u Božjem životu po ljubavi.

50. KATEHEZA

Opravdanje po savršenoj ljubavi

D 1676, 1677, 1678.

O opravdanju u sakramentima krštenja i ponovnom opravdanju po sakramentu pokore govorili smo u prijašnjoj katehezi, a govorit ćemo i kad bude riječ o sakramentima (kat: 63· 66.). Sada nam je govoriti o opravdanju po činu savršene ljubavi. Nije to pitanje izvan sustava. Ono nam otkriva bitni dio čovjekove suradnje u svakom opravdanju odraslih. Grješnik naime mora revidirati svoje račune i promijeniti svoj stav, a to se naziva skrušenost.

DEFINICIJA I ANALIZA SKRUŠENOSTI »Skrušenost, koja ima prvo mjesto među djelima kajanja, jest **duševna bol i zgražanje nad počinjenim grijehom, s odlukom da se više neće griješiti.** Da bi se postiglo oproštenje grijeha ovaj čin skrušenosti uvijek je potreban, i čovjeka koji je nakon krštenja ponovno pao pripravlja na oproštenje grijeha, ako se sjedini s pouzdanjem u Božje milosrđe i spremnošću sve učiniti što je potrebno da se primi sakramenat. Sabor nadalje tumači da skrušenost ne uključuje samo prestanak grijeha, odluku i početak novog života, nego da ona uključuje mržnju na prijašnja djela prema onoj iz Svetoga pisma: »Bacite od sebe sva svoja nedjela u kojima ste se gušili i načinite sebi novo srce i novi duh« (Ez 18, 31).« (D 1676)

Skrušenost je dakle stav duše prema prošlosti i prema budućnosti. Prema prošlosti sjećanje s bolju na srcu skupa sa gražanjem nad svojim nedjelima. Prema budućnosti skrušenost uključuje odluku: u grijeh više nikada! Kad se netko vraća na put pravednosti, on mora požaliti zla djela prijašnjeg života. To nije pusto žaljenje i jadikovanje, nego je to bol, što smo Boga uvrijedili. Ne vode sva kajanja k opravdanju. Sjetimo se Judina kajanja. Nije mu donijelo oproštenje. I davli se u paklu kaju što su počinili, ali im ne koristi. Skrušenost je dakle jedno osobito kajanje i žaljenje nad svojim grijesima. To je kajanje izgubljenog sina koji se vraća u očev dom. Naša riječ »skrušenost« lijepo označuje to stanje. Skrušiti se, postati dobar kao kruh·

Skrušenost je dakle krepost, dobra navika, koja nas je spremila da izvršimo preokret u svom stavu prema Bogu. To će se očitovati u našem životu, u našem izvršavanju Božjih zapovijedi. Očito je da krepost skrušenosti može biti veća ili manja, življa ili nemoćnija, već prema tome zbog čega žalimo svoja mrtva djela. Tako može netko žaliti što je sagriješio, jer mu prijeti pakao. Motiv je ovdje strah, i ta skrušenost neće biti savršena. Može netko žaliti što je uvrijedio Boga, koji je tako dobar i vrijedan svakog poštivanja. Taj je motiv savršeniji i skrušenost je savršenija. Može se desiti da je motiv zbog kojeg smo skrušeni tako savršen da nas sam po sebi

diže u stanje opravdanja, tada govorimo o opravdanju po činu savršene ljubavi.

U ČEMU JE SAVRŠENA LJUBAV?

(D 1677) — Tridentski nas sabor naučava, govoreći o sakramentu pokore, da je kod obraćenja koji put srušenost tako intenzivna i u ljubavi tako savršena, da čovjeka s Bogom pomiruje još prije nego se primi sakramenat. Ipak ne smijemo pripisati pomirenje takvoj skrušenosti koja bi isključivala sakramenat. To su riječi Sabora. — Djelomično smo to i protumačili u prijašnjoj točki. Preostaje nam da iznesemo praktičnu vrijednost savršenog pokajanja. Čuli smo bez sumnje da postoji krst želje. Kad netko želi primiti krštenje i blagoslov opravdanja, a ne može, zovemo to krstom želje. Ta želja može biti tako živa da ona uključuje živo žaljenje nad životom bez milosti, a ujedno uključuje i težnju za Bogom u tolikom stupnju, da ni najveće žrtve nisu teške. Krst želje obično bude ovjenčan krstom krvi. A veće ljubavi od ove nema kad netko položi svoj život za Boga, za opravdanje. Mučeništvo donosi opravdanje i prije primanja sakramenta. Isto je tako i kod drugog opravdanja. Pokornik koji tako odurava svoje grijehe i tako se približio Bogu, te je spreman sve učiniti, čak i život žrtvovati za Boga, učinio je sve, da ga Bog opravda. A onima koji sve čine što mogu, Bog ne uskraćuje milosti. — Koncil naglašava da pomirenje ne smijemo pripisivati takvoj skrušenosti koja bi isključivala sakramenat. Znači, da tu nema varakanja. Ako je uistinu čista ljubav po srijedi, ljubav koja opravdava, ona je spremna na primanje sakramenta.

Korisno je sve to znati za naš osobni stav i za prosuđivanje drugih. Za naš osobni stav, jer nitko nije siguran, da je u milosti opravdanja, da se nije možda ogriješio kakovim prestupcima. Vježbati nam se zato i ponavljati čin ljubavi osobito kad nam prijeti gubitak života. Tu je razlog zašto je Crkva mogla dati »oproštenje svih grijeha« za čas bombardiranja u ratu, oproštenja vezanog uz uzdah: »Moj Isuse, milosrđe!« — To je uzdah potpunog predanja u Božje ruke. — Tu imamo i razlog, da nikoga ne osuđujemo makar prije umiranja nije primio sakramenat. Mi naime nikad ne znamo putove milosti, i što je tko učinio u svojoj duši da se približi Bogu.

Koncil još tumači što je nesavršeno pokajanje. To je skrušenost kod koje nisu motivi žaljenja i odluke tako čisti. No barem ta skrušenost potrebna je kod primanja sakramenta.

Tako smo po čišćenju duše postali spremni na drugi dio u opravdanju.

51. KATEHEZA

Bogatstvo novog života

D 1528, 1562.

Govorimo o posvetnoj milosti. U opravdanju dobivamo posvetnu milost.

Opravdanje nije samo u opraštanju grijeha, nego se pravednikom postaje po daru milosti koji je počelo nadnaravnoga života. Prelaz iz stanja neprijateljstva s Bogom u stanje pravednosti i prijateljstva zove se opravdanje. To smo opravdanje promatrali u katehezi 49. kao opraštanje grijeha; ne prikrivanje grijeha, nego stvarno opraštanje grijeha. Grijesi u opravdanju nestaju. Međutim to nije sve što o opravdanju trebamo reći. Ono nije samo čišćenje, udaljivanje zloće. U opravdanju nadolazi nešto pozitivno, nešto novo, neko bogatstvo, neki dar, počelo višeg života. U prilog ove tvrdnje imamo izričito učenje Tridentskog sabora: »Ovu spremnost, pripravu, čišćenje, slijedi samo opravdanje, koje nije u samom opraštanju grijeha, nego je **posvećenje** i obnova nutarnjeg čovjeka po svojevoljnom primanju milosti i darova, po kojima čovjek od krivca postaje pravednik, od neprijatelja prijatelj da bude baštinik nade vječnoga života« (Tit 3, 7). D 1528.

Sveto pismo opisuje opravdanje kao novo rođenje, oživljavanje, novo stvorenje. Tako je Isus rekao Nikodemu, da se onaj koji želi vidjeti Božje kraljevstvo mora **ponovno roditi** (Iv 3, 3). To »ponovno« po Kristovu tumačenju znači »vodom i Duhom svetim« (Iv 3, 5), to znači pranjem i milošću. U paraboli o dobrom Pastiru veli Krist, »da je došao zato kako bismo imali **život** i to u izobilju«. Radi se dakle o nekom **novom životu** kojeg je donio dobri Pastir. Pavao nas opet uči, »da pred Bogom ne vrijedi ni obrezanje ni neobrezanje, nego **novi stvor** (Gal 6, 15).

Ovakova obnova o kojoj govore spomenuta mjesta Svetoga pisma ne može se ostvariti osim po nekom nutarnjem počelu, reda višega, nego je ovaj u kojem živimo. Ako se uistinu radi o novom životu, novom rođenju i obnovi onda moramo dopustiti i novi princip, novo počelo; i taj princip mora biti višega reda, jer se radi o obnovi, regeneraciji, novom životu, a taj se ne može ostvariti po primjeni bilo kakvog počela. Bila bi to degeneracija, a ne regeneracija. U najbolju ruku ostalo bi nam ono što već imamo, a nikako se ne bi radilo o obnovi i životu u izobilju, jer ovaj život nije u izobilju kad ga smrt prekida.

Ako nadalje promotrimo narav tog počela moramo reći da je to počelo od bitne, substancijalne važnosti za taj novi život, jer se bez tog počela ne da zamisliti. Povrh svega imamo još jedan razlog da ga navedemo u potvrdu onoga što smo rekli o opravdanju. Razlog je izveden iz razmišljanja. Kad bi se opravdanje sastojalo u samom opraštanju grijeha, onda ne bi bilo nikakve razlike među opravdanima. Da to nije tako, gotovo ne bi trebalo dokazivati. Svima je naime jasno, da ima onih koji su Bogu miliji jer su mu vjerniji. Kad bi nas po opravdanju sve izjednačilo opraštanje grijeha bili bismo svi jednako dragi Bogu. Postoji nešto po čemu su ljudi više ili manje slični, i potom više ili manje dragi Bogu, a to baš i dokazuje, da u opravdanju osim opraštanja grijeha dobivamo novo počelo ljubavi i vjernosti i tako sličnosti s Bogom. Bogu su bile drage osobe i Bl. Djevica Marija i sveti Josip. Ona je bila »puna milosti«, on je bio »pravednik«. Ipak je razlika među njima, i Bogu je jedan draži od drugoga, ne

toliko po odsutnosti grijeha, nego po priopćavanju novog, različitog dara milosti. — Još jedno svjetlo iz života Bogorodice: Sveto je pismo zove »milosti puna«, ne zove je »bez grijeha začeta«, iako milosti puna to uključuje. Čini to Bog zato, što »milosti puna« označuje puninu ljubavi, dok »bez grijeha začeta« snagom riječi znači samo odsutnost istočnog grijeha.

Ovdje je mjesto da velimo još razlog zašto se ne slažemo s mišljenjem novotara o primjeni Kristove pravednosti kod opravdanja. Njihova je tvrdnja, da je čovjek do u srž pokvaren. Ako su svi ljudi do u srž pokvareni, onda su svi jednaki, što nije ispravno. Ako bi se u njihovoj predpostavci svima kod opravdanja samo nalijepila Kristova pravednost, slijedilo bi opet da su svi »pravednici« jednaki, što opet nije istina.

Tako smo pomalo protumačili genezu posvetne milosti koju primamo po opravdanju. Ono se sastoji u oproštenju grijeha i priopćavanju počela novoga života, obnove. Kako je to počelo od bitne važnosti zovemo ga novom naravi, darom, koji je naša nova narav. Za sada nam taj dar izgleda oskudan, no on skriva bogatstvo kakvo ne možemo pravo pojmiti. Mi smo u jednoj prijašnjoj katehezi onako nepotpuno izanalizirali bogatstvo naše ljudske naravi, i vidjeli smo, da je ona čudesna. A što da velimo o toj novoj naravi po kojoj postajemo »novi stvor«, po kojoj primamo »život u izobilju« i po kojoj postajemo »zajedničari, pričesnici, sudionici, Božanske naeravi«. O tome u idućim katehezama, koje treba začiniti razmišljanjem i molitvom. U katehezi koja slijedi govorit ćemo o učincima opravdanja.

52. KATEHEZA

Zajedničari, Posinci, baštinici

U ovoj katehezi radi se o učincima posvećujuće milosti ili milosti opravdanja. **Prvi i formalni učinak posvećujuće milosti jest sudioništvo u božanskoj naravi, posinaštvo i baština života.** — U prošloj katehezi obrazložili smo kako se opravdanje ne sastoji u samom opraštanju grijeha, nego se ostvaruje isto tako priopćavanjem nadnaravnog dara milosti posvećujuće. Tako se od grješnika postaje pravednikom čišćenjem duše i njenim ukrašivanjem. Milost se u nas ucjepljuje kao novo nadnaravno počelo djelovanja. Ostvaruju se po opravdanju nove dimenzije bića. Sad nas zanima koji je prvi učinak tog opravdanja. Što smo primili time što smo postali kršćani, što smo postali pravednici? U ovom stavku tvrdimo da je prvi učinak posvetn milosti u nama sudioništvo u Božjem životu, zatim posinaštvo i baština neba. Protumačit ćemo usput što to znači prvi i formalni učinak, da bismo bolje shvatili smisao kateheze.

Učinak je ono što slijedi iz uzroka. Prvotni učinak jest stvarni rezultat koji je uslijedio iz primjene djelovanja na prikladni subjekt. Tako je prvi i formalni učinak tumačenja to da učenik shvati, da razumije. Prvi učinak zidanja kuće jest sama kuća. To je prvi učinak zidanja. Kasnije mogu nadoći i drugi učinci. Kad tako govorimo o prvom učinku posvetne milosti tada bismo htjeli znati koji je rezultat primjene tog nadnaravnog počela na nas. To je isto kao da pitamo što je milost s nama učinila. Ne recite da nema učinaka, ako ih ne vidimo. U dječjem obdaništu zajedno se igra dvoje djece. Oboje bez roditelja. Jedno od njih posvaja vrijedna i imućna obitelj. Posvojenje je tek uslijedilo. Ne recite da među to dvoje djece nema razlike. — Prava razlika tek će se kroz život očitovati. Posinjeno dijete postaje članom nove obitelji, postat će suvlasnikom i nasljednikom. Učinak posvajanja već u svojim početcima nosi sve, iako se još to sve ne vidi i ne može vagnuti.

Što znači posvećujuća milost? Ona nam donosi jedno posvajanje sa strane Božje. Ona znači sudioništvo, posinaštvo i baštinu.

SUDIONIŠTVO U BOŽJEM ŽIVOTU Sudioništvo znači zajedničarstvo. Biti sudionik znači imati dijela u nekom dostojanstvu, poslu, redu obitelji. Naša riječ »pričest« što je toliko rabimo znači sudioništvo. Ima ti čest, učestvovati, čestica, dio. Mi se ljudi ovdje na Zemlji bojimo svakog suvlasništva, sudioništva, jer tada postajemo siromašniji, ovisniji. No već ovdje na zemlji ima takovih sudioništava i takovih suvlasništava koja nas ne osiromašuju. Recimo sudioništvo u znanju, u dobroti, u razumijevanju. Dakle ima i takovih sudioništava koja podnose neizmjeran broj pripadnika. Učitelj daje svoje znanje pedesetorici ili petstotini učenika. Svi su oni postali sudionici njegova znanja, a da on nije ništa izgubio. Na tom planu trebamo tražiti sudioništvo u Božjoj naravi. Izbijmo si jednom zauvijek iz glave da će Bog biti siromašniji što je nas posinio, što je nas obdario vječnim životom. U svom biću, u svom bogatstvu u svojoj transcendenciji on ostaje onaj koji je nedostupan, ali sipa na sve strane svoja dobra, a da ništa od svega ne gubi. Sunce prebogato svjetlom. »Njegova božanska snaga nas je obdarila svim, što je potrebno za život i pobožnost, spoznajom onoga, koji nas je pozvao vlastitom slavom i moći. Tako nas je obdario skupocjenim i najvećim obećanim dobrima, da po njima umaknuvši pokvarenosti, koja je opakom požudom u svijetu, postanemo dionici božanske naravi.« Tako nas uči sveti Petar apostol u svojoj drugoj poslanici (1,3-4). Držim da nam sada riječ sudioništvo nešto više znači. Produbimo je još.

Kad velimo da čovjek po milosti postaje sudionikom Božje naravi, želimo to razlučiti od onog sudioništva kakovo imaju osobe u Trojstvu. To je sudioništvo jednakih, posjedovanjem istovjetnog počela djelovanja. Želimo nadalje isključiti sudioništvo kakovo ima Krist u Božanskoj naravi. Njegovo je sudioništvo punog značenja riječi preko jedinstva u osobi Riječi. Krist je naravni sin. Sudioništvo, o kojem mi govorimo jest doduše sudioništvo, ali posinačko, sudioništvo kakovo može postojati između neizmjernog i ograničenog; sudioništvo svjela i života. Ne

radi se ovdje o materijalnom svjetlu, nego o shvaćanju, razumijevanju, ljubavi, životu. To sudioništvo ostvaruje se ne po fizičkom pravu i jednakosti, nego po sličnosti u ljubavi što je vlastito posvetnoj milosti. Po tom daru u nama se zbiva velika promjena, mi se preobrazujemo, postajemo nosioci i vlasnici života sličnog božanskom. Zato ne govorimo da ćemo postati jednaki Bogu, jer ono što primamo kao dar ne može nas izjednačiti s onim koji to ima po naravi, ali mi ni sami ne znamo kako nas sretna sudbina čeka, sudbina ljepša od one posinjenog djeteta u prostorima dječjeg boravišta.

POSINAŠTVO Naši pravni pojmovi iscrpljuju se, obzirom na baštinu s tri pojma: sin, posinak, stranac, što ovdje znači nitko; nema prava na baštinu. Posinak nije sin, ali ima privilegije i prava sina. Može i izgubiti. Sin teže izgubi. Po milosti mi postajemo Božja djeca, sinovi Božji. Naše stanje jest stanje posinka. Mjera našeg posinaštva jest pravi sin, ovdje Krist. Po milosti mi postajemo članovi Božje obitelji, Božjeg života. »Ljubljeni, sada smo djeca Božja, a što ćemo biti, još se nije očitovalo. Ali znamo, da ćemo biti njemu slični, kad se to očituje, jer ćemo ga vidjeti onakovog kakav jest.« (1 Iv 3, 2). Naš dar koji smo primili na krštenju, u nama je, i on će nam donijeti veliku baštinu, baštinu svjetla i života.

Još nekoliko riječi o **baštini.** Ne radi se ni o kakvim materijalnim dobrima. Ona će ostati na Zemlji i s njome nestati. A kad nestanu kulise vremena i prostora ostat ćemo sami sa svojim Bogom ili bez njega. To će biti naše nebo ili naša propast. Tada će milost koja je u nama donijeti konačni plod svoga stabla »život u izobilju« — »Neka bude hvaljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, koji nas je po svom velikom milosrđu preporodio uskrsnućem Isusa Krsita od mrtvih za **životonosnu nadu, za baštinu, koja se ne može ni raspasti ni okaljati,** ni uvenuti. Ona se čuva na nebesima za vas, koje po vjeri čuva snaga Božja za postignuće spasenja, koje je spremno da se objavi u posljednje vrijeme. Zato se uvelike veselite, iako vam se treba za kratko vrijeme žalostiti raznim kušnjama, da se tim iskušana vaša vjera kao prava i dragocjenija od raspadljivog zlata, koje se kuša u vatri, pronađe vrijednom hvale i časti u dan objavljenja Isusa Krista. Njega ljubite, iako ga niste vidjeli; a vjerujući u njega, iako ga još ne gledate, veselit ćete se neizrecivom i proslavljenom radosti, jer postizavate cilj svoje vjere: spasenje duša.« (1 Petr 1, 3 . . .)

Time smo protumačili što nam donosi posvećujuća milost. Ona je trajni dar u nama i počelo života Božjeg djeteta, točnije posinaka Božjih s pravom na baštinu. Taj dar ima nam jednoga dana donijeti baštinu, a ta je život vječni u blaženom gledanju Boga. Posvetna milost uistinu je velik dar otkupiteljske smrti Kristove. To je Njegova zasluga i »dobročinstvo njegove smrti, koje će primiti samo oni, kojima se taj dragocjeni plod njegove smrti pokloni« (D 1523).

Svjedočenje za Krista

Da u misijama ljudi i žene smatraju svojom temeljnom dužnošću svjedočenje za Krista životom i riječju.

(Mis. nakana AM za listopad 1972.)

Pitanje kršćanskog svjedočenja ide u red vrlo važnih kršćanskih pitanja. Svjedočenje definira i označuje svakoga pravoga kršćanina. Isusove riječi: »Bit ćete mi svjedoci do na kraj zemlje« upravljene su svim krštenima. Svjedočenje može i mora biti dvostruko: riječju i djelom. Kršćanin mora biti logičan sa svojom naukom, a bit će ako je bude djelotvorno obdržavao. To je njegov ideal koji u potpunosti nije lako ostvariti. I što je jedno svjedočanstvo potpunije to će biti mučnije i teže.

Kršćanin mora pružati svjedočanstvo molitvom, aktivnim sudjelovanjem u javnom bogoslužju, osobnim živim odnosom prema Kristu Gospodinu. Ako je i grješan, onda mora priznati da njegov život nije u skladu s Evanđeljem, pa će i to iskreno priznanje biti također svjedočenje.

Kršćanin mora pružati svjedočanstvo u ljubavi prema bližnjemu, u hrabrom izvršavanju dužnosti, bilo obiteljskih bilo u svom životnom pozivu. On mora pružati svjedočanstvo i širenjem evanđeoske poruke gdjegod samo može. On se mora osjećati odgovornim za širenje te poruke. On bi morao izgarati od želje da čitavom zemljom pronese oganj koji je Krist donio na svijet, da sreću posjedovanja božanskoga života podijeli s drugima koji ga još ne posjeduju. On bi morao željeti da svi ljudi upoznaju Krista i njemu se predaju. On bi morao biti svjetiljka koja svijetli svojoj okolini i pokazuje joj pravi životni put. Čitav njegov život morao bi biti takav da odražava Krista.

Kršćansko svjedočenje iako je spontano, nekakav prirodan izražaj duhovnog života, ne smije ipak biti prepušteno pukom slučaju već mora biti promišljeno, mora se neprestano obnavljati, uklapati u određenu sredinu.

O takvome svjedočenju govore mnogi koncilski dokumenti. Vrlo je značajno četvrto poglavlje dogmatske uredbe o Crkvi. U takvome svjedočenju valja odgajati i vježbati i članove misijskih crkava. Rekao bih da je to ondje još važnije, da se Crkva u onim krajevima još bolje ukorijeni, ojača i razvije.

Takvo svjedočenje mora početi već u obiteljskom životu. Kršćanska obitelj, društvena i crkvena stanica, na svoj način mora reproducirati jedinstvo Kristova tijela, a to će biti ako se muž i žena budu ljubili kao Krist i Crkva, u međusobnom poštivanju i podložnosti, pružajući jedno drugom siguran oslonac u svim okolnostima života, onim običnim i izvanrednim. Zatim svjedočenje će ostvarivati roditelji ako budu jedinstveni u odgoju dje-

ce mišlju, riječju i primjerom, žrtvujući se nesebično za njih. Prava kršćanska ognjišta moraju biti zračenje primjerom najviših kreposti, moraju biti žive slike božanske ljubavi i Kristove ljubavi koja se je predala i žrtvovala za sve. I kršćanska ljubav mora se protezati na sve ljude bez razlike na rasu, boju kože, odgoj, društveni položaj. Kršćanin mora biti duhovno siromašan, sposoban da provodi čedan i skroman život ne podliježući luksuzu i raskošnosti.

Tu veliku obvezu svjedočenja svaki kršćanin mora smatrati svojom temeljnom kršćanskom dužnosti. Nije to nipošto nešto sporedno, nešto bez čega se može ipak biti dobar kršćanin. Ta obveza je univerzalna i veže svakog kršćanina i od nje nema oprosta. Na nju su svi obvezani: i mladi i stari, i zdravi i bolesni, i učeni i neuki, i bogatiji i siromašni. I članovi Apostolata molitve mogu si prigodom ove nakane ispitati savjest kako stoji s njihovim kršćanskim svjedočenjem, a ujedno će moliti kroz ovaj mjesec u koji pada i misijska nedjelja, da bi te velike obveze postajali sve više svjesni kršćani misijskih crkava.

Josip Antolović, DI

MISIJE **JURAJ GUSIĆ**

Misli uz Misijsku nedjelju

U nedjelju, 22. listopada, slavi se Misijski dan, kad će se po cijelom svijetu po crkvama propovijedati o misijama, o misijskoj suradnji svih vjernika, o duhovnoj i materijalnoj pomoći misijama; kad će se više nego obično moliti za misije i misionare; kad će se održavati razna misijska predavanja i akademije; kad će se skupljati novčani prilozi za pomoć misijama; i kad će se možda probuditi koje novo misionarsko zvanje.

Za tu eto nedjelju napisao je papa Pavao VI. posebnu Poruku. Ovdje ćemo donijeti barem glavne misli iz te Poruke da i na taj način što više potaknemo sve čitatelje Glasnika na rad za misije.

U toj svojoj Poruci Papa najprije spominje tri godišnjice veoma važne za misije, a slavile su se tijekom ove godine. To je prije svega 350-godišnjica osnutka Svete Kongregacije za širenje vjere, koja danas nosi naziv »Kongregacija za evangelizaciju narodâ«. Osnovao ju je papa Grgur XV. godine 1622. To je bio veoma važan datum u povijesti misija, jer je od tada misijski rad postajao sve organiziraniji, razne redovničke družbe dobile su nov poticaj da prošire svoje djelovanje na tolika područja kamo još nije doprla riječ Kristova Evanđelja. A i kršćanski su se narodi Evrope mnogo više počeli zanimati za misije i pomagati im.

Drugi jubilej jest 150-godišnjica osnutka Društva za širenje vjere, što ga je 1822. godine osnovala u Lionu u Francuskoj Paulina Jaricot. To društvo odmah od početka nastupa s jasnim programom da bude na duhovnu i materijalnu pomoć svim misijama širom svijeta.

Treći jubilej jest 50-godišnjica proglašenja »Društva za širenje vjere«, »Društva svetog Petra Apostola za domaći

kler« i »Društva svetog djetinjstva« »vlastitim djelima Apostolske Stolice«. Učinio je to papa Pijo XI. godine 1922.

U svojoj Poruci Papa izražava žarku želju da ovogodišnji svjetski Misijski dan bude iskaz udivljenja i priznanja tim papinskim djelima. No ujedno bi trebao biti i pomoć da se misijska djelatnost u Crkvi što više razvije i da bi se baš ta Papinska misijska društva što više proširila među vjernicima i tako pomogla da Kongregacija za evangelizaciju narodâ mogne što savršenije ostvariti svoje apostolske planove.

Govoreći o dužnosti vjernika da rade za misije Papa naglašuje ono što je već rekao prošli Koncil. A u koncilskom Dekretu čitamo da su se za misije u prvom redu dužni brinuti papa i biskupi, a u tom ih posebno moraju pomagati već po svome pozivu svećenici, redovnici i redovnice. Međutim, nijedan se kršćanin ne može smatrati oslobođen od te zadaće, jer ga na to obvezuje krštenje po kojem je postao član crkve koja je po svojoj biti misijska. Razumije se da će pojedini kršćani raditi za misije prema svojim mogućnostima. Jedni to mogu učiniti

molitvom i žrtvom, dok će drugi k tome moći dodati i koji novčani prilog.

Ovdje možemo bolje upoznati značenje našeg pokreta **»MISIONARA ŽRTVE I MOLITVE«** što smo ga pokrenuli prije dvije godine. U tu svrhu dali smo tiskati posebne sličice zvane »Zlatni listići«, na kojima se nalazi molitva za misije i listić za skupljanje molitava i žrtava prikazanih za misije. Do sada je raspačano oko 9000 komada tih listića među mladeži i odraslim vjernicima širom domovine. Sada, prigodom Misijskog dana bit će dobro da se obnovimo u toj revnosti u molitvi i žrtvi za misije i da tu ideju što više proširimo u svome kraju.

Evo još nekoliko prijedloga na razmišljanje.

Ne bi li bilo dobro da se, prema Papinoj želji, vjernici organiziraju po župama u misijske sekcije? Mogu biti posebne sekcije za djecu, posebne za mladež, a posebne za odrasle vjernike, a može biti i jedna zajednička sekcija. Svrha bi te sekcije bila da se organizirano u župi moli za misije, da se možda jednom mjesečno primi zajednička pričest na tu nakanu, da se zauzmu za širenje misijskog tiska. Mi ovdje u Zagrebu izdajemo redovito u Glasniku Srca Isusova i Marijina posebnu misijsku rubriku s vijestima naših misionara i vijestima iz raznih strana misija, zatim razne misijske knjižice i slično. Takve bi sekcije mogle imati i posebnu blagajnu u koju bi skupljale dobrovoljne priloge za misije.

Povremeno bi mogle prirediti za sve vjernike koje misijsko predavanje s diapozitivima o radu naših misionara, a mogle bi prirediti i koju manju izložbu fotografija iz života i rada misionara. Tom zgodom napravila bi se propaganda za misijsku štampu.

Možda bi se moglo pomišljati i na to da se preuzme briga za uzdržavanje kojeg katehista u misijama bilo kroz godinu dana, bilo i dulje; zatim bi se povremeno mogli poslati prilozi za pokrštenje kojeg djeteta, za podizanje ili popravak koje kapelice u misijama. Za jednu kapelicu od blata potrebno je oko 400 dolara u Bengaliji. Za uzdržavanje katehista dolazi mjesečno oko 600 dinara. A mogli bi također preuzeti na sebe uzdržavanje kojeg mladića ili djevojke koji se spremaju za duhovni stalež. Tko bi želio takvo nešto, potrebno bi bilo za pojedinca dati oko 500 naših dinara mjesečno.

Kako je vjernicima već poznato, naši misionari djeluju u Bengaliji, u Zambiji, u Zaire. Isusovački misionari djeluju u Bengaliji: o. Gabrić i o. Stjepan Polgar; u Zambiji: o. Pogany, o. Branko Anđelić, br. Ilija Dilber i br. Benedikt Fostač. Uz njih tamo djeluje i laička misionarka Emica Verlić.

Osim njih djeluju u Indiji časne sestre iz družbe sestara Svetog Križa, te iz belgijske družbe »Kćeri svetoga Križa«, te toliko poznata Majka Terezija. U Kongu ili Zaire djeluju naši dalmatinski i hercegovački franjevci i sestre iz družbe »Kćeri sv. Križa«, a u Zambiji jedan dalmatinski franjevac-konventualac.

Za sve dakle te naše misionare kao i za sve druge širom svijeta mi ćemo se moliti i žrtvovati, a posebno ćemo nastojati materijalno pomagati naše misionare, jer su oni veoma slabo materijalno opskrbljeni, napose misionarke koje su dugo vremena bile u domovini nepoznate.

Novčane priloge šaljite na adresu: Provincijalat Družbe Isusove, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb pp. 699. Uvijek označite za kojeg misionara šaljete ili je to općenito za sve naše misionare.

BENGALIJA

BASANTSKE VIJESTI

Otac Gabrić javio se nekoliko puta kraćim pismom. Kako mu je basantska župa veoma velika i prostrana, a tek u zadnje vrijeme je dobio jednog pomoćnika, teško stizava pisati podulja pisma. Stoga se moramo zadovoljiti time da iz nekoliko kraćih pisama izvadimo neke zanimljive izvadke.

U pismu od 9. lipnja između ostalog piše:

Dragi prijatelji misija!

Na stolu mi leži hrpa pisama koja čekaju na odgovor, no ni uz najbolju volju ne mogu stići na sve. Dobio sam pomoćnika, no još je toliko posla i novih planova da je dopisivanje uistinu jako zakasnilo.

Nije lagan ribarski život, ali bez njega bi se još teže živjelo. Tu i djeca mogu nešto privrijediti.

Baš danas sam primio pismo od jednog našeg đaka, Jakova. Kao siroče sam ga primio u školu pred dvadesetak godina. Izučio je zanat, uzeo prije dvije godine dobru katoličku djevojku imenom Urmillu. Bog ih je obdario sinčićem. Dali su mu ime čudotvorca svetog Ante. Sad su napravili zavjet da se Isus udostoji malog Antu uzeti u svoju službu. Vele oni u pismu: »I Vi ste Ante, no Vaša kosa već sijedi, pa se moramo pobrinuti za zamjenika . . . Mi se dnevno molimo, no i Vi se svaki dan sjetite kod oltara Božjega te naše velike nakane.«

Dakako da ću se sjetiti, a i Vas molim da spomenete Isusu i dragoj Gospi vruću želju Jakova i Urmille.

Kad Vam spominjem zvanja, javljam Vam sretnu vijest da je u ova zadnja tri mjeseca iz basantske župe jedanaest mladića stupilo u Družbu »Misionara Ljubavi«. To je muška grana Družbe Majke Terezije. Ove nedjelje još ih pet odlazi.

Sestara imamo 21 u raznim redovima: kod Majke Terezije ih je deset, kod sestara Svete Ane šest, a pet ih je u družbi Kćeri svetoga Križa. Za svećenike se pripravlja pet mladića, a jedan odlazi u isusovački novicijat. Daj, Bože, i više zvanja i kod nas, a i kod Vas.

Moje zdravlje kako tako . . . Još se može, I s veseljem se može, a to je dobar znak. Vrućina nas je sve oslabila. Monsunske kiše obično počnu u prvom tjednu lipnja. Metereolozi su navijestili da će ove godine početi čak i ranije, no do danas nema kiše, a vrućina i sparina sve gora i gora. Zadnje smo nedjelje imali zavjetnu misu za kišu. Svi su ljudi donijeli nešto pšenice ili brašna — od onoga što su dobili za radove po kanalima i

Zemlju oru malim plugom kao što su to činili njihovi djedovi

nasipima, a što je dar organizacije Catholic Relief Services iz Amerike.

U novinama »Djugantar« što se tiskaju u Kalkuti, izašla je jedna krasna slika: seljak musliman uzdignutim rukama moli: Allah oblake dao, kišu dao . . . — Dok gledam tu sliku i te riječi, misli mi lete u Advenat, k molitvi svete Crkve: »Rosite, nebesa odozgor i oblaci daždite pravednika . . .« Molitva za oblake milosti i vodu spasenja. Vječna adventska molitva tolikih duša: Dodi Kraljevstvo Tvoje!

Pohodio nas je glavni ministar bengalske vlade, naš bivši učenik. Sadašnji guverner Bengalije je katolik. Zove se Antun Džaz. Obojica su krasni ljudi. U svemu s njima suradujemo.

Dobili smo pomoć iz Amerike, pa sada popravljamo nasipe i kolibe. Baš sada podižemo jedno čitavo malo selo od 46 kuća. A popravljamo i oko 400 koliba. Jest nam teško, ali uz Božju pomoć i Vašu ljubav idemo junački naprijed.

U pismu od 13. lipnja piše:

. . . Evo se baš vratih sa zadnjeg pohoda Presvetome Sakramentu u našoj crkvici svete Male Terezije. Pred vratima kao da mi je netko šapnuo: »Posvijetli!« Posvijetlio sam. Preda mnom je bila otrovnica zmija zvana »karait«. Imao sam tek papuče na bosim nogama. Skinuo sam jednu papuču i jednim sam udarcem toj nesreći stukao glavu. Na nas, kako vidite, paze Anđeli Čuvari — i oni na nebu, a i Vi, naši dragi anđeli na zemlji svojom ljubavlju i molitvama.

U pismu od 18. lipnja među ostalim javlja:

Tek nekoliko riječi. Posla je veoma mnogo, odmora veoma malo. Vratio sam se iz južnih sela naše prostrane župe. Jutros sam imao misu tu u Basantiu, a u podne odlazim u Gosabu i Biradnogor. Svuda vlada nezapamćena vrućina i suša. Novine donose vijesti kako mnogo male djece umire od te silne vrućine. A i oko tisuću odraslih je umrlo od sunčanice. Svi neprestano molimo za kišu . . .

U pismu od 24. srpnja javlja:

Pišem s Gangesa. Sjedim i ljuljam se na maloj ladici. Sinoć sam se vratio s puta, a jutros evo opet put pod noge. Idem prositi u Kalkutu. Caritas-India skupili su nešto za naše siromahe. Oni nam pomažu koliko god mogu.

Obišao sam sela. Prilike su dosta teške. Kako sam Vam već prije javio, nezapamćena vrućina i suša nanijele su golemu štetu. Monsunske kiše obično počnu prvom polovicom lipnja, no ove godine evo srpnja pri kraju, a polja još suha, kad bi sva riža morala biti već presađena. A riža nam je glavna hrana ovdje. I na vrijeme je valja presaditi. Svi smo jako zabrinuti, i svi se molimo. Ovaj cijeli tjedan prikazujemo na tu nakanu.

U nedjelju smo imali zavjetnu misu, a iza toga procesiju s kipom Žalosne Gospe. Svaki dan imamo svetu krunicu kroz selo predvođenu glavarima sela. Iza svakog »Gospina pozdrava« posebno se zvoni, pa se u svakoj kući moli. A u petak će čitavo selo postiti moleći za Božje milosrđe. Sjetite nas se i Vi u svojim molitvama i žrtvama.

Ja sam, hvala dragom Bogu, dobro. Pomalo sam umoran. Ovih zadnjih nekoliko mjeseci jedva da sjedneš i odahneš. Prošle nedjelje sam bio u Pakhirali, Šobnomoškaru i Sat Nomberu. Od kolibe do kolibe blagoslov i molitva, pa tek kasno u noći bilo je nešto riže u kolibi Norena. Imao sam misu u njegovoj kolibi. Tu još nemamo kapelice. Sjedeći na hasuri čitao sam misu. Noren je obolio od boginja. Strašno ga je bilo pogledati. No kako je bio sretan da je mogao prisustvovati sv. misi i primiti Isusa u svoje srce. Plakao je od radosti.

Koliba je malena, no ja sam dobio »najbolje« mjesto — na verandi uz krave. Pa kako sam bio umoran, spavao sam ko — top!

Ovo je selo naše najudaljenije selo. Nalazi se s druge strane rijeke uz velike Sunderbanske prašume. Nedavno je jedan tigar preplivao na ovu stranu, poklao dosta krava, jednu odnio, i nikom ništa. Ove godine je u džunglama dosta ljudi nastradalo. Išli su skupljati med. Nestao je i naš Pušupoti. Iza sebe je ostavio osmero djece siročadi. Sjetite se i njega i njegove rastužene obitelji i siročadi u svojim molitvama.

Jučer sam poslije mise i procesije u Basantiu najprije bio u selu Bharatgharu. Tu smo blagoslovili novu malu kapelicu. Iz Basantia su došle i časne sestre i djevojke, pa je pjevanje bilo lijepo. Na svečanost je došlo mnogo hindusa i muslimana. Stari katehista Šoši — onaj moj dragi prijatelj koji mmmmalllo mmmmuca, ali samo kad gggovori! — bio je izvan sebe od sreće. Privremena prijašnja kapelica bila je prekrivrena jednim »plastičnim tarpolinom«. To smo poslije blagoslova dali siromašnom slijepcu Dukhi za njegovu kolibu. Da ste vidjeli veselja! I on i žena i dječica u nekoliko su minuta prekrili kolibu, pa sada više neće morati sjediti mokri ni oni, a ni njihove dvije male koze.

Poslije podne pohodio sam jedno novo naselje gdje se oko desetak obitelji pripravlja za sveto krštenje. Njih Vam na poseban način preporučujem u molitve.

Po nesnosnoj vrućini krenuo sam odatle u Ranigor. U tri i po popodne imao sam treću svetu misu. I alba i misnica bile su mokre. Znoj samo curi. Poslije mise uredili smo pouku za dječicu, blagoslov vode smo obavili da mogu škropiti polja. Predvečer sam krenuo natrag u Basanti. No povratku obavio sam molitvu u Mihaelovoj, Augustinovoj, Bamahoronovoj i Jitenovoj kolibi. Nakon molitve blagoslovio sam kolibe i dječicu. I blagoslovljen i okrijepljen njihovim blagoslovom oko 8 sati navečer stigoh živ i zdrav i sretan i veseo u Basanti. Nekoliko kanti vode izlio sam na ugrijanu glavu, pojeo nešto riže — kao prvi

pravi obrok dana — i onda do oko ponoći sam pisao pisma . . . Nakon toga se lijepo spava sve tamo ujutro do četiri sata kad te probude seoske koke i patke . . .

Iz pisma od 7. kolovoza:

Umoran sam od teškog putovanja. Vidite, i mi se Dalmatinci koji puta umorimo. No odmora neće biti. Groznica me trese, a komarci me grizu, pa se ne može spavati. Neki dan sam bio u selu Bamonpukuru. Bila je takva sparina da se cijelu noć nije moglo spavati. To su eto naše male pokorice, koje nas drže uvijek mlade . . .

Posvuda se moli za kišu. Do mene dopire jeka od cimbala i bubnjeva. To hindusi mole i pjevaju, vapiju za kišom. Mi smo se baš vratili s polja gdje smo imali zavjetnu svetu misu za kišu. Muslimani su imali svoj »namad« prije nekoliko dana. Naša djeca svaki dan prolaze selom noseći kip Blažene Gospe i pjevajući I moleći svetu krunicu. Zadnjeg petka cijelo je selo postilo, dok su u samostanu bdjele časne sestre i djevojke i molile za kišu sve do zore.

I kiša je pala! Smilovao nam se Gospodin. Novine pišu da ljudi već umiru od gladi. Državne vlasti nastoje pomoći koliko više mogu, a oslanjaju se mnogo i na našu suradnju. Naši glavari selâ i mladići rade koliko im je samo moguće.

Prve su kiše pale sa zakašnjenjem od skoro dva mjeseca, no moramo ipak pokušati s presadivanjem riže. To je inače obično gotovo sredinom srpnja, dok je ove godine zemlja jedva tek preorana . . .

Božja je ruka u svim tim događajima. I narod očituje to uvjerenje kad toliko moli. Vjera je tu — to treba dobro znati — sastavni dio ljudskog života i društva.

Mladić se popeo na palmu, zarezao stablo da dobije sok za šećer.

Koliko za njih znači vjera pokazuje to i primjer indijske »hockey« skupine, koja je prije polaska na Olimpijske igre u Münchenu najprije otišla na proštenje u glasovito jedno Hindu svetište u Južnoj Indiji.

Uz sušu i glad sad se još u selu pojavila i kolera. Baš sam primio injekciju protiv te bolesti. Nekoliko ljudi je od te bolesti već umrlo.

Potrebne su nam mnogo Vaše molitve u tim teškim kušnjama, a nadamo se i uzdamo se u Božju dobrotu i Vaša milosrdna srca da će nam stići pomoć.

U pismu od 13. kolovoza piše posljednje vijesti:

Prilike su veoma slabe. Međutim ovih zadnjih dana pala je dobra kiša, pa se počelo s presadivanjem riže. S velikim je to zakašnjenjem, ali se nadamo da će se barem nešto moći spasiti.

Toliko bijednika svaki dan dolazi po pomoć.

Dosta sam zaposlen s poukom djece po selima. Pripravljam ih za prvu svetu Pričest. Imali smo jednu skupinu koncem travnja. No kako je tada bilo mnogo bolesti, mnogi nisu mogli doći, pa sam za njih sada uredio da mogu primiti Isusa na blagdan Velike Gospe. Bit će sreće i veselja. Molimo se da bi oni uvijek ostali sjedinjeni s Isusom.

Puno pozdrava svim prijateljima i dobročiniteljima!

Odani Vam u Srcu Božanskom
o. Ante Gabrić

Želite li bolje upoznati život i rad oca Gabrića naručite knjigu **»ŽIVOTNI PUT JEDNOG MISIONARA«**. Knjiga ima dva dijela. U prvom se nalaze članci oca Gabrića, a u drugom njegova pisma i duhovne misli. Prvi stoji 50 dinara, a drugi 60 dinara. Oba dijela imaju zajedno oko 870 stranica i preko 300 slika. Naručuje se: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp 699.

Darove možete slati na istu adresu, samo označite da je za oca Gabrića.

Zagrepčani hodočaste u Hercegnovi

U ranu zoru dne 5. rujna o. g. krenulo je ispred Bazilike Presv. Srca Isusova u Zagrebu pod duhovnim vodstvom O. Edomira Ciko D. I. prvo zagrebačko hodočašće u rodno mjesto našega zemljaka Časnog Sluge Božjega Oca Leopolda Mandića, a prigodom 30-godišnjice njegove blažene smrti. Stotinjak hodočasnika u dva autobusa zaustavila su se na putu u polasku u Prozoru, da u divno sagrađenoj modernoj crkvi Srca Isusova pribivaju sv. Misi i okrijepe se nebeskom hranom. Svi su hodočasnici ostali zadivljeni nad ljepotom ovoga hrama Božjega.

Sutradan sastali su se naši hodočasnici sa hodočasnicima iz Padove, koji su također u istu svrhu kao i naši hodočasnici došli u Herceg Novi. Susret je bio veoma srdačan i na obostrano zadovoljstvo. Kao što se naši hodočasnici ugodno osjećaju u Padovi kod groba našeg zemljaka oca Leopolda, tako je duhovnik ovog hodočašća zaželio, da se u Hercegnovom osjećaju ugodno i Padovanski hodočasnici. Euharistijska žrtva održana je u crkvi sv. Jeronima, u kojoj je kršten otac Leopold.

Nakon srdačnog susreta padovanskog i zagrebačkog hodočašća, naši hodočasnici su krenuli prema srcu ostalih bokokotorskih svetišta. Zaustavivši se na čas u Perastu nastavili su put da prolazeći kroz Dobrotu, vide u župnoj crkvi sv. Stasija umjetnički izrađene fresko slike pok. hrv. slikara Josipa Kljakovića na stropu te crkve. Hodočasnici su stigli zatim u Kotor, gdje su posjetili prvo crkvu sv. Marije Kolegijatu. U toj crkvi se čuva tijelo ekumenske naše blaženice Bl. Ozane Kotorke. Iza toga krenuli su u katedralnu crkvu sv. Tripuna, gdje ih je dočekao i pozdravio apostolski administrator kotorske biskupije Msgr. Gracija Ivanović. U pozdravnom govoru izrazio je radost svoju i svoje biskupije da iz našega glavnoga grada dolazi prvo ta-

ko brojno hodočašće u Boku Kotorsku, a zatim je istakao da je ova najmanja biskupija u našem narodu dala velik broj svetih duša; ali ne samo to, već da one koje nam je dala imaju u današnjici veliku ulogu u potrebama današnjega svijeta. Počam od Bl. Gracije kao euharistijskog našeg blaženika, pa Bl. Ozane kao ekumenske naše blaženice, došao je do Oca Leopolda kao ispovjednika i časne službenice Božje Ane Marije Marović, koja se istakla u apostolatu spasavanja palih djevojaka. Danas kad prostitucija jako cvate i širi se da je postala poseban problem današnjeg svijeta, mala Boka Kotorska daje takovu dušu, koja svojim primjerom i apostolatom spasava pale i na duši bolesne osobe.

Hodočasnici su nakon pozdravnog govora Presvjetlog amdinistratora razgledali katedralu i pohodili relikvijar gdje se čuvaju dragocjenosti ovog našeg kotorskog duhovnog centra. Iz katedrale krenuli su hodočasnici u svoje autobuse i odvezli se do Mua, rodnog mjesta Bl. Gracije Kotorskoga, gdje se čuvaju negovi posmrtni ostatci. Iza kratke pobožnosti kod Blaženikova groba, na putu u Tivat svratili su hodočasnici i do veličanstvene male Bazilike u čast Maloj Gospi na Prčnju. Divili su se umjetničkom bogatstvu koje posjeduje ovaj dominantan Marijin hram u užem Bokokotorskom zaljevu.

U poslijepodnevnim satima učinili su naši hodočasnici posjet i dvama Gospinim prošteništima i to na otoku Gospe od Škrpjela kao i na otok Gospe od Milosti kod Tivta. Udobnom vožnjom motornim čamcima do tih otoka Gospi posvećenim, vratili su se naši hodočasnici u sumrak u Tivat odakle su sutradan krenuli natrag u Zagreb.

U povratku hodočastili smo i do Gospinog svetišta u Olovu, gdje nas je srdačno dočekao i u crkvi pozdravio čuvar ovog svetišta mp. O. Leopold Rohmes. Koncelebriranom pjevanom misom i blagoslovom hodočasnika svečano je u ovom poznatom Gospinom svetištu čitave Bosne završilo naše hodočašće.

Kao što smo u ranim jutarnjim satima pošli iz Zagreba na ovo drago štovateljima Oca Leopolda i naše drage Gospe hodočašće, tako smo se u kasne noćne sate svi radosno i raspoloženi vratili u naš Zagreb.

Pod izuzetno prikladnim uvjetima ovo hodočašće je omogućila turistička putnička agencija CROATIATURIST, kojoj dugujemo zahvalnost.

P. Edomir Ciko D. I.
duh. voda ovog hodočašća

Iz života Crkve

PAPINI NAGOVORI

Svakome koji prati nagovore Pavla VI brzo udari u oči kako se u posljednje vrijeme stalno vraća na dvije teme: na pitanje mira, odnosno nemira, i druge na mladež i njihove probleme.

Bez sumnje je jedan od razloga što se Sv. Otac tako često obraća mladeži to što se u praznicima nalazi veoma mnogo mladića i djevojaka iz svih krajeva svijeta u Rimu. Uglavnom su to turisti, ali i ti mladi ljudi žele vidjeti i čuti Papu te često prisustvuju nagovorima, sudjeluju u audijencijama itd. — Drugi je razlog to što Papa, kao dobar promatrač te izvrstan poznavalac današnjih pojava i gibanja u svijetu na svim područjima, vidi kako se svuda sve više zaoštrava sukob između mladih i strije generacije. Mladi ne osporavaju samo ono što stari misle i rade već u mnogo prilika to i preziru na temelju svoga iskustva ili neiskustva. Mladi pionirl većine revolucionarnih pokreta i traženja što veće slobode i pravde, i u kapitalističkom svijetu i u komunističkim zemljama, u mladenačkoj nepopustljivoj dosljednosti raspiruju sve krajnosti, od krajne desnice — do krajne ljevice i anarhije. Mnogi mladi uživaju opojna sredstva dok ne polude itd. Stoga Papa želi unijeti ravnotežu između starih i mladih da tako spasi svijet od boli i patnja, a osobito krvoprolića. Stoga često Papino navraćanje na pitanja o miru, koja mu daju zbivanja i nemiri u svijetu.

PAPA O PROMJENAMA U SVIJETU

Prigodom jedne audijencije srijedom Papa je upozorio na nove dužnosti u novom svijetu koji se nalazi u nepresta nom razvitku. Pošto je izjavio da se ne mogu mimoići moralne vrijednosti života, zapitao je Papa što još ostaje od života u ovom promjenljivom vremenu. Što ostaje od starih vrednota, a što treba izmijeniti?

Poslije Koncila — rekao je Papa — svi osjećaju da u Crkvi treba nešto promijeniti. No s druge strane znamo da ima bitnih stvari koje se ne mogu mijenjati, kao što je božanska istina i crkvena ustanova. »To se ne može mijenjati u ovoj poplavi prevrtljivosti, pro tivljenja i nevjere. Baš obratno, to se mora čuvati, braniti i obnoviti u nutarnjem osjećaju i vanjskom obliku«.

Nalazimo se pred novom dužnošću, a ta je da znamo razlikovati ono što je prolazno, odnosno još bolje, što se da de usavršiti, od onoga što se ne može mijenjati, o čemu ovisi život. Kao članovi uređenoga društva moramo poštivati ono što društvo zakonito traži, a to je autoritet, bez kojega nema rada. To još više vrijedi za socijalno i mistično tijelo, Crkvu. Tu božanski elemenat traži s jedne strane neprestano usavršavanje, a s druge strane vjernost dogmama do heroizma. Dogme čuva i naučava zakonita vlast.

Ne dajmo se zahvatiti od vrtoglavice promjena oko nas. Dapače, nastojmo u neprestanim promjenama naći ona viša načela koja ravnaju promjene, da ne postanu nešto prevrtljivo, anarhično, bezobličnо. Već obratno, držmo načela koja nas pozivaju na Božji put u vremenu, a koji nas mora dovesti s onu stranu vremena, tj. u vječnost.

NOVA CRKVENA ODREDBA O ISPOVJEDI

Rimska kongregacija za vjeru, s potpisom kardinala Šepera, izdala je »pastoralne upute ili pravila za dijeljenje općenitoga odrješenja od grijeha«. U tom dokumentu ponovno je izrečeno da katolička Crkva bez promjene i dalje drži ispovijed pojedinaca potrebnom, osobito u slučaju teških grijeha. U nekim izuzetnim prilikama može se podijeliti »općenito odrješenje«, tj. da svećenik u određnim uvjetima može čitavoj skupini jednim općenitim činom odrješenja dati otpuštenje grijeha. Ali i u ovom slučaju dotični su vjernici obvezani da teške grijehe ispovijede u pojedinačnoj ispovijedi svećeniku barem u toku jedne godine.

O tom je dokumentu govorio i sam Sveti otac te posebno naglasio važnost ispovijedi koja je jedino sredstvo oproštenja za one koji su teško sagriješili, da se izmire s Bogom i zadobiju njegovu milost, odnosno pomirenje s Crkvom koja ih ponovno prima u svoje zajedništvo.

Za ispovijed je potreban svećenik koji će je saslušati i nakon toga dati odrješenje. No kad je ispovijed pojedinačna nemoguća, npr. u smrtnoj pogibli, u ratu, potresu, ili sličnoj pogibli, svaki svećenik može odmah dati odrješenje, ako se pokornik koje, te ima nakanu da će se ispovijediti kad mu bude moguće. No također izvan smrtne pogibili može biti zgoda gdje se nije moguće odmah ispovijediti. Npr. u misijama, ili nekim drugim prilikama, gdje je mnogo vjernika, a malo, ili samo jedan svećenik, koji ne može saslušati ispovijed svih pokornika, pa bi vjernici morali ostati dugo bez odrješenja. U takvoj zgodi svećenik može dati odrješenje uz općeniku ili za zajedničku ispovijed, a vjernik je dužan danom zgodom obaviti osobnu ispovijed.

Odredba navodi doslovno ovo: »Nauk Tridentskoga koncila mora se držati i u praksi vjerno vršiti. Osobna i potpuna ispovijed te odrješenje ostaje jedini obi-

čni put da se vjernici pomire s Bogom i s Crkvom«.

Značenje nove odredbe stoji u tomu što ona pokazuje kako Crkva nastoji dijeliti što više blaga milosti, a s druge strane upozorava na težinu grijeha, koji moderna popustljivost želi umanjiti ili jednostavno ukloniti.

A osobna ispovijed važna je prema Isusovoj ustanovi »kojima otpustite grijehe, bit će otpušteni«, ali i prema modernoj znanosti koja preporučuje osobno pripovijedanje svoga stanja, u ovom slučaju priznanje pred svećenikom.

NJEMAČKI KARITAS poslao je raznim narodima pomoć u iznosu od 29 milijuna 679 tisuća i 400 njemačkih maraka, tj. oko 15 milijarda st. d.

U Aziji su najviše pomoći dobile bengalske izbjeglice te oni iz Hong-Konga, stanovništvo Indije, Indonezije i Vijetnama, te postradali od potresa u Turskoj.

Na Srednjem Istoku dana je pomoć arapskim izbjeglicama u Egiptu i Jordaniji.

U Africi dobilo je najviše stanovništvo postradalo od civilnih ratova u Nigeriji i Sudanu.

U Latinskoj Americi dana je pomoć stradalima od potresa u Peruu, a u Evropi žrtvama od poplava u Rumuniji.

Novac za tu pomoć dobiven je 60 posto od darova vjernika, 17 posto od tzv. crkvenog poreza. 23 posto dala je Njemačka Savezna Republika.

Poslijednje vrijeme njemački Karitas pruža najviše pomoći Bangla Deshu, Vijetnamu i Sudanu.

Josip Badalić

KNJIGE

● Upravo je izašla iz tiska zbirka pjesama oca Stjepana Šimete DI pod naslovom »PMAMENOVI SRCA«. Zbirka sadrži 40 pjesama uglavnom duhovnog sadržaja. Teme su pjesama: Pjesnikova obitelj, brat čovjek, svećenik, sveci, Isus i Gospa. Pjesme mogu dobro poslužiti za razne priredbe, misu i tome slično. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699. — Cijena 20 din.

● HKD sv. Ćirila i Metoda izdalo je u jednu knjigu sakupljene pripovijesti Stjepana Džalte. Knjiga nosi naslov SELO SVAĐALOVO. Našim čitaocima nije nepoznat pisac. Većina njegovih pripovijesti izašla je u Glasniku, a nadamo se da će nam se opet javiti. Cijena knjige 20 din. Narudžbe: HKD, 41000 — Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

Kajetan Esser: PREGLED POVIJESTI FRANJEVAČKOG REDA, Sarajevo, 1972, str. 208, cijena 20 din. Naručuje se: Franjevački novicijat, 72244 Kraljeva Sutjeska, ili Franjevačka teologija, 71210 Ilidža, Butmirska 109. — Ovo je prva knjiga na hrvatskom jeziku o povijesti cijele duhovne baštine sv. Franje. Premda je ovo vrlo kratak pregled, ipak se iz njega može lijepo vidjeti kako se kroz stoljeća ostvarivala i razvijala franjevačka karizma značajna po svojoj bujnosti i vitalnosti. Priređivač je s dozvolom autora djelo pažljivo dopunio sa sadržajem značajnim za franjevačku djelatnu nazočnost među Hrvatima.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGREŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu što su mi do sada bili u pomoći. I nadalje im se preporučujem. — Anica Ižipac, Bački Brijeg.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Gospi Tekijskoj što smo primili jednu milost. — Zahvalna baka N. iz Petrovaradina.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uspjeloj operaciji, te ih ujedno molim da me i nadalje čuvaju od teške bolesti. — Ernest Simardić, Martinšćica.

— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Ani i sv. Antunu na mnogim uslišanjima i primljenoj pomoći. I nadalje im preporučujem sebe i svo ju obitelj. — B. K., Baranja.

— Na svim primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu. — Katarina Lupinski, Zagreb.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji na primljenim milostima i pomoći. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — M. i K. J., Moste, Bjelovar.

— Na sretno završenim razredima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te im se i ubuduće preporučujemo. — Sestre Katica i Ana Crnadak, Jasenovac.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. — Dane Alerić, Ploča, Drinovci.

— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu, bl. Dj. Mariji, sv. Josipu, sv. pu i sv. Antunu na uspjeloj operaciji oka. Neka mi i nadalje pomognu. — Oliva Augustinović, Koritna, župa Semeljci.

— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoi, sv. Maloj Tereziji i Papi Ivanu Dobrom na poboljšanju zdravlja, a ujedno molim da mi unuk Domagoj napreduje u školi i da mi u obitelji vlada sloga i ljubav. — Marica Jaroš, Osijek.

— Presvetom Srcu Isusovu, bl. Maksimilijanu Kolbeu i ocu Leopoldu od sveg srca zahvaljujem na primljenim milostima. — N. N., Split.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. bl. Dj. Mariji, sv. Josipu, sv Maloj Tereziji i sv. Nikoli Taveliću na uslišanim molitvama u životu, a osobito sada i na brzoj pomoći. — S. M. Lea Grgiček, Gredec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje unuka od bolesti srca. — R. R., Jakšić.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, bezgrješnom Srcu Marijinu i ocu Leopoldu na mnogim milostima i na dobrom uspjehu djece u školi. I nadalje se prepodručujemo. — Obitelj D. A., Cres.

— Na primljenoj velikoj milosti hvala Presvetom Srcu Isusovu. — Katarina Stajn, Zagreb.

— Na ozdravljenju od teške bolesti moje snahe hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu I nadalje im prporučujem sebe i sve svoje. — K. M., Ciglena.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospi, sv. Roku, bl. Maksimilijanu Kolbeu, ocu Leopoldu za ozdravljenje mog sina i za druge milosti. — Šime Mikulić, Bibinje.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu na uslišnoj molitvi. I nadalje im se preporučujem. — Josipa Popović, Domagović.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Kamenitih vrata, sv. Blažu, sv. Antunu i kardinalu Stepincu na mnogim milostima. Neka i ubuduće budu u pomoći meni i mojoj obitelji. — Z. M., Argentina.

— Za ozdravljenje hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Nikoli Taveliću. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Marica Krstić, Harkanovci.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. Molim i nadalje njihovu pomoć. — F. H., Vinkovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti, te im se i nadalje preporučujem u zaštitu. — Rozalija Holler, Đurđevac.

— Od sveg srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu na pomoći u bolesti, te još mogu pohađati svetu misu. — Marta L., Županja.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu za sretan porod i položenu maturu mojih kćeri. I nadalje im preporučujem svoju obitelj. — V. Z., Pakrac.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i svim svetima za zdravlje. — F. M., Valpovo.

— Zahvaljujem Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću za ozdravljenje ruke. Preporučujem im i ubuduće sebe i svoju djecu. — Marija Loknar, Kneževi Vinogradi.

— Za mnoge primljene milosti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i ocu Leopoldu. — Ana Lukinić, Bubnjarci, župa Žakanje.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Zdravlja, sv. Antunu i sv. Nikoli Taveliću što su sačuvali mene, mog sina i snahu od teške prometne nesreće. I ududuće im se utječem u pomoć. — Kata Popović, Podgradina, Opuzen.

— Od svega srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Anti, sv.

Nikoli Taveliću, sv. Ivanu i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima, a posebno što sam primljena u školu. I ubuduće se utječem njihovoj zaštiti. Željka S. Vareš.

— Zahvaljujem Gospodinu na primljenim milostima. Želim potaknuti svaku dušu koja pročita ove retke, da moli zlatnu krunicu i krunicu sv. Rana Isusovih za duše u čistilištu, jer moleći, svaki put sam bila uslišana, a u zadnje vrijeme za dvije upravo beznadne situacije; dobila sam veliku milost i pomoć. Vila iz Trogira.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću za sva dobročinstva koja sam primila u životu. I dalje preporučam sebe i svoju obitelj. Danica Stipić, Podhum, Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Majci Božjoj Trsatskoj i svim svetima što sam do sada svršavala školu s odličnim uspjehom. Ufam se nadalje. Miona Grlaš, Podhum, Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu i sv. Stjepanu na primljenim milostima. Slavica V. M.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, koje je proplakalo u Sirakuzi i sada se slavi u Pleternici, Gospa od suza. Hvala joj za veliko ozdravljenje. Sada je već godina dana odkako sam ozdravila, i dalje joj se preporučam za sretnu i svetu smrt. M. G. Pletrnica.

— Od srca se zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i dragoj Gospi na sretno završenom školovanju i završnom ispitu svoje kćerke Marijane. I nadalje molim za pomoć i stavljam je pod njihovu zaštitu. Zahvalna mama Anica Neferanović, Privlaka.

— Preporučam Presv. Srcu Isusovu i Marijinu svoju kćerku da nađe put obraćenja. Ujedno preporučujem njihovoj pomoći i ostalu djecu da ostanu dobri. Molim čitatelje Glasnika da mi pomognu moliti na tu nakanu. Zabrinuta majka.

— Zahvaljujem se Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu koji su me uslišali po zagovoru sv. Josipa, sv. Antuna i sv. Nikole Tavelića. Neka mi budu i nadalje pomoćnici i zaštitnici u mojem velikom trpljenju i žalosti. P. A. Sigetec.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Gospi Fatimskoj na uspješnoj operaciji i brzom ozdravljenju moje kćeri i na drugim milostima. Anica Miljević i kći Evica.

— Dugujem već davno zahvalnost Presv. Srcu Isusovu, te našem čudotvornom svecu Bl. Graciji, koji mi je najtežim momentima uvijek pomogao. Preporučam svoga sina njihovoj zaštiti. B. B. Muo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Nikoli Taveliću, Papi Ivanu XXIII i ostalim zaštitnicima za uslišanu molitvu. Preporučujem se i nadalje u svim potrebama. A. T. Tuzla.

— Zahvaljujem Duhu Svetome i Majci Božjoj Lurdskoj za dobar uspjeh unuke u školi. K. G. Đ.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za primljenu milost. J. A. Radnički Dol 23. Zagreb.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svima svetima i o. Antiću koji su mi pomogli. Sve nam je pošlo u dobro. Marija Ćosić, Brela.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću te dušama u čistilištu na svim primljenim milostima: na raznim ozdravljenjima i uspjelim operacijama u obitelji, na svećeničkom zvanju i uspjehu djece u školi. Preporučam i nadalje svoju djecu i sebe njihovom zagovoru i pomoći. Zahvalna majka Danica Fućak, Pašac — Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uspješnoj operaciji. Neka i nadalje budu na pomoći mom trogodišnjem sinčiću i meni. Janja Glavaš, Slavonski Brod.

— Uvijek sam osjećala neku slaboću, ali otkad zazivam dobru majku Klaudiju meni je posve dobro. Ona mi u svemu pomaže. Po njezinu zagovoru primila sam već mnoge milosti, zato joj javno zahvaljujem. Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za dobrog bračnog druga, za sretan treći porod kao i za ozdravljenje od teške bolesti. Ovo napišite u zahvalnice. A. Ružica, Maglaj.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

XI STUDENI - 1972. - GOD. 63. - ZAGREB - CIJENA 1,50

Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

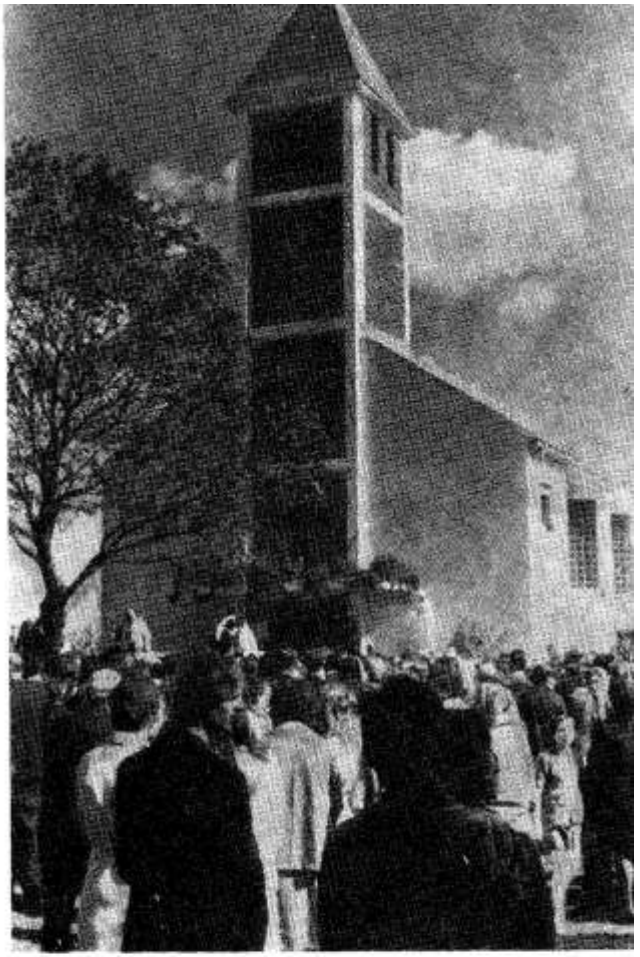
467 **Posveta crkve u Orehovici**
471 **Sjećanje pokojnika, I. Kukula**
475 **Najčasnija pogrebna pratnja, I. Kukula**
476 **Očeva uloga u odgoju djece, J. Gusić**
481 **Djevojka imenom Nada, P. Bulat**
482 **Moja vjera, F. Šipušić**
Svojstva posvetne milosti
Plodovi opravdanja
Svetost
Milost djelujuća
492 **Vjernost nadnaravnim vrednotama, J. Antolović**
493 **Misije, J. Gusić**
Poslanje mjesne crkve
Pismo mladomisnicima
Moj put do svećeništva
Javlja se s. Anka Luketić
500 **Iz života Crkve, J. Badalić**
505 **Knjige**
506 **Zahvalnice**

Na omotu:

Štovanje sluge Božjeg Petra Barbarića uzima sve veće razmjere. I ove godine na Petrovo okupilo se na njegov nekadašnji grob na Bojni u Travniku mnoštvo oko 5.000 vjernika.

Bazilika Srca Isusova u Zagrebu, naše Hrvatsko Narodno Svetište uz pomoć zagrebačkih vjernika kroz zadnje tri godine prilično je obnovljeno. Sad su na redu orgulje koje su dotrajale i moramo ih temeljito preurediti. Uređivanje orgulja trajat će po prilici godinu dana. Za to je potrebna oveća svota novaca koju ne možemo tražiti od samih vjernika u Zagrebu. Stoga se obraćamo na štovatelje srca Isusova u cijeloj našoj zemlji. Možda ima tkogod kakav inventar, kakvo gradilište ili stan koji mu nije potreban a mogao bi to unovčiti i time pomoći obnoviti orgulje. Mogla bi se pomoć pružiti i na taj način da se kroz neko vrijeme šalje i manja svota prema mogućnostima. Bude li tko tu mogao što pomoći neka novac šalje na Upravu Bazilike Srca Isusova, 41001 — Zagreb, pp. 699. Palmotićeva 33.

POSVETA CRKVE U OREHOVICI

U 12. broju Glasnika od prošle godine donijeli smo obavijest i slike o gradnji crkve u Orehovici, župa Mala Subotica u Međumurju. 24. rujna ove godine obavljena je posveta te nove crkve. Dan ranije blagoslovio je nova tri elektrificirana zvona zagrebački nadbiskup Dr. Franjo Kuharić, dok je konsekraciju same crkve obavio u nedjelju dr. Josip Salač, pomoćni biskup. Slike koje donosimo reći nam više nego same riječi. Sela Orehovica, Vularija i Podbrest, s brojem župljana oko 3.000 dobili su svoju crkvu. Ne da im matična crkva ne bi bila draga, nego je predaleko i njima i njihovoj djeci. Sagrađena je u rekordnom vremenu zauzimanjem njihovog vrijednog župnika vlč. Ivana Juraka i sudjelovanjem čitave župe, osobito spomenutih sela. Zemljište na ko-

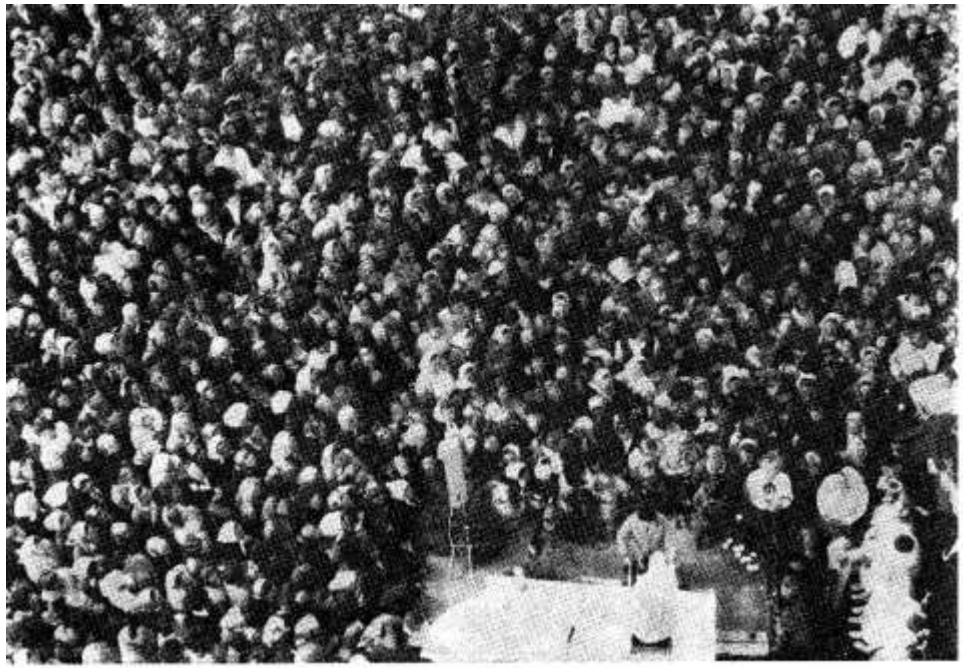
Orehovica, župa Mala Subotica: Biskup dr. Josip Salač obavio je posvetu crkve

Tisuće naroda okruživale oltar

S tornja crkve osobito se vidjelo mnoštvo kod posvete crkve

jem je sagrađena crkva poklonio je Luka Kamenić, a svoj proporcionalni doprinos u novcu i radu dali su svi. Vlč. gospodin župnik zahvaljuje se preko Glasnika svim dobročiniteljima kako u župi, tako i zvan župe. Napose se zahvaljuje župljanima iseljenicima ili na privremenom radu onima u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi, Austriji, Zapadnoj Njemačkoj i Švicarskoj. — Posveti crkve koja je posvećena Fatimskoj Gospi prisustvovalo je oko 5000 vjernika i oko 35 svećenika. U pozdravnom govoru preuzv. biskupu predstavnici su izrazili želju da bi crkva postala župnom crkvom i da su za to spremni sagraditi i župni dvor. Biskup je na to odgovorio, kako nadbiskupija ima velik broj nepopunjenih župa, no da puno zavisi o njima i o njihovom zalaganju da se to izvede.

Kako je župa Mala Subotica najveći pretplatnik Glasnika, čestitamo na ustrajnosti i uspjehu vlč. g. župniku i vjernicima i od srca se s njima radujemo.

Sjećanje pokojnika

KATOLIČKA NAUKA O ČISTILIŠTU

Vrlo je korisno, da od vremena do vremena obnavljamo poznavanje vjerskih istina, ako želimo da one imaju utjecaja na naše mišljenje i djelovanje. U ovom članku želimo to učiniti s obzirom na istine, koje se odnose na čistilište. Korisno je to radi nas živih, jer nas pomisao na čistilište čuva od grijeha, potiče na pokoru i na krepostan i ozbiljan kršćanski život. Dobro je i radi duša u čistilištu, koje trpe teške muke, a mi im možemo pomoći svojim molitvama, raznim dobrim djelima, osobito sv. misama, sv. pričestima, oprostima i milostinjom. Što su nam činjenice o čistilištu svježije i zornije, to ćemo i marljivije nastojati, da dušama svojih dragih pokojnika i uopće svim vjernim mrtvima olakšamo muke i pospješimo čas izbavljenja i prijelaza u nebeske radosti.

Drugi Vatik. Koncil nije izričito raspravljao o čistilištu. Nije to ni bilo potrebno, jer je već Tridentinski koncil u Dekretu od 3. prosinca 1563. iscrpivo razložio sve što Katolička Crkva vjeruje i uči o čistilištu. Tridentinski naime koncil ima u svojim dogmatskim definicijama, poukama trajnu i neopozivu vrijednost kao i svi ostali ekumenski koncili. Tridentinski koncil uči u obliku dogmatske definicije, da čistilište postoji. (Kanon 30. Dekreta o opravdanju, od 13. srpnja 1547.) Ponovno govori o čistilištu u posebnom Dekretu od 3. prosinca 1563.: »Budući da je katolička Crkva, poučena Duhom Svetim, a na temelju Svetog pisma i stare predaje Otaca, u ovom ekumenskom Saboru naučavala da čistilište postoji, te da se dušama koje se u njemu nalaze pomaže molitvama i dobrim djelima vjernika, a napose svetim žrtvama: sveti sabor nalaže biskupima, da brižno uznastoje, da bi se nauka o čistilištu, koju su nam sveti Oci i sveti sabori predali, a koju su vjerni kršćani dužni vjerovati i držati, posvuda naučava i propovijeda.«

Koncil nadovezuje mudru odredbu u pogledu propovijedanja o čistilištu, da se izbjegava sve što je nesigurno i sumnjivo: »U pučkim propovijedima neka se ne raspravlja o težim pitanjima, koja ne služe vjernicima na pobudu i od kojih pobožnost ne crpi nikakvih koristi. Stvari koje su nesigurne i koje izgledaju krive, neka se ne razglašuju i o njima neka se ne raspravlja« (Denz-Schön. br. 1820).

Drugi Vatik. Koncil govori o trim granama Kraljevstva Božjeg: »Neki su od Gospodinovih učenika putnici na zemlji, neki se, ostavivši ovaj svijet čiste, a neki uživaju gledajući jasno trojedinog Boga kakav jest« (LG 49). Ovim riječima i zadnji opći sabor govori o čistilištu u istom smislu kao i Tridentinski. U istom

Dekretu potiče koncil na molitve za pokojne: »Crkva putnika, dobro poznavajući zajednicu cijelog Mističnog Tijela Isusova, već je od prvih vremena kršćanske religije s velikim pijetetom štovala uspomenu mrtvih ... i za njih je prinosila molitve (LG 50).

SVETO PISMO I SVJEDOČANSTVO OTACA

Koncilski Dekreti pozivaju se na Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta, premda sveti Pisci ne spominju ime čistilišta kao što spominju pakao, ali govore o čišćenju duša poslije smrti i o spasavanju kao kroz vatru. II. Knjiga Makabejaca opisuje ovaj događaj: »U one dane prehrabri čovjek Juda (Makabejac) sakupivši posla dvanaest tisuća drahma u Jeruzalem, da se prinese žrtva za grijehe preminulih, misleći dobro i pobožno o uskrsnuću. Jer da se nije ufao, da će uskrsnuti oni, koji bijahu poginuli, bilo bi suvišno i uzaludno moliti se za mrtve. Ali je on promišljao, da je prevelika i spasonosna misao moliti se za mrtve da im se grijesi oproste« (Makabejci II, 12, 43—46). Sv. Matej govori o grijesima proti Duhu Svetome, koji se ne opraštaju ni na ovom ni na drugom svijetu (Mt 12, 32). Iz ovih riječi razabiremo, da ima grijeha, koji se na drugom svijetu ne opraštaju, kao i takovih koji se opraštaju. Isti Evanđelista govori i o tamnici, iz koje se ne izlazi, dok se ne oduži i zadnji novčić (Mt 5,26). Sv. Pavao spominje vatru, koja na drugom svijetu čisti ljudska djela: »Vatra će otkriti kakovo je čije djelo. Onaj, kome ostane što je nadozidao primit će nagradu, a onaj, čije djelo izgori, štetovat će. On sam spasit će se, ali kao kroz vatru« (I Kor 3,14). Ovi odlomci sv. Pisma mogu se odnositi samo na lake grijehe i na neodužene vremenite kazne pokojnika, a nipošto na smrtne grijehe, jer poslije smrti nema više obraćenja ni izmirenja s Bogom u ljubavi.

Svetim Ocima pružaju navedena mjesta sv. Pisma povod, da govore o vremenitim, naime o prolaznim mukama na drugom svijetu, u kojima se duše čiste od još neoprоštenih lakih grijeha i nadopunjuju neispunjenu vremenitu kaznu, koju duguju pravdi Božjoj.

Sv. Augustin opisao je u svojim ispovijestima zadnje časove svoje majke, svete Monike, za koju se kaže, da je dvaput rodila Augustina: tjelesnim rođenjem za zemaljski život i mnogim molitvama i suzama za nebo. Cijeli je razgovor ispunjen živom vjerom u prekogrobni život, nadom u uskrsnuće, ali i očekivanjem čistilišta. Zato je sv. Monika malo prije nego što je izdahnula, rekla svojim sinovima: »Majku svoju ovdje pokopajte«. Nalazili su se u Ostiji, na putu u rodni grad Hipon, gdje je i Augustinov otac bio sahranjen. Sv. Monika nastavi: »Pokopajte ovo tijelo gdje mu drago! Nemojte se ništa brinuti za nj! Samo to vas molim, da me se sjetite kod oltara Gospodnjega, gdjegod bili«. Pitali su je: ne boji li se ostaviti kosti tako daleko od svoga grada. »Ništa nije — reče ona — Bogu daleko. Ne treba se bojati, da on na koncu svijeta ne će znati, odakle će me uskrsnuti« (Ispovijesti, knj. IX, 11). I sam sv. Augustin preporučuje svoju majku u sjećanje kod svetih žrtava; premda je bio uvjeren o njenom svetom životu, ipak nije bio siguran, da li joj to sjećanje ne bi bilo od koristi u mjestu očišćenja.

KAKVE MUKE TRPE DUŠE U ČISTILIŠTU

Dijelimo ih na dvije vrste: osjetne muke, koje su uzrokovane nečim izvan duše i muke koje proizlaze iz unutarnjeg stanja duše. Latinski sveti Oci i mnogi istaknuti bogoslovi drže, da postoji čistilišni oganj, sličan paklenom, u kojem duše otplaćuju zaostali dug Božjoj Pravdi. Ima vrlo mnogo privatnih objava, koje su imale vjerodostojne osobe kao na pr. sv. Terezija Avilska i sv. Margareta Alacoque, u kojima se govori o čistilišnom ognju. Službene crkvene definicije ne govore o ognju, nego samo o čistilišnim mukama, kojima se duše čiste i spremaju za nebo. U nekim jezicima ni nema drugog izraza za čistilište nego »oganj koji čisti duše«.

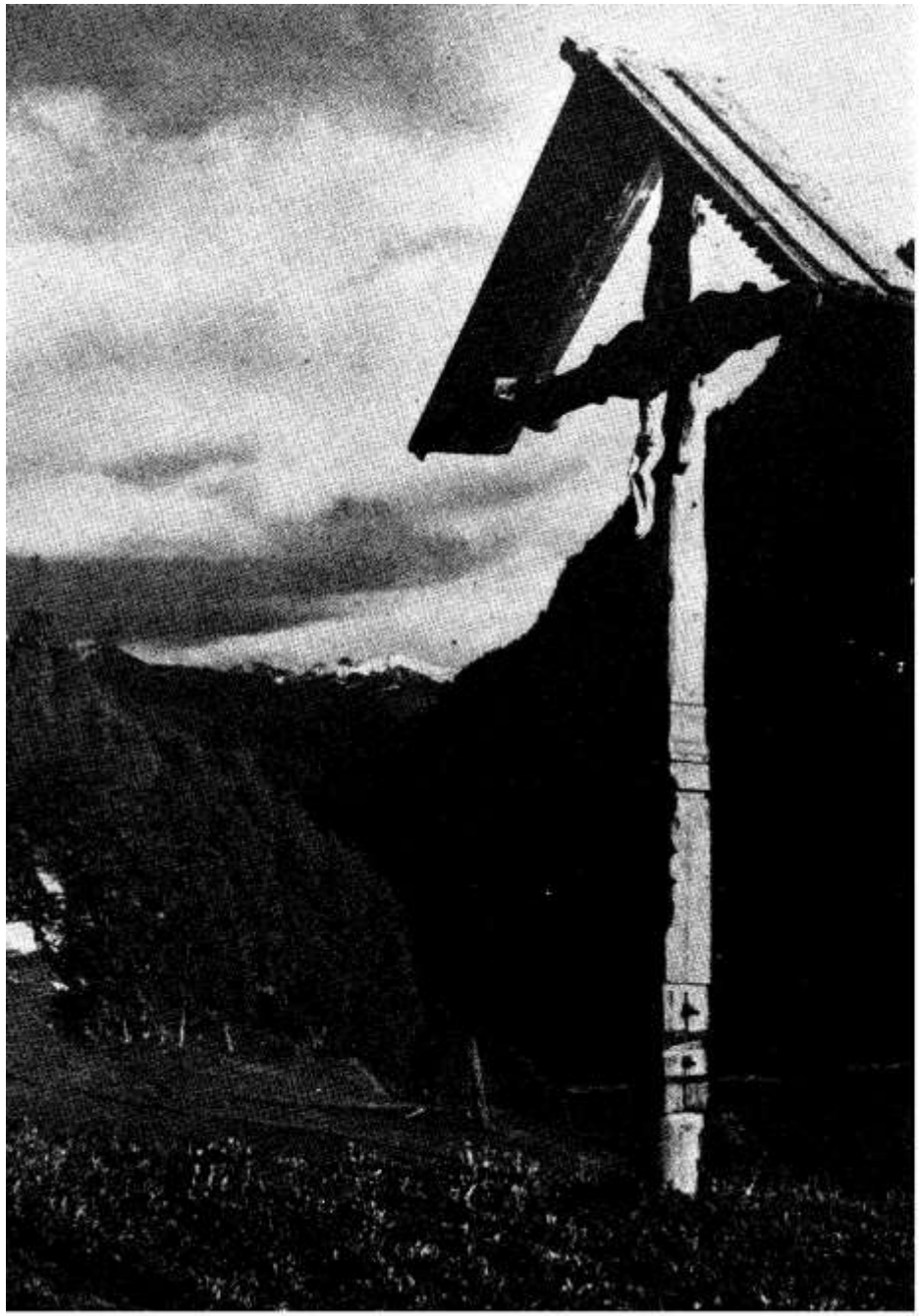
No još više nego od osjetnih muka, trpe duše u čistilištu od unutarnjih boli i žalosti. Te duše osjećaju goruću i neutaživu čežnju za Bogom. Lijepo im pristaju riječi Psalmiste: »Žedna mi je duša Boga, Boga živoga: o kada ću doći i lice Božje gledati?« (Ps 41,3). Oni, koji su bili u zarobljeništvu ili inače lišeni zavičaja, osjećali su čežnju za rodnim krajem, za rođacima i prijateljima. Tako su i Izraelci u Babilonskom sužanjstvu tugovali za Sionom. Dirljivo je to opisao u Psalmu 137.: »Na obali rijeka babilonskih sjedasmo i plakasmo spominjući se Siona; o vrbe naokolo harfe svoje bijasmo povješali. I tada naši tamničari zaiskaše od nas da pjevamo, porobljivači naši zaiskaše od nas da se veselimo: »Pjevajte nam pjesmu sionsku!« Kako da pjesmu Jahvinu pjevamo u zemlji tuđinskoj! Nek se osuši desnica moja, Jeruzaleme, ako tebe zaboravim! Nek mi se jezik na nepce prilijepi ako spomen tvoj smetnem ja ikada, ako ne stavim Jeruzalem vrh svake radosti svoje!« (Ps 137,1—6).

Duše u čistilištu doista su siromašne! Boga još ne posjeduju, a za njim svom snagom čeznu. Sada jasno gledaju, da su za Boga stvorene, jer ih požude više ne zavaravaju. A ono, u čemu su na zemlji uživale a u smrtnom času ostavile, to više ne posjeduju. Premda ih zemaljske stvari nikada nisu mogle smiriti i zadovoljiti, ipak su barem donekle nalazile u njima neku prividnu radost i utjehu. U čistilištu ni toga nemaju. No u isti čas imaju i veliku utjehu i radost, koju na zemlji nisu mogli imati: sigurne su za svoj vječni spas! Sigurne su, da su u milosti Božjoj, te da više ne mogu sagriješiti ni Boga izgubiti.

MOŽEMO LI DUŠAMA U ČISTILIŠTU POMOĆI?

Na to pitanje već smo odgovorili u navodima iz koncilskih dekreta. Crkva nas uči i potiče, da se za duše u čistilištu molimo, da za njih prikazujemo svete Žrtve, molitve i razna dobra djela, osobito post i milostinju.

Kad je starozavjetni Job bio stavljen na teške kušnje, molio je svoje prijatelje, da ga utješe i da mu pomognu: »Smilujte mi se, prijatelji moji, jer Božja me ruka udarila« (Job, 19,21). Crkva u oficiju za pokojne stavlja ove riječi u usta dušama u čistilištu, a one se, upravo ovako kao stari Job, obraćaju svojim prijateljima i mole, da im pomognu. Crkva nas potiče, da im se

odazovemo, a na to nas obvezuje i naša ljubav i zahvalnost prema njima. No od Crkve znademo i drugu utješnu činjenicu, da nam naime duše u čistilištu mogu već iz toga svoga boravišta da uzvrate ljubav za ljubav. One su vrlo zahvalne svima onima, koji ih pomažu, a tu zahvalnost brzo ostvaruju svojim molitvama. Mnogi se vjernici u svojim potrebama utječu dušama u čistilištu, prikazujući za njih svete žrtve molitve i razna dobra djela.

Pomaganjem duša u čistilištu, mi sebi već unaprijed olakšavamo i skraćujemo boravak u čistilištu. I u ovom području vrijede riječi Gospodinove: »Blaženi milosrdni, jer će oni milosrde postići« (Mt 5,7). Tko u ovom životu živi združen s pokojnicima, taj će se brižno čuvati svega što bi mu moglo uvećati čistilišne muke i nastojat će, da si sabere što veće blago dobrih djela, koja će ga pratiti na drugi svijet.

Naša mjesečna nakana ide za tim da nas potakne na molitvu i na razna dobra djela, kojima pomažemo dušama u čistilištu i pospješujemo čas, u kojem će se njihova žalost pretvoriti u radost, i njihove radosti nitko neće uzeti od njih« (Iv 16, 23).

Ivan Kukula D. I.

Najčasnija pogrebna pratnja

Prije desetak godina sudjelovao sam sprovodu jedne pokojnice, koja je za života bila revna vjernica i ugledan član svoje župne zajednice. Upalo mi je u oči, kako je za vrijeme sprovoda stupao tik uz lijes jedan stariji, slabo odjeveni čovjek. Od vremena do vremena glasno je uzdisao: »O moja gospođo!« I tako je pratio lijes od kuće pokojničine sve do groblja.

Poslije sprovoda upitao sam, tko je taj čovjek i kakove je veze imao s pokojnicom. Rekoše mi, da je siromah, koji živi samo od milostinje dobrih ljudi. Pokojnica ga je često nahranila i još mu dala po koji dinar. Sad mi je bilo jasno, zašto je stupao uz lijes i zašto je onako uzdisao.

Slušajući ove riječi, došla mi je na pamet misao, da je ovaj siromah u otrcanom odijelu bio najčasnija pratnja ove pokojnice. On je svojom prisutnošću i žaljenjem za pokojnicom priznavao njenu kršćansku, djelotvornu ljubav prema onima, koji su bili gladni kruha i lijepe riječi.

Dok je ovaj siromah ovako pratio svoju dobročiniteljicu do groba, njenu su dušu pratila do prijestolja Božjega sva djela ljubavi i milosrđa, što ih je za svoga života iskazivala onima, koji su bili u potrebi. Bio je to najsigurniji put u sretnu vječnost, prema riječima Gospodinovim: »Zaista vam kažem, što ste god učinili jednomu od ove moje najmanje braće, meni ste učinili« (Mt 25, 40). Svakoga čovjeka, kad umre, prate na drugi svijet djela, što ih je za zemaljskog života učinio, a prema djelima i pravedna plaća. Sv. Ivan Evanđelista nazivlje blaženima one, koje dobra djela prate u prekogrobni život: »U to čuh glas s neba gdje mi govori: »Napiši: Od sada blago onima, koji umiru u Gospodinu! Da, veli Duh, neka počinu od svojih napora, jer ih prate njihova djela« (Otkriv 14, 13).

Svako dobro djelo ima vrijednost pred Bogom i bit će nagrađeno u nebu. Sv. pismo Staroga i Novoga zavjeta rado ističe milostinju kao djelo Bogu milo i zaslužno za prekogrobni život. Tako u knjizi Tobijinoj

noj nalazimo ovu pouku: »Dobra je molitva s postom, s milostinjom i s pravednošću. Bolje je malo s pravednošću nego mnogo s nepravdom. Bolje je dijeliti milostinju nego sabirati u hrpe zlato. Milostinja oslobađa od smrti, ona čisti od svakoga grijeha. Koji dijele milostinju i čine pravednost, napunit će se života, a koji griješe, biti će dušmani životu svome« (Tob 12, 8-10). Isti smisao imaju i riječi Gospodinove: »Prodajte svoje imanje i to dajte kao milostinju! Nabavite sebi torbe što ne stare: neprolazno blago na nebesima, gdje se kradljivac ne primiče niti moljac grize! Gdje je vaše blago, tu će biti i vaše srce« (Luk 12, 23).

Sve nas ovo potiče, da se na vrijeme obogatimo dobrim djelima, koja će nas pratiti pred prijestolje Gospodinovo. Ali ne zaboravimo, da dobrim djelima možemo koristiti i dušama u čistilištu, osobito u mjesecu studenom, koji je tim dušama posvećen.

Ivan Kukula DI

ŽIVOT OBITELJI

Očeva uloga u odgoju djece

Kad se govori o odgoju djece, onda mnogi imaju pred očima prije svega majku i njezin utjecaj na djecu, dok se na oca i njegov utjecaj veoma malo pomišlja. Čak se i u knjigama o odgoju djece uglavnom posvećuje pažnja majci, dok se oca možda tek usput spominje. A ipak je životno iskustvo već toliko puta potvrdilo da su za odgoj djeteta potrebni i otac i majka, jer svaki od njih pruža djetetu nešto posve specifično. I kako god dijete lakše podnese gubitak oca nego majke, ipak se ne može sakriti ni zanijekati da i gubitak oca ostavlja na djetetovu značaju tragove nedostatka očevog odgoja i ljubavi. I što je neko dijete ranije izgubilo oca, to se taj nedostatak jače osjeća.

Potrebno je stoga progovoriti i o toj očevoj ulozi u tom tako teškom i tako važnom poslu odgoja.

KRAJ KOLIJEVKE SVOGA DJETETA Dobro je poznato da se kod žene poziv na materinstvo počinje buditi već u njezinim djetinjim godinama i onda se s njenim tjelesnim i duševnim razvitkom i on sve više razvija. Kod muškarca se poziv na očinstvo, naprotiv, budi veoma kasno. Mladić i ne pomišlja na očinstvo u svojim razvojnim godinama, pa čak ni onda kad se već sprema na brak. Može se u tome naći izuzetaka, ali oni su doista rijetki. Neki će mladić možda na to pomišljati pod utjecajem svoje djevojke, ili potaknut kojom poukom o braku, ili kojom knjigom koja obrađuje taj predmet.

Malo ima muškaraca koji u sebi osjete buđenje svijesti o očinstvu i onda, kad već njihova žena pod srcem nosi prvo dijete.

Jedan je mladi otac zapisao o sebi: »Kad mi je moja žena rekla da ćemo dobiti dijete, ja se u tu činjenicu nisam mogao pravo uživjeti. Sve mi je izgledalo neobično. Bio sam veoma uzbuđen... A bio sam i pomalo uznemiren, kad sam pomislio na materijalne poteškoće, što će ih sa sobom donijeti dolazak djeteta. Ipak nisam to htio pokazati pred ženom.«

I u prvim danima nakon djetetova rođenja otac ostaje još u pozadini. Teško se može uživjeti u tu svoju novu ulogu. Prilično je tome uzrok i to što se u to vrijeme žena i dijete nalaze u središtu pažnje okoline, pa je otac, htio to ili ne, potisnut u pozadinu. Čak i ženina pažnja sva je u tim prvim danima okrenuta prema djetetu. Tako se otac osjeća posve zapostavljen, nevažan, čak i suvišan, onaj koji više smeta nego što koristi.

Žena već spomenutog muškarca pričala je nakon što je rodila dijete: »Kad je moj muž došao da me vidi u rodilištu i kad mi je pripovijedao o svemu što se vani događa, te su mi vijesti bile posve tuđe. Željela sam da on što bolje shvati da se tu nalazi naše dijete i da se on više za njega zanima. No možda je jedno novorođenče manje zanimljivo za oca nego za majku, koja je s njime tako tijesno vezana... Svakako smo odlučili da i on nauči kako se treba brinuti za dijete. To će mu pomoći da bolje shvati promjene i probleme što ih sa sobom donosi u obitelj dolazak djeteta.«

A taj mladi otac pripovijeda: »Kad je moja žena rodila, nisam se mogao uživjeti da je to stvarnost. Moji prvi posjeti u rodilištu bili su kao neko provjeravanje da je to zaista istina. U početku kod posjeta imao sam utisak da sam samo običan posjetnik kao i toliki drugi, tim više što su moju ženu posjećivali njeni i moji roditelji, prijatelji i znan-

ci, koji su, izgleda, zaboravljali na činjenicu da sam ja otac djeteta što ga je moja žena rodila. Zbog njih sam teško dolazio do riječi, a i malo sam mogao promatrati svoje dijete. I onda mi se pričinilo da se čak i moja žena otuđila meni, kako bi se više posvetila djetetu. I uistinu sam se bojao da da će nas dijete jedno drugom otuđiti. Tad sam osjetio potrebu da sve učinim kako bih sa svojom ženom dijelio brige i dužnosti i u kući i oko djeteta . . .«

Da, otac se mora nastojati što prije probiti do kolijevke svoga djeteta, jer se baš tu budi i jača svijest o pozivu očinstva.

U prvim mjesecima djetetov spoznajni i čuvstveni život posve je okrenut prema majci, jer ga s njom veže toliko toga: najprije devet mjeseci boravka pod majčinim srcem, zatim sada nalazi svoju hranu na njezinim grudima, u njezinu naručju osjeća sigurnost i zaštitu. A onda ona se stalno nad njim nadvija, kad ga kupa, tetoši, presvlači, miluje, polaže u zipku. Njegov je pogled dakle stalno upravljen samo na nju, a sve druge osobe, pa i vlastiti otac, ostaju u pozadini, izvan dohvata njegova doživljavanja.

Uza sve to otac se mora truditi da se uz pomoć majke postepeno probija do djeteta, i to odmah od početka kao onaj koji s njegovom majkom dijeli brigu za njega. U početku će to biti možda koji smiješak, milovanja, zibanje, pa onda privijanje na grudi, i tome slično.

Veoma je važno da dijete upozna očev lik prijazan i vedar, jer će odmah od početka ono u njemu osjetiti svoga zaštitnika i čuvara. Stoga se otac mora čuvati raznih ispada pred djetetom. Ne smije pred njim pokazivati razdražljivost, nestrpljivost, ljutinu ili hladnoću i nezainteresiranost za njega. Nikad ne smije s njim postupati kao s nekim suvišnim predmetom, kojega od sebe odbacuje bez ikakve ljubavi. Sve to veoma negativno na dijete djeluje i odbija ga od oca.

Koliko god bilo dijete nejako i ne shvaćalo razne stvari i zbivanja oko sebe u prvim mjesecima života, ipak ono prepoznaje po glasu, po izrazu lica i po gestama da li ga netko voli ili ne, da li mu je netko prijatelj ili tuđinac ili možda čak i neprijatelj.

Otac će dakle najsigurnije i najbrže ući u svoju ulogu oca i odgojitelja ako bude djetetovo srce osvojio ljubavlju i nježnošću.

DO SEDME GODINE Sa prvim riječima i prvim koracima u djetetu se sve više budi i razvija razum i volja. I tu se ocu pruža prilika da zajedno s majkom oblikuje značaj djeteta oblikujući te njegove moći i usmjeravajući ih pravim putem.

Otac doduše neće biti toliko uz dijete ni u tim godinama razvoja, koliko će to biti majka. Poslovi zvanja i briga za uzdržavanje obitelji odvodit će ga od kuće. Ali svaki bi otac morao barem dio svoga slobodnog vremena posvetiti obitelji. A da djeca što više čeznu za očevim društvom, u tome može mnogo pomoći majka, ako im češće spomene oca i njegovu brigu za njih. Stoga neka se što manje djeci prijeti očevim dolaskom kao dolaskom onoga koji kažnjava. Za djecu, napose onu najmanju, očev lik bi uvijek morao zračiti vedrinom, pouzdanjem, sigurnošću, ljubavlju.

Na račun očeva ugleda majka ne bi smjela nikada sticati kod djece obljubljenost i ugled. Prava će majka nastojati oko toga da njih oba roditelja uživaju kod djece podjednaki ugled i ljubav. A slično mora nastojati i otac u odnosu prema majci.

Kad je dakle otac kod kuće i nađe makar malo vremena da ga posveti djeci, napose onoj najmanjoj, neka to nikako ne zanemari. Kod male djece sve do sedme godine on će biti onaj koji će im otkrivati svijet, ne samo u kući i oko kuće, nego i vani u prirodi. Ako mu je ikako moguće, neka svoga mališa povede sa sobom malo na šetnju i tu neka mu otkriva bogatstvo prirode. Neka mu pokaže ptice, razne životinje, razno cvijeće, ribe . . . Dijete će mnogo toga pitati, a on neka mirno i strpljivo odgovara dajući uvijek istinite odgovore, ali na način koji je djetetu shvatljiv i zanimljiv. Tu će dijete obogatiti svoj rječnik.

Razumije se da će se dijete od tri godine zanimati za drugo negoli dijete od pet ili šest godina. Ono starije nadovezavit će pitanja na ono što već zna, dok će manje dijete tražiti osnovne, početne spoznaje.

Za takve pouke veoma su pogodni ljetni praznici. Otac je tada slobodniji, pa ima više vremena da se posveti djetetu. To može biti i na putovanju i na moru i na kakvoj kraćoj šetnji.

Kršćanski će roditelji već u to vrijeme dijete voditi u crkvu. Tu mu mogu pokazati oltar, svetohranište, križ, križni put, te slike i kipove svetaca. Razumije se da mu treba dati i kratko tumačenje svega što tu vidi. Tako će djetetu crkva postajati sve privlačnija i sve draža. A budu li ga češće poveli i na svetu misu, naučit će se već od ranih godina cijeniti i ljubiti to duhovno blago.

Za pouku u tom razdoblju veoma dobro mogu poslužiti razne

slikovnice, ali u boji. To obogaćuje djetetovu maštu i pomaže mu da lakše shvati razna tumačenja.

Čim dijete počne dolaziti k razumu treba započeti i s poukom u molitvi. U početku neka molitve budu veoma kratke, a kako dijete raste neka pomalo uz roditelje uči moliti Očenaš, Zdravomariju i Slavaocu. Usto će biti veoma dobro, da ne samo majka, nego i otac djetetu govori o Bogu, Isusu, Gospi, svecima, anđelima. Tako će ono upoznati da i otac vjeruje isto što i majka, a to je za njega veoma važno za kasniji njegov život da nikad ne pomisli kako je vjera samo za žene.

Koliko može baš u toj stvari vjere i molitve postići otac vidio sam na jednim misijama. Na kraju misija jedna je majka dovela svoje troje nejake djece da ih misionar blagoslovi. Prvom je bilo pet godina, drugom četiri, a trećem tri. Pitao sam djecu kako se koje od njih zove. Bez straha su odgovorila. Napokon je majka pohvalila svoje mališe kako revno svaki dan mole. A onda se okrenula najmlađemu: »Ajde, sine, pokaži velečasnome, kako ti s tatom moliš svaku večer!«

Dijete je sklopilo ručice i počelo moliti. Kad je svršilo, upitao sam majku: »A tko ga je tako lijepo naučio moliti?« Majka je odgovorila: »Otac! I ovo drugo dvoje isto tako moli svaki dan s ocem. Ja im se samo pridružim. Nama ni jedan dan ne prođe bez molitve, ni jedna nedjelja bez svete mise i pričesti. I kad god je malo ljepše vrijeme, povedemo sa sobom u crkvu dvoje djece, iako nam to nije tako lako, budući da nam je do crkve oko pola sata, a djeca teško pješice prevale taj put, pa ih treba i nositi. No mi im želimo predati kao baštinu temeljit kršćanski odgoj i riječima i primjerom . . .«

»ŽELIM BITI KAO TATA!« Otac svojim primjerom posebno djeluje na odgoj muškog djeteta, dok ženskom pruža više onaj zajednički odgoj s majkom. Koliko muško dijete doživljava primjer svoga oca osvjetljuje nam pomalo i ovaj primjer iz života.

Mališ od četiri godine pred ovećim društvom, koje se skupilo u obitelji, izjavljuje: »Ja želim biti onakav kakav je moj tata!«

Otac, koji je bio tu prisutan, najprije se nasmijao izjavi, a onda se zamislio. Sam priznaje: »Počeo sam razmišljati o tome i jednog sam dana postao svjestan problema koji se preda mnom pojavio. Moj je sinčić bio uvjeren da ja ne mogu učiniti ništa zla, pa se stoga u svemu ravna prema meni. Prepao sam se pred tom činjenicom da je svaki moj čin za njega mjerilo za ono što je pravo i krivo. A tko sam ja da mogu svome djetetu služiti kao uzor? U najboljem slučaju tek sam prosječan otac koji se nešto posvećuje svojoj obitelji i nastoji dovoljno zaraditi za njeno uzdržavanje. Ili sam ipak još nešto više? Bilo je vrijeme da položim o tome račun samom sebi i da nešto poduzmem.

Počeo sam čitati knjige i rasprave o odgoju djece. Uočio sam da sam nesvjesno utjecao na svoju djecu u mnogim sitnicama. Moram dakle biti budan i paziti što radim. Moram se vladati pristojno da im dadem dobar primjer.

I tako mi je činjenica, koja me doduše zaprepastila, da sam ja svome sinu ideal, pomogla u mnogim stvarima. Često, kad sam neraspoložen ili razdražljiv, pomislim na svoga sinčića. To mi pomaže da svladam svoje neraspoloženje. Sad mi je prešlo u naviku da pazim na svoje vladanje i na to što govorim pred djecom . . . Tako nastojim biti karakteran čovjek, da moj sinčić, kad jednom odraste, ne okaje svoju želju što je htio biti isti kao njegov otac . . .«

Bilo bi korisno da si svaki otac postavi slično pitanje i da na njega nastoji i slično odgovoriti kao ovaj otac. Onda će savršenije odgovoriti zahtjevima svoga poziva oca i odgojitelja na vremenitu i vječnu korist svoje djece, a i svoju vlastitu.

Juraj Gusić

DJEVOJKA IMENOM NADA

Bilo joj je četiri godine. Trčala je po polju žita. Upravo je njezin otac žeo pšenicu. I to kosilicom. Žito je bilo više nego dijete. Otac nije zapazio svoga djeteta. I kosilica je djetetu odsjekla jednu nogu.

Kad je Nada imala 19 godina zaprosio je njezinu ruku Jakob. Čestit mladić. Radio je u jednoj tvornici.

— Ne mogu prihvatiti . . .

— Zašto ne možeš? Da li sam ti oduran?

— Protivno! Ti si mi veoma drag. Ali znaš da ja nemam noge. Moram nositi protezu. Ja sam odlučila odreći se udaje, jer smatram da svoga muža ne bih usrećila kao kljasta žena . . .

U svojoj nutrini volila je Jakoba. Rado bi za njega otišla. Ali bila je nepokolebljiva. Kolikogod je on uporno molio, ona je ostala pri svome.

Nije prošlo dugo vremena Jakobova ruka dospije u jedan stroj. Odvezoše ga u bolnicu:

— Nema drugoga izlaza — valja ruku amputirati. Valja je odrezati.

Kada je Nada saznala da je i on postao bogalj, da je izgubio životnu radost, požurila je do njegova bolesničkog kreveta. Nije ništa znala o njegovim planovima, mogućnostima zaposlenja, nego mu jednostavno rekla:

— Sada hoću biti tvoja žena, jer ti mene sada trebaš . . .

Poduzeće, u kojemu je Jakob radio, nije bilo obavezno da tjelesno nesposobnog radnika zadrži na poslu. I otpustili su ga.

Ona mu je pribavila posao koji je njemu odgovarao. I doskoro su se dobro snašli. Ništa im nije manjkalo.

— Ti se zoveš Nada, i to ti uistinu za mene i jesi!

Prije nekoliko godina Nada je bila izabrana za ženu godine u svojoj domovini. Uistinu je to i zaslužila.

Evo, što znači katolička obitelj! Što znači ljubav kršćana. Sveto pismo veli: »I oni će biti dvoje u jednom tijelu«. Do dana današnjega to je najljepša definicija braka: dvoje u jednom tijelu. Popunjenje. Međusobna izmjena kod koje jedan daje ono što drugome manjka . . . Nada posjeduje obje ruke i može s tim zdravim rukama raditi za dvoje. A Jakob može sa svojim zdravim nogama pristedjeti ženi teško hodanje . . .

Njihovom povezivanju prethodila su dva teška dana. Svaki je od njih predstavljao za male ljude nenadomjestivi gubitak: sjajan nož poput

čelične zmije odrezao je nemilosrdno nogu jednog djeteta. A nekoliko godina kasnije razmrvio je jedan nauljeni kotač ruku jednog mladog radnika. Pa ipak: to je za njih bio početak njihovog zajedničkog života.. Kad je mlađi čovjek, još nepovrijeđen, zaprosio ruku djevojke, koja je bila već bez noge, tada ona nije dala svoj pristanak. Mislila je da je nezgodno sa svojom manom udati se za zdrava čovjeka. Po njezinu uvjerenju — bogalj i čovjek koji ima svoje zdrave udove nisu spadali zajedno. Ali kad je i čovjek osakaćen, kao i ona, više ona nije krzmala da kaže svoj DA. Sada je bila uspostavljena ravnoteža. Oboje su tjelesno stradali, pa su mogli jedno drugome pomagati u svojoj nesreći...

Brak podvostručuje radosti, jer sjedinjuje radost dvaju bića.

Ali on ublažuje i boli, jer ljubav obogaćuje i nadoknađuje patnju. A ljubav ne ovisi o zdravim ili nezdravim udovima. Iz dvije polovice ona stvara jedinstvo, jer svaka polovica upotpunjuje svoje bolno doživljene nesavršenosti. To je snaga ljubavi... Koje ljubavi? Zar one koja ostaje samo u sferi sjetilnosti i međusobnoga interesa? Sveti Pavao ljubav označuje. Ona je životni cilj svake obitelji. Do nje se treba probiti svaki bračni drug:

— Žena treba svoga muža ljubiti kao Krista. A muž svoju ženu kao Crkvu! To je velika tajna u Kristu i Crkvi...

o. Pero Bulat
pučki misionar

O. FRANJO ŠIPUŠIĆ

MOJA VJERA

53. KATEHEZA

Svojstva posvetne milosti

Što je posvetna milost nije tako jednostavno reći. Ona je svojina drugog svijeta, i mi o milosti nemamo iscrpnog pojma. Donijeli smo njezinu određenicu kad smo rekli da je milost dar, koji nam je dao Bog kako bismo živjeli nadnaravnim životom i postigli taj život. Rekli smo da je milost u opraštanju grijeha i u urešivanju duše nadnaravnim počelom po kojemu postajemo sudionici Božjeg života. Iz učinaka nastojali smo doznati za narav milosti. To je zapravo bio jedini put. U ovoj katehezi promotrit ćemo svojstva posvetne milosti. Govorit ćemo o nejednakosti milosti, o mogućnosti da milost izgubimo te o sigurnosti koju imamo da smo u posvetnoj milosti.

POSVETNA MILOST NIJE U SVIMA JEDNAKA Da milost nije u svima jednaka, te da je moguće rasti u milosti uči nas Tridentski koncil: »U samoj pravednosti koju smo primili po Kristovoj milosti, uz pomoć vjere i dobrih djela **rastemo** i sve se više opravdavamo« (DS 1535, 1574). Isto nam govori i Sveto pismo: Sjeme koje Božanski sijač sije, neće doživjeti istu sudbinu. Neko će zrnje pasti na tvrdu zemlju, neko u grmlje, neko će pasti na put i odnijet će ga ptice. Tek neko će zrnje pasti na dobru zemlju. No i to će donijeti različiti plod: stostruki, pedesetostruki itd. (Mt 13,3—9). Krist je sam dao tumačenje ove prispodobe. Sjeme je Božja riječ. — U svom Otkrivenju sveti Ivan nam poručuje: »Tko čini nepravdu; i tko je nečist, neka se još kalja; i tko je pravedan, neka još čini pravdu; i tko je svet, neka se još posvećuje!« (Otkr 22,11. prijevod: Šarić). Ono dakle bitno, po čemu postajemo pravednici može biti veće ili manje, može rasti i umanjivati se, može se izgubiti. — Uči nas to i sv. Toma Akvinac, kad veli da različiti ljudi primaju različitu mjeru milosti, kako već nekoga milost prosvijetli; a ta milost nije različita gledajući samo onoga koji je prima i sprema se na opravdanje, nego je različita već kod samoga Boga koji je daje (Sth 1-2,112,4). Nisu dakle svi pravednici jednaki.

DA LI JE MOGUĆE DA PRAVEDNIK IZGUBI MILOST? Drugo pitanje koje bismo odje pogledali, jest da li je moguće da pravednik izgubi prvu milost, ili milost uopće,bila ona i druga, tj. nakon ponovnog opravdanja. Da li je moguće da od pravednika postane zlotvor. Na to pitanje odgovorit ćemo opet naukom koncila, Svetim pismom i našim dokučivanjem. Govorimo o mogućnosti: moguće je, da pravednik izgubi milost, a gubi je svakim teškim, i samo teškim grijehom. Sadržaj ovih redaka jest definirana nauka Crkve: »Ako bi tko poricao da čovjek jednom opravdan više ne može sagriješiti i izgubiti milost, te da onaj koji griješi zapravo nikada nije bio opravdan, tko to naučava neka je izopćen!« (DS 1573).

Bilo bi značajno i poučno proučiti tu apostaziju, taj bijeg od djetinjstva Božjega. Presudna je to i strašna mogućnost. Tu je početak pakla, prepuštenosti samom sebi, iako otpadnici ne misle da im je Bog, i za to jadno stanje »vlastitog domaćinstva«, apsolutno potreban. Isus je to stanje igranja sa svojom sudbinom orisao u prispodobi o velikoj gozbi: »Neki čovjek pripremi veliku večeru na koju pozva mnoge. Kad bi vrijeme večeri pošalje slugu da rekne uzvanicima: Dođite, već je sve gotovo! Svi se kao po dogovoru počnu ispričavati: Prvi mu reče: »Kupio sam njivu, moram otići da je vidim ...« Drugi mu reče: »Kupio sam pet jarmova volova, idem da ih okušam ...« — Treći reče: »Oženio sam se, zato ne mogu doći.« ... »Kažem vam, da nijedan od onih koji bijahu pozvani neće okusiti moje večere.« (Lk 14,15—24). Onda gospodar pozva druge, one s raskršća i s putova, i napuni mu se kuća. — Prispodoba radi o kraljevstvu Božjem. Uzvanici su bili pozvani.

Dakle imali su ono po čemu bi mogli ući na veliku večeru, ali su to izgubili. Jedan zbog trgovine, drugi zbog vikendice, treći zbog žene.

Milost se može izgubiti. Dok traje vrijeme kušnje i dok nas ova sloboda nosi, u kojoj nažalost možemo birati između zla i dobra, možemo odabrati zlo i postati Božji neprijatelji.

SIGURNOST, DA LI SMO U MILOSTI? Treće pitanje koje ovdje budi našu radoznalost jest, da li tko može znati za se da je u milosti posvetnoj. Odgovaramo: Bez posebne objave nitko ne može biti siguran o svom opravdanju! (DS 1533). Koncil nas upozorava: »Iako moramo vjerovati da nam se radi Krista grijesi opraštaju, nitko se ne može hvastati da je opravdan i radi toga živjeti u nekoj lažnoj sigurnosti ...«, a »niti je red da oni koji su opravdani, bez ikakva opreza tvrde kako su opravdani ... Svatko ima razloga da bude u strahu za svoje opravdanje kad promotri svoju slabost i nepripravljenost za opravdanje« (DS 1534). Kad bismo imali sigurnost o valjanosti svoje pripreve tada bismo imali i veću sigurnost o svom opravdanju. Sa strahom i trepetom raditi nam je oko vlastitog spasenja, veli nam sv. Pavao (Fil. 2,12).

Sigurnost o svome opravdanju, veli nam sv. Toma, mogli bismo imati kad bismo istražili i rasudili uzroke: Uzrok opravdanja jest Bog kao počelo milosti, ali njega kao počelo milosti ne možemo istraživati. (Sth 1-2, 112, 5).

Govoreći u ovoj točki o sigurnosti i nesigurnosti isključili smo strogu sigurnost. Sigurnosti dakle koja isključuje mogućnost oprečnih rezultata o svome opravdanju nemamo. No imamo i nižih, no posve zadovoljavajućih sigurnosti. Za nas je dovoljna sigurnost koju imamo kad smo učinili sve što smo mogli, sve što stoji do nas. Za nas je dosta, da se spremimo na sakramenat krštenja ili sakramenat ispovijedi. Veće sigurnosti od ove ne trebamo. Ona bi nam samo smetala, gonila bi nas u preuzetnost, te bismo tako bili u opasnosti da izgubimo dragocjenu milost opravdanja

54. KATEHEZA

Plodovi opravdanja

PO POSVETNOJ MILOSTI DOBRIM DJELIMA STIČEMO PRAVO NA NAGRADU »Sin Čovječji ima doći u slavi svoga Oca, u pratnji andela, te će tada naplatiti svakome prema njegovim djelima« (Mt 16, 27). Ova Kristova riječ govori nam o općenitoj plaći ljudima za njihova djela. Kod razumnih naime i svjesnih bića ne postoje takova djela koja ne bi imala čudoredne vrijednosti. Sva su djela ili moralno dobra i prema tome vrijedna nagrade, ili su moralno zla i prema tome vrijedna kazne. Djela koja su po sebi učinjena bez posebnog odnosa na zapovijed ili zabranu, iako bi se mogla ocijeniti kao ravnodušna, ona su po sebi dobra. Ako nisu zla, dobra su. I tako možemo reći da svaki čovjek stiče pravo na nagradu za svoja dobra djela.

No nas zanima jedan osobiti vidik, da ocjenimo naime djela učinjena u pravednosti. Tj. što je s djelima koja čovjek čini u posvetnoj milosti, koja čini kao prijatelj Božji, kao posinak. To je pitanje o tzv. **teološkoj nagradi.** Na to pitanje odgovaramo u ovoj katehezi. Tu je ujedno odgovor na zastranjenja novotara 16. stoljeća, koji su tvrdili da čovjek po svim svojim djelima samo griješi, i prema tome zaslužuje pakao. Štogod čovjek radio, ako bi djela došla na Božju vagu, po tim novotarima sve je nepravda i grijeh. Kakogod ta nauka novotara bila jednostrana, ona je ipak našla zagovornika i pristaša, slično kao i druga skrajnost, koja je tvrdila da grijeha uopće nema. Imamo tu primjer kako se skrajnosti dotiču. Ako je sve što radiš grijeh, onda je svejedno što radio, isto kao kad bi bila istina, da grijeha uopće nema.

I jedno i drugo naučavanje jest krivo, i mi svi dobro znamo da postoji bitna razlika između dobrih djela i zločina. Ako ta djela ocjenjujemo pod vidikom milosti jedna zaslužuju nagradu, druga osudu i kaznu.

ŠTO JE ZASLUGA? KAKVIH IMA ZASLUGA I KOJI SU UVJETI ZA ZASLUGU? Zasluga je svojstvo naših djela radi čega su ona vrijedna nagrade ili kazne. No zaslugom zovemo i samu nagradu, samu plaću. Tako možemo gledati na zaslugu kao na samu cijenu ili na svojstvo. Mi ovdje gledamo na zaslugu, ne kao na već postignutu nagradu, nego na svojstvo naših djela po kojima stičemo pravo na nagradu. Mi dakle možemo kod nekoga svojim radom i svojim zalaganjem nešto zaslužiti na taj način, da nam je ovaj po pravednosti dužan dati nagradu, plaću. Rad i cijena rada, nagrada, uređuju se ugovorima. Posrijedi je naime jednakost i pravednost.

Ima međutim takovih djela gdje mi nagradu ne možemo zaslužiti po pravednosti, nego po dolikovanju, recimo tako. Evo primjer: Radnik se najmio kod vlasnika, tvorničara. Čestito je radio. Tvorničar ga je čestito i po pravdi plaćao. Nitko nema što prigovoriti. No što se desilo. Nakon dvadeset godina tvorničar je dao dio u vlasništvo svome radniku. Da li je radnik to zaslužio? — Velimo snagom ugovora to nije zaslužio. Gospodar mu je iskazao dobročinstvo. No ne radi se opet o golom dobročinstvu. Radnik je zaslužio da mu vlasnik to učini, ne po pravdi i ugovoru, nego **dolikuje** da mu to učini. Dakle imamo zaslugu **po pravednosti i po dolikovanju.** I jedne i druge ima bezbroj vrsta. Kad je jedanput netko primio suvlasništvo po dolikovanju, on stiče pravo na prihode po pravednosti. Ima u ovom kazusu štošta za primijetiti, no nešto slično se desilo s nama u opravdanju. Milost opravdanja primili smo po čistom daru, po sreći, po milosti, ali kad smo jednom stekli to sinovsko pravo, mi odsad zaslužujemo kod Oca svojim zalaganjem i on nam mora dati nagradu. »Tolika je dobrota u Bogu, veli sveti Augustin, da nam kao zaslugu računa ono što smo primili kao dar, i s tim poklonjenim darovima, **zaslužit** ćemo nepropadljive plaće« (DS 248).

Tako smo odgovorili na pitanje što je zasluga i kakvih ima zasluga. Kod jednih je posrijedi pravednost kod drugih dobrohotnost i darežljivost. Kod teološke nagrade radi se o osobitom i povlaštenom položaju gdje nam je Bog dao, da si možemo nešto uistinu zaslužiti, vremenitim zalaganjem vječnu nagradu.

Kakvi i koji su uvjeti zasluge? Zaslužiti možemo dok smo **na kušnji, dok biramo,** i dok se sami odlučujemo za dobro ili zlo. Kad jedanput dođemo pred Boga, i kad nas njegova dobrota zarobi, prestat će vrijeme sticanja. — Osim toga kod Boga možemo zaslužiti dok smo **sinovi.** Ako se odmetnemo od Boga, ako ga napustimo, ako smo u neprijateljstvu s njime, ne stičemo nagradu. Naša djela su mrtva za vječnost, a i ona djela koja smo u milosti učinili postaju, dok smo Božji neprijatelji, bez vlasnika. Nema onoga koji bi mogao ostvariti svoje pravo da primi nagradu, jer ako nismo djeca nismo ni baštinici. A naša je baština takova da se ne da odvojiti od Boga, ona je **istovjetna** s Bogom; Bog je naša baština.

Tu bi bilo mjesto da velimo nešto o oživljavanju nagrade. Evo slučaj u kojem će se to lijepo vidjeti: Pravednik je činio dobra djela i stekao je pravo na nagradu, ali se pokvario. Dobra djela su učinjena, ali se dijete Božje prometnulo u dušmana. Dok traje takovo stanje, nema nagrade u vječnosti. Bog to može vratiti ljudima dobrima ovoga života, ali je to loša zamjena. - Međutim, pravednik koji se izopačio, opet se vraća na put pravednosti. Što je s djelima učinjenim u prijašnjoj pravednosti? Odgovaramo: **Zasluge oživljuju!** — Što je s djelima koja je učinio u stanju neprijateljstva s Bogom? Odgovaramo: S tim djelima čovjek nije ništa zasluživao za vječnost. Ta djela su mrtva, nisu učinjena od Božjeg djeteta, od posinka.

ŠTO PRAVEDNIK ZASLUŽUJE? Sebi zaslužuje povećanje milosti, vječni život i viši stupanj slave u nebu. Dakle ono što po sebi dobivamo kao milost, radi dobrote Božje, dobivamo i naslovom vlastite zasluge. Ne zaboravimo da je to neko osobito i povlašteno stanje. — Ako pravednik izgubi svoju pravednost izgubio je mogućnost da to svoje pravo ostvari. Ostvarit će ga samo tada, ako se vrati na put pravednosti.

Ne zaboravimo da nitko i nikada ne može zaslužiti prvu milost opravdanja isto tako kao i milost ponovnog opravdanja.

Pravednik može **drugima** koješta zaslužiti, ali ne po pravu pravednosti nego samo dolikovanja. Tako pravednik može drugome izmoliti opravdanje, te obraćenje. Crkva nas stalno potiče da molimo za žive i za mrtve. To znači da možemo koristiti i živima i mrtvima; da možemo svoje zasluge primijeniti drugima. Obzirom na žive, nije to teško razumijeti. Ako je netko drag Bogu, može za druge posredovati. Što se tiče mrtvih, i molitava za njih, nije stvar nerješiva. Bog nikad ne kasni. Znajući za naše molitve, on daje predujam, avans grješniku, za vremena koje on zna. Tako nikad nije kasno moliti za grješnike, pa makar bili već mrtvi.

Svijest o nagradi velik je poticaj za djelovanje. Naša djela nisu bez tog svojstva. To nam veli i sabor: »Zbog toga pravednici, bilo da su uščuvali prvu pravednost, bilo da su je ponovno stekli, neka imaju pred očima riječi Apostola: Obilujte dobrim djelima, znajući da vaš trud neće biti neplaćen kod Gospodina!« (DS 1545).

55. . KATEHEZA

Svetost

Kad raspravljamo o posvetnoj milosti zgoda je da velimo koju riječ o svetosti. Svetost je naime učinak posvetne milosti. Ona je stanje koje se u nama začelo opravdanjem, ali je svetost ujedno dužnost i cilj prema kojem težimo. Svetost jest izričita Božja zapovijed Starog i Novog zavjeta (1 Petar 1,15). II. Vatikanski sabor naširoko govori o svetosti u konstituciji »Svjetlo naroda« (Br 39-42). Naša je kateheza više pojmovna metodička jedinica u kojoj je svrha izgraditi i protumačiti pojam svetosti. Govorit ćemo o genezi i sadržaju pojma svetosti, te o dva osnovna oblika svetosti o tvarnoj ili materijalnoj i osobnoj ili formalnoj svetosti.

GENEZA SVETOSTI Riječ »svet«, »svetost« ima svoju osobitu povijest sličnu objavi, jer se pojam svetosti pojavio u objavi u njoj se i ukorak s njom razvijao. Klasično poganstvo ne zna za svetost. Stanovnici su Olimpa osvetnici, puni ljudskih poroka; smrtnici su ih učinili onakovima kakvi su sami. Svetost kao Božje svojstvo pozna tek religija izabranog naroda. U tom prvotnom značenju riječ »svet« znači isto što i »uzvišen, onaj koji nadilazi shvaćanje, nepristupačan«. Tako je Izaijin Bog »triput svet« (Iz 6,3), jer je silan, transcendentan, nepristupačan. Njegovo lice ne može nitko od smrtnika vidjeti i ostati živ (Izl 3,6). No to nije sve. Bog je beskrajno dobar, istinit i vjeran. Tako se kod svetosti uz uzvišenost pojavljuje i ćudoredna dobrota, istinitost i vjernost. Riječ »svet« dobila je u objavi svoje puno značenje.

Osim za Boga, Biblija upotrebljava riječ »svet« i za stvorenja. Za osobe, mjesta, predmete, događaje veli se da su sveti. Biblija naziva svetim zavjet između Boga i čovjeka (usp. Lk 1,72); sveto je mjesto gdje se Bog očitovao Abrahamu (Post 28,17); svete su osobe koje su ovlaštene da vrše službu oko oltara (Lev 21,6). No kod svetosti osoba Sveto pismo pretpostavlja, da za onu pravu, nutarnju svetost nije dosta vanjsko pomazanje ili krvna pripadnost svećeničkom rodu. Traži se povrh toga nešto više, a to je ćudoredna dobrota srca. Čitav je slučaj i odviše očit kod sinova Helijevih (I Sam 2,22-30).

Tako nam je Biblija dala, obogatila i razgraničila pojam svetosti. **Dala,** jer je pojam svetosti u njoj niknuo; **obogatila** ga, jer nam je primjerima pokazala bogatstvo svetosti koja osim uzvišenosti obuhvaća i ćudorednu dobrotu; **razgraničila,** jer pridaje svetost Bogu, ljudima, predmetima, mjestima i događajima.

TVARNA ILI MATERIJALNA SVETOST Mjerilo za prosuđivanje ove svetosti imaju svi ljudi. Evo primjera: U vašem mjestu ima cr-

kvica. U njoj se kadikad vrši služba Božja. Nikome ne pada na pamet da taj posvećeni prostor u drugo vrijeme upotrebljava za zabave. Isti je slučaj s crkvenim ruhom ili posuđem. Ono je određeno zato da služi Bogu, i ne smije se vraćati natrag u službu ljudima. Ta »pripadnost Bogu«, to »za isključivu službu Božanstvu« glavna je oznaka stvari koja je sveta, posvećena. — Ova pripadnost Bogu može osim stvari resiti i osobe. I one mogu biti više ili manje, ili čak isključivo posvećene službi Božanstva, i nakon toga što su bile Bogu posvećene, njihovo vraćanje u svjetske poslove smatramo odstupanjem, a nerijetko i sablažnjivim otpadom. Ova svetost o kojoj govorimo zahvaća vrlo široko područje: Svi koji su kršteni »sveti« su svetošću pripadnosti Bogu, iako tu postoji i drugi oblik svetosti koja je istovjetna s opravdanjem. Sakramentalni karakter svetog krštenja, potvrde i svetoga reda u osnovi je ostvarenje ove svetosti. Redovnički zavjeti nose obilježja ove svetosti. Koncil naglašava osobito mjesto na ljestvici ove svetosti bračnim drugovima (LG 47). Napomenimo da nas ova pripadnost Bogu po tvarnoj svetosti ne čini ništa boljima u moralnom i ćudorednom smislu. To je učinak posvetne milosti i drugi rod svetosti koju nazivamo osobnom ili formalnom svetošću.

Recimo još jednu riječ o tvarnoj svetosti. Ona je i kod Boga i kod ljudi. Kod Boga ona je u svojoj punini, originalu, bogatstvu, izvoru. Kod Boga ona znači bitno bogatstvo Božanske naravi, vlastitu apsolutnu savršenost, uzorak i uzrok svakog posvećenja, bilo u smislu sakramentalnog karaktera bilo dedikacije, posvećenja. Ta uzvišenost, ontološka svetost Stvoritelja, nepristupačnost i transcendentnost, niti ima niti može imati takmaca. Svi ovi negativni izričaji samo pokazuju kako o toj božanskoj veličini imamo tek blijedi pojam.

Kod nerazumnih stvorova ta svetost označuje odnos upotrebe, isključive službe. Sjetite se »posvetila crkve« koje se slavi svake godine. Kod osoba je ta služba i stanje savršenije. Ono nas čini Božjom svojinom na osobit način. Mi smo »hram Duha Svetoga« (1 Kor 3,16).

OSOBNA SVETOST S materijalnom svetošću nije iscrpljen pojam svetosti. Tijekom razglabanja vidjeli smo da ni sam pojam materijalne svetosti nije jednoznačan. Nepremostiva je razlika između svetosti Stvoritelja i stvora, između svetosti jedne duše i običnog posvetila hrama. Ništa manje bogatstvo iskrsava u promatranju osobne svetosti. Jedno je zajedničko svim oblicima: Nosioci osobne svetosti mogu biti samo razumna bića. Bitna oznaka te osobne svetosti jest što ono u sebi ostvaruje i očituje, realizira odnos, pričešće, participaciju u dobru, u dobroti u ćudorednom smislu. Zato taj oblik svetosti zovemo ćudorednom ili moralnom svetošću. Nazivamo je osobnom, jer je samo osobe mogu imati, a zovemo je i formalnom, jer se u njoj obistinjuje prava, nutarnja, ne samo izvanjska svetost.

Uzorak ove svetosti jest Bog. No sad ne više, samo ukoliko je bitno svet, uzvišen, nego, ukoliko je »nedostupna ljubav najvišeg Dobra« — »summus amor summi Boni«. Radi se o istovjetnosti, identičnosti s najvišim dobrom. U negativnom izričaju to bismo rekli da je s idejom Boga nespojiva ćudoredna ljaga. Bog i zlo, nikad pod istu kapu. — Tu svetost kojom je Bog svet, u nekoj blijedoj, no istinitoj mjeri mogu partipicirati i stvorovi. O toj svetosti mi smo govorili u poglavlju o opravdanju (51. kat). Sada gledamo stvar u sebi i u njenom izvoru, Bogu. Da bi stvorovi postali sveti moraju imati neke oznake: prva je **odsutnost moralne ljage** (49. kat). Sjetite se da smo govorili kako se opravdanje sastoji u pravom opraštanju grijeha. Pozitivno izražena ta stvarnost bila bi, da stvorenje od grješnika postaje **dobro,** što odmah rađa drugom oznakom: radi sličnosti **uspostavlja se prijateljstvo** s Bogom, koje se očituje u bogaćenju stvorenja, i u nekom darivanom **»zajedništvu dobara«,** pričesti«! Po daru se u nama obistinjuje i ostvaruje pobožanstvenjenje, sudioništvo u Božjoj naravi s pravom produženja tog stanja u vječnost; to je baština života. (usp. 52. kateh). To »pravo« na božanski život plod je milosti opravdanja i treća oznaka osobne svetosti.

U kojem je stupnju tko primio, povećao, obogatio ili možda izgubio to stanje, sve to spada na povijest svake duše. Nešto nam je ipak iznijeti radi osvijetljenja onoga što smo rekli. Izuzetan položaj u ovoj osobnoj svetosti ima naš posrednik Isus Krist. Točnije, ljudska narav Utjelovljene Riječi. Dok je milost posvetna kod stvorenja čist, nezasluženi nezasluživ dar, Kristova duša, radi pripadnosti Riječi, ima sinovsko pravo na puninu ove milosti i svetosti. Kad molimo molitvu »Dušo Kristova, posveti me!« tada se obraćamo samom izvoru našeg posvećenja. Za ostale stvorove ćudoredna svetost jest izuzetno, nadnaravno stanje. Kod Krista je to svojina njegove duše. Kad smo govorili o Bl. Djevici Mariji, da je »milosti puna«, da je »bez grijeha začeta« htjeli smo baš to naglasiti, da je uvijek bila draga Bogu u ćudorednom smislu. Ostali stvorovi dragi su Bogu više ili manje. Milost jest taj dar koji nas čini dragima Bogu i što je isto, svetima ili dobrima.

Tako smo protumačili idaju svetosti. Vidjeli smo da je taj pojam čisto religiozan, da je višeznačan, da se svetost očituje u dva roda, materijalne posvećenosti i ćudoredne dobrote. Prva je u posvećenju i pripadnosti Bogu, druga se ostvaruje u sličnosti s Bogom po posvetnoj milosti, kako je već rečeno.

Pred nama su kateheze o djelujućim milostima.

56. KATEHEZA

Milost djelujuća

Nije potrebna duboka filozofija da bi se u našem djelovanju uočila jedna vrlo važna razlika. Sve naše djelovanje mogli bismo podijeliti na dvije grupe. Jedno je usmjereno na našu okolinu, a drugo se odvija i svršava unutar nas samih. Ono prvo se naziva u filozofiji prelazno djelovanje (actio transiens), ovo

drugo zove se »actio vitalis, immanens«, životno djelovanje, ono koje ostaje unutar subjekta koji radi, i ide za njegovim vlastitim izgrađivanjem, usavršavanjem. To su upravo funkcije života i stoga se to djelovanje zove »životno djelovanje«. Mi ćemo se opet malo vratiti našoj naravi i zato nam je trebalo ovo lučenje djelovanja. Milost jest naime nova narav, novo počelo djelovanja. I upravo je nemoguće zamisliti jedno takovo počelo bez rada, bez djelovanja. Za narav je bitno da djeluje, da vodi subjekt prema savršenstvu, prema svrsi. Zato ćemo imati nekoliko kateheza o tim vitalnim imanentnim kretanjima u subjektu. Ako je čovjek primio novu narav po milosti, ta milost u njemu neće ostati bez ploda. Ona će voditi i izvesti pravednika do njegova cilja, da postigne život vječni. »Kao što daždi i sniježi, rekao je Bog preko proroka Izaije, s neba bez prestanka, dok se zemlja ne natopi, oplodi i ozeleni, da bi dala sjeme sijaču i kruh za jelo, tako se riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslah.« (Iz 55,11). Ta životna kretanja nove naravi, njezini podvizi i nastojanja; rasvjetljenja koja ona doživljava, i poticaji koji je nose na njezinom putu, nisu izgubili obilježja milosti, iako nisu istovjetni sa samom naravi, zato govorimo o milosti u djelovanju, ili o djelujućim milostima. Mi ćemo tako govoriti o milosti koja liječi našu slabost (57 kat); o milosti koja uzdiže naše djelovanje (58. kat); o milosti koja je dostatna da djelujemo spasonosno, ali ploda ipak neće biti, ne samo zbog manjka milosti, nego zbog odsutnosti suradnje (59. kat.). Najzad ćemo govoriti o djelotvornoj milosti, ili o milosti koja donosi rod za život vječni (60. kat.). Poglavlju o milosti nadodat ćemo katehezu o preodređenju, jer je ono najveća milost (61. kat). Dokazni postupak u ovim katehezama bit će ovaj: iz potrebe, dapače nužnosti takovih počela za život pravednika zaključit ćemo na opstojnost takvih počela, iako bismo mogli ići drugim, izdvajajućim (deduktivnim) putem. Recimo: Crkva to naučava, dakle tako jest. Ovdje je put ispitivanja bolji, jer ujedno vidimo i razloge zašto to konačno i Crkva naučava. No prije nego u idućim katehezama načmemo te probleme, pogledat ćemo u ovoj katehezi mišljenja onih koje je Crkva osudila. Bili su to Pelagijanci i novotari 16. stoljeća.

Pelagijanizam polazi sa stanovišta da je čovjek onakav kakav jest savršen. Milosti mu ne treba. Prepušten svom razumu on će biti čestit. Najveća milost za čovjeka jest njegov razum. Pozitivni zakon za njega je samo pomoć. — Iako i mi mislimo da je za čovjeka najveća milost zdrava pamet, ipak mi velimo nešto povrh toga. Da je naime za tu zdravu pamet milost izvanredan dar, svjetlo. A isto tako dobro znamo i to tvrdimo da sama zdrava pamet nije dostatna da netko bude dobar. Koliko ima zdravih ljudi, a zlotvori su. Prema Pelagijancima svaki zdrav čovjek imao bi biti pošten. Dosljedno tome svaki bolestan čovjek imao bi biti pokvarenjak. Tako Pelagijanci imaju protiv sebe najjačeg protivnika, samu stvarnost. Mi vrlo dobro znamo da je drugo zdravlje a drugo čestitost, te da baš u bolesnom tijelu nerijetko nalazimo velikane čestitosti i poštenja.

Novotari 16. stoljeća. Bili su to bogoslovi, začetnici ili simpatizeri protestantizma. Smatrali su ti teolozi da je iskonska pravednost bila tako prirasla ljudskoj naravi, da je skupa s gubitkom milosti i sama narav propala, te da se ničim više ne da izliječiti. »Sloboda je iza grijeha samo stvar naslova, i makar čovjek činio što može, griješi smrtno.« (DS 1486).

To su dva mišljenja. Kasnije ćemo vidjeti da su tek naoko suprotna. Kod prvog smo vidjeli da obožava ljudsku narav, i da smatra čovjeka dostatno jakim da se opre zlu i da svojim silama postigne spasenje. Drugo mišljenje otišlo je u drugu skrajnost. Čovjek je po grijehu tako upropašten da više nije kadar ništa dobra učiniti. Dakako da je između ta dva mišljenja čitav niz onih koji se više ili manje priklanjaju jednoj od navedenih sentencija.

Pogledamo li malo bolje jedno i drugo mišljenje vidjet ćemo da oboje ide za istim: čovjeka treba ostaviti na miru, onakvim kakav jest, bio on »pravednik« po shvaćanju Pelagijanaca ili »okorjeli grješnik« po shvaćanju novotara. Zajedničko je obim mišljenjima: čovjeku milosti ne treba. Njemu ne treba nikakav intervent odozgora. Gledamo li tako na ova mišljenja onda će nam ubrzo biti jasno da ona imaju i danas svu silu pristaša. Tu su čitave plejade onih koji su se udobno smjestili na zemlji i kojima ne treba »ni popa, ni crkve«, osim da ih pokopa, kako ih poslije smrti ne bi smatrali bezvjercima. Nadalje su tu svi oni koji se više ne bore ni protiv kakvih poroka, kletve, pijanstva, razvrata i drugih opačina, već govore da je narav takova. Ako nema nutarnje slobode, nema ni odgovornosti.

Stav Crkve. Između tih i teoretskih i praktičnih mišljenja o vitalnom djelovanju nove naravi u čovjeku pravedniku, katolička je nauka o milosti puna opreza i obzirnosti, te ispitivanja i osluškivanja objave. Nijedna od ovih dviju iznesenih sentencija nije ispravna. Ljudi niti su samo pravednici, niti su samo neodgovorni zlotvori. Za sada neka bude to rečeno. Opširnije u narednim katehezama.

Recimo još ukratko što je djelujuća milost, iako smo to već rekli drugim riječima. Sve ono što nosi značaj milosti, nadalje što potiče i hrani naš milosni život, a nadolazi našoj novoj naravi i nije u njoj stalno, zove se djelujuća milost. Da bi zasađeno stablo moglo rasti i donijeti plodove nije dosta da smo u rasadniku kupili sadnicu. Treba plodna zemlja, treba sunca, kiše i jutarnje rose, treba lahor koji će zanjihati granama, trebaju topla jutra na kojima će se otvoriti suncu raskošni cvjetovi. Doći će pčelice, pohoditi i obogatiti cvjetove; doći će sjenice i grane očistiti od nametnika; doći će vrtlar. On će pognojiti zemlju, očistiti neplodne grane, stablo okopati i obrezati. Tek tada će u nedjeljno poslijepodne obići vrt i pogledati plodove na stablu. Sadnica, stablo ovdje je slika posvetne milosti, a sve oko stabla slika je djelujućih milosti. Ne recite da je to samo priča.

Vjernost nadnaravnim vrednotama

Materijalizam ovog trenutka koji traži opravdanje u znanosti, tehnici i ekonomiji te koji teži sve više da postane sveopća i jedinstvena civilizacija obuhvaćajući čitavo čovječanstvo postavlja pred Crkvu i pred njezinu misionarsku zadaću veoma teške probleme koji traže naročitu pažnju.

Očevidna je činjenica da ta suvremena civilizacija usredotočena na materiju sa svojom silnom razvijenošću za većinu ljudi postaje sve više privlačna. Ona pruža čarobnu mogućnost uvijek novih znanstvenih spoznaja, a nadasve nečuvene mogućnosti da život na zemlji učine ugodnim i u neku ruku sretnim i bezbrižnim. I tako je suvremeni čovjek neprestano potican i ohrabrivan da se služi tom našom supercivilizacijom i da svu svoju vjeru stavlja u neograničeni napredak.

U stvari je današnji čovjek upravo očaran materijalističkom civilizacijom. On ne vidi drugdje nego samo u njoj dobra koja želi i tako postaje sve više njezin rob. Kako onda u svom osobnom životu može povezati tu civilizaciju s prakticiranjem kršćanstva? To postaje za njega sve teža i teža stvar. Možda mu i nehotice dolaze na pamet Kristove riječi: »Nitko ne može služiti dvojici gospodara, jer ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti, ili će uz jednoga pristajati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu!« (Mt 6, 24). I veoma često dolazi čovjek na pomisao da se može riješiti Boga i religije, ali nikako ne dobara potrošnje koja mu nuđa suvremeno društvo.

Stoga je posve naravno da takozvani Treći svijet — u kojem se najviše odvija misijska djelatnost — privlači ta civilizacija koja je pristupačna svakome i uz nisku cijenu. Ona promiče takvu ekonomsku strukturu koja pruža čovjeku veoma mnogo užitka i udobnosti do kojih je nekoć bilo teško ili čak nemoguće doći i koje bar prividno mogu i ispuniti čovjekov život. I sada čovjeku koji svim silama teži za dobrima te potrošačke civilizacije propovijedaj Evanđelje križa i odricanja! Ne postaje li to strahovito teško?

U isto vrijeme i druga opasnost prijeti propovijedanju Evanđelja. Tobožnja sreća materijalističke civilizacije daleko je od toga da bude onako vedra kako je žele proglasiti njezini proroci i kako očekuju od nje njezini potrošači. Posljedica je toga da njezin bijeg od Boga i od duhovnih dobara ne donosi ljudskom srcu onaj nutarnji mir i sigurnost za kojim ono teži. Ona proizvodi u čovjeku baš suprotno: osjećaj nezadovoljstva, nutarnje praznine, robovanja materijalnim dobrima.

A takav život zbilja nema smisla. I tako ako čovjek počne razmišljati o smislu svoga života upada sve više u tjeskobu i nesigurnost. Osobito mladež osjeća nedostatak idealizma i ne znajući kako da izađe iz nutarnje praznine i nađe smisao životu ona se danas prepušta sve više podraživanju koje ju dovodi do toga da sruši tu potrošačku civilizaciju i da se anarhijom oslobodi iz njezinih željeznih ruku.

Nasilno ili nenasilno osporavanje materijalističke civilizacije stavlja također pred evangelizaciju ne male poteškoće. Crkva je dosada naučavala da se čovjek mora odvratiti od svijeta i napustiti vremenita dobra da bi zadobio nadnaravna i da bi mogao težiti za Božjim kraljevstvom, a danas mora na neki način čovjeka uvjeravati da je posvemašnje zabacivanje upotrebe dobara ovoga svijeta u sebi krivo kao i njihovo uništavanje. Ali to nipošto ne znači da se čovjek smije služiti dobrima ovoga svijeta bez ikakva obzira prema nadnaravnom cilju za koji je stvoren. Upotrebu zemaljskim dobrima valja dakle nadahnjivati ljubavlju prema Bogu i nadnaravnim dobrima prema onoj apostolovoj: »Ili jeli ili pili sve činite na slavu Božju!«

Zato na kršćanima leži velika zadaća svjedočenja pred čitavim svijetom o jednome duhovnome nadnaravnom životu i o ispravnoj uporabi vremenitih dobara. Ako se i kršćani posve materiliziraju neće biti sposobni za takvo svjedočenje. Postat će sol koja je obljutavila i prema tome nesposobna za svoju začinilačku funkciju.

Zato valja i u misijama mladima i katekumenima riječju i djelom izlagati pravu ljestvicu vrednota. Valja naučavati da prvo mjesto moraju zauzimati religiozne i duhovne vrednote: upoznati Boga, ljubiti ga i služiti mu — i ljubiti bližnjega svoga kao samoga sebe. Ako to prenesemo u negativan vidik onda to isto možemo ovako formulirati: ne cijeniti ovaj svijet jedino s ekonomsko-tehničkog gledišta, nego se izdići iznad toga. Ekonomija i tehnika vrednote su drugoga reda koje moraju biti podvrgnute posljednjoj svrsi, jer što napokon koristi čovjeku, kaže Isus, ako sav svijet zadobije a dušu pogubi? Ili što može čovjek dati u zamjenu za dušu?

Propovijedati takvo nešto današnjem svijetu koji je ugrezao u bezboštvo i materijalizam ne može se nego samo uz pomoć Božje milosti. Odatle velika važnost živoga primjera pravog kršćanskoga života koji se nadahnjuje i rukovodi evanđeoskim načelima. Kršćanin se ne smije suobličiti ovome svijetu, on ga mora naprotiv suobličiti Krsitovu Evanđelju. A na taj način obnovit će svijet u Kristu. Napori oko suoblikovanja svijeta s Kristom bit će uvijek nepotpuni sve do drugoga Kristova dolaska, ali ih ipak valja poduzimati. Tu nam je zadaću dao sam Krist. Oni moraju biti dio zemaljskog života. Na taj se način čovjek otvara i disponira milosti vječnoga život a pomalo i svoju okolinu privodi k Bogu.

Možda će biti dobro da se kroz ovaj mjesec za ostvarenje ove velike nakane ovakvom ili sličnom molitvom obraćamo Našoj Gospi:

Naša Gospo, koja si bila posve podložna Božjoj volji i koja si čudesno pripremala Isusa za njegovu misiju među nama, oblikuj u meni koji sam tvoje dijete srce slično njegovu, spremno da ljubi Boga i ljude! Nauči me slijediti njegove stope unatoč suhoparnosti puta i umoru od naprezanja! Podržavaj u meni želju da nikada ništa Bogu ne odbijem i da uvijek govorim »da« na sve njegove zahtjeve! Razvijaj u meni duh žrtve da Isus preko mene može nastaviti spasavanjem naše braće ljudi! Izmoli mi nešto od svoje nesebične plemenitosti i velikodušnosti da budem sposoban davati bez mjere i primati, pa i udarce, bez tužbe!

Josip Antolović

MISIJE

Poslanje mjesne crkve

Crkva je u svojoj najdubljoj biti misijska. Stoga nikad nije dosta da se ona brine samo za utvrđivanje vjere u dušama svojih vjernika, nego joj je sveta dužnost, povjerena od samog Božanskog Utemeljitelja, da s jednakom brigom donosi svjetlo Evanđelja i onima koji još Krista ne poznaju. O toj obvezi govori i prošli Koncil u Dekretu o misijama, kad mjesnim Crkvama nalaže da od mah od početka svoga opstanka nastoje biti misionarske u svojoj sredini brinući se za obraćenje onih u svojoj okolini koji još nisu prihvatili kršćansku vjeru. Dekret doslovno kaže:

»Budući da partikularna Crkva ima što savršenije odražavati sveopću Crkvu, neka dobro zna da je poslana i k onima koji ne vjeruju u Krista, a borave s njom na istom te-

ritoriju, da svjedočanstvom života pojedinih vjernika i cijele zajednice bude znak koji im otkriva Krista.

U prvom redu treba biskup da bude glasnik vjere koji će privesti nove učenike Kristu... Mjesni svećenici u mladim Crkvama trebaju gorljivo pristupiti djelu evangelizacije radeći zajednički sa stranim misionarima, s kojima neka sačinjavaju jedan prezbiterij ujedinjen pod autoritetom biskupa.... Neka budu spremni i neka se radosna srca, kad se pruži prilika, ponude biskupu za misijski rad u udaljenim i zapuštenim krajevima vlastite biskupije ili u drugim biskupijama.

Redovnici i redovnice, kao i laici, trebaju plamtjeti istom revnošću prema svojim sugrađanima, osobito prema siromašnijima.

Da se to misijsko djelovanje partikularne Crkve uzmogne provesti, traže se sposobni apostoli koje treba na vrijeme spremati onako kako odgovara prilikama svake pojedine Crkve... Bit će najprikladnije da biskupske konferencije stvaraju zajednički plan... Pojedini biskupi neka pozivaju ili rado primaju misionare u svoje biskupije, ako ih Apostolska Stolica ima na raspolaganju za tu svrhu, i neka djelotvorno promiču njihove pothvate. Da bi taj misijski žar procvao i kod njihovih zemljaka veoma je prikladno da mlade Crkve što prije stvarno sudjeluju u općem misijskom radu Crkve, šaljući svoje misionare da po svemu svijetu naviještaju Evanđelje, makar trpjele od nestašice klera. Zajedništvo naime sa sveopćom Crkvom ispunit će se na neki način tada kad budu i same živo sudjelovale u misijskom radu kod drugih naroda.« (Br. 20).

Koliko je važna ova direktiva Koncila pokazuju nam činjenice. Južna Indija ima obilje svećenika. Što čini s njima? Šalje ih u sjevernu Indiju. A u zadnje vrijeme preuzeli su misijska područja u Tanzaniji i Južnom Sudanu. Iz te zemlje bili su od vlasti istjerani svi drugi misionari a nakon što su se tamo prilike smirile, vlasti su dopustile da mogu doći indijski svećenici kao misionari.

Iskustvo je već mnogo puta pokazalo da je budućnost pojedine mjesne Crkve bila osigurana, kad su domaće svećenstvo, redovnici i laici shvatili da oni sami moraju postati misionari u svojoj sredini. O tome nam govori mnogo i povijest misija. Da za vrijeme progona vjere u Japanu i Kini nisu u svoje ruke preuzeli brigu za širenje Evanđelja domaći svećenici i laici, Crkva bi u tim zemljama bila posve iskorijenjena. A ovako se sačuvala uza sve progone. A to se isto ponavljalo i drugim krajevima Azije, Afrike i Amerike.

Stoga je sveta dužnost stranih misionara da tako odgajaju svoje novoobraćene vjernike da što prije postanu sami širitelji Evanđelja u svojoj sredini i da sve više preuzimaju u svoje ruke misijsku djelatnost u svojoj zemlji. Tamo gdje će od početka već obični vjernici gorjeti apostolskim žarom, uvijek ima više nade da će se u takvoj sredini buditi i svećenička i redovnička zvanja uza sve poteškoće koje prate odgoj domaćeg klera i redovništva. Osim toga, takav apostolski duh pomaže vjernicima da što dublje poživljavaju svoju vjeru i napuštaju dojučerašnje poganske običaje. Klin se izbija klinom, običaj se izbija novim običajem. Na sve to mislimo i mi moleći se za misije, da mjesnim misijskim Crkvama izmolimo ovaj apostolski, misijski duh...

Juraj Gusić

BENGALIJA

Pismo mladomisnicima

U ovom selu još nemamo crkvice pa imamo misu pod stablima

Otac je Gabrić napisao veoma lijepo pismo kao čestitku ovogodišnjim isusovačkim mladomisnicima. Napisao ga je tako da stigne upravo uoči samog ređenja. Evo tog pisma.

Basanti, Sveti Ante 1972.

Predragi naši mladomisnici!

Ponoć je već prošla. Komarci zuje i grizu. Stotine kukaca pravi akrobacije oko malog stolnog svjetla. To je znak da će uskoro monsunske kiše. Ove godine ih željno iščekujemo. Ovakve se vrućine i suše ni najstariji ljudi ne sjećaju. Mnoge dane je iznad 40 stupnjeva C u hladu. Ja sam se sinoć vratio s putovanja ispržen i ispečen. Sjeo sam pred misijsku postaju. San ne dolazi na oči i radi prevelikog umora, a i jer je stigla pošta iz domovine. Tolika draga pisma čekala su na stolu. Toliko čestitaka, molitava, žrtava, dobrih vijesti. Osobito sretna vijest o Vašem ređenju.

Pozdravlja Vas i grli Vaš brat svećenik iz daleke Bengalije i želi Vam sve dobro od Vječnog Svećenika — najveće dobro: da biste bili svećenici po Njegovu Srcu, u Njegovu Srcu, Probodenom Srcu, Kalvarijskom Srcu — žrtvujući se potpuno za Njega i za duše.

Vjerujte mi, nema veće sreće od toga! Koliko li sam puta to u životu iskusio. Eto i jučer nakon ove, po ljudski govoreći, teške nedjelje — od 3 sata ujutro pa evo do poslije ponoći: tri sela, tri mise, ispovijedi, krštenja, pohodi bolesnika, blagoslov dviju kapelica — kroz blato sred nesnosne sparine, a u nekim selima nema već ni pitke vode ... Uistinu ruke dršču od umora, no srce, srce je prepuno sreće i radosti. To je radost

Crkva u Basantiju

što Mu možemo nešto uzvratiti za Njegov kalvarijski dar.

Divan je naš svećenički život. Kako je ono lijepo rekao naš dragi Petar Barbarić: »Za svećeničko zvanje dao bih i stotinu života!«

U lipnju je Vaše ređenje, u mjesecu Srca Isusova. Budite apostoli toga Srca. Isus je nama svećenicima obećao posebni blagoslov da ćemo preko Njegova Srca predobiti srca ljudska, osobito srca mladeži. Pa ćemo onda imati i zvanja. To sam iskusio u našoj maloj basantskoj župi. Preko 500 ljudi sudjeluje u pobožnosti devet prvih petaka. I Isus je izabrao mnoge mladiće i djevojke za svoju službu. Jedan je već svećenik, pet ih je u bogosloviji, jedan u isusovačkom novicijatu, jedanaest ih je kod »Misionara ljubavi«, a još će ih pet uskoro tamo stupiti, dok se 21 sestra nalazi u raznim redovničkim družbama.

Pa Vas i ja i svi ti budući svećenici, mo za Vaš mladomisnički blagoslov. Dajte nam žar svoga mladomisničkog srca! A i mi ćemo se svi za Vas moliti i jedan dan postiti.

Oprostite, što Vam se nisam svakome posebno javio! Vjerujte mi, ne stizavam na sve. Jutros mi valja opet na put. Htio sam se posebno javiti i bogoslovima i sjemeništarcima i našim dragim novacima i novakinjama širom domovine, ali muka je i nevolja što tu u Bengaliji dan i noć traju tek — 24 sata...

Jedan je sat poslije ponoći. Kod Vas oko 7 sati navečer. Pišu mi »Misionarke svakog dana« — ona junačka skupina kod Bazilike Srca Isusova — da će tamo biti prikazana posebna misa u 7 sati za — Antu i Basanti! Dakle misa se baš sada služi. Koja li utjeha misliti da smo ujedinjeni u molitvi, kalvarijskoj molitvi i žrtvi! Pa eto tu svetu misu i sve svoje molitve i žrtve prikazujem za Vas.

Još jednom Vam kličem: »Budite pozdravljeni, Kristovi svećenici!« na slavu svete Crkve i drage nam domovine!

Vaš sam brat svećenik u Srcu Božanskom

O. Ante Gabrić

Moj put do svećeništva

Koncem kolovoza i početkom rujna boravio je u Zagrebu p. Feliks Kalebwe, mladi zambijski isusovac, koji je studirao s nekim hrvatskim isusovcima u Dublinu u Irskoj, i tamo bio zaređen za svećenika ovog ljeta. Zamolili smo ga da nam za čitaoce Glasnika, napose za prijatelje misija, ispriča svoj put do svećeništva. Rado se je odazvao molbi i napisao je ovih nekoliko redaka koje ovdje donosimo.

MOJE PORIJEKLO Rodio sam se 4. svibnja 1936. u Bemba plemenu, u selu Kalubaloshi, za vrijeme vladanja poglavice Mwansankombe, koji je upravljao većim dijelom provincije Luapula, koja se nalazi na sjeveru Zambije. U obitelji nas je bilo sedmero djece: četiri dječaka i tri djevojčice. Kršten sam kao novorođenče, jer su moji roditelji već bili katolici.

Otac mi se zvao Valentino Chibale Mbolola. Umro je kad je meni moglo biti oko pet godina. On se je bavio preprodavanjem odjeće, a kao »krojač« popravljao je stara odijela po selima svojim mušterijama. Imao je čak i malu ručnu šivaću mašinu, pa su ga ljudi prozvali Mr. Mashini, gospodin Mašina. Taj naziv kao zvučni nadimak nosila je cijela njegova obitelj.

Ime moje majke je Ana Kalebwe. Njezin je otac umro nekoliko godina prije moga rođenja, pa su meni dali njegovo ime. Takav je običaj u našem plemenu.

KRŠĆANSKI DUH U OBITELJI Majka mi je bila veoma dobra kršćanka i revni član Katoličke akcije. Nakon smrti moga oca ostala je neko vrijeme sama sa šestero djece. Možete misliti kako nam je bilo. No malo vremena nakon toga ponovo se udala, pa je i nama djeci od sada bilo lakše.

Zanimljivo je spomenuti da sam od djetinjstva nosio neko nutarnje uvjerenje da me moja majka prikazala Bogu. Nedavno mi je i sama o tome pisala u jednom pismu nakon moga ređenja. Piše, da je neprestano molila za milost da joj jedno od njezine djece dođe do oltara, a sada kad se to ispunilo, da će se moliti za milost da joj to dijete ustraje u toj uzvišenoj službi.

U našoj maloj kolibi nedaleko jezera Bangweulu zajednička je molitva bila obvezatna. Svaku večer morali smo izmoliti na koljenima krunicu, Gospine litanije, i na kraju uobičajenu večernju molitvu. Moram priznati da sam koji puta bio veoma ljut zbog tih dugih večernjih molitava. Međutim, mamina pobožnost imala je na sve nas velik utjecaj tako da se nitko nije usudio buniti ni prigovarati.

U večernjim satima majka nam je često davala vjersku pouku. Govorila je o Bogu kao Ocu i o Majci Mariji koja nas sve voli kao i svoga prvorođenca Isusa. O Isusu je uvijek govorila kao o našem najstarijem bratu.

Eto, to sam ja naučio prvo kao dijete. No kasnije nam je majka govorila često o Božjoj srdžbi, kad ljudi griješe, o paklu... U stvari nama to nije bilo teško shvatiti prema našoj dobi, jer nas je majka dosta strogo odgajala, ali smo osjećali da sve to ona čini iz ljubavi prema nama i našoj sreći. Stoga u mome srcu nema osobe koju bih ikada toliko volio u svom životu kao nju.

Majka nam je često govorila i o smrti, no ne sa žalošću. Ona nam je smrt prikazivala i slikala kao čas povratka u Očevu kuću, u vječnu sreću u Bogu, samo se to mora postići čestitim životom. Spominjala nam je našeg oca i govorila nam je da nas on tamo gore čeka. A za slučaj ako bi otac još uvijek morao čekati pred nebeskim vratima, mi smo svaku večer za njega molili da što prije dođe u nebo.

Već u to vrijeme dolazila mi je misao: kako bi bilo lijepo kad bih postao svećenik.

UTJECAJ PLEMENA Već sam spomenuo, da pripadam plemenu Bemba, ali pravo ime mog plemena je Jumbo ili N'gumbo, a ono

Mladomisnik Feliks Kalebwe

je samo jedan dio plemena Bemba. Pleme je uglavnom smješteno u području oko jezera Bangweulu, u kojem uvijek ima dosta ribe, koju ljudi hvataju da im bude kao prismok uz naše poznate žgance.

Poznato vam je, jer se o tome mnogo piše, da pleme kao cjelina ima velik utjecaj na svakog svog člana. Čini mi se da to neki previše naglašuju, pa izgleda da je među svim plemenima isto. Ne bih želio reći da ono što se piše nije istina, već da takva pisanja se odnose na određeno pleme, a ne na sva plemena. U mojem plemenu ta neobična kontrola i utjecaj nisu tako jaki u današnje vrijeme zbog civilizacije koja veoma brzo prodire u sva naša, pa i najudaljenija sela.

UTJECAJ RODAKA Što je rođak bliži to je njegov utjecaj veći na odluku koju mladi ljudi trebaju donijeti. Najveću ulogu u svemu tome igra ujak, mamin brat. To je stoga što su uglavnom sva naša plemena u Bantu skupini matrijahalna. Tako će mladi tražiti dopuštenje za ženidbu svoga ujaka, a ne oca. Isto to vrijedi i ako žele poći u školu ili na posao u grad.

Što se tiče mog svećeničkog poziva svi su me moji rođaci blagoslovili, a oni neki koji se nisu s tom mojom odlukom slagali, šutjeli su i zamišljeno mahali glavom pitajući se što li će sve to biti.

Puno se govori kako su po našoj afričkoj kulturi posebno naglašeni brak i rađanje djece. To je za nas posve prirodno, jer koliko više članova ima jedno pleme, to je snažnije i uglednije. Neki misionari i laici stalno upiru prstom u to dokazujući da je to glavni razlog zašto nema dovoljno svećenika i svećeničkih zvanja u Africi. Govoreći iz svoga vlastitog iskustva i poznavajući napose svoje plemenske običaje moram reći da to nije posve točno. Zar nije nekoć i u kršćanskim zemljama obitelj s mnogo djece bila kao uzor kršćanske obitelji, i baš iz takvih obitelji dolazili su zdravi mladi svećenici. Razlika je samo u tome što su kod nas bili po srijedi plemenski razlozi, a tamo kršćanski. Treba stoga ovim našim plemenskim razlozima dodati kršćanske razloge, prožeti ih kršćanstvom, pa će i iz naših obitelji dolaziti svećenička zvanja.

POTICAJ ZA SVEĆENIČKO ZVANJE U mome kraju bila je škola Bijelih otaca. Između učenika te škole izabrali su se svećenički kandidati. Takve mladiće svi su u selu veoma poštivali i cijenili. I neki moji rođaci pokušali su poći tim putem, ali nisu ustrajali. U meni je rasla želja da i ja jednog dana pođem u tu školu. No tada se još nikome o tome nisam usudio ništa reći.

U moje vrijeme bila je velika rijetkost da netko svrši škole. Naime, imali smo malo škola, a osim toga poći u školu značilo je napustiti pleme, rodbinu, i živjeti s bijelim ljudima.

Neki od mojih rođaka bili su učitelji u pučkim školama, pa su mi velikodušno pomogli da i ja započnem dugi put školovanja.

Kasnije sam u Lusaki svršio stolarski zanat sa dobrim uspjehom. Tu sam se upoznao s Isusovcima. Oni su me primi u svoj red i već slijedeće godine poslali me u novicijat u Indiju u Bombay. Tu sam 1965. započeo svoj novicijat. Nakon svršenog novicijata pošao sam u Poonu, isto u Indiji, i tu sam svršio filozofske nauke. Teologiju sam studirao u Dublinu u Irskoj i tu sam zaređen za svećenika 23. lipnja 1972. godine. Sada me poglavari šalju na daljnje studije u Rim na papinsko sveučilište Gregorijanu.

Molitve moje majke su uslišane. Postao sam svećenik Isusa Krista, u kojega je ona stavila sve svoje pouzdanje. Dug je bio taj put do oltara, ali je bio lijep i nadajmo se da će biti plodonosan.

Drago mi je da sam mogao doći u zemlju iz koje su u moju domovinu došli meni tako dragi misionari i iz koje će doći još novi. Neka Gospodin blagoslovi ovu Vašu zemlju i njezine stanovnike dajući svakome obilje milosti tako da bi još dugo mogli slati k nama u Zambiju toliko nam potrebne misionare.

Felix Kalebwe
zambijski isusovac

ZAIRE

Javlja se S. Anka Luketić

Iz misije Kindu u afričkoj državi Zaire javlja se ponovo sestra Anka Luketić zahvaljujući se na primljenim darovima.

Kindu, 20. srpnja 1972.

Dragi dobročinitelji!

Opet smo dobile radosnu vijest da nam stiže pomoć za naše mnoge potrebe. A ovih dana stigao je i paket s markama. Najveća hvala na tim darovima! Dobro je kad dođe malo veća svotica, jer onda se može podijeliti na više potreba. Nešto od dobivenog dara ponijela sam u Malemba Nkulu za gubavce naše sestre Miriam. A za svoje sirote kupila sam nešto riže, jer nam je upravo ponestalo.

Mjesec dana bila sam kod naših sestara Sofije i Miriam u Malemba Nkulu. Bile su veoma vesele što sam ih posjetila. Sa setrom Sofijom razgovarala sam hrvatski, dok je naša draga doktorica sestra Miriam govorila samo francuski. Ona razumije sve hrvatski, ali ne polazi joj za rukom da piše ili govori hrvatski. Zajedno smo slušale gramofonske ploče s hrvatskim pjesmama. No nisam htjela staviti onu pjesmu »Zagreb, Zagreb..«, jer bi ih srce previše boljelo. One su svoj Zagreb ostavile iz ljubavi prema Bogu i dušama, ali ipak narav je tu, a s njom i patnja, jer se ni misionar ne pretvara u anđela koji ne bi ništa osjećao.

Naša doktorica je u svome zvanju pravi stručnjak, ali još je veća u ljubavi. A da vidite kako samo siromašno živi! Sama bi htjela tolikima pomoći, ali ne dobiva ni s jedne strane pomoći. Ima na brizi 66 siročadi i gubavaca kojima ne znam broja. Kad sam sve to vidjela, odlučila sam da ću darove s njima dijeliti, ma koliko malo došlo iz domovine ili s koje druge strane. Tako smo se dogovorile. Moje su mi sestre ovdje u Kindu rekle: »Kad podijeliš, pa što će tebi ostati?« No ja računam na Božju pomoć i velikodušnost prijatelja misija. Sad što god mi daruju bit će za tri naše hrvatske misionarke u Zairu.

Sestra Sofija željela je pohoditi svoje u domovini, ali nema joj tko platiti put, a država nam ga više neće plaćati, kao što je to činila do sada. Sestra Sofija poučava u učiteljskoj školi, a ujedno nastoji pomoći seoskoj sirotinji, koje ima preko stotinu.

Kod njih tamo je veća bijeda nego ovdje. One su mi na rastanku htjele dati nešto na poklon, ali nemaju ništa. Našle su nešto pamuka, pa su mi to dale da mogu plesti moje djevojčice. Doktorica mi je dala kipić Majke Božje što ga je dobila od nekoga na poklon.

Ne zaboravite nas u našoj bijedi!

Sve Vas puno pozdravlja i u svoje ime i u ime svojih sestara

odana Vam u Kristu
s. Anka Luketić

Iz života Crkve

PROGLAŠENJE EDITE STEIN BLAŽENOM

1942. pred trideset godina, umrla je u nacističkom logoru u Ausschwitzu karmelićanka Edita Stein. Kölnski nadbiskup Höffner služio je prigodom proslave tridesetgodišnjice smrti te obraćenice u samostanskoj karmelićanskoj crkvi u Kölnu zadušnicu, izjavivši tom prilikom da je dijecezanski proces za beatifikaciju te mučenice završen.

Edita Stein rođena je 1891. u Breslavi. Majka joj je bila Židovka. Sve do 21. g. smatrala se ateistikinjom. Bila je najprije učenica, a zatim asistentica profesora Huserla u Freiburgu. 1922. g. prešla je na katoličku vjeru, a 1933. stupila u Kölnski karmel. 2. kolovoza 1942. g. uspio ju je Gestapo u Nizozemskoj, odvukao u Ausschwitz, i tamo joj je oduzet život 9. kolovoza iste godine.

Danas je poznata po cijelom svijetu, osobito zbog izdanih filozofskih i duhovih knjiga. Razne izdavlačke kuće u Njemačkoj izdale su u više navrata njezine spise. Mnogi su prevedeni i na druge jezike. Proglašenje blaženom imalo bi posebno značenje. Bila je židovskog porijekla, bavila se znanošću, žena koja je znala kritički misliti. Proučavala j smisao života i pronašla put u Kristu i u Crkvu. Na koncu života izžarivala je neobično snažno ljubav, kojom se preobražava svijet.

KRŠĆANSTVO U ITALIJI

U Časopisu »Ateizam i dijalog«, što ga izdaje Tajništvo za one koji ne vjeruju biskup Tagaste msgr. Antonio Mauro govoreći o sekularizaciji u Italiji iznosi nekoliko zanimljivih podataka, iz kojih se vidi da je Italija još uvijek prožeta kršćanstvom. Naime, 30 do 40 posto Talijana redovito vrši vjerske dužnosti, dok ih od vremena na vrijeme ispunjava 70 posto. Samo 5 posto Talijana izjavilo je da se osjećaju ateistima. Pa ipak 50 posto Talijana nije ozbiljnije shvatilo vjeru, niti ona za njih predstavlja ozbiljni problem. Vjera jednostavno nije ušla u njihov život, iako je mnogi od vremena na vrijeme prakticiraju. Upravo među tim vjerski ravnodušnim ljudima današnje sekularizirano raspoloženje nailazi na pristalice. Ipak se među mladima javlja sve više zanimanje za vjerske probleme. Moglo bi se reći da su mladi sve više i autentičnije religiozni, često mnogo više nego stariji.

TAJWAN: AZIJATSKI OBLIK KRSCANSKE TEOLOGIJE

Skupina stručnjaka — deset svećenika i jedan — laik — već dulje radi na otoku Formozi kako bi prilagodili predavanje teologije shvaćanju i mentalitetu onih azijatskih naroda koji su pod izravnim utjecajem stare kineske kulture, a prema tome i konfucijevstva.

Djelovanje spomenute komisije neposredno kontrolira, naravno, episkopat tih zemalja, a započelo je kao plod prošlog godišnjeg sastanka u Hong Kongu biskupa predstavnika Koreje, Vijetnama, Japana, i dakako, Kine. Prilagođivanjem kršćanske teologije kineskom mentalitetu pozabavio se nedavno i biskup Tajwana msgr. Pavao Ceng. Prema njemu teologija ima svoje izvore u Sv. predaji, što ostaje uvijek jedna te ista na sjeveru kao i jugu, na istoku kao i na zapadu, u Kini kao i drugim zemljama. No ovdje se radi o tumačenju objavljenih istina, što se mora vršiti izražajnim sredstvima koja su vlastita svakoj pojedinoj kulturi. Ako se u Kini teologija ne bude predavala na način koji je pristupačan kineskom shvaćanju, ona će ostati nešto strano i mrtvo, što više, smatrat je nečim zapadnim i prema tome tuđim kinskoj kulturi.

AFRIČKA A NE KRSĆANSKA IMENA

Predsjednik afričke republike Zaire, general Mobutu, ponovno je izdao zabranu da se u njegovoj zemlji daju kršćanska imena. Prema francuskim novinama La Croix, po tom dekretu bit će svaki misionar koji daje ime kršćanskih svetaca kažnjen tamnicom od 6 mjeseci do 5 godina. Tako je nedavno neki belgijski misonar protjeran iz zemlje što je kod krštenja kratio dati djetetu afričko ime. Mobutu i tim želi provesti svoju »politiku koja hoće istaći izvornost i osebujnost afričkog života«.

BIBLIJA JE PREVEDENA NA 1473 JEZIKA, ustanovilo je nedavno vašingtonsko Geografsko Društvo u jednom kulturno-zemljopisnom istraživanju. Pripravlja se daljnjih 500 prijevoda u razne jezike. Najviše truda i vremena iziskuje prijevod Starog i Novog zavjeta u jugozapadne afričke Nama-jezike, ali i oni su u pripremi.

KARDINAL ŠEPER NA MARIJANSKOM HODOCAŠĆU U AUSTRIJI

Prije tri godine vjeroučitelj dr. Goer kod posvete obnovljene slike Majke Božje u Roggendorfu u Donjoj Austriji uveo je hodočašće na to mjesto svakog 13. u mjesecu, kao u Fatimi. Svrha je bila da to bude mjesto molitve za velike potrebe Crkve. Na taj dan bude po nekoliko tisuća hodočasnika svakog mjeseca, te je u te tri godine prošlo tuda 140 tisuća ljudi, starih i mladih, a neki s ponosom ističu kako nisu propustili ni jednog sastanka. Tako da je to postalo mjesto sabranja ustrajne molitve.

Za 36. hodočašće, dakle točno iza tri godine, vodio je 13 rujna ove g. to hodočašće u pratnji bečkoga kard. Königa i gradišćanskog biskupa Stjepana Laszla, naš kard. Franjo Šeper. U svečanoj propovijedi iznio je ove misli:

Govori se o krizi vjere, da, o nestanku i sumraku pobožnosti prema Majci Božjoj iza Drugog vat. koncila. To 36. mjesečno hodočašće oprovrgava takove tvrdnje. Možda se mrači u nekim glavama, ali ne u srcima vjernoga puka.

Osobitost ovog hodočašća Maria-Roggendorf jest u tome što ovamo ljudi dolaze manje radi svojih malih osobnih potreba nego se tu moli za velike potrebe Crkve i svijeta za učvršćenje u vjeri, za duhovna zvanja, obnovu Crkve i mir u svijetu.

Vjera je temelj kršćanskog života, izvor iz kojeg crpimo srčanosti za taj život. Vjerovati znači reći dá riječi Božjoj, prihvaćanje Božje objave, žarko predanje u ljubavi na tu Božju riječ i objavu.

Crkveno učiteljstvo mora objavu vjerno čuvati u njezinoj istinitosti i čistoći. Različitih mišljenja bilo je već za apostola, i uvijek. No danas živimo, dakako, u osobito velikoj zbrci, sve se postavlja u pitanje i istine vjere kao i zakoni čudoređa. Kad god se time hoće vjera iznova protumačiti u dobroj nakani da se na taj način približi mladeži te intelektualcima. U tom nema ništa zla. Zlo bi bilo kad bi se kod toga gubila bit vjere.

Na pitanje što se stavlja tolikim ljudima: što sad treba da vjerujem, treba odgovoriti: Prava je vjera ona koju uči crkveno učiteljstvo. A to je zajedništvo biskupa s papom na čelu. Nije svaki biskup crkveno čiteljstvo. Vjernici treba da upoznaju pravu vjeru u onom što uči rimski biskup, papa, kako je rekao već sv. Irenej. Nije odlučno mrtvo slovo Pisma, nego to živo učiteljstvo.

Marija je uzor vjere. Stoga ćemo se obratiti toj našoj Majci i moliti je da ona u nama i u čitavoj Crkvi sačuva pravu vjeru.

Po ulicama pratili su Kardinala Šepera glazbom, zastavama, cvijećem, a iznenadili su ga osobito Hrvati iz Gradišća, koji su mu otpjevali uz glazbu kao svom zemljaku nekoliko skladnih hrvatskih pjesama, na kojima je posebno srdačno zahvalio.

GLUMAC POSTAO KATOLIK ZBOG SINOVA OZDRAVLJENJA

Engleski 58-godišnji glumac Ilec Guiness ima sina Mateja koji je više godina bio uzet od dječje paralize. Dok je otac kao glumac bio zbog snimanja nekog filma u Rimu, pohodio je jednu katoličku crkvu da se pomoli za sina koji je od pete godine života nije mogao kretati bez bolesničkih kolica. Ljudski govoreći molitva je bila bez izgleda, jer su sve liječničke vještine bile otkazale. I nije bilo nade u ozdravljenje.

Kad se glumac vraćao u London, na aerodromu dočekao ga je i otpratio sin

Matej, koji je doduše bio još uvijek u kolicima, ali ih je prviput mogao sam pokretati. Iza nekoliko dana već je pravio prve korake i hodao. Za to neočekivano ozdravljenje liječnici nemaju objašnjenja. A glumac Alec Guiness osvjedočen je da je to bilo pravo čudo te se dao krstiti i postao katolik.

SMRT EKUMENSKOGA PATRIJARHA ATENAGORE I NJEGOV NASLJEDNIK DIMITRIOS I

U srpnju o. g. umro je u 86. godini života ekumenski patrijarha Atenagora. Kad je Sv. Otac čuo za Patrijarhinu smrt, povukao se u svoju privatnu kapelicu i molio za pokoj njegove duše.

Patrijarh Atenagora slomio je kod pada bedrenu kost. Bio je prevezen odmah u bolnicu. Činilo se da nije ništa pogibeljno, no kako je trpio i od bubrežnih smetnja, došlo je do komplikacije koja je prouzročila smrt. Podijelili su mu prije toga posljednju pomast.

Rodio se pok. patrijarha Atenagora 1886. u Janjini, koja je onda potpadala pod tursko carstvo. Teologiju je svršio u Halkiju. Svećeničku je službu vršio u raznim mjestima grčke Makedonije. G. 1923. bio je imenovan mitropolitom Krfa, a 14 g. kasnije arhiepiskopom Njujorka i primasom Amerike za sve tamošnje pravoslavce. 1937. bio je izabran za carigradskoga arhiepiskopa i time za ekumenskoga patrijarha svih pravoslavnih.

S patrijarhom Atenagorom nestalo je jednoga od najjačih pobornika za jedinstvo pravoslavne Crkve s katoličkom. Njegov je rad naišao na mnogo zapreka, a najviše sa strane ruskoga patrijarhata, koji sebe drži prvakom pravoslavne Crkve.

Kad je započeo Drugi vatikanski koncil, Atenagora je u tomu gledao prigodu za približavanje. Ali se ruski patrijarh Aleksije bio žestoko opro Atenagorinu putu u Rim. Ipak je Atenagora uspio da se sastane tri puta s Papom. Prviput u Jeruzalemu 1964, zatim u Carigradu 1967, i konačno te iste godine od 26. do 28. studenoga u Rimu.

Prigodom nekog pohoda novinara u njegovu priprostu stanu u Fanaru Atenagora je izjavio: Pavao VI najveći je Pavao iza sv. apostola Pavla. Ne brine se samo za današnju Crkvu nego i za onu u budućnosti... Teolozi su zapreka i uzrok podijeljenosti između onih koji se klanjaju Kristu, ljube Bogorodicu, piju, ili bi barem morali piti iz istoga kaleža. Teolozi daju prednost hladnom i znanstvenom tumačenju pred osjećajima. Znanost je bitna stvar, ali ako ide na štetu bratske ljubavi, postaje praporac koji zveči. To je istakao Apostol Pavao, a to pokazuje i papa Pavao koji u odnosu prema ljudima stavlja na prvo mjesto bratstvo i ljubav.«

Atenagora je uživao poštovanje svih pravoslavnih, ali je ipak doživio mnogo nerazumijevanja i kritike ne samo s ruske strane nego i s grčke. U odnosima s Rimom smatrali su ga naivnim, a u stvari pokazao je pravu kršćansku ljubav. U svojoj sobi ispod slike Bogorodičene bila je i slika Pavla VI. Ljubio je sve bez razlike vjere i narodnosti u duhu proživljene ljubavi — za ljubav Kristovu.

Iza Atenagorine smrti na trgu sv. Petra u 12 s. Papa je govorio o Patrijarhinoj smrti. Spomenuo je kako o carigaradskom Patrijarhu čitav svijet govori s divljenjem i poštovanjem. — I Atenagora i Papa podržavali su prijateljske veze ispunjene povjerenjem. Papa je spomenuo kako su se triput sastali i stotinjak puta izmijenili pisma, koja su uvijek bila puna težnje da se ostvari jedinstvo među Crkvama, da se jednoga dana sjedine oko istoga euharistijskoga stola i podijele isti Kristov kalež. Papa je spomenuo kako ova neispunjena želja carigradskoga Patrijarha ostaje kao baština i poticaj te znači stalnu dužnost.

Patrijarh Atenagora bio je snažna tjelesna figura. »Šira od njegova zagrljaja i dugih snažnih ruku — rekao je Sv. Otac — bila je njegova opća ljudska, kršćanska i velikosvećnička ljubav. »Pokojni se Atenagora izdizao svojim orlovskim duhom iznad povijesnih strasti stoljetnih sukoba između Istočne i Zapadne crkve, nije bolovao od povijesnih spočitavanja. Njegova se ljubav, grijana i poticana Kristovom ljubavi i molitvom da svi budu jedno, nije dala sputati u uske intelektualne kategorije i obruče ljudskih strasti, a sve tobože radi opreza, već je ne samo mollo, žudio i govorio o jedinstvu već je i radio svim silama na tome da dođe što prije do jedinstva bar ovih dviju sestrinskih Crkava. Prava je sablazan, znao je ne jedanput reći, da danas, kad se nastoji u cijelom čovječanstvu kako bi došlo do jedinstva između naroda i zajednica, da ove dvije velike Crkve Kristove stoje još daleko jedna od druge. Mi moramo biti poslušna sredstva Božje Providnosti. Moramo biti svjesni da proživljavamo »velike trenutke« povijesti. A ovu dalekovidnost, ovu snagu i duha i ljubavi, crpao je iz žive vjere u Krista, u prvu crkvu apostola i crkvenih otaca poput Pavla VI.

Sada Atenagorini posmrtni ostaci počivaju na grčkom grobilju Balikli neposredno izvan gradskih zidina Carigrada. Na istom grobilju pokopani su i prijašnji patrijarsi. — Kod pogreba prisutna je bila i delegacija Svete Stolice, koju je vodio predsjednik Tajništva za sjedinjenje kršćana kardinal Willebrands.

NOVI PATRIJARH DIMITRIOS I

Iza smrti Atenagorine izabran je i ustoličen novi carigradski patrijarh Dimitrios I. Od 15 glasova Stalnoga sinoda dobio je 10. On je 269-ekumenski patrijarh i duhovna glava pravoslavnih istočnih Crkava.

Iza izbora održao je govor u kojem je izjavio da će poći putem koji je zacrtao njegov predšasnik:« Slijedit ću korake velikoga Atenagore. Bit ću svećenik, i u ovoj Crkvi neće se voditi politika«. Pozdravio je nadalje u govoru »časne poglavare pravoslavnih Crkava« i Pavla VI, kojega je nazvao »primus inter pares — prvi među jednakima u cijeloj Crkvi Kristovoj, časni stariji brat, biskup staroga Rima i patrijarha zapada«.

Patrijarsi Dimitriosu I 58 je godina. Rođen je u selu Tarabaya na obali Bospora. Za svećenika je zaređen 1942. g. Teološke nauke završio je na fakultetu u Halki i Kanadi. Prvu svećeničku službu vršio je u Iranu, gdje je organizirao grčko-pravoslavnu zajednicu. Od 1945. do 1965. bio je episkop eparhije Ferikož, a zatim Ilije sve do prošle godine, kad je bio i imenovan mitropolitom otoka Imbrosa i Tenedosa u Egejskom moru. A sad će poći tragovima velikoga predšasnika Atenagore kako je sam izjavio.

PARISKI NADBISKUP VOZAČIMA AUTOMOBILA

Svaki vozač koji zna da nije sposoban upravljati taj čas motornim vozilom, a ipak ide na put, teško griješi. Tako je rekao nadbiskup Pariza, kardinal Marty u biskupskoj okružnici što ju je uputio svojim vjernicima prije početka ferija.

Spomenuvši golem broj onih koji su smrtno stradali prošle godine na francuskim cestama, a samo kroz mjesec lipanj, srpanj i kolovoz poginulo je 4700 ljudi na francuskim cestama, upozorio je kardinal svoje vjernike kako auto nije igračka. Auto je prevozno sredstvo koje bi imalo čovjeku služiti, a ne uništiti ga.

»Istina je — piše pariški nadbiskup — nitko ne namjerava ubiti sebe ili drugoga. Ali mnogi postaju jednostavno robovi automobila. Oni sebi umišljaju da su na taj način nešto vrednije od drugih. Smatraju se iznad zakona. Ne podnose napor ni ograničenje svoga temparamenta. Jednom riječju, stvaraju od svog automobila idol, njemu služe, bez ikakva obzira prema drugima, prema sebi i Bogu«.

Zatim Kardinal navodi pet primjera objektivno velike krivnje u moralnom značenju: Preticati, a da se nema potpuni pregled situacije; piti ma da se zna da se mora kasnije voziti; upravljati vozlom iako se pozna fiziološka nemoć, a bez odmora, voziti najvećom brzinom bez neophodne potrebe; ne kontrolirati i ne brinuti se za svoj auto. — »Mislim, piše Kardinal na kraju pisma, da kršćanin koji ne vodi računa o spomenutim osnovnim pravilima, teško i javno griješi, jer takovim činom prekida vezu sa zajednicom, koja priznaje stvoritelja i učitelja života — Boga«.

PREURANJENA PJESMA ZA PRESAĐIVANJE SRCA

U prosincu 1967. svijet je klicao od veselja kad je Kristijan dr. Bernard stavio bolesniku tuđe srce, i pacijent je ostao na životu. Pjesma o »vječnom životu« vijala se oko svijeta. Dr. Bernard izvodio je nove operacije. Za njim američki kirurzi, onda francuski, i napokon

se činilo da će se to moći provoditi u svim naprednim zemljama.

No njemački su liječnici upozoravali na pogibli, tako nobelovac dr. Forssmann, pa kirurg srca Derra. Opomoninjali su da je presađivanje srca riskantna stvar, odviše problematična i s premalo nade za uspjeh. No te su sumnjičare nazvali nesposobnim kukavicama. Vjerovalo se u neograničenu mogućnost medicine i pobjedu nad prirodom.

Ali iza pobjednosnog klicanja nastalo je otrežnjenje i razočaranje. Osobito među američkim presađivačima srca. Oni vladaju operacijskom tehnikom, ali ne mogu postići to da ljudski organizam ne izbaci iz sebe tuđe tijelo. Sve manje ljudi s presađenim srcem preživi dulje vremena.

Od 170 registriranih pacijenata u Sjedinjenim Američkim Državama 150 ih je umrlo u prve dvije godine. Dr. Cooley izveo je u Houstonu 22 operacije. No nijedan pacijent nije više na životu.

Dr. Bakey izjavio je sredinom srpnja ove godine: »Ja neću više vršiti te operacije. Rezultati nisu dobri«. Točno prije 4 godine objavile su novine po čitavom svjetu sliku šestorice Amerikanaca s tuđim presađenim srcem. Devet mjeseca iza toga svi su bili mrtvi.

Kod tri presađivanja 1969. g. u Njemačkoj svi su pacijenti umrli neposredno iza operacije. Za četvrtog se nije našlo prikladno srce, a taj živi i danas. Život je konačno dar Božji, ovisan od Boga stvoritelja života.

IZ MISIJA O PIGMEJCIMA — IZVADAK LISTA MISIONARA (Fides 12. VIII 1972)

Đoum. — »Djelovanje među pigmejcima — patuljastim ljudima — nije otežan klimom, jer je ta izvrsna, pa ni neugodnostima života u zabačenim krajevima, nego najveća su zapreka oni sami, njihova lijenost. Rad je za njih kao nešto iz priče. Oni su neobično mila mala stvorenja, vrlo jednostavni, tako da se na njih čovjek i ne može ljutiti. No imaju, barem prema našim pojmovima, toliko mana da se u radu oko njih doživljava neprestano mnogo razočaranja. Zamazani su, bez kakova smisla za higijenu, lijeni, nepostojani, nepažljivi. Roditeljima ne pada ni na um da uče djecu red, da se umivaju ili idu u školu. Rane nikad ne očiste, pa ni trn ne vade iz noge, makar dijete od boli urlalo. A čemu kopati jamu za zahod kad se može po starom običaju samo zaći za kuću?

A prije svega nemoj misliti da si nešto postigao ako ti je pigmejac rekao »da, hoću«, ili zadao časnu riječ. On odgovara na sve sa »da«, i kad to znači »ne«. On misli otprilike ovako: »Kažem ti »da« zato jer znam da ti je to drago. Ako naime kažem »ne«, ti ćeš se ljutiti i nastaviti raspravu.« Stoga pigmejac kaže »hoću« činovniku kod uprave, misionaru, poslovodavcu, a onda ode i sakrije se u šumu.

Odvajkada živi pigmejac od lova, iz ruke u usta, a ne brine se ni za što unaprijed. Neka mjesta iz Sv. pisma ne valja im uopće spominjati Npr. odsjek o pticama nebeskim koje niti siju niti žanju. Više valja naglasiti rad, počevši od onoga »u znaju lica služit ćeš kruh« pa prikazivati zanatliju Josipa te Isusa, prispodobu o talentima. Protiv rada ima pigmejac duboko prirođenu odvratnost. Većinu vremena provede sjedeći i brbljajući u kolibi. Ali onda jauče da nema što pojesti ni obući, da posjednik iskorišćuje njegovu nevolju i sili ga na rad za jadnu plaću, toliko da ima barem jesti. Teško je reći što valja više osuditi: lijenost pigmejaca ili način kako su skorištivani od posjednika.«

DUHOVNE VJEŽBE

U teološkom sjemeništu u Pricentonu u sjeveroameričkoj državi New Jersey održali su prvi put zajedno duhovne vježbe katolički svećenici i protestantski ministri. Davao ih je poznati amerčki televizijski propovjednik Fulton Sheen (Šin), nadbiskup Rochestera. On često propovijeda duhovne vježbe i drži konferencije za svjetovnjake. Prošle je godine održao predavanja na 40 raznih svjetovnih sveučilišta u Americi.

KATOLICKA CRKVA U BRAZILU ima 3 kardinala, 242 biskupa i nadbiskupa te oko 13.300 svećenika. Osim toga u Brazilu djeluje 115 muških redovničkih i 330 ženskih zajednica. A postoji oko 5.000 župa.

DOBROTVORNO DRUSTVO UNESCO, koje nastoji poboljšati životne prilike u svijetu, izračunalo je da od 2 milijarde i 300 milijuna ljudi na zemlji 310 milijuna hoda bez kakove odjeće, 700 milijuna samo s pojasom ili sličnim pokrivalom. Pravu odjeću nosi mlijardu i 310 milijuna, a isto toliko stanuje ih u kakvoj kući. U kolibama živi 710 milijuna, a bez ikakova stalnog krova 280 milijuna.

POLJSKO KATOLICKO SVEUCILISTE u Lublinu može postojati i djelovati jedino s pomoću i darovima dobročinitelja. Bilo je došlo u veliku novčanu krizu. No nedavno je javljeno kako je »Društvo prijatelja« koji skupljaju darove i prinose predalo 9 milijuna zloti i time spasilo postojanje i rad toga katoličkoga sveučilišta.

IZLOŽBA KNJIGA U VATIKANU

Ovog je ljeta otvorena u Vatikanu izložba izdanja koja su tiskana u papinskim tiskarama počevši od vremena kad j pronađen tisak pa do danas. To je drugi čin Sv. Stolice kojim ona sudjeluje u međunarodnoj godini knjige što ju je organizirao UNESCO. Prije je bila izložba biblijskih rukopisa.

Prvi dio izložbe posvećen je prvim rimskim tiskarama, to su tzv. »Prototipografi Romani«. Prvu tiskaru u Rimu otvorila su dva njemačka klerika: Sweynheym i Pannartz. Oni su počeli radom 1464. u Subijaku, a tri godine kasnije u Rimu. Tiskali su Sv. pismo, svete oce te latinske i grčke klasike.

Drugi dio posvećen je tzv. Tiskari Rimskoga puka — Typografia del Popolo Romano, koju je osnovao g. 1564. Pijo IV. Ta je tiskara izvršila osobito velik posao iza Tridentinskoga koncila, tiskajući liturgijske, katehetske knjige i druga koncilska izdanja.

Zatim dolaze izdanja Vatikanske tiskare što ju je osnovao 1587. Siksto V, po dalekom porijeklu iz hrvatskih krajeva. Iza dvije godine podigao je Siksto V još jednu tiskaru, »Tipografia camerale.« Ta je radila sve do okupacije Rima od talijanske vojske prošloga stoljeća, a služila je za službene državne dokumente.

Veliko značenje imala je i tiskara Propagande, koja je osnovana 1626. g. Tu su se tiskale liturgijske knjige, katekizmi i knjige za evangelizaciju na raznim jezicima. Tu je tiskano i nekoliko glagoljskih misala, brevijara i drugih glagoljskih priručnika.

Vatikansku i Propagandinu tiskaru spojio je 1884. g. Lav XIII u današnju Poliglotu, poznatu po cijelom svijetu. U njoj se tiskaju knjige na gotovo svim jezicima svijeta.

Josip BADALIĆ

K N J I G E

● Upravo je iz tiska izašla knjiga »PREDZADNJI LJUDOŽDERI«. To je pripovijedanje jednog misionara iz Nove Gvineje, koji je godinama radio među Papuancima ljudožderima. Vratio se odanle 1947. godine i onda opisao svoj život, rad i doživljaje među tim primitivnim ljudima. Knjiga se čita nadušak, a pojedina poglavlja potresaju čovjeka do dna duše. Knjiga je ukusno opremljena. Cijena joj je 15 dinara, a naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699. Prihod od te knjige namijenjen je našim misionarima u Bengaliji i Zambiji.

● Dr Božo Vuco izdao je knjigu »OBRANA MOGA VJEROVANJA«. Kako je knjiga već raspačana to je on spremio novo izdanje, jer mnogi još traže knjigu. Stoga oni koji knjigu žele neka mu se jave dopisnicom i označe da li žele jedan ili više primjeraka. Prema tome će se odrediti broj istisaka. Knjiga će imati oko 200 str. Cijenu još nije mogao odrediti, ali nikako neće biti iznad 20 dinara. Narudžbe slati na: Dr Božo Vuco, Put žrtava 1, 58300 Makarska.

● Tko želi imati DŽEPNI KALENDAR ZA 1973. GODINU, neka ga naruči na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699. Omot kalenda-

ra tiskan je u pet boja, a ima dva motiva: jedan je svetište Majke Božje Kraljice Hrvata na Sljemenu kraj Zagreba, a drugi: Svetište Majke Božje Bistričke, pred kojim stoje dvije naše Hrvatice iz Bačke. Cijena je 2 dinara.

● Možete nabaviti knjigu »ŠTO VJERUJEM«, koju je napisao francuski katolički filozof i književnik Jean Guitton. Tu pisac veoma trijeznim načinom daje pregled svoga životnoga puta i vjerovanja. U prvom dijelu obrađuje temu: Ispit istine; u drugom: što ja mislim; u trećem: intimni poticaji; u četvrtom: perspektive. Knjiga se naručuje: Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Cijena je 20 dinara.

● Još ima na raspolaganju knjižica za devetnicu Petru Barbariću, koja je izašla pod naslovom »DEVET DANA S PETROM BARBARIĆEM«. Knjižica je veoma ukusno opremljena, a ima oblik molitvenika. Narudžbe slati: Rudolf Breber, Palmotićeva 33, 41001 Zagreb, pp. 699., cijena joj je 5 dinara.

● U pripremi je ovećí životopis PETRA BARBARIĆA ilustriran mnogim slikama, neke će od njih biti i u boji. Napisao ga je vicepostulator kauze za proglašenje blaženim Petra Barbarića, vlč. Josip Antolović DI. koji je prije toga obišao sva mjesta gdje je Petar živio. Cijena će biti naknadno javljena, ali se možete već sada predbilježiti. Narodžbe slati na gornju adresu.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju i svim svetima na svim primljenim milostima. — Marija Biljan, Senj.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu i sv. Antunu na milosti što mi je sačuvan život moje kćerke Marije u prometnoj nesreći. — M. Kovač, Zagreb.

— Za sve primljene milosti u prošloj godini, napose za sretno položen diplomski ispit moga sina zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje molim njihovu pomoć. — Julka Glavica, Čačinci.

— Na mnogim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. I ubuduće molim njihovu zaštitu i pomoć. — Anka Sabo, Slavonski Brod.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. — Milica Japirko, Solin.

— I. Komarić iz Stipanovca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu na jednoj važnoj uslišanoj molbi. — Luca Nikolić, Vareš.

— Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Tereziji, sv. Antunu, sv. Vlahu, Petru Barbariću, ocu Leopoldu Mandiću i ostalim zaštitnicima za uspjelu operaciju i druge primljene milosti. I nadalje preporučamo sebe i naše obitelji da nas i ubuduće štite. — Miho i Franica Bojanović, Dubrovnik.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Trsatskoj, sv. Antunu i ostalim mojim zagovornicima na mnogim primljenim milostima, te im se i nadalje utječem. — M. C., Crikvenica.

— Na nenadanom i izvanrednom ozdravljenju svoje kćeri zajedno s njom zahvaljujem Gospi od svega srca i duše. — Ivan Benković, Županja.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju. Ujedno im preporučujem svoju djecu da budu dobri. — Slavko Kelković, Kraljevec.

— Na primljenim milostima hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Karmelskoj, sv. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću, te im se i nadalje preporučujem. — Anica R., Klenovnik.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje i sretan porod moje kćeri, sretnu operaciju oka moje sestre i mnogo drugih milosti. I nadalje molim za njihovu pomoć. — Zahvalna majka i sestra, Podravski Podgajci.

— Od sveg srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu na velikoj milosti i uslišanoj molbi, što mi ju je udijelilo po zagovoru duša u čistilištu. — F. G., Gabotica.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. — Anka Gerčić, Cavtat.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i svetim zaštitnicima na ozdravljenju. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Marija Sabolić, Hlebine.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj na primljenim milostima, te im i nadalje preporučam sebe i svoju djecu. — B. H., Hlebine.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. — Marica M., Krešćevo.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu i ostalim svetim zaštitnicima za primljenu milost. — G. T., Peteranec.

— U veoma teškoj situaciji mog studija izvanredno mi je pomogla dobra Majka Klaudija. Hvala joj! — Studentica iz Varaždina.

— Za mir, ljubav i zdravlje u obitelji hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. — Marija Š., Ugljan.

— Na ozdravljenju od teške bolesti hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje se uzdam u njihovu pomoć. — Dragica V., Novi Marof.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu te dobrom Ivanu XXIII., koji su mi pomogli veoma brzo u mojoj potrebi. I nadalje im preporučujem sebe i sve svoje. — Anka Mustapić, Cista Provo.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Žalosnoj Gospi i sv. Antunu što mi je sin položio ispit, kao i na drugim milostima. I nadalje im se preporučam. — M. Š., Molve.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, Petru Barbariću i Papi Ivanu na svim primljenim milostima, koje sam u mojim potrebama dobila. I ubuduće se ufam i nadam njihovoj pomoći i zaštiti. Jelka Novaković, Pučišće.

— Na položenom ispitu svoje kćeri zahvaljujem sv. Anti, sv. Maloj Tereziji i Gospi. I nadalje se preporučam. S. M. Zenica.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretan povratak moga sina i njegove obitelji iz inozemstva. S. M. Petrovaradin.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima u bolesti te na dobročinstvima primljenima u cijeloj obitelji. Reza Matuzović, Stitar.

— Hvala Presv. Trojstvu i Majci Božjoj Kutlevskoj na primljenim milostima, osobito što sam ostao živ i vratio se kući na kraju rata. Stjepan Maruna, Podgore.

— Od srca Hvala Presv. Srcu Isusovu i Gospi Sinjskoj te ostalim zaštitnicima za sve milosti u životu. I ubuduće molim njihovu pomoć i zagovor. Paulina Blažević, Split.

— Selo Podrujnica, zaselak župe Bagalovići na Neretvi, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Josipu, što su uslišali molitve karmelićanki u Brezovici i Juršićima, te bolesnice Anice Đojić, kao i za milost da su potakli tolike dobročinitelje širom domovine Hrvatske, da nam pomognu te smo u kratkom roku uspjeli sagraditi novu kapelicu svetog Roka. — Župnik Špiro Vuković.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te ocu Maksimilijanu Kolbe i dušama u čistilištu na primljenim milostima. Čitateljica Glasnika iz župe Desinec.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za pomoć u bolesti. Preporučam i nadalje svoju djecu i unučad. F. J. Varaždinske Toplice.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, te sv. Josipu koji su mi mnogo puta pomogli u mojoj bolesti i drugim nevoljama. Andro Fukša, Gornja Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanim molitvama. I nadalje im se preporučujem. Ana Kovačić, Gata.

— Zahvaljujem Prsev. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Franji Asiškom, sv. Anti i Nikoli Taveliću, za sretno završen studij mog nećaka i na jednoj velikoj milosti koju sam primila. Janja Crnjac, Sl. Brod.

— Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu ostajem stalno zahvalna za veliku milost koju sam postigla po zagovoru sluge Božjega o. Leopolda Mandića. Bila sam uslišana i to potpuno uslišana, pa zahvaljujem na velikoj radosti. Katica Batinić, Dobrota.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretan put sina i njegove obitelji iz Kanade u domovinu te na njihovu sretnu povratku kući. Franka Zic, Punat.

— Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za sretno završen zanat, Janja Karalić, Cerna.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te zaštitnicima sv. Anti, sv. Ivanu Krstitelju, ocu Leopoldu i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučujem. N. S. Potoci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su mi sačuvali muža i sina od tragične smrti, želimo i nadalje ostati pod njihovom zaštitom. Mara Madunić, Cista — Provo.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bl. Djevici Mariji, te sv. Anti na primljenim milostima. T. Vareš.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj, te sv. Antunu za sretan uspjeh u školi. Preporučujem se i nadalje. Damir Oštir, Zagreb.

— Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu te ocu Leopoldu i Petru Barbariću za ozdravljenje djece i na drugim milostima. I nadalje se preporučam. Nada Kupina, Domagović.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na svim milostima koje smo do sada primili, a osobito na zdravlju sina i unuka. Molim i nadalje za svoju obitelj i za sebe. S. K., Sunja.

— Zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te kardinalu Stepincu za uslišane molitve. I nadalje se preporučam. K. Š. S. J., Krašić.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK
SRCA ISUSOVA I MARIJINA

XII PROSINAC - 1972. - GOD. 63. - ZAGREB - CIJENA 1,50

Poštarina plaćena u gotovu

U ovom broju

512 **Pravda, ljubav i mir u svijetu, I. Kukula**

515 **Uloga oca u odgoju starije djece, J. Gusić**

522 **Braća su ostala nepoznata, P. Bulat**

528 **Moja vjera, F. Šipušić**
Djelujuće milosti su nam potrebne
Milosti uzdignuća
Izaijina pjesma o vinogradu
Djelotvorna milost

537 **Obiteljski apostolat, P. Bulat**

541 **Ljubav među ljudima, J. Antolović**

543 **Misije, J. Gusić**
Apostolat laika u misijama
Kroz oluju do duša
Javlja se sestra Emica Verlić
Što radi brat Ilija

550 **Iz života Crkve, Josip Badalić**

557 **Oproštaj**

558 **Knjige, zahvalnice**

Na omotu:

Sveta Misa prigodom posvete crkve u Orehovici, župa Mala Subotica, 24. rujna, ove godine.

→

Počevši od ovoga broja, pa kroz čitavu iduću godinu, objavljivat ćemo život Bl. Djevice Marije u slikama Alberta Dürera. U svakom broju po jedan prizor, po jedan duborez. Ksilografije, duborezi Alberta Dürera važni su u povijesti grafičke umjetnosti, predstavljaju naime početke prenošenja slika na papir, a ujedno i zamjerne umjetničke koncepcije.

NAPOMENA

S ovim brojem završavamo jednu godinu izlaženja Glasnika. Na vratima smo nove godine 1973. Prvi broj koji će ujedno biti i božićni primit ćete prije blagdana Božića. No brige oko ovogodišnjih brojeva nisu završile za upravu i urednika. Srediti treba godišnje račune, a i podmiriti ih treba. Molimo dužnike za ovu godinu da izvrše svoju dužnost. O tome ovisi kako ćemo i kako dugo izlaziti u idućoj godini.

Pretplata za 1973. godinu iznosi 24 dinara, pojedini broj 2 din. Za inozemstvo dvostruko.

»Slavi duša moja Gospodina; duh moj kliče od radosti u Bogu Spasitelju mome, jer milostivo pogleda na neznatnu službenicu svoju. Gle! Odsad će me »blaženom zvati« svi naraštaji, jer mi velike stvari učini Silni, čije je ime sveto, i čije se milosrde proteže od koljena do koljena nad onima koji ga štuju. — Junačko djelo izvede mišicom svojom: rasprši one koji su oholi u misli srca svoga; zbaci s prijestolja vladare, a uzvisi neznatne; gladne zasiti dobrima, a bogataše otpusti praznih ruku; priskoči u pomoć Izraelu sluzi svome, sjećajući se milosrđa — — kao što obeća ocima našim — u prilog Abrahamu i potomstvu njegovu dovijeka.« (Lk 1, 46-55)

NAKANE AM ZA MJESEC PROSINAC 1972.

PRAVDA, LJUBAV I MIR U SVIJETU

NAŠ UDIO U SVJETSKOM MIRU

Prošle smo godine u mjesecu prosincu molili na nakanu, da svi ljudi dobre volje, a osobito vjernici, pridonesu svoj duhovni i moralni prinos za mir u svijetu. Ove nam godine Apostolat Molitve predlaže istu nakanu samo drugim riječima: da molimo za pravdu, ljubav i mir u svijetu. Ta bi nas molitva trebala ujedno da pripravi na proslavu »Svjetskog dana mira«, koji se na prijedlog Pape Pavla VI obdržava po cijelom svijetu na prvi dan građanske godine. Papa je mudro odabrao Novu godinu za Dan mira, da tako u novu građansku godinu udemo probuđenom sviješću o trajnoj i neoprostivoj dužnosti rada za mir.

Kada mislimo na činjenicu, da je današnji svijet još veoma daleko od pravednog, i osiguranog mira, te kad se sjetimo, da su naše sposobnosti i mogućnosti u nastojanju oko mira u svakom pogledu veoma ograničene, obuzima nas malodušnost, pa se pitamo, da li mi na tom području uopće možemo nešto korisna učiniti. Na ovo pitanje odgovorili bismo dvostrukim odgovorom: ljudskim snagama i pred ljudima možemo vrlo malo; s Bogom združeni i pred Bogom, možemo vrlo mnogo.

Pravedni i trajni mir toliko nadvisuje ljudske mogućnosti, pa i onih najmoćnijih i najuplivnijih, da sav njihov napor, makar bio iskren i nesebičan, ne bi mogao uspjeti bez pomoći Onoga, koji svojom Providnošću vlada i upravlja svijetom. No Bog traži suradnju čovjekovu u svim stvarima, koje se odnose na njegovu sudbinu, bilo vremenitu, bilo vječnu. To vrijedi i za stvaranje i osiguranje mira u svijetu. Bog očekuje čovjekov rad. Kada dakle radimo za mir združeni s Bogom, onda zacijelo vrlo mnogo pridonosimo miru u svijetu. Ta se suradnja ostvaruje u prihvaćanju, čuvanju i širenju onoga mira, koji nam je Gospodin na zadnjoj večeri namijenio: »Ostavljam vam mir; mir, i to svoj, dajem vam. Ja vam ga ne dajem, kakav svijet daje« (Iv 14, 27). »Ovo vam rekoh, da u meni imate mir. U svijetu ćete imati patnju. Ali, ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet« (Iv 16, 33).

ISTINA — NAJDUBLJI TEMELJ MIRA U SVIJETU

Možda se u naše vrijeme nijedna riječ tako često ne spominje kao riječ »mir u svijetu«. U stoljeću, u kojem živimo, svjetski je mir doživio teške udarce. Sjetimo se prvog i drugog svjetskog rata, koji su mijenjali lice svijeta, ne samo u političkom, nego i socijalnom, kulturnom i religioznom pogledu. Pa i mir, koji danas svijet uživa, ne može se nazvati pravim mirom, dok se na više strana vode ozbiljni ratovi, a mnoge države troše najveći dio svoga godišnjeg budžeta na produkciju ratnog materijala. Pravi mir ne sastoji se u ravnoteži naoružanih snaga po najmodernijoj tehnici, ni u ravnoteži industrijskoj i ekonomskoj, a još manje u političkoj samovolji. Mir nije u prevlasti jačega nad slabijim. Mir u pravom smislu riječi može se ostvariti samo onda, ako počiva na solidnim temeljima. Samo odlaganje oružja nije dostatno da stvori mir i da ga očuva. Postoji i takozvani »hladni rat«, u kojem se ne barata s oružjem, ali se na razne druge načine podržava napetost i otvorena vrata oružanom sukobu. A hladnom ratu odgovara i »hladni mir«, naime mir u neprestanom strahu, da ne bukne požar rata i ne zapali cijeli svijet. Mir, da bude pravi, mora biti nadahnut istinom, ili još točnije, mora biti istina. No istina je samo jedna. Ne postoji druga istina za javni život, a druga za privatni; druga za bijelce, a druga za crnce. Zato istina ujedinjuje i javni i privatni život, i bijelce i crnce i sve rase. Protivno istini je zabluda, koja nikada ne može biti izvor mira, nego rađa onim, što je miru protivno, a to je nemir, nezadovoljstvo, neprijateljstvo, mržnja i težnja za osvetom.

Istina je potrebna i mjerodavna na svim područjima ljudske djelatnosti, a pogotovo kad se radi o međunarodnom miru. Gdje god čuvstvo ili fantazija ili sebeljublje ili ambicija stupaju na mjesto istine, rezultat može biti samo prividno uspješan. »Istina će vas osloboditi« — rekao je Gospodin kao Učitelj čovječanstva. Isus je rekao Židovima, koji su u njega vjerovali: »Ako ustrajete u mojoj nauci, uistinu ste moji učenici; upoznat ćete istinu, a istina će vas osloboditi« (Iv 8,33). Danas se govori o rodu ljudskom kao o jednoj obitelji, bez obzira na kontinente i na rase. Daleko smo od toga, ali ako se ikada ostvari ujedinjenje roda ljudskoga u jednu veliku obitelj, onda će se taj uspjeh u razvoju čovječanstva postići u prvom redu poštivanjem istine.

Isus je često i jasno govorio o istini. Na sudu pred Pilatom svečano je izjavio: »Ja sam se zato rodio i zato došao na svijet da svjedočim za istinu. Svatko tko je prijatelj istine sluša glas moj« (Iv 18, 37). Ove riječi privukle su Pilatovu pažnju i on zapita Isusa: »Što je istina?« Ali ne dočeka odgovora; ili mu ga Isus nije htio dati, jer Pilat nije imao nakanu, da se po istini ravna, ili se Pilat bojao odgovora, pa je izišao iz sudnice, čim je to pitanje postavio. Bio je ravnodušan prema istini, koju je trebao učiniti temeljnim zakonom u svom suđenju. Da je bio ljubitelj istine, ne bi nevina Isusa osudio na bičevanje i razapinjanje.

Mjerilo je istine Bog, koji je po biti svojoj istina: »Bog je istina, a svaki je čovjek lažac« (Rim 3, 4). A da bi čovjek mogao po tome mjerilu, koje je sam Bog, mjeriti svoja djela i usklađivati svoje odnose prema ljudima, Bog je čovjeku dao naravni i objavljeni zakon. Ti zakoni sadržavaju istinu i vode k istini, jer su odraz samog bića Božjega: »Sve zapovijedi tvoje istina su sama« (Ps 118, 86), a slično čitamo i u knjizi Tobijinoj: »Pravedan si, Gospode, sva su djela i svi putovi tvoji milosrđe i istina: ti si sudac svijeta« (Tob 3, 2). Isus svjedoči o sebi: »Ja sam put, istina i život« (Iv 14, 6).

Zato se i mir temelji na Bogu, na njegovoj volji i na njegovim zakonima. A jer smo mi ljudi slabi, jer nam na razum djeluju strasti, oholost, sebičnost i samovolja, ne možemo sami po sebi, bez pomoći Božje, upoznati istinu. U tom smislu kaže sv. Pavao, da je »svaki čovjek lažac«. Ali ovi čimbenici, koji utječu na razum, djeluju i na volju, pa u koliko i upoznajemo istinu, teško je prihvaćamo, a još je teže činimo pravilom za svoje držanje i vladanje. Fali nam moralna snaga, da istinu, koja uvijek iz Boga izvire, prihvatimo i izvršimo. U toj našoj nevolji, koja nam je svima zajednička, jer je »svaki čovjek la-

žac« — pomaže nam milost, koja liječi naše slabosti i diže naše moralne snage. A budući da do milosti dolazimo jedino molitvom i sakramentalnim životom, nužna nam je molitva.

Želimo li dakle išta pridonijeti miru u svijetu, onda nam je prva dužnost moliti, kako za sebe, tako i za sve one, koji žele raditi za mir, a osobito za osobe na visokim položajima, koje mogu miru u svijetu mnogo koristiti, ako budu gradili na istini, kao što mogu i mnogo škoditi, ako budu istinu izbjegavali. Za ove veli sv. Pavao: »S neba se zaista očituje gnjev Božji na svaku bezbožnost i nepravednost ljudi koji istinu priječe nepravednošću« (Rim 1, 18).

SMJERNICE II. VATIK. KONCILA

Zadnji Ekumenski koncil puno se bavio predmetom pravednog i trajnog mira u svijetu. U Pastoralnoj Konstituciji »O Crkvi u suvremenom svijetu« nosi zadnje poglavlje naslov: »Promicanje mira i izgradnja zajednice naroda.« Među mnogim člancima i knjigama o miru u svijetu, koje su zadnjih godina tiskane, jedva bismo igdje našli dublje i jasnije nauke o tom važnom pitanju.

Koncil je osvijetlio pravi i uzvišeni pojam mira i osudio nečovječnost rata. Upravlja kršćanima žarki poziv, da uz pomoć Krista, tvorca mira, surađuju sa svim ljudima da se među njima učvrsti mir u pravdi i ljubavi, i da se pripremi što je za mir potrebno (GS 77). U istom dokumentu razlaže Koncil u čemu se sastoji pravi mir i kako da se do njega dođe: »Mir nije puka odsutnost rata, niti se svodi jedino na uspostavu ravnoteže među protivničkim silama. On ne nastaje niti iz nasilne vladavine, nego se doista s pravom naziva »djelo pravde«. Mir je plod reda, što ga je u ljudsko društvo utisnuo njegov božanski Utemeljitelj i što ga treba da ostvare ljudi, koji žeđaju za sve savršenijom pravdom (GS 78).

I Koncil uči, da se mir temelji na istini: »Čovječanska obitelj ne može ostvarivati svoj zadatak, to jest izgraditi čovječniji svijet za sve ljude na čitavoj zemlji, ako se svi unutarnjom obnovom ne obrate k istini mira. Zato poruka Evanđelja, u skladu s višim težnjama i idealima čovječanstva, u naše vrijeme blista novim sjajem kad proglašuje blaženima stvaraoce mira: »jer će se zvati sinovima Božjim« (Mt 5,9 GS 77). Mudra je opomena Koncila, »da se mir ne stiče jednom zauvijek, nego ga stalno treba graditi« (GS 78). Koncil ponovno i ponovno »poziva sve kršćane, da se provodeći u život istinu u ljubavi, ujedine sa svim doista mirotvornim ljudima, da bi izmolili i izgradili mir« (GS 78).

PAPA PAVAO VI — NAJVEĆI POBORNIK MIRA DANAS

Poznata je stvar koliko se Sveti Otac zalaže za pravedni i trajni mir u svijetu. Ni jednu prigodu ne propušta, a da ne naglasi misao mira i ne upozori na teške i nenadoknadive štete, koje bi prouzrokovao novi svjetski požar. Sa mnogo boli i sućuti prati nevolje naroda, koji su u ratnom stanju, a napose rat u Indokini, koji već osam godina traje. U poruci svijetu za Dan mira 1. I 1971. ustanovljuje Papa da je smisao za mir zadnjih godina znatno opao, mjesto da je osvojio nove položaje. Na koncu drugog svjetskog rata svi su bez razlike govorili, da bezuvjetno treba spriječiti svaki budući rat, jer su još gledali tolike ruševine oko sebe i slušali vapaje tolikih razorenih obiteljskih ognjišta. Ali što su se narodi više oporavljali od rana, koje im je zadao rat, to su više zaboravljali svoj »zavjet« da rata više ne

smije biti. Nisu doduše izravno željeli rat, ali su činili ono, što izaziva mržnju i osvetu i što stvara ratno raspoloženje. Stoga Papa poziv|je sve bez razlike, da mir izgrađuju na temeljima istine, pravde i ljubavi, a razne sukobe, koji su među ljudima i među narodima neizbježivi, da rješavaju u miru i u međusobnom štovanju i razumijevanju.

U istoj poruci iznosi Sveti Otac najljepše razloge, koji nas potiču, da se zalažemo za mir, a brižno izbjegavamo sve što pospješuje ratnu opasnost: da probudimo svijest, da smo svi djeca Nebeskog Oca. Isus je mnogo puta svoga Nebeskog Oca nazvao i Ocem svojih učenika. Ako smo svi djeca Nebeskog Oca, onda smo svi u Bogu braća. Zato ima čvrstog temelja izreka: »Svaki je čovjek moj brat.« U vezi s tom činjenicom Sveti Otac upozorava na najprimitivniji moralni zakon: »Što ne želiš da tebi čini drugi, nemoj ni ti činiti drugima.« Za budući svjetski dan mira — 1. I 1973. predložio je temu: »Mir u svijetu je moguć« — ili drugim riječima, moguće je izbjeći rat, ali nije dosta samo od Boga očekivati da ga spriječi, nego i čovjek mora činiti sve ono, što je u njegovoj mogućnosti, da se isključi rat.

Na nas, članove Apostolata Molitve i na čitatelje Glasnika Srca Isusova i Marijina spada, da se ovoga mjeseca molimo za predloženu nakanu. Ali to ćemo činiti ne samo ovoga mjeseca, nego i inače, u duhu Gospodinovih riječi »Blaženi mirotvorci, jer će se sinovi Božji nazvati« (Mt 5,9).

Ivan Kukula DI

ŽIVOT OBITELJI

Uloga oca u odgoju starije djece

U prvom razdoblju djetetova života otac se morao prilično mnogo truditi da na sebe svrati djetetovu pozornost i da se ono počne za njega malo više interesirati. Uza sve to on ostaje prilično u pozadini sve do djetetove sedme godine zbog majčine uloge u tom razdoblju. Ipak time ne želimo reći da i u tom prvom razdoblju otac ne znači baš mnogo za odgoj djeteta. No njegovo vrijeme nastupa kad dijete pođe u školu.

OD SEDME DO TRINAESTE GODINE Očeva uloga za odgoj školskog djeteta od neprocjenjive je važnosti za njegov umski i ćudoredni razvitak. No da on uistinu uspješno izvrši svoju ulogu u tom razdoblju, svakako je već prije morao osvojiti dječje srce svojom dobrotom, strpljivošću, blagošću i ljubavlju. Ako nema tih preduvjeta, slabo će uspjeti.

Dok je majčina uloga prije svega u tome da oblikuje i odgoji djetetovo srce, tj. njegov osjećajni život, očeva je zadaća da prije svega odgaja djetetov razum i volju, njegov umski i čudoredni život.

Ta očeva zadaća nije baš laka. Dijete sve do svoje trinaeste godine u velikoj mjeri sve oko sebe gleda pod jakim utjecajem svoje mašte, koja se baš u to vrijeme veoma naglo razvija i traži hrane na sve strane. Zbog toga ono često miješa stvarnost i svijet što ga gleda očima mašte. Poznato je da ono u svom pripovijedanju nekog događaja posve neopazice dodaje pojedinosti koje se stvarno nisu zbile, nego ih je ono uz taj objektivan doživljaj doživjelo u mašti. Ono kod toga nikako ne laže, nego stvar prikazuje onako kako ju je doživjelo u svojoj duši.

Otac međutim mora djetetu postepeno otvarati vrata u svijet, onakav kakav nas stvarno okružuje i s kojim se svaki dan susrećemo. Dijete se teško oslobađa svog svijeta mašte, koji je mnogo ljepši, privlačniji i bogatiji za nega nego što je svijet kojeg mu otac pokazuje. U stvarnom svijetu ono upoznaje dobro i zlo zajedno izmiješano, a ne kao što ga je u svojoj mašti gledalo odijeljeno.

Otac je dužan pomoći djetetu da shvati i to kako je naš razum u traženju istine i dobrote često veoma ograničen i da mu je stoga potrebna tuđa pomoć, radilo se to u prirodnom ili natprirodnom redu. A tko će mu prvi pružiti pomoć u spoznaji svijeta i nadsvijeta, ako to ne bude otac?

Otac će dakle pratiti dijete u njegovu školovanju i u stjecanju vjerskog znanja. Od onoga što dijete bude učilo u školi i na vjeronauku on će mu pomagati da od svega toga stvori jedan cjelovit pogled u svijet s prirodnog i natprirodnog stanovišta. To je tim važnije, što redovito nastavnici u školi djeci pružaju samo znanje iz svog predmeta ne povezujući to sa konkretnim životom. A slično se zna događati i s vjeronaukom.

I otac koji nema posebnih škola, može iz svoga životnog iskustva naučiti kako treba pojedine stvari staviti na njihovo pravo mjesto u konkretnom životu.

Potrebno je djetetu naglasiti i to da je sve ljudsko znanje samo utoliko za nas korisno ukoliko nam više pomaže prije svega upoznati Boga i naš konačni duhovni cilj života.

Tu svoju zadaću otac će izvršavati ne samo riječima, poukama, nego prije svega svojim osobnim stavom prema svim tim stvarima u konkretnom životu. Zna li on u životu spojiti vjeru i prirodno znanje u jednu cjelinu, djetetu to neće izmaknuti s vida, pa će tako pred sobom imati živ primjer kako će i ono u svome životu spojiti profano i vjersko znanje.

INTELEKTUALNI ODGOJ MLADEŽI

S godinama koje odmiču malo pomalo pred ocem nestaje dijete, a pojavljuje se mladić ili djevojka. Da li se s godinama mijenja i očeva uloga? Što se tiče školskog znanja, ako sin ili kćer nastavljaju školovanje, njihovo će znanje bivati sve opsežnije, a po svoj prilici i sve dublje. U tome veoma lako mogu preteći roditelje. No ako je otac u nekoj stvari i specijalist, ipak nije njegova zadaća kao oca da djeci pruža to svoje specijalističko znanje. Njegova je zadaća mnogo šira. On je svome sinu ili kćeri dužan pomoći da stekne ispravan pojam o svijetu, životu, vjeri, politici, socijalnim pitanjima i mnogom drugom. On je imao prilike da se susretne sa svim tim pitanjima u svagdanjem životu i da o njima donese svoj sud.

O događajima koji se upravo zbivaju ili su se zbili prije kratkog vremena, bolje se suzdržati od kategoričkih sudova, jer za objektivan sud nije prošlo dovoljno vremena koje stišava strasti, baca u zaborav sve sporedno, a za sud povijesti ostavlja samo ono bitno. To vrijedi za svako područje ljudskog djelovanja.

Kad govorimo mladeži, uvijek se treba čuvati toga da nastupamo kao nepogrešivi suci u svakoj stvari o kojoj se povede razgovor. Štoviše, treba otvoreno priznati da se možemo prevariti u izricanju sudova o pojedinoj stvari, kao i u pristupanju rješavanja nekih problema. Dajmo do znanja da je naš način pristupanja dotičnom problemu jedan od mogućih, ali to ne znači da je ujedno i najbolji.

Pod svaku cijenu moramo se čuvati da svojoj odraslijoj djeci ne nagurávamo silom da prihvate naš sud o nekoj stvari, da na naš način pristupaju rješavanju raznih problema. Ima, nažalost, takvih otaca koji su uvjereni da oni u svemu imaju pravo, i da stoga smiju, dapače moraju tražiti da ih djeca u tome slijede upravo slijepo, bez svoga suda. Međutim, naš postupak samo će toliko vrijediti u njihovim očima koliko ga budemo znali i mogli poduprti prihvatljivim dokazima i razlozima. Za njih sila nije nikakav dokaz u prilog stvari, nego protiv nje. Otkrije li sin ili kćer bolji put do nekog rješenja, pravi i razboriti otac neće se ustručavati da im izrekne priznanje. Nemojmo misliti da smo time kod njih izgubili na ugledu. Dapače, oni će nas još više poštivati, jer će se osvjedočiti da uvijek znamo poštivati i prihvatiti tuđe mišljenje, kad se osvjedočimo da je bolje od našega.

Otac se mora čuvati da svome sinu ili kćeri pokuša nametnuti neko uvjerenje radilo se to o socijalnim pitanjima, o politici ili vjerskom

pristupu stvarima. Da, ni na vjerskom području ne smijemo biti uskogrudni kršćani koji bi pokušavali od svoje odrasle djece stvoriti kršćane po svome primjeru i po svojoj mjeri.

Otac je dužan poštivati intelektualnu slobodu svoga sina ili kćeri kao i njegove intelektualne sklonosti. Protiv te slobode može pogriješiti na više načina. Ovdje spomenimo samo dva najvažnija. Vaš sin ili kći mogu biti manje daroviti nego što ste vi. Mnogo su sporijeg shvaćanja i sami uviđaju da nisu za studije koje ste im možda vi namijenili. U takvom slučaju bilo bi tiranski nerazborito goniti ih da ispune vašu želju, jer bi to za njih mogla biti životna katastrofa. Uvijek bi osjećali da su na krivome mjestu i da tom pozivu nisu nikako dorasli. A ako je zvanje još povezano s neposrednom odgovornošću za zdravlje, život ili sreću drugih, kao što je liječničko, pravničko, pa i svećeničko zvanje, onda u duši takvih ljudi može doći do duševnog loma.

Drugi je slučaj, kad su sin ili kći darovitiji nego roditelji. U takvom slučaju može se u srcu oca i majke poroditi zavist. Tad je opasnost da mnoge njihove čine ili njihovo ponašanje smatraju umišljenošću, nezdravom samosviješću, prezirom okoline, pa i samih roditelja. Stoga se roditelji, napose otac, moraju čuvati te mane. Neka radije budu ponosni što su im sin ili kći tako lijepo uspjeli. Sreća i uspjeh djece uvijek bi morao biti sreća i uspjeh roditelja.

I uopće u odnosu na intelektualne uspjehe i usmjerenja ne budimo svojoj djeci kočničari nego oni koji će im pomoći da uspiju na svom životnom putu.

Još na jednu stvar treba upozoriti roditelje, osobito oca. Neophodno je potrebno da između generacija dođe do nesporazuma, pa i sukoba. Kad bi djeca uvijek mislila jednako kao i roditelji, napredak bi čovječanstva došao u pitanje. Stoga, ako se roditelji u nečem i ne slažu sa sinom ili kćeri, ako to nije zastranjenje na moralnom području, neka poštuju njihovo mišljenje i njihov način rješavanja životnih problema. Neka znadu, da im djeca ipak grade dalje na onim temeljima koje su oni postavili svojim odgojem od početka njihova života pa sve do njihovih zrelih godina. I neka onda također shvate da je kucnuo čas njihova povlačenja. Najbolje je da malo pomalo tiho nestanu u pozadini svjesni da su ispunili svoj životni poziv, kad su svoju djecu doveli do zrelih godina i do samostalnosti.

ĆUDOREDNI ODGOJ Otac ne bi posve ispunio svoj životni poziv, ako uz intelektualni odgoj ne bi ujedno svojoj djeci pružio i moralni odgoj. Dijete mora od prvih godina upoznati da njegov otac nije samo onaj koji nešto zna, nego isto tako i onaj koji nešto hoće. A to je prije svega na moralnom području: da dobro hoće i za njega se bori, a zlo odbacuje pojavilo se ono u bilo kojem obliku.

I kao što je dijete u tom svjetlu upoznalo oca u njegovom vlastitom životu, tako očekuje da će taj isti otac i njemu pomoći da pođe tim putem. Na oca spada da odgaja volju svoje djece. A to će on provoditi pravo shvaćenim i razborito provođenim auktoritetom.

Kad je riječ o auktoritetu, onda odmah treba reći da se tu može griješiti pretjeranom strogošću i prevelikom popustljivošću. O tome smo govorili u poglavlju o nasilju u odgoju.

Ukratko da ovdje kažemo: popustljivošću griješi onaj koji ne pokazuje u svojim odgojnim nastupima dosta auktoriteta, te pušta da u kući vlada nered, da djeca rade što hoće, da se vladaju kako hoće. Tu pomalo, ali sigurno nestaje ne samo pojam auktoriteta, nego i svako poštivanje roditelja.

Pretjeranom strogošću griješi se u onoj obitelji u kojoj vlada nesnosni pritisak roditeljskog auktoriteta, i to u tolikoj mjeri da to čak sputava i duh djece, pa im se ne dopušta da bilo što sami zamisle i izvedu. Takve obitelji žive na živom vulkanu koji će jednog dana eksplodirati. A tu je onda početak velikog rasula.

Krivo rade oni roditelji koji govore da sve to čine iz ljubavi prema djeci da ih tako sačuvaju. Djeci je prije svega potrebna osjetna ljubav, topla riječ, nježan pogled, koje milovanje. Onda će i roditeljski auktoritet poštivati i bit će sretni da ih roditelji vode.

U toj stvari treba voditi računa i o našem vlastitom temperamentu i o temperamentu svakog pojedinog djeteta, a glavnu riječ neka ipak ima zdrav razum.

Otac bi morao već samom svojom mirnom pojavom, punom staloženosti i sređenosti, ulijevati u dječju dušu poštovanje i tako posve spontano dovesti dijete da se pokorava njegovoj riječi.

Što se tiče tog očevog auktoriteta u praksi, u početku nema poteškoće. Malo dijete posve ovisi o svojoj okolini, jer je i nemoćno i ništa oko sebe ne poznaje. Tu je na ocu i majci da ga čuvaju od raznih opasnosti, pa se njihov auktoritet očituje već samim postupcima kojima se nemoćno dijete, htjelo to ili ne htjelo, mora pokoriti. S malim djetetom nitko ne raspravlja i njemu se ne iznose razlozi zbog čega mu se nešto oduzima ili brani.

Sve se pomalo mijenja, kad dijete dolazi k razumu. S buđenjem razuma mora uporedo ići i odgoj volje.

Dijete u sebi krije čitav skup refleksa, nagona, požuda, sklonosti i odbojnosti. K tome i živci imaju svoj utjecaj. Djeca su mušičava, odbijaju ovo, traže ono. Prkose, pokazuju želju da svim silama ostvare svoje sklonosti. Svakako se prema

tome ne može kod njih govoriti da su slobodni tako dugo dok su robovi svojih nagona. Mi ćemo ih pomalo dovoditi do prave slobode kako ih budemo oslobađali odgojem volje od tih nagona.

Odgoj volje ostvaruje se ustrajnim vježbanjem u malim stvarima, onim svagdanim s kojima se dijete neprestano susreće i koje zapravo sačinjavaju njegov život. Taj posao nije ni najmanje lak. Za njega se traži mnogo strpljivosti, ustrajnosti i upornosti. Popustimo li u kojem času slabosti u toj upornosti, sav nam prijašnji trud može ostati uzaludan.

U tom odgoju podimo od najmanjih stvari, kao što je vanjsko držanje, način hodanja, ponašanje.

Neki ljudi misle da je sav odgoj djece u tome da ih nauče kako se moraju vladati kod stola. I to je potrebno, ali nije nikako dosta. Treba mnogo više voditi brigu što djeca rade, s kim se druže, što čitaju, što gledaju u kinu ili na televiziji. Drugim riječima, treba zahvatiti sva područja dječjeg djelovanja.

Pomalo treba dijete upoznavati i to da je njegovo vladanje podvrgnuto ne samo nekim pravilima što mu ih nameće ljudsko društvo, nego još više Božjem moralnom zakonu. Sa buđenjem djetetove svijesti treba odmah odgajati i njegovu savjest.

JEDNA TEŠKA DUŽNOST Otac će morati svome sinu pružiti prije ili kasnije i pouku o izvoru ljudskog života. To je za mnoge očeve jedna od najtežih i najneugodnijih zadaća, pa joj nastoje izmaknuti. Ali neka sebi onda postave pitanje: od koga će onda dijete primiti pouku o pitanju koje toliko mući njegovu mladu dušu? Zar će mu je pružiti drugovi iz škole ili s ulice? Teško je dijete, doduše, zaštititi od te okoline i njezina utjecaja, ali svakako treba priznati da su oni najmanje pozvani da poučavaju vaše dijete o onome u čemu ni sami nisu pravo poučeni.

Ako je već prije otac stekao povjerenje svoga sina razgovarajući s njime posve slobodno, bez ikakve namještenosti o mnogim drugim, često i dosta delikatnim problemima, i ako ima imalo oka da opazi iz raznih reakcija svoga sina, kad je došlo vrijeme da se i o tome progovori, neka ne oklijeva. U punom povjerenju neka progovori o toj stvari. Ipak je dobro pripaziti da pouka bude odmjerena djetetovu tjelesnom i duševnom razvitku.

Učini li to otac na vrijeme, može djetetu prištedjeti mnogo gorkih časova, mnogo kriza i posrtaja. A osim toga, takvo povjerenje može biti početak trajnog i dubokog prijateljstva i još dubljeg povjerenja između njih dvojice.

Što se tiče osnivanja obitelji, tu otac i majka mogu djeci pružiti korisne savjete. Ali u samom izboru bračnog druga svoje djece neka ostanu suzdržljivi. Tu je potrebna sloboda. A kad su sin ili kćer izabrali, znajmo prihvatiti tog njihova izabranika, izabranicu, kao svoje vlastito dijete. Pokažimo im povjerenje i ljubav.

ZAVRŠNA RIJEČ Kad sin ili kći stupi u zrele godine, otac je toga časa završio svoj odgojni posao. Od sada može od svoje odrasle djece još samo to očekivati da mu iskazuju poštovanje i

djetinju ljubav. Svome sinu on može biti stariji prijatelj kome će se on rado navraćati i potražiti savjet, koju toplu riječ, ohrabrenje u poteškoćama.

Neće on biti osamljen ni u svojim starijim danima, jer će ga razveseljavati unuci, koji će ga vraćati u njegove mlade dane budeći opet u njemu očinske osjećaje. Ali prema toj djeci nastupat će kao onaj koji ima veliko životno iskustvo iza sebe, te može iz toga blaga darivati druge, posebno tu djecu svoje djece . . .

Kako vidimo, velika je i uzvišena zadaća očeva poziva. I koliko joj je u većoj mjeri tko odgovorio, toliko je i savršenije ostvario, ali toliko će u jedno i više plodova na kraju brati. On će doista moći reći da nije uzalud živio. I lako će stupiti pred lice Oca svih otaca da mu položi račun o svome očinskom pozivu.

Ne bi bilo nekorisno, da se svaki otac zapita: Kakav sam ja otac? Kako odgajam svoju djecu? Koliko im vremena posvećujem? Koliko sam im otvorio srce? Jesu li oni u meni više susreli sebičnjaka ili tiranina ili tuđinca negoli oca? Ali neka ne ostane samo na tome, nego i učinimo odluke za budućnost. Jer što će biti više dobrih i savjesnih otaca, to će biti više sretne i odgojene djece, to će i narod i Crkva Božja imati od toga više koristi . . .

Juraj Gusić

Braća su ostala nepoznata

— Antune! Što ćeš ti biti kad budeš velik? — upitao je jednoga dana čika Matija svoga sina, koga vidite na slici sa šubarom na glavi.

— Dado, ja ću biti svećenik!

— A zašto, sinko? — zainteresirao se otac. Mislio je: sigurno će tu biti po srijedi nekakav duhovan razlog. Moći će propovijedati, čitati Misu, narodu tumačiti vjeronauk . . . Ali mali Antun je imao svoj razlog!

— Volio bih zbog toga da i ja mogu nositi sikiricu na ruci kao naš Marko! (Marko, stariji Antunov brat već je bio svećenik).

— Sikiricu? Kakva ti sikirica pada na pamet?

— Zar nisi vidio, dada, ono što on navlači na ruku kad ide čitati Misu? To je kao prava sikirica. To bih i ja volio imati . . .

Djetetu je jedan komad crkvenoga odijela — manipul — izgledao kao sikirica. Ona mu je ostala draga, i to je bio njegov izravan razlog, zašto je zaželio postati svećenik. Kasnije dođoše drugi razlozi. Ali činjenica je da je danas i on svećenik pokraj svoga brata Marka . . .

DJED MATIJA

Cijelo ga je selo poznavalo. Ali i mnogi u susjednom gradu Đakovu. Ne samo kao dobroga gospodara. Bivšega načelnika u Viškovcima. Oca brojne i čestite obitelji. Odgojitelja dva sina svećenika. Sve su to ljepe oznake. Ali na djedu Matiji bilo je još nešto značajno.

Taj čovjek je preko pedeset (50) godina svake nedjelje išao 6 kilometara pješke u đakovačku katedralu na svetu Misu. I to uvijek u 9 sati prije podne. Padalo, puhalo, po snijegu, po blatu — on se nije dao slomiti. Njega nije ništa moglo zaustaviti. U Viškovcima nije bilo svete Mise, jer je do nedavna bila tamo samo podružna crkva đakovačke župe. I zato je neizostavno dolazio u Đakovo. Obuo je svoje obojke, na njih opanke, navukao svoju šokačku »reklju«, šubaru na glavu i poprijeko, preko Jošave, za Đakovo.

Đakovačka djeca, a pogotovo stariji Đakovčani, znali su točno i mjesto gdje stoji djed Matija. Na stepenicama pred glavnim oltarom, malo na desnoj strani. Kad bi propovijed počela, onda bi se svi Viškovčani malo pomakli prema »prodikaonici«. I djed bi Matija zauzeo svoj stalan položaj: točno pod propovijedaonicom; netremice gledao u propovjednike da mu ne izmakne nijedna riječ. Volio je slušati sve đakovačke kanonike i profesore, ali najradije pokojnoga prečanoga Sečkara. Katedrala bi živnula, kad bi se taj uistinu vrstan propovjednik pojavio da navijesti Božju riječ.

Djed Matija žari dobrotom i snagom usred svojih najmilijih

Djed Matija nije išao sam na Misu. Vodio je i slao svoju djecu, a njima su se pridružili i mnogi Viškovčani. Kaže Mato, njegov sin, da mi se često puta baš i nije dalo ići. Daleko je do Đakova. Gadno vrijeme, vrućina . . . Ali nije bilo popuštanja: — Dico, treba ići . . . I išlo se. A kakav je plod toga hodanja? Danas su mu dva sina misnici, koji se mole za svoga oca i zahvaljuju Bogu za svaki njegov korak prema đakovačkoj katedrali. Njegova ustrajnost — išao je redovito sve do dva-tri mjeseca pred svoju smrt — krijepi sada i njih da ustraju u svom zdravlju . . .

PET SVEĆENIKA IZ MALOGA SELA

Viškovci su malo selo, ali sada živi pet svećenika, koji su se rodili u tom ubavom gnijezdu brežuljkaste Đakovštine.

Marko je čitao mladu Misu 1934. godine, a danas je župnik u Semeljcima. Uz njega je i njegov rođeni brat Antun — onaj sa sikiricom — koji je imao Mladu Misu 7. srpnja 1954. godine, a danas je, ne samo profesor, nego i doktor povijesnih znanosti te radi kao župnik u Donjem Srijemu.

Treći je Stipo. Mladu je Misu imao 18. srpnja 1954. godine. Danas je žup-

nik u Osijeku. Njegov bratić Nikola imao je Mladu Misu godinu dana kasnije — 10. srpnja 1955., a sada službuje kao župnik i dekan u Bapskoj u Srijemu.

Najmlađi je sadašnji župnik u Štitaru pokraj Županje, Antun je imao mladu Misu u korizmi 1960. godine.

Nisam se obratio njima da ih propitam kako i zašto su došli do oltara. Nego, za vrijeme misija u Viškovcima, sakupio sam odraslu već i oženjenu njihovu braću. Pokušao sam od njih saznati, kako su oni sudjelovali na putu svoje braće do oltara Božjega, i kako oni sada promatraju njihovu ulogu unutar svoje vlastite obitelji. Tu su bili

Mato — brat dvojice svećenika Marka i Antuna;

Fabijan — brat Nikole župnika u Bapskoj;

Tuno — brat Stipin iz Osijeka broj jedan;

Luka — brat Antunov koji je župnik u Štitaru.

Sve su to ljudi u najboljim godinama života. I zato su njihovi sudovi vrlo dragocjeni. Otkrivaju nam jednu veliku pozadinu ljepote bratske, a sigurno i sestrinske, koja stoji iza svoje braće, Božjih svećenika...

BRAĆA SU PODMETNULA LEĐA

— Sjećam se, pripovijeda Tuno Stipin brat, otac i ja kosili smo djetelinu. Odjednom će on meni: »Čuješ, sine, Nikola, stričev sin, išao bi u Zagreb u sjemenište, pa se i Stipo toga zaželio. Što ti na to kažeš? Ti si mu brat! Da li da ide ili ne ide...?« Ja sam mu odgovorio:« Kad mene nisi htio dati pošto sam htio, neka Stipo samo ide... Koliko budem mogao, ja ću pomoći. Ja ću raditi, i neće mi biti žao...« A tako je i bilo. Odluka, koja je donešena na livadi, promijenila je Stipin život. Za vrijeme najtežih ratnih i poratnih godina mučili smo se. Nas četvero živih radili smo i veselili Stipinom napretku. Kasnije je otac obolio, pa je palo najviše na mene. Uvijek sam se veselio, kad će Stipo na praznike doći kući da mi pomogne. Nije bježao od posla seljačkoga. A to mi je bilo drago, jer sam vidio da se nije pogospodio. I da nam svima prizna...

— Ja sam bio u vojski, pripovijeda baj Fabo Nikolin brat, kad je naš Nikola trebao poći. Otac mi je pisao u Zagreb i pitao da li bih ja pristao na to da »Kolja« ide u školu. Ja sam mu odgovorio da se slažem. Onda su oni došli u Zagreb. I otac i stric i Stipo i mali Kolja. Ja sam ih dočekao na željezničkoj stanici i doveo do Šalate. Doklegod sam bio u Zagrebu, posjećivao sam ih često za onih teških ratnih dana. Kad bih došao u sjemenište, oni bi se skupili oko mene kao pilići. Ne samo oni iz Viškovaca. Nego i drugi iz našega kraja, iz cijele Đakovštine. Pripovijedamo kako je kod kuće. Kolja je bio malen, ali zdrav i nabijen. Kasnije i dado je otišao u vojsku. No poslije rata bilo je još teže, kad su bile one obaveze. Nismo mogli ništa slati u Zagreb bez dozvole, nego smo morali tražiti različite potvrde. A trebalo je i krompira, i graha, kukuruza. Toga onda nije bilo u Zagrebu; sve smo slali čak iz Viškovaca. A najteže je bilo, kada je 1948. umro otac. Onda je sve ostalo na meni. Tako da sam ja vodio dalje brigu o Nikoli i školovao ga. Pomogao sam mu i otračiti Mladu Misu i sve ostalo. Bilo nas je također četveno. Dva brata i dvi sestre. A dva su nam brata umrla...

— Kao mali dečko Antun je išao ovamo u seosku školu, nastavio je čika Luka svojim čvrstim i ozbiljnim glasom iz kojega izbija nutarnja snaga. Kad je svršio osnovnu školu, pitali smo djed Matiju ne bi li ga mogao nekako progurati da krene dalje. Zajednički smo otišli do đakovačkog kanonika preč. Jurčevića. On nam je preporučio da Antun ide u školu u Đakovu do male mature, pa će kasnije u sjemenište. Ali nije bilo tako. Poslije male mature morao je još dvi godine u Osijek, u gimnaziju. Stanovao je u Radićevoj ulici kod jednog veterinara. Ja sam morao i drva voziti kolima čak u Osik. Bilo je to sve skupo i teško. Ali smo ipak izdržali, kad smo vidjeli da ima ozbiljnu volju da to postane...

— Kako ste vi, Mato, gledali to što vam otac dva vaša brata školuje? Najprije Marka, a kasnije i Antuna. To je bio veliki trošak za čitavu kuću. Trošilo se od zajedničkoga?

Evo ih: pet svećenika iz mjesta gdje nije bilo župnika. S lijeva na desno: Nikola, Antun, Tuno, Stipo i Marko. Sve pravi slavonski domoroci.

Mato je visok kao jablan. Čvrst. Odlučan. Malo nagao. Prihvatio je riječ i ovako odgovorio:

— Brat Marko je stariji od mene šest godina. Kad je on išao u sjemenište, ja sam bio već dečkić. A, znate, kako je bilo: vukli smo. Sve smo morali za njega. Sad je nekako lakše doći do dinara, ali onda je to bilo teško. Svaki dinar za njega. Treba nam nešto kupiti, ali otac kaže: »Ne, mora biti za Marka! Poslali smo ga i moramo mu pomoći.« Kad je Marko išao u Travnik u školu, vozili smo ga kolima sve do Vrpolja. Znam, dok je još bio malen, da je ocu bila velika muka, kako će ga onako sama slati u daleku Bosnu. Ali na kolodvoru u Vrpolju ugledao je nekoga velikog đaka, koji je išao također u Travnik. Zamolio ga: »Đed, mladiću, pripazi mi na maloga Marka i sretno ga dovedi do Travnika!« — Nemojte se vi, čiko, brinuti, to ću ja već učiniti. Nije meni prvi puta da onamo idem. Pripazit ću ja na Vašeg Marka!« Bio to glavom sadašnji naš Đakovački Biskup. Već je onda bio velik i jak, pa su mu rado povjerili roditelji svoju djecu na putu... Kad je došlo ljeto, sustaneš od silnoga posla. Ali uvijek sam željno čekao kad li će doći baja iz Travnika, da me zamijeni. Otac je bio onda načelnik općine. A nije Marka trebalo tjerati na seljačke naše poslove. Orao je i kosio svake godine kao pravi Viškovčanin. Imali smo onda 12 jutara zemlje, a bila su nas četiri brata i dvije sestre. Nismo mi zbog Marka ništa osiromašili. Pače smo i napredovali onih godina. S Antunom je bilo lakše, jer je Marko već bio župnik...

Rijetko se netko zaustavi na svećenič-

koj braći. O njima se slabo pripovijeda. Obično se hvale majka i otac kao nosioci svećeničkoga zvanja i podržavatelji u dugim i teškim godinama izobrazbe. Ali, često i često, baš braća i sestre podnesu najveći i najteži teret odgovornosti i brige, dok se njihov brat ne uspne na oltar...

ON JE NAŠ!

I vi biste sigurno zapitali te naše divne ljude ono što sam ih ja tada zapitao. Zanimalo me:

— Dajte Luka, Mato, Fabo, Tuno, recite vi meni: A čime su vam vaša braća isplatila Vaše žrtve? Kakvu ste nagradu dobili za svoj trud? Jesu li vam nakupovali zemlje? Jeste li se po njima obogatili?

Ništa od svega toga. Nijedan se od ovih dobrih ljudi nije bitno materijalno pomogao na račun svoga brata svećenika. To mogu posvjedočiti svi Viškovčani. Ali zbog toga oni nisu nezadovoljni. Niti se kaju za svoje žrtve. Nisu zbog toga iznevjereni u svojim očekivanjima. Oni su ipak radosni i ponosni. Znaju da su i te kako mnogo dobili po svojoj braći svećenicima. Oni i njihova djeca.

— Ja sam zadovoljan što su oni to postigli. Uvijek mi je drago doći k njima. Oni nas pohađaju. Slažemo se kao braća...

— Volimo što je on svećenik. Ja sam išao za tim da to on bude. A meni je sada više ostalo u kući, jer mi je otpustio svoj dio. Ja idem kod njega. On dolazi kod mene. On je odijeljen od kuće, ali je nekako povezaniji s kućom nego ostali. On je ostao naš više nego drugi koji imaju svoju obitelj. Ne dođem li dva tri mjeseca do njega, već se ljuti: »Pa nisi već dugo bio! Pa što ne dođeš?«

— Nas je puno. Mi se svi slažemo, ali opet njega nekako svi volimo. On svima posebno pripada. Svima nam je drago što je završio. On je moju dicu odreda krstio. Kad bude svatova, on će ih vjenčati. To nam je svima drago. Eto, premda je svećenik, premda ima svoju župu, on je ipak NAŠ!

— Naša mama je otišla do njega, kad je pošao u Ivankovo, a i sada je kod njega. I otac, dok je bio živ. Premda imam malu djecu kod kuće, meni to nije krivo... Jer mama dođe kad su veći poslovi — a i za vrijeme misija je došla da im prisustvuje u svome selu. Kad se zaželi, dođe. A za djecu je to veselje, kad »čiko« dođe kući. Nikada ne dođe praznoruk. Rado idu k njemu na ferije. Dok je bio na selu na župi, to su bili njihovi najradosniji časovi. Tamo odu i budu po osam dana. Tako se izredaju svi. A i djeca sama po sebi nekako drugačije gledaju svećenika, vjeru, dragoga Boga, kada ga imaju ovako blizu. Svoga, iz naše obitelji... A, molim Boga, da i pokoje moje dijete krene za njegovim stopama... Ivo nekako klima glavom... A mali Stipo? Vidjet ćemo, kad naraste... Nekako previše voli konje...

DANI MLADE MISE...

Ne može se govoriti o svećenicima, a da se ne spomene njihov najljepši dan, kada su prvi puta prikazali neokaljanu žrtvu Novoga zavjeta. Mlada Misa im je čitavoga života u najdubljoj uspomeni. Ali ne samo njima. Još netko brižljivo čuva u svom srcu uspomene toga velikoga dana zajedničkoga slavlja i veselja. Osim oca i majke, to su njihova braća i sestre. Oni koji su ih pratili po korak do toga velikoga trena. Kako su braća proživjela i doživjela Mladu misu, to je također veoma zanimljivo čuti iz njihovih ustiju...

— Godine 1934. imao je Marko Mladu Misu u travnju. Onda sam ja bio momak, pripovijeda tankoviti Mato, od kakvih osamnaest godina. Nas dvadesetorica momaka obukli smo narodnu nošnju, pa smo na kojima išli pred propovjednika i kuma mladomisnikova sve do Meleša, to znači autoputa Osijek — Đakovo. Prečasni Jurčević, propovjednik, skupa s ondašnjim đakovačkim župnikom Dr Didovićem došli su u fijakeru. A mi, konjica, okružili fijaker pa u pjesmi svečano dopratismo ih do sela. A od crkve sve do naše kuće djevojke i momci napravili su drvorede od mladih grabrića. Cijelo selo je bilo okićeno: prozori, tarabe. Tu je bilo svijeća i peškira. Kako u našim šokačkim kućama tako i na »švapskim.« Onda je u Viškovcima bilo oko 60 kuća — kako smo ih nazivali — Švaba. Na sam dan Mlade

Viškovački momci se vrlo rado oblače u narodnu nošnju

Mise krenula je procesija od crkve do naše kuće. Nama se momcima najviše svidio neki Pater, gvardijan iz Osijeka. Ljudeskara od čovjeka. Ogledali smo se njim. Bio je to glasoviti Petar Grga, koga je poznavala čitava Slavonija. Iza divne Mlade Mise ručak je bio u dvorištu. Baš sam neki dan gledao fotografiju: u šljiviku se peku mladi odojci i janjci. Ja stojim i pokojni Joza i Đura su okretali. A sadašnji profesor u Đakovu Dr Ilija Živković, tada mladi bogoslov, nekako željno gleda na ono što se vrti na ražnju. Kao da je već nestrpljiv što nije gotovo. Ili se ogledava za komadićem kruha da ga umoči u moću...

— Mlade Mise iza rata bile su drugačije. Antunu je propovijedao g. Stimac profesor iz Đakova, Stipi g. Josip Miler iz Srijemskih Karlovaca, a Nikoli naš poznati pučki misionar o. Mato Jović. Nije bilo odviše vanjskoga slavlja, ali je ipak čitavo selo osjetilo te dane kao dane Božjeg pohoda. Neki novi duh je prostrujio kroz selo. I, čini se, da je naše suseljane pokrenulo na to da su organiziranije i energičnije počeli moliti višu crkvenu vlast u Đakovu da dobiju svoju vlastitu župu. U tom su i uspjeli. Prije nekoliko godina dobili su svoga župnika vlč. Petra Petrovića. A nova zgrada župnoga stana iznikla je iz vlastitih žuljeva i župljana i župnika. Lijep je i zračan. Ponos čitavoga sela.

VELIKA ŽELJA

Bilo bi poželjno da se lijepa tradicija dobrih i vrsnih svećenika nastavi u Viškovcima. Po mom dubokom uvjerenju, a još više po snažnom dojmu, kojega je dobio misionar o. Ivica Loina, u Viškovcima ima čestite i valjane mladeži. U mnogim srcima se ondje nalazi zapretana klica zvanja. U tom smjeru sigurno radi i njihov župnik. A bit će ploda od tih klica.

A ne smijemo mi svećenici previše čekati da nam netko dođe i kaže da bi htio biti svećenik. Pa, da nas naši roditelji nisu poslali u sjemenište bez velikih procedura, te da su čekali dok u nama potpuno sazrije svećeničko zvanje, mnogi od nas ne bi bili svećenici. Uspješnost je naći samo onoga gdje se nalazi prava klica. A u sjemeništu se onda ona razvija i zrije. Tako je postupao i ondašnji Viškovački župnik, a sada umirovljeni svećenik preč. Marijan Jelenčić, čovjek divne svećeničke duše; tako su činili i mnogi svećenici. I nisu se prevarili...

o. Pero Bulat
pučki misionar

O. FRANJO SIPUSIĆ

MOJA VJERA

57. KATEHEZA

Djelujuće milosti su nam potrebne

S th 1-2, 109, 9

Napomena: Za ovu katehezu o potrebi djelujuće milosti uzet ćemo članak iz Teološke sume sv. Tome. Građa članka nam je već poznata. Treća kateheza bila je članak sv. Tome, a i 35. katehezu iznijeli smo na isti način. Na početku imamo prigovore, nakon toga tvrdnju protivnu od onih koje se iznose u teškoćama, a koja je prava nauka. Slijedi zatim središnji dio članka, koji mi nazivamo razlaganjem. Na kraju se redom daju odgovori na postavljene prigovore. - Mi smo inače već spomenuli, da, dokažemo li potrebu djelujućih milosti, da smo time dokazali njihovu opstojnost. Iako smo nešto od tih razloga za potrebu djelujuće milosti iznijeli već u prijašnjoj katehezi, sada ćemo o tome raspravljati izričito. Slijedi tekst sv. Tome.

Prigovori:

1. Čini se da bi onaj koji je postigao milost opravdanja sam po sebi mogao činiti dobro i izbjegavati grijeh bez pomoći nove milosti. Ako naime nismo kadri izvršiti neku zadaću po onome što smo baš zato primili, tada je to što smo primili uzaludno ili nije dovoljno savršeno. Milost opravdanja primili smo baš zato da možemo činiti dobro a izbjegavati grijeh. Ako dakle to ne možemo po milosti opravdanja uspješno izvesti, čini se da je sama milost ili uzalud primljena ili je u sebi nedostatna.

2. Osim toga, po milosti opravdanja u nama prebiva sam Duh Sveti prema onoj Sv. pisma: »Ne znate, da ste hram Duha Svetoga i Božji Duh u vama prebiva« (1Kor 3, 16). A Duh je Sveti, kako je svemoćan, dostatan da nas navede da činimo dobro i da se čuvamo grijeha. Čini se dakle da čovjek koji je postigao opravdanje može s uspjehom činiti oboje.

3. Nadalje, ako čovjek koji je postigao milost opravdanja treba novu milost zato da pravo živi i da se čuva grijeha, trebat će mu povrh te nove milosti opet nova milost, i tako će se ići u nedogled, što nije točno. Onaj dakle koji je primio milost opravdanja ne bi trebao nove milosti da čini dobro i da se uzdržava od grijeha.

Pažnja! Svemu se ovome protivi ono što je rekao Augustin u knjizi o Naravi i milosti (pogl. 26), gdje veli, da kao što oko, iako zdravo, ne može vidjeti osim ako ga pomogne svjetlo koje osvjetljuje predmete, tako i čovjek, u potpunosti opravdan nije kadar pravo živjeti, ako ga ne pomogne vječno svjetlo pravednosti Božanske. Po milosti se živi u pravednosti prema onoj: »Opravdani njegovom milošću kao darom« (Rim 3, 24), i tako čovjek koji već ima milost treba novu milost da bi živio čestito.

RAZLAGANJE: Već je prije bilo rečeno (a 2; 5), da čovjeku za čestit život treba Božja pomoć, i to na dva načina: Prvi je način pomoći po priopćavanju trajnog dara, po kojem je ranjena ljudska narav izliječena, te ozdravljena osposobljena da čini djela zaslužna za život vječni. Taj dar nadilazi mogućnosti same naravi. — Drugi način koji očituje potrebu milosti jest taj da nas po toj novoj pomoći Bog privodi k djelovanju. — Što se tiče prvog načina pomoći, očito je da čovjek ne treba novu milost koja bi bila kao trajni dar, kad to po opravdanju već ima, ali mu je potrebna milost na ovaj drugi način, da ga naime Bog privede k pravom djelovanju. I to biva radi dva razloga. Prvi je razlog općenit i naveden već prije (a 1), da naime ni jedno stvorenje ne može djelovati osim po pripomoći Božjoj. Drugi je razlog svojstven radi stanja ljudske naravi, koja je doduše po milosti ozdravljena, što se tiče samog stanja, ali je ipak ostala u tijelu sklonost popuštanju i otrov po kojem čovjek robuje zakonu grijeha, kao što veli Pavao u poslanici Rimljanima (7, 23). Ostaje u čovjeku sljepilo neznanja radi kojeg »Ne znamo ni što bi valjalo moliti« (Rim 8, 26). Tako radi raznih sklonosti i radi toga što sami sebe ne poznamo dovoljno, ne možemo ni pravo znati što nam koristi, prema onoj: »Nestalne su naše misli i slaba predviđanja«, i radi toga je potrebno da nas Bog upravlja, koji sve zna i sve može. Radi toga valja i onima koji su postali sinovi po opravdanju moliti: »I ne uvedi nas u napast« i »budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji« i ostalo što se u Očenašu odnosi na ovo.

ODGOVORI NA POTEŠKOĆE: 1. Dar posvetne milosti ne dobivamo zato, da ne bismo trebali novih milosti. Svako stvorenje treba Božju pomoć da bi se održalo u dobru što ga je od Boga primilo, i zato ako čovjek nakon opravdanja treba novih milosti, ne može se zaključiti da je uzalud primio prvu milost ili da je ona nesavršena. Tako ćemo u nebu u slavi trebati Božju pomoć, tamo gdje je ipak milost savršena. Ovdje je milost na neki način ne-

savršena, ukoliko čovjeka ne liječi posvema, kao što je već rečeno (c. a).

2. Djelovanje Duha Svetoga, koji nas potiče i čuva, ne iscrpljuje se posvetnoj milosti koju u nama stvara, nego nas povrh toga učinka potiče i nosi skupa s Ocem i Sinom. (Drugim riječima: Opravdanje se doduše pripisuje učincima Duha Svetoga u nama, no ono nije isključivo djelo Duha Svetoga, nego Presvetog Trojstva, a niti je opravdanje konačni i iscrpni učinak, nego je takav učinak koji još uvijek iziskuje Božju pripomoć. Prema tome nam je potrebna milost iako smo opravdani.)

3. Navedena poteškoća nas na to navodi da zaključimo kako nam ne treba nove posvetne milosti, jednake onoj prvoj.

Završen je tekst sv. Tome.

■

Iako dokazni postupak koji smo ovdje iznijeli ide za tim da dokaže potrebu milosti povrh opravdanja, ipak smo u prvom redu dokazali opstojnost milosti koja liječi slabost naše naravi. Pred nama je naime Božji zakon koji moramo u potpunosti obdržavati i ispuniti. To obdržavanje nije trenutačno; ono je vezano na čitav život. Od nas se traži ustrajnost u dobru kroz dugotrajno djelovanje. Zato nam Bog daje povrh milosti opravdanja osobite milosti koje nam daju tu ustrajnost, koje liječe slabosti naše naravi. Takove milosti zovemo milostima lijeka, gratiae medicinales.

Crkveno učiteljstvo odavno je načistu s ovim rodom djelujućih milosti. Treće poglavlje »Indiculus-a« iz godine 431. glasi: »Nitko, pa ni oni koji su obnovljeni milošću krštenja, nije kadar da se suprotstavi zasjedama sotone, te da svlada požudu tijela, osim ako primi od Boga svakodnevnu pomoć ustrajnosti u dobru. To na istim stranicama potvrđuje nauka Biskupa koji uči: Iako je Bog otkupio čovjeka od prijašnjih njegovih grijeha, zna Bog da čovjek može opet sagriješiti. Iako je kadar da ga i nakon ponovnog grijeha otkupi, da bi ga uistinu spasio, puno je toga učinio dajući čovjeku svakidašnju pomoć, na koju, ako se ne oslonimo, nećemo moći izbjeći ljudska zastranjenja. Tako naime jest, da s onom istom pomoću kojom postajemo pobjednici, bez nje postajemo pobijeđeni.« (DS 241).

U teološkim priručnicima rado se govori o potrebi milosti lijeka, pa i u stanju čiste naravi. To stanje jest zapravo zamišljaj, gdje se čovjek promatra bez obzira na nadnaravni poziv. Stanje čiste naravi ne postoji. Svi smo pozvani na milost. Ta primjedba jest važna. Svi su pozvani na milost. Hoće li se svi odazvati, to je drugo pitanje. Odziv, odnosno neodziv u potpunosti savršeno dijele čoviečanstvo. Obzirom na milost, na otkupljenje ne postoji neko treće stanje, stanje neutralaca. Nauka je odviše jasna iz Sv. Pisma (Rim 3, 25; 1 Iv 2, 2), a iznio ju je Tridentski sabor (DS 1522). Rekosmo da je ova opaska važna. Ako su svi ljudi pozvani na milost, i ne postoji osim stanja grijeha i stanja milosti neko treće stanje čiste naravi, zaključiti nam je sasvim logično da osim stanja ispaštanja kazne za grijeh i stanja blaženog gledanja Boga u nebu, ne postoji neko treće stanje naravnog blaženstva. Zato rekosmo da je to važno. Mi ćemo o tome kasnije govoriti. (NB Ne bih želio da tko poistovjeti to stanje naravnog blaženstva s čistilištem. To nije isto).

58. KATEHEZA

Milosti uzdignuća

Svrha je ove kateheze da protumačimo što je milost uzdignuća, gratia elevans. Milost uzdignuća jest jedna vrsta djelujućih milosti, milosti dakle koje su nam kasnije nadošle da nas pomognu u djelovanju. Ova vrsta milosti posebno da naše djelovanje transponira u nadnaravne sfere, da ono ondje vrijedi. To djelovanje koje ondje vrijedi zovu se spasonosni čini. Zato ćemo reći nekoliko riječi o spasonosnim činima, jer oko njih je zauzeta milost uzdignuća; zatim ćemo protumačiti djelovanje te milosti uzdignuća, služeći se pritom slikama iz našeg života. Ujedno ćemo iznijeti formuliran stavak iz crkvenog učiteljstva gdje se definira nauka Crkve o milosti uzdignuća.

ŠTO SU TO SPASONOSNI ČINI? Spasonosni čin jest onaj čin koji ima neki odnos prema spasenju, bilo da je to već plod pravednosti, bilo da dovodi k pravednosti. Mi smo već o tome govorili da nije isto ako dvojica rade jedan te isti posao; jedan od radnika jest sin, a drugi od radnika jest stranac. Nije isto ako isti posao rade Božji prijatelj i onaj koji je daleko od Boga. Spasonosni čin jest čudoredni, slobodni čin koji je pozitivno usmjeren prema spasenju, bio on posve unutarnji ili povezan s vanjskim djelovanjem. Mogli bismo reći da je to onaj čin kojim pravednik zaslužuje, ili ako se radi o grješniku, onaj čin koji ga vodi k pravednosti. Za takove čine velimo da je za njih milost apsolutno potrebna. To je formulirao i Tridentski sabor: »Za sve i za pojedine spasonosne čine apsolutno je i fizički potrebna nutarnja milost.« (DS 377, 1553) Ovdje doslovno treba primijeniti Kristove riječi: »Ja sam trs, vi ste mladice. Tko ostaje u meni i ja u njemu, rodi mnogo roda. Bez mene naime ne možete ništa učiniti.« (Iv 15, 5). Razlog zašto je ta milost fizički i apsolutno potrebna da nešto učinimo što vrijedi u nebu iznijet ćemo odmah u slijedećoj točki.

NARAV I NADNARAV Naši razgovori i naše pjesme začinju se i završavaju u ovim našim dimenzijama. Želimo li da nas se daleko čuje moramo vikati, no i tu je domet par desetaka metara. Želimo li da se naš glas ili naše pjevanje čuje nadaleko mi ćemo svoj govor emitirati na jednoj drugoj frekvenciji valova nego su ovi naši govorni. Mi ćemo govoriti preko radija. Postupak govora preko radija jest u načelu ovaj. Naš govor prenosi se, transponira se u jednu za daljine povoljniju frekvenciju, titranje valova. Da bismo mogli te valove prihvatiti i opet vratiti u naš govorni svijet potrebna je obrnuta procedura nego smo je imali kad se naš glas preobražavao za daljine. Tek onaj koji ima prijemnik koji može uhvatiti valove, i tko ih može

transponirati i dešifrirati tek onaj će slušati naš govor. Svijet oko nas prepun je elektromagnetskih valova s najrazličitijim programima i sva je sreća da ih direktno ne čujemo. Međutim, sam postupak za nas je ovdje važan kao slika. Nije dovoljno imati samo odašiljač. On bi ovdje bio slika posvetne milosti, stanja i mogućnosti da emitiramo u daljinu. Potrebna nam je povrh samog odašiljača i električna struja. Ne recite, da smo otkrili Ameriku. Moglo bi se činiti da je smiješno reći da nam je potrebna struja. Međutim, struja nam ovdje predočuje djelujuću milost. Stvarnost povrh odašiljača. Odnosno ono po čemu će odašiljač raditi. Međutim ni to nije sve. Badava odašiljač, badava električna struja, ako ta struja nije pripravljena za odašiljač. Jest to neka nijansa, ali ona veli da ima različitih struja i da nas neće svaka usrećiti. A onda badava sve, ako nema programa, sadržaja emisije. Taj sadržaj ta emisija slika je spasonosnog čina, ono što smo pomoću struje i odašiljača uspjeli transponirati i poslati u svijet. Bez tog postupka transponiranja mi ne možemo javljati vijesti u daljinu.

Povrh svega ovoga mi znamo da uz radni stol ili na šetnji i odmoru ljudi slušaju tranzistore, mali aparatić koji nam opet približi govor ili pjesmu otpjevanu, daleko stotine kilometara. No nas to više ne zanima. Za nas je bilo dosta ako smo uočili da djelovanje u nekom višem redu, pa makar se to radilo o različitim valovima glasa, ne možemo djelovati ako nemamo sredstava za to. Kakc bismo onda mogli djelovati u nadnaravi, u jednom redu koji bitno nadilazi ovdašnji red, ako nemamo odašiljača za to područje, ako nemamo impulsa energije koja je kadra prebaciti naše djelo u sfere vječnosti. — Treba nam milost uzdignuća. Gratia elevans, milost koja naša djela transponira u sfere vječnosti.

Možda će ova slika iz svijeta tehnike koga smetati. Priznajem da je ta slika nesavršena, ali pomaže da protumačimo ono što je teško predočiti. Možda će kome više odgovarati slična slika iz svijeta televizije, iz svijeta djelovanja na udaljenost. Milost jest uistinu djelovanje na udaljenost, djelovanje u jednom novom redu koji si ne možemo predočiti. Taj novi red zovemo nadnarav, dodajući našoj riječi narav jedan dodatak, da se radi o nečem nad ovim.

Time smo rekli što treba reći o milosti uzdignuća. Velika je to stvar.

59. KATEHEZA

Izaijina pjesma o vinogradu

Kateheza koja je pred nama radi o dostatnim milostima. Svrha nam je pokazati da takove milosti postoje i ujedno da odgovorimo zašto ne donose ploda. Kao biblijsku sliku o dostatnim milostima navest ćemo pjesmu o vinogradu proroka Izaije i upozoriti na nauku koja se u njoj krije.

»Zapjevat ću o prijatelju svome, pjesmu prijatelja svojega, o vinogradu njegovu! Vinograd je imao prijatelj moj na plodnoj visini.

On ga je ogradio i otrijebio iz njega kamenje i zasadio u njemu lozu plemenitu. Sagradio je u njemu kulu, iskopao tijesak i nadao se da će roditi grožđem, a on rodi vinjagom.

I sada, stanovnici Jeruzalema, ljudi iz Jude, sudite između mene i vinograda mojega!

Što je još trebalo učiniti vinogradu mojemu, a da mu nijesam učinio? Nijesam li se smio nadati da će roditi grožđem? — A on rodi vinjagom.

Pa da vam sada javim, što ću učiniti vinogradu svojemu: Oborit ću ogradu njegovu, neka postane pašnik! Razvalit ću zid njegov, neka se gazi!

Učinit ću ga pustarom, neće se obrezivati ni okopavati. Buknut će u njemu drača i trnje. I zapovjedit ću oblacima da ne puštaju više na nj dažda.

Jer je kuća Izraelova vinograd Gospoda nad vojskama, i ljudi su Judini sâd miline njegove. On se nadao dobru djelu, a eto zlo djelo, pravednosti, a eto zloća!« (Iz 5,1-7; prijevod Šarić).

SMISAO PJESME Navedeni tekst Svetoga pisma jest alegorična pjesma. Prorok se služi slikom vinograda da bi protumačio nešto drugo. Briga za vinograd jest ljubav, jest milost, jest dar. Vinograd jest Izrael, Božji narod. Vinjaga umjesto grožđa jest plod zla umjesto dobra; nepravda umjesto pravednosti. No Izaijina misao prelazi dimenzije povijesnih okvira u kojima je izrečena. To je jasno. Tu i sam Izrael postaje slikom svih onih koji su Božji i kojima Bog iskazuje osobite milosti. Simbolika pjesme moći će se na sve primijeniti. — Nakon brige oko vinograda pita se Bog: Što sam još trebao učiniti, a nisam učinio? — Znači to: ja sam sve učinio. — Bog se nadalje prijeti kaznom. Pazimo, ako se pravedni Bog prijeti kaznom znači da se radi o krivcima. Tako se sadržaj pjesme o vinogradu završava i osudom. Vinograd je dobio sve da bi mogao uroditi. Umjesto grožđa on je hotimično urodio vinjagom. Sada slijedi sud. Milosti je bilo dosta, a ploda nema. Tko je kriv?

POUKA

PJESME O VINOGRADU Ova izvanredno lijepa pjesma proroka Izaije govori nam o velikoj stvarnosti života usprkos sve brige Gospodinove oko nas. I mi smo kadri poput Izraela kojeg je okružila Božja milost i briga ostati bez ploda za vječnost. To je otvoreno pitanje spasonosnih čina. To pitanje mogli bismo i ovako postaviti: Hoće li naša slobodna volja uvijek kad je pod utjecajem milosti donijeti rod i ostvariti spasonosni čin. To je tzv. pitanje o efektivnosti, o djelotvornosti milosti. Izaijina pjesma tvrdi da ima milosti koje ostaju bez ploda, radi naše nesuradnje. Tridentski je sabor tu nauku definirao: u sadašnjem stanju pale i obnovljene naravi postoji takova milost koja je dostatna ali je ostala bez ploda (DS 1554). I u Novom zavjetu imamo primjera te milosti: »Jao tebi, Korozaine; jao tebi Betsaido. Da su se u Tiru i Sidonu bila dogodila čudesa koja su se u vama dogodila, već bi se odavno odjeveni u kostrijet i posuti pepelom obratili!« (Mt 11,21) — Bilo je dakle dovoljno znakova, vanjskih milosti, koje su bile poticaj da bi se moglo ostvariti obraćenje. Ali obra-

ćenja nije bilo. Krivnja nije na znakovima. Niti na onom koji je dac dokaze po znakovima. Krivnja je u hotimičnoj sljepoći, u manjku sudjelovanja s milostima, u očitom odbijanju milosti. I tu kao i kod Izaije slijede prijetnje i osude: »Ali će, kažem vam, lakše biti na Sudnji dan Tiru i Sidonu nego vama! (Mt 11, 22).

Tako smo iz objave dokazali opstojnost dostatne milosti, no ujedno smo vidjeli i razlog zašto nema ploda spasonosnih čina. Tu je čovjekova sloboda, komotnost i zloba. Tu tvrdoglavost čovjekovu pred milošću pretpostavlja i Psalam 95. (94), 7-8: »Danas kad čujete njegov glas, ne dajte da otvrdnu vaša srca kao u pustinji . . .«

OSVRT NA DOSTATNU MILOST Pitanja koja smo ovdje iznijeli ne bi smjela biti izvan naših shvaćanja. Sve nam ovo zapravo otkriva narav milosti općenito: Milost ne ruši narav. Ona je pretpostavlja, usavršuje, pomaže. Milost nije izbrisala naše slobode. Ona samo omogućuje razumu da bolje vidi; ojačala je volju za djelovanje; dala je mogućnost djelovanja koje vrijedi u nadnaravi, ali milost nije uništila našu osobnu inicijativu i samoodlučivanje. Tu ostaje korijen naše zasluge. Ali je tu i korijen naše krivnje. Tu vidimo jednu veliku odliku milosti, da naime ona u nama stvara odgovornost. Mi smo pozvani na veliku večeru, na život bez straha pred krajem. Jao nama ako smo nevjerni. To je bio poziv ljubavi. — Mogao bi tkogod reći, zašto nam Bog daje milost, kad zna da će nas zbog toga kazniti, ako je odbijemo. Neka nas ostavi na miru! — Odgovor nije tako jednostavan. Djelomično ćemo na nj odgovoriti u 61. katehezi kad budemo govorili o preodređenju. Sada ćemo samo nešto reći: Nemamo prava da prigovaramo dobročinstvima. I ovaj život koji za se svojatamo i kojeg se tako grčevito držimo Božji je dar i milost. No ovaj život je vremenit, ograničen i Bog nam nudi vječni život po milosti. Nemamo prava prigovarati što nas zove na više i sigurnije. Činjenica jest da ne postoji takav red stvarnosti koji bi bio neovisan od Boga. Sve je njegovo i mi smo njegovi, i pakao je njegov. Nitko se ne može pohvaliti svojom neovisnošću od prvog Adama, ali se isto nitko tako ne može ukloniti drugom Adamu, Kristu. I jedan i drugi odnos od bitne je važnosti za čovjeka. Ništa se tu ne da izmijeniti. Može se samo prihvatiti ili ne prihvatiti poziv na veliku večeru. Ostati zapravo u njegovoj kući ili kao sin ili buntovnik. Rubovi bitka su u njegovim rukama.

60. KATEHEZA

Djelotvorna milost

Na početku ove kateheze upozoravamo na razliku između djelujućih i djelotvornih milosti. Milost djelujuća jest općenitiji pojam koji u sebi uključuje i djelotvornu milost povrh milosti lijeka, uzdignuća i drugih djelujućih milosti. U stručnim teološkim nazivima ta se razlika uočuje u samim imenima. Djelujuća milost zove se »gratia actualis« tj. milost koju primamo u činu, za razliku od milosti u stanju, što je posvetna milost. Djelotvorna milost zove se stručnim izrazom »gratia efficax« — efektivna milost, tj. milost koja sigurno rađa efektom, učinkom, koja sigurno rađa plodom. Mi zovemo onu prvu djelujuća milost, jer se ona očituje u djelovanju bez obzira na učinak, dok ovu drugu zovemo djelotvornom milosti, jer je tu djelovanje vezano na učinak, na tvorbu. Ova terminologija je kod nas u upotrebi od prije.

Sam naslov kateheze izgleda dosta skroman za ono što u sebi krije. Oko djelotvorne milosti vodile su se duge, ozbiljne i preteške rasprave. Radi se o ovome: U prošlom smo poglavlju govorili da Bog daje ljudima dostatne milosti da djeluju spasonosno. Međutim ne dolazi uvijek do ploda. To nije teško shvatiti. Čovjek je slobodan i ne mora surađivati. I tako neće doći do učinka milosti. Nije nam teško shvatiti ni čovjekovu odgovornost. Kredit si dobio, zašto ga nisi iskoristio. Kriv si što ga nisi iskoristio. Sve se to da shvatiti, bar kroz jeftine naočale. Međutim, postavlja se pitanje postoje li takove milosti kod kojih Bog, na ljudsku govoreći, ne bi morao čekati slobodnu odluku čovjeka, nego unaprijed zna da će ta i ta milost sigurno donijeti plod. Sve to dakako usprkos tome što je čovjek slobodan i ostaje i pod milošću slobodan. Čovjek dakle treba pod tom milošću ostati bezuvjetno slobodan i slobodno donijeti odluku u prilog milosti, i Bog to treba sve unaprijed znati ne čekajući odluku čovjeka. Pitanje je dakle jasno postavljeno iako je višestruko. Mi ćemo na to pitanje pomalo i postupice odgovoriti i odgovor obrazložiti:

Nema nikakove sumnje da postoje takove milosti koje još prije nego se čovjek odluči na njih, i usprkos tome što ostaje slobodan, sasvim sigurno donose sa sobom suradnju. Kad takovih milosti ne bi bilo, Bog bi bio jadan upravitelj, koji bi, ne znajući što će ljudi odlučiti po slobodi, morao čekati nesiguran ishod. Poput starca on bi se štapom nabacivao za nepokornom djecom. Međutim to nije tako. Bog ima sve uzde u svojim rukama.

Iz naravne teologije znamo da je Bog sveznajuć. Da su mu poznate sve stvari i zbivanja iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Zna stvari i odluke koje ovise o slobodnoj volji čovjekovoj. I ne samo to, nego on zna i ono što bi ljudi činili da su u drugim prilikama i kako bi se situacija razvijala da je svijet krenuo drugim, trećim, stotim putem. Tako osim stvarnosti koja se zbila ili će se uistinu zbiti po slobodnom djelovanju, Bog zna i ono što se nikad neće zbiti, a zbilo bi se da su odluke krenule drugim putem. Tako je Bogu poznata stvarnost ne samo u presjeku vremena »prošlost — sada — budućnost« nego Bog zna regione bitka ne samo realnog nego i potencijalnog. Tu je i razlog Božjeg sveznanja. On je začetnik i auktor bitka različitog od sebe. On ga zna i zove po imenu. Sve dakle što nosi biljeg bitka, što jest na bilo koji način, njegovo je vlasništvo i predmet njegova znanja i brige. Vrijeme kod njega ne igra ulogu. Ono je sjena našega bitka. Za njega prošlost i budućnost ne postoje; postoji samo vječno sada. Slobodne naše odluke u godini 1980.? To je samo za nas

tajna. Za Boga ne! — Sve što nosi biljeg bitka njegova je trajna svojina.

Teolozi se puno ne brinu za to da dokažu milosti koje sigurno donose plod. To nije potrebno puno dokazivati. Njihove rasprave idu za tim da protumače kako može ostati slobodna volja pod djelovanjem milosti. U par redaka na to ćemo se pitanje osvrnuti na kraju ove kateheze. Nas ipak više zanima opstojnost djelotvorne milosti. Tako ćemo najbolje vidjeti što je ona. Mi dakle tvrdimo da postoji djelotvorna milost, milost koja gledana još prije čina ima nesumnjivu vezu sa spasonosnim činom. Mi velimo i to da je baš po tome različita od dostatne milosti. Dokaz za tu milost bit će iznesen u ovom dokaznom postupku: Mi ćemo pokazati iz Objave, pisane riječi i crkvenog učiteljstva, da je spasonosni čin osobito dobročinstvo i Božje djelo. Time ćemo dokazati opstojnost djelotvorne milosti. Evo zašto:

Ako prije samog djelovanja nema nikakve razlike izmedu dostatne i djelotvorne milosti, tada nema razloga da spasonosni čin zovemo Božjim djelom. — A tako nije. Mi svaki spasonosni čin pripisujemo Bogu. Prema tome postoji u milostima razlika već prije samog djelovanja. Postoji dakle milost koja je vezana uz učinak još prije samog slobodnog odlučivanja.

Dokazati nam je sada iz Objave da je spasonosni čin Božje djelo: »Bog je onaj koji izvodi u vama htijenje i djelovanje da mu se možete svidjeti« (Fil 2,13). Bogu se dakle pripisuje da hoćemo djelovati i da djelujemo. »Siguran sam, veli Pavao, u ovo isto, da će onaj koji je počeo među nama dobro djelo, da će ga dovršiti do dana Isusa Krista« (Fil 1,6) — Nadalje oni koji su se odazvali pozivu na spasenje zovu se »izabrani« (Mt 22,14; 24,24; Kol, 3,12). Taj naziv ne bi imao smisla kad već prije samoga poziva ne bi bila razlika u pozivu. Jedni su zvani tako da se odazovu, drugi su zvani tako da sami neće htjeti doći. Mogli su doći; krivi su što nisu došli, a nisu došli zato, jer su bili zvani tako da ne dođu. Nemojte reći da pretjerujem. »Kad je neki čuo kako Isus govori o kraljevstvu Božjem reče: Blago onomu koji bude na objedu u kraljevstvu Božjem. Isus mu reče: Neki čovjek pripremi veliku večeru na koju pozva mnoge. Kad bijaše vrijeme večeri posla slugu da rekne uzvanicima: Dodite, već je sve gotovo. Svi se kao po dogovoru počeše ispričavati. Prvi mu reče: Kupio sam njivu, moram otići da je vidim ... Drugi reče, kupio sam pet jarmova volova. Idem da ih okušam. Ispričaj me. Treći reče: Oženio sam se, ne mogu doći ...« (Lk 14,16) — I tako je »mnogo zvanih, a malo odabranih« (Mt 22,14).

Postoji dakle nešto što je izabrane učinilo izabranima još prije njihove slobodne odluke. Marija je »Bez grijeha začeta« još prije nego je slobodno pristala da bude Majka Božja. Dobila je nagradu prije, nego je slobodnom odlukom pristala na ono radi čega je primila vijenac. Da li je to bez otajstva? — Za nas je dosta da vidimo da Bog ima takovih milosti koje ne ruše slobodu, ali se čovjek pod utjecajem te milosti slobodno odluči na ono što Bog hoće. Dokazali smo tako opstojnost djelotvorne milosti i eto nas pred pitanjem, kako je moguće da volja ostane slobodna pod milošću. To je pitanje »de auxiliis«. Stavit ćemo to samo u notu.

Napomena: Pitanje kojem učenjaci nisu našli kraja jest kako spojiti ljudsku slobodu s djelotvornom milošću. Tu su se u rješavanju napose založile dvije škole: dominikanska i isusovačka. Prva je od njih rješavala pitanje pomoću određenja fizičkog ili nekog moralnog koje je onda skupa s milošću vodilo spasonosnu činu. Tu je pitanje slobode došlo u pozadinu. Druga je škola tumačila problem pomoću Božjeg sveznanja, naglašavajući više ljudsku slobodu. Kako škole nisu mogle jedna drugu, a niti drugih, uvjeriti o nepobitnosti svojih dokaza, završena je 1607. rasprava tako da je papa odredio kako ni jedna strana ne smije drugu častiti cenzurama, nego se sve imalo smiriti. Tako je to i bilo. Kvestija »de auxiliis« postala je više povijesnog značenja i rješenje bi, ukoliko se uopće može naći, trebalo tražiti u pozitivnim rezultatima jedne i druge škole. (Usp. DS 1997). — Pred nama je trnovita kateheza o preodređenju.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

OBITELJSKI APOSTOLAT

VATRA SE POMALO ŠIRI ...

Ovogodišnju Obiteljsku ljetnu školu nazvali smo u prošlom broju Glasnika — skromna vatra. Ali smo tom prilikom i naglasili, kako se čvrsto nadamo da se ta vatra neće ugasiti. Da će se naći i svećenika i laika, koji će je pokušati prenijeti na tlo svoga djelokruga.

S veseljem možemo konstatirati: vatra obiteljskoga nastojanja se širi. Za potvrdu nekoliko činjenica!

TREĆI SEMESTAR U SLAVONSKOM BRODU

Evo nas u župnom stanu glavne i matične župe svetoga Stjepana u Slavonskom Brodu. U velikoj »palači« sjedi tridesetak osoba. Mladići i djevojke, časne sestre, liječnici, svećenici, namještenici... Zajednički raspravljaju o slijedećoj školskoj godini Obiteljskoga Instituta. Riječ uzima župnik i dekan, domaćina toga Instituta preč. Vid Mihaljek:

— Hvala Bogu! Dva smo semestra s uspjehom završili prošle godine. Doduše, još ima nepoloženih ispita. Ali se nadamo da će i to biti gotovo na vrijeme. Pred nama je treći semestar. Više nismo sasvim na početku...

— Koliko ih je slušalo predavanja prošle godine?

— Nešto preko dvadeset osoba. Svi sa svršenom srednjom školom. Ove godine kao da će se broj nešto povećati. A to je i razumljivo, jer se upisuju novi, te će zajednički slušati predavanja trećega semestra sa starim slušačima.

Prisutni o. Plačko rastumačio je detalje: »Ove godine glavni su predmeti — Čudorednost obiteljskoga života u svjetlu nauke Crkve«. Predavanja o tome održat će Dr Marin Srakić, profesor na Bogosloviji u Đakovu. On će specijalno dolaziti u Brod. Osim toga jedan će psihijatar-liječnik imati predavanja o pojavama neuroza u bračnom životu. Poseban uvid o tom što pravna znanost, i crkvena i državna, sudi o obitelji

iznijet će specijalizirani profesori. I na kraju dolaze tumačenja konkretnih slučajeva iz života...«

Uz jednostavan prismok slavonskoga razmjera, u ugodnoj atmosferi, neposrednoj i prijaznoj, raspravljalo se i razgovaralo dugo o pojedinim detaljima ove vrijedne inicijative da se mladima u Slavonskom Brodu omogući uistinu temeljito poznavanje nadasve važne obiteljske problematike...

U SJENI HRVATSKOG SVETIŠTA SRCA ISUSOVA

U isto vrijeme u Zagrebu se odvijao sličan prizor. Oko 35 mladih — listom studenata — došli su u Palmotićevu ulicu u Zagrebu, prošli pokraj lijepe crkve, ušli u dvorište, uspeli se u prvi kat dvorišne zgrade. Ondje ih je čekao predsjednik Obiteljskog Instituta o. Josip Weissgerber. Upoznao ih sa situacijom:

— Ove godine nastvaljamo s trećim semestrom. Skripta predavanja prva dva semestra su uglavnom izrađena Mogu se dobiti na Tajništvu Obiteljskoga Instituta. Ono je formirano i redovito radi srijedom od 18 do 20 sati. Tko god se zanima za bilo koji oblik obiteljske problematike i obiteljskoga rada, može se obratiti tom Tajništvu. Ono je zamišljeno da se s vremenom pretvori u skroman SERVIS svima kojima je na srcu dobro obitelji. S Tajništvom možete i pismeno kontaktirati. Pogotovo to mogu činiti oni koji su izvan Zagreba a željeli bi da se kod njih održi koje predavanje, obiteljski sastanak ili priprava zaručnika. Na našem Obiteljskom Institutu predavanja će se održavati ove godine redovito utorkom i srijedom od 19,30 do 21,30 sati. Nadamo se da ćete biti i ove godine zadovoljni s predavačima kao što ste bili i prošle godine... Upisati se mogu u treći semestar i oni koji nisu slušali prva dva semestra. I to zato, jer je materijal neovisan jedan od drugoga...

Počeli su sa svom ozbiljnošću.. Uzdajući se u Boga. Sutradan razgovaram s mladim medicinarom:

— Premda trebam dati još četiri ispita da svršim medicinu, ipak ću se ove godine upisati na Obiteljski Institut. Razgovarao sam sa svojom zaručnicom. Ona je također uspješno svršila svoj studij. Ali i ona želi da u velikoj obiteljskoj problematici dublje poznamo nauku Crkve i moderne obiteljske psihologije. Znate, mene kao medicinara posebno zanima ono što će predavati o. Fuček. Imam problema baš u vezi enciklike Humanae vitae. Upravo se radujem prilici što ću o tom moći ozbiljno diskutirati...

DOPUNSKI TEČAJ NA RIJECI...

Tema ovogodišnjeg dopunskog studija svećenika riječke metropolije bila je usredotočena oko problema obitelji. Imao sam najbolju nakanu prisustvovali svim predavanjima. Ali sam bio zapriječen. No, i ono što sam vidio mnogo je govorilo. Pedesetak svećenika zajedno sa svojim natpastirima slušali u lijepoj dvorani temeljita predavanja; raspravljali, produbljivali ozbiljne obiteljske probleme. Već naslovi pojedinih predavanja bude živo zanimanje:

— Brak i obitelj u Novom zavjetu — Razvoj braka i obitelji kao sakramenta i institucije — Obitelj u Crkvi danas — Uloga obitelji u slavljenju sakramenata kršćanske inicijacije — Bezženstvo i cjelovita ljudska zrelost — Ljubav, spolnost i današnja mladež. Elementi spolnog odgoja — Reguliranje poroda, kontracepcija i abortus — Sociološki prikaz stanja obitelji u Riječkoj metropoliji. — A nadasve je bila zanimliiva »župnička tribina o pastvi obitelji.« Na kraju je liječnik iz Zagreba održao predavanje o temi »Suvremeni problemi braka u svjetlu pastoralne medicine.«

Samo jedno možemo poželjeti. Da to blago ne ostane sakriveno u spisima predavača. Nego da se barem ciklostilom umnoži i omogući svima koji se za to zanimaju, kako bi se obogatili tim temeljitim, ozbiljnim, suvremenim — a što je najvažnije — potpunoma crkvenim i istinitim spoznajama...

LJUDSKA I OBITELJSKA SOLIDARNOST

Nije tome dugo da je u Podravini osnovna župa — NOVO VIRJE. A dosada su već kupili zgradu za župni stan, sagradili krasnu novu crkvu, nabavili novo veliko zvono... A ove godine su organizirali odlične pučke misije. Za vrijeme tih misija Novo — Virovci su pokazali naročito zanimanje za obiteljske probleme. Osim misionara slušali su s velikim zanimanjem predavanje jednoga seljaka i službenika, kao i kasnije jednoga inžinjera...

Znademo svi kako je strašna nesreća zadesila ove godine naše podravske krajeve. Nije bilo pošteđeno ni Novo Virje. Voda je uništila ljetinu, zaprijetila kućama. Ali baš tih dana očitovala se ljudska i obiteljska solidarnost Novo — Virovaca, koja je izrasla iz zajedničkoga nastojanja oko gradnje crkve, iz zajedničkoga nastojanja oko izgradnje duhovne župne zajednice. Kroničar u njihovom skromnom župnom listiću »Gradimo CRKVU« ovako je opisao te dane:

»Upravo onih zadnjih dana, kada smo se nastojali mirno pakovati — za hodočašće u Lurd! — pospremati stvari i mislima već bili u neizvjesnosti putovanja, a srcem u ljepotama Masabjelske špilje, sirene su nas trgle iz toga sna. Voda, koja je sve više rasla, prijetila je svojim podmuklim šumom da probije novi nasip i zaprijeti uništenjem već poplavljene kukuruze i kuće u blizini. Zato je sve živo nastojalo spašavati ugroženi nasip. Dan i noć čuvari su bdjeli, štab za poplavu zasjedao, vatrogasci dežurali, a kad je zaprijetila opasnost, javila se sirena. Priskočile su i ostale ekipe iz Medvedičke i Crnca. I kad je bilo naikritičnije, u ponedjeljak na utorak 18. na 19. srpnja u večer, po mraku su došli traktori i ljudi iz Medvedičke u pomoć već mobiliziranim tamo u Drenovici i radilo se neumorno, složno, zajednički, kao nekada na crkvi. To je bila solidarnost i kršćanska ljubav na djelu. Nasip je spašen, ali od njega prema Madžarskoj bilo je veliko more. Znali smo

da je tu 26 naših obitelji poplavljeno — ili 101 osoba. Trebalo je pomoći. I našli su se ljudi, hrabri i odvažni, te u čamcima prevozili hranu i vodu, o bilazili pojedine kuće, gdje su se ostali sklonili. Usjevi su uglavnom propali, pšenica je plivala niz Dravu a ljudske ruke su bile bespomoćne. No, nevolja je ipak približila ljude i pokazala kakvi su.«

Dao Bog da se ovaj duh zadrži i tom čestitom narodu.

OBITELJSKI ZBORNIK

Vesela srca možemo javiti da je, zauzimanje Dekanata Bogoslovskoga fakulteta u Zagrebu, izdan ZBORNIK svih onih predavanja koja su ove 1972. godine bila održana u mjesecu siječnju na Svećeničkom Tečaju. Tek sada, kada imamo pred sobom sve tiskano, čovjek vidi kakvo je silno bogatstvo misli, želja i planova iznešeno onih dana pred najveći svećenički forum u našoj zemlji. Poželjeti možemo da bi svi svećenici, a i katolički laici, kojima je na srcu dobro obitelji, nabavili taj broj Zbornika, te ga temeljito prostudirali.

Upravo se ovih dana uredništvo OBNOVLJENOGA ŽIVOTA sprema dati u tisak nešto slično. Kao što je poznato, ovoga ljeta održana je prva Obiteljska ljetna škola u Zagrebu. Odlučeno je da se svi glavniji radovi također sakupe u jednom broju časopisa Obnovljenoga Života. Taj će izići iz tiska vjerojatno sredinom mjeseca studenoga. Obilovat će također prvoklasnim materijalom o velikim obiteljskim problemima, kako iz pera naših biskupa, svećenika, tako i laika. Uz Zbornik svećeničkog tečaja i ovaj specijalni broj posvećen temama Obiteljske škole, povećat će našu dosta solidnu ali skromnu moderniju literaturu o obitelji.

Ukoliko bi još i Riječani umnožili svoj materijal s dopunskoga tečaja, mogli bismo se uistinu radovati zbog povećanja obiteljske literature, koja nam je danas izvanredno potrebna.

OBITELJSKI TEČAJ I U ZADRU

U skladu s duhom Koncila da svećenici dobiju što dublju formaciju u pitanju obiteljske problematike, pokrenuta je veoma zanimljiva inicijativa u Zadru. Na zahtjev domaćeg Natpastira i, osobito pastoralnog klera kroz čitavu slijedeću školsku godinu 1972. — 1973. svećeničke obnove ili rekolekcije nosit će studijski karakter upoznavanja obiteljske problematike. Bit će to zapravo jedan oblik proučavanja materijala što ga je obradio u prva dva semestra Obiteljski Institut u Zagrebu.

Već 19. listopada o. Josip Weissgerber održao je prvu takvu rekolekciju ili obnovu. I uglavljeno je da će svakoga drugoga četvrtak u mjesecu dolaziti u Zadar po jedan profesor s Obiteljskog Instituta, održati jednu duhovnu pouku, zatim prije podne još jedno predavanje s područja obitelji, a poslije ručka još druga dva predavanja. Na večer će biti posebno predavanje za laike zadarske crkve. To bi trajalo sve do lipnja slijedeće godine. A kroz diskusiju i dijalog će polako sazrijevati i metoda, kako bismo se na što moderniji i koncilski način zajednički posvetili radu oko regeneracije naših obitelji...

Uvijek se Crkva pomlađuje novim obiteljima, koje po sakramentu ženidbe postaju Crkve u malom.

MOLIMO SE SVI!

— Zašto iznositi ove podatke? Nije li tome razlog da se dičimo svojim ili tuđim radom? Da pokažemo kako radimo...?

Ne vode nas ovi motivi! Ako ovdje u Glasniku iznosimo te činjenice — pred naš jednostavan Božji narod — razlog je vrlo običan: Želimo pobuditi naše čitatelje da se iskreno i pobožno POMOLE Isusovu Srcu neka blagoslovi ta nastojanja. Da to Srce, koje je glavna ujedinjujuća snaga naše vjere, dade duh povezanosti i ljubavi među svima onima koji rade za dobro naših obitelji. Da među nama ne bude drugih, razdjeljenih grupa, nego da — u poželjnoj raznolikosti koja je znak Duha Isusova Srca — svi zajednički kročimo prema onome duhu jedinstva za koji se Krist Gospodin molio na svojoj Posljednjoj Večeri. To jedinstvo mora doći po — molitvi! Jer, duboko smo uvjereni: akcija bez molitve ne vrijedi ništa.

o. Pero Bulat
pučki misionar

Ljubav među ljudima

(Da kršćani svih naroda sabrani u Crkvi promiču opću ljubav među ljudima. (Mis. nakana A M za p r o s i n a c 1972.)

Ako postoji središnja značajka kršćanskog života bilo osobnoga bilo zajedničkoga, onda je to sigurno, zapovijed međusobne ljubavi po kojoj treba da se prepoznaju Kristovi učenici. No uslijed ljudske slabosti, često put i svjesne sebičnosti, ljubav prema bližnjemu bila je i u kršćanstvu bijedno kompromitirana. Prevladavale su suprotnosti i razlike umjesto sloge i razumljevanja. Takvih slabosti bilo je već u kršćanskoj praopćini pa je dolazilo do sukoba između onih koji su stvarno bili velikodušni i onih koji su samo takvi izgledali, između Židova u Palestini i onih u diaspori, između kršćana židovskoga ili po-

ganskoga podrijetla, između onih koji su bili zaneseni križem i onih koji su se dali zavoditi ljudskom mudrošću, između bogatih i siromašnih.

I današnja Crkva, a možemo reći i čovječanstvo teže za jednim svijetom u kojem bi vladalo jedinstvo utemeljeno na pravdi i miru. No tu u sebi plemenitu težnju bez prestanka guše mnogobrojni sukobi i beskrajni razdori među narodima o kojima nam sredstva društvene komunikacije danomice pružaju tragičnu sliku. Iako Crkva u toj situaciji često puta diže svoj glas i on ne ostaje bez ikakva odjeka, ipak je taj glas i bezuspješan i neautentičan, jer među samim članovima Crkve ne vlada prava sloga i ljubav.

No ako su u Crkvi pojedinci znali imati veliku ljubav prema bližnjemu, osobito prema siromasima, kao jedan sv. Petar Klaver ili Bartolomej de las Casas ili sv. Vinko Paulski, onda je njihov primjer snažno utjecao na stvaranje javnog mnijenja u korist međusobne ljubavi i razumijevanja među ljudima. Nije stoga bezuspješna borba za što pravednije i ljudskije odnose među ljudima, samo je treba voditi više životom i djelima nego lijepim riječima ili čak samo praznim frazama. Lijek zlu ne donose riječi već djela. Od riječi dolazi dosada kao od slabe deklamacije, a od djela dolazi život.

Zato je danas veliki zadatak kršćana da gaje i promiču mirotvorno jedinstvo među ljudima šireći svuda oko sebe jednu opću ljubav, dakako, djelotvornu koja nikoga ne isključuje i koja želi svakome pomoći. Takva je ljubav jedino moguća i ako se temelji na nadnaravnim motivima, na živoj vjeri da su svi ljudi Božja stvorenja i djeca jednoga Oca nebeskoga, da su svi otkupljeni Kristovom krvlju, da su svi pozvani na vječni život. Čisti humanizam ili čak ateistički nemoćan je da stvori pravo bratstvo među ljudima. I odviše su razlike i suprotnosti među ljudima velike a da bi se dale otkloniti i pobijediti samim naravnim motivima. Apsolutno je potrebna pomoć nadnaravi. I zato bez kršćanstva ili još bolje rečeno bez vrlo zauzetog zalaganja kršćana na koje nas poziva ova nakana neće se nikad ostvariti ono za čim u dubini svog plemenitijeg bića svi teže.

Ovaj mjesec slavimo Božić koji ljude toliko zbližuje. Nije li to očit znak da samo u Kristu čovječanstvo može naći toliko željeni mir, jedinstvo i međusobnu ljubav? Mi kršćani pozvani smo u prvom redu da surađujemo na ostvarenju te velike težnje suvremenog čovječanstva. Pokušajmo bar nešto konkretno učiniti u svojoj okolini! Pomirimo se s onima s kojima smo možda u zavadi! Pružimo pomoć onima koji su potrebni da osjete u nama jedno toplo srce pa ćemo bar nešto učiniti da na svijetu bude više zbliženja i razumijevanja. No to nije zov samo božićnog vremena, to bi morao biti naš svakidanji zov. I ako ne možemo baš ništa pozitivno učiniti, onda se bar čuvajmo da svojom sebičnošću, neprijaznošću, ohološću i drugim neurednostima ne bi pridonijeli još većem jazu među ljudima. U ovom trenutku najveća je misijska zadaća svakog svjesnog kršćanina širiti djelotvornu bratsku ljubav.

Možemo se ispričati da je to nemoguće. No to je samo isprika. Koliko bi se moglo uštedjeti na primjer od upotrebe alkohola, nikotina i dati od toga onima koji su potrebni i koji nemaju ni najosnovnijega za život. Ali zato je potrebno nečega se odreći. Bez odricanja nećemo nikad moći vježbati ljubav i širiti iskreno bratstvo među ljudima. A kršćanstvo nas uči zakonu odricanja. Ono nam daje u svakom pogledu izvrsne recepte za postignuće sveopće ljubavi među ljudima. Treba ih samo prihvatiti i provoditi u djelo!

Josip Antolović

MISIJE **JURAJ GUSIC**

Apostolat laika u misijama

Koliko jedna Crkva živi ne prosuđuje se toliko po broju pasivnih vjernika, nego po broju i kvaliteti aktivnih vjernika svake dobi i svakog staleža. A aktivni su oni vjernici koji u svoj svagdanji život iz dana u dan sve više unose kršćanska načela i kršćanski nazor na svijet. Takvi su vjernici najprikladniji da postanu laički apostoli u svojoj sredini u kojoj žive i rade. Nije to važno samo u kršćanskim zemljama, nego isto tako i u misijskim krajevima. Stoga i čitamo u Dekretu o misijama, što ga je objavio prošli Koncil, uz ostalo i o apostolatu laika:

»Crkva nije pravo utemeljena, ne živi punim životom niti je savršen znak Krista među ljudima, ako s hijerarhijom ne postoji i ne djeluje laikat u pravom smislu. Bez djelatne prisustnosti laika Evanđelje se ne može duboko utisnuti u duh, život i rad nekog naroda. Zato treba već kod utemeljenja Crkve nastojati oko toga da se odgoje zreli kršćanski laici.

Vjernici laici pripadaju naime u isti mah i narodu Božjem i građanskom društvu. Pripadaju svome narodu u kojem su rođeni, u čijem kulturnom blagu počeše učestvovati po odgoju, s čijim ih životom spajaju mnogolike socijalne veze, kod čijeg napretka sudjeluju vlastitim zalaganjem u svojim zvanjima, čije probleme osjećaju kao svoje vlastite i nastoje ih riješiti. Kršćani laici pripadaju i Kristu, jer su vjerom i krštenjem preporođeni u Crkvi da budu Kristovi novošću života i djela, da se u Kristu sve podloži Bogu i da napokon Bog bude sve u svemu.

Glavni njihov zadatak jest da svjedoče za Krista, što moraju činiti životom i riječju u obitelji, u svom društvenom krugu i na području svoga zvanja. U njima treba da se očituje novi čovjek koji je po Bogu stvoren u istinitoj pravednosti i svetosti. A tu novost života trebaju očitovati u socijalnoj i kulturnoj sredini svoje domovine, prema predaja-

Sv. Franjo Ksaver, apostol Indije

ma vlastitog naroda. Oni moraju tu kulturu poznavati, pročišćavati je i čuvati, razvijati je prema suvremenim uvjetima i konačno, usavršavati je u Kristu, da Kristova vjera i život Crkve ne budu više tuđi zajednici u kojoj žive, nego da je otpočnu prožimati i preobražavati. Sa svojim sugrađanima neka se povežu iskrenom ljubavlju, da se u njihovu ophođenju očituje nova veza jedinstva i opće solidarnosti koju crpe iz Kristova misterija. Kristovu vjeru neka šire i među one s kojima su vezani životom i zvanjem. Ta se obveza to jače nameće što mnogi ljudi mogu jedino po laicima, koji su im blizu, čuti za Evanđelje i upoznati Krista. Laici neka budu dapače pripravni, gdje to može biti, da u neposrednoj suradnji s hijerarhijom ispuniaju posebnu misiju naviještania Evanđelja.« (Br. 21)

Kako vidimo, Crkva od vjernika laika u misijama očekuje da budu ispunjeni takvim žarom ljubavi prema Kristu da ih taj žar tjera, kao nekoć svetoga Pavla, da njime zapale druga srca i duše u svojoj okolini. I gdje misionarima uspije odgojiti takvu elitu, tamo se kršćanstvo mnogo lakše širi. Ta propovijedaju ga domaći ljudi svojim sunarodnjacima na njihov način. Misionar tu samo dopunjuje već započeto djelo.

Danas je možda važnije nego ikada odgojiti katoličke laike za aktivni apostolat primjerom i riječju, jer svećenika ima sve manje, a potrebe su sve veće.

Ovdje bi bilo dobro malo razmisliti i o tome, ne bismo li i u kršćanskim krajevima po temeljito odgojenim katoličkim laicima mogli započeti obnovu kršćanskog života i u gradu i i na selu.

Svakako poduprimo barem molitvom i žrtvom rad misionara na tom tako važnom području za širenje Božjega kraljevstva ovdje na zemlji..

BENGALIJA

Kroz oluju do duša

Basanti, 17. rujna 1972.

Sjedim i ljuljam se na maloj lađici na rijeci Gangesu. Idem u nova sela siromašnih starosjedilaca uz Jelekalski i Molakhalski rukav delte Gangesa. Od jutra već puše nekakav čudan vjetar. Tamni su se oblaci spustili nisko i lete kao vile. Radio najavljuje strašnu ciklonsku oluju u Bengalskom zaljevu, koja da će poslije ponoći udariti na obalu Orisu i na deltu Gangesa. Brzina joj je 125 km, a visoki će valovi s mora prodrijeti daleko u polja.

Lađar Augustin Bagh (Tigar) veoma je zabrinut, no pouzdan je. Četiri mlada lađara su s nama: Izak, Robi, Luka i Čotu. A dakako da su tu i dragi Isus i Gospa i svi naši Anđeli Čuvari. Uz molitvu i blagoslov uputili smo se na ovo putovanje. Upravo smo završili krunicu. Robi je zapjevao lijepu pjesmu Gospi »Zvijezdi mora«:

»Bipodo bonđono...
U pogibelji, Majko, sjeti se nas!
Ljubim Tvoje lotosove noge,
O Ma, Majko!«

A ja kao da sam slušao jeku onih divnih marijanskih pjesama što smo ih kao sjemeništarci u Travniku pjevali:

»Marijo, kroz življenje
Ti sretno vodit znaš!
Zaštićuj kroz trpljenje
Života brodić naš!
Za bura noćnih tmurnih,
Za borba dnevnih burnih,
Marijo, Marijo,
Budi nam Ti spas!«

Sretno smo prispjeli u prvo selo, siromašno naše selo Sombhunogor. Gabu — onaj mali Gabu, što se je tamo prije 15 godina... bez hlačica... s nasipa prevrnuo i pao u lokvu... — čekao je na obali. Ponosan je. Preuzeo je brigu za selo od svoga pokojnog oca Duranta. Uz pomoć seljana sagradio je malu kapelicu. Kapelica je čista i uredna, i po novim rubrikama: s oltarom prema puku.

Crkvica je puna. Vani bjesni oluja i pada kiša. No bilo što bilo, stari Porboti je tu. Teškom mukom je došao pognut i sa štapom u ruci, ali s osmijehom na licu.

Tu vlada strašna bijeda, no velika je vjera tih ljudi i pouzdanje u Gospodinovo milosrđe.

Poslije Mise pohodio sam selo. Ima mnogo bolesnika. Nipen je već tri mjeseca bolestan. Blijed je kao krpa. Sjedi u kutu kolibe u groznici. Nema ni lijeka ni hrane. Sutra ćemo ga prenijeti u našu bolnicu u Basantiu. Poklekli smo i pomolili se za njega i za sve ostale bolesnike. Nada se života vraća uz zahvalni smiješak.

Stari Obhoe i Dasi leže na hasuri pred kolibom. Bože moj, koje li bijede! Pomislih na tolike staračke domove po svijetu, na njegu, brigu i ljubav koja se tu iskazuje starcima i staricama. Baš mi je naša dobra sestra Adrijana poslala iz Njemačke fotografiju kako nemoćne starce voze na kolicima na šetnju. Obhoe i Dasi ne mogu o tome ni sanjati. Ali ipak eto Isus šalje svoga svećenika. Ali ne, samo njega, nego šalje i sve Vas. Tu je Vaša ljubav, molitve, Vaše žrtve. — I Obhoe i Dasi će u našu bolnicu u Basantiu.

Naša bolnica u Basantiju

Gospodinova parabola o milosrdnom samaritancu nije tek priča starih vremena, to je Njegov život! Njegov, no i moj i Tvoj!

Bila je kasna noć kad smo stigli u Piprekhali. Ciklon je sve jači. Oblaci kao da će na nas i na lađicu pasti. Nismo mogli prepoznati obalu, pa smo bacili dva sidra baš kod zaokreta Sukdnanskog kanala. Mladi lađar Robi pokušao je nekoga pozvati s obale. Kazao je da negdje blizu stanuje njegov prijatelj Biđoe. Iz svega je grla zvao: »O Biđoe, Biđoe re!!!« No nije bilo nikakvog odaziva, tek se je čula jeka iz Gangesa i džungle.

Izmolili smo krunicu, i to sa suzama u očima. Lađica je puna dima. Naš kuhač Čotu pripravljao je rižu i dal za večeru. Pomagao mu je i katehista Mar-

Moji me vjernici svugdje radosno dočekaju

Na maloj lađici obilazim župu

tin. Prije ponoći »gozba« je bila pripravna: riža i dal i puno dobre volje. Hvala Bogu i na tome. Koliki ni toga nemaju. Njih smo se posebno sjetili u molitvi.

Nakon večere uredili smo si krevet: jednu hasuru, vreću za jastuk, i stisni se kako možeš. Sedam nas je, a lađica malena. Ali lijepo veli naša narodna poslovica: »I ako je kuća tisna, nisu čeljad bisna!« Svaki se lijepo stisnuo u svoj kut. Prije toga je bila večernja molitva, blagoslov roditeljima i prijateljima živim i mrtvim.

Nego lađari neće tako brzo spavati. Oni su toliko toga doživjeli. Život im je na rijekama i po džunglama. »Gongar dak — Zov rijeke Gangesa« i monsunski vihori njima su pjesma života.

Stari je Augustin počeo pričati o tigrovima, o zadnjem susretaju s tigrom. Poslije toga nije više polazio u džunglu.

Sjekli su drva, pripovijeda on. Bilo ih je četvorica. Vraćali su se na lađu. Jedno im se drvo još svidjelo, ledva što su udarci sjekira odjeknuli džunglom, kad kao iz oblaka »mačka džungle«, veliki tigar zaskoči među njih, i prije nego što bi rukom o ruku, zahvati Šukra i s nekoliko golemih skokova nestade ga u džungli. I koga će nego vračara Šukra, koji se uvijek hvallo da raznim vračarijama može sve tigrove poplašiti!

Augustin i Bišonath kao jelenovi pojuriše prema obali tuleći i zavijajući da upozore i druge lađare. »I učinio sam odluku«, zamišljeno će Augustin: »Nikad više u džungle. Djeca me još trebaju. I nisam više išao.«

Mnogo se puta spasio, ali je i mnogo puta vidio kako mnogi nestaju u tami džungle. I prijatelj mu Niši otišao tako, taj vjerni sluga našeg nezaboravnog oca Josipa Vizjaka. Kako se to zbilo? Lađa je već bila puna. Tri su lađara spavala, i Niši s njima. Za to vrijeme tigar je međutim skočio u vodu, a onda na lađu, preskočio dvojicu, uhvatio za vrat Nišia i nestao u džungli.

I Pošupoti je tako otišao. Išao je sjeći drva, i njega s leđice povukao i na mjestu ubio. Pošupoti je ostavio sedmoro siročadi. Molite se za njega, i za Šukri, i za njihovu siročad, a i za njihove duše.

Lađica se tresla i od vihora i od grmljavine. A i pokisavalo je. Ipak smo svi živi i zdravi dočekali jutro.

U tamnoj noći promašili smo naše selo Piprekhali. Po blatnom nasipu, s misnom torbom na leđima, valjalo je kojih pola sata prema sjeveru. Tu se baš zida kapelica. Bit će to spomen-kapelica onoj kršćanskoj obitelji Antuna i Jelene Schneider iz Clevelanda u Americi. To će biti spomen roditeljima, sinovima svećenicima Karlu i Ediju, te kćerima Franciski i Dolores i njihovim obiteljma, a kao zahvala za svu njihovu dobrotu, za svu njihovu djelotvornu i velikodušnu ljubav i pomoć.

Sve je mokro, jer pada kiša i puše jak vjetar. Privremeni krov se s velikom bukom diže i spušta. No crkvica je puna. To je zahvalna Misa i za sjetvu riže i za posao na crkvici. Bijeda je doduše velika, ali kapelicu ćemo svršiti. To je zavjetna kapelica, pa će svatko žrtvovati koliko može.

Poslije Mise odosmo u starosjedilačko selo Tušhali. Išli smo od kolibe do kolibe. Kolibe su pokrivene slamom, travom i palminim lišćem. Na sve strane prokisava. U mnogim kolibama nalazimo tek dječicu. Otac i majka otišli su na rad presađivanja riže. Dječicu su privezali za nogu da ne upadnu u vodu uz kolibe.

Kakva li bijeda tu vlada! Iz Amerike sam dobio dosta plastičnih tarpolina, pa smo time popravili mnoge kolibe. A usto smo razdijelili tog dana i odijela. Seoski mladići su nam rado pomagali. Nije šala hodati kroz ovo blato. A kiša, tjerana ciklonskim vjetrom, bije nas po licu. Svi smo bili mokri. Ali mokri su bili i ti sirotani. A mnogi nemaju ništa u što bi se presvukli.

Vodi nas glavar sela, Bhokto. Put je uistinu bio strašan: blato do koljena. Skoro jedan sat smo trebali do Bhoktove kolibe. On je glavar sela, no i u njegovoj kolibi vlada skrajnje siromaštvo. Kao malo zastiđen, Bihokto mi veli, da me nema čime počastiti. Žena mu je na tavi pripravila tri »čapati« od brašna, onako na suhu. Pružili su mi i čašu vode. Sjeli smo, pomolili se i s dječicom to podijelili. I bili smo sretni i veseli.

Drugi put ću Vam nastaviti kako je završilo to moje apostolsko putovanje. Međutim Vas sve pozdravljam i zahvaljujem Vam na molitvama, žrtvama i pomoći. Ne zaboravite nas ni ubuduće.

Odani Vam u Srcu Božanskom
O. Ante Gabrić

O. Ante zaželio malo sjesti

ZAMBIJA

Javlja se sestra Emica Verlić

Sestra Emica Verlić, naša laička misionarka u Zambiji, koja radi kao medicinska sestra u bolnici za gubavce u Liteti, u zadnje se vrijeme nekoliko puta javila oduljim pismima. No kako je pismo od 11. lipnja ove godine posebno zanimljivo, objavljujemo ga, makar i sa zakašnjenjem.

Dragi prijatelji misija!

Prije svega hvala Vam svima na sjećanju, molitvama, žrtvama i prilozima za moje drage bolesnike!

Ovo je mjesec Srca Isusova, kad se slavi i blagdan Srca Isusova. Meni je nažalost taj blagdan prošao bez svete Mise i pričesti. Danas sam slobodna, no autostopom nisam se usudila. Na cesti treba stajati i čekati da te tko uzme, a tu je sada zima i vjetar puše osobito ujutro, a ja sam baš pred tri dana dala vaditi zub, pa sam od toga još danas natečena i rana mi je svježa, a hladno bi mi vrijeme moglo naškoditi.

Ovako lijepo još nisam vadila zube kao ovdje. U Lusaki jedna zubarica iz naše zemlje. Ja sam pomislila da ću najbolje učiniti ako pođem k njoj. Bila sam kod nje početkom travnja i kazala mi da joj dođem 8. lipnja. Veoma brzo, zar ne?! Jedva sam dočekala taj dan. Nisam već znala koji me zub zapravo boli, jer su me svi boljeli, a od te boli boljela me i glava. I veselila sam se da će napokon tome biti kraj. Čim sam došla na red zubarica mi dade injekciju. Međutm, nije bilo vremena za čekanje, da injekcija počne djelovati, jer je počelo odmah naticati. Ona je zgrabila zub s kliještama i počela je vrtjeti kao da želi odšarafiti kotač na kolima. Konačno je odšarafila zub koji je imao tri dosta velika korjena. No s tim svojim vrtanjem napravila je veliku ranu, u nju mi je natrpala nekakvog bijelog papira, i zbogom!

Nakon toga trebala sam doći u grad. Pošla sam pješice i »brzo« sam bila tamo, a putem sam pljuckala krv, jer su mi rupčići bili već krvavi. Kod ministarstva zdravlja našla sam naš bolnički kamion. Tu smo se po dogovoru trebali svi naći za povratak u Litetu. Šofer i medicinski asistent, koji je pratio bolesnike, otišli su nekud da utaže glad i žeđ, a šest je bolesnika sjedjelo u kamionu. Svi su bez nogu, pa su ih vozili na ortopediju da dobiju proteze. Poveselila sam se kad sam ugledala te svoje drage gubavce, ali oni su mene nekako plašljivo gledali videći da nešto nije sa mnom u redu. Nisu me još vdjeli bez zubi, a još manje da se ne bih smijala. Ali sad mi zaista nije bilo do smijeha. Počeli su me žaliti. Odgovorila sam im: »Nije to ništa. Vi ste bez nogu, ja bez zubi. Vama će napraviti drvene noge, meni će staviti nečije zube, i sve će opet biti u redu. Nego recite mi, sad je tri sata. Jeste li dobili u bolnici ručak?« — »Ne, sestro! A i jutros nismo dobili ništa u Liteti, jer smo rano pošli.« — »Pa vi ste gladni!« — »Da, sestro!«

Kao munja prošle su mi glavom Gospodinove riječi: »Žao mi je naroda!« Ali kako da ih nahranim? Sjetila sam se da imam u torbi kruh što sam ga sebi kupila. Izvadim ga i razdijelim. Kako su im oči zasjale kad su ugledali kruh. Tada pomislim: »Pa to je samo suhi kruh!« Izvadim iz torbe i sir što sam ga za sebe kupila i podijelim među njih. Ali onda mi dođe misao: Pa oni su sigurno i žedni?! Odem i kupim svakom jedan voćni sok. Kakvog li veselja, Bože moj! To je za njih bio Božić, a onaj njihov »Hvala! Bog te zauvijek blagoslovio!« bio je tako drag da sam i ja zaboravila na svoje boli.

U šest sati navečer stigli smo kući u Litetu. Bila sam veoma gladna, ali nisam mogla jesti, jer je rana od zuba još uvijek krvarila. Tek oko ponoći je to krvarenje prestalo i svladao me san.

Bila je to lijepa sveta ura uoči blagdana Presvetog Srca Isusova. Na sam blagdan moja je kolegica bila slobodna, a ja sam sama radila u bolnici. To je eto bila moja adoracija. No tješi me misao da su moji dragi prijatelji klečali taj dan pred Presvetim šapnuli dragom Isusu koju molitvicu i za moju bijednu dušu. Hvala im! Bog Vas sve blagoslovio u ime mojih sirotana!

Sve Vas pozdravlja u Presvetom Srcu odana i zahvalna

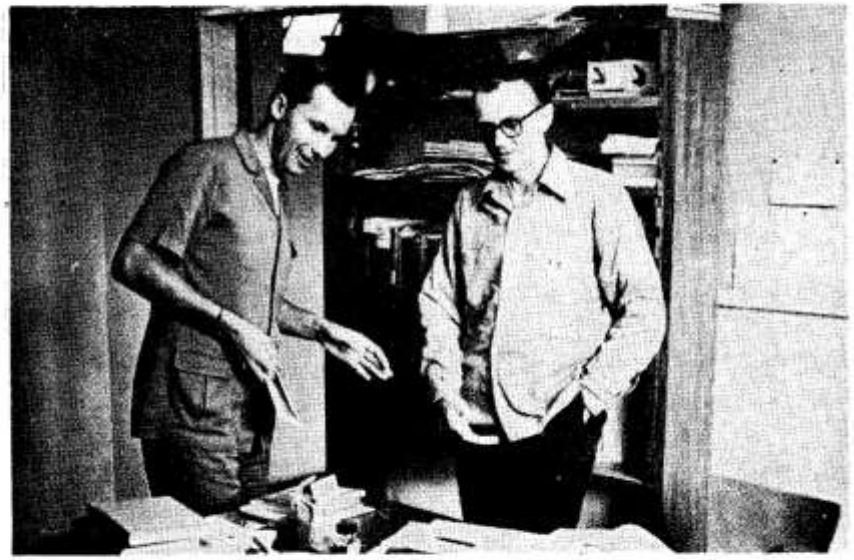
sestra Emica Verlić

ŠTO RADI BRAT ILIJA

Naš zambijski misionar brat Ilija Dilber javio se već nekoliko puta, ali zbog ograničenosti prostora u Glasniku nije sve moglo biti objavljeno. Sada objavljujemo njegovo pismo od 1. listopada.

Dragi prijatelji!

Kako već znate, ja ovdje u misijama u Zambiji uvodim struju po misijskim postajama u crkve, škole, bolnice, sirotišta, samostane časnih sestara i učiteljske kuće.

Misionari profesori o. Julije Pogany i Julije Rogina imaju profesorsku sjednicu stojeći

Prije dva mjeseca radio sam u misiji Katondwe u mjestu Feira. To se mjesto nalazi na tromeđi Zambije, Rodezije i Mozambika. Rijeke su granice. Rijeka Zambezi baš na tome mjestu utječe u rijeku Luangwa. Tu sam obavljao neke radove na gradilištu nove crkve. Poslije sam prešao u Katondwe gdje sam u misijskoj bolnici u neke prostorije uveo struju. Nakon tri tjedna vratio sam se u Lusaku. U Lusaki su mi rekli da me trebaju u Kaphirimposhi gdje se grade neke učiteljske kuće za učitelje naše misije. No najprije sam pošao u Chisambu gdje sam prije četiri mjeseca u jednoj crkvi uveo struju, ali još nije bilo priključka. Bio je naime problem s vlasnikom električne linije. Kad sam tamo sve uredio, vratio sam se u Kasisi. Tu sam zatekao našeg nadbiskupa preuzv. Milinga. On me pitao, kad ću poći u Mpunde da ondje uvedem struju u kuću časnih sestara Afrikanki. Obećao sam mu da ću poći za tri dana. On mi je nekoliko puta izražavao zahvalnost za sav moj rad u njegovoj nadbiskupiji.

Za vrijeme moga rada u Mpunde

bio je neki svećenički sastanak na kome je bio i nadbiskup. Kad me je opazio, odmah je skočio i sa mnom se srdačno pozdravio i predstavio me svećenicima kao vrsnog električara.

Nadbiskupu je bilo veoma drago što uvodim struju domaćim časnim sestrama. One su poslije došle sve skupa k njemu i na svoj afrički način pljeskanjem rukama izrazile su mu zahvalnost što se zauzeo za tu stvar. Kad sam ja taj posao kod tih sestara završio, pozvale su me k sebi na večeru te i meni zahvalile što su dobile svjetlo u kuću.

Te sestre veoma lijepo rade ovdje u misiji. Vode tu školu i bolnicu.

Iz Mpunde otišao sam u Kaphirimposhi, odakle sam i poslao ovo pismo. Ovdje uvađam struju u neke nove misijske škole i u dvije učiteljske kuće. Tu mi nije baš lako. Nema nijednog evropskog misionara. Stanujem u jednoj maloj crkvici u kojoj ima obilje komaraca i drugih stvorenja koja se žele napiti moje krvi. Hranu si moram sam spremati, a to nije baš lako. Kad se s posla vratim u moran i znojan, onda bih najradije pošao na počinak. Uglavnom se hranim kruhom i konzervama. U početku mi voda nije baš prijala, jer je mlaka i smrdljiva, ali morao sam se priviknuti.

Kako vidite, nije lako, ali uza sve to ja sam sretan i zahvalan Gospodinu za sve njegove milosti. Kad se smrači i kad se nađem sam sa svojim Gospodinom, sjetim se svih Vas i molim da Vas i nas prati Božji blagoslov.

Na kraju se svim svojim dobročiniteljima od srca zahvaljujem i sve od srca pozdravljam. Zahvalni Vam

br. Ilija Dilber, DI
zambijski misionar

Iz života Crkve

TKO JE I KAKAV JE PAVAO VI?

U rujnu ove godine navršio je Sv. Otac Pavao VI 75 godina života. Tom je prilikom, kao i inače često, izrečeno mnogo sudova o njegovoj osobi i djelovanju.

Mnogi su katolici danas uznemireni zbog snažnog vrenja u Crkvi. Otpor protiv crkvenom učiteljstvu i vodstvu Crkve navelo je druge na ogorčenu protuborbu. Neka su se katolička društva iz raznih evropskih zemalja složila s američkim katolicima i osnovali pokret »Za vjeru i Crkvu«. Za sredinu studenoga spemilo se međunarodno očitovanje vjernosti tih društava u Rimu Crkvi i Papi, s izricanjem crkvenoga vjerovanja.

Papa općenito uživa veliko povjerenje i ugled u svijetu, među političkim vođama i učenjacima, katolicima i nekatolicima.No vele da Rimljani ne vole Papu zato što nije Ivan XXIII. Zapadna Evropa ne trpi ga što je izdao dekret »Humanae vitae« — o bračnom životu. Konzervativci nemaju ga rado što je ukinuo latinski jezik kod mise. Progresisti mu spočitavaju da kod njega zapinju brže reforme. Svijet ga ne voli jer je neumorni opominjač na mir, utjelovljena njihova zla savjest, navjestitelj propasti. Za promatrače iz Vatikana već je formula kako je papa Montini tip Hamleta, vječni oklijevalac. Takove su slike o Papi letimice i olako uhvaćene te bez odgovornosti bacane u svijet.

No što je i kakav je taj predstavnik i vođa Crkve danas? — Dopisnik iz Rima je u jednim novinama (Die Furche) prikazao je lik Papin ovako:

Papa je pritisnut od teškog bremena odgovorne službe, ali otvoren, pristupačan i osjetljiv za sve s čim se susreće, brižno zauzet da svuda udovolji. Čovjek koji sa svima osjeća i trpi, pastir, svećenik, sluga. Mnogi posjetioci u audijencijama zahvaćeni su i potreseni od toga Pape, od njegove sposobnosti da se kod svake osobe uživi u njezin posebni svijet, ako su ga i samo jednom vidjeli, neki bi od njih dali sve da mogu samo rub njegove haljine dodirnuti. Njihove ispružene ruke žele podići most do tog čovjeka, u njihovim se očima odražava utjelovljenje nečega nadzemaljskoga u njemu. Fascinacija — začaranost? Da, ali još češće zahvaćenost od duboke vjere. Svakoj skupini bolesnika on se bliži sa željom i pokretom na pomoć, s ljubaviju, dobrohotnošću. On izaziva u njima vjeru.

Neki umjetnik napravio je Papinu sliku za koju je kard. Höffner rekao: »Taj umjetnik vidi Papu doduše kao pritisnuta od vlasti tmine, ali i duboko usidrena u vjeri u Krista, koji živi od pouzdanja u Gospodina, živog pastira Crkve«. Umjetnik je kao protestant stavio na platno ono što je on iskusio: osobnost Papinu »u svoj čovječnoj toplini, njezinoj draži i sposobnosti potpunog predanja«.

Mnogi stvaraju lošu sliku o Papi. Pa ipak, iza neke audijencije, više iz radoznalosti, izrekli su članovi jedne velike engleske filmske skupine — većinom nekatolici — ovo: »Ne razumijemo zašto mnogi imaju tako loše mišljenje o Papi.« A engleski pisac iznio je u časopisu »The Month« ovako: »Način kako se u sredstvima za komunikacije postupa s Papom nije bio uvijek pošten, nego kadgod upravo bijedan i prost. Grdi se ogorčeno onaj koji se zauzima i brine za sveopće dobro, i to lakše što je on daleko te se ne zapaža onaj žar u njegovim očima ni topli potezi u crtama njegova lica«. — Isusovački General Arruppe udario je nedavno na ono »držanje bez poštivanja kod nekih, pa i katoličkih skupina kao na potpuno »neumjesno, nepravedno i nepodnosivo, prema onoj iskrenosti, ljubavi i evanđeoskoj poniznosti Pavla VI«.

No potpuno shvaća Papu samo onaj koji mu se približuje — kao i mnogome u Crkvi — kao tajni, otajstvu. Istom onda naslutit će se iza njegova krhka lika nutarnja njegova širina, težina njegove zadaće, kad se razumije veličina onoga koji mu je povjerio taj nalog. Papa ima divnu spososnost da bude transparent, odraz onoga Krista kojega mora vidljivo zastupati, ali za tu se mogućnost Papa mora iz dana u dan uvijek iznova boriti. A u toj transparenciji odrazuje se ovo: njemu nije do samovoljne vlasti, nego do toga da služi. On se drži Evanđelja. Njegov ljudski lik ustupa sasvim mjesto dužnosti koja ga je svega prožela i obuhvatila, a to je neprestano i snažno promicanje i obnavljanje Crkve, vjerno prema poruci Koncila, uz čuvanje jedinstva. On shvaća povlasticu i zadaću papinstva »Pasi janje moje« ovako: »Spojiti auktoritet i ljubav, da nastane nešto novo, veliko, što se proteže do granica svijeta i obuhvaća sve potrebe i nevolje čovječanstva... a kojemu konačnu i tajnu ljepotu i bit već možemo naslutiti, a to je: jedinstvo Crkve i svijeta.« A papin je primat, veli dalje, »svjetionik koji vodi tom jedinstvu«.

Da se ne stvori kriva slika o Pavlu VI, valja stavljati mnoge kamenčiće u mozaik o Papi jedan do drugoga, u želji da se dođe do pravednoga suda o njemu. Tko to čini, osvjedočit će se, kako veli Kard. König da je »Pavao VI od Providnosti postavljen muž koji ima zadaću da Petrovu lađicu sigurnom rukom vodi u nove širine, kojima se horizonti, s puno nade, naziru u daljini«.

EUHARISTIJSKA MOLITVA — KANON

U Beču se sastalo jesenas oko 50 učenjaka liturgičara i raspravljalo o četiri euharistijske molitve, zvane kanon. Jedan je iznio misao da ona četiri odobrena kanona ne odgovaraju svim prilikama i nisu shvatljiva za sve, napr. za djecu i mlade. Neki iz Belgije i Holandije iznijeli su iskustva u tim zemljama. No iz Francuske članovi društva »Oni koji u Crkvi šute« stavili su kard. Seperu kao perfektu Kongregacije za vjeru pitanje da li su dopušteni takovi novi kanoni. On je na to otpisao: »Odgovor je jasan: u misi smiju se upotrebljavati samo ona četiri odobrena kanona«. Liturgija da je javni čin Crkve, i samo papa kao vrhovna vlast može to određivati. A kanon je na neki način srce liturgije. Stoga svećenici koji bi se služili drugim neodobrenim formulama ne bi pokazivali svoju poslušnost ni vjernost Crkvi ni Papi.

PROTESTANTSKI TEOLOG O KRIZI I OBNOVI VJERE

Glasovit teološki pisac Oskar Cullmann objavio je članak o krizi vjere koja postoji i kod katolika i kod protestanata. Znakovi te krize vide se u nedostatnom broju svećeničkih zvanja, u zapuštanju službe Božje, udaljavanju od Crkve i ravnodušnosti prema crkvama. No u temelju svega toga jest kriza vjere. A kriza viere javlja se jer je molitva kod mnogih izgubila svoju vrijednost. Pod izlikom da ne bi upali u farizejsko licemjerje i u lažnu molitvu, otklanja se dijalog s Bogom, i ako se o dijalogu općenito mnogo govori. Rado se vodi dijalog sa svima, a na dijalog s Bogom zaboravlja se, što više, omalovažuje.

Postoji i kriza telogije, koja se vidi u raznim njezinim strujama, u umjesto da bude zaista plod djelovanja Duha Svetoga. Bog ne može biti predmet spoznaje kao sve ostalo, Bog se može jedino objaviti. U tom smislu teologija nije neka profana znanost. Teologija danas gubi u nekom smislu svoj objekt, a u zamjenu daje telogiju Božje smrti, revolicuje, seksualnog života, itd. Jedini stvarni predmet telogije ipak je samo Bog. Ona se mora baviti svim tim područjima, ali ima i svoj prvotni objekt — Boga.

Cullmann primjećuje kako se za sadašnju krizu optužuju sekularizacija, tehnički napredak, skleroza crkvenih struktura, preobražaj svijeta itd. A razlog je čitave krize nedostatak vjere. On je u tome što ne uzimamo ozbiljno Evanđelja. Cullmann smatra da se neće ništa riješiti time što se želi s očiju svijeta ukloniti sablazan vjere i križa, jer time kršćanska vjera ne postaje samo površna nego onda i suvišna. Problem struktura, o kojem se danas tako često govori, protestantskom teologu ne izgleda razlog današnje krize. Neke strukture, koji je u povijesti nadahnuo Duh Sveti, danas su postale sklerotične. No može isto tako postati sklerotična i ona struktura, i to odmah na početku, koja je nadahnuta načelima ovoga svijeta. U takvoj strukturi već u početku nema ni trunka Duha Svetoga.

Konkretni lijek za krizu Oskar Cullmann vidi jedino u tome da kršćani opet (smognu hrabrosti i radosti u propovijedanju »ludosti« za svijet, da propovijedaju Krista. Samo Evanđelje može donijeti pravu obnovu, samo tako se može nešto navijestiti svijetu i doći do obnove. Nije potrebno unutar Crkve stvarati pobune i uzbune. To se protivi Duhu Svetomu. Već treba buditi zdrav entuzijazam. Tada će Duh Sveti potaknuti nova zvanja te dati mir i radost svim Kristovim slugama.

Zatim Cullmann primjećuje da on ne zagovara neku nepokretnost, jer su promjene iznutra i otvorenost prema vani potrebne, ali molitva i meditacija moraju bili temelj svakog djelovanja. Ne smijemo zaboraviti prikaz o Mariji i Marti, a sv. Pavao bio je velik apostol i misionar upravo zato što je bio čovjek molitve i teološke meditacije.

Mlade treba — umjesto da ih potičemo na traženje novih oblika za Crkvu u sekulziranom svijetu, zbog čega će samo okrenuti leđa kršćanstvu — mlade treba potaknuti da s radošću budu dio zajednice koja želi živjeti prema riječima Evanđelja.

Ipak sadašnja kriza, završava protestantski teolog, mora imati neki smisao u Božjem planu spasenja. No do nas stoji da izvršimo sve ono što moramo u ovom vremenu i prostoru. U tome je naša zadaća.

ZA OBNOVU CRKVE

Glasovit propovjednik i reformator o. Rikard Lombardi držao je opet predavanja u Salzburgu gdje je naglasio kako Krist i dalje djeluje u Crkvi, i da nema mjesta strahu nego valja radosno i s mnogo nade provoditi obnovu u Crkvi. Kršćani treba da se povežu međusobnim bratstvom i ljubavlju. To je teško i nemoguće u velikoj župnoj zajednici od 10.000 članova. Nego treba osnovati manje zajednice od 20 do 30 ljudi koji će se pomagati i poticati među sobom.

Treba bezuvjetno pronaći sposobnije i revnije »apostole koncila«, koji će osnovati i voditi takove zajednice. Laici tu imaju veliko područje djelovanja.

O. Lomabardi skupio je napose svećenike, redovnice i revne laike te ih uspio veoma oduševiti i okrijepiti u takovu radosnom djelovanju na duhovnoj obnovi Crkve u duhu Koncila. A onda

Jasenovac: Detalj s proslave blagdana Srca Isusova u procesiji su djevojke nosile kip.

Župa Jasenovac: Nakon svečane procesije pod zaštitom Srca Isusova

je otišao dalje po svijetu da svuda bude taj duh obnove u Crkvi.

REĐENJE ZA SVEĆENIKE IZ USTANOVE OPUS

(ustanove opus Dei)

Prošlog ljeta zaređeno je u madridskoj katedrali sv. Mihaela za svećenike 25 članova iz svjetovnog instituta Opus Dei. Ređenici su u civilnom društvu pripadnici slobodnih zvanja, a potječu iz Argentine, Kolumbije, Njemačke, Japana, Engleske, Italije, Meksika, Španjolske i Venezuele. Među njima ističe se japanac prof. Soikiro Nitta (31 god. života), koji je s drugim japanskim kolegama bio konzultor jedne od najrašrenijih lingvističkih metoda za engleski jezik u Japanu. Tu je i talijanski arhitekt Elia Acerbis (43), 33-godišnji njemački matematik Theodor Irrgang, 25-godišnji meksički slikar Armando Ruiz Catellanos, španjolski advokat Padilla (46), upravnik instita Tajamar, važnog socijalnog centra u radničkim predjelima Madrida. Među ređenicima nalaze se i 2 inžinjera, 3 ekonomista, 5 specijalista za pedagoške znanosti, 1 doktor filozofije, 4 advokata, 2 liječnika, 1 psiholog i 2 novinara.

OPĆENITA ISPOVIJED U NJEMAČKOJ

Na plenarnoj biskupskoj koferenciji u Fuldi, kod groba apostola Njemačke sv. Bonifacija, biskupi su naglasili da se usmena pojednačna ispovijed ne može ničim nadoknaditi. Priznali su vrijednost javne pokorničke liturgije, koja se može s koristi vršiti od vremena na vrijeme. A zatim su izjavili da izvanredne prilike o kojima se govori u dekretu o općenitoj ispovijedi, tj. manjak svećenika i hitne neodgodive prilike u Njemačkoj ne postoje.

Među ostalim odredili su njemački biskupi i ovo:

Sveta pričest može se podijeliti vjernicima druge vjeroispovijedi u izvanrednim prilikama, i to samo istočnim vjernicima, a nikada protestantima, jer oni nemaju ni svećeničkoga reda, pa prema tomu ni euharistije. U ime ekumenizma njemački biskupi traže da se izbjegava sve ono što bi moglo sablazniti bilo katolike bilo nekatolike. To vrijedi osobito glede pričesti u propagandističke svrhe.

NEOBICNA DEMONSTRACIJA

Nedavno je po Beču o podne 200 mladih ljudi nosilo prazan mrtvački lijes, za kojim je išla »žalosna povorka« s raznim natpisima kao: »Što biste vi učinili da morate gladovati? Biste li umrli od gladi ili biste pucali iz pušaka?« Ili: »Možete li mirno spavati dok svake noći umire na svijetu 60.000 ljudi od gladi?«

Htjeli su na taj način protestirati što Austrija daje sve manje obećane pomoći za nerazvijene zemlje.

Papa Pavao VI zamolio je prilikom kongresa u Bombayu sve vlade svijeta da jedan postotak državnog dohotka žrtvuju za nerazvijene narode. Austrija je obećala 0.70%. G. 1965. dala je 0.34%, a 1971. još pet puta manje tj. 0.06%, dakle deset puta manje nego što je obećano.

Demonstraciju je organizirao diplomirani inženjer i atomski fizičar Helmut Leonhard, koji je stupio u red klarentinaca i ovoga ljeta zaređen za svećenika. Njemu taj nehaj za gladne i nerazvijene narode nije dao mira, te kao protest nije tri dana ništa jeo, nego na trgu dijelio letke i raspravljao s prolaznicima o toj pomoći. Crkveni poglavari stavili su mu na srce neka prestane s glađu, to nema svrhe. A kod one demonstracije ušao je s pratiocima u predsjedničku palaču gdje ih je s razumijevanjem primio državni tajnik dr. Veselski te obećao da će se za 1973. g. učiniti što je moguće. Pod dojmom tih idealnih mladića izjavio je da je ganut što »ima ljudi koji dolaze pred vladinu palaču ne za svoju korist nego za dobro drugih«.

POTREBNI STRANI MISIONARI

Bijeli oci proveli su u istočnoj i srednjoj Africi među svećenicima, biskupima i svjetovnjacima posebnu anketu-ispitivanje u kojem se pokazalo da će afričkoj Crkvi i u budućnosti biti veoma potrebni vanjski misionari, posve proprotivno od nekih tvrdnja i parola koje se šire čak i u katoličkom tisku. — I sada su Crkvi u Africi itekako potrebni i tuđi svećenici. Činjenica što su većina biskupa Afrikanci ne mijenja ništa u toj stvari, već traži od bijelaca veće odricanje i više natprirodnog duha. Afričkoj Crkvi potrebni su svećenici i pomoćnici koji dolaze iz drugih sredina, sa drugih kontinenata da ona može pokazati svoju općenitost. A mnogobrojne međunarodne misionarske organizacije i družbe otvaraju Afrikancima pogleda na cijeli katolički svijet. — Misionari bi, prema mišljenju Afrikanaca, morali cijeli život ostati u Africi, morali bi svoju osobu posve žrtvovati za apostolat, postajući do kraja s Afrikancima Afrikanci.

BISKUPI U OBRANU INDIJANACA

Kolumbijski biskupi oštro su napali neshvatljiv postupak sudskih vlasti prema nekim stanovnicima u pokrajini Casanare, koji su nedavno na vrlo okrutan način ubili 16 Indijanaca. Biskupi su takav postupak nazvali »napadom na ljudsko dostojanstvo i nacionalnu svijest«.

Spomenuti su naime stanovnici hranom namamili k sebi izgladnjele Indijance. Među njima bile su uglavnom žene i djeca. Kad su se Indijanci pojavili, navalili su na njih i poubijali ih na najgrozniji način. Da stvar bude još gora, kolumbijski je sud proglasio te ubojice nevinima, s obrazloženjem da u tim krajevima nema prave svijesti o vrijednosti Indijanaca.

To je prouzrokovalo negodovanje među vjernicima u ovom kraju, pogotovo među crkvenim krugovima, i radi toga su kolumbijski biskupi nastupili otvoreno u obranu ljudskog dostojanstva i indijskih plemena, lišenih svih prava kao i imanja, i koja već stoljećima bivaju izrabljivana bez ikakvih skrupula.

KATOLIČKE ŠKOLE NA CEYLONU

Ministarka-predsjednica u Sri Lanka (prije zvan Ceylon) Sirimavo Bandaranaike izjavila je u glavnom gradu Kolombu kod jedne svečanosti u školi, u kojoj je bila i ona odgojena, da je ponosna na izobrazbu što ju je dobila na toj katoličkoj školi. Tu je dobila one potrebne odlike da je mogla preuzeti različite dužnosti u svojim političkim službama. I jedini komunistički član parlamenta, Pieter Keunemen, nazvao je katoličke

škole »velikim dobitkom za zemlju«. Njih valja zadržati i pomagati. A katolički biskupi pohvalili su novo uređenje za škole. I tako se čini da je završena duga povijest pritiska na katoličke škole i razmirice među Crkvom i državom, te će škole dalje povoljno djelovati za dobro naroda.

U PAKISTANU NACINALIZIRANE PRIVATNE ŠKOLE

Dne 1. rujna ove godine nacionalizirano je u Pakistanu 175 privatnih kolegija. Osam od njih pripada kršćanskim zajednicama.

Pakistanske vlasti žele tom nacionalizacijom provesti oslobođenje od tradicije i predrasuda kolonijalne epohe. Neki od tih kolegija bili su optuživani da nastavljaju širenje razlika među klasama, dok će odsad biti više naglašena vrijednost rada i one ideologije koju provodi Pakistan.

Kad se proširila vijest o toj nacionalizaciji, izbili su neredi u pokrajini Rawalpindi, gdje se kršćani nisu htjeli odreći svojih škola. U neredima policija je ubila tri osobe. No vlasti su obećale da vlasništvo crkava neće biti dirnuto, i da se država neće miješati u vjerska pitanja kršćanskih zajednica.

U Pakistanu živi samo oko 400.000 kršćana, najvećim dijelom u Karačiju i na sjeveru od Penđaba. No te zajednice imaju vrlo mnogo škola i 4 kolegija, koje najvećim dijelom vode misionari.

MALE VIJESTI

● **KRUNICA**

Svake subote u 7 sati uvečer skupi se nekoliko stotina ljudi kod Marijine slike Na stupu u Münchenu da izmole krunicu. Poticaj za to došao je društva *Marijina legija*.

● **POKAJAO SE IZA 20 GODINA**

Doživotnu rentu od milijun s. d. godišnje dobila je Suzana Jones iz Newtona u Engleskoj od nepoznata čovjeka. Taj je njoj pred 20 godina oteo torbicu u kojoj je bila njezina ušteđevina od 10000 dinara. Tim je novcem on započeo i sazdao svoju životnu eksistenciju. Na smrtnoj postelji htio je ispraviti nepravdu te Suzani *poslao bez imena* rentu od milijun dinara.

● Veliko rodilište u Los Angelesu snima na magnetofonsku vrpcu svaki prvi krik novorođenoga djeteta da ga može jednoć i ono samo čuti.

● **ŽELE ISTA PRAVA KAO GORILE**

U parlamentu afričke države Ugande uzbuđeno je neki poslanik iznio kao optužbu činjenicu da se s gorilama postupa bolje nego s ljudima. On je utvrdio da ti majmuni u nacionalnom parku Nugakinga *imaju* na raspolaganje daleko šira zemljišta nego susjedna plemena kojima nedostaje zemljišta. Vlada je obećala da će istražiti to pitanje, ne bi li se zemlja mogla pravednije podijeliti među ljude i majmune.

● O ŽIVOTU SV. AUGUSTINA prikazan je u Turinu film što ga je uredio režiser Rossellini.

● Ispod nekadanjeg Konstantinopola, u današnjem Carigradu, našli su mnogobrojne stare katakombe.

● BROJ KRĆANA U INDIJI digao se od godine 1961. do 1971. za 33%. Katolika ima sada 7.666.285. Od njih 2,300.000 pripada različitim istočnim obredima i Crkvama.

● Za austrijske biskupe održao je o. Rikard Lombardi 3 dana duhovne vježbe u Frauenbergu u Steiermarku.

● 910 austrijskih misionara i misionarki djeluje u svijetu, osobito u Braziliji, Argentini, Boliviji i Africi. Od njih je iznad 50. godine života 53% svećenika i 60% č. sestara.

● GLASOVITA KATEDRALA U MILANU tako je ugrožena od prometa i podzemne željeznice da bi se mogla srušiti. Radi obrane katedrale zabranjen je promet na trgu oko crkve.

● Broj redovnica je u Južnoj Americi preko 130.000. Pripadaju u 503 razne družbe.

Josip BADALIĆ

OPROŠTAJ

s jednom od hrvatskih Penelopa

(Petrica Bezić-Perina, rod. 17. 1. 1891. u Grohotama na otoku Šolti, umrla 28. 9. 1972. god. u Zagrebu i pokopana na Miroševcu).

Njen tegobni život slikovita je povijest ovog naroda i prostora. Nikla na škrtom dalmatinskom kršu, dijelila je sudbinu žene i majki naših iseljenika i pomoraca.

Četiri godine nakon sklapanja braka, muž joj je otplovio u SAD »trbuhom za kruhom«, odkuda se vratio umrijeti , nakon 27 godina, u Domovinu.

Za vrijeme njegove odsutnosti ona je sama čuvala ognjište, uzgajajući mu djecu.

Ali, usprkos toj samoći i patnjama — ostala je vjerna!

Vjerna do kraja tracijonalnim vrjednotama vjere i ćudoređa, ljubavi i doborte, poštenja i rodoljublja.

Duhovnu baštinu vjerno je obdržavala i na djecu prenosila. Tako je bolje od grčke Penelope suvremenom svijetu pružila primjer bračne vjernosti i majčinske požrtvovnosti, zaduživši nebo i zemlju.

Divna obzorja Šolte utonula su za blagim obroncima Sljemena, na domaku glavnog grada Hrvatske, za koju povjesničar zapisa da je najljepši dio naše planete.

Hvala joj na primjeru vjernosti vrjednotama koje čine temelj i srž tisućgodišnje hrvatske kulture.

11. 10. 1972.

Juraj Jurjević

Naša mat

Uvik se piton: Kako je mogla,
Kako je mogla svih nos othronit?
Koja je to sila njoj pomogla,
Devet glodnih od glada obronit?

To ni bila mat nego svetica,
Za naš život svoj je položila,
Cilo četa, nos devetorica,
Na nu adnu, slabu, navolila!

Goli, bosi, pitali smo kruha,
Ne pensajuć di će ga mat vazest,
Jedon drugen bili smo do uha,
S nevojnim ićen nis mogal ni rest.

Nikad njoj ni niko čo pomoga,
Na sve posle soma je dospila,
I da vire ni bilo u Boga,
»Stoput bi se tužna već ubila«.

Slabe zemlje, nidir bokun njive
Malo lozjo, malo dobreg vina,
Nidir vojke, nidir jedne slive,
Plitko poja, sve neplodna stina.

Od rana jutra do kasne noći,
U lavuru, tuzi i pensiru,
Tratila je svoje slabe moći,
Uvik u čudu, nikad na miru.

Uvik se piton: Kako je mogla,
Ona, pinku nevojne ženice,
Kako je stvorila, otkud je smogla
Kruha i robe za devet dičice.

(Iz još neobjavljene zbirke čak. pjes.: »Plač motike«)

K n j i g e

Ne zaboravite nabaviti DŽEPNI KALENDAR ZA 1973. Kalendarić je veoma ukusno opremnjen. Omot mu je tiskan u pet boja s motivima: Kapelica Majke Božje Kraljice Hrvata na Sljemenu i crkva Majke Božje Bistričke, pred kojom stoje dvije Hrvatice Šokice iz Bačkog Monoštora u narodnoj nošnji. U kalendariću ćete naći osim blagdana i svetaca, izlaz i zalaz sunca te mjesečeve mijene. Cijena mu je 2 dinara, a naručije se na adresu: Rudolf Breber, Palmotićeva 33., 41001 Zagreb, pp. 699.

Želite li koga razveseliti za Božić ili Novu godinu, nabavite mu molitvenik SRCE ISUSOVO SPASENJE NAŠE. U njemu će naći i Red mise prema najnovijim odredbama, mnoge molitve Srcu Isusovu, Majci Božjoj, svecima, i za razne prigode i potrebe, te oko 180 pjesama. Cijena mu je 40 dinara.

Za starije osobe, koje već slabo vide, možete nabaviti molitvenik s većim slovima SRCE ISUSOVO UFANJE NAŠE. I u njemu se nalazi novi Red mise, razne molitve i nešto pjesme. Veoma je ukusno opremljen. Cijena mu je 25 dinara. Oba se ova molitvenika naručuju na istu adresu kao i kalendarić.

Roditelji, koji žele razveseliti svoje sinove i kćeri između 16. i 20. godine, imaju priliku da im za Božić ili Novu godinu nabave knjige: »MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?« (Cijena 15 dinara); »DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?« (Cijena 20 dinara); »VRHUNCI ZOVU« (Cijena 15 dinara). Te će ih knjige uputiti kako će se pripraviti za život, osobito za brak i obitelj, i kako će izgraditi svoj značaj. Sve se ove knjige naručuju na gornju adresu.

●

AKTUALNI IGROKAZI: IVAN ZIRDUM

»Ljubav je zasjala u Badnjoj noći«, tri čina, prikladan za doček naših radnika koji tom prigodom dolaze u svoje obitelji. Umnoženo ciklostilom. Cijena: Osam primjeraka 40 ND. Narudžbe: Katehetski ured, Strossmajerov trg, 6, Đakovo. Šalje se pouzećem.

»Zaručnici«, četiri čina, obrađuje problem mladih u vezi s radom u tuđini. Umnoženo ciklo-stilom. Cijena: 10 primjraka 50 ND. Narudžbe kao gore.

»Zemljak Juka u sto muka«, dva čina, vesele naravi, cijena: 8 primjeraka 40 ND. Narudžbe kao gore.

Osim ovih može se nabaviti na gornjoj adresi i četiri prijašnja igrokaza od istog autora.

●

PLAMENOVI SRCA

zove se, jesenas objelodanjena, zbirka pjesama o. Stjepana Šimete. To su zaista plamenovi osjetljiva plemenita srca, puna žara ljubavi za sva stvorenja, osobite natprirodne ljepote.

Tu su najprije čarobne uspomene na idilično djetinjstvo u obiteljskom životu. Zatim misaone pjesme, uspomene i prigodne iz svećeničkog života, o nekim svecima, i napokon Isusu i Mariji.

Pjesme su pisane klasičnim načinom, većinom u vezanam ritmu i sroku, kojim pjesnik superiorno i nenametljivo vlada u pripovijedanju iznesene misli i osjećaji, duhovite i jasne, pune konkretnih slika i doživljaja. U njima je prave umjetnosti, koju će razumjeti svatko, a koje ostaje za dugo vremena, to je pok. prof. Petar Grgec rekao da mnoge od tih pjesama mogu ući u svaku antologiju. Svećenici i drugi dušobrižni radnici moći će ih vrlo dobro upotrijebiti kao deklamacije za mnoge prigode i vjerske priredbe. Naručuje se kod: Rudolf Breber, Palmotićeva 31, 41001 ZAGREB pp. 699, a cijena je 20 d.

●

Izašlo je iz tiska drugo izdanje knjige Dr. o. Božo Vuco: OBRANA MOGA VJEROVANJA. U knjizi se obrađuju aktualna pitanja o Božjoj opstojanosti, savršenostima i providnosti, spiritualnosti i besmrtnosti duše te o vjeri i bezvjeri. Cijena 20 din. Naručite kod autora: Dr. Božo Vuco, Put žrtava 1; 58300 Makarska.

IZ JEDNOGA PISMA

Hvaljen Isus!

Cijenjeni uredniče!

Šaljem pretplatu za Glasnik Srca Isusova i Marijina za 1972. godinu. Sada bih Vas zamolio da mi ne šaljete dragog Glasnika više od Nove godine. Mogu Vam iskreno priznati da mi se teško od njega rastati, jer mi je on bio hrana za moju dušu. Puno vam hvala za svaku riječ, za svako slovo. Neka se širi slava Srca Isusova u svim dušama. Da Vam pišem razlog moga otkaza. Ja sam starac od 93 godine i moja žena malo manje. Čitati više ne vidim, a osobito sitna slova. Djece nemamo sa nama. Dvije su mi kćeri pošle u samostan, a jedna mala pošla dragom Bogu; sin nam je nestao u ratu, pa smo sada sami. Malo se pomolite za nas, da nam dragi Bog dadne smrt, pa ćemo se naći u lijepom raju.

Iskreno Vas pozdravlja u Presv. Srcu Isusovu i moli za Vas

stari Marijan Džaja, Medovdolac.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu što su mi pomogli da sam ozdravila bez operacije. I nadalje im preporučujem sebe i obitelj. — I. P., Zagreb.
— Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću i ocu Leopoldu što su pomogli meni i mojoj obitelji. Neka nam i ubuduće budu u pomoći. — Martin Petrić, Slavonski Šamac.
— Od sveg srca zahavaljujem Presv. Srcu Isusovu, ocu Leopoldu, Petru Barbariću i ocu Antiću na sretno položenom razredu i maturi. — M. B., Kruševica.
— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu te svojim svetim zagovornicima, što mi je sin sretno završio školu i dobio namještenje. I nadalje im se preporučujem — A. A., Vrbnik.
— Srdačna hvala Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Iliji i sv. Antunu na uslišanoj molbi i na drugim primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Anica Andžaković, Erdevik.
— Marija Bašnec iz Goričana u Međumurju zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu za milost što joj sva djeca sa svojim obiteljima kršćanski žive. Ujedno moli za milost da takvi i ostanu nadalje.
— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu, te sv. Nikoli Taveliću na postignutoj milosti, koja nam je bila potrebna. I nadalje im se utječemo. — Skupina štovateljica iz župe Privlaka.
— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i biskupu Langu na ozdravljenju. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — G. Vidović, Zagreb.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Širokog Brijega, sv. Franji Asiškom, i sv. Maloj Terezi na ozdravljenju i što sam primljen u salezijansko sjemenište. — G. K., sjemeništarac, Rijeka.
— Od sveg srca hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, ocu Leopoldu i dušama u čistilištu što su pomogli jednom članu obitelji u teškom iskušenju, kao i na drugim milostima. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Lj. B., Osijek.
— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi Svetogorskoj i sv. Nikoli Taveliću na svim milostima i na zaštiti. Preporučujem im se za utjehu nakon nagle smrti muža Marijana, i molim za dvoje djece, za sebe i za bolesne roditelje. — Nada Gašparac, Brezovci, Hrib.

— **Ivka Erent iz Lazari — Hrib zahvaljuje se Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Nikoli Taveliću i Papi Ivanu Dobrom na mnogim uslišanjima. Preporuča im sebe, kćerku u školi i cijelu obitelj.**

— **Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, dragoj Gospi, ocu Leopoldu i kardinalu Stepincu. Molimo i nadalje Božju pomoć. — Obitelj Kvaternik i Papić, Zagreb.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu, sv. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću na uspjeloj operaciji mog oca Nikole. I ubuduće im se preporučam. — Vesna Vulović, Dobrota, Kotor.**

— **Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Maloj Tereziji i sv. Dominiku Savio. I nadalje im se preporučujem. — M. N., Zemun.**

— **Sabina Sermek iz Prilesa zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu i drugim svojim pomoćnicima što je ozdravila ona i njena kćerka i što je kćerka uspjela podići kuću. I nadalje moli za sreću i mir u kući.**

— **Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im se preporučujem. — M. F., Sv. Vid, Malinska.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Gospi od zdravlja na ozdravljenju i drugim milostima. I nadalje im se preporučujem. — Manda Popović, Opuzen.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Gospi Tekijskoj i sv. Antunu za primljene milosti. Neka nam i nadalje budu u pomoći. — Đ. T., Petrovaradin.**

— **Zahvaljujem Presv. Trojstvu, napose Srcu Isusovu i Marijinu za primljene mlosti, te se preporučujem i nadalje. Ružica Ivković, Osijek.**

— **Zahvaljejemo se Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu te drugim zaštitnicima na primljenim milostima. I nadalje se preporučamo u njihovu zaštitu. Obitelj P. A. Prelog.**

— **Hvala Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom srcu Marijinu, te sluzi Božjem Petru Barbariću koji mi je isprosio zdravlje tjelesno i duševno. Ruža Torjanac, Zagreb.**

— **Zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu za sretno položen ispit moje kćerke. I nadalje im se toplo preporučujem. Zahvalna Anka Bogunović, Orlovac.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretno položenom ispitu svoje kćeri i na primljenim milostima. I nadalje preporučam sebe i svoje u njihovu zaštitu. M. P. Krašić.**

— **Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći za sretno položenu maturu moje kćeri i na mnogim milostima koje sam primila. I nadalje preporučam svoju kćer i sebe njihovoj zaštiti. Marija Komarić, Bektež.**

— **Zahvaljujem se na mnogim milostima Srcu Isusovu i Marijinu, te zaštitnicima sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Franji. Osobito se zahvaljujem na velikoj milosti po njihovu zagovoru. I nadalje se preporučam. Barbara Gorup, Sračinec.**

— **15. rujna primila sam posebnu milost Božju po zagovoru majke Klaudije. Za tu milost zahvaljujem Srcu Isusovu, Blaženoj Gospi, sv. Josipu i dobroj m. Klaudiji. Sretno i kao nekim čudom riješilo se jedno stambeno pitanje. Marta Radusin, Osijek.**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove 41001 — ZAGREB pp. 699, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, 41001 — ZAGREB pp. 699, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1972. Cijena pojedinog broja 1,50 D. Godišnja pretplata 18 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama upravi Glasnika, a suradnju uredništvu. — Rukopisi se ne vraćaju.